

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

3 2044 057 027 302

HARVARD LAW LIBRARY

Received JUL 30 1925

x

TIDSKRIFT,

UTGIFVEN AF

JURIDISKA FÖRENINGEN

I FINLAND.

1896.

TRETTIONDEANDRA ÅRGÅNGEN.

HELSINGFORS,

J. SIMELII ARFV. BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG,

1897.

JUL 30 1925

Innehåll.

Afhandlingar, literatur, m. m.

	Sid.
Friherre J. Ph. Palmén, af R. M.	I
Rudolf v. Gneist, af L. Mechelin	1
Några notiser om Österrikes civilprocesslagar af den 1 augusti, 1895 af A. Jusélius	9
Om inlag och ombud, af Wilhelm Chydenius	18
Bidrag till en karaktäristik af Finlands skattelagstiftning, af Karl Willgren	235
Om kommissionsaftalet enligt fransk och tysk lagstiftning, af Ossian Karsten	255
Om gäfvä enligt äldre rätt, af Axel Charpentier	295
Vore icke införandet hos oss af ett ordnadt notariatväsende af be- hofvet påkalladt?, af August Jusélius	310
Om organisationen och utarbetandet af rätts- och särskildt krimi- nalstatistiken i Tyskland, Österrike och Sverige, af Aug. Hjelt	151
En anmärkningsvärd hofrättsråds-utnämning, af Ernst Tegengren	196
Juridiska föreningens årsmöte den 14 december 1895	202
Juridisk bibliografi	211
Juridiska föreningens årsmöte den 15 december 1896	434
Juridiska examina vid Alexanders-Universitetet i Finland	441
Juridiska Föreningens i Finland för år 1897 godkända öfverlägg- ningsämnen	443

Juridiska föreningens förhandlingar.

Förhandlingar öfver de för år 1894 godkända allmänna öfver-
lägguingsämnena:

1. I 2 § af Kejsrerliga förordningen den 20 juni 1864 om olämpliga
förbehåll vid fastighets köp m. m. stadgas bl. a. att, om nå-
gon vid öfverlåtelse af jord förbehållit sig eller annan att i
framtiden för visst pris eller emot andra villkor återvinna
egendomen, sådant förbehåll skall vara utan kraft och vär-
kan. Gäller detta stadgande endast köp (och skifte) af fa-
stighet eller bör det tillämpas äfven i fråga om gäfvä af
fast egendom? 366

2. Enligt upprättadt kontrakt har en person till annan „förhyrt“ visst till denne jämväl öfverlämnadt ting under sådana villkor att, sedan förstnämnda kontrahent fått af den andre uppbära en öfverenskommen summa, som borde erläggas i vissa rater inom föreskrifna förfallotider, eganderätten till tinget skulle till den andre öfvergå, men att, i händelse denne låte någon försummelse i den af honom åtagna betalningsskyldigheten komma sig till last, han hade till medkontrahenten förvärvat de därintills värstälda inbetalningarna, jämte det tinget komme att förblifva den sistnämndes egendom. Innefattar slikt kontrakt lagligt köpeaftal om tinget eller icke? Och om denna fråga besvaras jakande, när måste eganderätten till tinget lagligen anses öfvergå till köparen? . . . 375
3. Kan kyrkovärd, hvars räkenskaper öfver kyrkas kassor på vederbörligen utlyst kyrkostämma genom beslut, som fått vinna laga kraft, godkänts och hvilken därvid erhållit décharge för sin förvaltning, lagligen göras ansvarig för brist, som biskop därefter vid af honom under visitation värstäld granskning af sagda räkenskaper ansett förefinnas i berörda kassor? . . . 380
4. Eger guvernör med stöd af 25 § i gällande näringslag till efterrättelse fastställa förslag till ordningsstadga för yrkesförening i stad, däri bl. a. ingår bestämning om att afgift, som för föreningens syftemål hos föreningsmedlem uttaxerats, får hos den betalningsskyldige utan vidare omgång utmätas? Och bör, om frågan besvaras jakande, domstol afvisa talan, som för utfående af slik afgift där anhängiggöres? . . . 387
5. Är borgenär, för att hafva sin talan mot proprielöftesman bevarad, skyldig att bevaka sin fordran i gäldenärens konkurs äfven i det fall att borgesförbindelsen ingåtts efter konkursens början, dock före inställedagen? . . . 404
6. Bör köpare af fastighet frikännas från åtal för försummelse att inom föreskrifven tid taga uppbud å fastigheten, i händelse två år förlidit, sedan han bort anmäla sig till erhållande af uppbud? Och kan köpare, som låtit antydda försummelse komma sig till last, åläggas att inom viss tid vid vite söka uppbud å fastigheten? . . . 406
7. Bör åtal mot person, som behörigen förpassad rest utrikes, men dröjt därstädes utöfver den tid, för hvilken passet varit gällande, väckas vid domstol i hans hemort eller i den ort, dit han vid sin återkomst till landet först anländt? . . . 413
8. Är den, som skall till egare af fastighet afträda jord eller annan förmån, hvilken i strid mot 4 kap. 9 § J. B. blifvit från fastigheten förytttrad, berättigad att därför erhålla lösen? 418
9. Skall den, som borgat för hvad af en i fast egendom inteknad fordran icke ur fastigheten utgår (fyllnadsborgesman), ansvara

äfven för den del af fordringen, som hade kunnat af fastighetens värde gäldas, därest ej annan fordran (t. ex. utskylder eller barnarf) på grund af tyst hypotek åtnjutit bättre rätt? 429

Rättsfall:

Skall soldat, som brutit mot förbud att vistas utom kasärnen, ådömas ansvar enligt 89 § i Strafflagen för finska militären? 110
Giltigheten af testamente, då testamentsvittnena icke kunnat vid domstol höras 112

Twist huruvida den, som utfärdat s. k. blancoaccept, är skyldig att såsom acceptant infria växel, då växeln belopp, datum, förfallotid och ort utsatts efter det den person, hvars namn funnits upptaget såsom utställare, öfverlätit växeln till tredje man.

Omröstning angående tillämpligheten af 23: 3 eller 23: 4 R. B. för utrönande af „the flestes mening“ 116

Äro afkomlingar till två af samma moder födda oäkta barn sinsemellan arfsberättigade, då närmare arfvingar icke finnas? 124

Är den, som vid köp af landsfastighet förbundit sig att iakttaga icke in-tecknad kontrakt angående lägenheten underlydande torp, men sedermera försålt lägenheten till tredje man utan att affordra denne enahanda förbindelse, skyldig att till torpinnehafvaren, hvilken i följd häraf af den nye egaren afhysts från torpet, utgifva skadeersättning? . . . 128

Kunna lösören lagligen pantsättas, till säkerhet för panttagarens framtida, vid pantaftalets ingående obestämda fordringar hos pantgifvaren? 132

Vid värkstaldt storskifte har ett vattendrag behållits såsom naturlig gräns emellan särskilda byar, utan att någon rå blifvit i vattendraget utmärkt. Sedermera hafva tilländningar uppkommit vid ena stranden, medan närmare den andra utpålats kungsådra, hvilken alt sedan den utpålades betraktats såsom skiljegräns. Huru skall rån rätteligen uppgås? 136

Skall den, hvilken, sedan tio år förflutit efter det han utstått straff för andra resan oloflig brännvinsförsäljning, gjort sig skyldig till enahanda förbrytelse, ådömas ansvar för första eller andra resan? 142

Inom hvilken tid skall fordringsägare söka löftesman, som iklädt sig proprieborgen, för gäldandet af ett viss tid efter uppsägning till betalning förfallet lån, såvidt lånet icke utginge ur därför pantförskrifven egendom? 144

Äro valmännen vid Kejsrerliga Alexanders Universitetet berättigade att vid Universitetets landtdagsmannaval följa en af dem antagen valordning, hvilken tillåter valberättigad att rösta på ett mindre antal personer än det, som skall väljas?

Tolkning af § 11 L. O. 328

Genom testamente har statsvärdet blifvit delegare i ett öppet bolag för bedrifvande af ölbryggeri- och brännvinsbränneri-rörelse. Är den andra bolagsmannen på grund häraf berättigad att bryta bolaget och tillösa sig den andel, som statsvärdet genom testamentet erhållit, och bör lösen i så fall ske efter bouppteckningsvärde eller laga värdering?

Kan talan härom väckas förr än testamentet vunnit laga kraft? . 343

Tillhör fiskevattnet i träsk, som vid storskifte lämnats oskiftadt, och därifrån efter storskiftet uppkomna tillandningar, hvilka helt och hållet ligga inom en hemmansdels egor, denna hemmansdel, eller äro träsket och tillandningarna skifteslagets gemensamma egendom? 348

Är försäljning af s. k. iskälldricka underkastad bestämmelserna i K. F. af den 2 april 1883 angående försäljning och utskänkning af maltdrycker? 352

Är servitutsrätt till del af oskift fiskevattnet, hvilken uppgifvits hafva blifvit upplåten vid aftal om parcellering af stränderna på ömse sidor om vattnet, giltig, i händelse vattnet i fråga sedan tillskiftats den lägenhet, hvarå servituten skulle hvila?

Får servitutsaftalet styrkas genom annan bevisning, då detsamma icke ingår i öfverlåtelseafhandlingen om parcellen? 353

Är egare af järnväg, hvilken längs ett för densamma expropriadt område underhåller hägnad, utan att hafva blifvit därtill särskildt förpliktad, skyldig att ersätta skada, som uppkommit därigenom, att kreatur till följd af hägnadens bristfälliga skick inkommit på banan och af bantåg öfverkörts? 358

Bör den, som blifvit dömd till tukthus för lifstiden, men sedermera i någeväg vilkorligen frigifven ånyo beträdes med brott, för detta senare brott dömas enligt det stadgande, som strafflagen om sådant brott innehåller eller bör 2 mom. 13 § 2 kap. straffl. härvid tillämpas? Ifall han förut icke blifvit dömd till förlust af medborgerligt förtroende samt det nya brottet medför sådan påföljd, bör tiden för denna förlust utsättas till vissa år eller för lifstiden? 362

Friherre J. Ph. Palmén.

Med friherre J. Ph. Palmén, som afled å sitt landtställe i Esbo skärgård den 30 sistlidne juni, har Finlands icke blott i samhällsställning utan äfven genom sin långvariga, mångsidiga och inflytelserika värksamhet mest framstående jurist gått ur tiden. Äfven om juridiska föreningen och denna tidskrift har friherre Palmén inlagt en förtjänst, som sent skall glömmas, hvarföre en enkel minnesruna, hvilken hvarken gör anspråk på att vara en fullständig biografi eller att gå eftervärldens dom öfver en i flere hänseenden högst betydande lifsgärning i förväg, här icke får saknas.

Denna lifsgärning, efter fullbordade studier och praktisk förberedelse, delar sig i tvänne perioder af i det närmaste lika tidslängd, den förra egnad åt rättslärarens kall, den senare åt arbetet i landets högsta domstol och dess styrelseverk i olika funktioner äfvensom åt den högre förvaltningen af universitetets angelägenheter. På alla dessa områden har friherre Palmén lämnat varaktiga spår af sin värksamhet samt gjort sitt land obestriddliga tjänster.

Universitetslärare från år 1840, var Palmén efter J. J. Nordströms bortflyttning från landet 1846 och sedan ålderdom altmera brutit W. G. Lagi krafter under mer

än ett decennium rättsvetenskapens främste och tidtals ende tolk vid universitetet, vid hvars juridiska fakultet han under tidernas lopp innehaft eller förestått samtliga professurer. Och äfven efter det yngre förmågor mot slutet af femtio- och början af sextiotalet öfvertagit de discipliner, som icke hörde till hans fack och för hvilka lärostolar anordnades enligt statuterna af 1852, samt vid undervisningen i ett eller annat afseende följde afvikande grundsatser och metoder, var Palmén dock obestridligen den, som ända till sin afgång från universitetet 1867 icke blott officiellt bibehöll ledningen inom juridiska fakulteten utan i hufvudsak gaf prägeln åt dess värksamhet. Att hans inflytelse väsentligen var bestämmande just för den organisation fakulteten 1852 erhöi, torde icke kunna underkastas tvifvel. Men hans värksamhet och inflytelse såsom professor inskränkte sig icke till juridiska fakultetens angelägenheter. I egenskap af ständig inspektor för högskolans ränteri förvärfvade han om ordnandet af dess drätsel och förvaltningen af dess fonder stor förtjänst, och i konsistorium kunde hans städse af sakkännedom uppburna lagtolkning icke undgå att utöfva inflytande.

Den säkra och noggranna insikt i alla delar af landets rättsväsende Palmén under en alla fakultetens läroämnen omfattande lärarevärksamhet vunnit, i förening med hans praktiska sinne och klara förstånd, kunde, särdeles under en tid då den vetenskapliga juridikens idkare och målsmän voro få, icke undgå att tillföra honom äfven statsuppgif af annan art än universitetslärarens. Bland dessa voro särskildt komitéuppgiften, för hvilka hans kunskaper och skickliga penna togos i anspråk redan från hans

yngre år, talrika och maktpåliggande; intet dock af större vikt än det han fullgjorde såsom sekreterare i komitén för granskning af den bekanta lagkommissionens af år 1835 förslag till kodifikation af Finlands lagar, hvarvid den skarpa kritik Palmén underkastade förslaget grunder, system och affattning innefattade det första och, om också sedermera understödt af andra, i och för sig afgörande inlägget till afvärjande af den fara för vår rättsförfattnings bevarande och sunda utveckling, som låg i detta förslag.

Vid lagberedningsarbetet till landtdagarna 1863/4 och 1867 var Palméns deltagande af synnerligt värde i de komitéer, som fingo sig uppdraget att affatta propositioner till de viktiga förändringar i civillagen, hvilka blefvo frukten af dessa landtdagars förhandlingar, och likaså deltog han i den stora komitén för uppgörande af förslag till styrelseverkens ombildning, men måhända förvärfvade han sin största förtjänst om landtdagens hållning och tillvägående genom den grundlagsedition han 1861 utgaf och hvilken bragte de därförinnan i sin fullständighet svårtillgängliga grundlagstexterna jämte de deras tillämpning och tolkning upplysande „statshandlingar“ i hvar mans hand.

Till samma period af Palméns lif och värksamhet hörde äfven hans aktiva deltagande i juridiska föreningens angelägenheter och till förvärligande af dess uppgifter. Att hans namn bland föreningens stiftare och på ansökningen om stadfästelse af dess stadgar icke litet bidrog att häfva de betänkligheter man till en början på högre ort hyste mot förslaget om denna förenings bildande, kan tagas för säkert. Utsedd 1862 till dess första ordförande, på hvilken plats han dock icke länge kvarstod,

utvecklade han äfven i denna ställning det intresse och det nit, som han nedlade i alla sina förehafvanden, och inskref i föreningens annaler ett af dess värdefullaste blad genom det såsom inledning till en diskussion i ämnet vid ett föreningens möte hållna föredrag, som under titeln Rättshistorisk tolkning af ordet lag i §§ 40—43 af 1772 års regeringsform ingår i årg. I af denna tidskrift. I redigerandet af denna årgång, egentligen omfattande tre år af föreningens förhandlingar, deltog för öfrigt Palmén särskildt hvad affattningen af svaren å de talrika civilrättsliga frågorna beträffar; hvilket förtjänar nämnas med hänsyn till det obestriddiga inflytande de i svaren utvecklade principer kommo att utöfva på lagreformerna i samma ämnen.

Med Palméns inträde i senaten 1867 upphörde väl hans egentliga vetenskapliga värksamhet, men hvarken såsom prokurator eller medlem af landets högsta domstol och regering saknade han anledning och tillfälle att göra sitt mångsidiga vetenskapliga vetande gällande, och prokuratorsexpeditionens akter bevara åtskilliga utlåtanden af intresse, däri han utlagt sin tolkning af våra rättskällor.

Till sin vetenskapliga ståndpunkt var Palmén liksom hans förenämde äldre kolleger en öfvertygad anhängare af den historiska skolan, och hans bästa såväl akademiska arbeten som ämbetsutlåtanden äro de, som afse att lämna en historisk utredning för lärande af tolkningsproblemen. Mot all filosofisk teori förhöll han sig skeptiskt och afvärjande. Betecknande för hans åskådningssätt i detta hänseende var det motto han anbragte på ett af sina installationsprogram, näml. den store tyske skaldens „Grün ist das Leben, grau ist alle Theorie“. Emellertid

undgick han icke själf att skatta åt en slags filosofisk teori, bl. a. uti inledningen till sin Juridiska handbok för medborgerlig bildning. Hvad hans rättshistoriska ståndpunkt vidkommer, hvilken vi hafva att tacka för de ursprungligen såsom akademiska tillfällighetsskrifter utgifna, synnerligen värdefulla och elegant framställda undersökningar, som samlats under titeln: Rättshistoriska bidrag till tolkningen af 1734 års lag, så lämnade den rum för anmärkningen att han altför uteslutande höll sig till rättsatsernas yttre genesis utan att djupare tränga in i det historiskt verkliga lif, hvori de hade sin rot, och att vid tolkningen nog stor vikt fästades vid yttre under lagarnes beredning förekommande redaktionella fakta, som väl hafva sin betydelse för utredningen af lagstiftarens syften, men dock icke alltid kunna eller böra få invärka på tolkningen af det slutliga textresultatet. Men samma anmärkning träffar många de mest framstående af den äldre historiska skolan.

Sitt lärarekall och sina öfriga akademiska plikter omfattade Palmén med verklig hängifvenhet. Hans föredrag var alltid klart, lättfattligt och på sak gående samt framfördes fritt med synnerlig ledighet. Det var egentligen beräknadt för nybörjaren och den blifvande praktikern. Såväl exeges som systembehandling höllo sig nog uteslutande till rättsinstitutens allmänna konturer, och den mognare och mera vetenskapligt anlagde åhöraren skulle gärna emottagit en rikare detaljering och en närmare analys af systembegreppen. Förhållandet till ungdomen präglades af en från hjärtat gående välvilja.

Sin största betydelse fick Palméns undervisning lik-

som hans öfriga förhållande till ungdomen genom den beundran och den värme han själf hyste och förmådde meddela för vår rättsförfattning, för den allmänna lag. han hade att tolka och för den forntida rättsordning, ur hvilken den gällande lagen uppspirat. Denna på fullaste öfvertygelse grundade kärlek, som redan i yngre år gjorde honom till en vaken och beslutsam försvarare mot vådliga reformplaner, förnekade sig icke håller, då han under senare perioder af sin lefnad ställes på mera framskjutna poster och hade att göra front mot ännu farligare angrepp. Den stålsatte hans eljes fridfärdiga och i politiska saker för ackomodation benägna sinne mot all eftergifvenhet och gaf honom i den sena ålderdomen vid ett tillfälle, som bevaras i allas minne, håg och kraft att med fasthet värna vår rättsförfattnings hälgd och vår rätt att tolka dess innebörd.

En offentlig värksamhet, som sträkt sig öfver en tidrymd af sex decennier under så växlande regimer, som dem Finland genomgått från början af fyratiotalet, och haft till föremål samhällets högsta uppgifter och intressen, måste själfklart gifva anledning till olika bedömanden och värdeuppskattning redan blott i följd af olika generationer tillhörande granskares olika ståndpunkt och förutsättningar.

Hvad ett rättvist eftermäle om friherre J. Ph. Palméns lifsgärning dock icke skall jäfva äro: hans orubbliga fasthållande vid hvad han höll för landets lag, den insikt och sakkännedom han medförde till alla de värf, som blefvo honom anförtrordade, en arbetsamhet, som al-

drig skydde den möda pliktuppfyllelsen kräfde, en af varm fosterlandskänsla uppburen, oförstäld håg att efter sin öfvertygelse och med sina bästa krafter tjäna det allmänna, en redbarhet och oegennytta, för hvilken hvarje tanke att på det allmännas bekostnad främja egna eller något slags partiintressen var främmande, en anspråkslöshet och flärdfrihet, som aldrig yfdes öfver egen förtjänst, insikt eller öfverlägsenhet eller af rätthafveri vidhöll en mening, om hvars oriktighet han blifvit öfvertygad, utan vid samarbete lika gärna *tog* som *gaf* skäl.

Så länge dessa i vår tid långt ifrån vanliga egenskaper i hans fädernesland uppskattas och värderas äfven hos den offentlige och högt uppsatte mannen, skall J. Ph. Palméns namn lefva aktadt och vördadt bland Finlands jurister och hos hela dess folk.

B. M.

Rudolf v. Gneist ¹⁾.

M. H. Det vetenskapliga arbetet på statsrättens område har under detta år förlorat sin främste storman bland samtida genom *Rudolf von Gneists* den 22 juli inträffade död. Då jag, på uppmaning af Juridiska föreningens bestyrelse, skall egna den fräjdade bortgångne några minnesord, utber jag mig Edert benägna öfverseende med ofullständigheten och bristfälligheten i min framställning. En så mångsidig och tillika djupt ingripande lifsgärning, som Gneists, *kan* icke tecknas i de korta drag, för hvilka vid detta tillfälle finnes rådrum.

Den yttre gången af Rudolf v. Gneists lefnadsbana var följande.

Han föddes i Berlin den 13 augusti 1816, men växte upp och erhöll sin skol- och gymnasiibildning i Eisleben, dit hans fader hade flyttat såsom landträttsråd. På hösten 1833 blef han student i Berlin och egnade sig åt juridikens studium under ledning förnämligast af Savigny, hvars inflytande på hans utbildning var af varaktig betydelse. År 1838 blef Gneist doctor juris, och året därpå, 1839, vidtog han såsom privatdocent med en lärarevärksamhet, hvilken han utöfvade ända till förliden sommar, således i mer än 55 år, hvaraf 50 år i egenskap af professor.

Praktisk förfarenhet i domarevärf förskaffade sig Gneist genom tjänstgöring vid särskilda domstolar i Berlin åren 1841 till 1850. Och hans förmåga och arbetskraft togos idkeligen i anspråk äfven för andra uppgifter än den akademiska lärarens och vetenskapsmannens. Redan 1848 blef han

¹⁾ Föredrag hållet vid Juridiska föreningens årsmöte den 14 december 1895.

stadsfullmäktig i Berlin, från 1858 ända till 1893 var han medlem af preussiska deputeradekammarn, från 1868 till 1871 därjämte medlem af nordtyska parlamentet och därpå till 1884 af tyska riksdagen. 1875 kallades han till ledamot af det preussiska *Oberverwaltungsgericht*, 1884 blef han dessutom medlem af det preussiska statsrådet. 1888 förlänades honom adelskap af kejsar Fredrik, och en mängd andra utmärkelser tilldelades honom såväl af eget lands som främmande staters regeringar och lärda korporationer.

Den romerska rättens öfvervikt vid utbildningen af Tysklands jurister gjorde sig gällande äfven med afseende å Gneist. Hans första vetenskapliga arbete af betydenhet behandlade de formella fördragen i den nyare romerska och grekiska obligationsrätten, ännu 1858 utgaf han „*Institutio-num et regularum juris romani syntagma*“ och under en lång följd af år egnade han sina föreläsningar företrädesvis åt privaträtten. Efter Savignys afgang från universitetet år 1842 begynte Gneist föreläsa öfver pandekterna och fortfor därmed till medlet af 1870-talet. Härtill anslöto sig, under hela hans läraretid, kurser i civilprocess, straffrätt och straffprocess. Redan såsom docent hade han väkt ett icke ringa uppseende genom sina föreläsningar öfver jurydomstolar, offentlig och muntlig procedyr samt den franska och den engelska domstolsförfattningen. För att göra sig förtrogen med dessa ämnen företog han upprepade ferieresor till England, Frankrike och Belgien. Därunder lifvades hans intresse allt mera för forskning i hela den offentliga rättens organism. Så lades grunden till de monumentala verk han åstadkommit på statsrättens och förvaltningsrättens gebit.

Åren 1857 och 1860 utgaf Gneist i två band sitt stora arbete öfver Englands författnings- och förvaltningsrätt. Tid efter annan framträdde nya upplagor af detta verk eller rättare sagdt nya bearbetningar af samma ämne, erbjudande en allt mera fullständig, prägnant och systematisk framställning af såväl den historiska utvecklingen som den nyaste gestaltningen af „selfgovernment“, kommunalförfattning, förvaltningsrätt och statsförfattning i det Brittiska riket. Intet verk inom själfva den engelska litteraturen torde kunna mäta sig med dessa Gneists

arbeten i rikhaltig, skarpsinnig och noggrann belysning af Englands offentliga rätt, såväl hvad de positiva detaljerna som de ledande principerna vidkommer. Och i den öfriga världen lärde man sig inse, att endast en ytlig och ensidig kännedom om denna rätt, begränsad nästan uteslutande till parlamentsinstitutionen, stått till buds ur tidigare franska eller tyska värk i jämförelse med den grundliga utredning, som nu efter mödosamma forskningar framlagts af Gneist beträffande örikets märkeliga, fasta rättsgestaltning.

Det dröjde ej länge, innan Gneist begynte för granskning af Tysklands offentliga rätt tillgodogöra den historiska och tillika politiskt pröfvande forskningsmetod, som mognat hos honom under arbetena om England. Såsom de mest betydande resultat af denna granskning kunna anses den år 1869 utkomna skriften „Verwaltung, Justiz, Rechtsweg, Staatsverwaltung und Selbstverwaltung nach englischen und deutschen Verhältnissen mit besonderer Rücksicht auf Verwaltungsreformen und Kreisordnungen in Preussen“, äfvensom „Der Rechtsstaat und die Verwaltungsgerichte in Deutschland“, hvaraf första upplagan utkom år 1872.

Gneists lefvande intresse för den rättshistoriska utvecklingen framträder i alla hans statsrättsliga arbeten. Men tillika gör sig härvid ett för honom egendomligt drag gällande, hvilket jag utber mig att här särskildt få framhålla. Han är i sin rättshistoriska forskning icke tillfreds med att bringa i dagen de förteelser, som följt på hvarandra i rättsgestaltningen, den genesis, ur hvilken institutionerna efterhand framgått och blifvit utvecklade. Vetandet härom, såsom sådant, är icke det mål, åtminstone icke det enda eller förnämsta mål han velat nå. Han förbinder med den historiska forskningen ett kritiskt afvägande af institutionernas ändamålsenlighet, gagnelighet och lifskraft. Han ville ur de förgångna tidernas rättsutveckling vinna den riktiga uppfattningen af den rätt, som ännu består. Han fördjupade sig därför mindre i undersökningen af det, som redan lefvat ut sin tid, än i utforskningen af grunderna till den rätt, som ännu lever. Och i sin framställning af gällande rätt lade han mindre an på den stränga juridiska konstruktionen, än på

klargörandet af rättssatsernas betydelse för lifvet, af sambandet mellan teori och praktik. Gneist var sålunda framför alt rättspolitikern. Han hade städse i sikte det gagn, som den vetenskapliga belysningen af rättens historiska uppkomst och nuvarande ståndpunkt skulle medföra i och för arbetet på rättens vidare utbildning. Reformtankar, reformplaner utgöra den väsentliga innebörden i flera af hans skrifter, men alltid stödda mot en rikhaltig historisk bakgrund.

Om ock det nu anförda draget i Gneists vetenskapliga författarskap ursprungligen legat i hans skaplynne, är det dock antagligt att impulser härtill gifvits af hans tidiga deltagande i det politiska lifvet. Uppenbart är i alla fall, att han härigenom utöfvat ett större inflytande på lösningen af de betydelsefulla uppgifter, som efter 1866 och 1870 förelågo i Preussens och Tysklands statslif, än om han hängifvit sig endast åt den teoretiska lärobyggnadens utbildning.

Fråga vi oss nu, hvilka de idéer voro, för hvilkas förverkligande Gneist hufvudsakligen har kämpat och sträfvat, så kan den frågan närmast besvaras därmed, att han ville se staten organiserad såsom *rättsstat* och samhällsangelägenheterna handhafda enligt *själfförvaltningens* rätt förstådda grundsatser.

Beträffande själfförvaltningen hade Gneist hämtat ledning för sina åsikter ur de engelska institutionernas studium. Han hade funnit, att det brittiska „selfgovernment“ utgjorde det viktigaste medlet att, så vidt möjligt, åstadkomma en försoning mellan staten och samhället, hvilka enligt hans åskådning i grunden hafva motsatta tendenser. I samhället nämligen medför de ekonomiska förhållandenas makt, att de, som sakna egendom, råka i beroende af de förmögna och att på denna grund olika samhällsklasser uppstå, representerande olika, med hvarandra täflande intressen. Staten däremot, som är den allmänna viljans personliga organism, har till princip den sedliga plikten emot det hela och till syftsmål hvarje enskilds frihet och personliga utveckling. Staten bör därför aldrig ställa sig i beroende af någon särskild samhällsklass eller dess intressen. Jag har

här blott altför knapphändigt kunnat antyda de af Gneist i detta ämne med anslutning till Hegel och Lorenz von Stein omfattade läror, ur hvilka han härledde nödvändigheten af en sådan organisation, som förpliktar de förmögna klasserna till oaflönad arbete för staten. Sålunda dannas hos samhällets ledande element statlig plikt känsla och förståelse af statens uppgifter. Själfförvaltning är icke bevakandet af egna rättigheter, utan uppfyllandet af statliga funktioner; dess idé är icke den att de trängre områdena skola genom sina organ förvalta sina egna angelägenheter, men väl att medlemmar af dessa trängre områden skola inom dem förvalta statliga angelägenheter. Utgående från denna uppfattning, fann Gneist icke uti beslutande kommunala och provinsiella parlament en tillräcklig garanti för den verkliga friheten: han lade främsta vikten därpå att obligatoriska hedersfunktionärer skulle på statens vägnar handhafva den lokala förvaltningen, och han beklagade lifligt att den nyaste utvecklingen i England ledde bort från detta system för „selfgovernment“. Under reformarbetet i Preussen nödgades Gneist visserligen modifiera sina yrkanden, enär grunden redan var lagd för korporativ själfförvaltning i kommun och distrikt. Men det erkännes dock såsom hans förtjänst, att förvaltning af öfverhetliga funktioner genom oaflönade eller hedersämbetsmän vunnit insteg och sålunda ett föreningsband mellan kommunallifvet och statslifvet kommit till stånd. Gneist har lyckats i förvaltningsreformerna göra gällande den enkla, men viktiga grundsats han i sin statsrättslära utlagt, nämligen, att den offentliga rätten är ett system af *plikter*, ur hvilka *rättigheterna* hafva sitt upphof¹⁾.

Med benämningen *rättsstat* afsåg Gneist att betona, att bland statens uppgifter den främsta och oestergifligaste är genomförandet af rättsidén och att därför statslifvet i alla sina förgreningar bör vara genomträngdt af rätten. Han

¹⁾ Hithörande skrifter:

Die preussische Kreisordnung, 1870.

Die Verwaltungsreform und Verwaltungsrechtspflege in Preussen, 1880.

kämpade oafslåttigt för att göra giltig den satsen, att styrelsen bör vara en *styrelse enligt lagar*, och försvarade med lika ifver den visserligen af rättens målsmän erkända, men i Preussens politik ej fullt beaktade principen af *domstolarnas oafhængighet*. Redan 1863 utlade han inför ett juristmöte, huruledes domaren bör tillkomma befogenhet att pröfva, om en lag tillkommit i författningsenlig väg eller icke. Sakförarens kall borde, enligt hans åsikt, jämväl tillerkännas ett fullständigt oberoende. Upprepadt uttalade han sig för en noggrant genomförd begränsning af *lagens* och den *administrativa förordningens* särskilda områden. Och från samma ståndpunkt, d. ä. från rättsstatens idé, härledde han nödvändigheten af själfständig och opartisk rättsskipning i *förvaltningsrättsliga* frågor, — ett yrkande, som stod i samband med hans förslag rörande själfförvaltningens organisation. Den stora reform, som egt rum i Preussen genom administrativjusticens konsekventa ordnande, är till en väsentlig del Gneists värk. Detta värk genomfördes icke utan ihärdigt motstånd dels från byråkratins sida, dels från de politiska grupper, som förmenade att säkert rättsskydd skulle ernås endast genom utvidgning af de allmänna domstolarnes befogenhet. Han hade tillfredsställelsen att under de sista 20 åren af sitt lif själf få medvärka i den högsta domstol för administrativa mål, hvars inrättande han så energiskt befrämjat.

Gneists värksamhet såsom deputerad har blifvit olika bedömd. Måhända skall äfven framtidens omdöme därom icke utfalla odeladt gynnsamt. Vetenskapsmannens skaplynne egnar sig icke alltid för resolut och praktiskt förfaringssätt i dagspolitik. Det torde kunna sägas att Gneist i högre grad förstod att för sina teoretiska arbeten tillgodo-göra sin erfarenhet från det politiska lifvet och att därigenom gifva sina skrifter betydelsen af inlägg i reformsträfvandet, än att till ingripande politisk handling omsätta sin rika skatt af vetande och idéer, — om ock han äfven i sist nämnda afseende lämnat rätt betydande spår af sin eminenta förmåga, på sätt redan i det föregående framhållits.

Under författningskonfliktens tid i Preussen 1862—1866 svängde han såsom sträng oppositionsman kritikens gissel mot regeringens förfarande att åsidosätta landtdagens grundlagsenliga rätt i fråga om statsbudgetens bestämmande. Detta uppträdande, som stod i full konsekvens med hans statsrättsliga teorier, föranledde att de radikala påräknade att alt framgent få se honom på vänstra flygeln. Men förhållandena voro förändrade, sedan statslifvet återförts på grundlagsenligt spår. Gneists tänkesätt öfverensstämde icke med deras, som gjort sin politiska skola hufvudsakligen i de franska revolutionernas idévärld samt svärmade för „suffrage universel“ och obegränsad budgetvägringsrätt. Han blef därför ofta angripen från radikalt håll, liksom ock på andra sidan af reaktionens och konservatismens representanter, hvilka föga sympatiserade med hans lära om den pliktutöfning i samhällslifvet, som bör åligga de förmögnare medborgarne.

Vid tyska riksdagen hade Gneist sällat sig till det nationalliberala partiet, dock utan att i allo göra sig solidrisk med detsamma. Under den tyska riksdagens stora tid, då det nya riket danades och parlamentet i allmänhet besjälades af höga vyer, var det onekligen nämnda parti, som förfogade öfver det största måttet af intelligens för nydningensarbetets uppbärande. Den anda, i hvilken Gneist värkade för en del betydande lagstiftningsåtgärder, harmonierade fullt med det nationalliberala partiets bästa intentioner. Efterhand förändrades dock de politiska uppgifternas föremål, i det att Bismarck lät de ekonomiska klassintressena träda alt mer i förgrunden. Man har förebrått Gneist att han iakttog tystnad gentemot Bismarck, då denne öfvergick till en mångsidig skyddspolitik på det ekonomiska området. Det är dock föga sannolikt att Gneist deltagit i den kompromisspolitik gentemot Bismarck, som under en lång tid var kännetecknande för det nationalliberala partiet, ty Gneist bibehöll häst en individuelt själfständig ställning, han var aldrig någon verklig partiman. Men han hade på äldre dagar personligen kommit i en annan ställning än förr till Bismarck, som numera icke sällan i viktiga angelägenheter rådfrågade

sin forne antagonist från konflikttiden. Det synes för öfrigt sannolikt att grunden till de ojämnheter, som kunnat förspörjas i Gneists politiska uppträdande, dock väsentligen låg i det nyss påpekade förhållandet att han var mera dand till teoretisk än praktisk politiker.

Gneist egnade lifligt intresse åt den arbetande klassens angelägenheter. Från 1847 till sin död var han ordförande i „Centralverein für das Wohl der arbeitenden Klassen“ och deltog i redaktionen af föreningens tidskrift „Der Arbeiterfreund“.

Vid detta tillfälle förtjänar särskildt ännu framhållas att Gneist 20 år å rad blef vald till den tyska juristkongressens ordförande. Äfven detta värf omfattade han med nitisk omtanke. Af bestående värde äro många af de föredrag, med hvilka han öppnade juristmötenas förhandlingar.

Endast en mindre del af hans skrifter hafva här blifvit omnämnda. Hans produktivitet var så stor, att han nästan hvarje år utsände något nytt arbete. Ännu detta år (1895) utgaf han en statsrättslig afhandling: „Die verfassungsmässige Stellung des preussischen Gesamtministeriums und die rechtliche Natur der königlichen Rathskollegien“.

Vid betraktandet af en sådan lifsgärning intages man af beundran för den kolossala arbetsförmåga, som i denna intensiva och mångsidiga värksamhet ger sig tillkänna. Ett ovanligt mått af andlig och fysisk kraft hade ej ensamt förmått uppbära den uthållighet, liffullhet och produktivitet, hvarmed Gneist arbetade. Äfven yttre betingelser voro härtill af nöden. Vi finna dem i Preussens och Tysklands historia för de senaste trettio åren. Det var åt alla håll vidgade horisonter, stora uppgifter, epokgörande omgestaltningar. Under sådana förhållanden bäras de största arbetsbördor jämförelsevis lätt af dem, som befinna sig i handlingens centrum.

L. Meckelin.

Några notiser om Österrikes civilprocesslagar af den 1 augusti 1895 ¹⁾.

Då frågan om processreformen hos oss redan kan sägas stå på dagordningen och det är att hoppas att denna fråga inom en icke altför aflägsen framtid äfven skall ernå en lycklig lösning, synas några meddelanden vid detta tillfälle rörande det nyaste, som inom den europeiska lagstiftningen på sagda område sett dagen, kunna vara af intresse. Ref. afser härmed Österrikes civilprocesslagar af den 1 augusti 1895. — Straffprocessen i Österrike har, såsom bekant, redan genom lagen af 1873 undergått modernisering, och nu, efter vidlyftiga och grundliga förarbeten, har äfven det civila rättegångsförfarandet omskapats i enlighet med de moderna principerna på detta gebit.

Förslagen till dessa rätt omfångsrika lagar slutbehandlades i herrehuset den 14 juni 1895, i „Abgeordnetenhaus“ den 18 juli och godkändes „en bloc“ samt sanktionerades af monarken den 1 augusti. — Lagarne skola träda i gällande kraft från den dag justitieministern eger förordna, dock senast från början af tredje kalenderåret efter dess publikation.

Det kan vid detta tillfälle i anseende till tidens knapphet icke blifva fråga om att ingå på ett vidlyftigare referat af de nya lagarna, utan inskränker sig ref. endast till några korta notiser angående deras innehåll och ett flyktigt berörande af några hufvudprinciper i desamma.

De nya lagarne äro till antalet fyra, nämligen „Jurisdictionsnormen“, hvilken innehåller bestämmingarna om dom-

¹⁾ Föredrag hållet vid Juridiska föreningens årsmöte den 14 december 1895.

stolsorganisationen, samt den egentliga civilprocessordningen, hvardera med sina „Einführungsgesetze“.

Hvad först domstolsorganisationen beträffar, så äro enligt J. N. de ordinarie domstolarne i första instans af två slag, antingen enmans- eller kollegiala domstolar. Enmansdomstolar äro Bezirksgerichte, de kollegiala äro Landesgerichte och Kreisgerichte. Öfver dessa äro „Oberlandesgerichte“ och högsta domstolen kallas „Oberstergerichtshof“. Till de ordinarie domstolarne räknas ännu handelsdomstolarne samt handels- och sjörätterna.

I afseende å instansordningen må nämnas att ändring i Bezirksgerichts domar och utslag (genom „Berufung“ och recurs) få sökas i Landesgericht. Revision mot sistnämnda rätts domar i mål från enmansdomstolarne sker i högsta domstolen med förbigående af Oberlandesgericht.

Appell eller „Berufung“ mot domar af Landesgericht såsom första instans pröfvas i Oberlandesgericht, och på grund af revision af dömas dessa mål äfven af högsta domstolen.

Hvad domstolarnes sammansättning beträffar, så äro Bezirksgerichte såsom nämdes enmansdomstolar. I Landesgerichte utgöra ordförande och två ledamöter domfört antal, vare sig det gäller att pröfva mål i första eller andra instans. I Oberlandesgerichte döma ordförande och fyra ledamöter. Angående domfört antal ledamöter i högsta domstolen är sagdt att därom framdeles kommer att förordnas genom särskildt statut.

Till domstolarnes personal höra ännu: protokollist eller „Schriftführer“, kanslibiträden samt värkställighetsorgan eller „Vollstreckungsbeamte“.

Angående den sakliga kompetensen mellan första instansens domstolar inbördes är bestämdt att till Bezirksgerichte höra alla tvister angående förmögenhetsrättsliga anspråk, där tvisteförenålets belopp eller värde ej öfverstiger 500 gulden. Öfverstiger det sistnämnda belopp, ankommer målet å Landesgericht. Dessutom uppräknas ett antal rent kvalitativa fördelningsgrunder, ehuru det blefve för vidlyftigt att här närmare ingå på desamma. De äro hufvud-

sakligen öfverensstämmande med motsvarande stadganden i tyska Gerichtsverfassungsgesetz. Prorogationsrätten i fråga om forum har redan tidigare varit införlifvad med den österrikiska processen.

Vid Landesgerichte och högre rätter måste parterna låta sig företrädas af advokater. Från detta advokattvång göres undantag endast för mål angående äktenskapssaker, hvilka alla höra till Landesgerichte äfvensom för en del processhandlingar, hvilka företagas inför en delegerad domare. — Äfven vid Bezirksgericht äro i mål, hvilkas värde öfverstiger 500 gulden, parterne tvungne att, om de anlita ombud, därtill begagna endast rättskunnige sakförare, därest på orten minst två sakförare hafva sitt säte. Speciellt lägger lagen domaren på hjärtat att personer, hvilka äro bekanta såsom knutadvokater (Winkelschreiber), ej må få uppträda vid något slag af processhandlingar. Afvisas en sådan person, eger särskildt rättsmedel mot rättens beslut icke rum.

I fråga om förfarandet vid Landesgericht stadgas att käromålet (die Klage) skall framställas uti en förberedande rättegångsskrift, hvilken bör innehålla ett bestämdt yrkande, uppgift om de fakta, på hvilka käranden grundar sitt anspråk, samt likaså uppgift om de bevismedel, af hvilka han önskar i saken sig begagna. På grund af denna käromålskrift utsätter ordföranden en förhandlingstermin, som kallas „die erste Tagsatzung“ och hvilken bör utmätas så att käranden därförrinnan hinner tillställa motparten afskrift af die Klage, hvilket bör ske ungefär 14 dagar före den utsatta terminen. — I brådskande fall kan denna frist inskränkas till 24 timmar. — Det första sammanträdet (die erste Tagsatzung) eger rum inför domstolsafdelningens ordförande eller en af afdelningen därtill delegerad medlem, icke inför hela rätten. Detta sammanträde är afsedt till företagande af förlikningsförsök, till anmälade af processinvändningar m. m. Därvid kan ock så ett afgörande af saken ega rum, t. ex. om svaranden medgifver kärandens anspråk, om käranden afstår från käromålet, om endera parten icke är behörig att föra talan eller om motparten uteblifvit, då tredskodom kan meddelas. Om nu processen icke avslutas vid „die erste Tagsatzung“,

utan en förhandling i själfva saken blir af nöden, har den domare, som hållit första sammanträdet, att förelägga svaranden att inom viss tid inkomma med svarsskrift. Denna frist får ej öfverstiga 4 veckor. I afseende å förhandling öfver framställda invändningar kan särskildt sammanträde inför själfva rätten tidigare beramas.

Sedan svaranden afgifvit sin svarsskrift, har ordföranden att inhämta rättens beslut, huruvida saken anses mogen till muntlig hufvudförhandling eller om ett särskildt förberedande förfarande däri skall anordnas. I förra fallet utsettes termin för den muntliga hufvudförhandlingen (Streitverhandlung). I senare fallet öfverlämnas målet åt en delegerad domare. Ett sådant förberedande förfarande kan anordnas icke allenast i tvister, där ett större antal fordringsposter eller stridiga anspråk förekomma, utan ock där processmaterialet är af större omfång eller då parterne beropat sig på bevis, hvilka icke kunna under den muntliga hufvudförhandlingen inför processdomstolen upptagas eller hvilka skulle i högre grad försvåra eller fördröja förhandlingen. Det förberedande förfarandet har till ändamål att samla, fixera och ordna allt det processmaterial, som är af betydelse för sakens afgörande, så att detta material sedan må uti ett i möjligaste måtto utredt skick kunna föredragas för den dömande rätten.

Så snart det förberedande förfarandet afslutats, skola samtliga skrifter samt det därvid tillkomna protokollet och tilläfventyrs inlämnade bevisurkunder m. m. öfverlämnas till rättens ordförande, hvilken, ifall icke en komplettering af det förberedande förfarandet anses behöflig, har att utsätta termin för den muntliga hufvudförhandlingen eller „Streitverhandlung“. Denna termin skall bestämmas så att en frist af minst 8 dagar kommer parterne till godo för att rusta sig till „Streitverhandlung“.

Har nu ett förberedande förfarande icke egt rum, så ega parterne rätt att före den muntliga förhandlingen ännu växla skrifter för att förfullständiga sina angrepps- och förvarsmedel, påståenden och bevis. Vid den muntliga förhandlingen skola parterne sedan muntligen framställa alla sina yrkanden, bevismedel äfvensom rättsdeduktioner. Skrif-

ter få härvid uppläsas, endast såvidt de icke äro bekanta för domstolen eller parterne eller det ankommer å själva ordalydelsen.

Har åter ett förberedande förfarande egt rum, så ankommer det å en ledamot af rätten att muntligen redogöra för tillgången därvid på grund af protokollet och akten i målet. Protokollet öfver förhandling eller bevisupptagande kan därvid helt och hållet eller delvis uppläsas, vare sig att part sådant yrkar eller domstolen finner det nödigt. Har part vid det förberedande förfarandet, trots uppmaning af domaren, uraktlåtit eller vägrat att yttra sig öfver ett påstående eller bevis, har han icke mer rätt därtill vid den muntliga förhandlingen. Vittnen eller sakkunniga, hvilka afhörs under det förberedande förfarandet, höras ej ånyo, om icke domstolen anser sådant nödigt.

Särskildt må påpekas att lagen lägger en kraftig processledning i domarens och domstolens hand, något som för ernående af reda och koncentration i ett muntligt förfarande är af stor vikt.

Att här ingå på en närmare redogörelse för stadgandena om bevisningen skulie leda oss för vidt. Det må endast nämnas att bevisupptagandet, liksom i tyska processen, anordnas genom bevisbeslut, hvori de tvistepunkter, som tariffva bevis, och bevismedlen noga skola angifvas. Dock är domstolen framdeles icke bunden af den uppfattning, som den haft vid utfärdandet af ett bevisbeslut. Att den fria bevispröfnings princip är ganska konsekvent tillämpad, behöfver knapt tilläggas.

Rättens domar äro inrättade på samma sätt som enligt tyska C. P. O. — Domen skall, utom en rubrik samt parternes och deras ombuds namn m. m., innehålla själftva slutledningen eller „Urtheilsspruch“ (tenor), vidare „Thatbestand“, hvilket skall utgöra en kortfattad framställning af det på grund af den muntliga förhandlingen förebragta sakförhållandet och hvad parterne yrkat, samt slutligen domskälen eller „Entscheidungsgründe“. — Domen skall, om möjligt, följa omedelbart efter den muntliga förhandlingens afslutande eller ock senast inom 8 dagar därefter. Fålles

domen genast. afkunnas den för parterne, i annat fall icke. Ett fullständigt exemplar af domen skall tillställas enhvar af parterne, och domens värkan gentemot dem inträder från tiden för tillställandet, icke från afkunnandet.

Förfarandet vid Bezirksgerichte gestaltar sig något enklare. Käromålet behöfver icke framställas skriftligt, utan kan ske genom diktamen till rättens protokoll. Advokattvång eger icke rum, och domaren har att meddela okunniga parter, hvilka ej företrädas af advokater, nödig anvisning beträffande de processhandlingar, som af dem böra företagas, och undervisa dem om de rättspåföljder, som äro förbundna med deras göranden och underlåtanden. „Die erste Tagsatzung“ bör härvid i regeln också utgöra termin för hufvudförhandling. I bagatellsaker, d. v. s. sådana, där tvisteföremålets värde ej öfverstiger 50 gulden, eger ett särskildt, ännu mera förenkladt förfarande rum. Appell mot Bezirksgerichts domar i bagatellmålen är ej tillåten utom för vissa nullitetsorsaker.

Bland de ordinarie rättsmedlen märkes först „*Berufung*“ eller appell. Detta rättsmedel skiljer sig från det lika benämnda rättsmedlet i många andra nyare processlagar därigenom, att det icke har till påföljd en helt och hållet förnyad förhandling och nytt afgörande af rättstvisten, så vidt den första instansens dom öfverklagas, utan väsentligen blott är en öfverpröfning på grundvalen af hvad vid underätten förelupit och inom gränserna för den ändringssökandes yrkanden.

„*Berufung*“ sättes i värket sålunda att parten till den domstol, mot hvars dom appell eger rum, inom 14 dagar efter det domen blifvit honom tillstald ingifver en skrift, hvilken skall innehålla skälen för appellen och ett därpå grundadt yrkande samt uppgift på bevismedlen. Finnas på orten ej minst tvänne advokater anstälde, kan anmälan ske genom muntlig förklaring till rättens protokoll. *Berufungsskriften* eller, om anmälan skett till protokollet, utdrag ur detta tillställas motparten, som har att inom viss kort tid afgifva genmäle. Sedan skickas samtliga handlingar in till appelldomstolen, hvars ordförande eller annan därtill utsedd

medlem genast underkastar saken en förberedande pröfning. Befinnes då att formella brister i ett eller annat afseende förekomma, bringas saken omedelbart till afgörande inför appelldomstolen, utan att muntlig förhandling anordnas. Anses åter muntlig förhandling böra ifrågakomma, utsettes termin därtill så, att parterne erhålla ungefär 14 dagars tid till sina förberedelser. Nya anspråk få icke väckas i högre instans; nya fakta och bevis få göras gällande endast till styrkande eller vederläggande af de grunder, som vädjanden åberopat. — Den muntliga förhandlingen inledes därmed, att en ledamot af rätten såsom referent afgifver en berättelse öfver sakens gång på grund af processakten och skrifterna. Sedan skola parternes yrkanden, underrättens decision jämte grunderna samt, om ordföranden eller rätten anser det nödigt, äfven delar af förhandlingsprotokollet uppläsas af rättens notarie. Därefter hafva parterne rätt att framkomma med sina muntliga föredrag, och bevisupptagande eger rum, hvarvid äfven bevisningen i första instans kan upprepas, om rätten anser det nödigt. Kan bevisningen ej bekvämligen upptagas inför själfva rätten, sker sådant inför en delegerad domare eller annan domstol. Uteblir den ena eller hvardera parten, tages hänsyn till hvad i rättegångsskrifterna anförts. Parterne kunna också afsäga sig rättighet att förhandla muntligen; dock kan rätten i sådant fall ex officio anordna muntlig förhandling, om sådan pröfvas erforderlig. Appellrättens dom tillställles alltid parterne.

Mot appellrättens dom eger *revision* rum. Doek är mot andra instansens dom i bagatellsaker något vidare rättsmedel icke tillåtet. Revision kan sökas icke blott på grund af oriktigt användande i domen af den materiella rätten samt af nullitetsorsaker, utan ock om domen lider af en sådan väsentlig brist, som omöjliggör ett grundligt bedömande af tvistefrågan, eller om domen i någon väsentlig punkt är bygd på faktiska förutsättningar, hvilka stå i strid med processakternas innehåll. — Revisionstalan skall inom 14 dagar från domens tillställande anhängiggöras genom inlämnande af en skrift till första instansens domstol. Sedan

motparten lämnats tillfälle att bemöta revisionsskriften, skickas revisionshandlingarna genom appelldomstolen till högsta domstolen, som behandlar saken uti icke offentlig session och utan föregående muntlig förhandling. Dock kan muntligt förhör anordnas, om revisionsdomstolen finner nödigt.

Mot andra afgöranden i civila mål än domar eger „*Recurs*“, motsvarande tyska „*Beschwerde*“, besvär, rum. Recursförfarandet är rent skriftligt. Saken afgöres utan muntlig förhandling och i icke offentlig session.

Extraordinarie rättsmedel äro: *Nichtigkeits-* och *Wiederaufnahmsklage*. Dessutom förekomma ännu stadganden om speciella arter af förfarande, såsom mandatförfarandet, förfarandet i växelmål och inför skiljedomare m. m.

Angående protokollsföringen vore rätt mycket af intresse att omtala, men ämnets vidlyftighet förbjuder ett närmare ingående därpå. I allmänhet kan det sägas att ett ganska utförligt protokoll skall föras; dock böra enskilda partsandraganden däri icke ingå. Är något af det, som skall upptagas i protokollet, förut affattadt i rättegångsskrift, så behöfver endast en hänvisning till denna ega rum. Protokollet bör affattas under eller omedelbart efter förhandlingen samt föreläsas eller föreläggas parterne till godkännande och af dem underskrifvas. Kan förhandlingen icke afslutas på en dag, så skall vid hvarje sammanträde protokolleras hvad därvid förelupit. Särskildt är stadgadt att vittnesmål skola antecknas i protokollet och att protokollets innehåll skall af domaren ex officio beaktas (§ 217).

Såsom man af det föregående finner, har den österrikiska lagen i betydlig grad löst på den stränga muntlighetsens band, hvilka behärska de förnämsta nyare processlagar, och ingen punkt i det till grund för lagen liggande förslaget af år 1893 har blifvit så grundligt kritiserad som just denna rörande muntligheten och skriftligheten. Här om har redan nästan en hel literatur hunnit utväxa. — I motiven till lagen framhålles att fordringarna på muntligheten ofta nog och i synnerhet i början öfverdrifvits och att en sådan till ytterlighet drifven tillämpning af muntlighetsprincipen, som icke skulle tillåta domstolen att beakta annat än

det som af parterne muntligen framförts, skulle, särskildt hvad de högre instanserna vidkommer, göra muntligheten till en blott formalitet. Ett upprepande af hela förhandlingen och bevisningen i högre instans komme dessutom att medföra så stora kostnader att fordran därpå skulle nära nog utesluta möjligheten af appell. Ehuru väl det förefaller såsom om den österrikiska lagen i vissa afseenden utsträckt skriftligheten längre än ändamålsenligt synes vara, torde dock, särskildt hvad sistnämnda omständighet eller bevisningens upprepande i högre rätt beträffar, det sagda ega full tillämplighet äfven på förhållandena i vårt land, där mindre utvecklade kommunikationer och domstolsområdenas stora omfång i ännu högre grad än annorstädes ställa sig hindrande mot den rena muntlighetens och omedelbarhetens genomförande.

Såvidt ref. vid det nog flyktiga genomgående han tillvidare hunnit egna de nya lagarne kunnat finna, utmärka sig desamma för klarhet, lättfattlighet och fullständighet, och synes det som om dessa lagar skulle innehålla åtskilliga synpunkter, hvilka i afseende å den blifvande processlagstiftningen hos oss vore värda att beaktas.

A. Jusélius.

Om inlag och ombud ¹⁾).

Inlag.

1. Inlag nämnes det aftar, som uppstår, då någon mot eller utan vedergällning ²⁾ åtager sig att förvara annans lösöre ³⁾. Detta aftar skiljer sig väsentligen från den romerska rättens depositum, hvilket innebar, att någon utan vederlag lät främmande gods stå hos sig; förband han sig åter till någon värksamhet för godsets vård (custodia), så betraktades aftar, ifall lön ej betingats, såsom mandat och annars såsom tjänstelega. Enligt finsk lag däremot förpliktar sig depositarien till sådan custodia; innehållet af deponentens fordringsrätt består just däri att depositarien skall vårda hans gods.

¹⁾ Denna uppsats innehåller hufvudsakligen sådant, som framstälts vid akademiska föreläsningar. Ämnets behandling afser emellertid här icke så mycket att gifva en systematisk framställning af lärorna om inlag och ombud som att framhålla särskilda frågor, hvilka, änskönt de må anses vara af utländsk doktrin besvarade, torde med hänsyn till finsk rätt tariffva någon utredning.

²⁾ Af förarbetena till Handelsbalken framgår att Lagkommissionens flertal uttalat såsom sin åsikt: „at det ej immuterar naturam depositi, at någon får vedergällning för den omsorg han har för någontings förvarande“ (Chydenius, Leveransaf-talet, Bilaga, sid. 68 f.). Denna uppfattning har ock allmänt gjort sig gällande i utländsk lagstiftning och doktrin.

³⁾ Samma vårdareskyldighet, som depositarie genom inlagskontraktet åtager sig, åligger enligt lag den, hvilken omhänderhar gods, som enligt domstols eller K:ns B:hdes förordnande tagits i kvarstad (12: 11) HB. Att fastighet, ehuruval sådan enligt 1734 års lag (10: 2 JB.) kan sättas i kvarstad, ej kan vara inlagsfä, framgår tydligt af 12: 1 HB.

Deponentens rätt att återfå saken med tillbehör och afkomst är däremot icke någon fordringsrätt, utan tillkommer honom såsom egare och preskriberas följaktligen icke, behöfver ej bevakas i depositariens konkurs samt kan göras gällande, äfven om själfva kontraktet varit ogiltigt, t. ex. i följd däraf att depositarien varit minderårig eller vanskinnig¹⁾. Däraf att deponent skall återfå sitt gods i kraft af eganderätt följer, enär flera, som ega del i samma sak, endast gemensamt kunna förfoga däröfver, att, om flera gemensamt nedsatt en sak, denna ock bör återgifvas åt dem alla, vid äfventyr att depositarien, om någon eller några af dem utfått godset utan de öfrigas fullmakt, kännes skyldig att ersätta desse för deras andelar (12: 5 HB.)²⁾.

Depositarien vinner icke genom aftalet någon rätt att bruka eller behålla saken, och denna kan således af deponenten när som helst återtagas. Men depositarien är icke, såsom låntagare, skyldig att föra godset till deponenten, utan denne eger afhämta detsamma hos depositarien (12: 6 HB.).

2. För att återfå inlagsgodset behöfver deponenten emellertid icke styrka sin eganderätt; den omständigheten, att han innehaft saken och genom inlaget förfogat däröfver såsom dess egare, är nog att låta honom gentemot depositarien framstå såsom bättre berättigad och gifva honom ett sakrättsligt anspråk såväl mot depositarien som mot den, hvilken af depositarien förvärfvat saken, så framt ej denne vunnit eganderätt enligt 12: 4 HB. Äfven den deponent, som i själfva verket icke är egare, kan således föra talan om godsets återfående, och depositarien

¹⁾ Jfr uppsatsen om försträckning i Jurid. fören:s tidskrift 1894 sid. 66.

²⁾ En sådan ersättningsskyldighet torde enligt romerskrättslig doktrin icke ega rum vid aktivt solidariska obligationer; om en borgenär fått emottaga hela prestationen, så ega de andre söka sitt af honom. (*Windscheid* Pandekten, 1891, § 299 s. 139 ff.) Stadgandet uti 12: 5 HB. synes vara ett uttryck för grundsatsen „Hand muss Hand wahren“, hvarom vidare nedan.

är utan tvifvel, så länge domstol eller Kejsarens befallningshafvande icke förbjudit det, berättigad att utgifva godset t. o. m. åt sådan deponent, som han misstänker för att hafva stulit detsamma. Strafflagen (32: 6) förbjuder väl depositarie, som fått veta, att inlagsfä af deponenten åtkommits genom brott, att dölja godset, men häraf kan ingalunda slutas, att han vore pliktig pröfva, om ett brott blifvit begånget och, därest godset synes honom tillhöra tredje man, innehålla detsamma för dennes räkning. Depositarien synes icke håller vara berättigad att företaga sådan pröfning. Om det tillätes honom att på mer eller mindre goda skäl afgöra, hvilkendera af tvänne, som hos honom göra anspråk på inlagsgodset, är dess egare och utgifva saken åt denne, så blefve det han, som bestämde, hvilkendera af dem framdeles i rättegång skulle hafva förmånen att vara svarandepart. Men så snart deponenten, låt vara att han är tjuf, gentemot rätte egaren åtnjuter det skydd, att denne icke får egenmäktigt återtaga utan endast genom rättegång återsöka godset, så bör detta rättsskydd icke kunna betagas deponenten af den, som för hans räkning omhänderhar godset. Depositarien bör altså, om han utlämnar godset åt någon annan än den, som nedsatt det, åt deponenten gälda dess värde, därest han icke kan visa, att godset redan blifvit genom dom tillerkändt den andre. Om depositarien fortfarande har godset i sin värjo, kan han icke mot deponenten invända, att det tillhör tredje man; det tillkommer denne att själf mot deponenten göra sin rätt gällande.

3. Ehuruval depositarien, såsom ofvan framhölls, icke har någon rätt till inlagsgodset, följer dock däraf att detsamma anförtratts åt hans vård, att han, hvilken ansvarar för dess återställande, måste (likasom ock lån- och legotagare) anses berättigad att i viss mån gentemot tredje man utöfva egares befogenhet. Således bör han, då inlagsgodset blifvit honom fränstulet, kunna: återtaga det å färsk gärning af förbrytare eller af lös eller okänd person eller af den, som misstänkes vilja rymma (F. om införande af ny strafflag § 12; se ock 40: 8 MB.); anlita polis-

myndighet för dess återfående (ibid); anställa husransakan efter godset (eod. § 13) samt hos allmänna åklagaren anmäla brottet till åtal. Äfvenså lär han själf kunna utföra åtal för brottet och därjämte yrka att godset skall åt honom återlämnas. Denna uppfattning af depositaries befogenhet har sedan äldsta tid och under hela medeltiden varit gällande uti den germaniska rätten i mellersta Europa, hvilken als icke gifvit den, som frivilligt åt annan öfverlämnat sin sak, t. ex. såsom lån eller depositum, någon vare sig straffrättslig eller privaträttslig talan gentemot tredje man, som genom brott eller rättsärende åtkommit saken¹⁾; egaren har kunnat hålla sig endast till sin medkontrahent, och denne har ensam haft rätt att föra talan mot tjuf eller annan, som olofligen åtkommit godset. Detta uttryckes genom det gamla ordstäfvet: „Hand muss Hand wahren“. Då nu 1734 års lag med tillämpning af den tyska rättsuppfattningen stadgat, att tredje man, som i god tro förvärfvat lån eller inlagsgods, endast emot lösen är skyldig att återställa det åt långifvaren eller deponenten (11: 4, 12: 4 HB.), så synes detta gifva stöd för antagandet att lagen äfven beträffande depositaries och låntagares befogenhet gentemot den, som genom brott åtkommit saken, velat, dock med egaren bevarad målsegandetalan, hafva samma uppfattning tillämpad, och denna torde ej håller vara för vår praxis främmande. Såsom stöd därför må äfven anföras MB:s stadgande (40: 8), att belöning för tjufs gripande icke skall tillfalla rätter målsegande eller den, „som godset vårda

¹⁾ *Schröder*, Lehrbuch der deutschen Rechtsgeschichte (Leipzig 1889): „Als Bestohler galt (enligt folklagarna, de s. k. leges barbarorum) nicht der Eigenthümer sondern derjenige, gegen den der Diebstahl vollführt worden war. Bei der Entwendung einer anvertrauten Sache war demnach einzig der Vertrauensmann, aus dessen Gewahrsam sie gestohlen war, als wahrende Hand zur Dritthandsklage (husransakan och stöldtalan, äfven kallad „Anevang“) legitimiert“ (s. 347—8). — „Hinsichtlich des Mobiliarsachenrechts behielt es während des ganzen Mittelalters bei dem Grundsatz „Hand muss Hand wahren“ sein bewenden. Bewegliche Sachen unterlagen der dinglichen Verfolgung gegen dritte nur, wenn sie *ohne den Willen* des Eigentümers aus der Gewahrsam desselben gekommen waren — —“ (s. 663—4).

borde“, hvaraf kan slutas att depositarie samt lån- och legotagare ansetts hafva ett eget intresse att beifra brottet. Inom straffrättsdoktrinen synes ock den förhärskande åsikten antaga att den, som innehafvt stulna sak, är, jämte egaren, berättigad att åtala stölden ¹⁾).

Äfven de romerska juristerna hafva gifvit *actio furti* åt den, som med egarens vilja innehafvt den stulna saken, dock endast så länge han kunde blifva gentemot egaren ansvarig för dess värde: en handtvärkare (*fullo*) kunde föra talan mot tjuften, innan det ännu kommit till tvist emellan honom och egaren af det stulna godset, hvilket han fått att bearbetas, men om egaren väkt ersättningsanspråk mot handtvärkaren och denne blifvit frikänd, innan dom i det af honom mot tjuften förda målet fallit, så skulle handtvärkarens talan mot tjuften förkastas, „*quoniam furti eatenus habet actionem, quatenus eius interest*“ (Fr 91 [47, 2]; *habet furti actionem qui ob eam rem tenetur*, Fr 14, § 10 *ibid.*). *Actio furti* kunde då anställas endast af egaren. Så länge frågan om den bestulnes ansvarsskyldighet gentemot egaren icke blifvit genom dom afgjord, synes däremot enligt den klassiska rätten egaren als icke hafva haft talan mot tjuften. Den justinianska rätten däremot gaf honom valet emellan att vända sig mot tjuften eller mot den, åt hvilken han anförtrött godset; vände han sig mot tjuften, så afstod han från all talan mot den andre (C. 22 [6, 2]).

Om det antages, att enligt finsk rätt både egaren och depositarien (resp. lån- och legotagare) äro målsegande och således berättigade att ej blott yrka straff, men äfven fordra skadestånd ²⁾), så kan det — i synnerhet med hänsyn till skadeståndsanspråket, för den händelse att tjuften icke skulle sakna tillgångar — blifva af vikt att bestämma förhållandet emellan deras rätt. Först och främst synes det då vara klart, att, äfven enligt finsk rätt, depositariens anspråk mot

¹⁾ *Liszt* (Lehrbuch des deutschen Strafrechts, 1894, s. 398) gifver målsegandetalan endast åt den, som haft saken i sin värjo.

²⁾ *Winroth* (Skadegörelse i utomobligatoriska rättsförhållanden s. 43. Strödda uppsatser IV 1895) gifver åt depositarie skadeståndstalan endast då han redan ersatt skadan.

tjufven upphör, så snart depositarien själt blifvit genom egarens medgifvande eller laga kraft vunnen dom förklarad ansvarsfri.

Under den tid åter, då bådas anspråk bestå, lär egaren hafva företräde och således, om depositarien redan anhängiggjort sin talan, kunna uppträda såsom hufvudintervenient, ifall han ej vill nöjas med biintervention. Depositarien åter kan, om han vill taga sig talan sedan deponenten åtalat tjufven och yrkat skadestånd, uppträda endast såsom biintervenient. Domstolen synes, då endera gjort skadeståndsanspråk gällande, böra se till, att den andre blir i tillfälle att bevaka sin rätt; äfven depositarien har här ett rättsligt intresse, för den händelse nämligen att han blefve skyldigkänd att ersätta hvad tjufven tilläfventyrs icke kan gälda.

Om endera, som ej blifvit i underrätt hörd, försummat att i domen söka ändring inom den i 25: 22 RB. utsatta tiden, så vinner domen mot honom laga kraft. Söker egaren, som redan utfört stöldsmålet och därjämte skadeståndstalan, sedan ersättning af depositarien, och denne befinnes hafva gjort sig skyldig till vanvård, så kan således depositarien icke invända, att stöldsmålet blifvit drifvet honom till förfång; ej håller får han vidare söka tjufven. Har egaren däremot ej af denne sökt skadestånd, så står sådan talan naturligtvis öppen för depositarien.

Samma regler, som gälla då inlagsgodset förkommit genom tjufnad, ega ock sin tillämpning då det förlorats genom rån eller utprässning (Arg. 11 § F. om införande af ny strafflag). Om åter godset kommit i tredje mans värjo genom annat brott, hvari depositarien ej är delaktig, t. ex. ett mot honom föröfvadt bedrägeri (någon har t. ex. uppgifvit sig vara deponentens ombud eller hafva köpt godset af denne), så synes egaren, äfven om brottslingen vetat, att godset tillhörde honom, dock icke kunna åtala brottet, ty, om ock ordalydelsen af Strafflagens stadgande om bedrägeri (36: 1) icke utesluter en motsatt tolkning, så synes det dock, då brottets hufvudmoment tydligen är vilseledandet och icke skadegörelsen, ej kunna vara stadgandets mening

att en person skulle mot annans vilja få vid domstol göra gällande att den andra blifvit bedragen¹⁾. Men egaren kan naturligtvis, likasom enhver annan, hos allmän åklagare anmäla brottet till åtal. Angående hans klandertalan mot tredje man gälla grundsatserna i 11: 4 och 12: 4 HB.; den, som åstadkommit godset genom att bedraga depositarien, har naturligtvis, ehvad han trott att godset var dennes eller vetat att det tillhörde en annan, farit med svek och får således icke lösen. Skadestånd för minskning af godsets värde och för afsaknaden af dess bruk bör väl tillerkännas egaren, äfven om bedragaren trott, att godset tillhörde depositarien, och beträffande denna skadeståndstalan gäller det ofvan sagda, då den består jämsides med depositariens enahanda anspråk mot bedragaren.

Nu är det, då tredje man åtkommit inlagsgods genom brott, naturligtvis möjligt, att depositarien, ehuru han icke varit delaktig i brottet, genom vårdslöshet åsamkat sig skuld, i det han t. ex. icke så som han bort bevakat godset mot tjufven eller ock med altför stor lättrogenhet satt lit till bedragaren. Vill deponenten på sådan grund väcka talan mot honom, så behöfver han icke först vända sig mot brottslingen. Men depositarien synes, ifall han invänder, att godset utan hans förskyllan förkommit genom brott, vara berättigad att, innan dom gifves öfver deponentens anspråk, få åtala brottslingen antingen i samma eller annan rättegång.

4. Enligt romersk rätt var depositum ett realkontrakt och kunde således ingås endast genom sakens öfverlämnande, och 1734 års lag förutsätter äfven att inlagsfäet vid aftalets ingående mottages (12: 1 HB.). Men det torde, då

¹⁾ Detta synes äfven gälla. då tredje man, hos hvilken depositarien nedsatt inlagsgodset, försnillat detsamma, så framt det icke nedsatts i egarens namn. Har tredje man för att åtkomma godset genom förfalskning af fullmakt eller köpebref förskaffat sig sken af legitimation eller annars använt en förfalskad, skenbarligen af egaren utfärdad urkund, så synes däremot brottet böra anses vara väsentligen riktadt jämväl mot denne och han således målsegande jämte depositarien.

lagen icke uttryckligen angifvit tradition såsom form för rättsärendet och här icke, såsom vid pant och gåfva af lösöre, finnes skäl att fordra sådan, böra antagas att ett löfte att framdeles mottaga inlagsfä är bindande. En motsatt uppfattning skulle helt visst, särskildt inom handelsförhållandena, där egare af försända varor nödgas lita på att de skola blifva af annan mottagna och förvarade, leda till betänklig osäkerhet. Emellertid lär den, som vägrat fullgöra ett sådant löfte, icke lämpligen kunna genom dom åläggas att mottaga godset, ty värden af en sak är en prestation, som svårligen kan genom utmätning framtvingas. Kontraktsbrottets följd är således endast skadeståndsplikt.

Inom den utländska doktrinen, som allmänt antager, att löfte att mottaga depositum är bindande, råder meningsolikhet därom, huruvida detta löfte borde anses grundlägga själfva kontraktet, hvilket sålunda blefve att anses såsom ett s. k. konsensualkontrakt, eller om genom detsamma uppkommer blott ett förberedande aftal, s. k. pactum de contrahendo, hvilket sedermera vid godsets mottagande uppfylles genom det verkliga inlagsaftalets ingående. Sakenligt synes ett sådant löfte böra tolkas så, att löftesgifvaren genom detsamma åtagit sig godsets vård, icke så att han därigenom förbundit sig att framdeles förbinda sig att vårda godset. Mottager han det sedan, så erfordras det icke från hans sida någon ny förklaring, utan hans plikt bestämmes enligt den redan afgifna. Om han åter vägrar att mottaga godset, så är det visserligen sant, att något inlag icke kommit till stånd, men för kontraktsbrottet ansvarar han emellertid enligt alldeles samma grunder, som om han skulle tagit godset omhänder men därefter före aftalad tid återsändt detsamma och sålunda skadat deponenten.

5. Den tid, under hvilken depositariens förbindelse skall vara, bestämmes af kontraktet; ofta kan kontrahenternas mening därom, äfven om den icke blifvit uttryckligen uttalad, framgå af omständigheterna, såsom t. ex. då depositarien vet att inlaget föranledts däraf att deponenten skall göra en resa; han är då skyldig att bevara godset under

den tid resan förutsetts skola komma att vara. Lagens stadgande, att depositarie, då han ej längre vill hafva godset i förvar, skall säga till åt deponenten att han må hämta det åter (12: 6 HB.), kunde visserligen synas angifva att depositarien finge när som helst fränsäga sig vårdareskyldigheten, men detta stadgande måste anses afse endast sådana fall, då någon tidsbestämning icke har blifvit aftalad eller af omständigheterna framgår; af ett löfte att under viss tid vårda saken bör väl depositarien vara bunden, äfven om han icke för sitt besvär får någon vedergällning. Deponenten kan, såsom redan framhållits, när som helst återtaga inlagsgodset, ty depositarien har icke någon rätt att behålla det. Men om depositarien fått löfte om vedergällning i ett för alt, synes han, äfven om godset före tidens utgång återtages, kunna göra anspråk på att utbekomma vedergällningen hel och hållen. Har åter vedergällningen beräknats efter tid, t. ex. månads- eller veckovis, så lär han ej kunna fordra mera än som belöper sig på den tid han omhänderhaft godset, med mindre han visar att han för inlagsaftalets skull haft några kostnader, som nu blifvit gagnlösa.

Inlagsaftalet är bindande äfven för depositariens arfvingar. Lagen stadgar härom att, om den, som har inlagsfä omhänder, dör, hans arfvingar böra svara därför och gifva fullt åter (12: 7 HB.). Ehuru väl depositariens „ansvar“, d. v. s. hans vårdareplikt, sålunda enligt lag öfvergår på arfvingarna, så bör det väl dock, enär denna plikt icke är delbar, antagas att desse, för att kunna åstadkomma arfskifte, äro berättigade att uppsäga kontraktet oberoende af dess tidsbestämning.

6. Äfven innehållet af den prästation, som depositarien är skyldig åt deponenten, beror naturligtvis af kontraktet. I ett afseende har lagstiftaren emellertid bestämt densamma, nämligen hvad beträffar graden af den omvårdnad, som depositarien bör egna saken. Han bör vårda godset såsom sitt eget och ansvarar således för s. k. culpa levis in concreto (12: 2 HB.). Detta stadgande synes böra förstås så, att depositarien fullgör sin skyldighet, blott han behand-

lar inlagsfäet på samma sätt som eget gods af samma beskaffenhet: det kan icke fordras att han åt främmandes mindre dyrbara saker skall egna samma vård som åt egna värdeföremål, såsom guld- eller silfversaker och värdepapper. Om inlagsgodset blifvit honom anförtrödt under stängsel, t. ex. uti slutna kistor eller skåp, hvars innehåll han icke känner, så kan det naturligtvis icke fordras att han skall taga hänsyn till dess beskaffenhet; han har fullgjort sin skyldighet, blott kistan eller skåpet återlämnas i oskadt skick, låt vara att det däri förvarade godset försämrats (12: 3 HB.). Men om nu depositarien icke har saker af samma eller liknande beskaffenhet, så kan det frågas, om man bör bedöma hans skyldighet med ledning af den vård han i allmänhet egnar sina tillhörigheter eller om någon annan måttstock bör användas. Då den slutsats, som kunde dragas af depositariens sätt att vårda egna saker af helt och hållet annat slag, ej kan vara tillförlitlig, torde det väl böra antagas, att deponenten räknat och med skäl kunnat räkna på att depositarien i sådana fall skall vårda godset så som en omsorgsfull man i allmänhet vårdar eget gods af sådant slag, och depositarien bör således ansvara för s. k. culpa levis in abstracto.

Äfven där depositarien svarar för culpa levis in concreto, kan han dock, ifall han gjort sig skyldig till grof vårdslöshet, ingalunda ursäktas sig därmed att han med lika vårdslöshet behandlat egna saker, utan han bör enligt finsk likasom enligt romersk rätt i alla händelser svara för s. k. culpa lata.

Det har ifrågasatts, om icke depositariens ansvarighet, därest han betingat sig vederlag, vore större, så att han, där han annars ansvarade blott för culpa levis in concreto, då vore ansvarig för culpa levis in abstracto eller t. o. m. borde prestera en ännu större custodia och således ansvara äfven för s. k. culpa levissima. Af förarbetena till Handelsbalken framgår emellertid att detta icke varit Lagcommissionens mening¹⁾. Ej håller torde det, om icke kontraktet gifver därtill

¹⁾ Se Handlingar ang. förarbetena till HB. sidd. 68—9 (Chydenius, Leveransafvalet, Bilaga).

särskild anledning, vara skäl att antaga att ej kontrahenternas vilja i detta fall likasom i andra tillgodoses genom tillämpning af 12: 2 HB.; då depositarien själf innehar gods af enahanda beskaffenhet som inlagsfäet, har nämligen deponenten, äfven om han erlägger vederlag, icke något skäl att vänta att depositarien skall behandla det främmande annorlunda än det egna.

7. Får depositarien låta någon annan fullgöra sin skyldighet? Här bör skiljas emellan de fall, då han till sakens vård använder andras, t. ex. sina tjänares, biträde, och de, då han låter någon annan helt och hållet öfvertaga sin skyldighet.

Hvad de förra fallen beträffar, så är det med hänsyn till godsets beskaffenhet ofta tydligt, att deponenten bort förutsätta att saken ej skulle komma att vårdas af depositarien själf, och depositarien bör då anses hafva uppfyllt sin skyldighet, blott han valt och öfvervakat sina biträden med nödig omständsamhet; för sådant biträdes vårdslöshet ansvarar han isåfall icke. Detta följer af lagens allmänna regel att inlagsfä skall vårdas såsom depositariens egna tillhörigheter. Undantag härifrån göres emellertid för sådant, som gäst antvadar i gästgifvares gömмо: denne ansvarar nämligen, ifall han låter sitt husfolk vårda godset, för husfolkets vållande (28: 3 BB.), och lagens mening är tydligen att denna gästgifvarens ansvarighet skall inträda, äfven om någon försumlighet icke stannar honom själf till last. Enligt lagens ordalydelse kan stadgandet tillämpas endast på sådana saker, som resanden särskildt anförtrött åt gästgifvaren, icke på öfrigt resgods, som han medfört i gästgifveriet. Att lagstiftaren sålunda till den resande allmänhetens gagn ålagt gästgifvare en strängare ansvarighet, torde förklaras däraf att gästgifvaren, hvars skyldigheter och rättigheter bestämmas af offentlig rätt, åtnjuter förmånen att med andras utslutande (28: 8 BB.) få hålla härbärke falt. På den, hvilken såsom enskild näring håller rum för resande och icke åtnjuter sådant monopol, synes förevarande stadgande, som tydligen är en till den offentliga rätten hörande undantags-

bestämning, således icke böra tillämpas. Dock må det yttermera framhållas att värdshusvärd, åt hvilken gods anförtros, får använda annans biträde till dess förvar blott där godset är af den beskaffenhet att gästen bort förutsätta att det skulle så vårdas; i annat fall svarar värden för sitt biträdes vållande. — Romerska rätten och enligt dess föredöme de flesta utländska lagstiftningar ålägga värdshusvärde att, alldeles oafsedt egen eller tjänstehjons skuld, ansvara för all den egendom, som gäst i huset infört, så framt skadan icke kommit af s. k. vis major (högre hand). Då 1734 års lags ifrågavarande stadgande afser endast sådant gods, som särskildt öfverlämnats i gästgifvarens förvar, och gör ansvaret beroende af hans eller annans skuld, kan det icke antagas att ifrågavarande stadgande vore ett uttryck för den romerskrättsliga uppfattningen och således borde tolkas vidsträkt ¹⁾).

Frågan, om depositarie får åt annan öfverlämna inlagsfäet sålunda att den andre helt och hållet öfvertager skyldigheten att vårda detsamma, bör, då därom intet stadgats, besvaras genom tolkning af kontraktet. Vid Handelsbalkens utarbetande har Lagcommissionen ²⁾ såsom sin mening uttalat att, om depositarien hos samma person nedsatte egna tillhörigheter, så borde han anses hafva vårdat godset såsom sitt eget. Detta gifver stöd för uppfattningen, att, såframt ej omständigheterna angifva att meningen varit an-

¹⁾ Denna uppfattning vinner stöd däraf, att lagen låter endast gästgifvare, men icke andra „krögare“ ansvara för skada, som deras folk brottsligen tillfogat resande (28: 12 BB. jfr 42: 3 MB.; se härom vidare nedan).

²⁾ I det ursprungliga förslaget till HB. ingick ett stadgande (XIV: 8) af följande lydelse: „Gifwer någor inlagsfä och förtrodt godz ifrån sig undor tredie mans wård, emot ägarens wettskap; sware honom som insatte til allan skada som ther å kommer, och söke sedan sin man som han bäst gitter.“ — Lagcommissionens protokoll för den 1 mars 1722 innehåller härom följande: „Slötz att denna § går uth, ty det faller af sig sielf, såsom en ratio generalis när jag wårdar hans som mit eget ell. sätter min ägendom tillika in deposito hos en annan, så har ingen att säija derpå.“ Se Handlingar angående förarbetena till Handelsbalken i 1734 års lag sidd. 19 och 69.

nan, depositarien får på antydt sätt öfverlämna saken åt tredje man att vårdas, blott han väljer sin förtroendeman med nödig omtanke och urskillning; kan intet anmärkas mot hans val, så svarar han ej för den andres försumlighet.

Inträder en sådan substituerad depositarie helt och hållet i den förres ställe sålunda att han blifver gentemot deponenten omedelbart berättigad och förpliktad, eller bör saken fattas så, att inlagskontraktet består emellan de ursprungliga kontrahenterna och den nye depositarien träder i rättsförhållande allenast till sin medkontrahent men als icke till deponenten? Det aftal, hvarigenom depositarien öfverlämnar godset att vårdas af en annan, synes, så framt den andre vetat att godset tillhörde deponenten, vara att betraktas såsom ett negotium in favorem tertii: deponenten kan således omedelbart hålla sig till den andre. Hvad åter beträffar vedergällningen, så är det väl, om sådan af deponenten utlofvats, naturligast att anse depositarien hafva afstått denna sin fordran åt den, som åtagit sig att i hans ställe vårda godset.

8. Då inlagsfä icke återgifves och rättegång i anledning däraf uppstår, så är det ingalunda nödvändigt att deponenten påstår att depositarien har skuld; det är nog att han bevisar själfva inlaget (12: 1 HB.) samt yrkar att återfå den sak, som han anförtrott svaranden. Huruvida denna sak finnes i behåll eller icke, om dess undergång eller försämring berott af vanvård eller våda — sådana omständigheter, angående hvilka käranden måhända als icke kunnat erhålla kunskap, behöfva ej uti käromålet beröras. Det är svarandens sak att, om han ej kan återställa godset i fullgodt skick, förklara hvaraf detta beror. Uppgifver han, att det förkommit eller fördärfvats utan hans förskyllan, så eger han bevisa sitt påstående. I de flesta fall skall han då åberopa någon olyckshändelse, t. ex. våldeld eller stöld, som förorsakat skadan; detta förutsättes ock uti lagens bestämning om djur, som tagits till bete eller foder (12: 2 BB.), hvarest uttryckligen stadgas att svaranden bör styrka någon „händelse“, hvaraf djuren förkommit.

Om då kâranden åter påstår att svaranden genom aktsamhet bort kunna förebygga denna skada, så uppstår vidare frågan, om kâranden eger bevisa detta sitt påstående eller svaranden att han fyllt sin plikt. Denna fråga besvaras beträffande stöld af lagens stadgande om inlag af gods, som anförtrotts under lås eller försegling t. ex. i kistor eller skåp (12: 3 HB.). Då deponenten, sedan han styrkt, att stängslet brutits och fått med ed vita att gods förlorats samt dess värde, beskyller depositarien för att hafva genom försumlighet att vårda godset möjliggjort stölden, så eger denne, därest han ej med andra bevismedel kan styrka sin oskuld, svärja, „at thet af hans vanömo och vållande ej skedt är — —“. Enligt lagstiftarens uppfattning synes sålunda den omständigheten, att stöld af depositum kunnat ske, utgöra halft bevis därom att depositarien varit vårdslös; om ej denna presumption häfves genom motbevis, skall värjemålsed åläggas honom¹⁾. Detta stadgande synes gifva vid handen, att lagstiftaren i allmänhet ansett presumptionen vara emot depositarien. Dock kunna naturligtvis beträffande andra fall specialregler ingalunda uppställas, utan bör bevisbördan med hänsyn till sakens omständigheter fördelas enligt allmänna grundsatser.

9. I de fall, då depositarien befinner sig i s. k. mora solvendi eller deponenten i s. k. mora accipiendi, förändras ansvarigheten väsentligen.

En strängare ansvarighet åligger utan tvifvel depositarien, då han icke vid anfordran återgifvit inlagsgodset; om detsamma därefter förkommer eller fördärfvas, så har han nämligen, ehvad detta berott af hans vanvård eller af ren våda, i hvarje händelse förorsakat skadan därigenom att han utan rätt innehållit godset. Härvid bör emellertid upp-

¹⁾ Den ed, hvarom här är fråga, torde, oaktadt depositarien är bevisskyldig, vara att anses såsom värjemålsed. Värjemålseden åligger nämligen enligt den äldre uppfattning, som tagit sig uttryck uti 17 cap. RB., städse den, som i processen är svarandepart äfven om det faktum, som edstemat afser, är af honom invändningsvis anfördt och han således eger bevisa detsamma.

märksammas att depositarien icke, såsom låntagare, är skyldig att föra godset till deponenten, utan att deponenten eger hos honom afhämta detsamma. Att depositariens vägran att utlämna inlagsfäet kan vara straffbar skall framdeles utvecklas.

Om åter deponenten icke återtager godset, då tiden för depositariens vårdareskyldighet utgått, så står han, enligt lagens stadgande, „all fara“ (12: 6 HB.) och depositarien är således icke vidare skyldig att egna godset någon vård. Men följer häraf att han får flytta detsamma ur dess förvaringsrum och lämna det under bar himmel? Detta synes hafva varit Lagcommissionens mening¹⁾. Dock torde det icke kunna antagas att densamma vid lagens slutliga affattning blifvit godkänd; åtminstone gifver lagtexten icke tillräckligt stöd för denna åsikt, hvilken, om den ock hyllats af tidigare romerske jurister, dock allmänt blifvit såsom altför sträng och stridande mot samhällets ekonomiska intressen öfvergifven.²⁾ Emellertid måste det för depositarien gifvas någon utväg att blifva af med godset. Det kunde då ifrågasättas om han ej egde rätt att öfverantvarda detsamma åt offentlig myndighet; men hvarken domaren eller Kejsarens befallningsh:de torde vara skyldig att mottaga sådant gods, hvars förvar kunde medföra kostnader, dem de ej vore berättigade att åhvälfva kronan.³⁾ Med billighet bäst öfverensstämmande synes det vara, att depositarien i rättegångsväg yrkar deponentens förpliktande att borttaga godset. Deponenten bör nämligen, likasom enhvar, hvars egendom be-

¹⁾ I Commissionens protokoll för den 1 mars 1722 ingår följande: „Om deponens ej will uttaga sina saker, sedan han blifwit ansagd, kan man anmäla sig hos Executoren ell. domaren. Will ej eller domaren sig thermed befatta, *så tyckes att man kan häfwa depositum uth* — —.“ Handlingar ang. förarbetena till HB. s. 70.

²⁾ Windscheid, Pand II § 346.

³⁾ Se not¹⁾. Att detta ock varit Svea Hofrätts mening framgår af dess utlåtande angående det ursprungliga förslaget till HB., där det heter: „Alderstund hwarken depositarius kan förbindas mot dess wilja at behålla ett depositum, *icke heller Domaren belastas med det beswähr at taga godset i förwahr* — — —.“ Chydenius, Leveransaftalet, Bilaga sid. 56.

finner sig hos en främmande, som ej är skyldig att hysa den, draga försorg om dess undanskaffande. För det att saken under tiden upptagit rum hos honom synes depositarien vara berättigad att fordra ersättning; och ersättning bör han själfallet erhålla, om han nedsatt godset hos någon annan och åt denne betalat rumhyra eller vedergällning för vården. Har han lofvat den andre skälig vedergällning, men ännu icke betalat densamma, så synes han, då han yrkar deponentens åläggande att taga hand om saken, ock kunna yrka hans åläggande att förnöja den andre. Att lagstiftaren ansett, att deponenten borde gälda kostnader för godsets nedsättning hos tredje man, framgår af det ursprungliga förslaget till HB samt Lagcommissionens öfverläggningar därom, hvilka synas utvisa att Commissionen tänkt sig att depositarien, äfven om han egde rätt att „häfva ut“ inlagsgodset, dock hellre skulle deponera det hos någon annan ¹⁾).

Erfordras det, för att depositarien skall kunna yrka deponentens åläggande att borttaga godset, att han först därom anmodat deponenten eller är det nog att kontraktstiden gått till ända? 12: 6 HB., som föreskrifver att depositarie, som ej längre vill hafva godset i förvar, bör tillsäga deponenten att han må hämta det åter, torde, såsom ofvan framhållits, afse endast sådana fall, då aftalet ingåtts på obestämd tid och således depositariens skyldighet ej varar längre än han själf vill; då är det själfallet att han bör gifva deponenten sådan underrättelse. Där åter viss tid blifvit bestämd, synes depositarien kunna räkna på att den andre utan någon påminnelse skall återhämta sitt depositum. Har godset efter tidens utgång nedsatts hos tredje man, så bör depositarien, om deponenten kommer till honom för att afhämta detsamma, angifva hvar det finnes, men om

¹⁾ Det ursprungliga förslaget till HB. innehöll följande stadgande (XIV: 12): „Will then, hos hwilken godset nedsatt är thet längre i förwar ej behålla; tage han åter som nedsatte. Gör han thet ej; stånde sielf all fahra, och förnöje skäligen then som thet sedan förwarar.“ Lagcommissionen synes hafva uteslutit det sista stadgandet, emedan den funnit derta vara själfallet (texten är dock här otydlig). A. a. s. 19 och 70.

deponenten ej vårdar sig om att höra efter sin egendom, så kan han äfven i detta fall stämmas utan något föregående meddelande.

10. Om depositarien befinnes skyldig att svara för den skada, som deponenten lidit däraf att inlagsgodset fördärfvats eller förkommit, så uppstår frågan huru skadans belopp bevisas och skadeståndet beräknas. För de fall, då inlagsgodset blifvit gifvet under stängsel och detta befinnes brutet, hvaraf kan slutas att ett olaga tillgrepp egt rum, stadgas angående bevisningen i enlighet med den i 17: 35 RB uttalade grundsatsen, att deponenten får med ed sin fulltyga, huru mycket han har inlagt (12: 3 HB). I öfriga fall gälla angående skadans utredning vanliga bevisregler.

Hvad åter skadeståndets beräkning vidkommer, så bör, om saken förkommit, dess värde presteras, och enligt romersk rätt skall depositarien erlägga så mycket, som saken högst gält under den tid, som förflutit från det deponenten bort få den och till dess domen faller. 1734 års lags stiftare kunde synas härom hafva haft en annan uppfattning, då det angående djur, som mottagits till bete eller foder, stadgats (12: 2 BB), att, därest dessa ej kunna återskaffas, så mycket bör gäldas som de voro värda då de mottogs; skulle priset på sådana djur sedermera hafva stigit, så tages detta således ej i betraktande. Grunden till detta stadgande torde emellertid vara den, att djurens beskaffenhet möjligen har förändrats under den tid de varit på foder och att därför en säker värdeberäkning kan åstadkommas endast beträffande den tidpunkt, då de, enligt lagens föreskrift (12: 1 HB) i vittnens närvaro eller enligt förteckning, öfverlämnades åt depositarien. Ett annat lagrum, som äfven kunde anses angifva, att värdet vid nedläggningstillfället borde vara bestämmande, nämligen stadgandet, att husgeråd, hvilket gifvits såsom hemföljd, skall, om det ej kan återställas, gäldas efter ty som det värdt var då det gafs (16: 2 GB), lärer hafva sin särskilda grund i hemföljdens egenskap af anticiperad arf, hvaraf följer att hemföljdstagaren, hvilken ej svarar för den nytta han haft

af godset, ej håller behöfver svara för ökningen af dess värde, utan skall gälda endast så mycket att tillgångarna i hemföljdstagarens bo blifva så stora som de skulle varit, om denne dött, då hemföljden gafs. Om det sagda eger sin riktighet, kunna ofvan berörda stadganden icke tillämpas på inlag af liflösa saker, utan torde dessas värde böra beräknas så, att deponenten får hvad han, före det domen faller, högst skulle kunnat genom försäljning för godset erhålla, om det samma åt honom i rätt tid återgifvits.

Om åter godset finnes i behåll, men har försämrats, så kan det frågas, om depositarien får återlämna detsamma och är skyldig att endast fylla värdet, eller om deponenten kan låta honom behålla saken och fordra dess hela värde¹⁾. Med ledning af stadgandena i 22 cap. BB synes denna fråga böra besvaras så, att depositarien, ifall saken kan återställas till sitt förra skick, må på sin bekostnad låta göra det för deponentens räkning, blott han under tiden ställer till deponentens förfogande en sak af samma slag, hvaraf denne kan hafva lika nytta (22: 1, 2 BB). Kan åter skadan icke botas, bör värdet gäldas, och saken behålles af depositarien; dock bör deponenten, om han hellre vill, få saken och ersättning för värdeminskningen.

Där inlagsgods i följd af depositariens vanvård förkommit eller fördärfvats, uppstår sålunda för deponenten en skadeståndsfordran. Denna fordringsrätt måste naturligtvis bevakas i depositariens konkurs och den utgår icke med förmånsrätt²⁾ (§ 2 F. 9 nov. 1868 om förmånsrätt). Preskriptionstiden för en sådan fordran synes icke löpa från den tidpunkt, då skadan skedde, utan från den, då inlags-

¹⁾ Samma fråga framträder, då hemföljd i lösöre, som försämrats, skall återbäras till arfskifte; se därom 16: 2 GB.

²⁾ Frågan om sådan fordran borde utgå med förmånsrätt eller ej har vid Handelsbalkens utarbetande flera gånger varit föremål för öfverläggning i Lagcommissionen, inom hvilken olika meningar gjort sig gällande. Commissionen stannade i det slut „at wederlag för et förskingrat depositum ej annorlunda kan considereras än som et annat simpelt Creditum“. Se Handlingar ang. förarbetena till HB. sidd. 72 och 74.

godset bort åt deponenten utgifvas. Om denna fordran icke då gäldas, bör därå erläggas laga uppskofsränta.

11. Då inlagsgods icke kan hållas i stånd med mindre kostnad därå nedläggas, måste det antagas, att depositarien, hvilken lofvat vårda godset såsom sitt eget, äfven åtagit sig att bestrida sådan nödig kostnad, ifall han icke betingat sig att densamma skall af deponenten förskottsvis gäldas. Om djur mottagits såsom inlagsfä (12: 2 BB), bör depositarien således draga försorg om deras födande genom fodring eller betning. Emellertid kan det naturligtvis icke förutsättas att depositarien skulle åtagit sig att gratis till deponentens fromma göra någon förmögenhetsuppostring, och deponenten bör således, då inlagstiden gått till ända, utgifva ersättning för kostnaden (12: 8 HB). Detsamma gäller, då depositarien betalat hyra för det rum, däri godset förvarats (ibid). För denna fordran eger depositarien retentionsrätt i inlagsgodset (ibid).

Om depositaries rätt till vedergällning för vården af inlagsgodset stadgar lagen intet. Häraf kan, vid jämförelse med stadgandena om ombud (18: 5 HB), dragas den slutsatsen, att sådan vedergällning icke anses betingad med mindre den uttryckligen utlofvats eller det af omständigheterna tydligt framgår att kontrahenterna därom enats¹⁾. Vedergällningsfordran förfaller, om ej annat aftalats, till betalning först då tiden för godsets vård gått till ända. Nju-ter depositarie äfven för denna sin fordran retentionsrätt i inlagsgodset? Det är visserligen sant att borgenär i allmänhet icke är befogad att innehålla sin gäldenärs sak, om ej lagen uttryckligen gifver honom rätt därtill (11: 3 HB), men i förevarande fall synes sådan rätt kunna härledas ur grunden till stadgandet om retentionsrätt för kostnadsersättning, hvilken uppenbarligen är den, att deponent icke skäligen kan återfordra godset, med mindre han själf fullgör sina af inlagsaftalet härflytande skyldigheter. Denna uppfattning vinner ock stöd därå, att lagen gifvit rätttegångsombud be-

¹⁾ Se härom vidare nedan.

fogenhet att innehålla rättegångsskrifter, till dess han får sin betalning, om nämligen, såsom här nedan, af detta stadgande slutes att ombudsman i allmänhet till säkerhet för sin lönefordran eger retentionsrätt.

Rätt till vedergällning för vård och ersättning för kostnad tillkommer äfven omyndig, som, ehuru han icke kunnat ikläda sig en depositaries skyldighet, likväl fullgjort densamma.

Depositarien kan vidare emot deponenten hafva ersättningsanspråk grundadt därpå att inlagsgodset för honom medfört skada, i det t. ex. depositarien ovetande ett kreatur varit behäftadt med smittosam sjukdom eller gods, som gifvits under stängsel, synnerligen eldfarligt. För sådan skada ansvarar deponenten, om den förorsakats af hans vållande, ett ansvar, hvilket icke, såsom depositariens, beror af kontraktet utan bedömes enligt reglerna för skadegörelse utom kontraktsförhållande och hvilket äfven eger rum, om någon utan annans lof ställer in sin farliga sak hos honom.

12. Beträffande ett särskildt slag af inlagsaftal, nämligen sådana, genom hvilka varor öfverlämnas åt allmänt upplagsmagasin med rätt att utgifva warrants¹⁾, har (F. 30 sept. 1892) för depositarien stadgats ett strängare ansvar. Ersättningsskyldighet eger nämligen alltid rum, så framt ej skadan föranledts af öfvermäktig tilldragelse, varans egen beskaffenhet eller sådant fel i förpackningen, som vid emottagandet ej af det yttre kunnat varnas, eller ock vållats af varuinsättaren själf eller hans folk (§ 8).

Då lagstiftaren — fränsedt de fall, som omtalas uti stadgandets senare del — ålagt inrättningen att ansvara för all skada, så framt denna ej förorsakats af öfvermäktig tilldragelse, så uppstår frågan, huruvida härmed i vår civilrätt införts en ny grundsats, nämligen den om skadeståndsplikt

¹⁾ Författningen om upplagsmagasin behandlas här blott till de delar den angår inlagsaftalet. Upplagsbeviset och warranten kräfva en särskild framställning, hvilken hör till läran om värdepappren.

utan skuld i kontraktsförhållande¹⁾? Begreppet „öfvermåktig tilldragelse“ — detta bör först framhållas — eger nu als icke något samband med de i vår äldre rätt förekommande bestämningarna om ansvar för vissa fall af våda, utan detsamma har ögonskenligen upptagits från den utländska handelsrätten. Denna åter, som tillämpat detsamma företrädesvis på fraktaftalet²⁾, har hämtat begreppet från den romerska rättens bestämningar om „vis major“. Härmed förstods sådan händelse, som den mänskliga svagheten icke förmår motstå (cui humana infirmitas resistere non potest), och detta begrepp användes hufvudsakligen för att bestämma den strängare ansvarighet för främmande gods, som ålägg skeppare och värdshusvärdar (receptum nautarum, cautionum). Angående tolkningen af dessa den romerska rättens stadganden råder meningsolikhet. Redogörelse för frågan om betydelsen af begreppet vis major enligt romersk rätt³⁾ erfordras emellertid icke här, ty det kan ej antagas, att vår lagstiftare skulle velat omedelbart recipera det romerska institutet, utan tydligt är att uttrycket „öfvermåktig tilldragelse“ hos oss bör tolkas enligt den mening, som det i allmänhet inom utlandets handelsförhållanden ansetts ega; huruvida den handelsrättsliga uppfattningen verkligt har stöd af romerska rätten eller ej är härvid af mindre betydelse.

Den engelska rätten, hvars motsvarande begrepp „act of God und the Queen's enemies“ är trängre än det romerska och således medfört ett än strängare ansvar, torde ej gifva vägledning för tolkningen af vår lag⁴⁾. I Tyskland har begreppet „vis major“ blifvit föremål för utförlig be-

¹⁾ Samma uttryck har sedan användts jämväl beträffande arbetsgifvares ansvarighet för kroppsskada, som drabbar arbetare. Se 1895 års lag om arbetsgifvares ansvarighet § 1.

²⁾ Redan 1667 års sjölag omtalar „hinder af högre hand“ (Skipl. B. 9 esp.). Ang. begreppet „högre skickelse“ i vår gällande sjörätt se *Lang*, Sjørätt I sid. 428 ff., 454 ff.

³⁾ Se härom *Bentzon*, Vis major, K:hannu 1890.

⁴⁾ Se ang. engelsk och fransk rätt *Biermann* i Archiv für bürgerliches Recht. Bd. 10. Hft 1 (1895).

handling, och härvid hafva två hufvudsakligen olika meningar gjort sig gällande. Enligt den ena är ansvaret egentligen alldeles oberoende af skuld; ersättningsplikt inträder, oafsedt om olyckshändelsen varit sådan, som vederbörande kunnat förutse och förekomma eller ej. Men från denna principiellt obegränsade ansvarighet göres undantag för sådana fall, då olyckshändelsen är af den beskaffenhet, att den prima facie framstår såsom oförskyld, utan att fråga als behöfver väckas om det i det enskilda fallet skulle för den vårdnadsskyldige varit möjligt att afvärja skadan. Likgiltigt är således, om han, då olyckan timade, gjort alt hvad som stått i hans förmåga, och likaså hvilka åtgärder han därförinnan vidtagit för att trygga godset. Afgörande är endast det, om olyckshändelsen varit sådan, att skadan öfverhufvudtaget med mänskliga medel als icke kunnat förebyggas¹⁾. Sådana händelser äro de, hvilka förorsakas af någon utifrån värkande, öfvermäktig kraft, naturmakt (orkan, blixtslag o. d.) eller fiendes öfverfall m. m. Den praktiska grunden för stadgandena om vis major skulle enligt denna mening vara den, att man i vissa förhållanden, då skuld synes kunna presumeras hos den, som tagit annans gods omhänder, icke vill tillåta honom att bevisa sin skuldlöshet, emedan förhållandet, såsom t. ex. oftast vid frakt, är sådant, att egaren helt och hållet förlorat kontrollen öfver varan och alla de, som känna något om saken, stå i lydnadsförhållande till den ansvarsskyldige, hvarför tillförlitlig utredning angående skuldfrågan svårligen kan åstadkommas; ett ovanligt, utifrån kommande våld kan däremot lätteligen styrkas.

Men emot denna uppfattning synes kunna göras gällande, att den dock icke angifver något tillfredsställande principiellt skäl, hvarför depositarier i vissa fall skola behandlas med sådan stränghet, men ej i andra, ehuru bevisningen i dessa kan ställa sig lika svår för deponenten. Och vidare kan anmärkas att man dock icke lyckats en gång

¹⁾ *Schneider*, Vis major und Haftungsprincip i Goldschmidts Zeitschrift Bd 44 s. 343 (1896).

för alla angifva, hvilka yttre händelser må anses såsom så öfvermäktiga, att de ej af mänsklig förmåga kunna motstås; under olika tider och förhållanden kan t. ex. blixtslag än te sig såsom vis major, än icke. Det är icke nog att man endast hänvisar till den „mänskliga förmågan“, ty denna är, äfven fränsedt olikheten emellan olika tider och länder, i ett land vid en gifven tidpunkt uti skilda samhällsförhållanden så olika, att rättskipningen af ett sådant uttryck icke får erforderlig vägledning. Någon hänsyn måste alltid tagas till det mått af motståndsförmåga, som uti det ifrågavarande fallet kan hos den vårdnadsskyldige förutsättas. Men hans motståndsförmåga måste tydligen bedömas med hänsyn till hans personliga förhållanden och den omsorg, hvarmed han bort bereda sig för sitt värf.

En mening, som synes hafva vunnit mera anslutning och hafva bättre skäl för sig, gör i själfva verket frågan om olycksorsakens karaktär beroende af dess förhållande till den person, som skall vårda godset. Denna mening ser uti vis-major-begreppet icke någon principiell afvikelse från utan fastmer en — låt vara mot den romerska rätten stridande — tillämpning af grundsatsen om ansvar för vållande, nämligen för culpa levis in abstracto¹⁾. Då man ansvarar för sådan culpa, så innebär detta, såsom känt, att man skall fullgöra sin förbindelse med iakttagande af all den omsorg, som en god familjefader plägar nedlägga på sina egna angelägenheter. Men måttet af denna omsorg kan icke fastställas så, att samma måttstock skulle kunna användas i alla olika fall. Då man, såsom egare af upplagsmagasin, har vården af främmande gods till *näringsfång*, så är det tydligt, att man måste vara beredd att uppfylla mycket större anspråk än en enskild, som tillfälligtvis mottager inlagsfä. Och detta anspråk ökas, denna plikt skärpes ytterligare därigenom, att näringen drifves efter öfverhetligt tillstånd och under öfver-

¹⁾ Alldeles främmande för romerska rätten har denna uppfattning dock icke varit; därom vittna flera ställen, där vis-major-begreppet grundas på begreppet *diligentia diligentissimi*, hvilket afser en skärpning af det kraf på omsorg, som grundsatserna om culpa levis in abstracto innebära. Jfr *Schneider* a. a. s. 370 ff.

heltlig kontroll, en omständighet, som är egnad att hos allmänheten ingifva särskildt förtroende för dessa inrättningar. En sådan inrättning bör därför utan att sky kostnader med användande af alla den moderna teknikens hjälpmedel träffa de anordningar, genom hvilka skada kan förebyggas, t. ex. inrätta åskledare, brand- och fuktfria förvaringsrum, anställa endast fullkomligt pålitliga biträden, draga försorg om bevakning mot tjuftar m. m. Sådana anspråk kunna ställas mycket höga, utan att dock inrättningen åhvälfves ett ansvar, som skulle vara oberoende af skuld. Ty skuld föreligger, så snart man hade kunnat „föresc eller vachta skadan“ (15: 5 HB), och möjligheten härtill är för den yrkesidkande depositarien vida större än för en annan. Har sådant emellertid icke varit möjligt, föreligger „öfvermåktigt tilldragelse“¹⁾.

En sådan uppfattning har gjort sig alldeles allmänt gällande vid den franska rättskipningens tolkning af uttrycket „force majeure“ och i Tyskland, hvars handelslagbok anses hafva afsett ett lindrigare ansvar än den romerska rättens, äfven utöfvat stort inflytande på praxis. Denna mening synes ock, med den åsikt om bevisbördans fördelning som ofvan antydts, göra fullkomlig rättvisa åt dem, som hos allmänt upplagsmagasin nedsätta varor.

¹⁾ Se *Dernburg*, Pandekten II § 39 och Preussisches Privatrecht II § 69, hvarest förf. yttrar: Wer bloss einen einzelnen Kontrakt schliesst, genügt seiner Pflicht, wenn er im gegebenen Falle alle Umsicht des ordentlichen Mannes anwendet. Wer aber das Gewerbe eines Wirths, Frachtführers treibt, eine Eisenbahn im Betrieb hat, dem liegt mehr ob. Er soll dauernd die wirksamsten Einrichtungen und Veranstaltungen treffen, um diejenigen, welche mit ihm kontrahieren, oder auch Dritte, gegen Schaden zu sichern, falls er denselben *vernünftigerweise voraussehen und ihm zweckmässigerweise beegnen konnte*. Wer dies versäumt hat, haftet wegen der Unvollkommenheit seiner Veranstaltungen, *wenn ihm auch im gegebenen Fall kein Vorwurf gemacht werden kann*. — Gentemot det sista, som synes antyda, att förf. här antagit möjligheten af ansvar utan skuld, kan invändas att, om skadan, såsom författaren framhåller, bör ersättas endast då den kunnat förutses och förebyggas, underlåtenhet att träffa nödiga anordningar måste anses såsom bristande pliktuppfyllelse.

Det har i själfva värkets de lege ferenda i literaturen¹⁾ framhållits att det romerska vis-major-begreppet, hvars tolkning, för så vidt detsamma skall anses innebära annat än skärpt ansvar för vållande, visat sig möta stora, kanske oöfvervinneliga svårigheter, helt och hållet kunde umbärras, om den vårdnadsskyldige i allmänhet ålades att bevisa att han fullgjort sin plikt och vid bevisbördans vidare fördelning presumptionen antoges vara emot honom. Och här till synes böra tillfogas, att vårdnadspliktens omfång må bestämmas med hänsyn till vikten af det samhällsintresse, som beröres af vederbörandes yrke. Att ett offentligrättsligt intresse, allmänna rörelsens säkerhet, i själfva värkets varit i någon mån bestämmande för vår lags stadgande om upplagsmagasins ansvarsskyldighet kan tagas för gifvet. Och det skall icke förnekas, att ett sådant intresse nog kunde i vissa fall rättfärdiga stadganden om ansvarighet alldeles oberoende af skuld; men om en sådan här hade afsetts, så skulle väl vis-major-begreppet icke hafva användts.

13. Här kan naturligtvis icke egnas någon framställning åt de särskilda fall, i hvilka frågor om öfvermäktig händelse förekomma; en olyckshändelse, som i det ena är vis major, kan, såsom redan antydts, i ett annat medföra ersättningsskyldighet. Blott ett par omständigheter må särskildt framhållas. Upplagsmagasin ansvarar i allmänhet för sin personals åtgärder, låt vara att de icke kunna betecknas såsom vållande²⁾; detta är blott en skärpning af det ansvar, som drabbar hvarje depositarie för bristande omsorg, ty man kan genom god aflöning, omsorgsfullt

¹⁾ Se *Schneider* a. a. i slutet. — För afskaffandet af begreppet vis-major har senaste tyska jurismöte uttalat sig. Så ock *Biermann*, a. a. i slutet.

²⁾ Härmed är dock ingalunda sagdt, att den öfvermäktiga tilldragelsen, såsom den förre af ofvan anförda meningar vill, alltid skall komma „utifrån“. Om t. ex. något biträde oförmodadt blir vansinnigt och åstadkommer skada, så synes inrättningen icke ansvara. Så ock *Dernburg*. Preussisches Privatrecht a. st.

val af personer och noggrann eftersyn förekomma skada. Ansvarar inrättningen äfven för personalens brott? Författningens mening synes vara, att frågan bör besvaras jakande, ty ett brott, t. ex. försvinnning, kan icke gärna betecknas såsom öfvermäktig händelse och det bör i själfva verket kunna förebyggas genom god ledning af affären. Detsamma gäller väl i allmänhet äfven om utanför stående personers brott, t. ex. stöld. Beträffande eldskada synes någon allmän regel icke kunna uppställas; märkligt är emellertid, att K. 25 maj 1893, som innehåller närmare föreskrifter angående allmänna upplagsmagasin med rätt att utgifva warrants, bland uppdrag, hvilka sådan inrättning är berättigad att för varuinsättares räkning utföra, uppräknar varornas försäkring; häraf synes framgå, att lagstiftarens mening varit, att inrättningen själf icke skulle ansvara för sådan eldskada, hvarför försäkring brukar tagas.

Med den uppfattning af den principiella grunden för inrättningens ansvarighet, som här uttalats, är det lätt att förklara de ofvan anförda stadgandena om inrättningens frihet från ansvar i vissa fall, då öfvermäktig händelse ej egt rum. I de fall, då skadan föranledts af varans egen beskaffenhet, lär insättaren i de flesta fall hafva bort förutse, att sådan vara ej skulle tåla att uppläggas, och således själf bära skulden till skadan; i alla händelser hvilat då ingen skuld på inrättningen, hvilken icke kan anses hafva åtagit sig att ansvara för hållbarheten af en vara, hvilken i de flesta fall varit omhöljd och således icke kunnat granskas. Detsamma gäller, då förpackningen är felaktig, utan att detta kunnat varnas. Om åter felet varit skönjbart, anses inrättningen hafva försäkrat, att godset trots felet skulle kunna bevaras oskadt; frågan härom, hvars besvarande förutsätter kännedom om förvaringssättet, kan nämligen icke pröfvas af deponenten, men väl af inrättningen. Har varan vid inlämnandet eller uttagandet skadats af deponentens folk, så har densamma i själfva verket, då skadan timade, icke befunnit sig i inrättningens vård, och det är därför själfallet att inrättningen icke ansvarar.

Den så att säga offentliga karaktär, som gifvits åt warrantmagasinet, äfvensom den omständigheten, att i våra förhållanden hvarje sådan inrättning kan räkna på att arbeta utan medtäflare på samma ort, har ansetts göra det nödvändigt att skydda allmänheten mot försök från inrättningens sida att genom förord fria sig från sin af författningen bestämda ansvarighet. I sådant syfte stadgas, att alla aftal, som afse att minska inrättningens skyldighet att ersätta skadad eller förkommen vara, äro kraftlösa. Detta stadgande synes böra fattas så, att inlagsaftalet för öfrigt är giltigt, men den författningsvidriga klausulen betraktas såsom non scriptum.

Upplagsmagasinets offentliga karaktär framgår vidare genom stadgandet att magasinet är förpliktadt att, i den mån utrymmet medgifver, mottaga varor i den ordning de erjudas, utan att den ena insättaren därvid gynnas framför den andra. Gifves härmed åt den, som vill insätta varor, en rätt, hvilken han, om magasinet tredskas, kan göra gällande genom att vid domstol yrka dess åläggande att fullgöra sin skyldighet? En sådan talan vore, då processen kan vara lång tid och inrättningens värksamhet af osäkerheten om dess utgång kunde lida afbräck, olämplig, och det är därför ej troligt, att författningen velat att frågan skulle besvaras jakande. Om magasinet oskäligt vägrat mottaga varor, så har detsamma emellertid kränkt sin plikt emot det allmänna och den sålunda lidande kan genom rättegång erhålla skadestånd. För öfrigt åligger det i sådant fall den, som öfvervakar upplagsmagasinets värksamhet, att meddela föreskrift till missbrukets undanrödjande och, om rättelse icke följer, göra anmälan hos Senaten, hvilken oger makt att förklara upplagsmagasinets rättigheter förvärkade (§ 33). Det är således genom uppsyningsmannens försorg, som allmänheten kan komma till sin rätt att få varor mottagna.

14. Vid varas nedsättning i upplagsmagasin kan bestämning träffas därom, att inrättningen får i stället för den insatta varan utgifva en annan därmed jämngod (F. 30 sept.

1892 § 6); sålunda vinnes den fördelen att olika insättares varor af enahanda beskaffenhet kunna tillsammans uppläggas. Träffas sådan bestämning, så kan fråga uppstå därom, huruvida icke aftalet sålunda förändrar karaktär och blir att betraktas såsom ett s. k. depositum irregulare, hvilket kontrakt enligt finsk rätt torde böra anses såsom försträckning¹⁾. Godkändes denna uppfattning, skulle således magasinet blifva varans egare och insättaren hafva blott en fordran, hvilken, därest inrättningens egare gjorde konkurs, ej skulle bereda honom bättre rätt än oprioriterade borgenärer. Nu stadgas emellertid, beträffande varor, som insatts med inrättningen förbehållen rätt att i stället för dem utlämna andra med dem jämgoda, att, i fall af konkurs, alla de, som insatt samma slag af vara, skola hafva lika rätt till denna, enhvar i förhållande till hvad han insatt (F. 30 sept. 1892 § 34 mom. 2). Häraf framgår tydligt, att lagstiftaren afsett, att upplagsmagasinet icke skall förvärfva eganderätten till varan²⁾, utan att, där flera personer under

¹⁾ Jfr uppsatsen om försträckning i Juridiska föreningens tidskrift årg. 1894 sid. 68.

²⁾ I den utländska doktrinen äro meningarna härom delade. Den här uttalade åsikten synes vara förhärskande i Amerika, där sådana förbehåll företrädesvis förekomma. (Se mot densamma *Cohn* i *Endemaeus Handbuch* III s. 919). Den öfverensstämmer ock, då de skilda deponenternas varor blifvit med hvarandra sammanblandade, med allmänna civilrättsliga grundsatser: om t. ex. en persons penningar utan laga fång kommit i en annans värjo och sammanblandats med dennes penningar, men beloppet af de främmande medlen är känt och den penningemängd, hvari de ingått, kan särskiljas (hvilket kan inträffa t. ex. vid stöld), så lider det väl intet tvifvel, att sameganderätt till denna mängd har uppstått (se L. 5 pr. D. 6, 1 och jfr *Niemeyer* i *Goldschm. Z.* Bd 42 sid. 20 ff. 1894); och på samma skäl uppstår sameganderätt, om en person har i sin värjo två andra personers varor, hvilka sammanblandats till en mängd, som emellertid kan skiljas från andra saker. — Svårare ställer sig frågan i det fall, att upplagsmagasinet tilläfventyrs förvarat två insättares saker skildt för sig och den ena mängden har h. o. h. eller delvis förkommit; att båda skola taga del i förlusten framgår tydligt af författningen (§ 34), hvilken uppenbarligen betraktar varor mottagna med ifrågakarande förbehåll såsom en gemensam massa, oafsedt huru de i själfva väcket förvaras. Svårt lär det ock skola blifva för insättare att styrka, att den varumängd, som finnes oförändrad i behåll, är densamma som han deponerat.

ifrågavarande villkor insatt samma slags vara, ehvad dessa varumängder förvarats skildt eller förenade, en sameganderätt skall uppstå för insättarene, hvilka således, så framt vara af samma beskaffenhet, som den de insatt, finnes i boet, i konkurs icke äro fordringsegare utan vindikanter.

Att upplagsmagasinet icke betraktas såsom egare af sådana varor, följer äfven af det till förebyggande af en-grosspekulationer, hvilka kunde menligt invärka på marknaden samt äfventyra magasinets vederhäftighet, gifna stadgandet, att magasinet icke får idka handel med insatta varor och således icke är berättigadt att föryttra sådana. Och då detta förbud mot egen handel, såsom nedan skall visas, innebär att inrättningen ej får för egen räkning inköpa några varor af samma slag som de insatta, så kan någon sådan sammanblandning med dess enskilda tillhörigheter, som i 55 § Konkursstadgan och 2 § Förmånsrättsförfattningen afses, icke ifrågakomma. Om någon eller några insättares varor förkommit och inrättningen förskaffat sig varor af samma slag, så kan sådant icke hafva skett i annat syfte än att ersätta de förkomna, och man synes då böra antaga att vederlagsvaran, om än förvärfvad i inrättningens namn, dock, enligt grundsatserna för kommissionsaftalet (se nedan), omedelbart blifvit insättarens eller insättarenes egendom.

Då varor, som insatts med ifrågavarande förbehåll, förblifva insättarens egendom och kontraktet således bör anses såsom inlag och icke såsom försträckning, så har inrättningens ansvarsskyldighet jämväl beträffande sådana varor alldeles följdriktigt bestämts enligt grundsatsen om „öfvermäktig händelse“ (F. 30 sept. 1892 § 8 mom. 2). Stadgandet om fel i förpackningen eger naturligtvis icke här sin tillämpning. Däremot väcker det uppmärksamhet, att lagstiftaren icke äfven här tillämpat stadgandet, att inrättningen är ansvarsfri, då skadan föranledts af varans egen beskaffenhet. Och det måste, då författningen säger att skadan, såvida den ej föranledts af öfvermäktig händelse, skall „i alla händelser“ ersättas, antagas att lagstiftaren icke håller velat hafva detta stadgande underförstådt. Grunden

härtill är väl den, att varan antages komma att sammanblandas med varor af samma slag och att det därför blefvet omöjligt att afgöra hvilken af de insatta varumängderna det varit, som saknat hållbarhet; härtill kommer att varans hållbarhet väl i många fall icke kan i och för sig utredas utan beror af det omhölje, hvori inrättningen uppbevarat densamma. Hvad slutligen vidkommer frågan, om inrättningen ansvarar äfven då skadan förorsakats af varuinsättaren själf eller hans folk, så är det klart, att densamma, ehuru lagen beträffande förevarande slag af insättning icke säger något härom och den ofvan anförda ordalydelsen af dess stadgande kunde synas gifva anledning till ett jakande svar, dock enligt allmänna grundsatser måste besvaras nekande.

Då nu insättning af varor, som icke behöfva in specie återgifvas, ej uppfattas såsom försträkningsaftal, så ega lagens stadganden i 9 cap. HB om följderna af mora solvendi här icke sin tillämpning. Insättaren har således, om varan ej vidare finnes i magasinets värjo, icke, såsom försträkningsgifvare, rätt att, om han vill, yrka inrättningens åläggande att till honom utgifva varor af samma slag som de, hvilka han gifvit, utan han kan fordra endast ersättning i penningar. Att inrättningen ej kan åläggas utgifva varor i stället för de förkomna följer omedelbart af stadgandet (§ 4 mom. 3), att det är upplagsmagasinet förbjudet „såväl att utgifva lån mot säkerhet af insatta varor, som ock att med *sådana* idka handel“, nämligen om uttrycket „*sådana*“ anses liktydigt med: varor af samma slag som de insatta. Och detta har väl varit lagstiftarens mening; emellertid tillåter uttrycket möjligen äfven den tolkningen, att förbudet afsåge endast försäljning af just de varor, som blifvit insatta¹⁾.

Följdriktigt borde beloppet af den ersättning, som inrättningen skall utgifva, då vara skadats eller gått förlorad, eftersom här ju ej föreligger ett gäldsförhållande, icke, så-

¹⁾ Men med sådan begränsning skulle förbudet vara opraktiskt. Tillåtes det en gång inrättningen att, blott den bevarade de insatta varorna oförsålda, för egen räkning köpa och sälja varor af samma slag, så blefve det i praktiken omöjligt att öfvervaka stadgandets tillämpning. Ordet „*sådana*“ kan emellertid gifva anledning till tvekan.

som i 9 cap. HB stadgas, beräknas efter varans värde på den dag, då den bort utgifvas, utan skadeståndet, då ersättningsplikten beror af skuld, såsom vid andra inlagsaftal bestämmas efter det högsta värde, som varan haft, innan dom faller. Författningen stadgar emellertid att den förra beräkningsgrunden skall tillämpas (§ 9 mom. 1).

15. Insättares ersättningsanspråk bör genom stämning delgifvande göras gällande inom tre månader efter den dag, då varan utgifvits eller bort utgifvas. Enligt ordalydelsen synes detta stadgande afse all ersättning, som inrättningen kan komma att erlægga. Men inbegripes i det samma äfven sådan ersättningsplikt, som uppkommit genom depositariens brott? Det är troligt, att författningen icke velat afskära skadeståndsanspråket medan åtalsrätten består, och om så är, måste väl då skadeståndsgrunden är kriminell de allmänna preskriptionsreglerna gälla, vare sig sedan brottet kommer under åtal eller icke.

Beträffande inrättningens rätt till lön för varans vård stadgas, att varan icke behöfver utgifvas, förrän lönen betalats, och att detta gäller äfven om insättaren gjort konkurs (§ 7). Varan ingår således icke uti konkursboet med mindre borgenärerna till fulla godtgöra inrättningen. Om vara, som insatts för viss tid, icke vid dess slut uttagits eller om vara, som insatts för obestämd tid, icke uttagits efter sex månaders förlopp, får inrättningen, till betäckande af sin fordran, efter ytterligare åtta dagars förlopp försälja varan eller, om den är delbar, så mycket däraf, som för sådant ändamål erfordras (§ 24). Denna försäljningsrätt torde väl, oafsedt tiden, omedelbart inträda, om insättaren gör konkurs och borgenärerna förklara, att de icke vilja betala inrättningens fordran. Bör inrättningen, för att få försälja varan, först tillställa insättaren räkning? Detta synes icke vara uti författningen förutsatt, utan lär insättaren böra inom den angifna tiden hos inrättningen göra sig underrättad om dess anspråk. Finner han dessa för höga, kan han väl hos K:ns B:hde utvärka förbud mot varans försäljning. Beviljas sådant förbud, synes det böra

åläggas insättaren att inom viss tid föra talan om varans utbekommande; i denna rättegång blir då inrättningens anspråk pröfvadt.

Upplagsmagasin kan tillhandagå insättare icke blott såsom depositarie utan äfven såsom syssloman; det får nämligen för hans räkning utföra vissa, af lag bestämda uppdrag, såsom varors spedition, förtullning, lossning och lastning, transport till och från lastningsplats, försäkring, ompackning m. m. (K. 23 maj 1893 § 4). Angående sådant sysslande hafva emellertid några vidare stadganden icke meddelats.

16. I sammanhang med de civilrättsliga stadgandena om inlag meddelar 1734 års lag sina stadganden om de brott, som bestå däri att depositarie uppsåtligen kränker deponents rätt. Dessa förbrytelser skola här i korthet beröras, med hänvisning för öfrigt till straffrättens läror om försnillning och oredlighet.

Inlagsförbrytelse, om man så får kalla dem, äro af två slag: rättskränknigen består antingen däri att depositarien tillagnar sig inlagsgodset (försnillning, 29 kap. Straffl.) eller däri att han begagnar detsamma (oredlighet, 38: 6 Straffl.).

Genom tillgrepp kan depositariens afsikt att tillägna sig godset, hvilket ju redan är i hans värjo, uppenbara sig, blott då detsamma blifvit honom anförtrordt under stängsel; stängslets brytande kan förliknas vid inbrott och godsets uttagande vid det tjufska tillgreppet. Om det nu af deponenten bevisas att sådant inbrott egt rum, så skall, säger lagen (12: 3 HB), depositarien med goda skäl visa eller svärja, „att han ej theraf kunskap och nytto haft“. Och vidare stadgas: „Varder han öfvertygad, at han med vilja thet försnilladt; stånde tjufs rätt“. Lagen åtskiljer sålunda de fall, då deponenten påstår, att depositarien haft kunskap om tillgreppet eller nytta däraf, från dem, då han påstår, att depositarien själf föröfvat brottet. I de förra fallen, likasom då depositarien beskyfts för vangömo eller annat vållande, åläggas honom värjemålsed, så snart

käranden styrkt att stängslet brutits. Lagstiftaren synes förutsätta, att deponenten här yrkar endast skadeersättning och icke straff för delaktighet eller gynnande; annars skulle han väl, hvad bevisningen beträffar, hafva likställt dessa fall med dem, då depositarien beskylles för att själf hafva för-snillat godset, angående hvilka det stadgas att han bör enligt vanliga bevisregler „öfvertygas“ om brottet. Det är ock alldeles naturligt, att den presumption, som inträder, så snart deponenten bevisat att stängslet brutits, och som värkar att värjemålsed ålägges depositarien, anses föreligga endast då deponenten yrkar blott skadestånd, men icke då han därjämte yrkar straff, ty den omständigheten, att stängslet brutits, visar väl att ett brott begåtts och gifver stark anledning att ifrågasätta om depositarien ordentligt fullgjort sin vårdareplikt, men den gifver ingalunda samma skäl att antaga att det är han, som begått brottet, och ej håller att han varit däri delaktig eller gynnat detsamma.

I öfriga fall af försnillning, då något tillgrepp icke kommer i fråga, kan depositariens vilja att tillägna sig godset visa sig på olika sätt.

1734 års lag uppmärksammar särskildt de fall, då depositarien mot bättre vetande nekar till inlagsfä (12: 9 HB). Ett sådant nekande förutsätter att godset blifvit honom af-fordradt och måste, för att försnillning skall anses föreligga, tydligen angifva att han vill behålla saken såsom sin egen-dom; men likgiltigt är om depositarien påstår att han als icke fått emottaga något sådant depositum eller om han väl erkänner inlaget, men falskeligen påstår sig hafva återställt godset, eller förebär att detsamma förkommit genom olycks-händelse¹⁾; ty i alla dessa fall har han för att tillägna sig den andres egendom förnekat att den finnes hos honom. Om däremot depositarien erkänner att han innehar godset, men utan laga grund vägrar att utgifva detsamma, så föreligger icke försnillning utan oredlighet (38: 6 Straffl.), hvar-om framdeles. Det nekande till inlagsfä, som lagen i 12: 9 HB afser, kan naturligtvis ega rum utom rätta. Om ne-

¹⁾ Se *Calonius*, De delictis circa depositum p. 27.

kandet upprepas inför domstol, synes detta vittna om den brottsliga föresatsens större fasthet och böra tagas i betraktande vid straffutmätningen. Om åter depositarien före erhållen stämning ångrar sig och återställer godset, så kan han visserligen, eftersom brottet redan är fullbordadt, icke undgå straff, men hans beredvillighet att godtgöra hvad han brutit torde dock värka på straffmättet. Sannolikt med hänsyn därtill, att detta fall af försnillning kan förete en jämförelsevis lindrig ondska, har 1734 års lag för detsamma likasom för låntagares enahanda förbrytelse bestämt böternas storlek blott till hälften af godsets värde. Särskild straffbestämning har emellertid meddelats för det fall, att depositarien nekar till gods, som anförtrots honom, då det frälsats ur eld, sjö eller från fiende (s. k. depositum miserabile); brottet straffas här likasom stöld.

Vidare kan depositarien tillägna sig inlagsgodset sålunda att han säljer, förpantar eller förskingrar detsamma (12: 4 HB). Ordet „förskingra“ torde omfatta alla handlingar, genom hvilka depositarien bringar godset ur sin värjo. Depositarien har genom sådant förfarande behandlat godset såsom sitt eget, vare sig sedan att han, såsom lagen synes förutsätta, afhändt sig detsamma genom rättsärende eller på annat sätt gjort sig af därmed, t. ex. förbrukat eller bränt upp¹⁾ det; äfven genom att på sistnämnda sätt förskingra godset har han nämligen förfogat däröfver så som om han varit dess egare, och därmed har han visat sin vilja att vara det. Då depositarie föryttrat godset, är han skyldig att omedelbart betala dess värde, äfven om förvärfvaren varit i ond tro och deponenten således kan vinna det från denne utan att erlägga lösen. Detta säges visserligen icke uttryckligen, men synes framgå af lagens ordalydelse (11: 4, 12: 4 HB) och följa af grunderna för dess stadganden om förskingradt lån och depositum²⁾.

¹⁾ Se *Calonius*, De delictis circa depositum p. 38. Dock kunna naturligtvis omständigheterna utvisa, att sådan skadegörelse, som omtalas i 36: 3 Straffl., egt rum.

²⁾ Se härom och ang. grundsatsen „Hand muss Hand wahren“ ofvan.

17. Alla fall af olofligt tillegnande straffas enligt Strafflagen såsom försvinnning. Vid straffets utmätning synes, såsom ofvan antydts, hänsyn böra tagas till de olikheter uti den brottsliga handlingen, som 1734 års lag uppmärksammat. Strafflagen har i själfva verket själf vid fastställandet af en vidare latitud för brott, begångna under synnerligen försvårande omständigheter, utmärkt tvänne af de fall, som i 12 cap. HB särskildt behandlats, nämligen det, då egendomen anförtrotts deponenten under stängsel, och det, då den nedsatts efter att hafva blifvit bärgad undan fara, såsom uppror, fiende, brand, vattunöd eller skeppsbrott.

Däremot har Strafflagen icke särskildt behandlat de fall, då skeppare, forman eller värdshusvärd tillegnar sig sådant, som blifvit dem anförtrordt.¹⁾ Angående skeppare och forman stadgar 1734 års lag (42: 3 MB) att, om de stjåla det, som är dem gifvet att föra eller förvara, de skola böta fyrdubbelt tjufnadens värde. Att lagen här, ehuru den använder ordet „stjäl“, afser samma brott, som den i stadgandena om inlag (12: 3 HB) kallar försvinnning, framgår tydligt däraf, att den framhåller, att fraktföraren, jämte det han åtagit sig att framskaffa godset, äfven förbundit sig att „förvara“, d. ä. vårda, detsamma. Enligt Strafflagen bör naturligtvis hans brott, eftersom han har godset i sin värjo, straffas såsom försvinnning, och det synes, då 1734 års lag för detsamma stadgat strängare straff än för försvinnning af depositum miserabile, vara skäl att här anse synnerligen försvårande omständigheter föreligga. Detsamma gäller om gästgifvare och annan värdshusvärd, hvilken tillegnar sig sådant, som gästen i hans gömmo antvardar (jfr 28: 3 BB). Till anförda stadgande om skeppare och forman tillägges nämligen: „*I thy fall* vare samma lag, ther gästgifvare eller krögare, från gästen stäl“. I andra fall däremot, d. v. s. då gästens gods icke blifvit åt honom särskildt anförtrordt (28: 12 BB), utan han tillgripit detsamma ur gästens besittning, bötar han dubbelt mot annan tjuf, d. ä. sex gånger det stulnas värde. Att det strängare straffet för försvinnning är af-

¹⁾ Se härom *Colonius*, a. a.

sedt ej blott för gästgifvare utan äfven för andra värdshusvärdar, angifves af lagen genom ordet „krögare“.

Såsom depositarier betraktar lagen (42: 3 MB) ej blott skeppare och formän utan äfven deras folk, d. v. s. de biträden, som de använda för godsets franskaffande; äfven om den stadgas att, om de tillgripa godset, de skola böta fyra gånger dess värde¹⁾. Men själfva ansvara forman och skeppare ej för sitt folks förbrytelse.

Sådant ansvar ålägger lagen däremot gästgifvare; denne skall, stadgas det (28: 12 BB), själf svara för den orätt, som han eller hans hjon gör de vägfärande. Med uttrycket „hjon“ synes här böra förstås detsamma som med uttrycket „husfolk“ uti förut anförda stadgande om culpos vanvård af sådant, som gäst antvordat i gästgifvares göm-mo (28: 3 BB). Och de båda stadgandenas grund lär vara densamma, nämligen gästgifvarens officiella och privilegierade ställning. Uttrycket „svara för“ afser naturligtvis endast skadeståndsplikt, icke straff. Stadgandet eger sin tillämpning ej blott då gästgifvarens hjon tillgripit sådant gods, hvilket af gästen särskildt anförtrots åt gästgifvaren, utan äfven då det tillgripna godset befunnit sig i gästens besittning, och stadgandet synes afse jämte tillgrepp af egendom äfven andra af husfolket mot den vägfärande föröfvade brott (then orätt: 28: 12 BB), t. ex. bedrägeri, dock endast om den resande genom att anlita gästgifvare för fortkomst eller härbärke kommit i beröring med dennes folk. Sådant ansvar för hjons brott drabbar icke andra värdshusvärdar än gästgifvare²⁾.

18. Depositarien har icke någon rätt att nytja inlagsgodset. Begagnar han det utan deponentens medgifvande, så innebär detta ett brott, hvilket af romarene uppfattades

¹⁾ Lagen synes böra läsas så, att orden „gælde“ och „bote“ hänföra sig till orden „theras folk“.

²⁾ I 42: 3 MB, som afser alla „krögare“, stadgas endast om värdshusvärdas ansvar för försvinnning, som han själf föröfvat; i 28: 12 BB, där ansvar för hjons brott stadgas, afses endast gästgifvare, icke krögare.

såsom ett tillgrepp af nytjanderätten och nämdes furtum usus. 1734 års lag straffar med tio dalers bot depositarie, som nöter förtrodt gods eller brukar det sig till nytta (12: 4 HB). Nytjandet är således straffbart, äfven om sakens värde därigenom icke minskas, och depositarien torde likaså vara straff underkastad, om han, vare sig mot eller under vederlag, låter någon annan bruka godset. Dock afses här naturligtvis icke de fall, då en sak, t. ex. ett djur, måste nytjas för att kunna ordentligt vårdas. Och ej håller läreren det varit lagstiftarens mening att ett sådant bruk af saken, hvarigenom den icke nötes, skulle vara straffbart i de fall, då depositarien med fog kunnat antaga att deponenten skulle gifvit sitt tillstånd därtill¹⁾.

Enligt Strafflagen straffas depositarie, som olofligen brukar eller låter bruka inlagsgods, för oredlighet (38: 6 mom. 1). Så straffas ock enligt Strafflagen den, som „vägrar att återlämna“ inlagdt gods, sedan hans rätt att behålla godset upphört (38: 6 mom. 2). Detta senare stadgandes affattning är uppenbarligen icke sakenlig, ty depositarie har i allmänhet ej någon rätt att behålla godset; sådan befogenhet tillkommer blott den, som har retentionsrätt för sin fordran hos deponenten, men det är uppenbart att lagrummet icke afser endast dessa fall. Affattningen torde väl hafva berott däraf, att depositarien här likstälts med panthafvare och låntagare, som värligen hafva rätt att behålla panten och lånet. Stadgandets mening bör väl antagas vara den, att depositarie skall straffas, då han vägrar att återlämna inlagsgods, som affordras honom. Denna vägran bör, såsom ofvan framhållits, noga skiljas från det nekande till inlagsfä, hvilket enligt 1734 års lag (12: 9 HB) straffas med böter till hälften af godsets värde och hvilket, så snart det utvisar afsikt att tillägna sig godset, enligt Strafflagen bör bedömas såsom försnillning. En sådan vägran åter, som här afses, förutsätter att depositarien erkänner sig innehafva godset, men behåller det under någon förvändning, t. ex. den att han förmenar sig hafva retentions-

¹⁾ Jfr Calenius, a. a. p. 36 f.

rätt eller att han påstår sig halva rätt att behålla saken såsom lån o. d.

Vid straffutmätningen synes hänsyn böra tagas därtill, om vägran vidhållits inför rätta eller, å andra sidan, godset tilläfventyrs godvilligt återlämnats före stämning.

Ombud.

1. Med ombud¹⁾ (mandatum) förstås det kontrakt, som uppkommer, då någon enligt annans uppdrag åtager sig att å dennes vägnar syssla och uträtta något (18: 1 HB). Ombudskontraktet bör främst skiljas från fullmakten, som ofta är därmed förenad, och vidare förekommer frågan om förhållandet emellan detta kontrakt och andra, därmed besläktade, nämligen arbetsbeting (locatio conductio operis) och tjänstelega (locatio conductio operarum).

Genom fullmakt grundlägges ställföreträdarskap, d. v. s. någon bemyndigas af en annan att i den andres namn och med omedelbar värkan för honom företaga rättsärenden²⁾ (18: 2 HB). Fullmakten ären förklaring, riktad till den tredje man, med hvilken fullmäktigen skall afhandla; dess gifvande är ett ensidigt rättsärende, som icke erfordrar någon medvärkan från fullmäktigens sida — ja, det synes icke ens vara nödigt att denne vet däraf, utan lärer en fullmakt vara giltig, som honom ovetande sändts till tredje man, med hvilken han sedan kontraherar i hufvudmannens namn, tilläfventyrs utan att ens själf förstå att fullmakt är af nöden. Lagen, hvilken främst uppmärksammar de fall, då fullmakten utfärdas jämte

¹⁾ Ordet ombud förekommer ofta i st. f. ombudsman. I lagen (18: 3 HB) användes detta ord i betydelse af uppdrag; och det synes bättre än „uppdrag“, som är mera omfattande, egnadt att såsom teknisk term angifva det kontrakt, hvarom stadgas i 18 cap. HB.

²⁾ Trygger, Fullmakt s. 113. — Läran om fullmakt behandlas lämpligast uti privaträttens allmänna del; här skola endast de delar af densamma upptagas, hvilka belysa ombudskontraktet. Se *Montgomery*, Privaträtt I kap. XVII, och *Mannerheim*, Om fullmakt (Jurid. fören:s tidskr. 1887, Bd. 23), samt om Tryggers arbete *Serlachius* i Jurid. fören:s tidskr. 1887 sid. 358.

det ombudskontraktet ingås, angifver tydligen, att dessa båda rättsärenden böra från hvarandra särskiljas. Ombudskontraktets ingående betecknas nämligen (18: 1 HB) på följande sätt: „Varder man af annan ombuden, at å thes vägnar något syssla och uträtta, och säger ther ja til“; så snart denna öfverenskommelse träffats, är ombudskontraktet dememellan afslutadt. Därefter tillägger lagen: „tage fullmakt“, och visar sålunda att den betraktar fullmaktens gifvande såsom ett särskildt rättsärende, hvilket, om det ock här förutsättes ega rum omedelbart efter ombudskontraktets ingående, äfven, såsom i verkligheten ofta sker, kan uppskjutas till långt senare, under det ombudskontraktets värkan emellertid omedelbart inträdt: sålunda kan t. ex. den, som åtagit sig att drifva en annans rättegång, vara skyldig att såsom ombudsman genast företaga förberedande åtgärder, ehuru väl han först efter längre tids förlopp skall erhålla fullmakt och hans egentliga fullmäktigskap ännu senare, vid rättegångens början, vidtager. Om ock fullmakten och ombudsaftalet tillkomma samtidigt, är det ingalunda nödvändigt att de skola hafva samma innehåll; ofta gifver fullmakten åt ombudsmannen gentemot tredje man en ganska vidsträkt befogenhet, men denna inskränkes i själfva verket genom ombudskontraktet, som, ofta nog äfven efter det fullmakten utfärdats, meddelar fullmäktigen en mängd detaljerade anvisningar, hvilka icke als äro afsedda att komma till tredje mans kunskap. Om då sysslomannen vid sitt aftal med tredje man öfverskrider dessa anvisningar, så begår han kontraktsbrott gentemot sin hufvudman, men denne bindes dock af hans åtgärder, så länge han håller sig inom fullmakten.

Fullmakt kan gifvas äfven åt den, som icke i grund af ombudskontrakt, utan t. ex. såsom tjänstehjon är skyldig att uträtta en annans ärenden. Fullmäktigen är således icke nödvändigtvis därejämte ombudsman.

Är det nödvändigt att ombudsmannen alltid är fullmäktig. Enligt en mening¹⁾ omfattar ombudsaftalet uti 1734

¹⁾ Trygger a. a. sid. 17 not 2 och 102 ff.

års lag endast sådant sysslande, som iunebär afslutande af rättsärenden i hufvudmannens namn enligt fullmakt, och stadgandena i 18 cap. HB afsåge således icke de fall, då ombudsmannen skall i eget namn, men för hufvudmannens räkning t. ex. sälja eller köpa varor (s. k. kommissionshandel) eller på detta sätt träffa aftal om varors transport (s. k. spedition), ej håller sådana, då ombudsmannen als icke skall företaga något rättsärende utan t. ex. endast genom annonsering och muntliga underhandlingar förbereda ett köp, en försäljning eller ett tjänstelegoaftal (s. k. agentur). Såsom skäl för denna åsikt anföres, att lagen i 2 och 3 §§ af 18 cap. HB förutsätter att ombudsmannen handlar i hufvudmannens namn enligt fullmakt och att det icke antydes att dessa stadganden skulle gälla blott en viss klass af sysslomän. Men däraf, att lagen meddelat stadgandena om mandat och fullmakt i ett sammanhang, lärar ingalunda kunna dragas den slutsatsen, att stadgandena om mandat skulle afse endast de fall, då mandatarien är befullmäktigad. Tvärtom synes affattningen af de §§ i 18 cap. HB, som angå endast mandatet, gifva vid handen att de hafva en vida vidsträktare tillämpning¹⁾. Och det af lagen vid framställningen af ombudsaftalets begrepp (18: 1 HB) använda uttrycket att „syssla å thes (hufvudmannens) vägnar“ utvisar ingalunda att ett sådant sysslande nödvändigt borde bestå i rättsärendens ingående; äfven den, som för en annan företager rent faktiska handlingar, t. ex. insamlar upplysningar för en blifvande rättegång eller ett fastighetsköp, kan sägas handla på den andres vägnar, d. v. s. i hans ställe.

Medgifvas bör emellertid, att, ifall ombudets begrepp icke inskränkes till sysslande enligt fullmakt, det är svårt att noggrant angifva, hvilken omfattning detsamma enligt 1734 års lag eger. Den romerska rättens uppfattning, enligt hvilken mandatet kännetecknas däraf att mandatarien utför sitt åliggande gratis, har icke gjort sig gällande i 1734 års

¹⁾ Så t. ex. 18: 5 och 9. Satserna: att syssloman skall njuta skälig arvodeslön och att talan å sysslomans förrättning skall väckas inom natt och år efter hans redogörelse, kunna väl icke anses vara affattade med hänsyn endast till de fall, då sysslomannen varit fullmäktig.

lag, som gifver ombudsman arvodeslön, äfven om sådan ej varit utfäst; och den utländska literaturen utvisar att, där detta kännetecken icke af lagstiftningen fasthållits, något annat icke kunnat uppställas. I det verkliga lifvet förekommer nämligen en stor mångfald af aftal, hvilka afse värksamhet för främmande räkning, och dessa framträda ingalunda alltid såsom fullkomligt typiska sysslomannaskap eller arbetsbeting eller tjänstelegoaftal, utan förete ofta mellanformer, hvilkas hänförande till den ena eller andra gruppen är vanskligt. Då hvarken lagstiftningen eller doktrinen förmår uttömmande behandla alla dessa obligationer, utan regler — hvilka för öfrigt tillämpas blott, därest kontrahenterna ej aftalat annat — kunna uppställas endast för de typiska fallen, måste det vara rättskipningen förbehållet att vid öfriga falls behandling, med hänsyn icke till något enstaka kännetecken utan till hvarje kontrakts hela karaktär, pröfva om och i hvad mån dessa regler leda till en rätt tolkning af kontrahenternas afsikt; och därvid skall det utan tvifvel ofta visa sig, att samma aftal i själfva verket innehåller flera kontrakt, hvilka böra bedömas hvar för sig enligt olika rättssatser.

Ombudets typ angifves nu däraf att ombudsmannen „sysslar på hufvudmannens vägnar“, hvarmed naturligtvis i främsta rummet afses företagandet och förberedandet af rättshandlingar. För öfrigt förstås med detta sysslande utan tvifvel endast sådant, som rör hufvudmannens ekonomi; därunder inbegripes således icke vetenskaplig eller konstnärlig värksamhet (t. ex. läkares, 22: 4 BB). Ett sysslande på annans vägnar kan icke håller sägas ega rum, då arbetet kräfver speciell yrkesskicklighet eller särskilda tekniska hjälpmedel (t. ex. handtvärkares, 12: 12 och 17: 3 HB; eller skeppares 42: 3 MB); syssloman är däremot den, som på egarens vägnar handhar den allmänna ledningen af ett industriellt företag (s. k. disponent) eller af ett jordbruk (s. k. förvaltare). Uttrycket, att syssla på någons vägnar, innebär vidare, att sysslomannen eger förfara själfständigt, att han har någon rätt att välja mellan olika vägar och medel; ställer däremot någon sitt arbete helt och hållet till en annans förfogande,

så att ledningen och ansvaret hvilar på denne, så är han tjänare, icke syssloman.

Ombudsmannens värksamhet innebär ofta utom det egentliga sysslandet äfven vård af egendom, som hufvudmannen anförtrott honom; lagen angifver detta, då den (18: 1 HB) stadgar att syssloman skall göra redo och besked „för thet han om händer får“. Denna ombudsmannens vårdareplikt, hvarom lagen för öfrigt icke meddelar några särskilda bestämmingar, bör uppenbarligen bedömas enligt dess stadganden om inlag, hvilka, då ju depositariens värf icke är någonting annat än ett särskildt slag af sysslomannaskap, naturligen ansluta sig till och förfullständiga ombudsinstitutionen; i verkligheten gifva ombudsafval vid oftare anledning till frågor angående vård af främmande gods än de rena inlagsaftalen, hvilka hos oss uti rättslifvet hafva en jämförelsevis ringa betydelse. Att lagstiftaren emellertid åtskilt de båda kontrakten beror väl dels af den romerskrättsliga systematikens inflytande. dels och hufvudsakligen därpå att man icke kunnat på dem i allo tillämpa samma regler¹⁾.

2. Ombudskontrakt ingås ofta genom bref, bud eller telegram mellan personer, som befinna sig på skilda orter. Om nu någon får emottaga ett uppdrag och, anseende det alldeles själfallet att han skall åtaga sig saken, utan att svara skrider att fullgöra detsamma, samt sålunda tydligt visar sin vilja att akseptera offerten, så är han lika bunden som om han uttryckligen hade gjort det. I vissa fall kan redan hans tystnad böra anses såsom aksept: om t. ex. den, hvilken drifver ombudskap såsom yrke och därom kungjort genom annonser i tidningar, mottager ett skriftligt uppdrag, så synes han, som genom det offentliga tillkännagifvandet inbjudit allmänheten att göra sådana anbud, vara skyldig att besvara brefvet, vid äfventyr att annars anses hafva aksepterat, och, om han ej uträttat ärendet, stå ansvar såsom

¹⁾ Se t. ex. nedan frågorna om culpa, substitution och kontraktets ärflighet.

för kontraktsbrott¹⁾. Den, som sålunda genom bref (eller telegram) gifver ett uppdrag, bör emellertid göra det i så god tid, att svar, före det saken bör ombesörjas, hinner anlända, och, ifall detta är nekande, andra åtgärder kunna vidtagas, ty han kan icke räkna på att den, som genom annons erbjudit sig att utföra ombudsskap, skall åtaga sig hans ärende, låt vara att dess utförande hvarken är svårt eller betänkligt utan t. ex. består blott uti förnyelse af en inteckning eller någonting liknande; den andre måste nämligen alltid fritt få välja, hvilka uppdrag han vill åtaga sig. Och han kan icke anses skyldig att återsända sådant, som jämte anbudet tillställts honom, t. ex. varor eller rättegångshandlingar.

3. Af lagens stadgande, att ombudsman, som af försummelse vållat hufvudmannen skada, skall ersätta densamma, (18: 4 HB) framgår att skadeståndsplikt för honom inträder endast där han bär skuld, och det får således icke om honom, såsom om den, hvilken åtagit sig arbetsbeting eller en varuleverans, antagas att han, såsom man säger, garanterat aftalets uppfyllelse. Häraf följer t. ex. att, då han vid utborgning af hufvudmans gods med erforderlig omsorg pröfvat gäldenärens betalningsförmåga, han icke utan särskildt åtagande ansvarar för den förlust, som uppstår, om denne sedan är oförmögen att betala (18: 6 HB).

Lagen har icke meddelat något allmänt stadgande om det mått af omtanke och flit (*diligentia*), som syssloman bör på uppdragets fullgörande använda. Angående ett visst slag af sysslomannaskap, nämligen rättegångsfullmäktige, stadgas emellertid, att ombudsmannen skall med all flit drifva den sak, som förtros honom; rättegångsfullmäktig svarar således för s. k. *culpa levis in abstracto*. Detsamma synes gälla angående sysslomän i allmänhet. Stöd för denna mening gifver bestämningen om bolagsmän, hvilkas värksamhet för

¹⁾ Det tyska civillagsförslaget (*Reichstagsvorlage*) stadgar uttryckligen (§ 650): „Wer — — sich öffentlich zur Besorgung gewisser Geschäfte erboten hat, ist, wenn er einen auf solche Geschäfte gerichteten Auftrag nicht annimmt, verpflichtet, die Ablehnung dem Auftraggeber unverzüglich anzuzeigen“.

bolaget ju är af väsentligen samma beskaffenhet som ombudsmans sysslande; om s. k. handelsbolag stadgas nämligen (15: 5 HB) att, där bolagsgods eller handel får skada „af rätt våda, som man¹⁾ ej kan förese eller vachta“, den enskilde bolagsmannen icke därför ansvarar, hvaraf följer, att hans ansvar inträder, äfven om han skött bolagshandeln lika väl som egna angelägenheter, ifall han icke därå använt en förständig mans omsorg och flit. Vår nya aktierätt stadgar ock att de sysslomän, som utgöra aktiebolags styrelse, skola „med all flit och omsorg“ handhafva bolagets angelägenheter (Lag om aktiebolag af den 2 maj 1895 § 38). Grunden därtill, att lagstiftaren icke velat hafva ombudsmans och bolagsmans diligentia likasom depositaries mått enligt grundsatserna för culpa levis in concreto, synes vara den, att det i allmänhet icke inträffar att ombudsman eller bolagsman för egen och för hufvudmannens, resp. bolagets, räkning utför handlingar, som äro så likartade att en jämförelse dem emellan kunde gifva säker ledning för bedömandet af den diligentia, som bör presteras²⁾.

Då det säges att ombudsman svarar för culpa levis in abstracto, så menas därmed, såsom redan antydts, att han bör prestera sådan diligentia, hvarmed en förständig man i allmänhet kunde antagas handla uti sådana angelägenheter. Den romerska rätten uppställde såsom typ för denna diligentia en god husfaders omtänksamhet och flit, men denna måttstock, som väl låter tillämpa sig på hvardagslivets smärre bestyr, med hvilka alla medborgare äro förtrogna, är icke tillämplig vid bedömandet af sådant sysslande, som förekommer endast inom vissa samhällsområden, t. ex. en handelskommisionärs, en fabriksdisponentes eller en egendomsförvaltares; i

¹⁾ Pronominet „man“ synes hänvisa till den romerska rättens bonus pater familias. Om lagstiftaren hade velat hänvisa till bolagsmannens flit i egna saker, så hade i dess ställe pronominet „han“ bort användas. Ansvar för endast culpa levis in concreto såsom enligt romersk rätt antager emellertid *Montgomery* (Bolagskontraktet i 1734 års lag sid. 113).

²⁾ Så ang. bolag *Torp*, Den danske Obligationsrets specielle Del, Andra Afdelning (K:hamn 1887) s. 40.

dessas och dylika fall måste ombudsmannens plikt mätas enligt de anspråk, som man med skäl kan ställa på en handelsman, fabriksägare, jordbrukare o. s. v. Den tyska handelsrätten har i själfva verket såsom typ, motsvarande den romerska rättens *bonus pater familias*, uppställt en ordentlig handelsman; men det erfordras icke något särskildt stadgande för att inom handelsförhållandena tillämpa denna grundsats, hvilken otvunget låter sig härleda ur själfva kontraktet, då ju den, hvilken såsom näring drifver kommissionshandel, där han gjort sig skyldig till en vårdslöshet, hvilken hos en affärsman är oförlätlig, själfallet icke kan ursäktas sig därmed att t. ex. en samvetsgrann jordbrukare antagligen ej skulle skött uppdraget mera affärmässigt. Och denna hänsyn till sed och bruk inom det beträffande yrket kan naturligtvis med samma skäl göras gällande gentemot ombudsmän, som åtagit sig förvaltningen af industriell drift eller jordbruk.

Härmed är angifvet hvilken flit sysslomannen bör prestera. En annan fråga, som icke uti lagen beröres, är den, hvilka insikter hufvudmannen kan hos sysslomannen förutsätta, med andra ord, svarar sysslomannen för sådan ärendets vanskötsel, som icke berott af hans våglöshet utan af hans brist på sakkunskap? Om sysslomannen om sig bibragt hufvudmannen en oriktig föreställning genom att osant angifva sina kvalifikationer, i det han t. ex. påstått sig vara vicehäradshöfding, ehuru han blott är jurisstuderande, så svarar han obetingadt för sin brist på fackkunskap¹⁾. Men om hufvudmannen utan någon hans skuld sväfvat i sådan villfarelse, eller om hufvudmannen vändt sig till en person, som honom veterligen saknar den yrkesbildning, hvilken sysslandet kräver, så får han skylla sig själf, som sig ej bättre föresåg (arg. 18: 4 HB). Om åter hufvudmannen anlitat en person, hvars lefnadsställning bör göra honom lämplig för uppdraget, t. ex. anförtrott en rättegångs drifvande åt en examinerad jurist eller en varutransport åt en expeditionsfirma, så kan ombudsmannen, då han en gång genom

¹⁾ Här förutsättes att hufvudmannen ej åtalar bedrägeriet och yrkar aftalets häfvande.

att åtaga sig sysslan förklarar sig vara kompetent, icke sedan ursäktat sig därmed att han har klenare begåfning eller sämre underbyggnad än hans yrkesbröder i allmänhet. Det allmänt medborgerliga vetande, som hvarje ombudskap kräver, kan ock hos hvarje syssloman förutsättas.

Får sysslomannen låta någon annan i sitt ställe fullgöra uppdraget? Hvad egendomens förvaring beträffar, må härom återhämtas hvad ofvan yttrats angående depositum. Och äfven vid själfva sysslandet kan naturligtvis ombudsmannen ofta med hänsyn till dess beskaffenhet med skäl antaga att hufvudmannen förutsatt att biträde af andra, t. ex. ombudsmannens kontorspersonal, skulle få användas, utan att ombudsmannen behöfde svara för de andres culpa. Där emot kan det, då ombudsmannen enligt regeln är utsedd med hänsyn till sina personliga egenskaper, hvilka naturligtvis för t. ex. utförandet af rättsärenden hafva en mycket större betydelse än för förvaring af saker, icke, därest ej hufvudmannen tydligen medgifvit sådant, tillåtas ombudsmannen att i sitt ställe sätta en annan, som öfvertager hans plikt. Angående rätttegångsfullmäktige är detta uttryckligen stadgadt (15: 7 RB); och detta stadgande, hvilket afser såväl mandatet som fullmakten¹⁾, synes ega sin tillämpning ej blott på alla de fall, då ombudsmannen skall företaga rättsärenden i hufvudmannens namn, utan äfven på sådana ombudskap, som innebära annat sysslande.

Om nu syssloman, af vårdslöshet eller sådan okunnighet, hvarför han ansvarar, vållar hufvudmannen skada, så skall denna af honom ersättas (18: 4 HB; 15: 13 RB); har skadan förorsakats af annan, åt hvilken han olofligen anförtrott sysslandet, så svarar han i följd af sitt kontraktsbrott därför, äfven om någon culpa in eligendo icke stannar honom till last och någon vårdslöshet ej kan tillräknas den andre. Af stadgandena om inlag synes ex analogia kunna slutas att hufvudmannen endast behöfver påstå och bevisa att

¹⁾ Rätttegångsfullmäktigen får ej låta annan i sitt ställe företaga sådana till hans syssla hörande handlingar, t. ex. enskildt vittnesförhör eller granskning af akter, hvilka icke äro rättsärenden.

skada timat; sysslomannens sak är då att förklara, hvaraf den kommit och, om han påstår sig vara skuldfri, bevisa detta. Har skadan drabbat hufvudmans gods medan det varit i sysslomannens förvar, komma för öfrigt angående bevisningen lagens stadganden om depositum till tillämpning.

4. Om ombudsman i sysslans utöfning afsiktligen tillskyndat hufvudmannen skada, straffas han för oredlighet enligt 38: 1 Straffl. Härunder inbegripas icke de fall, då han tillegnat sig hufvudmannens gods eller olofligen brukat detsamma; för dessa förbrytelser straffas han likasom depositarie enligt 29: 1 resp. 38: 6 Straffl.

När ombudsman brottsligen förfogat om sådant, som han fått emottaga af hufvudmannen, måste man, för att kunna bedöma om han gjort sig skyldig till oredlighet eller försnillning, afgöra om godset fortfarande varit i hufvudmannens ego eller ej, och denna fråga kan ofta gifva anledning till tvekan. Allmän regel är att, därest ej annat öfverenskommits, gods, som syssloman får af hufvudman mottaga, förblir den sistnämdes egendom. Äfven penningar och papper, hvilket löper såsom penningar¹⁾, bör i allmänhet antagas stanna i hufvudmannens ego, hvaraf följer, att, om sysslomannen utan sin skuld förlorar det mottagna, han icke är pliktig att af egna medel ersätta beloppet, samt, att syssloman, som tillegnar sig medlen och förskingrar dem, straffas för försnillning (29: 1 Straffl.) redan innan han blifvit redovisningsskyldig och innan han ens bort, men underlåtit att utbetala dem enligt uppdraget. Härmed är dock icke sagdt att han ovilkorligen borde skildt förvara samma myntstycken eller sedlar, som han mottagit, för att sedan vid sitt sysslande använda just dessa, utan endast, att han bör hafva beloppet hos sig eller till sitt omedelbara förfogande.

Emellertid beror afgörandet af denna svåra och viktiga fråga i det enskilda fallet af kontraktets tolkning. I de fall, då ombudsmannens egen förmögenhet är alldeles otillräcklig

¹⁾ Se *Schlossman* i Goldschmidts Zeitschr. f. d. ges. Handelsrecht Bd 34 (NF 28) s. 515 ff.

att ersätta det belopp, som han fått af hufvudmannen mot-
taga eller för dennes räkning lyfta, är det tydligt att hufvud-
mannen ingalunda velat göra ombudsmannen till penningar-
nas egare och sålunda, i händelse denne, dock utan afsikt
att tillskynda honom skada (se 38: 1 Straffl.), förskingrat
dem och sedan blefve oförmögen att fullgöra sitt uppdrag.
blifva utan straffrättslig talan mot honom. Motsatsen kan
åter med full säkerhet antagas i sådana fall, då ombuds-
mannen, t. ex. en bank, är fullkomligt vederhäftig för vida
större belopp och hufvudmannen af det sätt, hvarpå ombuds-
mannen sköter sin rörelse, kan eller bör kunna vid kontrak-
tets ingående sluta, att denne vill tillegna sig medlen och i
stället ikläda sig en förbindelse att för hufvudmannen göra
utbetalningar. Många fall kunna emellertid gifva anledning
till tvifvel.

Af frågan om eganderätten till penningar beror den
straffrättsliga behandlingen af två fall af sysslomans dolus,
som 1734 års lag särskildt framhåller, nämligen det då sysslo-
man oredligen lånar ut hufvudmannens penningar och det,
då han oredligen tager upp penningar i dennes namn. Då
brottet säges bestå däri, att sysslomannen lånar ut hufvud-
mannens penningar, så måste väl detta förstås så, att han
gifver försträckningen i sitt eget namn och sålunda genom
att förfoga öfver medlen såsom sin egendom förskaffar sig
en fordringsrätt, hvilken rätteligen tillkommer hufvudman-
nen; om penningarna tillhört hufvudmannen, eger då för-
sinnning rum, vare sig ombudsmannen als icke haft uppdrag
att placera medlen eller skolat utlåna dem i hufvudmannens
namn. Då åter sysslomannen oredligen upptager lån, så sker
detta naturligtvis uti hufvudmannens namn, så att denne blir
gäldenär, men sysslomannen behåller penningarna; sysslo-
mannen handlar då enligt fullmakten, men emot uppdraget.
Men nu blifva penningar, som ombudsman i hufvudmannens
namn uppbär, eftersom de af tredje man öfverlämnats åt
honom i hans egenskap af fullmäktig och således öfverlåtits
åt hufvudmannen, omedelbart dennes egendom — ifall ej
ombudskontraktet angifver annat — och då så är, bör om-
budsman, som tillgriper sådana medel, straffas för försinnning.

5. Ombudskontraktet är, likasom inlagskontraktet, ett *bonae fidei negotium*; hvarken lag eller kontrakt kan uttömmande angifva ombudsmannens plikt och befogenhet, hvilka genom tolkning böra i det enskilda fallet bestämmas med ledning af den allmänna grundsatsen, att ombudsmannen, äfven om han alldeles icke kan åberopa sig på lagstadgande eller kontraktsbestämning, är ansvarsfri, då han i god tro handlat med tillbörlig insikt och omtänksamhet, men att hufvudmannen ock kan af honom fordra att han äfven under omständigheter, som icke blifvit förutsedda, skall på detta sätt tillvarataga hufvudmannens intressen. Af denna grundsats följer att ombudsmannen, då hans syssla är omfattande och kontraktet endast i allmänhet angifver dess föremål, isynnerhet i brådskande fall måste anses berättigad och skyldig att inom de gränser uppdraget utstakar själfständigt vidtaga sådana åtgärder, som påkallas af omständigheterna; dock bör han, där skäl till tvekan finnes, om det är tid, meddela sig med hufvudmannen, föreslå åtgärd och anhålla om instruktion, hvarefter, om hufvudmannen icke med omgående svarat, ombudsmannen synes berättigad att anse sitt förslag vara antaget. Det kan t. o. m. vara ombudsmannen tillåtet att i fall, om hvilket kontraktet innehåller uttrycklig bestämning, där det ej är tid att fråga sig före, frågå denna och handla annorlunda, blott han skäligen kan antaga att hufvudmannen skall därmed nöjas¹⁾. Ifall en större fördel än den hufvudmannen afsett kan ernås, bör han utan tvifvel eftersträfvat densamma och sålunda t. ex. i de fall, då han skall för hufvudmannens räkning köpa eller sälja varor och visst pris blifvit af hufvudmannen utsatt, men en förmånligare handel kan ingås, betjäna sig af lägenheten; en sådan af hufvudmannen gifven prisuppgift måste nämligen betraktas såsom en s. k. limitobestämning, som endast angifver det högsta pris, för hvilket inköp, och det lägsta, för hvilket försäljning får ske.

Med ledning af ofvan angifna grundsats besvaras ock den mycket dryftade frågan om kommissionär, som åtagit

¹⁾ Detta stadgas uttryckligen i det tyska civillagsförslaget (Reichstagsvorlage § 652).

sig att i eget namn, men för hufvudmannens räkning inköpa eller försälja varor, som äro blott till art och mängd bestämda, får själf inträda såsom säljare eller köpare. Enligt tyska handelslagen¹⁾ är han härtill berättigad, om varan har ett visst marknadspris, och eftersom det för hufvudmannen, så framt han ej angifvit annat, måste anses vara likgiltigt, med hvem ombudsmannen kontraherar, så lärer sådant äfven enligt finsk lag kunna tillåtas, vare sig ombudsman skall handla efter fullmakt eller i eget namn, blott han därigenom icke förfördelar hufvudmannen utan är beredd att bevisa att bättre handel icke stått till buds. Då ombudsman själf säljer eller köper, bör saken icke fattas så, som om han i sin egenskap af representant för hufvudmannen inginge ett aftal med sig själf, utan så, att själfva ombudskontraktet innebär en till honom stäld köpe- eller saluoffert, hvilken, såsom äfven vid vanligt köp kan förekomma, tillåter medkontrahtenten att med hänsyn till marknadens läge själf bestämma skäligt pris. Sin motsvarande salu- eller köpeförklaring behöfver han icke afgifva jämte det han ingår på själfva kommissionskontraktet, utan det är nog att den afgifves inom den tid, som förelagts honom att fullgöra uppdraget, och han kan således för att själf förvissa sig om marknadens läge i sin egenskap af ombudsman, och sålunda på hufvudmannens bekostnad, vidtaga vanliga förberedelseåtgärder, t. ex. annonsering. Äfven på arvodeslön och kostnadsersättning, som tillerkännes honom af den tyska handelsrätten, synes han skäligen kunna göra anspråk, enär han icke, såsom annan köpare eller säljare, kan vid prisbestämningen godtgöra sig.

6. Ombudsmannens rätt gentemot hufvudmannen består i anspråk på arvodeslön²⁾ och vedergällning för kostnad, som han rätteligen nedlagt på hufvudmannens ärenden.

Arvodeslön tillerkännes af lagen åt sysslomannen, äfven om sådan icke varit utfäst; den bör då bestämmas „skälig“,

¹⁾ Art. 376. Se härom *Grünhut*, i Endemanns Handbuch des Handelsrechts.

²⁾ Ordet arvode betyder arbete. „Arvodeslön“ är således liktydigt med arbetslön.

d. v. s. med hänsyn till det mått af möda och insikter, som uppdraget kräft (18: 5 HB). Rättegångsombuds lön skall, ifall aftal därom icke träffats, bestämmas af den rätt, som sist i saken dömt (15: 12 RB). Att lagen sålunda i motsats mot romerska rätten ansett bestämning om vedergällning såsom ett s. k. naturale negotii själfället underförstådd vid hvarje ombudskontrakt, beror väl däraf att dess stadganden om ombud företrädesvis afse sådana aftal, som angå så att säga ekonomiskt sysslande, hvilket sällan utföres af vänskap. Vid behandlingen af inlagsaftalet synes man åter främst tagit hänsyn till sådana smärre väntjänster, hvilka vanligen icke anses fordra belöning, och därför icke gjort vedergällningsanspråket till ett naturale negotii, men häraf följer ingalunda, att depositarie, hvilken t. ex. har såsom yrke att i sina magasin förvara främmande handelsgods, ej skulle kunna fordra ersättning äfven utan att uttryckligt aftal därom träffats.

Med rätteligen nedlagd kostnad menas sådan, som sysslomannen gjort antingen enligt uttryckligt uppdrag af hufvudmannen eller ock emedan sysslomannaskapets ändamål icke kunnat utan sådana utgifter ernås och hvilken hufvudmannen i senare fallet bör anses hafva åtagit sig att ersätta, äfven om han icke på förhand kunnat förutse dess nödvändighet; af kontraktets natur af bonæ fidei negotium följer nämligen, såsom ofvan framhållits, att hufvudmannen, som, då han velat målet, äfven måste hafva velat medlen, får vidkännas sådant, som ombudsmannen i god tro med användande af nödig urskillning och omtanke af eget beslut företagit. På de medel, hvilka ombudsmannen sålunda nedlagt på hans ärende, synes hufvudmannen, så framt ej omständigheterna gifva annat vid handen, då uppdraget slutförts, böra erlägga ränta, beräknad från den dag, då utgiften egde rum¹⁾. Under nuvarande förhållanden måste nämligen afsaknaden af kapital utan räntegodtgörelse anses såsom en uppföring och ränta sålunda inbegripas under begreppet kostnad.

Hvilken rätt tillkommer ombudsmannen, då han icke kontraktsevenligt fullgjort sin skyldighet utan utfört sysslandet

¹⁾ Så stadgar ock tyska civillagsförslaget. O. a. cd § 655.

endast delvis eller annars gjort sig skyldig till vårdslöshet? Huruvida han i sådant fall bör få lön eller ej säges icke i lagen, och detta spörsmål är så mycket vanskeligare att i sin allmänhet afgöra, som den försumlighet eller vårdslöshet, som stannar sysslomannen till last, kan hafva varit mycket olika, än så stor, att hela sysslomannens arbete måste betecknas såsom ej blott värdelöst utan skadligt, än ringare, så att den framträd i endast en mindre betydande del af en vidlyftig förvaltning eller visserligen invärkat på hela förvaltningen, men gjort densamma endast i någon mån mindre nyttig, än den bort hafva varit. Att i det förra fallet tillerkänna sysslomannen hans lön vore lika obilligt som att i det senare fränkänna honom den. Hvad då först beträffar de fall, då lönen ej är bestämd utan dess fastställande ankommer på domstolen, synes man utan tvekan kunna med hänsyn till försumlighetens eller vanskötselns storlek sänka det belopp, som annars skulle utdömts, så att det utgör skälig ersättning för den möda och de insikter, som verkligt blifvit använda. Och samma förfarande lär, med hänsyn till den frihet att enligt god tros kraf tolka kontraktet, som lagen gifvit åt domaren, böra iakttagas, äfven då lönens belopp blifvit genom aftal fastställt; har sysslomannens arbete varit alldeles värdelöst, bör således ingen arvodeslön utdömas. Likgiltigt är om sysslomannens underlåtenhet att fylla sin plikt berott däraf att han saknat förmåga eller vilja att utföra sysslan. Har lön betalats på förhand eller förskott gifvits för kostnad, som icke kommit hufvudmannen till gagn, kan beloppet eller, om sysslomannen förtjänat någon del af lönen, det som återstår krävas tillbaka. — För kostnader däremot, som verkligt ländt hufvudmannen till gagn, bör äfven den försumlige sysslomannen erhålla ersättning.

Enligt den här uttalade uppfattningen är sysslomannens anspråk på lön vilkorligt, beroende däraf att han fullgör sitt åliggande. Häremot kunde måhända invändas, att, då lagen angående rättegångsfullmäktig, som försummar sin hufvudmans rätt, stadgar endast, att denne har rätt att söka sin skada åter (15: 18 RB), däraf kunde slutas att syssloman trots sin vårdslöshet egde rätt till lön, åtminstone då

sådan uttryckligen utlofvats, och att hans vårdslöshet endast gifve hufvudmannen rätt att från lönen kvittningsvis afdraga ersättning för därigenom vållad skada; enligt denna åsikt blefve ombudsmannens och hufvudmannens förbindelser alldeles oberoende af hvarandra och saken att fattas så, som om den förre, då han en gång lofvat lön, så att säga köpt den senares arbete, hvilket han, eftersom någon actio redhibitoria ej kan komma i fråga, finge betala, ehvad det vore sämre eller bättre. Men denna uppfattning synes icke göra rättvisa åt den afsikt, som skäligen kan hos kontrahenterna antagås, och ej håller öfverensstämma med den uppfattning af kontraktets natur, som gifvit sig uttryck uti 18: 5 HB.

7. Såsom en särskild plikt ålägger lagen sysslomannen att göra redo¹⁾ för sin värksamhet (18: 1, 9 HB), hvarom hufvudmannen annars måhända als icke kunde vinna någon kunskap. Denna redogörelse- eller räkenskapsplikt omfattar emellertid icke all förvaltning af egendom, utan endast sådana handlingar, hvilkas resultat kan i vanlig bokföring med siffror angifvas (18: 1 HB: „göra ock redo och besked för thet han om händer får“). Bokföras kunna och böra emellertid ej blott kontanta utgifter och inkomster utan äfven sådana rättsärenden, som gifva upphof åt skuld och fordran; frågorna, hvad bokföringen bör omfatta och huru den bör vara inrättad, bedömas för öfrigt med ledning af öfligt bruk och med hänsyn till förvaltningens beskaffenhet. Om andra handlingar, hvilka icke kunna angifvas genom debet- och creditposter, t. ex. processhandlingar, förberedande åtgärder för rättsärenden o. d., skall sysslomannen utan tvivel gifva hufvudmannen underrättelse, då han slutat sitt uppdrag och, om sådant äskas, äfven förut, men sådan underrättelse inbegripes ej af lagen i begreppet redogörelse och för den gälla ej samma regler som för denna; så kan redo-

¹⁾ Denna plikt nämnes ofta *redovisningsskyldighet*. Uttrycket „redogörelse“ torde emellertid vara riktigare, då fråga är om framläggande af räkenskaper; framläggande af penningar åter betecknas språkriktigt såsom „redovisning“. Lagen använder uttrycken „göra redo och räkning“, „göra redo och besked“.

görelse genom dom framtvingas, men underlåtenhet att gifva annan underrättelse medför endast skadeståndsplikt.

De poster, som ingå uti en sysslomannaredogörelse, kunna vara af olika betydelse. Viktigast äro de, som angifva att sysslomannen för hufvudmannens räkning uppburit penningar eller att tillgodohafvande på annat sätt uppstått för hufvudmannen; dessa innebära nämligen erkännanden. De poster åter, hvilka angifva utgifter, som sysslomannen haft för hufvudmannens räkning, innebära kraf. Lagens mening är nu, att alla dessa fordringar och motfordringar skola, då sysslomanskabet fullgjorts, sammanföras i en räkning, som genom sitt saldo utvisar, hvad den ene kontrahenten slutligen är skyldig den andre. De enskilda posterna kunna icke hvar för sig skildt utsökas. Fordrar hufvudmannen att sysslomannen under uppdragets förlopp skall utgifva medel, som han uppburit, så kan sysslomannen, om ej den andres yrkande har särskildt stöd af kontraktet¹⁾, invända att han ej är skyldig att utgifva någonting, förrän han fått godtgöra sig för alla sina kostnader och sitt arvode, och hufvudmannen får således icke söka ut sin fordran af sysslomannen („tala å hans förrättning“), förrän denne afgifvit redogörelse. Häraf förklaras lagens stadgande att tiden för präskription af hufvudmannens fordran räknas från det redogörelsen blifvit afgifven, icke från det de enskilda fordringarna tillkommit (18: 9 HB). Samma grundsats gäller angående förmynderskap; kraf mot förmyndare angifves af lagen betecknande genom uttrycket: „tala å then räkning“ (23: 4 ÅB), hvilket tydligen utvisar att lagstiftaren förutsatt att någon talan före räkningens afgifvande als icke skall ega rum.

Om åter sysslomannen före redogörelsen söker af hufvudmannen lön eller ersättning för kostnader, så kan denne, därest ej annat aftalats, invända att han ej är skyldig att prästera någonting, innan den andre fullgjort sitt åtagande, hvilket enligt lag innebär skyldighet att afgifva redogörelse;

¹⁾ Då sysslomannaskabet är varaktigt, kan det ofta, med hänsyn till sedvänjan, antagas att redogörelse bör afgifvas årligen.

detta stadgas visserligen icke uttryckligen, men har uppenbarligen af lagstiftaren såsom själfallet förutsatts. Sysslomannens särskilda fordringar samlas sålunda, likasom hufvudmannens, uti ett anspråk, hvilket icke kan göras gällande annorlunda än genom redogörelse. Detta medför för sysslomannen ett så att säga indirekt tvång att fullgöra redogörelseskyldigheten, dock endast i de fall, då han har någon motfordran.

Om syssloman emellertid icke godvilligt afger räkning, eger hufvudmannen hos domstol yrka hans förpliktande därtill. Beträffande förmynderskap stadgas, att, om förmyndare ej vill göra räkenskap, rätten skall förelägga honom viss dag vid vite (23: 2 ÄB), och detta stadgande eger utan tvivel sin tillämpning äfven på sysslomannaskap. Sådan talan utföres vid domstolen i den ort, där förvaltningen egt rum (10: 4 RB). Försitter sysslomannen vitet, så är det icke nödvändigt att hufvudmannen, för att få nytt och större vite honom förelagdt, skall vända sig till domstolen, utan han kan anlita öfverexekutor, som har makt att genom sådant medel bringa domen till värkställighet (5: 11 UB; jfr 3: 4 Nya Utsökningslagen ¹⁾).

Härmed ålägges således sysslomannen genom dom att erkänna sin skuld. Om han nu väl afgifver redogörelse, men därur utelämnar poster, som angifva hufvudmannens fordran, så kan det frågas, hvilket gagn hufvudmannen har af en sådan dom. I Tyskland synes tidigare praxis ²⁾ hafva ålagt sysslomannen att med ed bekräfta sin räknings riktighet och fullständighet. Finsk rätt synes icke gifva tillräckligt stöd för ett sådant förfarande, enär det uppenbarligen är vanskligt att ur lagens stadganden om beedigande af bo-

¹⁾ Yrkar hufvudmannen vid domstol föreläggande af nytt äfventyr för sysslomannen, så synes ändring i utslaget böra sökas genom vad. Om svaranden genmäler, att han redan afgifvit redogörelse, kommer domstolen nämligen att pröfva hufvudsaken. Göres sådant påstående af sysslomannen hos öfverexekutor, bör saken naturligtvis skjutas under domaren.

²⁾ *Bähr*, Verpflichtung zur Rechnungsablage (*Jherings Jahrb.* XIII, 1874).

uppteckning (9: 1 ÄB) samt om hemföljdstagares skyldighet att, då godset ej upptecknats, återbära till skifte med svornom ede (16: 2 GB) utleta en grundsats, som utan tvekan kunde på ifrågavarande fall tillämpas. Men äfven vid sådant förhållande är det dock ingalunda för hufvudmannen utan gagn att sysslomannen nödgats afgifva redogörelse. En bristfällig bokföring vittnar nämligen ofta emot sig själf, och äfven om den ej ger hufvudmannen något stöd, står han, sedan den afgifvits, gentemot sysslomannen i en vida förmanligare ställning än kändepart vanligen. Då han påstår att den afgifna redogörelsen är oriktig och yrkar ombudsmannens förpliktande att afgifva ny, riktig redogörelse, så behöfver han nämligen icke angifva *hvad* som ur den förra utelämnats eller öfverhufvud angifva något fordringsbelopp, utan det är nog att han genom bindande skäl och liknelser gör sannolikt att *någonting* brister; lyckas han däri, bör väl sysslomannen åläggas att värja sig med ed, hvars tema då är: att han riktigt redogjort för hela sin förvaltning. Brister han åt eden, ålägges han att afgifva förfullständigad redovisning. Detta gäller ej blott, då hufvudmannen gjort sannolikt att några poster, som vore honom till förmån, saknas, utan äfven, då det framgår att de i räkningen intagna posterna icke äro fullständigt affattade. Det är nämligen ej för hufvudmannen nog att se, att sysslomannen för hans räkning uppburit vissa belopp, utan han kan äfven hafva berättigadt intresse att få veta, af hvem och för hvad de uppburits: då sysslomannen sålt hans gods, dess mängd och art, då han lyftat räntor eller hyror, gäldenärernes namn, o. s. v.; hvilka upplysningar äro af nöden, bedömes med hänsyn till förvaltningens beskaffenhet. Om nu räkningen är bristfällig och sysslomannen ålägges att afgifva, såsom man säger, ny redogörelse, så menas härmed emellertid ingalunda att den förra skulle förlorat all betydelse, utan hufvudmannen kan naturligtvis alt framgent taga fasta på de erkännanden till hans förmån, som densamma innehåller.

Beträffande de poster, som angifva sysslomannens fordran, gäller äfvenledes det ofvan sagda: gör hufvudmannen sannolikt, att de äro för många eller för stora, så kan han

komma sysslomannen på sådan edgång, som nyss angafs. Om grunden för dessa fordringsposter af sysslomannen tillräckligt noggrant angifvits eller ej, är oftast för hufvudmannen likgiltigt; ärnar han bestrida dem, så länder det honom till fördel att de icke äro vederbörligen substantierade. Men om t. ex. sysslomannen, som angifvit sig hafva betalat hufvudmannens gäld, icke ens angifvit hvem fordringsegaren varit, så kan hufvudmannen yrka på redogörelsens förfullständigande, ty sysslomannen måste gifva honom alla de upplysningar, som en förständig man behöfver för att kunna öfverskåda sin förmögenhetsställning. Och härvid bör särskildt uppmärksammas att redogörelseplikten innefattar ej blott skyldighet att lämna upplysningar utan äfven skyldighet att utgifva handlingar, främst sådana, som behöfvas för att trygga hufvudmannen mot tredje mans kraf, således, där gäld betalats, kvittenser och skuldsedlar. Frånvaron af sådana s. k. verifikater gör redogörelsen bristfällig.

Den process, som här förutsatts, torde böra anhängiggöras inom natt och år, efter det den bristfälliga redogörelsen afgifvits, ty äfven redogörelsens afgifvande kan sägas tillhöra sysslomannens förrättning, hvarå hufvudmannen enligt lag bör tala inom sagda tid (18: 9 HB). Då hufvudmannen sedermera erhållit rättad eller förfullständigad redogörelse, kan naturligtvis, om dess saldo är honom till godo, hans sålunda af ombudsmannen erkända fordran utsökas inom vanlig präskriptionstid. Men om hufvudmannen, ehuru väl han godkänner räkningen såsom sådan, vill tala på ombudsmannens förvaltning, t. ex. emedan han finner denne hafva handlat vårdslöst eller öfverskridit ombudet och sålunda gjort sig skadeståndspliktig, så bör han vid forum administrationis söka ut sitt tillgodohafvande inom natt och år, sedan den rättade redogörelsen mottogs; därförinnan kan han nämligen, äfven om de förvaltningshandlingar, som hans talan afser, varit uti den första redogörelsen angifna, icke anses hafva fått sådant besked om sysslomannaskapet i dess helhet, som lagen angifver med uttrycken „redo och räkning“. Att den tid, inom hvilken hufvudmannen sålunda bör äska berättigad redogörelse eller annars tala å sysslo-

mannens förvaltning, bestämts så mycket kortare än den allmänna präskriptionstiden, beror väl däraf, att hufvudmannen, då han fått redogörelse — hvilken alltid måste anses innebära en anhållan om ansvarsfrihet (*décharge*) — icke skäligen kan underlåta att svara om han godkänner den eller ej; hans skyldighet att klandra redogörelsen, vid äfven-tyr att annars anses hafva godkänt densamma, följer af samma grundsats, enligt hvilken den, som fått mottaga beställda varor, bör inom skälig tid göra anmärkning om felaktig leverans. Att enskild anmärkning icke såsom vid leverans är nog för att bevara talan mot syssloman, utan anmärkningen och därmed anspråket måste göras genom rättegång (hvilket lagen uttryckligen inskräper genom uttrycket „tala lagliga“), förklaras väl däraf, att sysslomannen, hvilken, så snart hufvudmannen styrker sig hafva genom sysslomannaskapet lidit någon skada, är skyldig bevisa att han kontraktsevenligt fullgjort sitt åtagande och att skadan således icke stannar honom till last, måhända redan nödgats vid redogörelsen lämna ifrån sig det viktigaste bevismaterialet och därför efter en längre tids förlopp, då detta bevismaterial och annat, som möjligen kan hafva stått till hans förfogande, ej mera är tillgängligt, lätteligen kunde utsättas för ohemul lagsökning.

Hufvudmannens rätt präskriberas emellertid endast, för så vidt den innebär en fordran. Sin eganderätt till sådana saker, som befinna sig i sysslomannens värjo, kan han däremot göra gällande likasom hvarje annan egare, t. ex. då den, som förvaltats en annans fastighet och sedan köper fastigheten utan inventarier, underlåter att återställa något af det lösöre, som han under förvaltningen omhänderhaft. Den ettåriga präskriptionstiden gäller naturligtvis icke håller, om hufvudmannen emot sysslomannen riktar skadeståndsanspråk grundadt på brott, vare sig sedan brottet åtalas eller ej (9: 6 Straffl.).

Hvilket är det inbördes förhållandet emellan hufvudmannens och sysslomannens anspråk? Såsom redan framhållits, får hufvudmannen hos sysslomannen utsöka endast den del af sin fordran, som återstår, sedan sysslomannens motfor-

dran afdragits, med andra ord, det saldo, som en riktig sysslomannaredogörelse utvisar honom till godo. Men om nu saldot är sysslomannen till godo och han emellertid har i sin värjo gods, som tillhör hufvudmannen, får han då, om hufvudmannen utan att betala yrkar dess utgifvande, innehålla godset, tils han blifvit förnöjd för sin fordran? Om rättegångsfullmäktig stadgar lagen att denne, till dess han får sin betalning, eger rätt att kvarhålla de rättegångsskrifter, som han omhänderhar. Detta stadgande kan nu visserligen icke efter ordalydelsen tillämpas på sådana hufvudmannen tillhöriga skrifter, som befinna sig hos annan ombudsman än rättegångsfullmäktig, ty dem bör han enligt regeln utlämna jämte sin redogörelse; men stadgandets grund torde vara den, att syssloman för sin fordran bör njuta enahanda trygghet, som lagen tillförsäkrat långifvare och depositarie för kostnads ersättning (11: 3, 12: 8 HB), och att han således eger retentionsrätt i hufvudmannens gods. Det inses icke, hvarför lagstiftaren skulle funnit anledning att i detta afseende gynna rättegångsfullmäktig framför andra ombudsmän¹⁾.

8. Den tid, under hvilken sysslomannens förpliktelse skall vara, beror naturligtvis, likasom förpliktelsens innehåll, af öfverenskommelsen. Lagen har emellertid — såsom det synes angående samtliga sysslomannaskap och således äfven för rättegångsfullmäktige — stadgat att sysslomannen kan afsäga sig sitt uppdrag, då han af skälig orsak hindras att fullgöra detsamma (18: 7 HB). Såsom sådan skälig orsak angifves exempelvis: Konungens tjänst, sjukdom och egna sysslor. Uttrycket „Konungens tjänst“ synes, ifall ombudsmannen, då han ingick kontraktet, ännu icke var tjänsteman, böra fattas så att inträde i stats tjänst värkar befrielse, endast ifall ombudsskapets slutförande skulle strida emot hans nya tjänsteplikt eller hindra honom att ordentligt fullgöra sina ämbetssysslor; att han, där så är fallet, borde underlåta att söka tjänsten synes icke kunna fordras. Be-

¹⁾ Af annan mening *Trygger*, Fullmakt s. 102.

frielse från sysslomannaskap bör otvifvelaktigt beviljas, äfven då sysslomannen fått något offentligt uppdrag, hvilket han ej kunnat undandraga sig, låt vara att detta ej är stats-tjänst i egentlig mening; äfven förmynderskap, som ålagts honom, torde vara skälig orsak i lagens mening (Arg. 21 cap. ÄB). Var ombudsmannen vid aftalets ingående redan tjänsteman, så kan han icke åberopa sig på detta stadgande, med mindre hans tjänstevärksamhet förändrats sålunda att den blifvit arbetsdrygare eller föranledt flyttning till annan ort. Sjukdom bör naturligtvis för att medföra befrielse vara sådan, att den ej blott förorsakar ett tillfälligt uppskof uti värksamheten, utan verkligen omöjliggör densamma. Egna sysslor torde ej få åberopas, med mindre de äro sådana, att de icke kunnat af sysslomannen vid aftalets ingående förutses. För öfrigt har domaren, såsom af uttrycket „skälig orsak“ framgår, vidsträkt befogenhet att pröfva befrielsegrundens giltighet (jfr 12: 1 RB). Såsom befrielsegrund synes bl. a. den omständigheten kunna gälla, att hufvudmannen icke på förhand utbetalat medel till bestridande af kostnader, som kunnat förutses. Utan uttryckligt åtagande kan nämligen ombudsmannen icke anses hafva förbundit sig att gå i utläggning för sådana.

Vill sysslomannen afsäga sig sitt uppdrag, bör han göra det så tidigt, att hufvudmannen kan taga någon annan i stället. Angående rättegångsfullmäktig stadgas särskildt, att han ej får inför Rätta afsäga sig den sak, som han där begynt drifva, med mindre Rätten pröfvar hans skäl (15: 11 RB); då processen icke pågår och det allmänna således ej har något intresse af hans sysslande, lär däremot rättegångsfullmäktigen kunna befria sig genom enskildt meddelande. Ombudsmans frihet inträder icke omedelbart, då hindret inträffar, utan först då han därom meddelat hufvudmannen.

Om nu sysslomannaskapet i följd af sådant sysslomannens hinder, som ofvan anförts, i förtid afbrytes, så synes sysslomannen dock hafva anspråk på lön för det arbete, som han redan hunnit uträtta; och han bör då helt visst få ersättning för hafd kostnad (18: 7 HB: „sedan vare om-

budsman saklös etc.“). För den del af sin syssla, som han utfört, bör han redogöra (18: 7 HB).

Kan hufvudmannen å sin sida uppsäga aftalet?¹⁾ Det anses allmänt, att mandatet skiljer sig från öfriga därmed beslätade aftal just därigenom att det är återkalleligt. Men om mandatets återkallande synes tvärtom gälla alldeles detsamma som om andra aftal, genom hvilka kontrahenterna enats om att den ene mot ersättning skall åt den andre göra en tjänste- eller arbetsprästation. Sysslomannen kan lika litet som tjänstehjon eller den, som åtagit sig ett arbetsbeting, göra anspråk på att få emot hufvudmannens vilja fullgöra sin skyldighet, ty hufvudmannen har icke någon plikt att utöfva sin rätt. Förbjuder hufvudmannen honom att vidare syssla, så får han ej göra det; ej håller får en handtvärkare, som till hälften bearbetat främmande material, fortsätta arbetet, om egaren vill hafva materialet åter. Men hufvudmannen har härmed icke upphäft kontraktet; den rätt, som ombudsmannen genom detsamma vunnit, får han ej ensidigt upphäfva eller minska, utan ombudsmannen skall erhålla allt hvad honom genom kontraktet tillförsäkrats, d. v. s. ersättning för kostnad, som han redan vidkänts samt utlofvad lön. Detta dock endast om sysslan skötts kontraktssenligt. I annat fall åter bör hufvudmannen, enär, såsom ofvan utvecklats, ombudsmannens rätt är beroende däraf att han fullgör sin förbindelse, alltid kunna återkalla uppdraget utan att blifva skyldig lön för den del däraf, som återstår. För den del åter, som redan hunnit utföras, bör lön och ersättning för kostnad erläggas enligt ofvan anförda grunder. Har sysslomannen aftalsvidrigt dröjt med sysslans påbörjande, kan enligt antydda uppfattning ombudet återkallas, utan att någon lön gifves. — Angående de sysslomän, som utgöra aktiebolags styrelse,

¹⁾ Fullmakten kan naturligtvis alltid återkallas, ty den, som meddelat tredje man, att en viss person eger representera honom, måste, enär detta meddelande icke gifvit fullmäktigen någon egen rätt, kunna när som helst åter meddela tredje man att han icke vidare vill låta sig sålunda representeras eller, om fullmakten ännu icke kommit till tredje mans kunskap, på förhand underrätta att den icke gäller.

stadgas särskildt, att sådan syssloman kan genom bolagstämmas beslut skiljas från uppdraget, ehuru den tid, för hvilken han blifvit utsedd, ej gått till ända; han njuter utfäst arvode jämväl för den återstående tiden, därest ej domstol annorlunda förordnar (L. om aktiebol. 2 maj 1895 § 38 mom. 3). Framställningen af grunden till detta stadgande tillhör aktiebolagsrätten.

Då ett ombud återkallats och ombudsmannen gör anspråk på lön för arbete, som han sålunda hindrats att utföra, bör det noga undersökas, huruvida icke den tid, som hans sysslande enligt kontraktet bör anses omfatta, redan utgått. En person, som fått en allmänare förvaltning sig anförtrodd, kan, äfven om uppdraget gifvits tilsviðare, utan att någon viss tid utsatts eller hufvudmannen förbehållits uppsägningsrätt, dock icke räkna på att det skall vara för lifstiden; omständigheterna gifva ofta tydligt nog vid handen, när hufvudmannen kan förklara detsamma afslutadt. Och ett uppdrag att utföra något visst rättsärende, t. ex. en fastighetsförsäljning, måste naturligtvis fullgöras inom skälig tid: emellertid bör hufvudmannen, då denna tid förgått, underrätta ombudsmannen att han icke vidare behöfver sysselsätta sig med saken, ty annars har denne anledning att tro att hufvudmannen vill vänta ännu längre och kan sålunda föranledas till onödig värksamhet.

Vidare kan det, hvad beträffar ombudsmannens löneanspråk i dessa fall då aftalet afsett något visst rättsärende, hvilket emellertid icke kommit till stånd, blifva fråga om han skall njuta lön för sin möda och ersättning för sina kostnader oberoende däraf om önskad resultat ernåtts eller ej. Af omständigheterna, särskildt den utlofvade ersättningens storlek, kan ofta slutas, att han så att säga iklädt sig risken af företaget emot en godtgörelse i ett för alt och att meningen således varit att ersättningen skall tillfalla honom blott, om han inom skälig tid lyckas fullgöra uppdraget. Men om då hufvudmannen i förtid, eller utan att underrätta ombudsmannen att han anser tiden för sysslandet redan hafva utgått, själf utför det ifrågavarande rättsärendet, t. ex. försäljer sin fastighet, och sålunda betager ombudsmannen möjligheten

att fullgöra uppdraget, så synes han böra utgifva ersättningen¹⁾.

Det genom ombudskontraktet grundade rättsförhållandet upplöses genom endera kontrahentens död. Om hufvudmannen dör, skall, stadgar lagen (18: 8 HB jfr 15: 8 RB), sysslomannen, sedan han gjort redo och räkning för arfvingarna, vara vid sysslan skild, där dem ej annorlunda åsämjer, hvaraf framgår, att ombudsmannens befogenhet upphör, äfven om den icke af arfvingarna återkallas, samt att han är fri sin syssla äfven utan att hafva afsagt sig densamma. Sysslomannaskapet kan emellertid icke anses upphäfdt omedelbart genom dödsfallet utan först, då ombudsmannen där-om erhåller kunskap. Och äfven därefter lär han vara såväl berättigad som skyldig att företaga sådana förvaltningshandlingar, som äro nödvändiga för att bringa sysslandet till afslutning och sålunda möjliggöra den redogörelse, som han bör afgifva. Vid hufvudmannens död öfvergår dennes förbindelse att gifva ombudsmannen ersättning för redan hafda kostnader och utfördt arbete otvifvelaktigt på arfvingarna; däremot lär ombudsmannen, som af lagen förklaras vara „vid sysslan skild“, icke mot dem kunna göra anspråk på lön för den del af sysslan, som han ej hunnit utföra. Om sysslomannens död stadgas endast, att hans arfvingar skola svara för hans skuld till hufvudmannen, så långt hans gods räcker, hvarmed väl intet annat bör förstås, än att de ansvara för denna hans gäld såsom för hvarje annan. Att sysslomannaplikten icke öfvergår på dem, har, emedan det förstås af sig själf, af lagen ej uttalats. Emellertid åligger det otvifvelaktigt dem, likasom depositaries arfvingar, att taga vård om det hufvudmannen tillhöriga gods, som finnes i boet.

9. Då två eller flere åtaga sig ett ombudskap, kan detta naturligtvis ske sålunda, att detsamma af hufvudmannen delas emellan dem eller att de erhålla befogenhet att sinsemellan dela sysslorna. Likasom förmyndare i enahanda

¹⁾ Se ett rättsfall i Jurid. fören:s tidskrift, årg. 1892—3, sid. 78 ff

fall (23: 5 ÄB § 8 F. 19 dec. 1864 om förmyndarevård) ansvarar enhvar, då ombudskapet sålunda delats, för sitt uppdrag alldeles oberoende af de andra.

Om åter sysslomannaskapet af dem handhafves odeladt, så uppstår beträffande sådana handlingar, som de gemensamt företaga och genom hvilka skada vållas hufvudmannen, frågan om man har att tillämpa den allmänna i 9: 4 Straffl. uttalade grundsatsen, att enhvar af flera skadegörare skall svara för gäldandet af fulla skadeståndet, eller om ansvarigheten bör dem emellan fördelas efter hufvudtalet. Af största vikt för besvarandet af denna fråga är tydligen tolkningen af 1734 års lags stadgande om förmynderskap, som flera hafva under samnad hand (23: 5 ÄB). Detta stadgande säger, att förmyndarene skola ansvara „lika“ för förvaltningen. Uttrycket angifver att hvarje förmyndare bör taga del i och ansvara för alla till förmynderskapet hörande åtgärder och således icke kan ursäktas sig därmed att han underlåtit att taga besittning med någon del af förvaltningen. Däremot synes detsamma ingalunda angifva att lagstiftaren här skulle velat göra en afvikelse från den allmänna rättsgrundsatsen att enhvar, som vållat skada, skall, äfven om en annan jämte honom bär skulden, svara för hela ersättningen. Att solidarisk skadeståndsplikt här afses torde varit den mening, som gjort sig gällande vid tiden närmast efter lagens utfärdande; Nehrman¹⁾ hänvisar utan vidare anmärkning beträffande sådan förmyndareansvarighet till 4: 12 UB och 15 cap. HB. Senare har emellertid, äfven i lagstiftningen, en annan uppfattning framträdt: vår gällande förmynderskapsrätt (§ 8 F. 19 dec. 1864) stadgar nämligen att förmyndare, som handhafva förmynderskap odeladt, skola ansvara „till lika del för hela förvaltningen“, och en mening tolkar i enlighet härmed Konkursstadgans bestämning (§ 70), att gode män och sysslomän skola ansvara „en hvar lika, för hela förvaltningen“, ehuru väl denna ordalydelse lika litet som 23: 5 ÄB

1) Föreläsningar öfver Giftermåls Balken, Stockholm 1747 s. 259.

angifver prorata-ansvarighet¹⁾. Antages det nu, att 1734 års lagstiftare velat göra förmyndare, som bära gemensam skuld, solidariskt ansvariga, så gifver detta, enär 18 cap. HB naturligtvis måste tolkas med ledning af de grundsatser, som i lagboken tagit sig uttryck, godt skäl att, äfven om senare förmynderskapslagstiftning och t. o. m. Konkursstadgan ansåges uttala en annan grundsats, antaga att sådan ansvarighet åligger jämväl sysslomän, som gemensamt vållat skada. Stöd för denna uppfattning gifver ock aktielagens uttryckliga stadgande, att, om flere af de sysslomän, som utgöra aktiebolags styrelse, hafva vållat bolaget skada, de skola en för alla och alla för en svara för dess gäldande (L. om aktiebol. 2 maj 1895 § 41).

För sådant, som syssloman ensam gjort, ansvarar han i allmänhet ensam. Men det synes vara skäl att med ledning af lagens stadgande om förmyndare (23: 5 ÄB) fordra, att enhvar af flera ombudsmän, som hafva syssla under samnad hand, skall öfvervaka de andra och söka förekomma skada, som annan kunde vålla; han har nämligen åtagit sig att deltaga uti skötseln af hela sysslan och får icke tillåta, att medsyssloman själfrådigt inkräktar på hans befogenhet. Dennes vållande kan han söka förebygga dels genom gensaga, dels sålunda, att han gör tredje man, med hvilken medsysslomannen ärnar ensam inlåta sig, uppmärksam på att denne enligt fullmakten icke är därtill befogad, dels och företrädesvis sålunda, att han om förhållandet underrättar hufvudmannen, så att denne må kunna återkalla eller inskränka fullmakten eller meddela särskild föreskrift. Underlåtenhet att uppfylla denna öfvervakningsplikt medför för sysslomannen skyldighet att ersätta skadan, för så vidt den andre saknar tillgång därtill; hans ansvarighet är således subsidiärt solidarisk (arg. 23: 5 ÄB). Omedelbart ansvarig för följderna af medsysslomans handlingar blir däremot syssloman, om han ej blott underlåtit att söka förebygga dem utan äfven

¹⁾ Se rättsf. i Jurid. fören:s tidskr. 1892—3 sid. 224. Svaranden synes här hafva blifvit frikänd icke på den grund att han skulle svarat prorata utan därför att någon skuld icke legat honom till last och han således als ej varit skadeståndspliktig.

gifvit sitt uttryckliga eller tysta samtycke till att den andre utfört hvad de bort företaga gemensamt. Om syssloman utan lof dela sin förvaltning, ansvarar således enhvar såsom ombudsman, hvilken utan lof i sitt ställe satt annan. Detta synes vinna sin bekräftelse af aktierättens stadgande, att de syssloman, som utgöra aktiebolags styrelse, icke, med mindre sådant i bolagsordningen bestämmes, få åt någon af sig uppdraga handhafvandet af någon del af förvaltningen (Lag om aktiebolag af den 2 maj 1895 § 34 mom. 2).

En viss befogenhet och äfven skyldighet att handla ensam synes emellertid tillkomma syssloman, då de andre äro försumlige eller tredskas. Hans plikt är nämligen att sörja för vården af hufvudmannens gods och skötseln af dennes ärenden, och denna plikt får och skall han efter förmåga fylla, äfven om medsysslomännen åsidosätta sin skyldighet. Dock måste han härvid förfara varsamt och betänka, att hufvudmannens mening varit att alla sysslomännens insikt skulle komma förvaltningen till godo, samt därför, då en åtgärds nödvändighet eller nytta kan ifrågasättas och uppskof därmed ej medför fara, innan han skrider till densamma, underrätta hufvudmannen om de öfriges beteende och inhämta hans föreskrift. Att den enskilde konkursförvaltaren har en större befogenhet att handla själfständigt än den här angifna synes framgå af konkursstadgans bestämning (§ 70 mom. 2), att hvarje syssloman och god man är „lika berättigad“ att ensam företaga de åtgärder, som erfordras för egendomens behöriga vård och utredning.

Huruvida syssloman är befogad att ensam uppträda gentemot tredje man beror naturligtvis af fullmaktens affattning. Om denna utfärdats för två eller flera personer, utan att däri någon befogenhet gifvits dem att handla hvar för sig, så måste tredje man fordra att de alla gemensamt afgifva en viljeförklaring (underteckna kvitton, skuldsedlar och kontrakt m. m.); och han är, eftersom fullmäktig icke får sätta annan i sitt ställe, icke tryggad ens om den, med hvilken han inlåtit sig, handlat enligt de andres uttryckligen uttalade vilja, med mindre hufvudmannen gifvit dem lof att

sålunda sinsemellan befullmäktiga hvarandra. Så stadgar ock gällande aktierätt (Lag om aktiebolag af den 2 maj 1895 § 34 mom. 2), att styrelsen icke, om ej sådant i bolagsordningen stadgas, får låta någon eller några af sina medlemmar handla för bolaget.

En afvikelse från denna ur lagens stadganden om fullmakt framgående grundsats innebär konkursstadgans bestämning att hvarje god man och syssloman är „lika berättigad“ som de andre att uppbära inflytande penningar. Om detta stadgande utsträcktes till andra, som fått gemensam fullmakt, så skulle man helt visst icke göra rättvisa åt hufvudmannens afsikt, som måste anses vara den, att de fullmäktige skola gemensamt uppbära hans medel, för att de sålunda må kunna till hans större trygghet öfvervaka hvarandra.

I händelse af meningsskillnad emellan sysslomän kan, lika litet som i enahanda fall beträffande bolagsmän i handelsbolag (15 cap. HB), antagas att flertalet skulle ega beslutanderätt, därest ej genom ombudskontraktet en sådan så att säga korporativ organisation uttryckligen anordnats eller blifvit tydligen förutsatt. Att detta gäller äfven om aktiebolags styrelse framgår däraf, att lagen (L. 2 maj 1895 § 34 mom. 1) betecknar dess medlemmar såsom sysslomän utan att på något sätt angifva att angående dem skulle uti ifrågavarande afseende gälla särskilda grundsatser.

10. Den, som vill köpa eller sälja varor, indrifva fordringar eller ingå fraktaftal m. m., kan af särskilda orsaker önska att sådant uträttas för honom af en annan, utan att han själf synes, således utan fullmakt, i den andres namn. Inom handelsvärlden förekommer ofta sådan sysslomannavärksamhet, och den utländska handelsrätten har behandlat densamma såsom särskilda institut, kommission, som består i inköp eller försäljning af varor, och spedition, som består i afslutande af fraktaftal. Rättsförhållandet emellan hufvudman och syssloman bedömes uti sådana fall enligt de allmänna grundsatserna angående ombud, hvarvid naturligtvis kontraktet, då sysslomannen är handelsman, bör tolkas med ledning af handelssed. Särskild uppmärksamhet

påkalla däremot de rättsförhållanden, som uppstå, då tredje man inlåter sig med sysslomannen.

Man har sökt förklara värkningarna af detta slags sysslomannaskap sålunda att detsamma betecknats såsom ett s. k. tyst rättsförhållande¹⁾; de hufvudmannens rättigheter, hvilka ombudsmannen utöfvade, vore på ett egendommigt sätt fördelade dem emellan, nämligen sålunda att, hvad saker beträffar, ombudsmannen vore deras egare i förhållande till tredje man, men hufvudmannen i förhållande till ombudsmannen, och, hvad beträffar fordringsrätter, hufvudmannen vore borgenär gentemot ombudsmannen och ombudsmannen gentemot gäldenären. Hvardera skulle sålunda hafva en s. k. relativ egande- och fordringsrätt. Huruvida denna konstruktion är nödig för att i enlighet med finsk rätts grundsatser lösa de frågor, som här framträda, kan naturligtvis afgöras endast genom behandling af dessa hvar för sig; på förhand kan det icke antagas att desamma borde besvaras med ledning af en teori, hvilken måste anses, om än icke stridande mot finsk lag, så åtminstone främmande för vår rättsuppfattning.

Hvad då först angår gods, som kommissionären af hufvudmannen, kommittenten, mottagit till försäljning, så bör det otvifvelaktigt, åtminstone i förhållande till kommissionären och hans borgenärer, fortfarande anses såsom hufvudmannens egendom, hvaraf, såsom ock i lag stadgas (17: 2 HB, § 55 Konkursst.)²⁾ följer, att detsamma tillhör hufvudmannens och icke kommissionärens konkursbo samt får utmätas för hufvudmannens, men icke för kommissionärens gäld. Då nu kommissionären försäljer sådant gods, så är, enligt anförda åsikt, sådant köp giltigt på den grund att kommissionären emellertid genom aftalet erhållit en s. k. relativ eganderätt, d. v. s. en sådan, som gäller endast emot

¹⁾ *Ofner*: Stille Rechtsverhältnisse i Grünhuts Zeitschr. Se ock *Hammar skjöld*, i Tidsskrift for nordisk Retsvidenskab, 6 Aarg. (1893) s. 315.

²⁾ § 55 Konkursst. säger väl ej uttryckligen att gods, som anförtratts gäldenären till försäljning, tillhör kommittenten, men detta förutsattes här uppenbarligen.

tredje man. Häraf borde, eftersom det „tysta“ rättsförhållandet emellan hufvudman och kommissionär als icke skall värka utåt, den slutsatsen dragas, att tredje man, som köper af kommissionären, vinner eganderätt, äfven om han känt kommissionsaftalet och vet, att kommissionären öfverskridit sin befogenhet. Men denna slutsats synes icke öfverensstämma med kontrahenternas afsikt; tvärtom angifver handelsseden, åtminstone att döma af det uttryck den tagit sig t. ex. uti den tyska handelslagstiftningen ¹⁾, såsom allmän regel att värkningarna af kommissionärens rättsärenden icke öfvergå på hufvudmannen då kommissionären handlat utan stöd af kontraktet. Och detta synes, såsom öfverensstämmande med kontrahenternas afsikt, böra antagas gälla äfven enligt finsk rätt. Kommissionsaftalet grundlägger således icke ett tyst rättsförhållande, utan tredje mans rättsförvärf är tvärtom däraf beroende. Emellertid skyddas tredje man, hvilken köpt af kommissionär, som öfverskridit sin befogenhet, enligt finsk lag likasom enligt tysk handelsrätt ²⁾, så framt han handlat utan svek, likasom enhvar annan, hvilken förvärfvat en sak af någon, åt hvilken den blifvit af egaren anförtrodd (11: 4, 12: 4 HB). Utan svek bör väl köparen anses vara, då han als icke känt kommissionsaftalet eller, om han känt det, icke vetat att kommissionären öfverskridit detsamma.

Då åter kommissionären handlar enligt uppdrag, kan kommissionsgodsets försäljning enkelt förklaras sålunda att köparen vinner eganderätt på grund däraf att kommittenten velat föryttringen. För att värkan af ett rättsärende skall uppstå omedelbart för hufvudman, är det nämligen icke alltid nödvändigt att rättsärendet uttryckligen företagits i hans namn eller att medkontrahenten ens vetat, att det företagits för hans räkning. Väl är det sant, att doktrinen antagit att sådan s. k. contemplatio domini alltid erfordras, men den har, såsom på senare tid framhållits ³⁾, icke tillfredsställande

¹⁾ Tyska Rikets handelslag Art. 362.

²⁾ Denna gifver emellertid icke åt egaren lösningsrätt.

³⁾ Jfr med det följande *Lenel*, Stellvertretung und Vollmacht i Jherings Jahrbücher Bd 36 Hft 1—3 (1896).

förklarar grunden härtill. Grunden är den, att medkontra-
henten vanligen har behof af att veta, hvem det är, som
skall blifva berättigad eller förpliktad genom det med honom
ingångna rättsärendet; detta kan och bör alltid antagas, då
rättsärendet ger upphof åt fordringar, ty det är aldrig lik-
giltigt för tredje man att veta hvem som blir hans gäldenär,
och han måste äfven i regeln hafva intresse af att veta hvem
som blir hans borgenär. Men vid förvärf af saker föreligger
icke ett sådant intresse. Om man köper en sak af en kom-
missionär i tro att saken tillhör denne, så har man natur-
ligtvis förutsatt, att alla anspråk, som kunna ur köpet upp-
stå, skola komma att riktas mot kommissionären. Visar
det sig sedan, att saken tillhört en annan, men att denne
velat försäljningen, så lider köparen ingen orätt, blott han
får betrakta kommissionären såsom medkontrahent och i fall
af fog hålla sig till honom. Skulle köparen på den grund,
att han sväfvat i villfarelse om egarens person, vilja rygga
aftalet, så kan sådant enligt finsk rätt icke tillåtas honom, efter-
som han, till och med då han kontraherat med någon, som
varit alldeles obehörig att sälja, t. ex. tjuf, icke får på denna
grund häfva aftalet, om ej egaren gör sin rätt gällande ge-
nom klander¹⁾.

Däraf, att hufvudmannen och icke kommissionären va-
rit den sålda sakens egare, följer, såsom redan antyddes, icke,
att hufvudmannen borde anses såsom kontrahent och så-
lunda, ifall tvist om köpet väckes af köparen, vore skyldig
att uppträda såsom svarandepart. Yrkar köparen aftalets häf-
vande på grund af hemligt fel eller emedan saken förlorats
genom klander eller skadestånd på grund af oriktiga upp-
gifter — anspråk, hvilka icke rikta sig mot säljare i hans egen-
skap af sakens egare, utan, såsom grundade på hans hand-
ling, köpslutet, mot honom personligen — så måste kommis-
sionären, hvilken sålt, äfven svara och ansvara. Detta le-
der emellertid ingalunda till antagandet att han genom kom-
missionsaftalet vunnit någon relativ eganderätt till saken, ty
samma ansvar för handel åligger utan tvifvel äfven den,

¹⁾ Se uppsatsen om köp uti denna tidskrift. 1892—93.

som olofligen sålt annans sak såsom sin egen. Att köparen icke har någon talan gentemot hufvudmannen, beror däraf att denne icke låtit sig representeras och således ej vid försäljningen uppträdt handlande. Emellertid svarar hufvudmannen naturligtvis, om han i brottslig afsikt föranledt handelen, såsom anstiftare till bedrägeri.

11. Beträffande sedan inköpskommission och frågan, om varor, som kommissionär i eget namn, men för hufvudmannens räkning förvärfvat, tillhöra den ene eller andre af dem, så synes däraf, att den, med hvilken kommissionären kontraherar, åt honom öfverlåter eganderätten, ingalunda följa att han, vare sig i förhållande till hufvudmannen eller tredje man, skulle förvärfva saken för egen räkning. Om hans vilja, då han handlar, är att fullgöra sitt syssломannaskap genom att förvärfva egendom åt hufvudmannen, hvilken redan förklarat sig vilja hafva densamma, så vore det en aldeles opåkallad formalism, om man fattade saken så, att kommissionären själf förvärfvade eganderätten och denna först efteråt genom en hans särskilda förklaring öfverginge på hufvudmannen¹⁾; att denne i detta fall sig själf ovetande blifver egare är lika naturligt, som att han vinner eganderätt genom fullmäktigs inköp, hvarom han ännu icke erhållit kunskap. Frågan är således den, när kommissionär bör anses hafva handlat med vilja att omedelbart göra hufvudmannen till egare. Detta kan ingalunda antagas alltid, då köpet skett för hufvudmannens räkning, utan beror däraf, om hufvudmannen på förhand betalat priset eller kommissionären lofvat försträcka honom detsamma, hvilket krediterslöfte kan framgå af omständigheterna. En kommissionär, hvilken ej fått betalning på förband, bör lika litet som en säljare anses hafva afstått från eganderätten, med mindre han tydligen beviljat kredit; i annat fall fullgör han sitt aftal genom att för egen räkning inköpa saken och hålla den hufvudmannen tillhanda mot kontant betalning,

¹⁾ Denna mening synes emellertid vara förhärskande inom den tyska handelsrättsdoktrinen.

och aftalet innebär då ett köpeanbud eller en rekvisition från hufvudmannens sida och från kommissionärens, jämte öfvertagandet af sysslan, ett saluanbud eller en leverans-offert. Där den inköpta varan i kommissionskontraktet be-tecknats endast till mängd och art, är det, isynnerhet om kommissionären för egen eller andra kommittenters räk-ning fått emottaga enahanda præstationer, ofta omöjligt att afgöra, hvilken varumängd mottagits för hufvudmannens räk-ning; men icke ens i sådana fall är det alltid gifvet att varan tillhör kommissionären, utan synes det, då den massa, hvori hufvudmannens gods jämte kommissionärens eget och tilläfventyrs andre kommittenters ingår, kan särskiljas, vara riktigare att betrakta hufvudmannen såsom delegare i den-samma och vid utredningen af kommissionärens konkursbo behandla massan enligt reglerna för *communio incidens*¹⁾.

Detsamma, som gäller om förvärf af gods, gäller också, då en ombudsman för hufvudmannens räkning lyftar pen-ningar, vare sig han fått hufvudmannens fordran att inkas-seras eller såsom försäljningskommissionär uppburit priset för hans varor. Att sådana penningesummor blifva hufvud-mannens egendom, kan slutas däraf att lagen, för det fall att försäljningskommissionär gjort konkurs, stadgat (§ 55 Konkursst.), att, om konkursförvaltaren lyfta köpeskillning, denna icke ingår uti konkursboet utan skall åt kommittenten såsom vindikant utgifvas. Med andra ord, konkursför-valtarene äro, likasom kommissionären skulle varit, om han ännu disponerat öfver sina tillgångar, skyldiga att behandla sådana medel såsom främmande egendom. Detta stadgande synes böra utsträckas äfven till andra fall, då i konkursboet inflyter penningar, hvilka annars skulle betalats åt konkurs-gäldenären i hans egenskap af annans ombud. Men af stad-gandet följer ingalunda att hufvudman skulle njuta förmåns-rätt, då medlen af ombudsmannen själf uppburits före kon-kursens början och så blandats med hans egna tillhörighe-ter, att de ej kunna från dem urskiljas, utan i sådant fall

¹⁾ Se *Ofner* a. a.

kan han endast bevaka ersättningsfordran (§ 54 Konkursst., § 2 F. om förmånsrätt).

Detsamma, som gäller om gods och penningar, synes ock gälla om förskrifningar till innehafvaren, ty fordringsrätten är här förbunden med eganderätten till pappret och förvärfvas enligt samma regler som denna.

12. Huru förhåller det sig, innan medlen lyftats, med hufvudmans fordran, som ombudsman fått att i sitt eget namn men för hufvudmannens räkning indrifva eller som han i sitt eget namn men för hufvudmannens räkning förvärfvat? Det är tydligt, att denna fråga icke kan besvaras på samma sätt som frågan om eganderätten till saker, ty, under det en sak kan köpas eller säljas utan att medkontrahenten vet hvem som är köpare eller säljare¹⁾ kan — fränsedt fordringar, som grunda sig på förskrifningar till innehafvaren — en fordran icke af ombudsman göras gällande utan så att säga personlig legitimation och en fordran icke stiftas för honom, med mindre han nämnes. Vill hufvudmannen genom ombudsman, som skall handla i eget namn, indrifva sin fordran, så måste han göra ombudsmannen till borgenär genom cession eller indossament, och vill han sålunda utlåna penningar eller utborga varor, så måste han finna sig i att för ombudsmannen stiftas en fordringsrätt, hvilken han endast enligt reglerna för cession eller indossament kan förvärfa. Detsamma, som angående andra fordringsrätter, gäller ock beträffande fraktaftal: medan eganderätten till varan tillhör hufvudmannen, har speditören för sig själf förvärfvat rättigheten att få den forslad samt utbekomma den af fraktföraren, ehvad sedan denna rätt är grundad å konnassement eller ej.

Ombudsmannen är således fordringsegare. Då, såsom vid försäljningskommission, fordringen uppstått genom ett af ombudsmannen företaget rättsärende, kan gäldenären göra gällande alla de invändningar, till hvilka detta gifver anledning. Gäldenär kan icke till kvittning använda sin fordran

¹⁾ Jfr. ofvan. s. § 10.

emot hufvudmannen utom i de fall, då denne öfverlåt en fordran åt sysslomannen och gäldenärens motfordran därförinnan varit förfallen. I sådana fall gälla jämväl angående öfriga invändningar de vanliga reglerna för cession. Där- emot kan det ifrågasättas, om reglerna för indossament böra tillämpas.

Beträffande växlar har lagen stadgat, att en öfverlåtelse, som innehåller blott fullmakt att inkassera beloppet (s. k. prokuraindossament), ej för indossatarien medför „eganderätt“ till växeln, utan endast befogenhet att såsom syssloman vidtaga erforderliga åtgärder till växelrättens bevarande samt växelsummans utsökande och uppbärande; dessutom tillägges, att sådan växelfullmakt får på samma sätt öfverlåtas åt annan (Växelst. § 15). Ehuru lagen sålunda gifver ett särskildt medel för växlars inkassering, inträffar det ofta att sysslomannen får växeln åt sig öfverlåten genom vanligt indossament, och det kan hända att hufvudmannen använder denna form, emedan han vet, att mot honom själf såsom växelborgenär skulle kunna göras invändning, grundad på det personliga förhållandet emellan honom och växelgäldenären, men antager att denna invändning icke skall kunna göras emot ombudsman, som stöder sin rätt på indossament¹⁾. Det är utan tvifvel för rättskänslan sårande, att en växelborgenär genom ett indossament, som i verkligheten icke innebär växelns öfverlåtelse utan blott ett inkassouppdrag, skall kunna utöfva en fordringsrätt, som dock i själfva verket icke förefinnes, och den utländska doktrinen torde allmänt antaga att gäldenären i sådana fall kan hafva en på syssломannaskapet grundad exceptio doli mot indossatarie, som varit i ond tro; meningsskillnad råder emellertid om denna invändnings beskaffenhet. Men nu kan det ingalunda sägas, att gäldenären skulle hafva mera skäl att göra sådan invändning, då indossatarien endast är ombudsman än då indossatarie annars, medveten om att fordringen var ogiltig, förvärfvat växelrätten och gör den gällande för egen räkning, ty

¹⁾ Se härom *Hammar skjöld*, En tvistefråga i läran om växelindossament, i Tidsskrift for nordisk Retsvidenskab 6 Aarg. 1893.

för gäldenären är det, såsom ock inom doktrinen framhållits,¹⁾ alldeles lika hårdt att nödgas betala en materielt ogiltig fordran åt någon, hvilken själf behåller medlen, som åt någon, hvilken gifver dem åt en annan. Frågan om exceptio doli i detta fall sammanfaller således med den allmänna frågan, om invändningar, som grunda sig på förhållandet emellan växelgäldenär och indossent, få göras gällande emot indossatarie, som är i ond tro²⁾, och dess svar beror, hvad beträffar finsk rätt, af tolkning af Växeltadgans bestämning, att växelgäldenär ej må begagna andra jäf eller invändningar än sådana, som äro grundade på växels beskaffenhet och i själfva växelrätten eller till hvilka han kan vara befogad på grund af sitt omedelbara förhållande till kåranden (§ 85).

„I omedelbart förhållande“ till växelgäldenären kan den, som genom indossament förvärfvar en växel och sålunda als icke kontraherat med gäldenären, enligt vanligt språkbruk sägas komma blott, om han genom växelförvärfvet mot denne begår en förbrytelse; endast om gäldenären skulle kunna mot indossatarien föra deliktstalan, är han berättigad att göra annan invändning än den, som grundas på växels beskaffenhet eller i själfva växelrätten. Således kan enligt finsk rätt sådan invändning icke, såsom den utländska växelrättsdoktrinen emellertid allmänt antager³⁾, göras endast på den grund att indossatarien, dock utan att handla straffbart, varit såsom man säger „i ond tro“. Denna uppfattning vinner sin bekräftelse, om man med den nyare växelrättsliga doktrinen bedömer förvärf af växelrätt enligt reglerna för förvärf af eganderätt. 1734 års lag skyddar nämligen den, som köpt af låntagare eller depositarie (11: 4, 12: 4 HB) därför att han inlåtit sig med en person, hvilken sakens egare ansett så tillförlitlig, att han åt honom anförtrött sitt gods, och hvilken icke, såsom tjänare eller barn (1: 8 HB), genom sin yttre ställning angifver sig såsom innehafvare af

¹⁾ *Hammar skjöld*, a. a. s. 319.

²⁾ Se *Hammar skjöld*, ibid.

³⁾ Se v. *Canstein*, Lehrbuch des Wechselrechts (1890) s. 410 ff., och *Lehmann*, Lehrbuch des deutschen Wechselrechts (1886) s. 489.

främmande egendom¹⁾. Förvärfvarens skydd uteslutes blott däraf, att hos honom funnits svek, och med „svek“ afser lagen ett brott, som den straffar med böter, och således icke detsamma, som doktrinen menar med uttrycket „ond tro“. Växelindossataries rättsförvärf beror således i främsta rummet af frågan om växelgäldenären må anses hafva frivilligt utgifvit sin förbindelse eller ej, och denna besvaras, enligt 11 § af F. om införande af nystrafflag, jakande, så framt ej förbindelsen fått sitt upphof genom tjufnad, rån eller utprässning, i hvilka fall gäldenären kan göra en i själfva växelrätten grundad invändning gällande äfven emot den, som i fullkomligt god tro förvärfvat växeln. Har åter gäldenären blifvit bedragen att utgifva förbindelsen, så har han i alla fall frivilligt inlåtit sig med bedragaren, och denne bör således anses hafva sådana yttre kännetecken på aktningvärdhet, att tredje man är berättigad att handla med honom²⁾. Men indossataries förvärf af en sådan växel skyddas naturligtvis blott, om han icke själf är brottslig, d. v. s. invändning får göras, om han varit delaktig i bedrägeriet (5 kap. Straffl.), haft vetskap därom (32: 4 Straffl.) eller skäligen anledning att misstänka detsamma (32: 5 Straffl.); i alla dessa fall har uppenbarligen hos honom funnits sådant „svek“, som i 11: 4 och 12: 4 HB omtalas.

Om åter växelförbindelsen icke afgifvits i följd af något brott, men växelfordringen af en eller annan orsak varit från början ogiltig eller sedan blifvit upphäfd (t. ex. betalad eller efterskönt), så kan 32 kap. Straffl. uppenbarligen icke anses ega sin tillämpning, äfven om indossatarien haft vetskap om förhållandet eller skäligen anledning att misstänka det-

¹⁾ Märkas bör att tredje mans rättsförvärf skyddas icke blott — såsom nyare doktrin synes böjd att tordra — då han förvärfvat mot vederlag, utan äfven då han förvärfvat genom gåfva.

²⁾ Bedrägeri förekommer icke bland de i promulgationsförfattningens anförda stadgande uppräknade brotten. Promulgationsförfattningen har sålunda tillämpat den romersk rättsliga uppfattningen, att *actio doli* kan göras gällande endast emot bedragaren, *actio quod metus causa* däremot äfven emot tredje man. Detta har icke framhållits uti undert:s uppsats om köp uti Juridiska föreningens tidskrift 1892—3 s. 413 f.

samma. Och eftersom indossentens förbyttring icke, såsom t. ex. låntagares och depositaries, innebär ett brott, så kan indossatarien icke håller straffas för delaktighet. Men nu angifver, såsom ofvan framhölls, stadgandet uti 11: 4 och 12: 4 HB att endast den, hvars förvärf utgör en straffbar handling, är skyldig att återgifva godset utan lösen, och enligt denna grundsats kan således någon invändning i dessa fall icke gifvas åt växelgäldenären. Denna mening afviker, såsom redan antydts, från den allmänt inom växelrättsdoktrinen antagna, men det bör framhållas att doktrinen såväl i Tyskland som Sverige haft ledning af ett positivt stadgande, hvars motstycke i vår växelrätt saknas, nämligen bestämningen, att växel kan vindiceras från den, som, ehuru hans förvärf varit formelt lagligt, därvid icke varit i god tro eller förfarit med grof vårdslöshet¹⁾).

Att vår växelstadga, som annars i hufvudsak anslutit sig till den tyska, icke upptagit denna sats, utvisar, att man ej velat frångå den inhemska civilrättens regler om klander af lösöre. Och skälet härtill synes vara, att frågor om förvärfvares goda tro i verkligheten äro ytterst vanskliga, ej blott emedan bevisningen är svår, utan framför allt emedan själfva termen „god tro“ icke angifver, huru långt den, som förvärfvar en rättighet, bör sträcka sin undersökning af dess giltighet eller ens om han als är skyldig att företaga någon pröfning däraf; äfven om det antages, att någon undersökning icke erfordras, så kan dock tvifvel ofta uppstå, då någon omständighet, som synes egnad att väcka misstanke om rättighetens giltighet, tillfälligtvis varit af förvärfvaren känd, ty det är svårt att afgöra hvilka slutsatser han kunnat och bort däraf draga. Vore förvärfvare af växelrätt icke skyd-

¹⁾ § 74 Tyska växellagen, § 76 i Nordiska växellagarna af 1880. *Lehmann*, loc. cit. ger dock icke, hvad föreliggande fråga beträffar, åt begreppet „ond tro“ eller, såsom det af växelrättsdoktrinen plägar nämnas, *dolus generalis*, en så vidsträckt betydelse; enligt hans mening kan gäldenären icke göra invändning blott på den grund, att indossatarien känt sakförhållandet, utan blott „wenn er sich den Wechsel lediglich um deswillen indossieren liess, damit dem Wechselschuldner die ihm gegen den Indossanten zustehenden Einreden abgeschnitten würden“.

dad med mindre han förvärfvat „i god tro“, så skulle växelrätten endast ofullkomligt kunna fylla sin hufvudsakliga uppgift, som är att skapa trygga fordringar. Rättssäkerheten, ernådd genom abstrakta formalförbindelser, kräver naturligtvis alltid i enskilda fall offret af materiellt berättigade intressen, och det ankommer på gäldenären att pröfva om han vill underkasta sig vådan af en förskrifning, som i tredje mans hand är oberoende af skuldgrunden ¹⁾).

Vid öfverlåtelse af löpande förskrifningar, hvarigenom hufvudmannen likaledes kan åt ombudsmannen gifva bättre rätt, än han själf eger, gälla äfven, beträffande gäldenärens invändningar, samma regler; ²⁾ ombudsförhållandet kan icke håller här af gäldenären återopas.

¹⁾ Denna fråga kan i detta sammanhang icke vidare behandlas. Beträffande svensk rätt har af *Hammarskjöld* (a. a.) uttalats en motsatt mening, nämligen den, att växelgäldenär kan mot indossatarie göra gällande alla de invändningar, hvilka stå i ett inre och väsentligt sammanhang med växelfordringen, d. v. s. sådana, hvilkas afskärande skulle förorsaka gäldenären en rättsförlust (t. ex. invändning därom att fordringen redan blifvit betalad eller efterskänkt), men icke sådana, som grunda sig på så att säga fristående anspråk, hvilka skulle kunna af gäldenären göras gällande mot indossenten oberoende däraf att han i växelprocessen blifvit ålagd att betala åt indossatarien (t. ex. kvittningsanspråk). Denna åsikt grundas därpå, att växelnehafvares rätt att öfverlåta växeln vore upphäfd därigenom att hans fordran är utsluten eller minskad genom omständigheter, på hvilka gäldenären kan grunda invändningar af förstnämnda slag. Om indossatarien känt eller icke känt dessa omständigheter är, enligt förf:s mening, likgiltigt, han vinner växelrätt endast då indossenten kunnat indossera växeln. — Indossamentet skiljer sig sålunda icke väsentligen från en vanlig cession. Enligt förf:s mening skulle borgenär, som fått skuldsedel stäld till honom eller order, om fordringen redan blifvit af honom efterskänkt, icke rättsligen kunna transportera sedeln och således den, som, låt vara i god tro, förvärfvat densamma, icke vinna någon fordringsrätt. Men hvad menar då lagen därmed att förvärfvare af orderpapper skall njuta „full utmätning“ (4: 4 UB)?

²⁾ Se härom obligationsrättens allmänna del. En mening anser att 4: 3 UB, som tillåter gäldenär, hvilken blifvit förledd att utgifva skuldebref, att göra invändning om bedrägeriet äfven emot den, som i god tro förvärfvat detsamma, äger sin tillämpning äfven på s. k. löpande förskrifningar; enligt denna åsikt skulle förvärf af sådana skuldebref således icke vara att bedömas enligt sakrättsliga grundsatser. Men

Detta angående ombudsmannens rätt gentemot tredje man, hvilken, såsom framhållits, tydligen är en fordrings-egares. Hvilken rätt har då hufvudmannen till dessa fordringar, som ombudsmannen skall för hans räkning indrifva? Bör det antagas att han förbehållit sig en s. k. relativ borgenärsrätt och att han således i förhållande till ombudsmannen är deras subjekt? Då fordringsrätten riktar sig emot gäldenärens person, men det s. k. tysta rättsförhållandet innebär, att hufvudmannen als icke skall uppträda gentemot denne, så kan en sådan borgenärsrätt egentligen icke tänkas bestå i annat än ett hufvudmannens anspråk att när som helst få fordringsrätten åt sig öfverlåten, men om en sådan öfverlåtelse erfordras, så är det uppenbarligen oegentligt att als därförinnan nämna hufvudmannen fordringsegare. Hans rätt emot ombudsmannen grundar sig på kontraktet dem emellan och består i anspråket att ombudsmannen skall för hans räkning indrifva fordringarna och redovisa för beloppen. Under den tid, som sysslan varar, kan han icke, med mindre han återkallar sitt uppdrag, på något sätt förfoga öfver fordringarna. Har tiden utgått eller upphör sysslomannaskapet af annan orsak, t. ex. ombudsmannens konkurs, och äro fordringarna ännu icke indrifna, så måste de på grund af ombudskontraktet tillfalla hufvudmannen, hvilken naturligtvis kan göra anspråk på att, om sysslomannen ej kan redovisa hvad han bort uppbära, själf få slutföra sysslandet. Dessa fordringar tillhöra icke ombudsmannens konkursbo och kunna icke tagas i mät för hans gäld, ty hans borgenärer skulle, om beloppen utmätningssvis eller vid konkursförvaltning lyftades eller fordringarna sålunda såldes, icke få göra sig betalda med penningarna, hvilka, såsom ofvan framhållits, tillhörde hufvudmannen. Konkursstadgan (§ 55) säger ock att kommittent skall, där köpeskilling för kommissionsgoods vid början af kommissionärens konkurs är ogulden, hafva samma rätt till denna fordran,

 lagen synes, då den omedelbart därpå (4: 4 UB) stadgar, att innehafvaren af en löpande förskrifning skall njuta „full utmätning“, hafva velat göra ett undantag från det i 4: 3 sagda och uttala samma grundsats, som återfinnes uti 85 § Växelsadgan.

som han skulle haft till själfva godset, „såvidt det utan förnärmande af något köparens lagliga anspråk ske kan“; och detta stadgande synes böra tillämpas äfven på andra ombudsskap. Med de „lagliga anspråk“, som lagen omtalar, måste afses sådana invändningar, hvilka gäldenären kan göra gällande emot sysslomannen såsom fordringsegare. Då således hufvudmannen icke mot gäldenären njuter bättre rätt än denne haft, så tillfaller fordringen hufvudmannen, såsom om den hade åt honom cederats; men lagen synes icke förutsätta att någon uttrycklig öfverlåtelse skulle erfordras, utan torde fordringen här och likaså i öfriga fall, då ombudskontrakt upphör, på grund af detta faktum öfvergå i kraft af lag. Detta gäller emellertid endast sådana fordringar, som öfverlätas genom cession. Där fordran grundar sig på växel eller orderpapper, bör hufvudmannen njuta all den rätt, som indossament medför; skulle ombudsmannen eller annat förvaltaren af hans konkursbo vägra att öfverlåta sådan fordran, så ersättes öfverlåtelsen genom domstols förklaring (Se Nya Utsökningsl. 3: 4).

13. Hvilket rättsförhållande inträder, då försäljningskommissionär iklädt sig s. k. delcredereförbindelse, d. v. s. åtagit sig att stå äfventyret för den händelse att köparen, åt hvilken han i sitt eget namn sålt hufvudmannens gods, icke gitter betala sin skuld (18: 6 HB)? Om nu kommissionären själf är fordringsegare, så kan han icke anses härigenom hafva ingått borgen ¹⁾, utan detta måste betraktas såsom en garantiförbindelse af eget slag, hvilken, då den, såsom oftast är fallet, ingåtts af en handelsman, bör bedömas enligt handelssed. I allmänhet synes delerederelöftet vara att fattas icke såsom ett från själfva kommissionsaftalet särskildt rättsärende utan såsom en till detsamma hörande bibestämmning, genom hvilken kommissionären garanterat det ekonomiska resultatet af sitt sysslomannaskap. Om gäldenären befinnes oförmögen att betala, så inträder således

¹⁾ Se dock *Grünhut* i Endemanns Handbuch des Handelsrechts III s. 229.

kommissionärens ansvarighet ingalunda under samma förutsättningar som laga löftesmans, utan först då kommissionären annars enligt aftalet är skyldig att redovisa köpeskillingen ¹⁾. Så snart åter redovisningsskyldigheten inträdt, ansvarar ock kommissionären, äfven om gäldenären vore solvent, men han underlåtit att indrifva fordringen; dock bör, där någon viss redovisningsdag icke i kontraktet utsatts, det antagas, att kommissionären får åtnjuta sådan tid, som erfordras för att, efter utgången af den tid, på hvilken varor under förhandenvarande omständigheter pläga utkrediteras, lagsöka gäldenären, ty detta förutsättes tydligen uti 18: 6 HB och följer äfven däraf, att delcredereförbindelsen är ett garantiaftal och icke innebär att kommissionären själf skulle inträda såsom köpare af varan. Då kommissionären genom redovisningen fullgjort sin plikt emot hufvudmannen, kan denne naturligtvis icke få fordringen emot köparen på sig öfverläten, utan denna fordran tillkommer fortfarande kommissionären.

Skulle däremot kommissionären icke i tid uppfylla sin delcredereförbindelse, så måste det stå hufvudmannen fritt att, om han vill, själf af köparen utsöka köpeskillingen; och därjämte kan han omedelbart hålla sig till kommissionären. Men häraf följer icke att kommissionärens rättsliga ställning då skulle blifva densamma som en proprie löftesmans, utan synas han och köparen ansvara, såsom om de hvar för sig själfständigt iklädt sig betalningsskyldighet. Krafvet mot kommissionären, som grundar sig därpå, att denne icke redovisat såsom sig bort, präskriberas inom ett år från redogörelsedagen, men mot köparen löper naturligtvis vanlig präskriptionstid, räknad från köpet. Under det köparen mot hufvudmannen kan göra gällande alla sina i köpslutet grundade invändningar, kan kommissionären grunda sina invänd-

¹⁾ Enligt tysk handelsrätt inträder kommissionärens ansvarighet, så snart köpeskillingen förfallit till betalning (Art 370). Men 18 cap. HB förutsätter, såsom ofvan utvecklats, att ombudsman, om ej annat aftalats, skall i ett sammanhang redogöra för hela sin förvaltning och då äfven redovisa.

ningar endast på ombudsafålet¹⁾; då han icke har köpt utan tvärtom sålt varan, så kan han väl ej få göra gällande t. ex. att den haft förborgadt fel, som hufvudmannen icke känt, och naturligtvis än mindre sina egna osanna uppgifter om dess beskaffenhet, men däremot synes han med fog kunna invända, att den haft sådant fel, hvilket hufvudmannen vetat, men ej för honom uppenbarat, eller att hufvudmannen på annat sätt bedrägligen förmått honom att ingå delcredereförbindelsen. Rättsförhållandet emellan kommissionären och köparen är, då hufvudmannen gjort fordringsrätten gällande emot dem båda, sålunda icke håller detsamma som emellan solidariske gäldenärer²⁾; emellertid bör naturligtvis köparen, så vidt han genom kommissionären befrias från sin förbindelse, enligt reglerna för regressrätt åt honom utgifva ersättning.

För sin delcredereförbindelse betingar sig kommissionären vanligen, såsom ock i 18: 6 HB förutsättes, en viss vedergällning (s. k. delcredereprovision). Huruvida denna är att betraktas såsom ett tillskott till arvodeslönen och således utfaller först då sysslomannaskapet fullgjorts eller om den bör betalas förskottsvis, beror af aftalet. Handelssed kan angifva att, så snart delcredereförbindelse ingår i ett kommissionskontrakt, sådan provision äfven utan uttryckligt aftal bör anses utlofvad till öfligt belopp.

Delcredereförbindelser kunna förekomma äfven vid andra ombudsmannaskap än försäljningskommission och böra då bedömas enligt ofvan anförda regler.

14. I nära sammanhang med läran om ombud, ehuru egentligen icke hörande till densamma, stå frågorna om betydelsen af rättsärenden, som i annans namn ingås af någon, hvilken icke har och icke uppgifver sig hafva fullmakt (*negotiorum gestio*), eller af en syssloman, som fått fullmakt,

¹⁾ Jfr *Grünhut* a. a. s. 230.

²⁾ 3 § F. 9 nov. 1868 om präskription i fordringsmål kommer således icke här till tillämpning; köparen har naturligtvis icke någon regressrätt mot kommissionären.

men öfverskrider densamma, eller af någon, som icke har, men uppgifver sig hafva fullmakt. Dessa frågor skola i det följande i korthet behandlas.

Principen för negotiorum gestio¹⁾ är, såsom känt, enligt romersk rätt den, att rättsvärkningarna af ett mandat inträda, då någon för annans räkning sköter hans angelägenheter utan hans uppdrag, och att ett sådant sysslande, där det företagits den andre till gagn, är för denne bindande gentemot tredje man. Detta institut, som låter den ene egenmäktigt ingripa i den andres rättssfär och gör giltigheten af viktiga rättsärenden, hvilka måbända af gestor, ehuru skenbarligen till den andres fromma, i verkligheten företagits i egennyttigt syfte²⁾, beroende af domarens uppfattning af deras nytta samt sålunda själfallet medför en ganska stor fara för rättssäkerheten, förklaras väl däraf, att fullmaktsinstitutet icke varit hos romarene tillräckligt utbildadt. Där man åter kan genom fullmakt tillvarataga sina intressen, synes främmande inskridande äfven till förmån för den, som är frånvarande från den ort, där hans förmögenhet finnes, påkallas egentligen blott för skötseln af oförutsedda ärenden, hvilka ej tåla uppskof därför att tidens förlopp skulle medföra rättsförlust (fataljer i vidsträkt mening). Denna uppfattning lär det vara, som föranledt 1734 års lagstiftare att inskränka sitt stadgande om negotiorum gestio till endast sådan värksamhet, som kan betecknas genom uttrycket „tala och svara“ (18: 10 HB), hvilket tydligen i främsta rummet afser rättegång och annat uppträdande inför offentlig myndighet, men icke omfattar ingåendet af kontrakt.

Detta stadgande angifver nu ingalunda att ens i de fall, då lagen tillåter negotiorum gestio, den frånvarande skulle vara bunden af gestors görande, utan förutsätter tvärtom att han kan vägra godkänna detsamma, och bestämmer därför, att den, gentemot hvilken gestor uppträder, kan fordra borgen. Skulle lagen, då den säger att gestor „må tala och

¹⁾ Här afses endast s. k. ställföreträdande eller äkta neg. gestio.

²⁾ Om t. ex. gestor upptager lån för att betala sin egen fordran, som han för skens skull öfverlåtit åt annan, eller sluter köp med någon, som i verkligheten handlar för hans räkning.

svara“, därmed menat att han vore berättigad att t. ex. sälja den frånvarandes egendom, så hade den väl icke aktat nödigt att för sådana fall stadga om borgen, eftersom det ju står tredje man fritt att köpa eller ej och således äfven att fordra hvilka garantier som helst. Så snart däremot tredje man måste inlåta sig med gestor och taga denhens förklaring såsom om den vore den frånvarandes egen, och gestor sålunda kan så att säga tvinga sig till gehör, „taga sig talan“, så bör tredje man själfvallet tryggas genom borgen, och endast på sådana fall synes stadgandet syfta. Om denna uppfattning är riktig, eger detsamma sin tillämpning äfven på icke processuella handlingar, såsom t. ex. uppsägning af kontrakt, gälds bevakande mot präs-kription genom enskild påminnelse, yrkande om arfskifte och andra, som icke förutsätta ett frivilligt tillgörande från andra sidan. Betydelsen af negotiorum gestio vore då enligt vår lag den, att värkan af gestors handling omedelbart drabbar tredje man, men att den består endast, om den frånvarande gillar åtgärden, d. v. s. om han icke yrkar dess upphäfvande. Att ett uttryckligt godkännande från hans sida skulle erfordras, synes ej kunna antagas; då lagen engång tillåter gestor att t. ex. drifva rättegång, så måste väl dom i sådant mål anses ega kraft, om den ej på den frånvarandes yrkande i rättegångsväg upphäfts. Om åter gestors handling icke ledt till åtgärd af offentlig myndighet, bör dess värkan kunna häfvas genom enskild förklaring. Någon viss tid, inom hvilken den frånvarande bör gifva sin vilja tillkänna, finnes ej i lagen utsatt; hans talan synes vara bevarad, så länge han ej efter erhållen kunskap om saken låtit märka sitt samtycke (arg. 4: 1 GB); men till sådant samtycke lär i allmänhet kunna slutas af någon tids tystnad efter återkomsten.

Hvilken betydelse ega då enligt finsk rätt de fall af s. k. negotiorum gestio, på hvilka 18: 10 HB icke eger sin tillämpning, t. ex. kontrakt, som i annans namn slutas af någon, hvilken icke har hans uppdrag eller fullmakt? Rättsärenden, genom hvilka den andre vinner rätt utan någon förmögensuppoffring, äro såsom negotia in favorem tertii giltiga och medföra omedelbart sin värkan för den andre. Önskar där-

emot någon tillvarataga en frånvarandes intresse genom aftal, som för denne medför en förmögenhetsuppföring, låt vara att därför vinnes vederlag, så synes han böra anhålla om förordnande af domstol, hvilken, då den kan förordna någon, som vid arfskifte iakttagert frånvarande arfvings rätt (12: 1 ÄB), bör anses jämväl i andra fall hafva enahanda befogenhet. Ingår man, utan att hafva fått sådant förordnande, såsom negotiorum gestor i annans namn oneröst aftal under ömsesidigt antagande att det framdeles skall af den andre godkännas, och sådant godkännande verkligen följer, så synes, då medkontrahenten enligt lag icke kunnat genom gestors förklaring vinna någon ens vilkorlig rätt, men hans egen till gestor afgifna förklaring kan betraktas såsom en genom dennes förmedling till den andre riktad offert, saken böra fattas så, att kontraktet afslutas först genom godkännandet (s. k. rati-habition¹⁾). Men någon skyldighet att godkänna ett sådant aftal har den andre, såsom redan framhållits, icke enligt finsk lag, äfven om detsamma är honom till nytta.

Är den andre berättigad att ratihabera aftalet, äfven om gestor icke till honom framfört medkontrahentens offert utan tvärtom med denne ingått ny öfverenskommelse angående aftalets häfvande? Emot en sådan ratihabitionsrätt kan anföras, att medkontrahenten, så länge den andre icke fått offerten sig tillstöld och de således icke kommit i något rättsförhållande till hvarandra, kan betrakta gestor, hvilken, då han handlat i annans namn, fränsagt sig hvarje eget intresse, såsom sitt bud och således när som helst återkalla sin förklaring. Men detta synes dock icke gälla i de fall, då den andres förmögenhet redan lidit ett ingrepp, i det medkontrahenten t. ex. såsom köpare eller legotagare satt sig i besittning af hans sak. Om man då vägrade den andre rätt att taga fasta på aftalet och gäfvé honom endast anspråk på restitution och skadestånd, så kunde han i de fall, då det förra rättstillståndet ej kan återställas och skadan icke kan noggrant värderas, såsom t. ex. då en sak redan af köparen

¹⁾ Se *Lassen* Den danske Obligationsrets specielle Del. Tillaeg til første Afdeling, ss 48—52.

blifvit brukad, komma att lida en förlust, som synes böra besparas honom. Det bästa och ofta det enda sättet att verkligen hålla honom skadeslös är utan tvifvel att han, om han så vill, får tillegna sig det vederlag, som tredje man frivilligt gifvit eller lofvat för den rätt, som han velat förvärfva och redan de facto utöfvat; på annan grund synes ratihabitionsrätt ej kunna medgifvas¹⁾. Gentemot gestor, som genom sitt förfarande tydligt nog erbjudit sig att vara ombudsman, kan den andre, om han ratihaberar, utan tvifvel göra anspråk såsom på grund af ett ombudsafstal, men gestor, som sålunda står i sysslomannaansvar, bör då äfven njuta sysslomannarätt.

15. Hvad vidare beträffar sådant sysslande, som af en person, hvilken verkligen blifvit befullmäktigad, med öfverskridande af något uppdrag företages, så gäller, på grund af fullmaktens natur, såsom allmän regel, att sysslomannens aftal äro giltiga, om han håller sig inom sin fullmakt, men ogiltiga, om han; öfverskrider densamma²⁾. Från det sist sagda göres emellertid undantag för de fall, då tredje man förmår bevisa att det, som ombudsmannen genom aftalet erhållit, t. ex. borgade varor eller lånta penningar, användts till hufvudmannens nytta (18: 3 HB). Den rätt, som sålunda tillerkännes tredje man, hvilken, eftersom ombudsmannen handlat utom fullmakten, icke trädte i något kontraktsförhållande till hufvudmannen, visar ganska stor likhet med den romerska rättens actio de in rem verso. Äfven denna gifver, likasom grundsatserna för negotiorum gestio, tredje man, som kontraherat med en person, hvilken utan uppdrag handlat för annan och honom till nytta, talan emot denne andre,

¹⁾ Se dock *Lassen* loc. cit.

²⁾ I 18: 3 HB, som stadgar, att hufvudman skall vara saklös i allt hvad syssloman utom hans ombud och vilja med någon slutit, antages uppenbarligen, att „ombudet“ (mandatet) och „viljan“ (den åt tredje man meddelade fullmaktsförklaringen) äro identiska. Lagen gifver således icke här uttryckligen svar på frågan, huru de fall skola bedömas, då fullmakten är vidsträktare än mandatet. Däremot gifver 18: 4 stöd för det ofvan uttalade.

men den skiljer sig emellertid enligt romersk rätt, i anseende till såväl sin grund som sitt innehåll, väsentligen från den rätt, som tredje man förvärfvar genom *negotiorum gestio*. Medan vid *negotiorum gestio* den, för hvars räkning aftalet ingås, blir, så framt detta synes vara för honom nyttigt, bunden likasom om han själf kontraherat, grundar sig nämligen *actio de in rem verso* icke därpå, att aftalet såsom sådant varit fördelaktigt, utan den uppstår först då genom detsamma verkligen något förmögenhetstillskott kommit den andre till godo, och denna *actio* ålägger icke svaranden en kontrahents skyldighet utan blott skyldighet att utgifva värdet af det, hvarmed hans förmögenhet sålunda ökats. Om någon såsom *negotiorum gestor* för annan upptager ett fördelaktigt lån, så blir den andra, äfven om medlen sedan af en olycka förkommit, skyldig att betala lånet jämte förskrifven ränta samt får vidkännas den pantsättning, som gestor därför gjort, men med *actio de in rem verso* får den, som gaf lånet, icke föreskrifven ränta, förvärfvar ej panträtt och återfår kapitalet endast för så vidt den andre därigenom blifvit riktad.

Af lagens uttryck i 18: 3 HB: „utan thet visas at thet honom til nytto användt är“, framgår nu, att grunden för den talan, som här afses, icke är *negotiorum gestio* utan det, att en prästation af förmögenhetsvärde kommit hufvudmannen till godo, och att således denna talan till sitt innehåll väsentligen är densamma som *actio de in rem verso*. Emellertid kan häraf icke utan vidare slutas att lagstiftaren velat befräffande förutsättningarna för detta anspråk tillämpa grundsatserna för nämnda *actio* och sålunda skapa en rätt liknande t. ex. *condictio indebiti*, hvilken skulle inträda alldeles oberoende af kontraktsförhållandet emellan hufvudmannen och fullmäktigen. Det synes fastmera vara skäl att förklara stadgandet med ledning af den i lagen uttalade grundsatsen, att syssloman skall få vedergällning för det, som han rätteligen kostat på den andres ärenden. Har fullmäktigen utom fullmakten upplånat penningar för att kunna bestrida sådan kostnad, till hvars nedläggande han enligt kontraktet varit berättigad, så vore det en onödig omgång, om borgenären

först nödgades söka fullmäktigen och denne sedan hufvudmannen, och detta synes vara orsaken, hvarför denne gjorts omedelbart ansvarig¹⁾).

Om man icke hade velat så att säga stöda tredje mans rätt på sysslomannens ersättningsanspråk, utan gifva tredje man fordringsrätt, oafsedt om sysslomannen vid medlens användning handlat kontraktsevenligt eller icke, blott hufvudmannen däraf haft nytta, så borde själfallet en actio de in rem verso uppstå alltid, då någon, vare sig syssloman eller fullkomligt främmande, till annans gagn använt lånta medel eller borgade varor. Egentligen har emellertid denna actio enligt romersk rätt kunnat göras gällande endast emot en paterfamilias, som riktats genom ett af någon under hans potestas stående person eller hans slaf med en främmande ingånget rättsärende, och det torde vara genom en interpolation vid redaktionen af codex²⁾ som densamma under namn af actio de in rem verso utilis utsträcks sålunda, att den ansetts ega rum äfven i de fall, då någon riktats genom en själfständig persons utan hans uppdrag och, eftersom fullmaktsinstitutet var för den romerska rätten främmande, naturligtvis utan fullmakt företagna rättsärende, — såsom många mena, äfven om den, med hvilken rättsärendet ingåtts, icke ens vetat att det skett för dens räkning, som däraf haft nytta. Då frågan, om och till hvilket belopp en person blifvit genom en annans handling riktad, är synnerligen vanskelig³⁾, måste grundsatsen i denna allmänhet tillämpad väcka betänklighet. Att nu 1734 års lag, som så trängt begränsat

¹⁾ Enligt en mening, som dock icke blifvit allmänt antagen, skulle äfven actio de in rem verso kunnat göras gällande blott i de fall, då den, genom hvars tillgörande en annan riktats, mot denne haft ersättningsanspråk. *Dernburg*, Pandekten.

²⁾ C. (4, 26) 7 § 3. Se härom *Lenel* i Archiv f. d. civilistische Praxis Bd 78 (1892), s. 354 ff. Antagligt synes vara, att kompilatorerna själfva icke förstått betydelsen af sin ändring, hvilken bringar textstället i strid med grundsatserna för de s. k. actiones adjecticiae qualitatis.

³⁾ Se *Lassen*, Haandbog i Obligationsretten, Almindelig Del, § 33 och 34.

negotiorum gestio, icke upptagit denna allmänna grundsats, hvilken naturligtast skulle uttalats i 18: 10 HB, synes framgå däraf, att lagstiftaren, helt visst icke utan afsikt, meddelat ifrågavarande stadgande i sammanhang med bestämningarna om ombud och fullmakt samt gifvit detsamma karaktären af ett undantag.

Enligt den uppfattning, som här uttalats, kan stadgandet uti 18: 3 in fine HB naturligtvis icke tillämpas, då de af sysslomannen utom fullmakten upplånade medlen blifvit använda af hufvudmannen själf; om så är fallet, har hufvudmannen härmed godkänt aftalet och blifver — naturligtvis oafsedt om medlen kommit honom till nytta eller af honom gagnlöst förlösats — enligt hvad ofvan på tal om negotiorum gestio anfördes, betalningsskyldig alldeles såsom om han själf hade upptagit försträckningen.

16. Fullmakt meddelas vanligen tredje man af ombudsmannen. Ofta inträffar det, att densamma als icke affattats skriftligen, utan muntligen och enskildt jämte uppdraget gifvits åt ombudsmannen för att af honom till tredje man framföras, och att, ehuru ombudsmannen således icke har något bevis att förete, tredje man dock litar på hans utsaga och inlåter sig med honom. Om nu en person, som als icke fått någon fullmakt eller som icke fått erforderlig sådan, under uppgift att han är befullmäktigad företager ett rättsärendande i annans namn, så är denna handling, om han afsett att därigenom bereda sig eller hufvudmannen orättmätig fördel i egendom, straffbar såsom bedrägeri (36: 1 Straffl.); äfven om medkontrahenten skulle varit mera godtrogen än vanlig försiktighet medgifver, ursäktar detta ej bedragaren. Har han företett en af honom själf eller annan falskeligen förfärdigad fullmakt, straffas han dessutom för detta brott (36: 5, 6 Straffl.). Och därjämte skall han ersätta medkontrahentens skada (18: 2 HB). Men inträder skadeståndsplikt, äfven om han företagit denna handling utan afsikt att rikta sig själf eller någon annan, t. ex. i det fullkomligt ogrundade hoppet, att den, i hvars namn han kontraherat, framdeles skall godkänna affären? Äfven sådant förfarande bör

utan tvivel medföra ersättningsplikt, ty han har genom sin osanning vållat den andre skada, och den omständigheten, att han härmed ej velat rikta sig eller annan, kan, äfven om den gör honom straffri, icke göra honom skuldfri. 1734 års lag stadgar ock uttryckligen, att ombudsman, som går vidare än honom betrodt är, skall rätta upp skadan och böta (18: 2 HB); någon bedräglig afsikt förutsättes här icke. Men väl anger stadgandet tydligen, eftersom det utsätter straff, att ombudsmannen varit medveten om sin brist på fullmakt¹⁾.

Om detta däremot icke kan bevisas, men fullmakten emellertid är ogiltig, i det t. ex. en sådan urkund utfärdats af en omyndig eller drucken eller en orderfullmakt förfälskats af någon, som sedan öfverlåtit den åt annan, så kan det frågas, om äfven den, som utan dolus handlar i stöd af en sådan ogiltig fullmakt, bör svara för skadan. Inom doktrinen hafva härom olika meningar uttalats; flera författare låta afgörandet bero däraf, om han underlåtit att vederbörligen granska fullmakten och oaktsamhet (culpa) således kan tagas honom till last, men häremot kan anmärkas att äfven medkontrahenten såsom försiktig man bör företaga sådan granskning. Svaret synes bero däraf, om den föregifne fullmäktigen uppgifvit sig hafva fullmakt eller ej²⁾. Har han påstått sig ega en riktig fullmakt, så bör han, äfven om han i själfva verket als icke haft anledning att misstänka någon brist, stå för sin utsago likasom säljare, hvilken gifvit bestämnda uppgifter om köpegodsets beskaffenhet.

Hvilket omfång har uti sådant fall medkontrahentens anspråk mot den förmente fullmäktigen? Frågan kan icke besvaras sålunda, att denne ansvarar så, som om han själf skulle ingått aftalet i eget namn, ty aftalet skall ju enligt bådas uttryckligen uttalade vilja als icke röra honom utan ingås för en annan. Medkontrahenten har således skadeståndstalan, hvilken innebär att han bör ställas så, som om något aftal als icke egt rum (s. k. negativt kontraktsintresse): hvad han utgifvit återbäras, förbindelse, som han iklädt sig,

¹⁾ Trygger antager att stadgandet eger sin tillämpning äfven på de nedan i texten anförda fallen.

²⁾ Se *Mitteis* a. a. s. 169.

upphävas genom dom o. s. v. Men äfven den omständigheten, att tiden sålunda gått honom ur händerna, kommer i betraktande; har han t. ex. af den förmente fullmäktigen rekvirerat vara, som har marknadspris, d. v. s. regelbundet finnes till salu, men denna vara, som i följd däraf att kontraktet varit ogiltigt icke levererats honom, emellertid stigit i pris, så kan han, som annars skulle kunnat göra vinst på annan handel, fordra det s. k. *lucrum cessans* (undgången vinst), som här innebär skillnaden emellan kontraktspriset och det högsta pris, som varan betingat sig, då den bort levereras¹⁾. Hans skadeståndstalan kan sålunda komma att *de facto* hafva samma innehåll som det anspråk han skulle haft mot sin medkontrahent.

I detta sammanhang må upptagas ännu en fråga, som står i nära beröring med läran om ombud, nämligen den, om ombudsman, äfven då han verkligt har fullmakt, kan blifva gentemot medkontrahenten ansvarig för skada, som han genom kontrakts ingående med vilja eller af vållande förorsakar denne, eller om hufvudmannen ansvarar härför, äfven då han själf är alldeles skuldfri? Det senare antages allmänt af doktrinen på den grund, att medkontrahentens skadeståndsanspråk vore att anses såsom en kontraktstalan och fullmaktens begrepp innebure att hufvudmannen skall vidkännas kontraktets samtliga rättsvärkningar²⁾. Men denna uppfattning synes gifva fullmakten ett innehåll, som den, åtminstone enligt 1734 års lag, icke kan antagas ega. Då lagen stadgar att det, som ombudsman efter fullmakt gör och sluter, skall vara så gilt, som om hufvudmannen själf hade gjort och slutit det (18: 2 HB), så menas väl därmed, att hufvudmannen skall vidkännas den rättsvärkan fullmäktigens görande åstadkommer, men ingalunda att han skall öfvertaga ansvaret för en rättskränkning, som han icke kun-

¹⁾ Sådant anspråk förekommer naturligtvis oftast inom handelsförhållandena. Enligt tyska handelslagboken (Art. 55) kan ock medkontrahenten uti ifrågavarande fall göra anspråk på kontraktets uppfyllelse.

²⁾ *Mitteis* a. a. s. 288 ff.

nat förutse¹⁾. Där fullmäktigens dolus står i fråga, skulle en annan uppfattning uppenbarligen strida mot den i 11: 4 GB uttalade grundsatsen att enhvar själf skall svara för sitt brott. Och då det nu måste antagas, att hufvudmannen velat att aftalet skall ingås på riktigt sätt, kan hufvudmannens ansvarighet icke håller, såsom några författare velat göra gällande²⁾, grundas därpå, att medkontrahenten skulle hafva skäl att anse fullmakten innehålla hufvudmannens tysta garanti för fullmäktigens görande och låtande. Mot fullmäktigen däremot synes medkontrahenten böra hafva talan, ej blott då han kränkts genom dennes brott utan äfven annars då denne, om han skulle kontraherat i eget namn, hade gjort sig skadeståndspliktig. Fullmäktigen är nämligen, ehuru han icke inträder i det rättsförhållande, som uppstår genom kontraktet, dock kontrahent och bör såsom sådan ansvara t. ex. för uppgifter om såld vara o. s. Men om det fel i rättsärendet, som stannar fullmäktigen till last, är sådant, att det gifver medkontrahenten rätt att häfva aftalet, så kan denna rätt naturligtvis göras gällande emot hufvudmannen, hvilken, då han icke lyckats åstadkomma det afsedda rättsförhållandet, får skylla sig själf, som användt otjänliga medel, samt söka sin skada af sin ombudsman.

¹⁾ Hade lagens mening varit en annan, så skulle väl uttrycket lydt: „Hvad fullmäktig gör“.

²⁾ Se *Mitteis* a. a. s. 156 ff.

Rättsfall.

1.

Skall soldat, som brutit mot förbud att vistas utom kasärnen, ådömas ansvar enligt 89 § i strafflagen för finska militären?

I anledning af inför krigsrätten vid 1:sta Nylands finska skarpskyttebataljon mot skarpskytten Gustaf Adolf Heiskanen utfördt åtal förklarade *krigsrätten* uti utslag den 20 juni 1893 utredt vara, att Gustaf Adolf Heiskanen, hvilken förut särskilda resor undergått af krigsdomstol ådömdt straff för olofligt aflägsnande från kasärnen och den 18 april sagda år af bataljonskommendören för enahanda förseelse ålagts åtta dygns skärpt arrest jämte förbud att under åtta veckor å eljes tillåten tid vistas utom kasärnen, det oakadt och ehuru berörda förbud ännu varit gällande lördagen den 17 i förstnämnda månad före middagen olofligen begifvit sig från kasärnen samt, dit återhämtad och stäld under bevakning i kompaniet, på eftermiddagen samma dag smugit sig ut genom fönstret i 3:dje kompaniets tvättrum och ånyo lämnat kasärnen, äfvensom blifvit borta, till dess Heiskanen natten emellan den 18 och 19 juni anträffats och hämtats till bataljonen; i anseende hvartill krigsrätten, med åberopande af 89 och 22 §§ i strafflagen för finska militären, gifven den 16 juli 1886, dömde Gustaf Adolf Heiskanen att, för det han ofvannämnda 17 juni före middagen aflägsnat sig från kasärnen, hållas två månader i fängelse och, för det han på eftermiddagen sagda dag åter gjort sig skyldig till samma förseelse, undergå enahanda straff i sex månader, i följd hvaraf efter sammanläggning af dessa straff enligt 27 § i åberopade lag Gustaf Adolf Heiskanen i ena bot skulle hållas åtta må-

nader i fängelse, hvilken tid, därunder Heiskanen vore förlustig sina löneförmåner, icke finge honom såsom tjänstetid tillgodoräknas.

Öfverkrigsdomstolen, under hvars pröfning Heiskanen i besvärsväg drog målet, yttrade sig i saken medels utslag den 13 juli 1893 och

fann Gustaf Adolf Heiskanen stanna till last att hafva, på sätt krigsrätten honom tillräknat, ofvanuppgifna dag två skilda gånger olofligen aflägsnat sig från kasärnen, ehuru det såsom ordningsstraff varit honom förbjudet att vistas utom densamma,

hvarför öfverkrigsdomstolen pröfvade rättvist, jämlikt ofvanåberopade lagrum och 31 § 6 mom. i strafflagen för finska militären, döma Gustaf Adolf Heiskanen att för den förra förseelsen straffas, såsom äfven krigsrätten utsatt, med två månaders fängelse och för den senare undergå enahanda straff i tre månader eller således hållas i fängelse sammanlagdt fem månader med de påföljder i afseende å löneförmåner och tjänstetid krigsrättens utslag, på grund af 14 § i militärstrafflagen, upptoge.

Missnöjd med öfverkrigsdomstolens utslag, sökte Gustaf Adolf Heiskanen ändring hos H. K. M:t.

Då målet den 9 september 1893 afgjordes i k. senatens justitiedepartement, fann *senaten* (senatorerne *Björkstén, Hornborg, Gylling, Clouberg*)

Gustaf Adolf Heiskanen vara förvunnen att hafva omförmälda dag två särskilda gånger olofligen aflägsnat sig från kasärnen,

i anseende hvartill och enär de af öfverkrigsdomstolen åberopade lagstadganden icke vore å förevarande fall tillämpliga, k. senaten, med ändring af öfverkrigsdomstolens berörda utslag, pröfvade rättvist jämlikt 87 och 18 §§ i strafflagen för finska militären döma Gustaf Adolf Heiskanen att för hvardera af nämnda förbrytelser straffas med åtta dygns skärpt arrest, hvadan Heiskanen vid sammanläggning af dessa straff enligt föreskrifterna i 25 § af sagda lag skulle hållas 12 dygn i slik arrest.

2.

Giltigheten af testamente, då testamentsvittnena icke kunnat vid domstol höras.

Vid rådstufvurätten i Wiborg bevakades den 8 augusti 1891 af enkan Wilhelmina Kolehmainen, från nämnda stad, såsom testamente en af henne och hennes den 25 mars samma år aflidne man, handlanden Matts Kolehmainen underskrifven, den 10 april 1889 dagtecknad afhandling, hvari förordnades att vid enderas af bemälda makar fränfalle den efterlevande skulle erhålla full eganderätt till all den aflidnes kvarlätenskap. Afhandlingen var försedd med en vittnesintygan af följande lydelse:

»Allekirjoittaneet, yhtäkaa saapuvilla olleet vierasmiehet, todistavat täten että Kauppias Matti Kolehmainen ja hänen vaimonsa Wilhelmina Kolehmainen, jotka persoonallisesti tunnemme, alla mainittuna päivänä ovat kehoittaneet meidät todistamaan yllä olevan testamentin, jonka he terveellä ja täydellä järjellä vapaasta tahdosta ovat selittäneet olevan heidän viimeisen tahtonsa ja testamentinsa, sekä sitten kun se meidän läsnäollessa heille julkiluettiin, jonka me nimemme allekirjoittamisella vahvistamme. Wiipurissa, Huhtikuun 10 päivänä 1889.

G. Udd.

Wilho Tikander.»

Emot detta testamente väktes inom laga tid klander af Matts Kolehmainens styffader månglaren Karl Asikainen, jämväl från Wiborg, hvilken med betvivlande af testamentets riktighet yrkade att detsamma måtte förklaras ogiltigt och Matts Kolehmainens efterlämnade egendom tilldömas Karl Asikainen i egenskap af målsman för sin hustru Kristina Malinen, hvilken varit den aflidnes moder.

Wilhelmina Kolehmainen erkände uppgifna släktskapsförhållanden, men emotsade käromålet, enär testamentet såsom i laga form upprättadt och bevitnadt borde äga full beviskraft, ehuru väl af testamentsvittnena poliskommissarien Gustaf Udd den 6 mars 1890 aflidit, medan underofficeren Wilho Tikander, som ej varit å sin hemort synlig, icke kunnat med stämning anträffas.

Genom särskilda handlingar och vittnen ådagalades likheten emellan Matts Kolehmainens underskrift å testamentet och den namnteckning Kolehmainen ejes i listiden användt.

Af de i målet afhörda vittnena intygades för öfrigt att Matts Kolehmainen vid olika tillfällen sagt sig hafva gjort testamente till förmån för sin hustru, hvarjämte målarehustrun Maria Karvola och tjänstepigan Eva Johanna Pietilä berättade:

Maria Karola: att vittnet vid ett besök i makarna Kolehmainens hem menförstiden på våren 1889, medan Wilhelmina Kolehmainen för tillfället varit ute, därstädes sammanträffat med flere gäster, af hvilka vittnet känt endast poliskommissarien Udd; att en af dem skrifvit någonting, som därefter upplästs och af vittnet befunnits utgöra ett inbördes testamente emellan makarna Kolehmainen, hvari bestämdes att den efterlevande af dem skulle erhålla all makarnas egendom; att Matts Kolehmainen, hvilken varit vid sundt och fullt förstånd och handlat af fri vilja, godkänt testamentet samt jämväl skrifvit något å afhandlingen; att vittnet aflägsnat sig vidpass klockan fyra på eftermiddagen, innan Wilhelmina Kolehmainen hemkommit; äfvensom att Matts Kolehmainen, den där redan före berörda tillfälle ofta för vittnet omtalat makarnas afsikt att göra ett inbördes testamente, följande middag i närvaro af sin hustru och dennas moder samt vittnet nämt om det föregående dag upprättade förordnandet, utan anmärkning från Wilhelmina Kolehmainens sida.

Eva Johanna Pietilä: att Matts Kolehmainen, medan vittnet »för tre år sedan» (vittnesmålet afgifvet den 29 februari 1892) betjänat makarna Kolehmainen med upppassning, en gång fått besök af poliskommissarien Udd och två andra herrar, som vittnet ej känt; att vittnet vid inbärandet af förfriskningar till gästerna i Matts Kolehmainens rum, där för tillfället jämväl en för vittnet obekant kvinnsperson befunnit sig, sett en skriftlig afhandling i stort format ligga på bordet och hört Udd, hänsyftande på samma afhandling, yttra: »tämä on nyt valmis», hvartill Matts Kolehmainen, hvilken varit vid fullt och sundt förstånd, genmält det en-

dast hans hustrus underskrift saknades; samt att Matts Kolehmainen par dagar senare för vittnet uppvisat ett större slutet kuvert, sägande att däruti all makarnas egendom låge förvarad genom något, som kallades testamente och värkade att ingen af arfvingarna kunde åtkomma egendomen. Därhos förklarade vittnet nu ifrågavarande för vittnet upptedda testamente alldeles likna ofvan omnämnda afhandling, äfvensom ett jämväl till rådstufvurätten inlämnadt konvolut, däri testamentet förvarats, vara fullkomligt likt förberörda af Matts Kolehmainen visade kuvert.

Vid ytterligare förhör besannade *Maria Karvola* att vid det af henne omvittnade tillfället *Eva Johanna Pietilä* till Kolehmainen och hans gäster inhämtat förfriskningar.

Sedan *Wilhelmina Kolehmainen* upplyst att hon, som redan tidigare samtykt till ifrågavarande förordnande, varit ute, då detta uppsattes, men något senare samma dag, medan vittnena ännu varit tillstädes, undertecknat testamentet, afkunnade rådstufvurätten utslag i målet den 29 februari 1892, och

som *Wilhelmina Kolehmainen* icke kunnat genom vittnen, hvilka varit tillstädes vid uppgörandet af omförmälda afhandling och blifvit för sådant ändamål tillkallade, styrka att densamma af Matts Kolehmainen och hans hustru upprättats af fri vilja samt med sundt och fullt förstånd,

altså pröfvade rådstufvurätten rättvist fränkänna nämnda afhandling kraft och värkan af testamente samt tillika förordna, att Matts Kolehmainens efterlämnade egendom borde af *Wilhelmina Kolehmainen* upplåtas till laga skifte.

Utslaget uttryckte *justitierådmannen Eriksons* och *t. f. justitierådmannen Åkessons* åsikt.

T. f. justitieborgmästaren Örn yttrade sig, att, emedan någon bevisning därom att ifrågakomna afhandling utgjorde *Wilhelmina Kolehmainens* lagligen gjorda testamente icke behöfdes, enär *Wilhelmina Kolehmainen* personligen samt vid sundt förstånd närvarit vid rättegången,

ty och då full utredning förebragts icke blott därom att Matts Kolehmainen om våren 1889 i samtidig närvaro af två män, utaf hvilka den ene varit framlidne, välkände

poliskommissarien Gustaf Udd, upprättat testamente, hvari förordnats att den efterlevande af makarna Kolehmainen efter den andras död borde blifva egare till all makarnas kvarlåtenskap, utan ock därom att ifrågavarande testamente af Matts Kolehmainen egenhändigt undertecknats och att Matts Kolehmainen då varit vid fullt och sundt förstånd samt handlat af fri vilja,

pröfvade t. f. justitieborgmästaren rättvist förkasta Karl Asikainens talan i saken.

Wiborgs hofrätt (presidenten *Forsman*, hofrättsrådet *Perander*, assessorerne, friherre *Langenskjöld* och *Wilskman*, samt adjungerade ledamoten notarien *Selin*), dit Wilhelmina Kolehmainen i vadväg drog målet, yttrade sig i dom af den 21 januari 1893 och

fann genom den af Wilhelmina Kolehmainen i saken förebragta utredning vara lagligen styrkt att merberörda testamentariska afhandling blifvit af Matts Kolehmainen vid sundt förnuft och af fri vilja i närvaro af två för ändamålet tillkallade vittnen underskrifven samt att sagda afhandling, förty och då icke ens kunnat påstås att Matts Kolehmainen efteråt gjort annat testamentariskt förfogande, borde anses innefatta Matts Kolehmainens yttersta vilja;

i anseende hvartill hofrätten pröfvade rättvist upphäfva det motvädjade utslaget och förkasta Karl Asikainens klandertalan.

Karl Asikainen drog på nedsatt revisionsskillning saken under H. K. M:ts skärskådande. Då målet föredrogs i k. senatens justitiedepartement, fann *senaten* (senatorerne *Cederholm*, *Hougborg* och *Clouberg*) Karl Asikainen icke hafva förebragt skäl till ändring i hofrättens förberörda dom.

Skiljaktig var senatorn *Gylling*, som pröfvade rättvist med upphäfvande af hofrättens dom låta vid det af rådstufvurätten i saken afkunnade utslag bero.

Senatens dom i målet är gifven den 28 oktober 1893.

3.

Twist huruvida den, som utfärdat s. k. blancoaccept, är skyldig att såsom acceptant infria växel, då växeln belopp, datum, förfallotid och ort utsatts, efter det den person, hvars namn funnits upptaget såsom utställare, öfverlätit växeln till tredje man.

Omröstning angående tillämpligheten af 23: 3 eller 23: 4 R. B. för utrönande af „the flestes mening“.

Efter kommerserådet Gustaf Wilhelm Edlund ågången stämning yrkade handlanden Carl August Strömberg vid rådstufvurätten i Helsingfors kommerserådet Edlunds förpliktande att, på grund af en utaf landthushållaren Albert Landzett den 11 juni 1892 utställd, af kommerserådet Edlund accepterad, å handlanden Strömberg öfverlåtten och den 25 i samma månad till inlösen förfallen, men för uraktlåten betalning protesterad växel, vid utmättnings- och bysättningsäfventyr efter växelrätt till handlanden Strömberg genast betala sagda växels belopp 17,039 mark 54 penni jämte 6 procents ränta därå från nämnda förfallodag och $\frac{1}{3}$ procent i provision äfvensom att utgifva ersättning för ej mindre protestkostnaden än umgälderna i målet.

Häröfver hörd genmälte kommerserådet Edlund, under tillkännagifvande det han aldrig stått i någon affärsförbindelse till handlanden Strömberg, att Strömberg på kommerserådet Edlunds därom gjorda förfrågan uti skrifvelse för den 13 juli 1892 meddelat Edlund att handlanden Strömberg bekommit accepten af landthushållaren Landzett att användas såsom säkerhet för möjligen uppstående förluster i följd af de förbindelser Strömberg iklädt sig för såväl landthushållaren Landzett som handelsfirman i Salo köping A. W. Landzett äfvensom att handlanden Strömberg, hvars förluster uppgått till ofvannämnda belopp, sedermera i omordade accept infört detta; att, då kommerserådet Edlund icke accepterat någon växel å ifrågakomna belopp åt landthushållaren Landzett, kommerserådet ej kunde godkänna krafvet endast på den

grund att landthushållaren Landzett öfverlämnat accepten till Strömberg; att kommerserådet väl under mars månad 1892 för att reglera en del firman A. W. Landzetts affärer utfärdat blancoaccepter för att af firman användas efter behörig advis, men att denna omständighet, enär firman A. W. Landzett icke meddelat kommerserådet underrättelse om att ifrågakomna accept vore satt i omlopp och densamma ej utstälts af firman till visst utsatt belopp, icke kunde för handlanden Strömberg medföra någon rätt till fordran hos kommerserådet Edlund på grund af änberörda accept, till hvars ifyllande Strömberg ej blifvit af Edlund berättigad; samt att landthushållaren Landzett redan den 13 april 1892, och sålunda långt förr än ifrågavarande växel utstälts, upplåtit sitt bo till sina fordringsegares förnöjande, vid hvilket förhållande dennes konkursmassa och icke Strömberg vore rätter innehafvare af accepten, dock endast under den förutsättning att accepten af firman A. W. Landzett å landthushållaren Landzett öfverlåtits; hvarför och då handlanden Strömberg uti landthushållaren Landzetts konkurs bevakat de poster, till hvilkas betäckande han velat använda accepten, och därigenom medgifvit att han icke bekommit accepten i likvid för fordran till ett visst belopp, utan erhållit densamma såsom pant, kommerserådet Edlund påstod förkastande af käromålet och därjämte anhöll om godtgörelse för sina i saken hafda kostnader.

Sedan handlanden Strömberg i anledning häraf anmärkt att kommerserådet Edlund i god tid underrättats om nu ifrågavarande växels utställande och förfallodag, utan att kommerserådet, som sålunda måste anses hafva afvetat att han stod som acceptant i ansvarighet för växelns inlösen, vidtagit några åtgärder, hvilka gäfvé vid handen att kommerserådet vore främmande för densammas giltighet, och Strömberg förty återhämtat sitt yrkande, utlät sig *rådstufvurätten* i saken genom utslag den 1 augusti 1892:

att emedan handlanden Strömberg icke ens motsatt att ifrågavarande accept i ofullständigt skick öfverlämnats åt firman A. W. Landzett att af densamma i dess affärer begagnas, men växeln ej blifvit utställd af firman utan af landt-

hushållaren Landzett, efter det denne emellertid upplåtit sitt bo till konkurs,

ty och då handlanden Strömberg uttryckligen erkänt att han emottagit växeln i ett sådant skick, som enligt § 1 i växelstadgan den 29 mars 1858 icke medförde växelrätt, och själf kompletterat densamma,

förkastade rådstufvurätten käromålet och ålade därhos handlanden Strömberg att med 60 mark hålla kommerserådet Edlund skadeslös för umgälderna i målet.

Handlanden Strömberg drog på erlagdt vad målet till Åbo hofrätt, som medels dom den 29 mars 1893 däri sig yttrade,

och som ifrågavarande af landthushållaren Landzett såsom utställare underskrifna och med kommerserådet Edlunds accept försedda växelblankett, då densamma kommit i handlanden Strömbergs hand, hvarken varit daterad eller upptagit något visst penningebelopp eller någon betalningstid och således, enligt 1 § i växelstadgan af den 29 mars 1858, i detta skick icke kunnat såsom växel anses,

samt handlanden Strömberg, emot kommerserådet Edlunds uppgift, icke visat att Edlund själf eller genom annan af honom därtill bemyndigad person skulle uppdragit åt Strömberg att ifylla sagda blankett i nyssnämnda delar,

altså fann hofrätten handlanden Strömberg icke hafva anfört skäl till ändring i det slut, hvori rådstufvurätten genom det motvädjade utslaget beträffande själfva saken stannat och vid hvilket förty i den delen komme att bero; men i anseende till målets beskaffenhet befriades handlanden Strömberg från utgifvande af den kommerserådet Edlund utaf rådstufvurätten tillerkända rättegångskostnadsersättningen.

Till domen bidrogo hofrättsråden *Engblom* och *Krakau* samt assessorerne *Tenlén* och *Kumlin*.

Skiljaktig var presidenten *von Hellens*, som ansåg rådstufvurätten icke hafva bort skrida till sakens afgörande, innan landthushållaren Landzett blifvit däri hörd, hvarför presidenten hade af sådan anledning velat upphäfva rådstufvurättens motvädjade utslag och förvisa målet tillbaka till be-

mälde rätt; men i följd af den förefallna omröstningens utgång förbunden att taga målet under slutlig pröfning, utlät sig presidenten i sådant afseende,

att emedan ifrågakomma af landthushållaren Landzett såsom utställare underskrifna och med ovilkorligt godkännande af kommerserådet Edlund försedda växelblankett, då densamma, efter därå af landthushållaren Landzett tecknad öfverlåtelse, kommit i handlanden Strömbergs hand, hvarken varit daterad eller upptagit något visst penningebelopp,

samt handlanden Strömberg icke visat det hans åtgärd att sedermera ifylla sagda blankett med anteckning af ej mindre uppgifna datum än i tvist varande penningesumma vidtagits på grund af bemyndigande utaf landthushållaren Landzett äfvensom med dennes bifall och samtycke,

fann presidenten sig icke kunna ändra det slut råd-stufvurättens utslag innefattade.

Målet drogs af sysslomännen i handlanden Strömbergs under rättegången till konkurs upplåtna bo, handlandene Gustaf Walter Rosenholm och Gustaf Alexander Lindholm, under H. K. Mts pröfning; och då målet föredrogs i *k. senatens justitiedepartement*, yppades olika meningar.

Senatoren *Clouberg*, som först yttrade sig,

fann väl ifrågavarande växel hafva tillkommit sålunda att kommerserådet Edlund först å trykt blankett, innehållande jämväl ordet växel, nedskrifvit sitt godkännande med tillika utsatt betalningsort, och

att landthushållaren Landzett, som af kommerserådet Edlund mottagit blanketten, därefter å densamma tecknat sig såsom utställare, samt

att handlanden Strömberg, åt hvilken berörda papper af landthushållaren Landzett öfverlämnats jämte Landzets å fransidan därå införda öfverlåtelse in blanco, sedermera tillagt växelns öfriga innehåll, nämligen ort och tid för utställandet, förfallotiden, växelsumman samt trassatens böningsort, med mera.

Men emedan detta sätt för växelns tillkomst hvarken utgjorde något hinder för dess egenskap af växel eller minskade giltigheten af kommerserådet Edlunds accept,

enär Edlund genom densamma måste anses hafva på förhand iklädt sig ansvarighet för det belopp, som sedermera i växeln upptagits,

ty och som kommerserådet Edlunds invändning att han ej haft affärer med handlanden Strömberg icke förtjänade afseende

samt Edlund, hvilken uppgifvit att Landzett vid växels utställande och aflämnande förfarit i strid med en emellan Edlund och Landzett träffad öfverenskommelse, dock ej, emot Strömbergs nekande, gittat påstå att denne haft kännedom om en dylik öfverenskommelse och sålunda icke handlat i god tro;

altså, och då Edlunds öfriga i målet gjorda invändningar ej håller vore å saken värkande,

pröfvade senatorn rättvist, jämlikt 24, 35 och 38 §§ i åberopade växelstadga, med ändring af hofrättens dom och rådstufvurättens utslag, ålägga kommerserådet Edlund att infria berörda växel samt i sådant afseende till handlanden Strömberg, emot återfåendet af sagda växel kvitterad, vid utmätnings- och bysättningsäfventyr utbetala dess innehåll 17,039 mark 54 penni med 6 procents ränta från förfalldagen den 25 juni 1892, tils full betalning följde,

hvaremot vid nämnda dom, såvidt handlanden Strömbergs anspråk på provision samt godtgörelse för protest- och rättegångskostnaderna förkastats, däri skäl till rättelse icke förebragts, komme att bero.

Senatorerne *Borenius* och *Gylling* voro ense med senatorn Clouberg.

Senatorn *Fellman* yttrade sig att,

emedan kommerserådet Edlund erkänt sig hafva tecknat ifrågavarande blancoaccept och

den omständighet, att handlanden Strömberg, åt hvilken accepten blifvit af landthushållaren Landzett öfverlåten, själf ifyllt växelbeloppet, icke i och för sig vore ägnad att betaga växeln laglig giltighet,

senatorn fann domstolarna hafva saknat anledning att på anförd grund förkasta käromålet.

Vid sådant förhållande och enär kommerserådet Edlunds betalningsskyldighet på grund af sagda accept, med afseende å handlanden Strömbergs nyssberörda tillgörande, måste bedömas ur de synpunkter, som af acceptant kunna göras gällande mot växelinnehafvare i första hand,

samt kommerserådet Edlund, jämte det han bestridt landthushållaren Landzett, i hvars namn växeln utstälts, hafva varit, vid den tid handlanden Strömberg fått emottaga den-samma, befogad att, på sätt medels sagda växel afsetts, förplikta firman A. W. Landzett, i hvilken kommerserådet vore delegare, äfven ifrågasatt riktigheten af det fordrings-belopp, såsom säkerhet för hvars utbekommande handlanden Strömberg förmålt sig hafva ifyllt växelsumman,

pröfvade senatorn rättvist att, med upphäfvande af såväl hofrättens dom som rådstufvurättens utslag i saken, förvisa målet tillbaka till sistbemälda rätt, som egde detsamma, på anmälan, ånyo företaga och, sedan parterna ömsesides fått göra de andraganden och föreställa den vidare utredning de ansåge sin rätt fordra samt jämväl landthushållaren Landzett och firman A. W. Landzett blifvit i saken hörde, nytt laglikmätigt yttrande däri meddela, utan hinder af domstolarnas förra, af senatorn sålunda undanröjda åtgärder.

Senatorerne *Streng, Hornborg, Hougberg, Björkstén, Cederholm* och viceordföranden friherre *Palmén* förklarade sig beredde att taga målet under slutlig pröfning.

Till följd af omröstningens utgång förbunden att ingå i pröfning af själfva saken, utlät sig senatorn *Fellman*, och,

emedan ifrågavarande blancoaccept, enligt hvad handlanden Strömberg själf medgifvit, blifvit af landthushållaren Landzett till handlanden Strömberg öfverlämnad i ändamål att utgöra säkerhet för fordringar, som handlanden Strömberg, på grund af affärsförbindelser med landthushållaren Landzett och firman A. W. Landzett, kunde komma att hos dem ega;

ty och då kommerserådet Edlund, bland annat, icke godkänt växelbeloppet, hvilket handlanden Strömberg erkänt sig hafva ifyllt,

samt hvarken landthushållaren Landzett eller firman A. W. Landzett blifvit i saken hörde,

fann senatormästarna Rosenholms och Lindholms på sagda växel grundade kraf icke vara så klart, att det samma i sakens nuvarande skick kunde såsom växelfordran utdömas,

samt pröfvade förty rättvist låta bero vid det slut, hvarest domstolarna i saken stannat, Rosenholm och Lindholm dock öppet lämnadt att, i fall af fog, berörda fordringsanspråk emot kommerserådet Edlund såsom vanligt skuldfordringsmål inom natt och år därefter, fullfölja.

Senatormästarna fann mestarna Rosenholm och Lindholm icke hafva anfört skäl till ändring i hofrättens ofvanberörda dom, vid hvilken senatormästarna förty lät förblifva.

Senatorerna *Hornborg* och *Hougborg* voro hvardera ena med senator Clouberg.

Senatorerna *Björkstén* och *Cederholm* samt viceordföranden friherre *Palmén* biträdde senatormästarens mening.

Vid fråga om, i enlighet med hvems yttrande domen i målet skulle affattas, spordes jämväl skiljaktighet.

Senatormästarna utlät sig, att emedan i nu förevarande fall tre särskilda meningar yttrats

samt den af senatormästarna uttalade meningen omfattats af de flesta eller tillhoppa fem ledamöter, då däremot senatormästarens mening omfattats endast af fyra ledamöter,

samt senatormästaren Fellman blifvit ensam om sin mening, hvilken, såsom stödande sig å väsentligen annan grund än sistnämnda mening, icke kunde därmed sammanjämkas,

ansåg senatormästarna, jämlikt 23: 4 R. B., senatens dom böra i enlighet med hans yttrande utfärdas.

Senatorerna *Borenius*, *Gylling*, *Fellman*, *Streng*, *Hornborg* och *Hougborg* instämde uti senatormästarens yttrande.

Senatormästaren *Björkstén* yttrade att

emedan fyra ledamöter, bland dem ordföranden, gillat hofrättens dom

och en ledamot på andra skäl låtit bero vid det slut, hvarest hofrätten i saken stannat;

ty och då dessa fem ledamöter således varit ense om förkastande af det emot kommerserådet Edlund väkta fordringsanspråk, hvilket åter af de öfriga fem ledamöterna godkänts,

ansåg senatorn dom i målet böra uppsättas i enlighet med bemälde fyra ledamöters mening.

Senatorn *Cederholm* afgaf följande yttrande:

»Omröstningen i målet har utfallit sålunda att fem ledamöter ålagt svaranden betalningsskyldighet, fyra andra, bland dem ordföranden, befriat honom från krafvet och en ledamot stannat i samma slutresultat som dessa fyra, ehuru på annan grund och med antydan om anställande af ny rättegång i fall af fog. I afseende å den slutliga utgången stå således fem mot fem, men, då rösterna äro skiljaktiga och på hvardera sidan lika många, bör enligt 23: 3 R. B. »thet gälla, som then främste i Rätten bifallit.»

Att i denna omröstningsfråga, där lika många äro om slutet ense, röstberäkningen bör grundas å förestående lagstadgande synes mig vara klart och att, vid sådant förhållande, resultatet är gifvet, framstår tydligt, om man antager att de fyra ledamöterna hade omfattat den femtes mening, i hvilket fall dessa fem genom ordförandens afgörande röst ostridigt bildat pluralitet, d. v. s. svaranden hade undgått betalningsskyldighet. Nu hafva emellertid fyra vota utfallit för svaranden gynnsammare än den femtes votum, och denna omständighet, som själfallet måste lända svaranden till förmån, kan väl aldrig leda till motsatsen, d. v. s. att honom åläggas betalningsskyldighet. Det, som är logiskt omöjligt, kan ej håller vara juridiskt riktigt.

Jag är för min del ense med senatorn Björkstén.

Viceordföranden friherre *Palmén* instämde uti senatorn *Cederholms* yttrande.

Senatens dom, affattad i enlighet med senatorn *Cloubergs* mening, är gifven den 26 februari 1894.

4.

Äro afkomlingar till två af samma moder födda oäkta barn sinsemellan arfsberättigade, då närmare arfvingar icke finnas?

Sedan förre bonden Johan Andersson Viinikkala, från Seppälä by i Letala socken, den 11 februari 1889 aflidit utan att efterlefas af barn eller andra bröstarfvingar, värkställdes efter honom afvittring och arfskifte den 28 och 29 januari 1892. Härvid antecknades i förrättningsinstrumentet att bemålde aflidne efterlämnat följande sidoarfvingar å fädersidan, nämligen i femte led förre bonden Efraim Eriksson Pilppula, bondeenkan Maria Kristina Eriksdotter Aerikkala, Fredrika Johansdotter, gift med bonden Isak Wekka, bondeenkan Henrika Johansdotter Junnila, drängen Samuel Mattsson, torppareenkan Wilhelmina Michelsdotter Pajula och förre bonden Matts Mattsson Lammi äfvensom i sjätte led bondesönerne Matts, Samuel, Wilhelm och Johan Gustaf Sarkki, bondedottern Johanna Sarkki, Gustava Mattsdotter, gift med bonden Wilhelm Yliolla, Wilhelmina Gustafsdotter, gift med arbetskarlen Gustaf Helin, Gustava Gustafsdotter, gift med torparen Johan Kahari, samt Maria Gustafsdotter, gift med inhysesmannen Gustaf Lehtonen. Dessutom anmälde sig såsom arfvingar å Johan Viinikkalas mödernesida Henrika Efraimsdotter, gift med nämдемannen Karl Henriksson Vanhapappila, Maria Gustava Efraimsdotter, gift med inhysesmannen Fredrik Mattsson, och Anna Elisabet Efraimsdotter, gift med inhysesmannen Adolf Fredrik Andersson, jämte inhysesmannen Efraim Grönroos och torparen Frans Gustaf Efraimsson, hvilka upplystes vara syskonebarn i skyldskap med Johan Viinikkala sålunda att dennes aflidna moder Anna Johansdotter samt Henrika, Maria, Gustava och Anna Elisabet Efraimsdöttrars äfvensom Efraim Grönroos' och Frans Gustaf Efraimssons jämväl aflidne fader Efraim Grönroos den äldre varit oäkta barn till samma moder, numera äfven hädangångna ogifta kvinnan Anna Helena Johansdotter. Skiftesmännen ansågo Johan Viinikkalas bemålde

släktingar å mödernesidan, jämlikt 2 mom. 7 § 8 kap. Ä. B., sådant detta lagrum lyder i förordningen den 27 juni 1878, icke vara berättigade till arf efter Johan Viinikkala, hvarför arvet efter honom skiftades emellan ofvan uppräknade arfvingar å fädernesidan.

Efter stämning å Johan Viinikkalas efterlämnade enka Eva Johansdotter samt Efraim Pilppula, Maria Kristina Aerikkala, Isak Vekka, Henrika Junnila, Samuel Mattsson, Wilhelmina Pajula, Matts Lammi, Matts, Samuel, Wilhelm, Johan Gustaf och Johanna Sarkki, Wilhelm Yliolla, Gustaf Helin, Johan Kahari och Gustaf Lehtonen till 1892 års vinterting i det tingslag, som utgöres af bl. a. Nykyrko och Letala socknar, yrkade Karl Vanhapappila, Fredrik Mattsson, Adolf Fredrik Andersson, Efraim Grönroos den yngre och Frans Gustaf Efraimsson vid häradsrätten, att, emedan Efraim Grönroos den äldre, i händelse han vid Johan Viinikkalas fränfalle ännu lefvat, jämlikt 7 § 8 kap. Ä. B. skulle varit berättigad till arf efter Johan Viinikkala samt denna arfsrätt efter Efraim Grönroos den äldres död öfvergått till hans förbemälda barn äfvensom dessa vore i närmare led skylde med Johan Viinikkala än dennes släktingar å fädernesidan, ofvanberörda arfsskifte måtte såsom lagstridigt förklaras ogiltigt samt Eva Johansdotter och hennes medparter åläggas vid vite att inom viss tid upplåta Johan Viinikkalas egendom till nytt skifte.

Eva Johansdotter och hennes medparter tryggade sig vid det klandrade arfskiftet och de af skiftesmännen anförda skäl för Efraim Grönroos den äldres barns uteslutande från arf efter Johan Andersson, jämte det de anmärkte att 7 § 8 kap. Ä. B., såsom innehållande ett undantagsstadgande, borde tolkas efter ordalydelsen och den däri omnämnda arfsordning utsträckas endast så långt, som uti ifrågavarande lagrum uttryckligen funnes utsatt.

Häradsrätten yttrade sig medels utslag den 20 april 1892 att,

alldenstund Johan Viinikkalas aflidna moder Anna Johansdotters broder Efraim Grönroos den äldre, ifall han vid Johan Viinikkalas fränfalle ännu varit vid lif, jämlikt 7 §

8 kap. Ä. B. ägt taga arf efter Johan Viinikkala samt Henrika, Maria Gustava och Anna Elisabet Efraimsdöttrar jämte Efraim Grönroos den yngre och Frans Gustaf Efraimsson, i stöd af 8 § samma kapitel och balk, haft rätt till arf efter Anna Johansdotter, ifall hon varit den, som skulle ärfvas,

fördenskull och då af stadgandet i 1 mom. af först-åberopade § angående oäkta barns arfsrätt efter deras modernefränder, jämfördt med stadgandet i 8 § änsagda kapitel och balk angående dem, som äro berättigade till arf efter den, som äkta barns rätt ej njuter, klarligen framginge att ofvannämnda 7 § endast afsåge att begränsa oäkta barns arfsrätt efter deras modernefränder, hvilket dessutom ytterligare förtydligades i 2 mom. af sistberörda §, men icke att utesluta oäkta barns afkomlingar från arf efter deras modernefränder samt häradsrätten på sådan grund ansåg Henrika, Maria Gustava och Anna Elisabet Efraimsdöttrar jämte Efraim Grönroos den yngre och Frans Gustaf Efraimsson vara berättigade till arf efter Johan Viinikkala,

pröfvade häradsrätten rättvist till all kraft och värkan upphäfva ifrågavarande den 28 och 29 januari 1892 värkställda arfsskifte, såsom icke grundadt å lag, samt ålägga Eva Johansdotter och hennes medparter vid dem enhvar förelagdt vite af 200 mark att inom tre månader efter den dag häradsrättens utslag afkunnades till laglikmätigt arfsskifte upplåta all Johan Viinikkalas efterlämnade egendom.

Emot förestående utslag erlade Eva Johansdotter och hennes medparter gemensamt vad, hvilket fullföljdes i Åbo hofrätt af alla utom Matts Lammi, som den 21 maj 1892 afled.

Hofrätten utlät sig medels den 19 april 1893 gifven dom och,

jämte det häradsrättens utslag rörande Matts Lammi, enär någon af hans rättsinnehafvare icke anmält sig för vädets fullföljande, komme såsom laga kraft vunnet att lända till efterrättelse,

fann hofrätten, beträffande Eva Johansdotters och hennes öfriga medparter ändringsansökning, väl oäkta barn af samma moder, jämlikt 7 § 8 kap. Ä. B., sådan den lyder

i förordningen den 27 juni 1878, vara berättigade till arf efter hvarandra och hvarandras afkomlingar,

men arfsrätten genom berörda lagrum icke vara längs den oäkta linjen utsträckt därhän att det ena oäkta barnets afkomlingar vore arfsberättigade efter det andra barnets afkomlingar, samt 8 § i samma kapitel och balk, emedan såväl Anna Johansdotter som Efraim Grönroos den äldre före Johan Viinikkala aflidit, icke vara i förevarande fall tillämplig och Efraim Grönroos den äldres afkomlingar således ej håller vara arfsberättigade efter Johan Viinikkala,

hvarför hofrätten pröfvade rättvist upphäfva häradsrättens utslag, såvidt det Eva Johansdotter och hennes nu ifrågavarande medparter emotgått, samt Karl Vanhapappilas och hans medparter talan om häfvande af arfskiftet efter Johan Viinikkala äfvensom Eva Johansdotters och hennes nästbemälda medparter åläggande att låta värkställa nytt arfskifte efter nämde aflidne förkasta.

Hofrättens dom uttryckte vicepresidenten *Ithimaeus'* samt hofrättsråden *Procopés* och *Sallméns*, ref., åsikt.

Skiljaktige voro assessorerne friherre *von Knorring* och *Nummelin*, hvilka ansågo Eva Johansdotter och hennes i hofrätten tillstädeskomna medparter icke hafva anført skäl till ändring i häradsrättens utslag, hvarvid förty borde bero, dock sålunda att den tid af tre månader, inom hvilken Eva Johansdotter och hennes bemälda medparter ålagts att föranstalta nytt skifte af kvarlåtenskapen efter Johan Viinikkala, skulle räknas från dagen för hofrättens dom.

Karl Vanhapappila och hans medparter drogo i revisionsväg målet under H. K. M:ts pröfning, därå saken den 13 mars 1894 afgjordes i *k. senatens justitiedepartement* (senatorerne *Cederholm*, *Hougborg*, *Streng*, *Gylling* och *Clouberg*), och,

alldenstund aflidne Johan Viinikkalas moder Anna Johansdotter samt Efraim Efraimsson Grönroos den yngres och dennes syskons fader Efraim Grönroos den äldre varit syskon samt syskonbarn, enligt 7 § 3 kap. Ä. B., sådan densamma lyder i förordningen af den 27 juni 1878, äro arfsberättigade, där närmare arfvingar icke finnas,

fördenskuU och emedan det förhållande att Efraim Grönroos den äldre varit utom äktenskap född, jämlikt den ordalydelse 7 § 8 kap. Å. B. erhållit genom nyssagda förordning, i förevarande fall, då Johan Viinikkalas moder Anna Johansdotter jämväl varit utom äktenskapet född af samma möder, icke lagligen förringade Efraim Efraimsson Grönroos den yngres och hans syskons på förstnämnda lagrum grundade rätt till arf efter Johan Viinikkala,

pröfvade senaten rättvist, med upphäfvande af hofrättens dom, låta bero vid häradsrättens utslag i saken, likväl sålunda att Johan Viinikkalas efterlämnade egendom borde af Eva Johansdotter Viinikkala och hennes medparter vid dem af häradsrätten förelagd förpliktelse till nytt skifte upplåtas före den 1 augusti 1894.

5.

Är den, som vid köp af landsfastighet förbundit sig att iakttaga icke intecknad kontrakt angående lägenheten underlydande torp, men sedermera försålt lägenheten till tredje man utan att affordra denne enahanda förbindelse, skyldig att till torpinnehafvaren, hvilken i följd häraf af den nye egaren afhyts från torpet, utgifva skadeersättning?

Medels den 1 maj 1884 upprättadt skriftligt kontrakt antogs Johan Fredrik Mattsson Wall af enkan Terese Sortell och förmyndaren för hennes omyndiga och oförsörjda barn bonden Sakarias Uusitalo på tjugufem års tid, räknadt från sistsagda dag, till torpare å ett Terese Sortells och hennes barns för tiden egda Makkarus rusthåU, i Palo by af Tavastkyro socken, underlydande torp, benämndt Rajakoski. Terese Sortell och Sakarias Uusitalo försålde den 12 november 1887 Makkarus rusthåU åt Uno Wladimir Nordlund, hvarvid i köpebrevet bland annat intogs det förbehåU, att berörda med Johan Fredrik Wall belevade torpkontrakt skulle vara bindande för Nordlund, men då denne i december 1890 föryttrade rusthåUet till Ivar Enoksson, utlämnades

förpliktelsen att ställa sig ifrågakomna kontrakt till efterrättelse, i följd hvaraf Johan Fredrik Wall, hvilken före tomedag i nästberörda månad uppsagts till afflyttning från Rajakoski torp och af häradsrätten genom utslag, som fått vinna laga kraft, ålagts att senast den 14 mars 1892 vika från torpet, nödgades afträda detsamma.

Efter stämning å Uno Wladimir Nordlund till häradsrätten i Tavastkyro sockens och Viljakkala kapells tingslag påbegynte sedermera Johan Fredrik Wall och fullföljde efter Nordlunds död mot dennes enka Edla Nordlund, som satt i orubbadt bo, talan om att, emedan Uno Wladimir Nordlund genom sin antydda uraktlåtenhet vållat att Johan Fredrik Wall icke fått fullständigt tillgodonjuta den honom tillförsäkrade städjan till Rajakoski torp, Edla Nordlund måtte åläggas att icke allenast för särskilda af Wall å torpet värkställda byggnads- och nyodlingsarbeten ersätta honom enligt värdering vid den 21 januari 1891 hållen syn med 774 mark 70 penni, utan ock, enär behållningen från Rajakoski torp vid å stället den 27 nästpåföljande augusti förrättad uppskattning beräknats till 30 mark om året, godtgöra Wall för den rena inkomst han sålunda haft att påräkna under den honom frångångna legotiden.

I saken hörd, anmärkte Edla Nordlund att Johan Fredrik Wall försummat att medels utvärkande af inteckning i Makkarus rusthåll till säkerhet för omordade kontrakts bestånd skydda sin rätt till besittningen af Rajakoski torp; hvarför och då Edla Nordlund icke egde kännedom om, på grund af hvilket kontrakt Johan Fredrik Wall åbott Rajakoski torp eller om Uno Wladimir Nordlund i lifstiden förbundit sig att ansvara för samma kontrakts bestånd samt Nordlund i alla fall genom en slik förbindelse, äfven om han skulle iklädt sig någon sådan, gjort sig endast personligen ansvarig för fullgörelse af kontraktet, men icke kunnat förplikta sina arfvingar att svara för detsamma, Edla Nordlund, som dessutom ansåg Johan Fredrik Walls ersättningsanspråk vara öfverdrifna, undandrog sig all ersättningsskyldighet i saken.

Häremot erinrade Johan Fredrik Wall att, då tio år ännu icke förflutit från den dag Uno Wladimir Nordlund tillhandlat sig Makkarus rusthåll samt det icke tillkommit Wall att härförinnan utvärka sig inteckning i Makkarus rusthåll till säkerhet för beståndet af ifrågavarande om Rajakoski torps besittning belevade afhandling, Wall icke kunde anses hafva förlorat sin talan emot Edla Nordlund, utan borde hon, som medgifvit sig vara Uno Wladimir Nordlunds rättsinnehafvare och i lika hög grad som han dragit nytta af de förbättringar Johan Fredrik Wall å Rajakoski torp nedlagt, vara ansvarig för alla af Nordlund i listiden ingångna förbindelser.

Medels den 6 september 1892 afkunnadt utslag utlät sig *häradsrätten*, och,

emedan Uno Wladimir Nordlund uti förenämnda den 12 november 1887 upprättade köpebref förbundit sig att ansvara för det kontrakt, hvarigenom Rajakoski torp på tjugufem års tid upplåtits åt Johan Fredrik Wall,

samt Edla Nordlund, som medgifvit sig på grund af testamente vara Uno Wladimir Nordlunds enda rättsinnehafvare, förty vore pliktig att ansvara för hans förbindelser,

ty och då Johan Fredrik Wall äfven styrkt att han under den tid han åbott Rajakoski torp därstädes värkstält förbättringar, som enligt till rätten inlämnadt syneinstrument af den 21 januari 1891, hvilket å Edla Nordlunds sida icke kunnat motsägas, i värde motsvarade 774 mark 70 penni, samt rena behållningen från Rajakoski torp medels ett annat jämväl ingifvet uppskattningsbevis af den 27 augusti 1891 utredts stiga till 30 mark årligen, hvilket ej håller af Edla Nordlund förnekats,

pröfvade häradsrätten lagligt ålägga Edla Nordlund att emot kvitto betala till Johan Fredrik Wall förenämnda 774 mark 70 penni samt årligen, räknadt från den 14 mars 1892 till den 1 maj 1909 åt Johan Fredrik Wall ersätta inkomsten från torpet med 30 mark, hvarhos Edla Nordlund skyldigkändes att med 75 mark godtgöra Wall för hans kostnader i målet.

Målet drogs af Edla Nordlund på erlagdt vad till *Åbo hofrätt*, som genom dom den 3 maj 1893 sig utlät,

det hade väl Uno Wladimir Nordlund i listiden uti 6:te punkten¹⁾ af det köpebref, hvarmedels han tillhandlat sig Makkarus rusthåll, iklädt sig samma skyldigheter gentemot innehafvaren af Rajakoski torp, hvari säljarene enligt till köparen aflämnade kontrakt stått till torpinnehafvaren,

men denna skyldighet icke kunna omfatta längre tid, än Nordlund eller hans arfvingar innehade sagda rusthåll, eller kunna tolkas därhän att Nordlund, då han afhändt sig rusthållet, varit pliktig att förbehålla torpinnehafvaren dennes rätt till torpet;

ty och då Johan Fredrik Wall själf varit oförhindrad att sig till säkerhet för sin besittningsrätt söka inteckning i Makkarus rusthåll, men han sådant försummat,

fann hofrätten Edla Nordlund såsom sin aflidne mans rättsinnehafvare ej håller vara pliktig att uti nu ifrågavarande afseende ersätta Johan Fredrik Wall,

hvarför hofrätten pröfvade rättvist upphäfva häradsrättens motvädjade utslag och Johan Fredrik Walls däri utförda talan förkasta.

Domen uttryckte hofrättsråden *Procopés* och *Sallméns* samt assessorn *Tenléns* samstämmiga mening.

Skiljaktig var assessorn *Salingre*, som fann Edla Nordlund icke hafva anført skäl till ändring uti häradsrättens motvädjade utslag, vid hvilket assessorn förty lät bero, hvarhos Edla Nordlund af assessorn kändes skyldig att till Johan Fredrik Wall gälda lösen och öfriga afgifter för hans exemplar af hofrättens dom i målet.

Johan Fredrik Wall drog i revisionsväg målet till H. K. M:t.; och då målet föredrogs i senatens justitiedepartement (senatorerne viceordföranden friherre *Palmén*, *Björkstén*, *Hornborg* och *Fellman*), pröfvade *senaten* rättvist

¹⁾ 6:si sitoutuu ostaja samoihin velvollisuuksiin, Ritoniemen, Veitolan, Järvensivun, Linnan, *Rajakosken*, Ylijoen, Mäkipään ja Ristilän torppajen suhteen, kun missä myyjät ostajalle nyt jätettyen välikirjaan mukaan ovat olleet.

med upphäfvande af hofrättens dom låta bero vid häradsrättens i målet afkunnade utslag i öfrigt utom att, enär tillförlitlig utredning om den förlust saknaden utaf årlig afkomst från Rajakoski torp tillskyndat Johan Fredrik Wall icke förebragts,

Edla Nordlund af senaten befriades från den henne af häradsrätten i sådant afseende åhvälfda ersättningsskyldighet; i följd hvaraf det således ålåg Edla Nordlund att åt Johan Fredrik Wall genast utgifva 774 mark 70 penni i ersättning för värkställda förbättringar å Rajakoski torp äfvensom 75 mark i godtgörelse för Walls rättegångskostnader i häradsrätten.

Senatens dom gafs den 9 maj 1894.

6.

Kunna lösören lagligen pantsättas till säkerhet för panttagarens framtida, vid pantaftalets ingående obestämda fordringar hos pantgifvaren?

Emot två den 8 juli 1890 och den 29 sept. 1891 utfärdade skuldsedlar hade byggmästaren Otto Wahlsten af Nylands Aktiebank lånfått sammanlagdt 5,000 mark. Till säkerhet för nämnda lån med därå löpande ränta hade Wahlsten pantförskrifvit särskilda af honom i bankens värjo öfverlämnade premieobligationer och aktier. Bland bankens allmänna lånevilkor, hvilka funnits å skuldsedeln aftrykta och hvilka byggmästaren Wahlsten i skuldsedeln uttryckligen underkastat sig, ingingo följande bestämmningar:

3:o »Belånad pant skall jämväl utgöra enahanda säkerhet, såväl där låntagaren, innan lånet inbetalts, upplåtit sin egendom till konkurs, för de öfriga förbindelser, hvarför han då kan häfta till banken, som ock för de andra förbindelser af honom till banken, hvilka före sagda tid förfallit till betalning, men icke guldits.»

4:o »Om lån mot pant icke inom utsatt tid betalas, är banken berättigad att, utan låntagarens vidare hörande, före-

gången lagsökning eller pantens uppbjudande, låta genom offentlig auktion eller på annat förmånligt sätt realisera panten samt af den inflytande betalningen godtgöra sig såväl lånets hufvudstol med ränta, som ock alla för panten hafda utgifter jämte lagsöknings- och rättegångskostnader; och förblifva, i händelse af bristande tillgång ur panten, gäldenären och löftesmännen ansvarige för fulla gäldandet af bankens fordran till kapital, ränta och kostnader.»

Då berörda lån, sedan desamma särskilda gånger prolongerats, å förfallodagarna icke inbetaltes, försålde banken den 15 mars och 23 april 1892 ofvannämnda i pant lämnade värdepapper. Af det för desamma influtna priset 6,090 mark 3 penni gjorde sig banken främst betald för ifrågavarande skuldsedlars ännu oguldna belopp jämte upplupna räntor med 5,016 mark 50 penni, medan återstoden 1,073 mark 53 penni den 18 nästpåföljande juni godtskrefs byggmästaren Wahlsten å ett af banken den 23 januari 1888 åt honom beviljad kassakreditiv lån, hvilket den 31 juli 1891 senast prolongerats att gälla till den 31 januari 1892, och å hvilket för tiden varit uttaget ett belopp af 5,975 mark.

Sedan byggmästaren Wahlstens egendom den 21 juni 1892 upplåtits till konkurs, yrkade sysslomännen i konkursen handlandene Julius Tallberg och Carl Reinhold Jankes, på stämning å direktionen för Nylands Aktiebank, vid rådstufvurättens i Helsingfors sammanträde den 3 december 1892 bankens åläggande att till Wahlstens konkursmassa genast utgifva ofvanberörda vid pantrealiseringen öfverblifna belopp 1,073 mark 53 penni jämte laga ränta därå från den 18 juni 1892, då beloppet inbetalts å Wahlstens kassakreditiv. Till stöd för nämnda yrkande anfördes, att uti båda skuldsedlarna uttryckligen intagits det ifrågavarande värdehandlingar varit pantsatta såsom säkerhet för de på grund af samma skuldsedlar erhållna lån samt att den i finsk lag med afseende å pantaftal hyllade s. k. specialitetsprincipen, hvarmed pantsättning för framtida vid pantaftalets ingående till beloppet fullkomligt obestämda fordringar icke vore förenlig, lika litet som panträttens accessoriska karaktär kunde upphävas genom bankens allmänna lånevillkor.

Direktionen för Nylands Aktiebank tryggade sig vid ifrågavarande lånevilkor. Därjämte framhölls å bankens vägnar, det panträttens accessoriska karaktär ingalunda innebure, att panträtt och fordran alltid skulle uppkomma samtidigt eller att fordran redan vid panträttens stiftande ovilkorligen borde vara in specie bestämd. Och den s. k. specialitetsprincipen i hela dess vidd hade tillämpats endast beträffande panträtt i fastighet, medan all den specialitet, som med afseende å pantsättning å lösören kräfdes, åstadkoms genom den nödvändiga traditionen af panten.

Sedan parterna ömsesides framställt anspråk på ersättning för sina kostnader i saken, yttrade sig *rådstufvurätten* medels utslag den 18 mars 1893, och

hade väl byggmästaren Wahlsten genom underskrift å omordade två skuldsedlar af den 8 juli 1890 och 29 september 1891, jämte det han pantsatt ifrågakomna värdehandlingar för de på grund af skuldebrefven till honom utgifna lån, underkastat sig bestämningarna i Nylands Aktiebanks å skuldsedlarna trykta allmänna lånevilkor, bland hvilka ingått äfven stadgande att belånad pant skulle, där låntagaren, innan lånet inbetalts, upplåtit sin egendom till konkurs, utgöra säkerhet för de öfriga förbindelser, för hvilka låntagaren då häftade till banken;

men enär uti berörda stadgande, som icke kunde anses utgöra något allmänt lånevilkor, utan rätteligen innefattade ett för det egentliga aftalet främmande förbehåll från banken därom att få åtnjuta panträtt i omordade värdehandlingar jämväl för fordringar, vid hvilkas tillkomst sådan panträtt icke blifvit banken uttryckligen tillförsäkrad, dessa fordringar hvarken till belopp eller beskaffenhet i öfrigt erforderligen bestämts,

ty fann *rådstufvurätten* banken icke hafva varit befogad att, på sätt som skett, till säkerhet för Wahlstens förberörda kassakreditivskuld till banken innehålla det belopp å 1,070 (rätteligen 1,073) mark 53 penni, som banken vid föryttring af värdehandlingarna erhållit utöfver de mot panten utgifna lånen med ränta;

hvarför rådstufvurätten pröfvade rättvist ålägga direktionen för Nylands Aktiebank att till handlandene Tallberg och Jankes, i egenskap af sysslomän i byggmästaren Wahlstens till konkurs upplåtna bo, genast, emot kvitto, utgifva omordade 1,070 mark 53 penni jämte fem procents årlig ränta, dock endast från lagsökningsdagen, den 3 december 1892, till dess full betalning följde. Och skulle parterne, i anseende till målets beskaffenhet och utgång, själfve vidkännas sina kostnader däri.

Direktionen för Nylands Aktiebank drog på erlagdt vad saken under Åbo hofrätts pröfning, därvid särskildt framhållande det rådstufvurätten i sitt utslag ofullständigt refererat tredje punkten i omtvistade lånevilkor, som jämväl innehöll att, ifall konkurs icke inträffade före lånets inbetalning, panten skulle utgöra säkerhet för de låntagarens andre förbindelser till banken, hvilka, innan lånet inbetalts, förfallit till betalning, men icke guldits.

Hofrätten utlät sig medels dom den 12 mars 1894 och fann direktionen för Nylands Aktiebank, enär direktionen hvarken vid kassakreditivlånets tillkomst eller efteråt uttryckligen tillförsäkrats panträtt uti ifrågavarande värdehandlingar, icke hafva anført skäl till rättelse uti det slut, hvari rådstufvurätten i saken stannat och hvarvid hofrätten förty, då handlandene Tallberg och Jankes därmed åtnöjts, lät bero.

Uti denna hofrättens dom, hvilken innefattade presidenten *von Hellens'*, hofrättsråden *Sallméns* och *Engbloms* samt assessorerna *Serenius'* och friherre *von Knorrings* samstämmiga mening, sökte direktionen för Nylands Aktiebank i underdånighet ändring hos H. K. M:t.

Då målet föredrogs i *k. senatens justitiedepartement*, utlät sig senatorn *Clouberg*, att

emedan ifrågavarande af byggmästaren Wahlsten till Nylands Aktiebank öfverlämnade samt af banken därefter innehafda premieobligationer och aktier, enligt de uti ofvanberörda af Wahlsten till banken den 8 juli 1890 och den 29 september 1891 uthändigade skuldsedlar upptagna vilkor, jämväl utgjort underpant för bankens hos Wahlsten i grund

af kassakreditivkontrakt egande och, förrän Wahlsten upplåtit sin egendom till konkurs, den 31 januari 1892 till betalning förfallna fordran;

ty och då handlandene Tallberg och Jankes ej förebragt laga skäl för påståendet att Nylands Aktiebank icke egt rätt att, till betäckande af hvad utaf sagda kassakreditivlån ännu varit obetaldt, på sätt som skett använda berörda pant,

pröfvade senatorn rättvist, med ändring af hofrättens dom och rådstufvurättens utslag, förkasta handlandene Tallbergs och Jankes' i saken utförda talan;

hwaremot vid domstolarnes utlåtande beträffande rättgångskostnaden, i hvilken del ändring icke ens sökts, enligt senatorns mening, komme att förblifva.

I senatorn Cloubergs yttrande instämde senatorerne *Gylling, Fellman, Streng, Hornborg, Hougberg, Björkstén* och *Cederholm*.

Viceordföranden friherre *Palmén* fann direktionen för Nylands Aktiebank icke hafva anført skäl till ändring i hofrättens ofvanberörda dom, vid hvilken friherren och viceordföranden förty lät bero.

Senatens dom, affattad i enlighet med senatorn Cloubergs yttrande, är gifven den 5 oktober 1894.

7.

Vid värkstäldt storskifte har ett vattendrag behållits såsom naturlig gräns emellan särskilda byar, utan att någon rå blifvit i vattendraget utmärkt. Sedermera hafva tilländningar uppkommit vid ena stranden, medan närmare den andra utpålats kungsådra, hvilken alt sedan den utpålades betraktats såsom skiljegräns. Huru skall rån rätteligen uppgås?

Sedan vicelandtmätaren Karl Edvard Pelander, efter därom meddeladt förordnande, utmärkt och å karta affattat rån i vattendraget emellan Wehaks by i Töfsala socken å ena sidan samt Hillois by, Järppilä enstaka hemman, Kausio enstaka rusthåll och Sannais by i samma socken på

andra sidan, från Tapatora holme till Härjänhäntä udde, hvilken förrättning afslutats den 15 mars 1890, anmälde rusthållarenskan Gustava Wilhelmina Johansdotter Kaustio, bonden Johan Adolf Suominen, bondeenkan Amanda Rytssä och bonden Enok Junttila, såsom egare, den förstnämnda till Kaustio rusthåll och de öfriga till lägenheter i Sannais by, hos guvernören öfver Åbo och Björneborgs län missnöje med omordade förrättning; i anledning hvaraf guvernören i resolution den 29 april 1890 anvisade dem att vid häradsrätten i orten anföra klander af berörda rågång.

På stämning å boställsarrendatorn Johan Stöör, bonden Johan Alfred Suominen och landtbrukaren Frans Gustafsson Hannula, af hvilka Stöör å arrende innehade Iso-kartano boställe, Johan Alfred Suominen egde hälften i Pietilä hemman och Frans Hannula egde Hannula skattehemman i Wehaks by, yrkade härå Gustava Wilhelmina Kaustio, Johan Adolf Suominen, Amanda Rytssä och Enok Junttila vid 1890 års höstting i Wehmo, Töfsala och Gustafs socknars tingslag att, emedan Kaustio rusthåll och Sannais by genom ofvansagda rågång komme att gå miste om dem tillydande fiskevatten, nämnda förrättning måtte förklaras ogiltig.

I saken hörde, förmenade Johan Stöör, Johan Alfred Suominen och Frans Hannula berörda klandertalan vara obefogad och påstodo dess förkastande.

Efter det häradsrätten bifallit Gustava Wilhelmina Kaustios och hennes medparterers anhållan att få genom ny landtmätaresyn införskaffa utredning i saken, värkstälde äldre kommissionslandtmätaren Johan Ferdinand Henelius, jämlikt vederbörligt förordnande, den 5 och 6 juni 1891 granskning af vicelandtmätaren Pelanders rågång. Ut i sitt häröfver afgifna instrument utlät sig kommissionslandtmätaren Henelius, det vicelandtmätaren Pelander vid omtvistade förrättning syntes hafva följt den åsikt, att af sjötillandningsmark och vatten, som vore belägna emellan skilda byar, hälften, räknadt från de gamla stränderna, hörde till hvardera sidan. Däremot hade Pelander icke tagit i betraktande att uti föreliggande fall den år 1877 på rätt ställe i det lilla vatten-

draget utsatta kungsådran utan anmärkning hållits såsom rå samt att på hvardera sidan om kungsådran enhvar nytjade sin andel i fiskevattnet och uppkommen vass i enlighet med sakens natur och stadgandet i 3 § 12 kap. J. B. I följd af nästantydda omständigheter och då vid storskiftet någon rå icke utmärkts i vattendraget ansåg kommissionslandtmätaren Henelius vicelandtmätaren Pelanders ifrågavarande förrättning, genom hvilken Kaustio rusthåll och Sannais by komme att förlora icke allenast alt sitt fiskevatten och största delen af sin rätt till fiske medels katsor vid kungsådran utan äfven färdigberedd äng och vass, ej vara med lag öfverensstämmande.

Då målet af häradsrätten företogs till vidare behandling vid 1891 års höstting, upprepade Gustava Wilhelmina Kaustio, Johan Adolf Suominen, Amanda Rytsä och emellertid aflidne Enok Junttilas efterlämnade enka Johanna Junttila sin talan i saken under åberopande af de skäl kommissionslandtmätaren Henelius' omförmälda utlåtande innehölle till stöd för densamma.

Johan Stöör, Johan Alfred Suominen och Frans Hannula bestredo, att kungsådran i omförmälda vattendrag utgjort råskillnad emellan parternas egande eller innehafvande lägenheter, samt emotsågo fortfarande underkännande af Gustava Wilhelmina Kaustios och hennes medparters påstående; om hvilket genmäle bonden Viktor August Siivonen, den där såsom egare till andra hälften af Pietilä hemman i Wehaks by jämväl blifvit instämd till svarande i målet, förenade sig.

Sedan ombud för bevakande af kronans rätt beträffande Isokartano boställe tillstädesvarit och öfverlämnat saken till domstolens pröfning samt vittnen afhörts, utlät sig *häradsrätten* under häradshöfdingen *Asplunds* ordförandeskap medels den 10 september 1891 afkunnadt utslag och

fann utredt vara att vicelandtmätaren Pelander vid sin den 15 mars 1890 afslutade rågångsförrättning, efter det han å karta affattat ifrågavarande lägenheters stränder sådana desamma å gamla kartor öfver lägenheterna funnos utmärkta, utstakat och utpålät rån i förenämnda vattendrag från Tapa-

tora holme till Härjánhäntä udde midt emellan nyssberörda stränder; i följd hvaraf och enär under tidernas lopp ansehlga tillandningar uppstått vid stränderna under Kaustio rusthåll och Sannais by omordade rå ställvis komme att ingå på sagda tillandningar samt Kaustio rusthåll och Sannais by sålunda vid dessa ställen blefve helt och hållet uteslurna från vattendraget;

men alldenstund uti 4 § 12 kap. J. B. stadgades, att om å, sjö eller sund är sidlängs emellan byar, ege då hälften hvardera, samt vicelandtmätaren Pelander på grund häraf bort draga rån i vattendraget längs dess midt vid vattnets medelhöjd emellan ifrågavarande lägenheters nuvarande stränder,

fördenskull och enär nämnda rå således vore oriktig pröfvade häradsrätten rättvist upphäfva och ogiltig förklara den öfverklagade rågångsförrättningen.

Åbo hofrätt, hvars granskning Johan Stöör och hans medparter i vadväg underkastade saken, yttrade sig i dom af den 4 mars 1893 och

fann af handlingarna i målet framgå, det Gustava Wilhelmina Kaustio och hennes medparter öfverklagat vicelandtmätaren Pelanders uti ifrågavarande vattendrag värkställda rågång på den grund, att den uti vattendraget utpålade kungsådran alltid ansetts utgöra rå emellan Wehaks by å ena samt Kaustio rusthåll och Sannais by på andra sidan äfvensom att egarne af Kaustio rusthåll och Sannais byamän sedan urminnes tider nytjat fiskevattnet i sagda vattendrag på sin sida om kungsådran;

dock emedan utredt vore att kungsådran i nämnda vattendrag utpålats först den 20—23 mars 1877 af numera länelandtmätaren Gustaf Wilhelm Methers samt Gustava Wilhelmina Kaustio och hennes medparter icke gittat visa att dem tillkomme, med andras uteslutande, rätt till fiske i vattendraget på Kaustio rusthålls och Sannais bys sida om kungsådran,

ty och då någon rå i vattendraget, enligt de i målet företedda kartorna, icke blifvit bestämd, när storskiftet å

orten värkstälts, äfvensom sagda rå förty, jämlikt 4 § 12 kap. J. B., borde gå emellan vattendragets båda stränder, sådana desamma voro vid tiden för nämnda storskifte,

pröfvade hofrätten rättvist, med upphäfvande af häradsrättens utslag, förkasta Gustava Wilhelmina Kaustios och hennes medparterers klandertalan samt förklara vicelandtmätaren Pelanders ifrågavarande rågång för ståndande.

Denna hofrättens dom uttryckte hofrättsrådet *Stadighs*, assessorerne *Bruuns* och *Svinhufvuds* samt adjungerade ledamoten, advokatfiskalen *Lundenius'* mening.

Assessorn *Salingre* ansåg Johan Stöör och hans medparter icke hafva förebragt skäl till ändring i häradsrättens utslag, vid hvilket assessorn förty med stöd af 3 § 12 kap. J. B. lät bero.

Gustava Wilhelmina Kaustio och hennes medparter sökte på nedsatt revisionsskilling ändring hos H. K. Mt., bifogande ej mindre utredning om att kungsådra utpålats uti ifrågavarande vattendrag första gången redan år 1847 än äfven ett af särskilda på orten bosatta personer gifvet intyg däröfver att, såvidt de själfva kunde minnas och af andra hört, båtleden uti vattendraget, hvilken i det allra närmaste sammanföll med den sedermera utpålade kungsådran, tidigare betraktats såsom gräns mellan de på hvardera sidan om vattendraget belägna byar och hemman samt att efter kungsådrans utpålade densamma hållits såsom rå.

Ofverstyrelsen för landtmäteriet, som affordrades underdånigt utlåtande i saken, ansåg att omordade kungsådra borde i öfverensstämmelse med häfden och förefintliga naturförhållanden förklaras utgöra rå.

Vid målets behandling i *k. senatens justitiedepartement* yttrade sig först senatorn *Clouberg*, och,

alldenstund utredt vore, att, då storskifte öfvergått de samfälligheter, till hvilka Wehaks by samt Kaustio rusthåll och Sannais by hörde, någon rå icke blifvit utmärkt uti omförmälda vattendrag samt att däri sedermera under tidernas lopp uppstått tilländningar, som förorsakat förändringar i fiskevattnets gränser,

fördenskull och emedan uti förevarande fall urminneshäfd, som Gustava Wilhelmina Kaustio och hennes medparter till stöd för sin rätt åberopat, ej kunde gälla samt den omständigheten, att kungsådra blifvit utpälad i vattendraget, icke invärkade å saken,

fann senatoren lika med hofrätten ifrågavarande rå böra jämlikt 4 § 12 kap. J. B. dragas emellan Wehaks bys strand samt Kaustio rusthålls och Sannais bys strand, sådana dessa stränder varit vid tiden för storskiftet,

hvarför och då någon anmärkning ej gjorts därom, att sagda rå icke vore sålunda uppdragen, senatoren pröfvade rättvist låta bero vid det slut, uti hvilket hofrätten genom dess förenämnda dom i saken stannat.

Senatoren *Borenius* förenade sig med senatoren *Clouberg*.

Senatoren *Gylling* utlät sig att,

emedan omförmälda vattendrag, som af ålder utgjort naturlig skiljegräns emellan Wehaks by å ena samt Kaustio rusthåll och Sannais by på andra sidan, såsom sådan bibehållits, då storskifte öfvergått de samfälligheter, hvartill nämnda byar och rusthåll hörde, utan att dock någon rå därvid blifvit i vattendraget utmärkt, men kungsådran i det samma, hvilken i vederbörlig ordning utpålats redan år 1847, därefter visats hafva blifvit i antydt afseende såsom råskillnad hållen,

ty och då ifrågavarande, fordom breda sund under tidernas lopp genom tillandning så förändrats, att det öppna vattnet däri numera bildade endast en smal båtled, som framlöpte midt emellan vattendragets nuvarande stränder och i det närmaste sammanföle med den i sundet utpälade kungsådran,

fann senatoren *Gylling* sagda kungsådra böra jämlikt 3 § 12 kap. J. B. anses såsom rätter råled emellan ofvanberörda byar och rusthåll samt vicelandtmätaren *Pelander* således vid uppdragandet af ifrågavarande rå hafva oriktigt förfarit,

hvarföre senatoren med upphäfvande af hofrättens dom lät vid häradsrättens utslag i saken förblifva.

Senatorerne *Fellman* och *Streng* voro ense med senatorn *Clouberg*.

Senatorerne *Hornborg*, *Hougborg*, *Cederholm* och vice-ordföranden, friherre *Palmén*, instämde uti senatorn *Gyllings* yttrande, i enlighet hvarmed, såsom af de flesta rösterna omfattadt, senatens dom i målet den 12 oktober 1894 gafs.

S.

Skall den, hvilken, sedan tio år förflutit efter det han utstått straff för andra resan oloflig brännvinsförsäljning, gjort sig skyldig till enahanda förbrytelse, ådömas ansvar för första eller andra resan?

Efter angivelse af inhyseskarlen Wilhelm Maakari, från Vättilä by i St Mårtens socken, samt på kronolänsmannen Isak Edvard Sjömans åtalan förklarade *häradsrätten* i nämnda sockens tingslag medels den 4 mars 1893 afkunnadt utslag utredt vara att bondehustrun *Karolina Henriksdotter Kupi*, från *Pardela* by i *Koskis* kapell, under loppet af de två år, som föregått den 8 mars 1892, då ifrågavarande åtal anhängiggjordes, i sitt hemvist å *Kupi* hemman i *Pardela* by idkat oloflig försäljning af spritdrycker; i anseende hvartill och då *Karolina Henriksdotter* allaredan två gånger straffats för enahanda förbrytelse *häradsrätten* i stöd af 35 § i förordningen den 9 juni 1892 angående, bland annat, försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spritdrycker dömde *Karolina Henriksdotter* att för tredje gången oloflig brännvinsförsäljning hållas sex månader i fängelse, hvarhos *Karolina Henriksdotter* ålades att ej mindre till *Koskis* kommun för den henne till last tagna förbrytelsen utgifva femtio mark än utbetala särskilda ersättningar.

Åbo hofrätt, under hvars pröfning *Karolina Henriksdotter* i besvärsväg drog saken, lät genom utslag, gifvet den 23 september 1893, vid *häradsrättens* förestående utslag bero.

Uti hofrättens utslag sökte *Karolina Henriksdotter* i underdånighet ändring hos H. K. M:t.

Då målet, efter det strafflagen träd i gällande kraft, den 12 november 1894 föredrogs i *k. senatens justitiedepartement*, yttrade sig först senatorn *Clouberg* och

fann lika med hofrätten utredt vara att Karolina Henriksdotter, som den 24 september 1870 fälts till ansvar för andra resan brännvinsförsäljning och utstått det henne ådömda straff, under loppet af de två år, som föregått den 8 mars 1892, i sitt hemvist ånyo idkat oloflig försäljning af spritdrycker;

i anseende hvartill och då, innan sistnämnda förbrytelse skett, mer än tio år sålunda förflutit från det Karolina Henriksdotter senast utstått straff för enahanda brott samt högre straff för återfall förty, jämlikt 2 § 6 kap. i strafflagen och 3 mom. 6 § i förordningen den 19 december 1889 om införande af ny allmän strafflag m. m., i förevarande fall icke egde rum,

senatorn pröfvade rättvist, med stöd af det utaf hädelsrätten åberopade lagrum, döma Karolina Henriksdotter att för hvad henne i ofvanstående måtto tillräknats böta 120 mark, hvilka böter skulle tillfalla kronan och af Karolina Henriksdotter vid bristande tillgång till desammas gäldande afsittas med 22 dagars fängelse;

med hvilken ändring vid hofrättens utslag i öfrigt skulle bero.

Senatorerne *Borenius* och *Gylling* voro ense med senatorn *Clouberg*.

Senators *Fellman*

ansåg Karolina Henriksdotter för hvad henne stannade till last, enär mer än tio år förflutit, sedan Karolina Henriksdotter fälts till ansvar för andra resan oloflig försäljning af spritdrycker och därför utstått straff, i stöd af 2 § 6 kap. i strafflagen och 3 mom. 6 § i förordningen den 19 december 1889 om införande af ny allmän strafflag m. m. böra straffas såsom för andra resan brännvinsförsäljning,

och pröfvade förty rättvist med stöd af de utaf hädelsrätten åberopade lagrum döma Karolina Henriksdotter att härför böta 150 mark, hvilka böter skulle tillfalla kronan

och af Karolina Henriksdotter vid bristande betalningstillgång afsittas med 25 dagars fängelse;

med hvilken ändring senatorm i öfrigt lät vid hofrättens utslag förblifva.

Senatorerne *Streng* och *Hornborg* biträdde senatorm Fellmans mening.

Senatorerne *Hougborg* och *Björkstén* voro ense med senatorm Clouberg.

Senatorm *Cederholm* yttrade enahanda mening som senatorm Fellman.

Viceordföranden, friherre *Palmén* instämde uti senatorm Cloubergs yttrande, i enlighet hvarmed, såsom af de flesta röster omfattadt, senatens utslag är utfärdadt.

9.

Inom hvilken tid skall fordringsegare söka löftesman, som iklädt sig proprieborgen, för gäldandet af ett viss tid efter uppsägning till betalning förfallet lån, såvidt lånet icke utginge ur därför pantförskrifven egendom?

Emot den 5 oktober 1878 dagtecknad skuldsedel erhöll stabskaptenen Otto Wilhelm Alarik Stadius från den under domkapitlets i Borgå förvaltning stående Lindhska donationsfonden ett lån, stort 21,707 mark 64 penni; och förband sig stabskaptenen Stadius i skuldsedeln att sex månader efter skedd uppsägning återbetala nämnda summa med fem procents ränta, jämte det domkapitlet berättigades att till säkerhet för lånet söka och vinna inteckning uti stabskaptenen Stadius då tillhöriga Harjula skattehemman N:o 9 i Pihlajaniemi by af Sääminge socken; och blef berörda inteckning fastställd den 19 oktober 1878. A skuldsedeln fans för öfrigt följande borgesförbindelse:

»I händelse förestående, stabskaptenen O. A. Stadius beviljade lån ej skulle utgå ur värdet för den därför pantförskrifna lägenheten, Harjula skattelägenhet i Pihlajaniemi by och Sääminge socken, gå underskrifne en för alla och alla

för en i full proprieborgen för skilnaden emellan det utgående egendomsvärdet och förenämnda lånebelopp jemte ränta; försäkras Nyslott den 5 oktober 1878.

Math. Brunou.
Häradshöfding.
(Sigill)

Ph. Malm.
(Sigill)

Alfred Blomstedt.
Tullförvaltare.
(Sigill)

Sedan guvernören i St Michels län medels den 18 december 1885 meddeladt utslag, hvarvid Wiborgs hofrätt efter anförda besvär genom utslag af den 20 maj 1886 lät bero, dömt i mät förenämnda Harjula skattehemman till gäldande af ifrågavarande lån med därå från den 27 november 1880 upplupen fem procents ränta, försiggick hemmanets exekutiva försäljning å landskansliet i sagda län den 30 juni 1887. Vid försäljningen inflöt efter afdrag af kostnaderna för auktionen endast 7461 mark, hvarigenom blott den å domkapitlets fordran från den 27 november 1880 till auktionsdagen upplupna oguldna räntan, utgörande 7154 mark 48 penni, samt å kapitalet 306 mark 52 penni betäcktes.

Emellertid hade stabskaptenen Stadius upplåtit all sin egendom till sina borgenärers förnöjande och dom i konkursnålet afkunnats den 2 juni 1887, därvid domkapitlets fordran blifvit till betalning fastställd.

Efter det borgesmannen, dåmera kamreraren i tullstyrelsen, Blomstedt den 1 februari 1888 å lånet inbetalt 7,133 mark 71 penni med ränta för tiden från den 30 juni 1887 till nästnämnda inbetalningsdag, anhöll domkapitlet, som icke fått emottaga någon dividend ur stabskaptenen Stadius' konkurs, uti en den 10 september 1888 till guvernören i St Michels län ankommen skrifvelse att borgesmannen, telegrafisten Ph. Malm, hos hvilken lånet den 5 november 1887 blifvit till betalning uppsagdt, måtte åläggas att till domkapitlet utgifva å dess fordran ännu återstående 14,267 mark 41 penni jämte ränta från den 30 juni 1887.

Uti affordrad förklaring framhöll telegrafisten Malm att hans borgen ingåtts den 5 oktober 1878, att lånet blifvit hos honom uppsagdt den 5 november 1887 samt att domkapitlets ansökan om förbindelsens fullgörande delgifvits Malm först den 13 november 1888; hvarför och då Malm altså blifvit sökt hvarken inom 10 år från borgens datum eller inom 12 månader från uppsägningsdagen domkapitlets talan af honom motstodes såsom sentida väkt.

Domkapitlet framhöll i aflämnadt bemötande att den af telegrafisten Malm åsyftade tio års preskriptionen afbrutits genom förberörda uppsägning samt att, äfven om 4 § i kgl. förordningen den 28 juni 1798 angående vissa omständigheter uti lagsöknings- och utmätningssål vore å förevarande fall tillämplig, den däri stadgade preskriptionstiden kunde räknas först från den i stabskaptenen Stadius' skuldsedel förbehållna uppsägningstidens utgång.

Medels den 12 juli 1889 gifven resolution förvisade guvernören målet såsom tvistigt till domstols pröfning, därå domkapitlet på telegrafisten Malm ågången stämning till 1890 års lagtima höstting i Rantasalmi sockens och Kangaslampi kapells tingslag återhämtade omförmälda hos guvernören väkta talan.

Sedan telegrafisten Malm emellertid afidit, innan svaromål i hufvudsaken afgifvits, samt hans enka Fanny Olivia Malm, såväl å egna vägnar som i egenskap af naturlig förmyndare för sina i äktenskapet med Malm födda omyndiga barn, den 24 februari 1892 hos häradsrätten i förberörda tingslag anhållit att, med åtnjutande af urarfva förmån, få afträda telegrafisten Malms egendom till hans borgenärers förnöjande, bevakade domkapitlet å inställedagen i sagda konkurs- och urarfvamål meranämnda fordran, därå häradsrätten uti den 30 september 1892 i konkursmålet afkunnad dom lämnade domkapitlet, hvars anspråk motsagts, öppet att genom särskild rättegång i laga ordning därom med konkursboet tvista, jämte det domkapitlets betalningsrätt fastställdes för ett belopp af högst 14,267 mark 41 penni och fem procents ränta därå från den 30 juni 1887.

Efter stämning å sysslomannen i berörda konkurs kronolänsmannen Erik Brynolf Sahlstein upprepade domkapitlet vid den 11 mars 1893 i nämnda tingslag förrättadt urtima ting ånyo dess ifrågavarande fordringsanspråk.

Uti afgifvet genmäle hänvisade kronolänsmannen Sahlstein till hvad tidigare å svarandesidan i målet anförts samt förmenade dessutom att löftesman, som iklädt sig s. k. fyllnadsborgen, hvarmed proprieborgen vore oförenlig, jämlikt förordningen den 24 februari 1873 angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarighet, borde, där gäldenären gjort konkurs, sökas inom natt och år antingen från den dag konkursdomen gifvits eller åtminstone från den dag då panten realiserats och löftesmannens ansvarssumma sålunda blifvit utredd; hvarför och då i förevarande fall dom uti stabskaptenen Stadius konkurs meddelats den 2 juni 1887 och den intecknade fastigheten försåls den 30 juni samma år, men domkapitlet först den 10 september 1888 gjort utsökning mot telegrafisten Malm anhängig äfvensom utsökningshandlingarna först den 13 november nästsagda år delgifvits Malm, kronolänsmannen Sahlstein vidblef att domkapitlets anspråk vore preskriberadt.

Domkapitlet framhöll med anledning häraf bland annat, att, då betalningsskyldighet för löftesman, som åtagit sig s. k. fyllnadsborgen i ingen händelse kunde inträda, förrän den pantsatta egendomen blifvit realiserad, hvarken den för proprie- eller den för laga borgen stadgade preskriptionen kunde beträffande fyllnadsborgen tillämpas; och vore förty talan emot den, som iklädt sig fyllnadsborgen, icke begränsad af någon annan preskriptionstid än den allmänna i 1868 års förordning fastställda, hvilken åter i detta fall blifvit afbruten genom den telegrafisten Malm delgifna uppsägningen.

Häradsrätten utlät sig genom den 19 juni 1893 afkunnadt utslag att

emedan, bland andra, telegrafisten Malm den 5 oktober 1878 iklädt sig löftesmannans ansvarighet för stabskaptenen Stadius' omförmälda skuld till domkapitlet såväl till kapital som ränta, till den del densamma icke utginge ur värdet för det till säkerhet för domkapitlets sagda fordran inteck-

nade skattehemmanet n:o 9 i Pihlajanniemi by och det, med afseende å borgesförbindelsens natur således, jämlikt 3 § i k. förordningen den 24 februari 1873 angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet, ålegat domkapitlet, därest detsamma velat hafva sin talan bevarad, att inom 12 månader från den dag förenämnda lägenhet blifvit å offentlig auktion försåld emot telegrafisten Malm väcka ifrågavarande fordringsanspråk,

men domkapitlet, ehuru sagda försäljning försiggått den 30 juni 1887, först den 10 september 1888 och således sentida hos guvernören i S:t Michels län anhängiggjort ifrågavarande talan,

ty pröfvade häradsrätten rättvist samma talan såsom sentida väkt förkasta.

Hofrätten, under hvars pröfning domkapitlet på förbehållet vad drog målet, lät genom dom af den 7 april 1894 vid häradsrättens förestående utslag bero.

Denna hofrättens dom innefattade hofrättsrådet *Tamelanders*, assessorn *Wulskmans* samt adjungerade ledamoten notarien *Spåres* mening.

Referenten viceadvokatfiskalen *Andelin*, med hvilken hofrättsrådet *Perander* var ense, yttrade sig att

alldenstund ofvannämnda af stabskaptenen Stadius till domkapitlet utfärdade skuldebref varit stäldt att betalas sex månader efter skedd uppsägning samt telegrafisten Malm ingått jämte andra personer, en för alla och alla för en, proprieborgen för gäldandet af den del af lånesumman, som icke utginge ur värdet för den till säkerhet för domkapitlets fordran intecknade fastigheten,

fördenskull och emedan telegrafisten Malm vid sådant förhållande bort för den efter fastighetens försäljning oguldna återstoden af lånebeloppet, jämlikt 4 § i kgl. förordningen af den 28 juni 1878, lagsökas inom tolf månader från den i följd af skedd uppsägning inträffande förfallodag samt, enär uppsägning meddelats Malm den 5 november 1887, senast den 5 maj 1889, men domkapitlet redan den 10 september 1888 till guvernören i S:t Michels län inlämnat ansökning

om Malms förpliktande att till domkapitlet inbetala förberörda å skulden oguldna belopp,

ty och då domkapitlet jämväl för öfrigt iakttagit hvad domkapitlet till dess rätts bevakande ålegat, pröfvade viceadvokatfiskalen rättvist, med upphäfvande af häradsrättens utslag, tillerkänna domkapitlet betalningsrätt uti aflidne telegrafisten Malms till konkurs afträdde tillgångar för ett belopp af 14,267 mark 41 penni och fem procents ränta därå från den 30 juni 1887 med den rätt 18 § i k. förordningen den 9 november 1868 om borgenärers rätt och företråde för hvarandra till betalning ur egendom, som blifvit till konkurs afträdd, förmår.

Uti hofrättens förberörda dom sökte domkapitlet ändring hos H. K. M:t med anhållan, att domkapitlet måtte tilldömas fordrade 14,267 mark 41 penni jämte fem procents ränta därå från den 30 juni 1887 efter afdrag likväl af dåmera å sagda belopp af lagmannen Mathias Bernt Gustaf Brunou erlagda 7,133 mark 71 penni med ränta till betalningsdagen.

Då målet föredrogs i *k. senatens justitiedepartement*, yttrade sig till först senatorn *Borenius*, som på de af viceadvokatfiskalen Andelin i hofrätten anförda grunder pröfvade rättvist, med upphäfvande af hofrättens dom och häradsrättens utslag, tillerkänna domkapitlet betalningsrätt uti aflidne telegrafisten Malms till konkurs afträdde tillgångar för det belopp domkapitlet förmält sig numera hafva att å ifrågavarande lån fordra eller 7,133 mark 70 penni jämte fem procents ränta därå från den 30 juni 1887, med den rätt i konkursdomen för fordran faststälts.

Senatorn *Gylling* fann den löftesmannans ansvarighet telegrafisten Malm uti förbindelsen af den 5 oktober 1878 sig iklädt icke innefatta sådan borgen, som uti 3 § af 1873 års förordning omförmäles, och föreskrifterna däri således icke vara å förevarande fall tillämpliga;

hvarför och då enligt förbindelsens ordalydelse Malm ej håller borgat för skuldens betalning å viss utsatt tid samt skulden blifvit inom tio år efter tillkomsten af Malms förbindelse hos honom till betalning uppsagd, domstolarna sak-

nat anledning att förklara domkapitlets talan vara sentida väkt;

och vardt målet förty, med ogillande och upphäfvande af hofrättens dom och häradsrättens utslag af senatoren återförvisadt till häradsrätten, som ägde detsamma vid anmälan till förnyad behandling upptaga.

Senatoren *Hornborg* fann domkapitlet icke hafva anfört skäl till ändring i hofrättens dom, vid hvilken senatoren förty lät bero.

Senatoren *Hougborg* var på de af senatoren Borenus åberopade skäl ense om det slut, hvori senatoren Gylling i saken stannat.

Senatoren *Cederholm* förenade sig med senatoren Gylling.

Senatens i enlighet med senatoren Gyllings yttrande affattade utslag är gifvet den 6 november 1895.

Om organisationen och utarbetandet af rätts- och särskildt kriminalstatistiken i Tyskland, Österrike och Sverige ¹⁾).

Rättsstatistikens uppgift är att i siffror gifva en bild af rättsvärden och rättsförhållandena i ett land, beaktande sålunda dels de organ samhället äger för rättsordningens upprätthållande och deras verksamhet, dels föremålet för denna verksamhet, rättstvister och andra civilrättsliga ärenden samt rättsvidriga handlingar äfvensom de brottsliga personerna.

Det vidsträckta område rättsstatistiken omfattar fördelar sig sjelffallet i smärre gebit allt efter de väsendtligen olika sidorna i densamma. Huru gränslinjerna emellan rättsstatistikens olika underområden riktigast böra uppdragas, detta är ett spörsmål, hvarom olika meningar kunna hysas och vid hvars besvarande in praxi rättsordningen och domstolsväsendet i skilda länder väsendtligen är bestämmande.

Följande indelning af rättsstatistiken har föreslagits af nuvarande chefen för Tyska Rikets statistiska centralverk, Geheimerådet, Dr. H. von Scheel, som i densamma särskiljer fyra olika områden.

1) *Domstolsstatistiken* eller den *judiciela* statistiken uti inskränktare bemärkelse har till uppgift att redogöra för rättsskipningens organ, domstolarnes och öfriga judiciela myndigheters antal och beskaffenhet samt omfattningen af

¹⁾ Emedan efterföljande relation har sitt upphof från och föranledts af en af författaren med statsunderstöd år 1894 verkställd studieresa till kontinenten, har densamma blifvit inlemnad till Kejsrerliga Senaten. Före tryckningen har den i några punkter utvidgats eller förändrats.

den verksamhet de utöfva. Den utgör i främsta rummet en arbetsstatistik för berörda myndigheter och omfattar i öfverensstämmelse dermed den civila rättsvården icke mindre än rättsskipningen i brottmål. Den redogör för målens och ärendenas antal i skilda stadier af rättslig behandling samt för den utgång de dervid erhållit.

2) Den egentliga *justitiestatistiken* har till föremål ensamt rättsskipningen i brottmål. Den åskådliggör tillämpningen af gällande lag på de olika slag af brott och förseelser, hvilka komma under rättslig pröfning, vare sig denna utmynnar i fällande utslag eller icke. Brottens antal inom skilda kategorier, de åtalade personernas antal, domstolsutslagens innehåll, de ådömda straffens beskaffenhet efter art och mått o. s. v. bilda justitiestatistikens innehåll.

3) Medan förenämnda grenar af rättsstatistiken hafva en väsendtligen administrativ karaktär, ställer sig deremot den egentliga *kriminalstatistiken* i ledet af de sociala vetenskaperna. Den äger att undersöka och belysa omfattningen och beskaffenheten af den i samhället förefintliga brottsligheten, som kommit till de rättsvårdande myndigheternas kännedom. I kriminalstatistiken är det väsendtligen de brottsliga personerna, förbrytarene, såsom samhällsgrupp, hvilka uppmärksammas. Till kriminalstatistikens viktigaste uppgifter hör sålunda att utreda de brottsliges personliga förhållanden och sociala ställning (kön, ålder, yrke, antecedentia o. s. v.) samt dessa faktorerers inflytande på brottsligheten, vidare att belysa användningen, rättvisan och ändamålsenligheten af olika straffarter och straffmått, återfall i brott m. m.

4) *Fångvårdsstatistiken* slutligen har till uppgift att redogöra för fängelsernas organisation, den omfattning, hvori de tagas i anspråk, frihetsstraffens beskaffenhet och verkställighet; vidare att lemna upplysning angående de i fängelserna intagnes personliga förhållanden, deras verksamhet och uppförande m. m.

Ofvan angifna, på väsendtligen teoretiska grunder byggda indelning af rättsstatistiken finnes ingenstades in praxi strängt genomförd. Så t. ex. är särskildt justitiestatistiken i regeln fördelad och sammanförd dels med den judiciela, dels med

kriminalstatistiken²⁾. Fängelsestatistiken deremot, med dess klart begränsade, speciela område, bearbetas i regeln särskildt för sig och är denna statistik i öfverensstämmelse dermed i allmänhet öfverlemnad åt resp. sackmyndighet.

För vinnande af större tydlighet och säkerhet i framställningen hafva i föreliggande relation de af von Scheel föreslagna benämningarna för ofvan definierade olika områden af rättsstatistiken användts. När så icke skett, har den afvikande benämningen varit citerad och detta angifvits genom citationstecken.

Domstols- och justitiestatistiken har, såsom redan nämndes, väsendtligen administrativ karaktär och uppgift. Dess innehåll och affattning står i hvarje särskildt land i närmaste beroende af dettas domstolsförfattning, processordning m. m. De olikheter, delvis grundväsendtliga, som i detta afseende äro rådande emellan olika länder (t. ex. Finland och Sverige å ena sidan samt Tyskland och Österrike å den andra), återspeglas därför tydligt uti berörda statistik. Större är likformigheten och den internationela jämförbarheten på kriminalstatistiskt område. Härtill medverkar ej blott den mer allmänt sociala, väsendtligen demografiska karaktären af detta statistiska forskningsområde, utan ock den tendens, som den moderna brottmålslagstiftningen i olika länder röjer, att förbi alla betydande och troligen för alltid bestående olikheter ändock närma sig till en viss hufvudsaklig öfverensstämmelse. Så har t. ex. Finland, sedan strafflagen af den 19 december 1889 trädt i gällande kraft, tagit ett viktigt steg framåt i fråga om jämförbarhet emellan dess och utländsk kriminalstatistik.

²⁾ Jfr. i den följande redogörelsen för den tyska rättsstatistiken speciellt den af v. Scheel ledda tyska „Kriminalstatistiken“. — Det har ock med fullt skäl emot von Scheels indelning af rättsstatistiken anförts, att justitie-statistiken, fattad enligt hans definition, väl mycket sammangår med såväl den judiciela som med kriminalstatistiken samt att fängelsestatistiken, som är till sitt område tydligt begränsad emot öfriga underafdelningar af ifrågavarande statistik, kvalitativt mycket närmar sig kriminalstatistiken t. ex. i utredningen af de fångnes personliga förhållanden.

Med afseende å nyss antydda omständigheter afse efterföljande anteckningar främst organisationen af och metoden för kriminalstatistikens utarbetande.

Tyska Riket.

Tyska Rikets rättsstatistik omfattar såväl judiciel och justitie- som kriminalstatistik, — medan deremot fångvårdsstatistiken icke är upptagen inom ramen af den allmänna riksstatistiken, — och är den fördelad emellan tvenne skilda myndigheter samt utkommer i två, af hvarandra fullkomligt oberoende publikationsserier. „Das Reichs- Justizamt“ handhar den judiciela statistiken och „Kaiserliches Statistisches Amt“ kriminalstatistiken, medan justitiestatistiken på sätt nedan närmare angifves är för begge gemensam.

Den judiciela statistiken offentliggöres, — fränset de mer löpande eller summariska uppgifter, som bl. a. ingå i „Justiz-Ministerial-Blatt für preussische Gesetzgebung und Rechtspflege“, — i „Deutsche Justizstatistik“, som af nämnda ministerium utgifves hvarannat år. Denna publikation redogör dels för de judiciela myndigheterna, dels för deras verksamhet.

Efter en kort öfverblick af den tyska domstolsorganisationen (Amtsgerichte och Landgerichte, Oberlandesgerichte och Reichsgericht [Oberstes Landesgericht i Bayern], äfvensom extraordinarie Konsulargerichte) innehåller publikationen en öfersigt af domstolarnes antal och områden samt antalet af vid dem anställda domare och allmänne åklagare, Staatsanwaltschaften, samt godkände advokater. Här lemnas en öfverblick af de arbetskrafter, som stå i den tyska rättskipningens tjänst.

En väsendtlig del af publikationen i fråga upptages af process-statistik, fördelad på civila mål och brottmål. Uppgifter gifvas för olika domstolskategorier om de civila målens antal inom vissa allmänna, med afseende å den rättsliga handläggningen särskilda grupper, vidare uppgifter angående de utslag domstolarne fällt, angående den tid, som

för målens handläggning åtgått, angående besvär, som i högre instans anförts, och resultaten af desamma m. m. — För brottmålen afgifvas motsvarande uppgifter, med en fördelning af brotten och förseelserna i de tre stora hufvudkategorierna: Verbrechen, Vergehen och Uebertretungen, om hvilka närmare i redogörelsen för kriminalstatistiken. För konkursmålns antal och utgång redogöres särskildt.

Slutligen innehåller denna statistik allmänna, för hvarje domstolskategori och rättsinstans gemensamma, årsvis uppgjorda öfversiktliga arbetsredogörelser för olika slag af civila och kriminela mål och ärenden, med beaktande af olikheterna emellan dem ur processuel synpunkt.

Beschaffenheten af och föremålet för utförda tvistemål eller öfriga civila ärenden liksom arten af de förbrytelser och förseelser, på hvilka brottmålen hafva afseende, egnar ifrågavarande statistik icke någon närmare utredning. Dessamma gäller innehållet af de utslag, som i skilda mål afgifvas; för brottmål meddelas blott ytterst summariskt antalet i olika domstolskategorier sakfällda eller frikända personer, hvilka därför, vid återförvisning af ett mål, räknas dubbelt. Denna omständighet jämte flere andra, t. ex. den att ifrågavarande justitiestatistik omfattar äfven förbrytelser emot de särskilda tyska staternas lagar, vållar åtskilliga olikheter gentemot „kriminalstatistiken“, bl. a. den, att de sakfällda personernas nettoantal i nämnda statistik upptages betydligt lägre, än uti „justitiestatistiken“. Men dennas uppgift är ock i berörda afseende endast att vara en statistik om rättsskipningen i brottmål. Den afser att åskådliggöra kvantiteten af de rättsskipande myndigheternas arbete samt berör dess kvalitet och resultat förnämligast blott ur processuel synpunkt. Den belyser de förändringar, hvilka under olika år gjort sig gällande i dessa myndigheters verksamhet, och de skiljaktigheter, som i samma afseende äro rådande emellan olika domstolsgebit af Tyska Riket.

Jämförelser med folkmängdsnumerären inom skilda domstolsområden, rekapitulation af och jämförelser med data för tidigare år samt procentberäkningar belysa framställningen, som för öfrigt i alla hittills utkomna sex årgån-

gar af denna statistik är affattad i så godt som oförändradt samma form.

En bestämmande orsak härtill är det statistiska materialets beskaffenhet. Uppgifterna för denna statistik insändas nämligen årligen till Reichs-Justizamt från hvarje Oberlandesgericht, å för ändamålet uppgjorda tryckta formulär, färdigt sammanställda såväl för dessa rätter sjelfva som för samtliga inom deras resp. områden förekommande judiciella myndigheter. Äfven Reichsgericht och Oberstes Landesgericht i München, liksom, genom utrikesministeriet, konsular-domstolarne afgifva årliga redogörelser för sin verksamhet. Det statistiska materialet för den tyska judiciella statistiken inkommer sålunda för slutredigering och publikation i fullständigt bearbetad form.

Denna judiciella statistik är, specielt för öfverordnade myndigheter, af vikt för bedömande af domstolarnes arbeten, deras tillräcklighet eller otillräcklighet, deras behof af personal o. s. v. Att vissa försigtiga slutsatser ur densamma kunna dragas beträffande befolkningens rättsvanor, processlystnad m. m., är en biprodukt af denna statistik, icke ett syfte med densamma.

Långt mera omfattande och utbildad är den bearbetning, som egnas Tyska Rikets egentliga justitie- och kriminalstatistik, och den kan äfven fägna sig åt långt större uppmärksamhet och allmännare intresse, än hvad ofvan relaterade publikation kommer till del. Ifrågavarande statistik ingår under den gemensamma titeln „Kriminalstatistik“ i sammelvecket „Statistik des Deutschen Reichs“ och publiceras årligen (fr. o. m. 1892 års statistik) i tvenne omfångsrika häften. Af dem utarbetas det tidigare utkommande häftet, tabeller, uteslutande å statistiska riksbyrå, medan af det senare häftet, som utgör text, „Erläuterungen“, till tabellerna, den kriminalstatistiska delen utarbetas der och den hufvudsakligen justitie-statistiska å Reichs-Justizamt.

Till grund för denna hela Tyska Riket omfattande justitie- och kriminalstatistik ligga de bestämmingar, som af förbundsrådet fastställdes den 5 december 1881 och hvilka allt fortfarande äro gällande. Den afser att gifva en bild af

kriminaliteten i Tyskland, såvidt densamma manifesterat sig inför rikets domstolar. Med afseende härå beaktas i denna statistik endast sådana lagöfverträdelser, hvilka äga en kriminell karaktär, innebära ett verkligt angrepp på den för samhällets skydd stadgade rättsordningen. I detta afseende har lagstiftningen uppställt vissa tydliga rāmärken, hvilka sålunda tillika begränsa området för den tyska „kriminalstatistiken“. Den beaktar nämligen endast de förbrytelser, som i den tyska strafflagen betecknas såsom Verbrechen och Vergehen d. v. s. handlingar, hvilka äro belagda med döds- eller tukthusstraff eller med fästningsstraff i mer än fem år (Verbrechen), eller ock med fästningsstraff ända t. o. m. fem år, med fängelsestraff eller slutligen med böter öfverstigande 150 Reichsmark (Vergehen). Mindre förseelser, Uebertretungen, komma icke i betraktande och äfven ur kategorin Vergehen halva utesluts brott emot föreskrifterna för uppbörd af allmänna afgifter och skatter. Endast i rikets gemensamma, men icke de uti olika tyska staters partikulära lagar upptagna brott beaktas. Det är en till kvantiteten öfvervägande del af samtliga inför domstol beifrade lagöfverträdelser, som sålunda af principiella skäl uteslutes ur den tyska justitie- och kriminalstatistiken. Deras antal, som dock synes befinna sig i aftagande, uppgifves omkring trefaldt öfverstiga antalet af i denna statistik upptagna förbrytelser.

Men äfven rent praktiska skäl tala för denna begränsning af det statistiska materialet. En bearbetning af uppgifterna för betydligt öfver en miljon smärre förbrytelser, verkställd i konformitet med den bearbetning, som egnas det öfriga statistiska primär-materialet, skulle i kolossal grad öka det redan nu omfattande och kostsamma arbete, hvilket den tyska „kriminalstatistiken“ kräfver, — utan att ett ens närmelsevis motsvarande utbyte deraf vunnas.

Men äfven i en annan riktning är ifrågavarande statistik begränsad. Föremål för densamma äro endast de under resp. redogörelseår genom laga kraft vunnet utslag slutligt afgjorda brottmålen. Och en verkligt ingående redogörelse lemnas ensamt i fråga om de sakfälda personerna och de brott, för hvilka de sakfällts.

Denna statistik befattar sig sålunda icke alls med uppgifter för endast anhängiggjorda brottmål eller med de brottmål, som i följd af appell till högre rätt ännu icke blifvit slutligt afdömda. Och då å andra sidan brottmål, som afslutats genom frikännande utslag eller målets nedläggande, icke kunna betraktas såsom uttryck för kriminaliteten, är det äfven fullt motiveradt, att uppgifterna om de i dessa mål åtalade handlingar egnas endast en sparsam bearbetning.

Sist är den anmärkning påkallad, att inga af militära domstolar afgjorda brottmål beaktas af ifrågavarande statistik.

Uppgifterna för det sålunda begränsade kriminalstatistiska området insamlas genom *räknekort* (Zählkarten), hvita för män och blå för kvinnor.

För hvarje åtalad person, beträffande hvilken laga kraft vunnet utslag gifvits, utfylles ett särskildt räknekort.

Detta räknekort upptager under 10 särskilda punkter följande frågor: namn; ålder (födelsedag och år); vistelseort; hemortsstat (för utlänningar); religionsbekännelse; civilstånd; yrke eller befattning med uppgift om ställning i yrket; de straffbara handlingar, hvilka utslaget gäller, deras beskaffenhet och antal, orten, hvar och tiden när de föröfvats; innehållet af domstolens utslag och det ådömda straffets beskaffenhet; samt för sakfälda personer uppgift på det antal gånger de eventuellt tidigare sakfällts för brott (Verbrechen och Vergehen) emot rikslagar, arten af det brott, för hvilket de senast sakfällts, och året, när det skett; längden af senast undergånget frihetsstraff och uppgift, när det upphört.

Detta räknekort utgör grundvalen för hela den omfattande och innehållsrika tyska justitie- och kriminalstatistiken. Det meddelar alla de uppgifter, som för denna statistik erfordras.

Det förtjenar därför ett närmare skärskådande i sammanhang med en redogörelse för de principiella synpunkter, enligt hvilka bearbetningen af de kriminalstatistiska primäruppgifterna är ordnad.

Medan den judiciela statistiken sysselsätter sig endast och allenast med de vid domstol förehafda *målen*, egnar justitie-

och kriminalstatistiken sin uppmärksamhet uteslutande åt de i dessa mål undersökta eller afdömda *handlingarna* och de anklagade *personerna*. Det är dessa handlingar, som genom sitt antal och sin beskaffenhet karaktärisera kriminaliteten, och denna karaktäristik förfullständigas genom en närmare kännedom af de brottsliga *personerna*.

Vidkommande först *handlingarna* är främst att märka, att de helt kort betecknas med angifvande blott af den eller de paragrafer i strafflagen eller i andra rikslagar, som vid afdömandet åberopats. Om domstolsutslaget hänför sig till flere handlingar, angifves en hvar af dessa särskildt å skild rad, dock, om de äro af lika natur, endast deras antal genom en siffra inom parentes. Vid ideel brottkonkurrens angifves endast den handling, för hvilken lag åberopats. Försök till brott antecknas såsom sådant. Om flere personer gemensamt begått brott, angifves detta genom att å räknekortet för hvarje för dylikt brott anklagad person antecknas äfven löpande nummern för de öfriga i brottet delaktiges räknekort, för såvidt under samma år slutligt utslag angående dem fallit.

Detta om primär-materialet i denna punkt. Vid bearbetningen hafva emellertid vissa förenklingar och sammandrag måst göras. Anstiftan af, försök till och medhjelp vid brott likställas med brott af samma kategori. Om flere personer varit delaktige i ett och samma brott, så summeras icke deras brottsliga handlingar, utan betraktas och räknas de såsom en. Och om t. ex. af tio för sådant brott anklagade personer nio frikäfts, men en sakfällts, angifves utslaget för denna gemensamma förbrytelse såsom fällande och endast om samtliga anklagade frikäfts, såsom frikännande. Med frikände likställas de, som förklarats straffrie.

Bestämmande för detta förfarande torde följande synpunkter varit. Vid ett gemensamt brott föreligger *ett* angrepp på rättsordningen. Detta angrepps faktiska förekomst är konstaterad, så snart *en* af deltagarne deri om brottet förvunnits. Först då samtliga anklagade frikäfts, är brottet att såsom icke begånget anses.

Samhällsfarligheten, intensiteten af handlingens brottsliga natur är ökad genom att den utförts gemensamt, oftast efter öfverlagd plan, af flere brottslige. Men äfven denna synpunkt vinner i statistiken beaktande; samtliga brottsliga handlingar äro nämligen fördelade i tvenne kategorier, handlingar, utförde af blott en anklagad, och sådana, hvilka utförts af flere anklagade personer. Den så att säga kvantitativt större brottsligheten i en af flere gemensamt begångnen förbrytelse, än i en af färre utförd, har sin måttstock i personernas antal och detta framgår genom de afgifna räknekortens antal.

Beträffande det statistiska räknandet af de anklagade *personerna* tillämpas följande förfarande. I det oftast förekommande fallet att en person anklagats för ett brott föres han sjelfallet såsom en enhet i personkategorin för motsvarande delikt. Men äfven om han är anklagad för två eller flere särskilda brottsliga handlingar, räknas han ändock blott *en gång*, nämligen sålunda:

om han blir sakfälld blott för *en* förbrytelse, inräknas han i kategorin för detta slags brott;

om han fälles för flere förbrytelser, upptages han blott i kategorin för den förbrytelse, hvilken är belagd med strängaste straffpåföljd;

om han h. o. h. frikännes, observeras han vid den med strängaste straff belagda förbrytelsen;

i öfriga fall hänföres den anklagade till kategorin för den förbrytelse, med afseende å hvilken åtalet icke fullföljts, eller, derest åtalet för samtliga åtalade förbrytelser nedlagts, till kategorin för den, för hvilken strängaste straff finnes utsatt.

Det är naturligt, att siffrorna för angifna brottsliga handlingar och för anklagade personer icke kunna öfverensstämma. Handlingarnas antal öfverskjuter personernas betydligt; endast för vissa delikt, hvilkas utförande förutsätter en samverkan af flere, är undantagsvis förhållandet motsatt.

Vid en bearbetning af det statistiska materialet enligt angifna grunder vinnes den betydande fördelen, att person-talet är fullkomligt pålitligt. Uppgifterna om handlingarnes

antal kunna deremot icke undgå att vara behäftade med en viss osäkerhet. Redan vid rättsfallets bedömande i domstolen och jämväl sedermera vid uppgifternas antecknande å räknekortet inverkar vederbörandes enskilda omdöme och olika praxis i sådan riktning, att resultaten icke kunna blifva fullt likformiga eller pålitliga³⁾. Att sakförhållandet äfven är sådant, erkännes af den tyska kriminalstatistikens egentlige skapare, von Scheel, som därför också anser, att uppgifterna angående de brottsliga handlingarna böra för bedömande af kriminaliteten komma till endast sparsam användning.

Men personuppgifterna lida vid tillämpningen af här berörda bearbetningssätt af en annan ofullkomlighet. Den tyska kriminalstatistiken säger oss icke, huru många personer faktiskt sakfällts för hvarje kategori af olika brott. Vid samtidigt afdömande af ringare och gröfre brott försvinna, i fråga om personuppgifter, de förra. En person, som samtidigt sakfällles t. ex. för stöld och mord, upptages endast såsom mördare, ej såsom tjuf. Vid alla dylika kombinationer aflystes således från de ringare brotten en enhet, som annars skulle ökat antalet af de för dessa brott sakfälldes antal. De te sig således i den tyska kriminalstatistiken något gynsammare, än faktiskt vederborde. En motvikt bilda just i detta afseende uppgifterna om antalet brottsliga handlingar.

Det anförda förfarandet har emellertid sin förklaring och sitt berättigande. Kriminalstatistiken i egentlig mening afser främst ett studium af de brottsliga *individerna* såsom sådana; den betraktar dem såsom en särskild befolkningsgrupp. Det är brottslighetsgraden hos dessa individer den söker konstatera och åskådliggöra. Brottslighetsgraden åter

³⁾ På härom gjord förfrågan meddelades mig, att några förtydligande bestämningar om det förfarande, som i detta och andra afseenden borde af domare följas, icke utarbetats, än mindre tillsändts dem. Blott undantagsvis hafva förfrågningar ingått till Reichs-Justizamt om huru i vissa särskilda fall uppgifter borde affattas. — Det torde ock möta oöfvervinneliga svårigheter att finna ett schema, som kunde omfatta och stricte tillämpas på alla de oändligt växlande former, hvori brottsligheten in casu ter sig.

har sin måttstock i straffbestämmelser, hvilka lagstiftaren stadgat för olika brott och hvilka domaren vid deras af-dömande tillämpar. Den brottslighet, som tager sig uttryck i mordet, är större än den, som framträder i tjufnaden. Brottslighetsgraden hos den individ, som begår begge dessa brott, är därför ur denna synpunkt konstaterad redan ensamt genom det förra brottet och de strängare straff det medför. I här berördt afseende så att säga konsumerar sålunda mordet det mindre brottet. Såsom brottslig individ är den här exempelvis nämnde sakfälde redan klassificerad genom att han hänföres till kategorin mördare.

Men äfven den brottslighet, som han genom tjufnaden låtit sig komma till last, bör icke i statistiken ignoreras och den blir det icke heller. Den tages i betraktande vid målets afgörande och visar sig i en skärpning af straffet. Och detta höjda straff, „die Gesamtstrafe“, som utgör det definitiva totala straffmättet för hela den rättskränkning, hvartill den sakfälde genom begge förbrytelserna gjort sig skyldig, upptages i statistiken. De ursprungliga, i händelse sammanläggning icke komme i fråga, tillämpade straffen för skilda brott tagas deremot alldeles ej i betraktande. De antecknas icke ens å räknekortet.

Tilläggsstraff (t. ex. äreförlust) deremot upptagas såsom sjelfständiga straff. Straff, hvilka ådömas jämte annat straff af svårare straffart, observeras i statistiken på följande sätt:

a) när en person för flere förbrytelser samtidigt ådömes straff af olika straffart, så antecknas han i spalten för hvarje straffart särskildt och hänvisas vid det strängare straffet genom anmärkning till de öfriga;

b) när en person för en och samma förbrytelse samtidigt ådömes frihetsstraff och böter, så upptages han blott i spalten för frihetsstraff; i not angifves antalet fall, då jämte frihetsstraff äfven böter ådömts;

c) om jämte dödsstraff eller frihetsstraff för lifstid äfven frihetsstraff ådömts på viss tid, angifves det senare i anmärkning.

Om i kriminalstatistiken de åtalade personerna antecknades vid hvarje särskild förbrytelse, så skulle för åskådliggörande af deras nettoantal uppgifter tillika måsta lemnas om det antal gånger utöfver en, i hvilka samma personer upptagits i summan. Men någon upplysning derom, i hvilken kombination de olika brotten förekommit, vore dermed icke vunnne. Dertill erfordrades ytterligare en vidlyftig och ytterst komplicerad utvidgning af kriminalstatistiken, och en sådan gäfvade dock i hvarje händelse ett resultat, på hvars gestaltning tillfälligheterna utöfva sin inverkan och hvilket näppe-ligen ägde något större värde för kriminalitetens belysning.

Ofvan relaterade förfarande i den tyska kriminalstatistiken grundar sig på den förutsättningen, att koinciden-sen emellan olika brott i det stora hela ej undergår förändringar från år till år. Vidkommande särskildt de gröfsta förbrytelse-erna ger, äfven om denna förutsättning ej vore riktig, ifrågavarande förfarande direkt ett i hufvudsak korrekt resultat, ty det är relativt osannolikt, att dessa brott skulle sammanträffa med ännu gröfre.

Differensen emellan det faktiska antalet för visst brott sakfällda personer och det i kriminalstatistiken ingående antalet har aldrig blifvit närmare konstaterad. Men att denna differens i allmänhet befinner sig i en sakta tillväxt, synes framgå deraf, att antalet personer, hvilka samtidigt sakfällts för flere förbrytelser, visar en tendens att ökas⁴⁾.

Nyss var fråga om de åtalades och de sakfälldes antal under resp. redogörelseår. Att härmed dock icke afses nettoantalet af de skilda individer, som under året varit i slutligt afgjorda mål åtalade, framgår redan ur det ofvan anförda. Om samma person i ett nytt, slutligt afgjort mål under redogörelseåret ånyo stått inför rätta, upptages han för andra gången såsom en ny enhet i kriminalstatistiken. Och dylika fall äro ingalunda sällsynta. Men ännu talrikare äro de fall, der den sakfällde under närmast föregående år eller tidigare, blifvit afstraffad. Stamtruppen af dylika domstolskunder, hvilka sålunda upprepadt figurera i samma eller på

⁴⁾ Jfr. dock anmärkningen i noten 6 längre fram.

hvarandra följande års kriminalstatistik, är mycket betydande. Så t. ex. hade af alla år 1892 för brott slutligt sakfällde icke mindre än 34.7 % tidigare afstraffats för brott. Att inom ett antal af mer än en half miljon räknekort uppsöka de för samma individ i två eller flere exemplar afgifna korten skulle emellertid, om det än vore en möjlighet, innebära ett utomordentligt drygt arbete, för hvilket den tyska kriminalstatistiken hittills ryggat tillbaka.

På dessa återfall i brott har sista momentet i räknekortet afseende. De uppgifter, som der infor dras, gälla antalet tidigare afkunnade fällande utslag beträffande förbrytelser (Verbrechen eller Vergehen) mot rikslagar; året, då det sista utslaget afkunnats, och den förbrytelse det gällde (eller, om utslaget gällde flere förbrytelser, den svåraste); tidslängden af det senast utståndna frihetsstraffet och dagen, då det upphörde. Vid ånyo begången stöld, rån, döljande af stulet gods eller bedrägeri bör tillika antalet af förut begångna brott af samma beskaffenhet anges.

På grund af förenämnda å räknekortet tecknade uppgifter utarbetas enligt de synpunkter, för hvilka ofvan redogjorts, å statistiska riksbyrån årligen fyra särskilda allmänna tabeller. Dessa hafva i senast utgifna årgång af här berörda publikation, den för 1892, följande affattning.

Tabell I meddelar en omfångsrik öfversikt af samtliga genom laga kraft vunnet utslag afgjorda kriminalfall, vare sig de afslutats genom den åtalades fällande eller frikännande eller genom målets nedläggning. Uppgifterna afgifvas särskildt för hvarje Oberlandesgerichts-Bezirk samt för riksrätten och konsulardomstolarne. I denna tabell lemnas uppgifter om antalet brottsliga handlingar och anklagade personer samt särskildt om antalet „unge förbrytare“ (personer, som ännu ej fyllt 18 år) och recidivister, vidare, vid återfall i brott, uppgifter om tidigare ådömda straff samt om straffen för de ådömda nya förbrytelse rna. Såväl för handlingar som personer uppgifves särskildt, huruvida utslagen varit fällande, frikännande eller gällt målets nedläggande

och huruvida handlingarne utförts af en eller flere personer. De i brott återfallne äro med afseende å det antal gånger de tidigare sakfällts fördelade i 5 kategorier. De tidigare ådömda frihetsstraffen äro efter tidslängden sammanförda i 4 kategorier och likaså uppgifterna om den tid, som förflutit mellan afslutningen af senast ådömdt frihetsstraff och det nya brottets begående, i 4 kategorier. Straffen äro uppgifna efter straffarter och tukthusstraffen indelade i 3 tidskategorier samt fängelsestraffen i 7.

Samtliga de förbrytelser, hvilka den tyska „kriminalstatistiken“ beaktar, äro sammanställda i tvenne systematiska förteckningar, en utförligare, omfattande i 1892 års statistik 156 nummer, och en kortare med endast 25 hufvudnummer och 86 specialrubriker. Vid redogörelse för olika brott tillämpas i den tyska kriminalstatistiken uteslutande nämnda förteckningar.

Alla förberörda uppgifter i tabell I afgifvas särskildt för hvarje brottkategori i den utförligare af nyss nämnda förteckningar.

Tabell II ger en öfversikt af brotten efter orten, der de föröfvats. I denna tabell upptagas förbrytelseerna efter den mer generela statistiska deliktförteckningen. De uppgifter denna tabell meddelar äro följande: antalet laga kraft vunna fällande utslag beträffande brott och personer; för de sakfällda personerna uppges, huruvida de sakfällts för ett eller flere brott af samma eller olika art; antalet förut sakfällde och särskildt de, som under redogörelseåret tidigare sakfällts; de sakfälldes kön och ålder vid brottets begående (under 18 år och äldre) äfvensom religionsbekännelse (kristne, specielt evangeliske och katoliker, judar, äfvensom af okänd religionsbekännelse).

Såsom ort för brottets begående upptagas de mindre tyska staterna en hvar för sig, medan de större äro indelade i smärre områden (Regierungsbezirke o. s. v.).

Tabell III utgör en öfversikt af brotten efter tiden, då de föröfvats. I denna upptagas ur den utförligare deliktförteckningen endast de förbrytelser, i fråga om hvilka dylik tidsuppgift kan anses hafva en moralstatistisk betydelse.

Tiden är uppgifven efter månader; ytterligare äro särskildt angifna de handlingar, som utförts under förloppet af flere eller icke närmare angifna månader eller ock såväl under ett föregående år som ännu under redogörelseåret. Motsvarande uppgifter lemnas utom för redogörelseåret ytterligare för de närmast föregående två åren. I en särskild sammandragstabell äro med ledning af kriminalstatistiken för dessa tre år här berörda tidsuppgifter uträknade för det första af desamma, alltså i 1892 års kriminalstatistik motsvarande tidsuppgifter beträffande alla år 1890 begångna förbrytelser, för hvilka personer sakfällts under åren 1890—1892. I de sålunda vunna siffrorna framträda för olika deliktarter kriminalitetens växlingar efter årstiderna.

Tabell IV är egnad en öfversikt af de sakfälldes personliga förhållanden, — ett slags förbrytare-biografisk öfverblick. Här ingå uppgifter om de sakfälldes kön, antalet utländingar, de sakfälldes fördelning i kombinationer för kön, civilstånd i 3 kategorier (ogifte, gifte samt enklingar, enkor och fränskilde) och ålder i 11 kategorier; de sakfälldes yrke och näring i 7 hufvudkategorier samt religionsbekännelse (såsom i tab. II).

Samtliga dessa uppgifter afgifvas särskildt för hvarje i den summariska deliktförteckningen upptaget slag af brott.

I denna tabellariska gestalt framläggas de nyaste resultaten af den bearbetning räknekortens primäruppgifter undergå.

Innan jag öfvergår till en redogörelse för den slutliga textbearbetningen af ifrågavarande statistik, återstår att här i korthet beröra den tekniska sidan af arbetena på desamma.

Primär-materialet för ifrågande statistik utgöres, såsom ofta nämnts, af ofvan relaterade s. k. räknekort för de åtalade personer, hvilkas mål under redogörelseåret slutligt afdömts. Dessa kort utfyllas vid hvarje domstol, på grund af akterna i målet, af en dertill särskildt utsedd tjänsteman (i Preussen vid Amtsgerichte af en Gerichtsschreiber

och vid Landgerichte af en Staatsanwaltschafts-Sekretär). Å hvarje kort antecknas uppgift på den akt, till hvilken det hänför sig, samt en fortlöpande nummer, hvarefter kortet signeras af resp. tjänsteman. Korten ordnas sedan i paket i nummerföljd och insändas fyra gånger om året till statistiska riksbyrån. För att underlätta öfvervakandet af sändningarnes fullständighet och förenkla expeditionen är den anordning träffad, att alla i ett Landgerichtsbezirk belägna Amtsgerichte insända sina räknekort till förste allmänne åklagaren vid resp. Landgericht, och åligger det honom att inom en månad efter utgången af nästföregående kvartal insända dessa räknekort jämte korten för das Landgericht till statistiska riksbyrån. Det är äfven till samma myndigheter riksbyrån vänder sig i och för reklamationer och förfrågningar beträffande räknekorten.

Den vid riksbyråns kriminalstatistiska afdelning anställda personalen, förutom en ledande tjänsteman, fem sekreterare samt 18—20 biträden, arbetar på två särskilda afdelningar. Den ena är uteslutande sysselsatt med granskning af räknekortens uppgifter och förser dem med särskilda beteckningar för att underlätta deras gruppering och bearbetning. Den andra afdelningen har sig anförtrodt uppgörandet af de statistiska tabellerna och öfversigterna samt korrekturläsningen för publikationen.

Af de årligen inkommande mer än en half miljon räknekorten pläga c. 3 % vara i ett eller annat afseende bristfälliga, så att de måste återsändas och rättas⁵⁾. Remissbrefven å tryckt formulär affattas ytterst summariskt och återkomma jämte de rättade korten, hvarigenom anmärkningarna ej behöfva förvaras i koncept och diariiföringen i möjligaste mån förenklas.

Granskningen af räknekorten afser dels, huruvida samtliga frågor besvarats, dels huruvida de afgifna uppgifterna äro

⁵⁾ Medan räknekortens antal från år till år starkt vuxit (1882: 403,604; 1891: 486,395; 1892: 525,277 och 1894: 562,878), har relativa antalet räknekort, som kräft rättelse eller förtydligande, nedgått. För 1892 års statistik återsändes 14,928 kort, medan 661, såsom icke till statistiken hörande, utmönstrades.

osannolika eller omöjliga. Den speciella utbildning och erfarenhet resp. tjänstemän i detta afseende ernått vitsordas synnerligt väl.

På räknekortet antecknas, såsom antydtt, i förkortning särskilda uppgifter för vidare bearbetning. Å främre sidan af detsamma antecknas åldern i årssiffra. Näring och yrke angifves genom någon af bokstäfverna A—G, utmärkande någon af de 7 allmänna yrkesgrupper, som i denna statistik beaktas, hvarjämte en siffra 1—3 anger personernas ställning i yrket (t. ex. A, 1 sjelfständig idkare af jordbruk, skogshushållning, jakt eller fiske).

För att underlätta den i tyska kriminalstatistiken ingående beräkningen af både personer och handlingar, antecknas å räknekortets baksida den lagparagraf, under hvilken vederbörande person skall observeras. Har han stått åtalad för flere brott, understrykes nyssnämnda paragrafnummer med rött, och för öfriga delikt utfyllas särskilda små bearbetningsformulär, s. k. „Handlungskarten“. Likaså förfares, derest en person åtalas för att hafva begått samma förbrytelse i flere fall; hafva dessa inträffat å samma ort och under loppet af samma månad, utfylles blott ett handlingskort med angifvande af antalet begångna brottsliga handlingar; i annan händelse utskrifvas lika många handlingskort, som olikheter i fråga om ort och tid äro förhanden.

Då flere personer äro åtalade för samma brott, insändes, såsom redan nämnt, för hvarje person ett särskildt räknekort. För att emellertid vid beräkningen af de brottsliga handlingarna åskådliggöra, att i detta fall blott *en* handling föreligger, antecknas å alla här ifrågakommande räknekort, förutom ett, i rött ett kors framför nyssnämnda paragrafnummer. Om mer än en af de i förbrytelsen delaktige blifvit sakfälld, antecknas ytterligare under paragrafnummern en 0 i rött.

På räknekortets baksida anges vidare vid återfall i brott genom siffror tiden (månader och år), som förgått sedan senast ådömdt frihetsstraff utståtts och intill begäendet af nytt brott.

Sedan räknekortens revision slutförts och de försetts med berörda anteckningar, vidtager uppräknigen af räkne- och handlingskorten enligt rubrikerna i det allmänna öfversigtsformuläret i tabell I. Samtliga kort för hvarje särskildt Oberlandesgerichtsbezirk, fördelas ytterligare efter resp. lagparagrafer i den utförligare af de statistiska deliktförteckningarna.

Derefter grupperas korten enligt den förkortade förteckningen samt fördelas inom hvarje deliktskategori efter orten för brottets begående på Regierungsbezirke och öfriga motsvarande områden. För hvarje af dessa områden uppräknas korten enligt rubrikerna i tabell II. När denna tabell blifvit färdig, fördelas korten ytterligare på Kreise och motsvarande mindre administrativa områden. För hvarje af dessa små gebit utfyllas nu s. k. „Kreiskarten“, nämligen ett särskildt kretskort för hvarje nummer i den förkortade deliktförteckningen. Dessa kretskort upptaga antalet sakfälda personer samt särskildt kvinnor, förut afstraffade samt „unga förbrytare“, äfven bland dem specielt kvinnor. Kretskortens speciela uppgift är att tjena såsom underlag för kriminalkartografiska framställningar, liksom för medeltalsberäkningar för en följd af år.

Härefter följer uppräkning af korten efter tiden för brottens begående och ingå de härvid funna resultaten i tabell III. Sist kommer bearbetningen af uppgifterna angående de sakfäldes personliga förhållanden, — med särskildt beaktande af recidivister, — och uppgörandet af tabellen IV. Speciela uppräknningar göras beträffande längden af ådömda frihetsstraff och beloppet af ådömda böter. Härvid användas särskilda tryckta hjälp- eller bearbetningsformulär. Å bötesformuläret antecknas antalet personer, som sakfällts till böter, ordnade inom vissa beloppskategorier, och anges genom olika färgadt bläck, huruvida böterna ådömts såsom enda straff eller jämte frihetsstraff eller huruvida slutligen samma person för annat brott måhända fällts till ytterligare ett bötesstraff.

Räknekortens gruppering och uppräkning fortskrider sålunda systematiskt och successivt från en allmännare till en

mer detaljerad bearbetning, utan att något återgående till ett tidigare bearbetningsstadium blir nödigt.

För sammanställning af de slutliga tabellerna och öfversigterna finnas dessutom tryckta formulär.

De hjälpformulär, hvilka sålunda användas i förarbetena till den tyska kriminalstatistiken, representera olika grader af primäruppgifternas förarbetning. De betydande tekniska fördelar räknekortsystämet erbjuder för statistiskt arbete komma sålunda i möjligast vidsträckta omfattning till godo ej blott urmaterialet för den tyska kriminalstatistiken, utan äfven detta materials vidare bearbetning.

Ett annat arbetssätt, t. ex. en extrahering af de statistiska primäruppgifterna direkt ur domlängderna, såsom det sker i vårt land, vore i sjelfva verket icke gerna möjligt. Redan nu kräfer det i färdig siffergestalt fyra gånger om året levererade primärmaterialet ett så omfattande och tidsödande arbete, att tabellerna kunna utgifvas från trycket tidigast halftannat år efter utgången af resp. redogörelseår och texten till dem betydligt senare. Sålunda har texten till 1892 års „kriminalstatistik“ först år 1895 utkommit.

Såsom redan nämnts, utarbetas texten till här ifrågavarande publikation på två skilda håll: „Erläuterungen“ till tabell I i Reichs-Justizamt och till tabellerna II—IV i statistiska riksbyrån. Denna arbetsfördelning är motiverad deraf, att den första tabellen är af öfvervägande justitiestatistisk natur och omedelbart ansluter sig till den judiciela statistiken, medan de öfriga äro af ett mer moral- och socialstatistiskt innehåll.

Till sina hufvuddrag är sjelffallet textafdelningen bestämd genom tabellverkets ofvan relaterade innehåll. Men detta utgör endast materialet för vidare bearbetning. Tack vare den mångsidighet, grundlighet och sjelfständighet, med hvilken texten till ifrågavarande statistik utarbetas, höjer den sig vida öfver de mekaniska siffersammanställningarnas nivå och erbjuder i sjelfva verket mycket nytt utöfver dem. Med omsorgsfull kritik framläggas i textafdelningen de allmänna

resultat, hvartill detaljuppgifterna föra. De meddelas i en mängd kombinationer och sammanställningar, som gifva siffrorna en synnerligt värdefull, ofta fullkomligt ny belysning. En vaken uppmärksamhet egnas de faktorer och omständigheter, hvilka utgöra grunden för eller inverka på kriminalitetens storlek, karaktär och förändringar. Det behöfver knappast tilläggas, att framställningen rikligt belyses genom jämförande uppgifter för olika år samt smärre öfversiktliga tabeller och, på goda skäl, komma dervid i väsendtlig grad speciellt medeltalssiffror för längre eller kortare perioder till användning. Äfven kartografiska och andra diagram pläga illustrera framställningen.

Öfverallt framträder det lifliga vetenskapliga intresse och den vakna blick för kriminalpolitikens frågor, som besjalar den tyska kriminalstatistikens ledning. Såsom uttryck härför må ytterligare nämnas, att i texten till olika årgångar af denna statistik än en, än en annan särskild sida af kriminalstatistiken plägar göras till föremål för en ingående specialundersökning och modifieras eller utvidgas då primärmaterialens ursprungliga förarbetning i öfverensstämmelse dermed. Så hafva dylika särskilda utredningar utöfver det vanliga årsprogrammet gifvits angående den kvinnliga kriminaliteten, de unge förbrytarne, fabriksarbetets inverkan på kriminaliteten bland ungdomen, sambandet emellan brott mot egendom och lifsmedlens pris, förbrytelser begångna af läkare, af lärare, af jurister o. s. v.

Högeligen intresseväckande och värdefulla i socialt ej mindre, än i kriminalpolitiskt afseende äro flere af de resultat, hvilka den tyska kriminalstatistiken allaredan kan uppvisa, — resultat, som nu basera sig på siffermaterial för en period af 11 år. Så lockande en redogörelse för desamma än vore, måste den dock här utelemnas såsom fallande utom ramen för denna uppsats. Endast några af de hufvudfakta, som denna statistik konstaterat, torde dock få nämnas. Men derförinnan böra några ord egnas den olika grad af pålitlighet och värde, som särskilda sidor af denna statistik äga, samt de synpunkter, hvilka den förnämligast beaktar.

Den i Reichs-Justizamt utarbetade förra delen af texten egnar, såsom redan tidigare betonats, de för domstols- och justitie-statistiken viktiga sidorna af siffermaterialet särskild uppmärksamhet. Den nöjer sig i allmänhet med ett konstaterande af fakta, utan att ingå på närmare undersökning af de kriminela företeelsernas orsaker och samband.

Främst gifves en överblick af hvad man kunde kalla domstolarnes arbetsfält, uppgifter angående antalet brottsliga handlingar och personer, beträffande hvilka laga kraft vunna utslag fällts. Uppgifterna lemnas särskildt för olika delikt-kategorier och domstolsområden samt äfven i förhållande till den i kriminelt afseende myndiga civila befolkningen. Af direkt judiciellt intresse är uppvisandet af relationen emellan antalet fällande utslag och totalantalet afkunnade utslag, hvilken relation finnes fastställd med afseende å såväl särskilda brott som olika domstolsgebit. Detta gäller äfven i viss mån beträffande relationen inom skilda deliktkategorier emellan antalet brott, som begåtts af en person, och sådana, i hvilka flere varit delaktige. För de ådömda straffens beskaffenhet och straffmåtten inom skilda straffarter lemnas en jämförelsevis detaljerad redogörelse, särskildt för hvarje Oberlandesgerichtsbezirk. Speciel uppmärksamhet är härvid i 1892 års statistik egnad bötesstraffen.

Tvåne viktiga kriminalpolitiska frågor uppmärksammas äfven i denna textafdelning, recidivismen och brottsligheten bland „unge förbrytare“. Redogörelse lemnas för recidivisternes antal inom olika brottkategorier, för beskaffenheten af tidigare ådömda straff samt angående den tid, som förgått emellan upphörandet af senast utståndet frihetsstraff och begåendet af nytt brott. För de unge förbrytarnes kategori uppges de sakfälldes antal, äfven relativt till motsvarande årsklasser, beskaffenheten af begångna brott, ådömda straff och återfall i brott.

Långt mera djupgående och intensivt är det studium af kriminalitetens storlek, karaktär och förändringar, som bjudes i den af statistiska riksbyrån utarbetade senare textafdelningen. Kriminaliteten betraktas och undersökes här främst såsom en social företeelse, en yttring af nationens

psykiska lif. Förbrytareverlden studeras och framställs icke såsom objekt för domstolarnes verksamhet, utan såsom en speciel samhällsgrupp med delvis skarpt utpräglade egendomligheter.

För ernående af specifik riktighet, verklig likhet och jämförbarhet emellan uppgifter från olika tider t. ex. beträffande kriminalitetens intensitet eller hvad man kunde kalla kriminalitetskoefficienterna för skilda åldersklasser, egnas en skarpsinnig kritik åt de faktorer, som föranleda eller kunna föranleda en förskjutning af uppgifterna för olika år. I detta afseende uppmärksammas lagstiftningen, som efterhand utvidgat området för den kriminela rättskipningen, den större eller mindre energi, hvarmed brott befracts, förändringar i det processuella förfarandet, förskjutningar i befolkningens fördelning efter ålder och kön, förändringar i dess näringsförhållanden, växlingarne på det ekonomiska lifvets områden o. s. v. Med borteliminerande af dylika, så att säga, från sidan verkande inflytanden på kriminalstatistikens siffror, sträfvar densamma att konstatera de förändringar kriminaliteten såsom sådan, „le penchant au crime“, den subjektiva sinnesbeskaffenheten hos befolkningen i här berördt afseende undergått.

Såsom målsmännen för denna statistik sjelfva framhålla och af skäl, som redan tidigare antydts, är det icke möjligt att med de hjälpmedel, hvaröfver kriminalstatistiken för det närvarande förfogar i anförda afseenden komma till fullt vissa resultat. De berörda faktorerna undandraga sig delvis alltför mycket en siffermässig mätning. Dertill kommer att ett ingående bedömande af frågan förutsätter en så gigantisk lokalkännedom, att en sådan icke kan stå ett enda centralt ämbetsverk till buds. Också har riksbyrån uppmanat forskare att, äfven med begagnande af riksbyråns primära material, till monografisk behandling upptaga kriminalitetsförhållandena i särskilda mindre områden af riket. Denna uppmaning har äfven vunnit beaktande samt allaredan gifvit uppslaget till några synnerligt upplysande arbeten på detta område. Så för konungariket Sachsen, Schleswig-Holstein och Württemberg.

Men med erkännande af allt detta, torde det vitsord oafkortadt böra gifvas den tyska kriminalstatistiken, att densamma icke minst i siffermaterialets kritiska behandling prästerar ett synnerligen godt arbete, som därför äfven tjänat till mönster för främmande statistik.

Uti ifrågavarande egentliga kriminalstatistik lemnas främst i absoluta och relativa siffror en öfersigt af de sakfäldes antal för olika år och olika brott samt för olika områden af riket, — en kriminalitetens geografi. De sakfäldes personliga förhållanden äro föremål för en ingående utredning, hvarvid dock deras yrkesfördelning för de senaste åren icke egnas vidare bearbetning, af anledning att en jämförelse med befolkningens yrkesfördelning ställer sig synnerligt osäker, då uppgifterna vidkommande denna redan hunnit föråldras. De nyaste uppgifterna daterade sig från 1882.

I stället egnas uppmärksamhet åt kön och ålder samt civilstånd och religionsbekännelse. Konfessionen tillmätas dock ej i den tyska kriminalstatistiken någon större betydelse. Hvar en märkbar olikhet vidkommande kriminaliteten gör sig gällande emellan olika trosbekännare, der har man snarare att söka förklaringen i olika lefnadsförhållanden, specielt ekonomiska. Vidkommande åter civilståndet har framhållits svårigheten att statistiskt konstatera dess verkliga inflytande på kriminaliteten. Civilståndet sjelft kan vara ett sekundärt uttryck för de motiv eller orsaker, hvilka leda till brottslighet. När t. ex. i åldersklassen 25—30 år en större kriminalitet konstateras bland ogifte män, än bland gifte, så framgår deraf ingalunda omedelbart, att det äktenskapliga lifvet vore förklaringsgrunden till de senares mindre brottslighet. Den förklaring ligger nära till hands och är mycket sannolik, att i de ogiftes kategori till långt större antal, än i de giftes, individer ingå, hvilka älska ett tygelöst, oregelbundet lif, sakna en ordnad verksamhet och hafva en relativt mindre gynsam ekonomisk ställning, — allt omständigheter, hvilka direkt dels föranleda ett icke ingående af äktenskap, dels äro egnade att stegra kriminaliteten.

En mera afgörande och tydligare konstaterad betydelse för kriminaliteten hafva deremot könet och åldern. Den sta-

tistiska bearbetningen af siffermaterialet har äfven vidkommande dem städse varit mera intensiv. Sålunda har kriminaliteten för skilda åldersklasser af hvarterda könet icke endast utrönt i allmänhet, utan ock för särskilda brott eller brottkategorier. Speciel uppmärksamhet har eignats de unga förbrytarne.

Bland de mest framträdande, säkert konstaterade grunddragen af den tyska kriminalstatistiken må här följande beröras. Främst är att nämna en allmän stegring i den till domstolarnes kännedom komna brottsligheten ^{o)}. På 100,000 i kriminelt afseende myndiga personer af den civila befolkningen kommo åren 1883—1887: 1,058 sakfällde; 1888—1892: 1,101 sakfällde. En ökad brottslighet visar sig särskildt bland unge förbrytare; motsvarande siffror voro 562 och 634. Återfallen i brott tilltaga. Och den tillväxande recidivismen framträder ej blott i ett växande antal återfall i brott (1882: 25.0 % af alla sakfällde; 1887: 28.9 % och 1892: 34.7 %), utan äfven i en stegrad intensitet d. v. s. allt talrikare förekomst af ofta upprepade återfall. Af alla recidivister 1882—1886 voro 8.7 % sådana, som förut straffats 6 eller flere gånger, 1892: 12.8 %. Att emellertid recidiviststatistiken är en af de svaga sidorna i Tysklands, liksom i hvarje annat lands kriminalstatistik, må här i förbigående nämnas; derom närmare nedan.

Hvarterda könet har ej blott sin väsendtligt olika stora kriminalitet, — i förhållande till 100,000 personer af den i kriminelt afseende myndiga civila befolkningen blefvo åren 1888—1892 sakfällde: 1,893 män och 375 kvinnor, — utan äfven en väsendtligt olikartad sådan. Detta visar sig jämväl vid en mer ingående jämförelse emellan skilda åldersklasser. De olika åldrarne hafva sina specifika förbrytelser och sina särskilda kriminalitetskoefficienter, utvisande styrkan och riktningen af de brottsliga böjelserna och vanorna. Med den detaljbehandling de kriminalstatistiska uppgifterna i Tyskland erhålla åskåd-

^{o)} Det anmärkningsvärda förhållandet, att de brottsliga handlingarnes tillväxt framträder ännu mer markerad, än de sakfälda personernas, anses åtminstone till en del vara beroende på ett efterhand noggrannare angifvande af desamma i det statistiska primär materialet.

liggöra de i stort den utvecklingsgång, hvilken den typiske förbrytaren under sin lefnad tillryggalägger. Den bekanta karaktäristik af förbrytaretypen, hvilken Quetelet i tiden tecknat, har i det stora hela vunnit bekräftelse af den tyska kriminalstatistiken.

Ett synnerligen viktigt spörsmål på kriminalstatistikens område förtjenar ännu, i samband med den tyska statistiken, beröras, nämligen den bland kriminalister icke mindre, än bland fackstatistiker så lifligt debatterade frågan om en reform af recidivist-statistiken.

Recidivismen, återfallet i brott, är förtjent af den största uppmärksamhet. Den visar i markerade drag den specifika brottsligheten, dess styrka och beskaffenhet. Recidivisterne bilda den egentliga förbrytarebefolkningen, den samhällsklass, inom hvilken brottet slagit fasta rötter, i hvars lif det ingår såsom en väsendtlig beståndsdel, såsom vana och yrke. Recidivisterne äro för rättsordningen en permanent fara af vida allvarsammare art, än de personer, hvilka en första gång, måhända af i sig sjelf föga kriminell anledning, kommit i konflikt med strafflagen.

Det är väsendtligen på denna förbrytareklass viktiga iakttagelser kunna göras beträffande den verkan olika straffarter och fängelsesystäm utöfva. Det är inom den socialvetenskapliga undersökningar öfver yrkesförbrytelseerna och den kriminella utvecklingen öfverhufvud hafva sitt rätta område.

Det är jämväl allmänt erkänt, att en hufvuduppgift för kriminalstatistiken bör vara att exakt konstatera och åskådliggöra recidivismen. Men lika allmänt har efterhand det erkännande begynt gifvas, att kriminalstatistiken, äfven den tyska, med den nu tillämpade metoden för primärmateriallets insamlande, icke förmår i detta afseende gifva tillräckliga eller ens riktiga uppgifter. Sant är, — för att i detta afseende beakta blott den tyska kriminalstatistiken, — att den exakt nog påvisar, huru många af de under ett visst år sakfällde äro recidivister och dessutom huru många af dem tidigare varit afstraffade en gång, två gånger, tre gånger

o. s. v. Både återfallens antal och återfallsgraden kunna således konstateras och kunskapen härom har otvifvelaktigt sitt stora värde. Men det, som för det närvarande icke kan åstadkommas, är en metodologiskt riktig utredning af recidivismens intensitet d. v. s. recidivisternes relativa antal inom skilda återfallsgrader. För en utredning häraf erfordras, att beräkningarna verkställas på grundvalen af fullt kommensurabla siffror, och sådana saknas för det närvarande.

Det riktiga förfarandet vore, i korthet antydt, att de under ett visst år för återfall i brott sakfällde blefve grupperade efter de årskottingenter af förbrytare, till hvilka de höra, d. v. s. hela antalet af de personer, som under ett visst år för första gången blifvit för brott sakfällde och hvilka derför kunna betraktas och korteligen betecknas såsom en särskild årskulle eller årskottingent af förbrytare.

Det gällde sedan att jämföra antalet recidivister af skilda årskottingenter med antalet af de till återfall kapabla d. v. s. med antalet öfverlevande, ej fängslade personer af motsvarande årskottingent förbrytare. Hvarje sådan förbrytare-årskottingent af första gången afstraffade borde fortsättningsvis år från år observeras, dess decimering genom dödlighet, bortflyttning m. m. konstateras samt inträffande återfall i brott inom samma efterhand minskade årsgrupp af sakfällde ställas i relation till *dess* antal. Antalet af de recidivister, hvilka första gången återfallit i brott, jämföres med antalet af de första gången sakfällde; antalet af andra gradens recidivister d. v. s. af dem, hvilka andra gången återfallit i brott, ställas i relation till antalet recidivister, som ännu blott en gång återfallit, o. s. v., — allt detta inom *samma* ursprungliga årskottingent af förbrytare.

Vid de jämförelser och beräkningar, som på grund af det nu ingående statistiska materialet göras beträffande recidivismen, äro flere svåra fel emot den statistiska metoden oundvikliga. I den nuvarande kriminalstatistiken ställas de för återfall straffade i jämförelse med en annan årskottingent af första gången sakfällde, än de kottingenter, till hvilka de sjelfva rätteligen äro att hänföra, nämligen med de sakfälldes totalantal för det år, då recidivisterna *än* sakfällts. Och

desså årskontingenter äro ingalunda kongruenta storheter. Folkmängdens tillväxt eller minskning, kriminalitetens växlingar, inträffande dödsfall inom recidivisternes egen grupp, — alla dessa ytterst viktiga faktorer kunna icke beaktas af den nuvarande statistiken och föranleda därför en svår snedvridning af dess resultat. Och denna går konsekvent i den riktning, att recidivismen framträder mindre intensiv och mindre allmän, än den faktiskt är. De längre tillbaka i tiden liggande årskontingenter af sakfällde, till hvilka recidivisterne egentligen höra, hafva i regeln varit mindre, än kontingenterna för de år, då de ånyo sakfällts. Härtill medverkar befolkningens allmänna tillväxt icke mindre än den stegring i kriminaliteten, som gör sig märkbar. Å andra sidan hafva recidivisternes ursprungliga årskontingenter genom bortflyttning, men i synnerhet genom en inom denna samhällsklass mer än normal dödlighet efterhand allt mer minskats.

Härtill kommer den väsendtliga ofullkomlighet i den nuvarande statistiken, att denna aldrig kan behandla och framställa förbrytarens individuella karrier såsom ett helt för sig, aldrig konstatera den utveckling, som deri framträder. Det som borde vara kärnan i denna statistik och bilda dess säkraste och naturligaste byggnadsmaterial, det saknas nu fullständigt.

För afhjelpande af de väsendtliga brister i kriminalstatistiken, hvilka ofvan påpekats och från hvilka en mängd andra härleda sig, kräfves en genomgående omgestaltning af hela det primär-material, hvarpå denna statistik hvilat. Det har i sådant afseende föreslagits, att de i straffregistren (Strafregister, casiers judiciaires) samlade och ständigt ingående individual-uppgifterna för sakfälda personer borde bilda urmaterialet för icke blott recidiviststatistiken, utan för kriminalstatistiken i dess helhet.

För en reform i detta syfte har med stor talang och energi arbetat särskildt Dr. Otto Köbner i Berlin. Vid den allmänna kongress, som „Die internationale kriminalistische Vereinigung“ i Juli månad 1894 höll i Antwerpen, förelades densamma en af honom samt af f. d. Understatssekreteraren, Dr. Georg von Mayr och Professor Garçon utarbetad promemoria, deri med en god motivering samma reform påyrkades, och vann förslaget derom kongressens understöd.

Återstår att se huruvida och, i jakande fall, på hvilket sätt denna omfattande reform skall låta sig praktiskt genomföras. Säkert är i hvarje fall, att kriminalstatistiken, byggd enligt nyss berörda förslag på straffregistrens uppgifter, kräver för sin bearbetning betydligt mera arbete, än den nuvarande statistiken. Enligt mig lemnad uppgift skulle en verkställd beräkning gifvit vid handen, att vid tyska statistiska riksbyrån personalen för denna statistik borde ökas med omkring 40 biträden.

Österrike.

Medan den unga tyska justitie- och kriminalstatistiken haft den stora fördelen att vid dess planläggning och organisation den moderna statistiska teknikens icke mindre, än kriminalvetenskapens anspråk kunnat omedelbart beaktas, är samma statistik i Österrike fortfarande strängt bunden af gamla traditioner från tiden för dess uppkomst. Den är detta icke blott med afseende å sitt material och sättet för dettas bearbetning, utan lika mycket med hänsyn till sin hela planläggning och de uppgifter den har sig förelagda. I det ena som det andra afseendet intager ifrågavarande statistik en väsendtligen föråldrad ståndpunkt.

Den österrikiska brottmålsstatistiken utarbetas, liksom rättsstatistiken i dess helhet, i Österrikes statistiska centralverk, „Bureau der K. K. statistischen Central-Commission“, under medverkan af Justitie-ministeriet, och utkommer regelbundet i en årspublikation med titeln: „Die Ergebnisse der Strafrechtspflege in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern“ ⁷⁾.

Vid åstadkommandet af ifrågavarande statistik tillämpas i vidsträckt omfattning decentralisationsprincipen. Det huf-

⁷⁾ Den österrikiska rättsstatistiken fördelar sig i öfrigt på fyra särskilda årligen utkommande publikationer, egnade: 1) den civila rättsvården; 2) konkursförfarandet; 3) fängsvården och 4) det civilrättsliga depositionsväsendet, de kumulativa kassorna för föräldralösa barn samt förändringar i besittning af fast egendom och dess belåning.

vudsakliga arbetet för densamma är fördeladt på de judiciela myndigheter, hvilkas verksamhet den afser. Dessa uppgöra nämligen för olika sidor af sin verksamhet och af denna berörda rättsförhållanden m. m. statistiska tablåer, i hvilka uppgifter sammanställas och kombineras i full öfverensstämmelse med den definitiva form, hvori brottmålsstatistiken i tryck offentliggöres. Något statistiskt primärmaterial i egentlig mening, motsvarande t. ex. de tyska „Zählkarten“, står sålunda icke den centrala statistiska myndighet till buds, som i sista hand bearbetar och publicerar den österrikiska brottmålsstatistiken. Denna myndighets verksamhet inskränker sig därför nödtvunget till en väsendtligen formell kontroll af de inkommande statistiska tablåernas riktighet och fullständighet samt till deras summering. Härtill kommer textbearbetningen, som med afseende å siffermaterialets beskaffenhet sjelffallet är strängt bunden vid de statistiska tabellerna.

Genom denna sin tekniska struktur är den österrikiska brottmålsstatistiken betagen möjligheten af hvarje verklig ingående kritik af det statistiska siffermaterialet. Lika litet kan det blifva tal om en fri bearbetning af detsamma. Ej ett enda steg kan tagas på sidan om de en gång för alla genom formulären fastslagna rāmärkena för denna statistik. Gällde det t. ex. att beakta några nya kriminalpolitiska synpunkter eller att söka vinna utredning beträffande någon särskild fråga på detta område, så nekar denna statistik ohjelpigen sin tjänst, ända till dess nya formulär, uppgjorda i sådant syfte, kommit till användning vid primärmaterialets första bearbetning inom vederbörande judiciela myndigheter.

Beträffande innehållet af den österrikiska brottmålsstatistiken är främst att märka, att den i full öfverensstämmelse med sättet för dess utarbetande hufvudsakligast riktar sin uppmärksamhet på åskådliggörandet af de judiciela myndigheternas verksamhet, mindre på rättslifvets faktiska företeelser. Den karaktäriserar sig sålunda i öfvervägande grad såsom en formell domstols- och justitiestatistik öfver rättsskipningens handhafvande. Den egentliga materiela kriminalstatistiken deremot egnas en mycket knapphändig behandling.

Äfven i detta viktiga principiella afseende representerar den österrikiska brottmålsstatistiken en förgången tid. Detta tvingande behof att lära möjligast djupt och mångsidigt känna brottsligheten i dess växlande former och de samhällsgrupper, som rekrytera förbrytareverlden, hvilket behof just under senaste årtionden efter hand gjort sig allt mer gällande och annorstädes så kraftigt pådrifvit kriminalstatistikens utbildning, har ännu ej i Österrike mäktat åstadkomma någon reform af dess gamla statistik.

Det område, som den österrikiska brottmålsstatistiken omfattar, är begränsadt till brott emot den allmänna österrikiska strafflagen af den 27 Maj 1852 samt till brott, hvilka genom särskilda lagar hänvisats att handläggas vid de ordinarie domstolarne.

Denna brottmålsstatistik hänför sig därför icke till personer, hvilka åtnjuta exterritorialitet eller underlyda militär jurisdiktion, och ej heller till personer, de der åtalats, resp. sakfällts för smärre förbrytelser eller förseelser (Uebertretungen), hvilka icke af dömas vid ordinarie domstol, utan af finans- eller polismyndighet. Till sistnämnda delikt-kategori höra t. ex. öfverträdelser af författningar och föreskrifter angående erläggandet af direkta och indirekta skatter; politiförbrytelser i fråga om näringar, handel, sundhetsvård, väg- och hamntrafik, byggnadsverksamhet m. m.; förbrytelser emot förordningar angående fiske, jakt, skogsvård o. s. v. Ifrågasvarande kategori af smärre förbrytelser är synnerligt betydande; fullständiga uppgifter om deras antal föreligga dock icke.

Beträffande det vid de judiciella myndigheterna följda förfarandet vid primärmaterialets förarbetning förtjena särskildt följande omständigheter framhållas.

Uppgifterna hänföra sig städse blott till redogörelseåret. I öfverensstämmelse dermed angifvas såsom sakfälda endast de personer, beträffande hvilka ett fällande utslag innan årets utgång afkunnats, äfven om detsamma ännu icke hunnit erhålla laga kraft. Utslag, hvilka föranledts af processens återupptagande, beaktas sålunda icke i sammanhang med det tidigare utslaget.

Personer, åtalade för två eller flere olika brott, hvilka varit föremål för samma undersökning och utslag, upptagas både såsom anklagade och sakfälda endast en gång, nämligen vid det brott, för hvilket det strängaste straffet finnes utsatt.

Personer, emot hvilka en rättskraftig anklagelse varit riktad för ett brott, men hvilka sakfällds för ett annat brott, upptagas vid det förra brottet såsom anklagade, men såsom sakfälda för det senare.

Försök, anstiftan och delaktighet i brott likställas i statistiken med begående af brott.

Brottens fördelning i Verbrechen, Vergehen och Uebertretungen är fastställd i sjelfva strafflagen. Som indelningsgrund gäller därför äfven i den österrikiska brottmålsstatistiken rättskränkningens storlek eller farligheten af de omständigheter, under hvilka den begåtts, ej såsom t. ex. i den tyska kriminalstatistiken, enbart straffbestämningarnes större eller mindre skärpa.

Anförda grunder för den statistiska bearbetningen leda till bl. a. följande resultat i den slutligen publicerade statistiken.

Kriminaliteten framträder i den österrikiska statistiken betydligt ringare, än den faktiskt gestaltat sig. För det första försvinna ur statistiken alla de med ringare straff belagda brott, för hvilka personer varit anklagade, resp. sakfällds samtidigt som för brott, belagda med strängare straff. De personer, hvilka för dessa brott anklagats, resp. sakfällds, upptagas nämligen, enligt hvad ofvan nämndes och såsom äfven i den tyska kriminalstatistiken är fallet, endast vid det med strängaste straff belagda brottet. Men derutöfver är den österrikiska kriminalstatistiken i sådant afseende bristfällig, att den ej lemnar någon upplysning om antalet af de brott af samma eller likartad beskaffenhet, för hvilka personer samtidigt åtalats, resp. sakfällds. Huruvida t. ex. en för stöld eller rån sakfälld person ådömts ansvar för ett eller flere dylika brott, framgår sålunda ej ur ifrågavarande statistik. Den enda uppgift, som i anfördt afseende förekommer, är antalet personer, hvilka sakfällds för flere brott, utan att dock upplysning om dessas beskaffenhet eller antal meddelas. Å andra sidan saknas uppgift om antalet af de brottsliga hand-

lingar, i hvilka flere personer deltagit. Den viktiga, förfullständigande belysning af kriminaliteten, hvilken de brottsliga handlingarna afgifva, såsom t. ex. i den tyska kriminalstatistiken, saknas så godt som fullständigt i den österrikiska. Ensamt denna på statistiskt tekniska grunder beroende brist i den österrikiska kriminalstatistiken tydliggör den styfmoderliga behandling, som kommit just berörda, socialt viktiga sida af brottnälsstatistiken till del i österrike.

Det ofvan nämnda, för ifrågavarande statistik egendommiga bearbetningssättet, att en person, åtalad för ett och sakfälld för ett annat brott, upptages vid det förra brottet såsom åtalad (men ej såsom frikänd) och vid det senare brottet såsom sakfälld (men ej såsom åtalad), har sin förklaring deri, att justitiestatistiken, på detta sätt bearbetad, belyser frågan, i hvilken mån den ursprungliga anklagelsen lyckats rätt rubricera den brottsliga handling, hvilken den afsett. Frågan härom har intresse uteslutande ur rättskipnings- och processuel synpunkt. För kriminalstatistikern har endast det brott, som faktiskt förelegat, betydelse. En följd af detta bearbetningssätt är bl. a. den, att de för särskilda brott åtalade personernas antal allmänt icke öfverensstämmer med summorna af de för samma brott frikände och sakfällda, hvilka summor än öfverskjuta, än understiga förberörda antal. Då i regeln anklagelsen hellre rubricerar den åtalade förbrytelsen för strängt, än för mildt, visar sig äfven i kriminalstatistiken, att de för Verbrechen och Vergehen åtalade personernas totalantal öfverstiger, men i fråga om Uebertretungen lika mycket understiger totalantalet af de personer, beträffande hvilka utslag afgifvits. År 1890 kommo vid Geschwornengerichte och Erkenntnisserichte emot 37,768 för Verbrechen åtalade personer endast 34,320 personer, beträffande hvilka utslaget gällde Verbrechen; vidkommande Vergehen voro motsvarande antal 6,450 och 6,400, men i fråga om Uebertretungen tvärtom endast 778 emot 4,276.

I allmänna öfversigter redogöres för antalet anklagade personer, beträffande hvilka domstol afkunnat utslag. Med afseende derå, huruvida den förbrytelse, för hvilken de ankla-

gats, resp. frikänts eller sakfällts, hör till kategorierna Verbrechen, Vergehen eller Uebertretungen, äro de särskilda efter dessa olika förbrytelsekategorier. För de sakfällde angifves straffet såsom: dödsstraff (med eller utan benådning); fängelsestraff, med tidslängden specificerad i 11 särskilda kategorier från en månad eller mindre till lifstidsfängelse (med särskild uppgift om straffskärpning); arrest, med tidslängden angifven i 4 kategorier, från högst en vecka till mer än 3 månader; penninge- eller annat förmögenhetsstraff; förlust af rättigheter och befogenheter; förvisning, i hvilken sistnämnda straffkategori inrymts äfven de ytterst få personer, hvilka för bestraffning öfverlemnats till annan myndighet.

I fråga om de för Verbrechen sakfällde uppgifves, enligt hvad redan tidigare antydts, huruvida dem ådömts ansvar för flere brottsliga handlingar, om hvilkas beskaffenhet och antal dock icke närmare upplysning lemnas.

Samtliga ofvan refererade uppgifter afges efter domstolsdistrikt (Gerichtshofsprengel), hvilka vidare sammanförts till öfverdomstolsområden samt till 16 särskilda statsgebit och länder. Efter dylik geografisk indelning vinnes sålunda en överblick af de anklagades, frikändes och sakfälldes antal i olika delar af riket, hvilket antal uppgifves dels i absoluta siffror, dels, i texten, i relation till folkmängden. Men dessutom lemnas, jämväl med fördelning på olika domstolsdistrikt, samma uppgifter med specifikation för hvarje särskildt deliktslag. Antalet af de i brottmålsstatistiken särskilda delikten är (enligt 1890 års statistik) icke mindre än 115, nämligen 42 Verbrechen, 25 Vergehen och 48 Uebertretungen. Genom denna specialisering är det för den österrikiska statistiken möjligt att, trots tabellsystemet, ändock gifva en bild af kriminalitetens olika former i rikets särskilda delar.

Beträffande de till dödsstraff dömda lemnas specialuppgifter om såväl de sakfälldes personer som om brotten och motiven till deras begående.

De för kriminalstatistiken så högeligen viktiga uppgifterna angående de sakfälldes personliga förhållanden afgifvas endast vidkommande dem, som sakfällts för egentliga brott,

Verbrechen och Vergehen. Äfven för dessa uppgifter tillämpas tabellsystemet. För hvarje domstolsgebit uppgöres sålunda en statistisk tablå, i hvilken nyss berörda uppgifter införas fullständigt sammanställda såsom de sedermera framträda i tryck. Den statistiska myndighet, som lägger sista hand vid den österrikiska brottmålsstatistiken, har därför ej ens i fråga om detta till sin natur så enkla siffermaterial någon möjlighet att vidare kombinera och förarbeta det samma. För denna myndighet återstår endast den mekaniska summeringen af de färdigt förarbetade siffrorna.

Hithörande biografiska data äro i den österrikiska kriminalstatistiken i några punkter rikhaltigare, men i de viktigaste afseenden knappare, än de, hvilka den motsvarande tyska statistiken erbjuder. För de sakfälldes ålder redogöres allenast genom deras gruppering i 5 särskilda kategorier (under 16 år, 16—20, 20—30, 30—60 och öfver 60 år). I kombination med uppgifterna om de sakfälldes civilstånd meddelas särskildt, huruvida de hafva eller icke hafva legitima barn. Uppgifterna om ålder och civilstånd afges skildt för män och kvinnor. Med afseende å religionsbekänneelse fördelas de sakfälda i 6 kategorier (katoliker, ej unierade greker, evangeliske, israeliter, af annan religionsbekänneelse och konfessionslöse). Efter yrke och social ställning äro bildade 12 hufvudkategorier, hvilka hvarken fullständigt eller tydligt omfatta samtliga närings- och yrkesgrenar och ej heller klart anvisa den plats, hvilken tillkommer personer utan egen sjelfständig näringsverksamhet. En summarisk klassifikation lemnas äfven efter bildningsgrad och förmögenhet (hvardera i 3 kategorier) samt efter statsanhörighet (i 4 kategorier).

Slutligen egnas frågan om de sakfälldes återfall i brott uppmärksamhet. Men härom äro uppgifterna synnerligen torftiga. Med fördelning på olika kön grupperas de sakfälda i 1) sådana, som förut aldrig sakfällts för något slags lagöfverträdelse, 2) sådana, som en eller flere gånger sakfällts för Vergehen eller Uebertretung, samt 3) sådana, som för Verbrechen sakfällts en eller 4) flere gånger. De för recidivismens bedömande så synnerligt viktiga frågorna om

beskaffenheten och antalet af tidigare begångna förbrytelser, om arten af tidigare ådömda straff och tiden, då senast ådömdt frihetsstraff upphört, lemnar den österrikiska kriminalstatistiken obesvarade. Blott ett synnerligt ytligt studium af recidivismen i Österrike blir möjligt på grund af dess särskildt på detta gebit tekniskt misslyckade och knappa kriminalstatistik.

Alla ofvan relaterade biografiska uppgifter lemnas dels för domstolsområden (Gerichtshofsprengel) och dels för olika slag af förbrytelser.

Förslag har framställts derom, att ifrågavarande upplysningar om de sakfälldes personliga förhållanden borde afgifvas äfven vidkommande den stora kategori af personer, hvilka dömts till ansvar för förseelser, Uebertretungen.

Medan den materiela kriminalstatistiken, efter hvad ofvan i korthet angifvits, erhållit en jämförelsevis mycket styfmoderlig behandling, har deremot den judiciela och justitiestatistiken egnats en så mycket fullständigare utredning. Brottmålen handläggning följes noggrannt steg för steg genom alla skeden, ända från angifvelsen till målets slutliga afgörande. Härvid åskådliggöres, i hvilken mån angifvelserna föranleda åtgärd från allmänna åklagarens eller domstolens sida, resultaten af verkställda „förundersökningar“, antalet väckta laga åtal samt beskaffenheten af de utslag, till hvilka dessa föranleda. Synnerligen detaljeradt och klart åskådliggöras sålunda alla stadier af rättskipningens gång och de resultat, hvartill de judiciela myndigheternas undersökande och dömande verksamhet fört.

Sverige.

Den svenska rättsstatistiken, hvars anor sträcka sig tillbaka ända till slutet af frihetstiden och som i tryck regelbundet utgifvits från och med redogörelsen för år 1830, har sedan dess undergått en mängd smärre förändringar. En genomgående granskning af såväl de vid olika judiciela myndigheter använda formulären för primäruppgifternas afgif-

vande som af sättet för dessas bearbetning i och för publikation verkställdes år 1878 genom en för ändamålet nedsatt komité. Komitén, som dervid hade i ögonmärke att, såvidt skiljaktigheterna i gällande lag, domstolsväsende m. m. sådant tilläte, söka åstadkomma jämförbarhet mellan den svenska och den utländska statistiken på detta område, framlade förslag till omarbetade formulär för det statistiska primärmaterialet. Jämväl förordade komitén en i vissa afseenden förändrad uppställning och affattning af de årliga rättsstatistiska publikationerna.

Dessa förslag vunno Kongl. Majestäts godkännande. Justitieberättelsen för år 1879 är den första, som utarbetats enligt de nya formulären. Dessa tillämpas sedan dess allt fortfarande, liksom äfven det statistiska materialet, med fränseende af några oväsentliga formella afvikelser, allt ännu bearbetas och publiceras enligt den 1879 uppställda planen.

Till grund för den svenska rättsstatistiken ligga statistiska redogörelser från rikets samtliga judiciela myndigheter. Den är sålunda baserad på ett redan i första hand förarbetadt statistiskt material. Primäruppgifter, sådana som de tyska „Zählkarten“ eller domlängdernas uppgifter i vårt land, stå icke den svenska statistiken till buds. Ett enda undantag i detta afseende utgöra „personaluppgifterna“ angående för gröfre brott sakfällde. Den i Justitie-departementet skeende utarbetningen af ifrågavarande statistik inskränker sig sålunda till en granskning af de inkommande arbetsredogörelsernas och detaljtabellernas fullständighet och riktighet, i hvilket senare afseende möjligheten af en kontroll sjelffallet är starkt begränsad, samt till summering och textlig bearbetning af deri ingående uppgifter.

Den svenska rättsstatistiken är sålunda till väsentliga delar byggd på annan grund, än t. ex. den finska. Den begagnar icke statistiska primäruppgifter i egentlig mening, utan ett summariskt, i vissa kombinationer fastslaget material, som därför icke motsvarar de kraf den moderna rättsstatistiken uppställer på ursprunglighet och detaljering af det statistiska materialet samt på möjlighet af enhetlig kritik samt koncentrerad och fri bearbetning af detsamma.

Den svenska rättsstatistiken fördelar sig i tvenne särskilda afdelningar, hvilka en hvar för sig afgifvas såsom berättelser till Kongl. Majestät. Den förra utgöres af utslutande judiciel statistik. Den är egnad domstolarnes och öfriga judiciela myndigheters verksamhet samt afser främst att åskådliggöra omfattningen och resultaten af densamma. Specialuppgifter afgifvas öfver konkurs- och urarfvamål, handlagda vid underrätt. Särskilda uppgifter aflemnas äfven angående beviljade, förnyade och dödade inteckningar samt deras belopp äfvensom beträffande lagfart af fast egendom. — Den senare afdelningen framlägger Sveriges justitie- och kriminalstatistik, med redogörelse för åtalade förbrytelser och förseelser, för åtalade och sakfälda personer, ådömda straff m. m. samt särskilda personaluppgifter angående de för gröfre brott sakfälda.

En detaljerad redogörelse för de formulär, hvilka användas vid primäruppgifternas afgifvande och vid deras bearbetning, torde icke här vara påkallad. Endast några synpunkter vidkommande dessa formulär må framhållas, berörande särskildt sådana sidor af den svenska rättsstatistiken, med afseende å hvilka den på anmärkningsvärdt sätt afviker från den finska eller ock erbjuder direkt jämförelse med densamma.

Till åskådliggörande af underrätternas verksamhet afgifvas af dem särskilda, efter målens beskaffenhet uppställda arbetsredogörelser för civila mål och ärenden icke mindre än för brottmål, ur hvilka redogörelser sedan de allmänna öfversigterna af domstolarnes verksamhet sammanställas.

Här särskiljas samtliga mål och ärenden i 1) tvistemål; 2) ansöknings- och anmälningsärenden; 3) ekonomi- och förvaltningsärenden samt 4) brottmål. För ekonomi- och förvaltningsärendenas antal och beskaffenhet redogöres uti tabellformuläret genom anteckning i anmärkningskolumnen. De icke afdömda tvistemålens antal är i Sverige mycket betydande, särskildt å landsbygden; de förlikta eller förfallna tvistemålen utgjorde år 1894 vid häradsrätterna 42.9 % och vid rådstufvurätterna 35.5 % af alla handlagda tvistemål. För ett riktigt bedömande af domstolarnes arbete och af rättegångsväsendet öfverhufvud är det af intresse att känna, huru många

af ifrågavarande mål redan före inställelsen förfallit eller förlikts samt huru många först efter målets upptagning antingen afskrifvits på grund af underlåten fullföljd eller förlikts inför rätta. Härom innehålla arbetsredogörelserna för de svenska underrätterna uppgifter.

Afdömda tvistemål angående fordran, grundad på aftal, liden skada eller dylikt, äro fördelade efter fordrans belopp (t. o. m. 100, 300, 500 och öfver 500 kronor samt icke uppgifvet belopp). Dessa mål äro på goda skäl särskilda från tvistemål, i hvilka fordran bevakas på grund af skuldebref, accepterad räkning, invisning, borgensförbindelse eller dylikt skriftligt fordringsbevis. Ett sådant särskiljande är lätt för en domare, som sjelf handlagt målen och känner föremålet för tvisten.

I arbetsredogörelsen för brottmål uppgifves särskildt antalet mål, som anhängiggjorts af enskild part eller af allmän åklagare eller förvisats från annan domstol eller myndighet.

Med afseende å de förbrytelser och förseelser, hvilka de afdömda brottmålen angå, lemnas en allmän fördelning af desamma i dels underställda, dels icke underställda mål angående brott emot strafflag, krigslag och tryckfrihetsförordning samt i mål, hvilka angå öfriga brott och förseelser. Beträffande brottens klassificering i den svenska kriminalstatistiken lemnas längre fram en närmare redogörelse. I detta sammanhang förtjenar endast framhållas, att en fullständigare gruppering af brottmålen efter beskaffenheten af de förbrytelser de angå skulle uti arbetsredogörelserna näpeliggen kunna anses motiverad samt skulle dessutom möta stora svårigheter och kräfva ett drygt arbete.

Det ofvan anförda gäller härads- och rådstufvurätternas arbetsredogörelser, å hvilka uppgifterna afgifvas särskildt för hvarje tingslag och hvarje rådstufvurätts-afdelning. Så detaljeradt publiceras äfven de flesta af de afgifna uppgifterna.

Öfriga judiciella myndigheter af första instans, hvilka afgifva årliga statistiska arbetsredogörelser äro krigsrätter, polismyndigheter samt egodelnings- och egoskilnadsrätter (magistrater i skiftesärenden). Specialredogörelser, hvilka från underrätterna afgifvas, gälla konkurs- och urarfvamål, äfven-

som beviljade, förnyade eller dödade inteckningar. För konkurs- och urarfvamål afgifvas uppgifterna mera detaljerade, än hos oss, speciellt vidkommande målens utgång och beträffande mål, i hvilka tvistefråga blifvit till rätten hänskjuten.

I de svenska inteckningsredogörelserna beaktas endast inteckning för gäld, ej inteckning för nyttjorätt eller sytning. För förlagsinteckningar afgifves särskild redogörelse.

Beträffande utsökningsmål afgifva öfverexekutorerne redogörelser, som endast derutinnan afvika från de i Finland tillämpade, att utsökningsmålen upptagas något mer summariskt.

För den judiciela statistiken aflemna konsistorierna årligen uppgifter angående de äktenskap eller trolöfningar, som af dem genom skiljobref upplösts. Vidkommande de med vigsel fullbordade äktenskapen angifvas de anledningar, som föranledt domstols beslut eller Kongl. Majestäts tillåtelse till äktenskapens upplösning.

Deremot afgifvas icke i Sverige, såsom i Finland, några särskilda redogörelser angående förmynderskapsmål eller beträffande anmälda äktenskapsförord.

Arbetsredogörelser afgifvas vidare af hofrätter och krigshofrätten och äro dessa vidkommande brottmål fullkomligt lika affattade, som enahanda redogörelser för hofrätterna och öfverkrigsdomstolen i Finland. Äfven hofrätternas arbetsredogörelse angående civila mål och ansökningar samt förvaltningsärenden har i hufvudsak samma uppställning som de finska hofrätternas. Anmärkas bör, att de svenska hofrätternas arbetsredogörelser bland förvaltnings-, ekonomi- och anmälningsärenden upptaga ansökningar till tjänst och om tjänstledighet, afsked, attestat, domareförordnanden m. m., medan alldeles samma m. fl. ärenden samt dessutom „andra anmälanden m. m.“ i de finska hofrätternas redogörelser, böra, enligt i formuläret gifven anvisning, införas i kolumnen för „ansökningar“.

Slutligen afgifver Justitie-revisionen rotelvis arbetsredogörelser angående civila mål och ärenden samt angående brottmål och öfverensstämma dessa redogörelser fullkomligt med de motsvarande redogörelser, hvilka hos oss afgifvas af Justitiedepartementet i Kejserliga Senaten.

Det återstår att nämna, att den svenska domstolsstatistiken innehåller arbetsredogörelser äfven för gränstullrätter samt för kammarrätten, men torde uppgifterna angående dem icke afgifvas å särskildt för ändamålet fastställt tabellformulär.

Enligt hvad redan ofvan lemnade korta antydningar gifva vid handen, har den stora likhet, som är rådande emellan domstolsorganisationen samt processförfarandet i Sverige och i Finland, föranlett en genomgående öfverensstämmelse emellan åtskilliga formulär för den egentliga judiciela statistiken i dessa båda länder. Och äfven der formulären afvika (t. ex. de tabellariska arbetsredogörelserna för de svenska och domlängderna för de finska underrätterna), kan ändock en bearbetning af de meddelade uppgifterna leda till väsendtligt likartade, jämförbara resultat.

Mera betydande äro skiljaktigheterna emellan den svenska och den finska statistiken på kriminalistiskt område, om än äfven der 'den tidigare utbildade svenska statistiken i allmänhet tjänat den finska såsom mönster och förebild.

I flertalet främmande länders lagar förekommer en tredelning af lagöfverträdelser i gröfre och ringare brott samt förseelser, öfverensstämmande med den ofvan relaterade i Tyskland gällande indelningen i Verbrechen, Vergehen och Uebertretungen. Den svenska strafflagen uppdrager icke någon bestämd skilnad emellan gröfre och ringare brott samt förseelser. För att emellertid jämförelser emellan kriminaliteten i Sverige och utlandet måtte möjliggöras och dervid byggas på riktig grund, har en sådan fördelning af brott och förseelser, som ofvan nämnts, ändock blifvit, uteslutande i kriminalstatistiskt syfte, konstruerad. Härvid hafva, i korthet angifna, följande bestämmningar tillämpats.

Såsom „gröfre brott“ betraktas sådana brott emot strafflag, krigslag eller tryckfrihetsförordning, för hvilka dödsstraff, straffarbete eller afsättning från embete eller tjänst kan ådömas, dock att, der jämte straffarbete äfven böter i strafflatituden ingå, endast sådana böra för gröfre brott anses, för

hvilka straffarbete eller fängelse blifvit ådömdt. Den hänsyn till det faktiskt ådömda och ej blott af lagen i utsigt ställda straffet, hvilken sist anförda begränsning anger, är motiverad deraf, att vid den omfattande latitud, som strafflagen uppställer för vissa brott (t. ex. hemfridsbrott i uppsåt att annan våldföra, misshandel, hvaraf mindre lyte, kroppsfel eller lindrigare sjukdom uppkommit), annars komme att bland „gröfre förbrytelser“ upptagas dylika brott, för hvilka endast böter ådömts och hvilka i utlandet hänföras till de ringare brotten.

Till „ringare brott“ räknas alla till gröfre brott ej hänförliga, i strafflag, krigslag eller tryckfrihetsförordning upptagna brott, för hvilka kunna ådömas högre straff, än böter af 100 kronor.

Såsom förseelser äro att anse de öfverträdelser af strafflag, krigslag och tryckfrihetsförordning, hvilka ej äro belagda med högre straff än böter, ej öfverstigande 100 kronor.

En särskild kategori bilda förbrytelser mot eller öfverträdelser af stadganden och föreskrifter, som finnas intagna i allmänna lagen i öfrigt, i särskilda ordningsstadgar samt i författningar, som röra rikets allmänna hushållning. Äfven inom denna kategori särskiljas förbrytelseerna efter ofvan angifven grund dels i gröfre brott, dels i ringare brott och förseelser.

Inom ofvan angifna allmänna, efter brottslighets- eller straffgrad uppställda kategorier af delikt äro sedan de särskilda lagöfverträdelseerna upptagna antingen särskildt för sig eller sammanförda under gemensamma rubriker.

Beträffande det statistiska primärmaterialiet och dess sammanställning vid resp. judiciela myndigheter förtjenar följande framhållas.

Endast angående de förbrytelser, hvarom under året slutligt utslag meddelats, afgifvas uppgifter, följaktligen äfven angående de förbrytelser, i fråga om hvilka utslaget underställts öfverrätts pröfning, men ej angående sådana, hvilka förvisats till annan domstol eller angående hvilka åtalet på grund af förlikning eller underlåten fullföljd förfallit.

Uppgifterna för den svenska kriminalstatistiken afgifvas i hufvudsak, liksom arbetsredogörelserna, färdigt kombine-

rade i summariska tabeller. Dessa upptaga dels hela antalet förbrytelser, om hvilka slutligt utslag meddelats, dels särskildt antalet förbrytelser, för hvilka personer blifvit sakfälda. Hela antalet anklagade är fördeladt på ej sakfälda och sakfälda. För de sistnämnde anges straffets beskaffenhet genom anteckning i kolumnerna för fängelse, annan urbota bestraffning och böter.

Endast vidkommande „gröfre brott“ och för dem anklagade personer afgifvas verkliga fristående primäruppgifter. Å formuläret antecknas äfven de ringare brott och förseelser, för hvilka samma person i sammanhang med gröfre brott varit åtalad.

I öfriga d. v. s. det stora flertalet fall uppföras de personer, som varit tilltalade för mer än en förbrytelse eller förseelse, under en hvar af de rubriker, hvartill hvarje brott eller förseelse är att hänföra. Om härigenom samma person kommer att beräknas mer än en gång i samma kategori (ringare brott, förseelser) af lagöfverträdelser, skall likväl endast i det fall, att han i ett och samma mål blifvit för flere brott eller förseelser tilltalad, från slutsumman för kategorin i hvarje vederbörlig kolumn afräkning ske af en enhet för hvarje gång utöfver en, som samma person i kolumnen upptagits. Är genom ett utslag en person frikänd för en åtalad förbrytelse, men sakfäld för en annan eller för en förbrytelse dömd till lindrigare straff, än för en annan, så att han förekommer, förutom i kolumnen för de anklagade, ytterligare i mer än en kolumn, sker afräkning för honom i kolumnen för „ej sakfälda“ och derefter i kolumnen för de lindrigare straffen. I slutsumman förekommer han således blott såsom sakfäld och dervid såsom ådömd endast det svåraste straffet.

Har en person samtidigt åtalats för brott och förseelser och således upptagits i motsvarande skilda kategorier, sker för honom afräkning efter angifna grunder ur det slutsummandrag, hvari summorna för de skilda kategorierna utföras.

Genom ofvan relaterade förfarande vinnes i den svenska kriminalstatistiken icke blott nettoantalet af olika personer, som varit för brott och förseelser åtalade. Äfven för

hvarje särskild förbrytelseubrik framträder antalet personer, som varit åtalade och sakfällts eller icke sakfällts för brott, hörande till densamma. I detta afseende innebär sålunda det i den svenska kriminalstatistiken följda förfarandet en viktig fördel. Deremot kan denna statistik icke åskådliggöra de kombinationer, hvori förbrytelser af olika slag förekommit, liksom öfverhufvud någon ytterligare gruppering, detaljundersökning eller bearbetning af de tabellariskt afgifna siffrorna icke är möjlig. Den svenska kriminalstatistiken är ovilkorligt bunden vid den affattning underrätterna i sina tabellariska redogörelser gifvit det statistiska materialet. Någon fri, vidare utveckling af detsamma t. ex. för utredning af någon särskild fråga eller för beaktande af nya synpunkter är icke möjlig, innan formulären i sådant syfte eventuellt ändrats och den äskade utredningen åter afgifves direkt från resp. judiciela myndigheter.

Enligt hvad redan nämndes, tillämpas ett afvikande förfarande i fråga om gröfre brott och för dem anklagade personer. Det formulär, som för dem utfylles, öfverensstämmer i det allra närmaste med den motsvarande „personaluppgift“, som användes i den finska statistiken. Endast en af formulärets frågor besvaras i Sverige fullständigare, än hos oss. I fråga om brott, för hvilka den anklagade förut varit sakfälld, uppgifves nämligen den bestraffning, som den anklagade förut undergått för enahanda eller likartadt brott, som det åtalade, samt året, då sådan bestraffning senaste gång blifvit till fullo verkställd; medan det finska formuläret endast anger året, då straff ådömts för enahanda brott som det åtalade. — Det svenska formuläret afger i detta afseende för recidiviststatistiken obetingadt värdefullare upplysningar. Utan kännedom om arten och måttet af det straff, som den åtalade personen tidigare undergått, saknar statistikern hvarje måttstock för bedömande af graden af den prevention emot återfall i brott, hvilken detta straff bort utöfva. Uppgift om tiden, då det tidigare straffet till fullo utståtts, är åter af nöden för beräknande af längden af den tid, under hvilken den ånyo för brott åtalade varit i tillfälle att begå brott innan han det gjorde.

Den svenska justitie- och kriminalstatistiken utgifves i en regelbundet utkommande årspublikation, som lemnar trycket året efter det, till hvilket uppgifterna hänföra sig. Dessa publikationer förete för olika år en synnerlig likformighet med afseende å såväl text som tabeller. Detta förhållande är en nödvändig följd af det statistiska materialets ofvan framhållna beskaffenhet. Siffermaterialet, sjelft levererad för publikationen färdigt förarbetadt i vissa bestämda former, tvingar den slutliga bearbetningen att hålla sig inom de derigenom fastslagna trånga rāmärkena.

Den svenska rättsstatistiken bearbetas i Justitiedepartementet. Arbetena på denna statistik, för hvilka extra biträde anlitas, ledas och för dem ansvarar en särskild „byråchef för de statistiska ärendena“.

En anmärkningsvärd hofrättsråds-utnämning.

I Wasa hofrätts matrikel förekommer i förteckningen på hofrättsråd följande: „Axel Fredrick Oxenstjerna, Grefve, från Capitaine vid Kongl. Lifgardet utnämnd till Förste Hof-Rätts Råd i Wasa HofRätt den 6 September 1784“. Enahanda anteckning ingår äfven i presidenten S. Ekboms „Berättelse angående Wasa Hofrätts stiftelse, öden och verksamhet“, sid. 57, och H. Em. Aspelins „Wasa stads historia“, sid. 520, där uppgifter meddelas å innehafvarene af ledamotsplatser i Wasa hofrätt.

Den här omnämnda hofrättsråds-utnämningen måste väl hos hvar och en, som läst därom, väcka förvåning; för att finna en förklaringsgrund till densamma har man antagit, att grefve Oxenstjerna vid universitetet aflagt juridisk examen och i sina unga år praktiserat såsom jurist, men sedan öfvergått till den militära banan. Sådant var dock icke fallet, och numera kan det klart ådagaläggas, huru det förhöll sig med omförmälda utnämning. Kort före sistför-lidne jul utkom nämligen i Lund en bok i två delar med titel: „Riksrådet och Riksmarskalken Grefve Carl Bonde samt hans närmaste anhöriga“, innehållande hufvudsakligen dagboksanteckningar och bref af bemälda grefve Bonde. I 2:dra delen af boken förekommer en afdelning med öfver-skrift: „Presidentstiden i Wasa 1781—1788“, och däri in-går å sid. 361—363 ett i september 1784 från grefve Bonde, som då var president i Wasa hofrätt, men för tillfället uppe-höll sig i Stockholm, till hofrättsrådet i samma hofrätt Carl Hising (adlad Hisinger) aflåtet bref, hvaraf synes att grefve Oxenstjerna under en kortare tid före sin utnämning till förste hofrättsråd studerat juridiken men icke förvärfvat sig någon praktisk erfarenhet däri och att presidenten grefve

Bonde vid tvänne audienser inför konung Gustaf III, ehuru utan framgång, framhöll det olämpliga i utnämmandet af grefve Oxenstjerna till hofrättsrådsämbetet. Då nämnda bok blifvit tryckt i endast 150 exemplar och ej är tillgänglig i bokhandeln, utan egentligen afsedd för utdelning bland medlemmar af Bonde ätten och med den befryndade släkter samt omnämnda bref således kan vara känt endast af ett fåtal bland juridiska föreningens medlemmar, anser undertecknad sig kunna här intaga detsamma med uteslutande af några till saken icke hörande meningar.

„Nu hafver jag väl fullgjort den angelägenhet, som jag angående successionen efter sal. Silversparren ¹⁾ hos K. M:st haft att föredraga, men på ett sätt, som hvarken svarar emot min önskan eller mitt bemödande för mina värda herrar ämbetskamraters förmån. K. M:st stod ej att rubba ifrån dess redan fattade beslut att tillsätta en ledamot i hofrätten, som var af gammal adelig famille, hvilken framdeles skulle kunna företräda vice præsidentskapet. Herr Hofrättsrådet torde svårligen kunna föreställa sig, hvem därtill blifvit utsedd. Det är väl ej denna gång någon corporal vid Drabanterna, det är ej Reuterholm ²⁾, som nyligen accorderat sig till lagman i Nyland för 12,000 plåtar. Det är grefve Axel Fredric Oxenstjerna, äldre broder till capitainen grefve Oxenstjerna, som nu vistas i Österbotten, och yngre broder till öfverste cammarjunkaren hos K. M:st. Han är af gammal släkt, men ej bemedlad, hvarför han ej heller varit i stånd att genom accorder vinna någon befordran inom militairen, där han bekläder en tjänst af ca-

¹⁾ *Not af undertecknad.* Adolf Fredric Silversparre erhöll vid Wasa hofrätts inrättande transport till hofrättsråd därstädes från Åbo hofrätt och blef 1778 utnämnd till den förste vice presidenten i Wasa hofrätt samt dog den 13 juli 1784. Därefter utnämndes icke någon vice president i hofrätten, förrän underståthållaren i Stockholm P. Z. Ahlman 1792 därtill utsågs. Jmfr. Ekboms och Aspelins a. a.

²⁾ *Undertecknads not.* Enligt hvad från W. G. Lagus, „Åbo Hofrätts historia“, sid. 380, framgår, menas här friherre Axel Christian Reuterholm, som sedermera från 1796 till sin död 1811 var president i Wasa hofrätt.

pitaine vid gardet utan compani. För öfrigt är han en ganska beskedlig karl, och finnes mot dess caraktère och hederliga tänkesätt ingenting att invända. Som den där redan i flera år haft K. M:sts löfte om befordran till någon tjenst i domarevägen, har han äfven studerat juridiken, men aldrig ännu lagt handen därvid“.

„Detta är en ganska obehaglig omständighet såväl för hofrätten som för mig, som aktar mina herrar ämbetscamraters förtroende och till hvilken de i deras angelägenheter i befordringsvägen satt sin tillit och förtröstan. Denna sakens oväntade utgång har äfven försatt mig i mycken oro och bekymmer. Då jag för något mera än 8 dagar sedan i detta ämne hade företrädde, uppsköt K. M:st med dess utlåtande till i förrgår. Wid min ankomst till Drottningholm blef jag af andra prevenerad om saken och erhöll därefter bekräftelse af K. M:st sjelf. Denna befordran låg K. M:st så nära om hjertat, att mina förebragte skäl, att K. M:sts egen tjenst skulle lida därpå, att hofrättsledamöterna decouragerades, om en ovan ledamot antoges m. m., lemnades utan afseende. — — — — —“

„Jag önskar och hoppas för öfrigt af herr Hofrättsrådets och mina öfriga medarbetares ädelmodiga tänkesätt och mig alltid visade vänskap och förtroende, att denna oväntade utgång ej måtte på något sätt läggas mig till last eller ändra deras alltid visade nit i K. M:sts höga tjenst och deras mig betedda benägenhet, så att jag hädanefter som förut måtte få röna deras goda biträde“.

Gustaf III:s ifrågavarande hofrättsråds-utnämnannde kan icke anses hafva varit öfverensstämmande med 10 § i hans regeringsform af den 21 augusti 1772, hvari det säges: „Till alla tjänster skall endast skicklighet och erfarenhet föra, utan afseende på gunst och födelse, då de ej med skicklighet och erfarenhet förknippade äro“. Utnämningen sågs sannolikt icke håller med synnerligt blida ögon af hofrättens ämbets- och tjänstemän, af hvilka flertalet gingo miste om en påräknad och välbehöflig befordran. Då grefve Oxenstjerna utnämndes till förste hofrättsråd, intog han, såsom synes bland annat af hofrättens vid invigningen af dess

nya ämbetshus den 1 november 1786 förda, i presidenten Ekbooms a. a., sid. 23—29 ¹⁾, intagna protokoll, plats i hofrätten framför hofrättsråden Hising och Krabbe, hvilka flera år tidigare blifvit innehafvare af hofrättsrådsämbete i hofrätten ²⁾.

Vid efterseende uti Wasa hofrätts arkiv i hofrättens civilprotokoller och till hofrätten ankomna kongl. bref inhämtas åtskilliga upplysningar angående grefve Oxenstjerna, hvilka här meddelas såsom en slags komplettering af det ofvan anförda.

Det synes såsom om grefve Oxenstjerna, sedan han några år suttit såsom förste hofrättsråd i Wasa hofrätt skulle funnit mindre behag antingen i tjänstgöringen i hofrätten eller vid vistelsen i småstaden Wasa. Sedan grefve Oxenstjerna nämligen tjänstgjort under förra delen af sommaren 1789, antecknas i hofrättens protokoll vid höstsessions början den 7 okt., att Oxenstjerna ej återvänt från Stockholm; icke håller finnes han sedan under höstsessionen upptagen såsom tjänstgörande, och omsider ankom ett kongl. bref till hofrätten af den 8 december nästnämnda år, enligt hvilket grefve Oxenstjerna anhållit att han öfver vintern kunde „här å orten“ (Stockholm) få kvarblifva, „och att därtill beviljats nådigt bifall, med vilkor att bemälda Grefve vid första öppet vatten sig till tjänstgöring hos Eder, till Wasa begifver“, hvarjämte hofrätten anmodas att adjungera annan person „af dem, som I egen enligt författningarna Eder till biträde kalla“.

Grefve Oxenstjerna instälde sig dock icke till tjänstgöring våren 1790, utan hade han, enligt ett kongl. bref till hofrätten af den 23 augusti sagda år, nästnämnda dag erhållit tillåtelse att ännu ytterligare och till första öppet vatten nästa vår dröja med sin inställelse till tjänstgöring.

¹⁾ Därifrån äfven infördt i Aspelins a. a., pag. 505—509.

²⁾ Ett egendomligt förfarande af Gustaf III beträffande en ledamotsplats i Åbo hofrätt omnämnes i Lagus' a. a., sid. 379.

Förhållandet beträffande grefve Oxenstjerna blef dock 1791 detsamma som året näst förut. Då hofrätten den 6 oktober begynte sin höstsession, var grefve Oxenstjerna ännu frånvarande och antecknades i protokollet, att det berättats att O. komme att utses till ledamot i Högsta domstolen. Hvad sålunda berättats gick äfven sedermera i fullbordan, ty såsom af ett kongl. bref till hofrätten af den 5 mars 1792 framgår, hade Gustaf III kallat grefve Oxenstjerna till ledamot i Högsta domstolen, och enligt ett annat kongl. bref till hofrätten af den 11 april nästnämnda år hade grefve Oxenstjerna förordnats att vara sådan ledamot intill den 15 april 1793 ¹⁾).

Redan innan grefve Oxenstjerna tillträdde sin ledamotsplats i Högsta domstolen, hade hans gynnare Gustaf III, dödligt sårad af Anckarströms pistolskott, den 29 mars 1792 aflidit, och med detta dödsfall synes äfven lyckans sol för grefve Oxenstjerna hafva nedgått, ty då den tid, på hvilken grefve Oxenstjerna inkallats i Högsta domstolen, tilländagått och Oxenstjerna sannolikt ej stod i någon särskild gunst hos hertig Carl, som handhade regeringen under Gustaf IV Adolfs minderårighet, förnyades icke kallelsen för grefve Oxenstjerna att fortfarande vara ledamot i Högsta domstolen. — I stället blef enligt ett kongl. bref till Wasa hofrätt af den 7 mars 1793 hofrättsrådet i Wasa hofrätt Carl Hisinger kallad till ledamot i Högsta domstolen på ett år från den 1 påföljande maj, hvilken kallelse enligt ett kongl. bref af den 2 mars 1794 förnyades på ett år från den 1 maj, och kvarstod hofrättsrådet Hisinger såsom ledamot i Högsta domstolen till den 1 november 1796.

Medels ett kongl. bref af den 12 april 1793 beviljades däremot grefve Oxenstjerna sökt tjänstledighet på ett år från den 1 påföljande maj, och den 24 maj 1794 undfick grefve Oxenstjerna af honom ansökt nådigt afsked från sitt hofrättsråds ämbete.

¹⁾ Ledamöterna i den af Gustaf III den 15 maj 1789 inrättade Högsta domstolen utsågos den tiden endast på ett år i sänder och bibehöllo sina förra ämbeten.

Grefve Oxenstjerna uppnådde en hög ålder. Enligt en anteckning i Wasa hofrätts matrikel, hvilken anteckning äfven ingår i S. Ekboms och H. E. Aspelins a. a., afled Oxenstjerna „på Skenäs egendom i Södermanland den 1 november 1841 i en ålder af 89 år“. Däraf synes, att grefve Oxenstjerna var endast 32 år gammal, då han 1784 från kapten vid lifgardet utan kompani befordrades till förste hofrättsråd i Wasa hofrätt.

Ernst Tegengren.

Juridiska föreningens årsmöte

den 14 december 1895

öppnades af ordföranden Senatorn *Henrik Borenus* med
uppläsande af följande

Årsberättelse.

Juridiska föreningens lif och värksamhet under år 1895 har, såsom för dess medlemmar nogsammt är bekant, varit af samma art som under de föregående åren. Inom dess särskilda afdelningar hafva på mer eller mindre talrikt besökta möten diskuterats de på årets program upptagna öfverläggningsämnena, och i hufvudstaden har af särskild redaktion utgifvits ett antal häften af föreningens tidskrift.

Men granskar man närmare innehållet af de diskuterade frågorna och de utgifna häftena af tidskriften, finner man lätt att år 1895 i föreningens lif dock eger en i någon mån egenartad fysionomi. Föreningen har icke kunnat undgå att beröras af den numera aktuel vordna frågan om ny rättegångsordning: särskilda sidor af denna fråga hafva behandlats såväl i uppsatser i tidskriften som vid öfverläggningarna på afdelningarnas sammanträden. Från år 1894 mottog detta år i arf den redan uppställda och delvis diskuterade, men ej slutbehandlade frågan om ett provisoriskt ordnande af sakförareväsendet. I programmet för innevarande år hafva åter ingått frågorna om höjande och utveckling af åklagareväsendet samt huruvida vittnesjäfven vid införande af fri bevispröfning böra helt och hållet bortfalla eller några af dem bibehållas. Såsom det var att förutse, hafva dessa frågor inom föreningen omfattats med mycket intresse — en omstän-

dighet, hvilken icke saknar sin betydelse för rättegångs-reformens genomförande. Ty det ligger utan tvifvel mycken vikt därpå, att landets jurister i tid göra sig förtrogna med de grundsatser, enligt hvilka processreformen hos oss likasom annorstädes måste försiggå, samt öfverväga på hvad sätt dessa grundsatser naturligast kunna ansluta sig till de i vårt land bestående förhållandena. För sakens skull är det vidare att hoppas, att bekantskapen med nämnda grundsatser efterhand genom juristerne sprider sig i vidare kretsar af vårt samhälle och att reformen sålunda förberedes inom det allmänna tänkesättet, innan frågan definitivt framlägges till behandling af landets folkrepresentation. Det vore visserligen orätt, om man påstode att tanken på en process-reform i Finland är alldeles ny. I vår juridiska litteratur har behofvet af densamma sedan flere decennier varit uttalad, och äfven inom Juridiská föreningen hafva dithörande spörsmål varit föremål för öfverläggningar, särskildt med afseende å straffprocessen. Äfven landets ständer hafva i den petition, som föranledt frågans öfverlämnande till komité-behandling, åtminstone framhållit behofvet af en omfattande revision af stadgandena rörande rättegångsväsendet samt särskildt gifvit antydningar om att muntlighet och omedelbarhet i förfarandet, fri bevispröfning, en i någon mån förändrad domstolsorganisation samt ett tidsenligt ordnande af åklagare- och sakförareväsendet vore mål, emot hvilka reformen borde sträfva. Men allt detta oaktadt erfordras för ett lyckligt genomförande af reformtanken ej blott insiktsfullt arbete af dem, åt hvilka förslagets uppgörande närmast anförtratts, utan äfven upplyst understöd af opinionen inom landets juriststånd. Huru mycket man än må sträfva att anknyta det tilltänkta process-systemet vid nu bestående förhållanden, kan öfvergången därtill dock ej ske successivt och utan märkbara språng i enskildheterna, såvida nämligen den väntade lagstiftningsprodukten skall blifva ett i sig afslutadt helt och ej bestå af sinsemellan osammanhängande stycken. Blir därför vägen ej i tid banad för de ideer, hvilka komma att ligga till grund för den väntade nya processlagen, kunna de bland vårt folk, på hvilka lagens anta-

gande slutligen kommer att bero, ej frigöra sig från beroendet af föreställningar, uppmade af ofullkomligheter i det nu gällande process-systemet, då är det fara värdt att slutresultatet af reformsträfvandena ej kommer att motsvara sitt ändamål eller att frågan till följd af bristande intresse för densamma måste tillsvidare förfalla.

Af öfriga frågor på 1895 års program äsyfta fyra tolkning af särskilda föreskrifter i den nya strafflagen och därtill hörande författningar, medan två äro af privaträttsligt, två af processuelt och tre af förvaltningsrättsligt innehåll. Samtliga dessa frågor hafva under årets lopp blifvit genomgångna i centralafdelningen, och skäl finnes att förmoda det desamma äfven i filialafdelningarna medhunnits, ehuru protokollen ännu ej kommit centralbestyrelsen tillhanda.

Af tidskriften hafva efter senaste årsmöte utkommit fyra häften, nämligen det fjärde af årgången 1894 samt första, andra och tredje af 1895. Redaktionen har till fromma för tidskriften fortfarande handhåfts af Universitetsadjunkten *D:r Jakob Wilhelm Chydenius*, biträdd i afseende å rättsfallens refererande af Senatskanslisten Juriskandidaten *Karl Gustaf Söderholm*. Bidrag till de utgifna häftena hafva för öfrigt lämnats af Professorn Friherre *R. A. Wrede*, Hofrättsassessorerne *Oskar Wilskman*, *D:r Julian Serlachius* och *D:r Julius Grotenfelt*, Lagmannen *Ferdinand Forsström*, bitr. Senatskamreraren *D:r Karl Willgren* och Hofrättsnotarien *August Jusélius*. Det ännu återstående fjärde häftet för år 1895 har ännu ej hunnit utgifvas, men torde kunna emotas i början af nästkommande år. För referaten af rättsfall har föreningen nu likasom tillförenehållit material genom välvilligt tillmötesgående af K. Senatens Justitiedepartement, för hvilket bestyrelsen nu får uttala föreningens varma erkänsla. Af tidskriften har år 1895 likasom förut tryckts en upplaga af 700 exemplar, af hvilka fortfarande omkring 500 distribuerats till föreningens ledamöter och utom föreningen stående prenumeranter.

Såsom bihang till tidskriften har under året utsändts ett häfte, innehållande korta redogörelser för innehållet af K. Senatens Justitiedepartementets utslag och domar under

tiden från och med oktober månad 1895 till och med februari 1895, utarbetade af Senatsextrakopisten Vicehäradshöfding J. R. *Uggla* enligt den plan, som på bestyrelsens framställning vid senaste årsmöte blef af föreningen antagen. Bestyrelsen vågar hoppas, att denna publikation skall i hufvudsak motsvara sitt ändamål, om ock någon utvidgning af referaten måhända kan synas önskvärd. Huruvida en sådan större fullständighet kan åstadkommas utan betydande stegring af bihangets pris, är dock en fråga, som tillsvidare är svår att besvara, innan någon tids erfarenhet i saken vunnits. Ett andra häfte, omfattande tiden från den 1 mars till den 1 oktober innevarande år och sålunda avslutande bilagans första årgång, torde snart kunna lämna prässen.

På det fält, åt hvilket Juridiska föreningen egnat sin värksamhet, hafva under det förflutna året, oberoende af föreningens tillgöranden, inträffat fakta, hvilka dock för föreningen äro af den allra största betydelse och af sådan orsak synas förtjäna att vid denna återblick särskildt antecknas. Under året hafva nämligen emanerat några lagar af vidtgående betydelse för den inhemska rätten, såsom lagen om aktiebolag, om handelsregister, firma och prokura, om delning af jordlägenheter och senast under denna månad utsökningslag för storfurstendömet Finland. Föreningen har anledning att med glädje hälsa dessa viktiga produkter af den inhemska lagstiftningen, hvilkas värkningsar såväl på rättslifvet som på landets ekonomiska framåtskridande utan tvifvel skola blifva både stora och varaktiga. Icke mindre anledning finnes för Juridiska föreningen att med glädje emottaga en under år 1895 tillkommen framstående produkt af den inhemska rättsvetenskapen, det nyligen utkomna andra häftet af R. *Montgomerys* handbok i Finlands allmänna privaträtt, med hvilket häfte författaren avslutat sitt arbetes första del, innehållande privaträttens allmänna läror. Föreningens tidskrift skall ej försumma att närmare redogöra för detta i vår rättslitteratur så enastående verk, som helt visst skall blifva en förtrogen vän och oumbärlig rådgifvare för hvarje jurist i detta land samt i hög grad befrämja den studerande*ungdomens juridiska bildning. Mätte

det förunnas författaren hälsa och krafter att snart fortsätta och fullborda sitt värk och sålunda fylla ett bland de mest betydande tomrummen i Finlands juridiska litteratur.

Beträffande antalet af föreningens medlemmar kan bestyrelsen med tillfredsställelse anteckna, att detsamma under året ökats inom samtliga afdelningar. Det har nämligen inom centralafdelningen utgjort 166, inom Åbo filialafdelning 78, inom Wasa afdelning 77 och inom Wiborgs afdelning 64 eller sammanlagdt 385 personer emot 368 under föregående år. Tillväxten utgör således denna gång 17 personer. Å andra sidan har dödens lie, hvilken under året öfverhufvud träffat ett stort antal äldre och yngre jurister inom landet, äfven gjort sin skörd bland föreningens medlemmar. Vi hafva att såsom aflidne anteckna Häradshöfdingen i Helsinge domsaga *Albert Werner Laurén*, f. d. Allmänna Referendariesekreteraren i K. Senaten Statsrådet *Theodor Bergelund*, f. d. Senatorn *Jakob Viktor Wasastjerna*, Assessorn i Wiborgs Hofrätt *Lars Agathon Godenhjelm*, Häradshöfdingen i Pielisjärvi domsaga *Johannes Emanuel Wahlberg*, Justitieborgmästaren i Wiborg *Karl Jakob Stråhlman*, f. d. Hofrättsrådet i Åbo *Otto Ferdinand Trapp* och f. d. Professorn vid K. Alexandersuniversitetet, Kanslirådet *Axel Wilhelm Liljenstrand*. Alla desse män hafva i lifstiden beklädt viktiga platser, flertalet såsom domare, och genom redbart och insiktsfullt arbete gjort sig förtjänte af landsmäns tacksamma hågkomst. Men Juridiska föreningen eger särskild anledning att dröja vid minnet af en bland dem, *Axel Wilhelm Liljenstrand*, ej blott därför att han varit en af föreningens stiftare och älsta medlemmar, utan framför allt emedan han såsom mångårig rättslärare vid Finlands universitet samt författare af betydande juridiska och ekonomiska skrifter utöfvat ett vidsträkt inflytande på den nu lefvande juristgenerationens bildning. Bland Liljenstrands skrifter äro särskildt att ihågkomma hans afhandling om skifte af jord, hans ofulländade system af samfundsekonomens läror samt de bägge utförligare arbetena Finlands jordnaturer och de nordiska byggningsabalkarne. Såsom medlem af Juridiska föreningens central-

bestyrelse deltog Liljenstrand dessutom under en följd af år i redigerandet af dess tidskrift, hvilken såväl under denna tid som senare fick emottaga ett antal intressanta afhandlingar af hans hand. Men Liljenstrand värkade icke allenast såsom akademisk lärare och författare; hans insikter och förmåga togos dessutom mer än de flesta andras i anspråk vid uppgörandet af förslag till lagar och författningar i ämnen, hörande till förvaltningsrättens och den speciella privaträttens område. De författningsförslag, till hvilkas uppgörande han såsom ordförande eller ledamot i komité medvärkade, äro både hvad antal och innehåll vidkommer högst betydande, och bland dem må särskildt framhållas förslagen till förordningar om egofred, om vattenledningar och vattenverk, om handel och näringar samt framför allt förslaget till nu gällande sjölag. Äfven vid landtdagarna anlidades Liljenstrand upprepade gånger såsom utskottssekreterare och utöfvade i denna egenskap ett icke ringa inflytande i särskilda viktiga frågor. Den omfattande värksamhet Liljenstrand sålunda utöfvade i förening med hans varma fosterländska sinne tillförsäkrar honom ett aktadt rum bland kämparne för vår rättsliga och sociala utveckling.

Juridiska föreningens förbindelser med andra in- och utländska föreningar, stiftelser och lärda samfund hafva fortsatts likasom under föregående år genom utbyte af publikationer, och enahanda utbyte har egt rum med särskilda tidsningsredaktioner.

Den redovisning, som enligt stadgarnas föreskrift kommer att för årsmötet framläggas, utvisar att föreningens allmänna kassa, som vid senaste årsmöte egde en behållning af 6,138 mark 49 penni och hvars inkomst under året utgjort 5,736 mark 97 penni, under detta år haft en utgift

af 6,544 mark 23 penni, hvarför behållningen för närvarande utgör 5,331 mark 23 penni.

Helsingfors den 14 december 1895.

Centralbestyrelsen.

Senator *L. Mechelin* höll härå ett föredrag om den under året aflidne jurisprofessorn *Rudolf Gneists* lefnad och värksamhet, hvilket föredrag är intaget på annat ställe i denna tidskrift.

Professorn Friherre *R. A. Wrede* redogjorde för det senaste förslaget till ny civillag för Tyska riket.

Sedan föredraganden påpekat betydelsen af den uppgift, som lagstiftande makten i tyska riket har sig förelagd, då den skall bringa till stånd en ny allmän civillag för sagda rike, redogjorde han för uppkomsten af det år 1888 publicerade första lagförslaget i ämnet, berörde därefter den kritik, som från olika håll egnats detta förslag, och meddelade i sammanhang härmed några upplysningar om tillkomsten af det på grundvalen af nämnda förslag utarbetade andra förslaget till civillag för tyska riket (*Entwurf eines bürgerlichen Gesetzbuchs, zweite Lesung*). Härefter sökte föredragaren i allmänna drag karaktärisera detta senare förslag såväl betraktadt ensamt för sig som i förhållande till det första förslaget, därvid särskildt berörande den omtvistade frågan i hvad mån lagförslaget gifver uttryck för tysk rättsuppfattning och i hvilken grad det uppbäres af romersk-rättsliga principer, samt redogjorde slutligen för några viktigare förändringar, som redaktörerna af det senare förslaget på olika områden af civilrätten vidtagit i det första förslaget.

Hofrättsassessorn *A. Juselius* refererade hufvudpunkterna uti den nyaste österrikiska civilprocesslagen uti ett föredrag, som finnes infördt på annat ställe i denna tidskrift.

Härefter aflämnade föreningens skattmästare Senatskammarförvanten *Juris utriusque* kandidaten *N. B. Grotenfelt*.

Redovisning öfver Juridiska föreningens i Finland allmänna kassa år 1895.

Debet.

Balans från år 1894.

På depositionsräkning i Föreningsbanken	5,100: —	
På löpande d:o i d:o	266: 64	
Kontant	771: 85	6,138: 49

Inkomst under år 1895.

Årsavgift för år 1894 för 5 medlemmar i centralafdelningen à 8 mk	40: —	
Årsavgift för år 1894 3 d:o i Wasa filialafdeln. à d:o	24: —	
” ” ” ” 7 d:o i Wiborgs d:o à d:o	56: —	
” ” ” ” 1895 för 166 d:o i Centralafdelningen à 10 mk	1,660: —	
” för år 1895 78 d:o i Åbo filialafdeln. à d:o	780: —	
” ” ” ” 77 d:o i Wasa d:o à d:o	770: —	
” ” ” ” 64 d:o i Wiborgs d:o à d:o	640: —	
Räntor	236: 04	
Uppbörd för försålda ex. af föreningens tidskrift	1,185: 53	
” för öfvertryck af särsk. uppsatser i d:o d:o	345: 40	5,736: 97
Summa <i>Int.</i>		11,875: 46

Kredit.

Tryckningskostnader	2,609: 25	
Häftning af tidskriften	291: 55	
Redaktions- och författarearvoden	3,230: —	
Annonskostnader	24: 75	
För vården af föreningens bibliotek	100: —	
För inköp af böcker	147: 06	
Diverse omkostnader	141: 62	6,544: 23

Balans till år 1896.

På depositionsräkning i Föreningsbanken	5,100: —	
Kontant	231: 23	5,331: 23
Summa <i>Int.</i>		11,875: 46

Bankdirektören E. Borenus anmälte att, sedan årsmötet den 19 december 1895 utsett honom och Protokollssekreteraren K. G. Cronstedt att granska räkenskaperna för föregående redogörelseår, han hade, enär Protokollssekre-

teraren Cronstedt vistats å utrikes ort, kallat Justitierådsmannen V. F. Heimbürger, hvilken enligt föreningens uppdrag deltagit i revisionen af 1894 års räkenskaper, att fullgöra det å Cronstedt ankommande åliggandet; och hade vid den af Borenius och Heimbürger värkställda granskningen räkenskaperna befunnits i allo riktiga. I anledning häraf beslöt årsmötet att, med godkännande af omförmälda förfarande, bevilja skattmästaren full ansvarsfrihet för hans förvaltning under ifrågavarande redovisningsår.

Rörande föreningens framtida värksamhet beslöts:

att föreningens tidskrift skulle utgifvas enligt samma plan som under innevarande år;

att ledamots- och prenumerationsavgifterna borde såsom under detta år utgöra resp. 10 och 8 mark;

att hvarje medlem skulle såsom hittills utan särskilda kostnader få sig tillsändt ett exemplar af tidskriften, samt

att centralbestyrelsen egde uppgöra program öfver diskussionsfrågor för instundande år.

Härå anställdes med slutna sedlar val af centralbestyrelse för nästa år, och utsågos därvid till ordförande Senatörn Henrik Borenius, till ledamöter Professorerna J. Forsman, R. A. Wrede och R. Hermanson samt Hofrättsassessorn A. Nybergh, äfvensom till suppleanter Juris adjunkten Dr W. Chydenius och Hofrättsassessorn Dr J. Grotenfelt.

Till revisorer, som egde att granska de vid detta årsmöte aflämnade räkenskaperna, utsågos medels acklamation Bankdirektören E. Borenius och Senatskanslisten A. Lindberg.

Juridisk bibliografi

(inhemsk, svensk, norsk och dansk)

för åren 1893 och 1894 jämte suppleringsuppgifter för
år 1892.

I. Finland.

Aldén, Gustaf A., Helppotajainen opastus kansantalous-, pankki- ja vakuutusopissa. Suomen oloihin sovittamalla suomennettu. 12:o, 138 s. H:fors 1892. G. W. Edlund. Kart. 85 p.

Anteckningar enligt professor **Jaakko Forsmans** föreläsningar öfver de särskilda brotten enligt strafflagen af den 19 dec. 1889. Med tillstånd af föreläsaren, men utan hans medvärkan utg. af **L. Aspegren** och **E. Saxén**. I. Brotten mot individens rättsgebit. 8:o, 168 s. H:fors 1894.

Anteckningar enligt professor **Jaakko Forsmans** föreläsningar öfver straffrättens allmänna läror med särskild hänsyn till strafflagen af den 19 dec. 1889. Med tillstånd af föreläsaren utg. af **Lars Wasastjerna**. 8:o, XVI + 548 s. H:fors 1893.

Anteckningar enligt professor **B. A. Wredes** föreläsningar öfver obligationsrättens allmänna del. Med tillstånd af professorn, men utan hans medvärkan utg. af **Lars Wasastjerna**. 8:o, VIII + 266 s. H:fors 1892.

Anteckningar i civilrätt enligt professor **B. A. Wredes** föreläsningar. Ärfdabalken. 4:o, 258 s. H:fors 1894.

Bergh, Edv., Finland under det första årtiondet af Kejsar Alexander III:s regering. 8:o, 513 s. H:fors 1894. G. W. Edlund. 12 mk, inb. 15 mk.

Samma arbete på finska. Häft. I. 1894.

Berättelse, Justitie-expeditionens i Kejs. Senaten för Finland 1891 — 1893. 4:o, 41 s. H:fors 1894.

Samma arbete på finska.

Berättelse, Prokuratorns i Kejs. Senaten för Finland, om lagskipningen och lagarnes handhafvande i landet, afgifven till Finlands ständer vid 1894 års landtdag. 8:o, 203 + 47 s. H:fors 1894.

Samma arbete på finska.

Berättelse, Prokurators-embetets i Kejs. Senaten för Finland underdåniga, om civila rättegångsärendena och brottmålen i landet år 1890. 8:o, 36 sid. och 14 tabeller. H:fors 1892.

Samma arbete på finska.

Betänkande, Arbetareförsäkringskomiténs. 4:o. H:fors 1892.

II. Öfversättningar och aftryck af i en del främmande länder gällande och föreslagna lagar och författningsförslag om arbetares sjuk- och olycksfallsförsäkring, om sjukkassor och om arbetsgifvares ansvarighet för vid arbetet timade olycksfall. 138 sid.

III. Förslag till förordning angående sjukkassor jämte motiv, äfvensom förslag och motiv till förordning om arbetares sjukförsäkring. 128 sid.

IV. Olycksfall i arbetet inom olika yrken i Finland. Jämte jämförelser med olycksfallsförhållandena i Sverige, Norge och Tyskland. Statistisk undersökning af *Aug. Hjelt*. VI + 63 + 50 sid.

V. Förslag till förordning angående skyldighet i vissa fall för arbetsgifvare att utgifva ersättning för kroppsskada, som drabbar arbetare, jämte motiv, äfvensom förslag och motiv till förordningar om försäkring för olycksfall i arbetet och om allmänna försäkrings- och lifränteanstalten i Finland. 129 s.

VI. Förslag till förordning angående arbetarepensionskassor jämte motiv och tvänne reservationer samt bilaga. 62 s.

Samma arbeten på finska.

Jfr Utlåtande.

Bidrag till Finlands officiella statistik. XXIII. Rättsväsendet. I. Prokuratorns i Kejs. Senaten underdåniga Berättelse för år 1891. 4:o, 58 + 155 s. H:fors 1891.

Samma arbete på finska.

Chydenius, Wilh., Om köp och försträckning enligt finsk rätt. (Öfvertryck ur Juridiska föreningens tidskrift 1892—93.) 8:o, s. 337—422 och 51 sid. H:fors 1894. Lindstedts antikv. bokh. Fmk. 2: 50.

Danielson, Joh. Rich., Viborgs läns återförening med det öfriga Finland. 8:o, 166 s. H:fors 1894, Weilin & Göös. Fmk 2: 75. Äfven utg. af Folkupplysningssällskapet (skrifter n:o 89) till ett pris af Fmk 1: 75.

Samma arbete på finska.

Dannholm, Oskar, Grunddragen af Finlands samhällsskick, efter lagar och författningar samt andra källor för medborgare af alla samhällsklasser sammanställda. 8:o, VI + 258 s. H:fors 1893, K. E. Holm. 4 mk.

Samma arbete på finska.

Dannholm, Oskar, Finlands samhällsskick i sammandrag, för skolor och folket, 8:o, 68 s. H:fors 1894, K. E. Holm. 1 mk.
Samma arbete på finska.

Ehdotus, Lainvalmistelukunnan, asetukseksi kiinteän omaisuuden omistus- ja nautinto-oikeuden rajoittamisesta linnoitus-esplanadiissa ja julistukseksi, joka sisältää määräyksiä samasen asetuksen käyttämisestä, ynnä Perustelmat. 8:o, 25 s. H:fors 1894.

Esine-oikeus, Suomen. I. Yleinen osa. Professori *R. A. Wrede'n* luennoilta mukailemalla suomennettu. 4:o, 62 s. S:t Michel 1893.

Keitelmää Kansantaloudellisessa yhdistyksessä (Toimituksia I). 1 osa. 8:o, 395 s. Borgå 1893, W. Söderström. 5 mk. 2 osa. 1 vihko. 80 s. 1894. 1 mk.

Forsman, Jaakko, Bidrag till läran om skadestånd i brottmål enligt finsk rätt. 8:o, VIII o. 295 s. H:fors 1893. Otava. 6 mk.

Författningssamling, Storfurstendömet Finlands för år 1893. N:o 1—36. 4:o. D:o för år 1894. N:o 1—51. 4:o.

Äfven på finska och ryska.

Författningssamlingen, Lilla. 12:o. H:fors, G. W. Edlund. Äfven på finska.

36. Från 1883 gällande författningar angående brännvin och maltdrycker. 115 s. 1892. 75 p.

37. Förordningarna angående kyrko- och prästgårdsbyggnad samt prästerskapets boställen i landets evangelisk-lutherska församlingar. 39 s. 1892. 35 p.

Förslag, Lagberedningens, till förordning, innefattande närmare föreskrifter om värkställighet af dom, som lyder å frihetsstraff, och förordning om brottmålsförteckningar till prästerskapet samt förordning, innehållande vissa föreskrifter i afseende å betyg, som af prästerskapet meddelas, jämte motiv. 8:o, 60 s. H:fors 1893.

Förslag, Lagberedningens, till lag angående ansvarighet för skada i följd af järnvägsdrift jämte motiv. 8:o, 36 s. H:fors 1894.

Förslag, Lagberedningens, till lag angående förmynderskap och till kungörelse, innefattande särskilda föreskrifter om vårdnaden öfver förmynderskap, jämte motiv. 8:o, 79 s. H:fors 1893.

Förslag, Lagberedningens, till lag angående ny lydelse af särskilda rum i ärfda-, jorda- och rättegångsbalken och till andra därmed sammanhängande författningar, jämte motiv. 8:o, 167 + 26 s. H:fors 1892.

Handlingar rörande laxfisket i Torneå älf. Enl. uppdrag af Kejs. Senaten för Finland utg. af *Osc. Nordqvist*. 8:o, XII + 476 s. H:fors 1894.

Handlingar tillkomna vid landtdagen i Helsingfors år 1891. Del 1—5. 8:o. H:fors 1892.

Samma arbete på finska.

- Hermanson, Robert Fredr.**, Finlands statsrättsliga ställning. 8:o, 318 och XVI s. H:fors 1892, G. W. Edlund. Fmk 8: 50.
- Hermanson, Robert Fredr.**, Bemötande i frågan om Finlands statsrättsliga ställning. 8:o, IV + 126 s. H:fors 1894, G. W. Edlund. Fmk 3: 75.
- Herätys**, Suomalaisuuden. Lausuntoja suomalaisuuden asiassa ennen Saima-lehden ilmestymistä. Toim. *Tekla Hultin*. 8:o, 154 s. H:fors 1892, Otava. 2 mk.
- Hjelt, Aug.**, Maakaupasta ja krediitti-oloista Itä-Suomessa. 4:o, 24 s. Borgå 1893.
- Homén, Theodor**, Suhteellisista vaaleista. Stor 8:o, 21 s. H:fors 1894, Akadem. bokh. (Öfvertr. utr. Päivälehti). 50 p.
- Indelningsvärket**. Anteckningar med ledning af Prof. *Hermansons* föreläsningar. 4:o, 18 s. H:fors 1892.
- Kapitalvärdet**, Det ungefärliga, af fastigheterna i Finland. 8:o, 14 s. H:fors 1893.
- Keskustelupöytäkirjat**, Suomen talonpoikaissäädyn, valtiopäivillä v. 1891. Vihkot 1—3. 8:o, 1659 s. H:fors 1891—92.
- Kokoelma** voimaassa olevia maanmittausta koskevia asetuksia, kierto- kirjeitä y. m. Toim. *Otto Savander* ja *Alfr. v. Fieandt*. 4:o, VII + 280 + 119 s. H:fors 1892.
- Komitäbetänkande**. 1892. N:o 1. Till Hans Kejs. Majestät från komitén för uppgörande af förslag till ny instruktion för guvernörerna och för bestämmande af ordningen för ärendenas handläggning vid länestyrelserna i landet. 8:o, 101 s. H:fors 1892.
- Komitäbetänkande**. 1892. N:o 4. Till Hans Kejs. Majestät från komitén för utarbetande af förslag till förändrade bestämmningar angående lönebesparingar och begravningshjälp vid civila embeten och tjänster i landet. 8:o, 26 s. H:fors 1892.
- Komitäbetänkande**. 1892. N:o 7. Till Hans Kejs. Majestät från komitén för utarbetande af förslag till allmän polisordning för landsbygden samt till instruktion för poliskonstaplar å landet. 8:o, 65 s. H:fors 1892.
Samma arbete på finska.
- Komitäbetänkande**. 1893. N:o 1. Till Hans Kejs. Majestät från komitén för utarbetande af förslag till författningar rörande utskrifning af hästar vid truppernas mobilisering. 8:o, 137 s. H:fors 1893.
Samma arbete på finska.
- Komitäbetänkande**. 1893. N:o 3. Till Hans Kejs. Majestät från komitén för revision af gällande stadganden angående stämpelbeviljning. 4:o, XLII + 71 s. H:fors 1893.
Samma arbete på finska.

- Komitébetänkande* n:o 4. 1893. Till Hans Kejs. Majestät från komitén för revision af lagstiftningen angående rättegångsväsendet. 8:o, 43 s. H:fors 1893.
Samma arbete på finska. 45 s.
- Komitébetänkande*. 1893. N:o 6. Till Hans Kejs. Majestät från sparbankskomitén. 8:o, 92 s. H:fors 1893.
Samma arbete på finska.
- Komitébetänkande*. 1894. N:o 1. Till Hans Kejs. Majestät från komitén för afgifvande af förslag till ändringar i gällande förordning ang. kommunalförvaltningen på landet. 8:o, 154 s. H:fors 1894.
Samma arbete på finska.
- Komitébetänkande*. 1894. N:o 2. Till Hans Kejs. Majestät från komitén för uppgörande af förslag till lag ang. pantlånerörelsens ordnande. 8:o, 45 s. H:fors 1894.
Samma arbete på finska.
- Komitébetänkande*. 1894. N:o 3. Till Hans Kejs. Majestät från komitén för uppgörande af förslag till fördelning af göromålen emellan kronofogdar, häradskrifvare och kronolänsmän samt till instruktioner för desamme. 8:o, 74 s. H:fors 1894.
Samma arbete på finska.
- Lag*, Sveriges rikets, gillad och antagen på riksdagen åhr 1734. Utgifven på föranstaltande af Juridiska föreningen i Finland. 12:o, 27 o. 348 s. H:fors 1894, Otava. Fmk 3: 50; inb. 4: 50.
- Lag*, Sveriges Rikes, gillad och antagen på riksdagen åhr 1734, med tillägg, förändringar och förklaringar, gällande i storfurstendömet Finland. Sjätte uppl. 8:o, 431 + 492 s. H:fors 1894, Lindstedts antikvariska bokh. Inb. Fmk 15: 50.
- Legostadga*, Hans Kejs. Majestäts nådiga, för husbönder och tjänstehjon. 8:o, 16 s. Mariehamn 1893.
- Liljenstrand*, Axel, Finlands jordnaturer och äldre skatteväsende jämte ett blad ur dess kulturhistoria. 2:dra tillökade uppl. 8:o, VII och 463 s. H:fors 1894, Lindstedts antikvariska bokh. Fmk 7: 50.
- (Lille, Axel,) On the validity of the Fundamental Laws of Finland. 8:o, 62 s. Sthlm 1892. (Öfvers. af samme förf:s artiklar „Giltigheten af Finlands grundlagar“ i Nya Pressen, äfven utg. i särtryck, 4:o, 14 s., H:fors 1892).
- Lindholm*, F. K. E., Mietteitä vaivaishoidosta. 8:o, 111 s. Wiborg 1893, förf. 2 mk.
- Luentojakso*, Professori Jaakko Forman'in pitämä kameralisteille sovitettu, Suomen rikoslain-opin pääkohdista. Yleinen osa. Professorin luvalla toim. Oskar Blomqvist. 8:o, 176 s. Tavastehus 1893.

- Malin, V.**, Miten maastamme hallitaan ja miten itse hallitsemme itseämme. 8:o, 80 s. Borgå 1894, W. Söderström. 1 mk.
- Mechelin, L.**, La question finlandaise. Lettre ouverte à M. le rédacteur responsable du Journal de St Pétersbourg. 8:o, 44 s. H:fors 1893.
- Meurman, A.**, Huru finska språket blef officiellt. 8:o, 111 s. H:fors 1893, Otava. Fmk 1: 50.
Samma arbete på finska.
- Meurman, A.**, Ehtoollispakko ja eriuskolaislaki. 8:o, 68 s. H:fors 1893, Otava. 1 mk.
- Muistoönpanoja**, Vankeinhoitomiesten yhdistyksen. Fångvårdsmanföreningens i Finland meddelanden. I. Toukokuuta — Maj 1893. II. Elokuu — Augusti 1893. 8:o, 134 s. Åbo 1893.
- Nestor**, Finska förhållanden. Andra serien. 8:o, 70 s. Sthlm 1892, Alb. Bonnier. 75 öre.
- Palmén, Joh. Philip**, Rättshistoriska bidrag till tolkningen af 1734 års lag. Akad. afhandl.r. 2:dra uppl. jämte ett nytt tillägg. 8:o, 131 s. H:fors 1894, Lindstedts antikvariska bokhandel. Fmk 3: 75.
- Protokoll** förda hos Finlands Ridderskap och Adel vid landtdagen år 1891. Häft. 1—3. 8:o, 1472 s. H:fors 1891.
- Protokoll**, Borgareståndets, vid landtdagen i Helsingfors år 1891. Häft. 1, 2. 8:o, 1571 s. H:fors 1891.
- Protokoll** förda hos Finlands Ridderskap och Adel vid landtdagen år 1894. Del 1—3. 8:o, 1597 s. H:fors 1894.
- Protokoll**, Prästeståndets, vid landtdagen i Helsingfors år 1867. Häft. I—III. 8:o, 1292 s. H:fors 1892.
- Protokoll**, Borgareståndets, vid landtdagen i Helsingfors år 1867. Häft. 1, 2. 8:o. 1234 s. H:fors 1894.
- Protokoll**, Borgareståndets, vid landtdagen i Helsingfors år 1894. Häft. 1, 2. 8:o, 1697 s. H:fors 1894.
- Pöytäkirjat**, Suomen Pappissäädyn, valtiopäivillä v. 1891. Vihkot 1, 2. 8:o, 1508 s. H:fors 1892.
- Pöytäkirjat**, Suomen pappissäädyn, valtiopäiviltä v. 1894. Häft. 1, 2. 8:o, 1537 s. H:fors 1894.
- Pöytäkirjat**, Suomen talonpoikaissäädyn, valtiopäivillä v. 1867. Vihkot I, II. 8:o, 833 s. H:fors 1893.
- Rikoslaki**, Suomen suuriruhtinaanmaan, 19 p:ltä joulukuuta 1889, sekä asetuksilla 21 p:ltä huhtikuuta 1894 siihen tehdyt muutokset. Rekisterineen. 8:o, 212 s. Borgå 1894, W. Söderström. 1 mk.
Samma arbete. 8:o, 191 s. Uleåborg C. E. Barck. Fmk 1: 25.
Samma arbete. 8:o, 128 s. Jyväskylä 1894, K. J. Gumme-rus. 80 p.

- Rösträttsreformen** i Borgareståndet. Bidrag till dess belysning. I. Öfvers. från finskan. (Uttalanden af *Aug. Hjelt* och *J. R. Danielson*). 8:o, 40 s. H:fors 1894.
Samma arbete på finska.
- Sextius**, Ett inlägg i den sociala frågan med särskildt afseende på stadst & finska förhållanden. 8:o, 57 s. H:fors 1894. 1 mk.
- Snellman, Johan Vilhelm**, Läran om staten. Andra uppl. 8:o, 336 s. H:fors 1894, Otava. 5 mk.
- Statsinventarium**, Storfurstendömet Finlands, eller förteckning öfver Finska statsvärdet samt Finlands ständer under privaträttslig titel tillhörig fast egendom äfvensom järnvägarnas rörliga materiel samt tullvärdets och lotsvärdets ångbåtar m. m. jämte dem åsatta värden vid utgången af år 1891. 4:o, 326 s. H:fors 1893.
- Strafflag** för storfurstendömet Finland af den 19 december 1889 med de i densamma genom förordningarne af den 21 april 1894 vidtagna ändringar. Med register. 8:o, 249 s. Lindstedts antikv. bokh. Kart. Fmk 1: 50.
- Ståhlberg, K. J.**, Irtolaisuus Suomen lain mukaan. Akatem. väitös-kirja. 8:o, 207 s. H:fors 1893.
- Suomen suhteista Venäjään**. F. P. Jelenew'in venäjänkielisen „Nykyinen Suomen kysymys“ nimisen kirjan y. m. lähteiden mukaan kyhällilyt Z. 8:o, 166 s. St Petersburg 1892. Ewdokimows tryckeri.
- Suum cuique** (*Emil Schybergson*), Landets politiska frågor. I. Öfversikter. 8:o, 61 s. H:fors 1894, G. W. Edlund. (Afttryck ur Finsk Tidskrift). Fmk 1: 25.
Samma arbete på finska.
- Tengström, J.**, Om Finlands penningeställning vid grundandet af Finlands bank. Ett uttalande. 8:o, 14 s. H:fors 1892. Särtryck ur Historiallinen arkisto.
- Tidskrift**, utgitven af Juridiska föreningen i Finland. Årgg. 1893 och 1894. 8:o. H:fors Jurid. förs centralstyrelse. För årg. (4 hfn = 24 ark) 6 mk.
- Tulltariffen**, Rysska, jämförd med den finska. Öfversättning af en vid Departementet för handel och manufakturer i Kejsardömet utarbetad jämförande sammanställning af i Kejsaredömet och Storfurstendömet Finland gällande tullsatser. 4:o, 95 s. H:fors 1893.
- Utlåtande**, Försäkringsinspektörens (*Aug. Ramsay*), öfver Arbetareförsäkringskomiténs förslag ang. arbetares sjuk-, olycksfalls- och pensionsförsäkring. 8:o, 59 s. H:fors 1893.
- Utlåtanden** öfver Arbetareförsäkringskomiténs förslag ang. arbetares olycksfallsförsäkring 8:o, 101 s. H:fors 1893.
- Utlåtanden** öfver Arbetareförsäkringskomiténs förslag ang. sjuk-kassor och arbetaresjukförsäkring. 8:o, 122 s. H:fors 1893.

- Wrede, R. A.**, Afhandlingar i finsk processrätt. Grunddragen af bevisrätten enligt gällande lag. 8:o, VI + 265 s. H:fors 1893. Söderström & K. Fmk 5: 50.
- Wrede, R. A.**, Försök till tolkning af 1 kap. R. B. 8:o, 57 s. H:fors 1894, Lindstedts antikv. bokhandel.
- Wrede, R. A.**, Skema till föreläsningar i konkursrätt. 8:o, 25 s. H:fors 1894, Lindstedts antikv. bokhandel.
- Zweighbergk, Otto von**, Finska studier. Ögonblicksbilder från Finland januari—februari 1894. 12:o, 207 s. Sthlm 1894, Alb. Bonnier. 2 kr.

II. Sverige.

- Arkiv**, Nytt juridiskt, utg. af *G. B. A. Holm*. 8:o. Sthlm, Sv. författningssaml. exped.
- Afd. I. Tidskrift för lagskipning. 20:e årg. 1893. 21:a årg. 1894. För årg. (12 hftn) 9 kr.
- Afd. II. Tidskrift för lagstiftning m. m. 18:e årg. 1893. 19:e årg. 1894. För årg. (4 hftn) 5 kr.
- Ask, John**, Om författarerätt enligt svensk lagstiftning. (Acta universitatis Lundensis, tom. XXIX, 1, 2). 4:o, 97 s. Lund 1893.
- Berg, Gust.**, Bidrag till den inre statsförvaltningens historia under Gustaf den förste, hufvudsakligen i afseende på Småland. Akad. afhandl. 8:o, 308 s. Upsala 1893, Lundequistska bokhandeln i komm. Kr. 2: 50.
- Betänkande med förslag** till förordning angående inkomstbevällning, gifvet den 2 nov. 1894 af därtill förordnade komiterade. 4:o, 188 s. Sthlm 1894, Samson & Wallin. Kr. 1: 75.
- Betänkande och förslag** angående utvidgning af arfsbeskattningen och utsträkt tillämpning af stämpelkatten. Afgifvet den 27 oktober 1893 af därtill förordnade komiterade. 4:o, 123 s. och 1 tab. Sthlm 1893, Samson & Wallin. Kr. 1: 50.
- Bidrag** till Sveriges officiella statistik. B) Rättsväsendet. Ny följd. XXXIV: 1, 2. Chefens för k. Justitiedepartementet embetsberättelse för 1891. 4:o, XXII + 50 + VI + 44 s. Sthlm 1893. 1 kr.
- XXXV: 1, 2. D:o för 1892. 4:o, XVII + 50 + VI + 44 s. Sthlm 1894. 1 kr.
- Bidrag** till Ärfdabalkens historia 1686—1736. II. Källskrifter. 1. Förslagen till ärfdabalk, utg. af *Johannes Nilsson*. (Upsala univ:s Årsskrift 1892). 8:o, VIII + 256 s. Kr. 4: 50.
- Bolivar**, Om skogsfrågan i Borås. 8:o, 31 s. Sthlm 1893, Samson & Wallin. 25 öre.
- Bråkenhielm, P. J.**, Om skatteköpta rekognitionshemman. 8:o. 126 s. Sthlm 1894, Järnkontoret. 2 kr.

- Bååth, J. L.**, Svenska rättegångsväsendets ombildning. Anmärkningar och förslag. 2:a delen. Rättegången vid allmän under rätt. 8:o, 231 s. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. Kr. 2: 25.
- Dahlberg, B. H.**, Bidrag till svenska fattiglagstiftningens historia. Akadem. afhandling. 8:o, 103 + 36 s. Upsala 1893, Lundequistska bokh. 2 kr.
- Davidson, David**, Öfversikt af den i utlandet gällande lagstiftningen angående inkomstskatt. Enligt uppdrag af Chefen för Kgl. Finansdepartementet utarbetad. Stor 8:o, 210 s. Sthlm 1893, Samson & Wallin. 2 kr.
- Ekdahl, Ax. Joh.**, Om rättsmedicinska undersökningar rörande sinnesbeskaffenheten hos för brott tilltalade personer. 8:o, 88 s. Lund 1893. Ph. Lindstedts univ:s-bokh. i distr. 1 kr.
- Embetsberättelse**, Justitieombudsmannens, afgifven vid lagtima riksmötet år 1893; samt Tryckfrihetskommitterades berättelse. 4:o, 117 s. Sthlm 1893, C. Deléen & K. i komm. 50 öre.
- Firmalagen** samt förordningen angående utvidgad näringsfrihet jämte dithörande författningar, med hänvisningar, formulär och sakregister. 3:e uppl. 8:o, 80 s. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. Clb. 90 öre.
- Författningssamling**, Svensk, för år 1893. 4:o. Stockholm. D:o för år 1894. D:o. Bihang.
- Förhandlingar**, Nationalekonomiska föreningens. 1892. 8:o, 108 s. och 3 tab. Sthlm 1893. Samson & Wallin. 3 kr. D:o d:o, 1893. 107 s. Sthlm 1894. 3 kr.
- Förordningen**, Kongl., angående stämpelafgiften, den 9 augusti 1894, i de delar som angå affärsmän och enskilde, utgifven af *Herman Palmgren*. 8:o, 40 s. Sthlm 1894. P. Palmquists aktieb. Clothäftad 60 öre.
- Förordningen**, Kongl., om stämpelafgiften den 9 augusti 1894 i utdrag med anmärkningar och förklaringar ur autentiska källor samt tabell öfver arfsskatten för olika arfsandelar. 8:o, 63 s. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. Cltb. 75 öre.
- Förelag** till lag om rätt till fiske samt andra därmed sammanhängande författningar, afgifven af de därtill förordnade kommitterade. 4:o, 71 s. Sthlm 1894, Samson & Wallin. 1 kr.
- Förelag**, Nya lagberedningens, till förändrade lagbestämmelser i fråga om makars ansvarighet för gäld och om boskillnad. 4:o, 43 s. Sthlm 1893, Samson & Wallin. 50 öre.
- Förelag**, Nya lagberedningens, till lag angående hvad till fast egen dom är att hänföra. 4:o, 41 s. Sthlm 1892, Samson & Wallin. 50 öre.
- Förelag**, Nya lagberedningens, till lag angående vissa invändningar i rättegång vid allmän underrätt så ock om sådan rätts behörighet i vissa fall. 4:o, 26 s. Sthlm 1894, Samson & Wallin. 50 öre.

- Förteckning* öfver Juridiska föreningens i Uppsala boksamling 1893. 8:o, 138 s. Uppsala 1893, Lundequistiska bokh. i komm. Kr. 1: 50.
- Gjallarhornet*. Nordisk försäkringstidning. 3:e årg. 1893. Redaktörer: *E. Liljestränd* och *F. Boye*. 4:o. Göteborg 1893. Wettergren & Kerber. För årg. (26 nr). Kr. 3: 50.
- Grundlagar*, Sveriges, och s. k. konstitutionella stadgar m. m. samt Norges Grundlov. 6:te uppl., utgifven af *Oskar Alin*. 8:o, IV och 336 s. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. 3 kr.
- Handelsbalken* jämte dithörande författningar med förklarande anmärkningar och belysande prejudikat, till praktiska juristers och affärsmäns tjänst utgifven af *Berndt Hasselrot* och *Ernst Håkanson*. 1 & 2 delen (omfattande 1:sta och 9:de kapitlen). 8:o, 330 s. Sthlm 1893 och 1894, P. A. Norstedt & Söner i distr. Kr. 5: 25.
- Hansson, Sigurd*, Om ordningen vid val till svenska riksdagens andra kammare. Statarättslig studie med ledning af högsta domstolens utslag i hithörande mål. 8:o, 55 s. Lund 1893, Gleerupska univ:s-bokhandeln. 75 öre.
- Helander, Adolf*, Hjälpreda vid tillämpningen af väglagen den 23 okt. 1891. 8:o, 120 s. Sthlm 1893, P. A. Norstedt & Söner. Kart. kr. 1: 25.
- Hildebrand, Emil*, Lärobok i svensk statskunskap. 2:a uppl. 8:o, 154 s. Sthlm 1892, P. A. Norstedt & Söner. Kart. kr. 1: 50.
- Kalender*, Kongl. Göta hofrätta, år 1893. 12:o, 26 s. Jönköping 1893, E. Bergmans bokh. 75 öre.
- Kallenberg, Ernst*, Om återfall i brott. 8:o, 161 s. Lund 1894. Gleerupska univ:s-bokh. i distr. 3 kr.
- Konkurslagen* jämte dithörande författningar. Med anmärkningar, rättsfall och sammandrag af det hufvudsakligaste, som domstol och parter hafva att iakttaga, äfvensom formulär. 7:e uppl:n, på grundvalen af de föregående utaf L. A. Weser ombesörjda upplagorna och med iakttagande af de till d. 1 september 1893 tillkomna stadganden utgifven af *Hjalmar Westring*. 8:o, 274 s. Sthlm 1893, P. A. Norstedt & Söner. Clb. Kr. 2: 75.
- Kyrkolag*, Sveriges. Rydins edition. 10:e uppl. utg. af *P. Rydholm*. Supplement, innefattande stadganden, som utkommit t. o. m. okt. månad 1894. 8:o, 78 s. Sthlm 1894, Alb. Bonnier. 80 öre.
- Lag* angående väghållningsbesvärets utgörande på landet. Gifven Stockholms slott den 23 oktober 1891. 16:o, 51 s. Lund 1892, Håkan Ohlsson. 25 öre.
- Lag* om dikning och afledning af vatten. Gifven Stockholms slott den 20 juni 1879. 3:e uppl. Med sakregister. 8:o, 43 s. Köping 1893, M. Barkéns förlagsbokh. 30 öre, kart. 40 öre.
- Lag* om dikning och annan afledning af vatten jämte dithörande författningar, med hänvisningar och sakregister utgifna af *G. B. A. Holm*. 3:e uppl. 8:o, 64 s. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. Clb. 85 öre.

- Lag*, Sveriges rikets, antagen på riksdagen år 1734, af konungen gillad och stadfästad den 23 januari 1736, med tillägg af de stadganden, som utkommit till den 16 januari 1893, jämte bihang, innehållande författningar, hvilka ansetts icke lämpligen böra i lagboken införas. 14:e uppl:n, utgifven af *R. Skarin*. 8:o, XXII + 497 + 605 + CVII s. samt 1 tablå öfver arfsföljden. Sthlm 1893, P. A. Norstedt & Söner. Clb. kr. 4: 50.
- Lag*, Sveriges rikets, antagen på riksdagen år 1734, af konungen gillad och stadfästad den 23 januari 1736, med tillägg af de stadganden, som utkommit till den 1 januari 1894, jämte bihang, innehållande författningar, hvilka ansetts icke lämpligen böra i lagboken införas. 15:e uppl:n, utgifven af *R. Skarin*. 8:o, XXII + 504 + 610 + CXVIII s. samt 1 tablå. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. Kr. 4: 50, clb. 5: 50.
- Lag*, Sveriges rikets, gillad och antagen på riksdagen år 1734, af konungen stadfästad den 23 januari 1736, jämte förordningar och stadganden, som utkommit till början af januari 1894, utgifven af *W. Uppström*. 10:e uppl:n. 8:o, 1044 s. Sthlm 1894. F. & G. Beijer. 4 kr., clb. 5: 50.
- Lag*, Sveriges rikets, gillad och antagen på riksdagen år 1734, af konungen stadfästad den 23 januari 1736 jämte förordningar och stadganden, som utkommit till början af januari 1893. Utgifven af *W. Uppström*. 9:e uppl. 8:o, X + 1008 s. Sthlm 1893, F. & G. Beijer. Kr. 3: 50; inb. 4: 50.
- Lag*, Sveriges rikets, gillad och antagen på riksdagen år 1734, af konungen stadfästad den 23 januari 1736, jämte anmärkningar, förklaringar och prejudikat. 8:o, 566 s. Sthlm 1893 och 1894, Fr. Skoglund i distr. 2 kr.
- Law*, The maritime, of Sweden of 12:th June 1891. 8:o, 173 s. Sthlm 1893, Looström & K. i distr. Kr. 3: 50.
- Lego-stadga*, Kongl. Maj:ts förnyade nådiga, för husbönder och tjänstehjon; gifven Stockholms slott den 23 november 1833. Med hänvisningar till åberopade författningar, jämte alla under senare riksdagar däri gjorda förändringar och tillägg. 8:o, 19 s. Köping 1889, M. Barkéns förlagsbokh. 15 öre.
- Lewenhaupt, Sten*, Ett förslag till omreglering af svenska statens skogsväsende. 8:o, 57 s. Sthlm 1893, Samson & Wallin i distr. 2 kr.
- Lewenhaupt, Sten*, Slutord i fråga om svenska statens skogsväsende. 8:o, 31 s. Sthlm 1894, Samson & Wallin i distr. 50 öre.
- Lilienberg, A.*, Anteckningar angående riksdagsmannaval till andra kammaren, till tjänst för röstberättigade och valförrättare utgifna. 8:o, 100 s. Sthlm 1894. P. A. Norstedt & Söner. Clb. kr. 1: 50.

- Lindeberg, K.**, Tabell för beräkning af arfskatt. 2 blad. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. Uppfodrade på väf i fodral 2 kr., på papp med hängare, kr. 1: 50.
- Lindeberg, K.**, Utdrag ur gällande bestämmelser angående stämpel & värdepapper jämte beräkning däraf. 2 blad. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. På kartong 1 kr.
- Lindskog, Sven**, Enhvar sin egen lagkarl! Praktisk juridisk handbok för menige man med en mängd råd och upplysningar, juridiska frågor, talrika prejudikat och formulär till inlagor, skrivelser, rättsliga dokument m. m. 2:a rättade och tillökade uppl:n. 8:o, 619 och XVI s. Sthlm 1893, C. E. Fritzes k. hofbokh. 3 kr., inb. 4 kr.
- Ljungstedt, Erik**, Om tullskydd. 8:o, 43 s. Sthlm 1893, Z. Hæggströms förlagsexp. i distr. 50 öre.
- Lönegren, H. F. A.**, Lifvet i ett svenskt straffängelse under 1860-talet jämte några tankar om medlen till förekommande af den öfverhandtagande stora brottsligheten i samhället och till lifstidsfänges förbättring och upprättelse samt Ett samhällets lycksbarn. 8:o, 275 s. Göteborg 1893. Förf. 3 kr.
- Magnusson, G. A.**, Om lagtvungen edgång hos ett kristet folk. 8:o, 100 s. Sthlm 1893, L. Hökerberg. 65 öre.
- Mantals- och kyrkoskrifningsförrordningarna** den 6 augusti 1894. Med formulär jämte kommentarier ur autentiska källor och sakregister m. m. Handbok utgifven af *Hans Forssell*. 8:o, 233 s. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. Inb. Kr. 2: 50.
- Modigh, H. J.**, Gensagor emot „Ett förslag till omreglering af svenska statens skogsväsende“ vid Nationalekonomiska förenings sammanträde den 31 januari 1894 samt redogörelse öfver kongl. Domänstyrelsens värksamhet med afseende å skogsväsendet under tiden 1883—92. 8:o, 34 s. Sthlm 1894, Samson & Wallin i distr. 50 öre.
- Montan, C. O.**, Reformarbetet rörande det svenska rättegångsväsendet 1880—93. 8:o, IV + 135 s. Sthlm 1893, P. A. Norstedt & Söner. Kr. 2: 50.
- Montan, C. O.**, Smärre juridiska uppsatser (1884—93). 8:o, VIII + 266 s. Sthlm 1893, P. A. Norstedt & Söner. Kr. 3: 50.
- Oldenburg, Uno**, Praktiska tabeller till hjälp vid stämpelbeläggning af vissa enskilda handlingar enligt kongl. förordningen angående stämpelafgiften den 9 aug. 1894. 8:o, 15 s. Sthlm 1894, Centraltryckeriets förlagsexp. 75 öre.
- Petersson, C. A.**, Handbok för begagnande vid varors tullbehandling. 8:o, 159 s. Upsala 1893, Akadem. bokh. 2 kr.
- Raab, Carl**, Strödda uppsatser rörande statskredit, försvarsväsen och industri. 8:o, 69 s. Linköping 1893, P. M. Sahlströms bokh. i distr. 40 öre.

Raphael, Axel, Om rätt till tidnings titel. Föredrag hållet i publicistklubben den 13 april 1894. 8:o, 98 s. Sthlm 1894, Samson & Wallin. 50 öre.

Regeringsformen och Riksdagsordningen med de förändringar, som af konung och riksdag antagits senast år 1894. Jämte utförligt alfabetiskt register. 8:o, 64 s. Sthlm 1894, Lars Hökerberg. 35 öre.

Regnéll, A., Stadskommunens författning och förvaltning enligt olika länders lagstiftning. En studie. 8:o, XXVIII + 463 s. Lund 1894, Gleerupska universitets-bokhandeln i distr. 5 kr.

Samhällslifvet, Det ekonomiska. En handbok i nationalekonomi, delvis efter *G. Schönborgs* Handbuch der politischen Oekonomie, med särskild hänsyn till skandinaviska och finska förhållanden, under medvärkan af flere fackmän utarbetad af *Johan Leffler, Axel Raphael, Carl Rosenberg, Gustaf Sundbärg, Emil Svensén*. Första delen. 468 s. Sthlm 1894, Fablerantz & Co. Kr. 7: 50.

Samling af anmälningar till Handelsregistren. År 1894. 8:o. Sthlm 1894, Exped. af Svensk författningssamling. För årg. (24 n:r). 3 kr.

Samling af författningar och föreskrifter rörande svenska fängvården. Tillägg I. 1892—93. 8:o, VI + 72 s. Sthlm 1894, Samson & Wallin. 50 öre.

Samling af k. förordningar, stadganden m. m. 8:o. Sthlm. P. A. Norstedt & Söner.

23. Kongl. förordningen angående bevilning af fast egendom samt af inkomst d. 3 juni 1892 med däri vidtagna förändringar jämte dithörande författningar samt sakregister. 133 s. Kart. kr. 1: 25.

Samling af Kongl. resolutioner och bref rörande tillämpningen af bevilningsförordningen. 3:e hft, omfattande åren 1891 och 1892, utgifvet af *Hjalmar Rettig*. 8:o, VIII + 134 s. Sthlm 1893, P. A. Norstedt & Söner. Kr. 1: 50.

Sandberg, Ludvig, Om bolags konkurs. 8:o, 145 s. Lund 1893, Gleerupska univ:s-bokh. i distr. Kr. 2: 25.

Sidenbladh, Karl, Administrativ handbok på grundvalen af Fähræus' Administrativ och statistisk handbok, bihang till Sveriges statskalender. 8:o, 298 s. Sthlm 1894, P. A. Norstedt & Söner. Kr. 3: 50, inb. 4: 50.

Sjögren, Vilh., Om rätts-stridighetens former med hänsyn till skadeståndsproblem. Akademisk afh. 8:o, 255 s. Upsala 1894, Lundequistska bokh. i komm. Kr. 3: 50.

Skrifter, Svenska nationalföreningens. 8:o. Sthlm, Centraltryckeriets förlagsexp. i distr.

1. I röstfrågan. I. Hvad innebär den politiska rösträttens utsträckning? 22 s. 1893. 25 öre.

2. II. Valrätten i främmande länder. 27 s. 1893. 25 öre.

Staël von Holstein, O. W., Om dödsstraffets afskaffande. Särtryck ur Nordisk tidskrift 1893. 8:o, 24 s. Sthlm 1893, P. A. Norstedt & Söner. 35 öre.

Stjernquist, Olof, Några ord om den agrariska rörelsen under de sista åren. Anförande inom Landtbruksklubben i Stockholm den 16 november 1894. 8:o, 37 s. Sthlm 1894, Nordin & Josephson i distr. 50 öre.

Strafflagar, Sveriges rikets, jämte dithörande författningar och stadganden, som utkommit till den 14 oktober 1892, jämte en rättshistorisk inledning utgifna af **Herman Antell**. 8:o, XXXIX 515 + 52 s. Lund 1893, Collin & Zickerman. Inb. 7 kr.

Svensson, Axel, Vi måste ha allmän rösträtt. Nio föredrag och uppsatser. 8:o, 63 s. Helsingborg 1893, J. Gummesson. 25 öre.

Sørensen, N. G., Några tankar om en af Sveriges största näringar. 8:o, 20 s. Sthlm 1894, Förf.

Thyrén, Johan, Culpa legis Aquiliæ enligt justinianesk rätt. Ett bidrag till läran om utomobligatoriskt skadestånd. I. Det subjektiva rekvizitet vid culpa legis Aquiliæ. Afhandling. 8:o, 166 s. Lund 1893, Gleerupska univ:s-bokh. i distr. 3 kr.

Thyrén, Johan, Makas gäld enligt svensk rättsutveckling. Med hufvudsakligt afseende på makes för äktenskapet gjorda gäld. 8:o, 172 s. Lund 1893, Gleerupska univ:s-bokhandeln i distr. Kr. 3: 50.

Thyrén, Joh. C. W., Abhandlungen aus dem Strafrechte und der Rechtsphilosophie. I. Bemerkungen zu den kriminalistischen Kausalitätstheorien. 8:o, 158 s. Lund 1894. Gleerupska univ:s-bokh. i komm. Kr. 3: 50.

Tidskrift för Sveriges landsting, städer och hushållningssällskap, utgifven af **C. E. Ljungberg**. 25:e och 26:e årgg. 1893, 1894. 8:o. Sthlm. Distribuent: A. Bjurling. För årg. 4: 25.

Tidskrift, Försäkringsföreningens. 16:e årg. 1893. 8:o. Sthlm 1893, Samson & Wallin. För årg. (4 hfn) 3 kr.

Tom Jones & Co, Hvilka riksdagsmän böra omväljas? Upplysningar till valmännens tjänst. 12:o, 217 s. Sthlm 1893. Alb. Bonnier. Kr. 1: 50.

Trygg, Sven, Våra skatter. Hvilka betala dem, och hvilka borde betala? Synpunkter och förslag. 12:o, 96 s. Sthlm 1894, Alb. Bonnier. 1 kr.

Trygger, Ernst, Lagsökning för gäld. (Upsala univ:ts årsskrift 1893). 4:o, 57 s. 1 kr.

- Utlåtande**, Öfverståthållare-embetets och K. Maj:ts samtliga befallningshafvandes öfver nya försäkringskomiténs betänkande med förslag till lag angående försäkring för beredande af pension vid varaktig oförmåga till arbete äfvensom vid samma utlåtan den fogade yttranden af andra myndigheter, föreningar och enskilda. Stor 8:o, 132 s. Sthlm 1894. Samson & Wallin. 1 kr.
- Widén, Joh.**, Om köp, försträckning och borgen. (Föreningen Heimdals folkskrifter, 7). 8:o, 43 s. Sthlm 1893, F. & G. Beijer. 25 öre.
- Wilke, W.**, Ett inlägg i skogsfrågan med anledning af Sten Lewenhaupts „Förslag till omreglering af svenska statens skogs-väsende“. 8:o, 52 s. Sthlm 1894, Looström & K. i distr. 75 öre.
- Väglagen** den 23 oktober 1891, med förklaringar ur autentiska källor samt hänvisningar och sakregister utgifven af *Hans Forssell*. 8:o, 119 s. Sthlm 1893, P. A. Norstedt & Söner. Clb. 3 kr.

III. Norge.

- Aschehoug, T. H.**, Norges nuværende Statsforfatning. Anden gennemseende og forøgede Udgave. Bind 2. 8:o, XVII + 546 s. 9 kr. 90 öre; inb. 11 kr. 50 öre. — Bind 3. XVI + 613 s. 10 kr. 60 öre; inb. 12 kr. 20 öre. Kristiania P. T. Mallings Boghandel 1893.
- Aubert, L. M. B.**, Den norske Obligationsrets specielle Del. Tredie Bind, indeholdende Tillæg til Obligationsretten: Det norske Thinglysnings- og Registreringsvæsen. Hæft. 2. 8:o, sid. 161—314. Kristiania 1893, P. T. Mallings Boghandel. Kr. 2: 85.
- Bang, Hans**, Uddrag av tyendelovgivningen 1 Bl. i folio. Kristiania 1893, Cammermeyer. 15 öre.
- Beretning** om den økonomiske Tilstand i Lister og Mandal Amt i Femaaret 1886—1890. Udgiven af Det statistiske Centralbureau. 8:o, 46 s. Kristiania 1894, Kom. hos H. Aschehoug & Co. 25 öre.
- Beretning** om den økonomiske Tilstand i Nordre Trondhjems Amt i Femaaret 1886-1890. Udgiven af Det statistiske Centralbureau 8:o, 38 s. Kristiania 1894, Kom. hos H. Aschehoug & Co. 25 öre.
- Forhandlinger** ved den norske Kriminalistforenings første Møde i Oktober 1892. Udgivne af *Francis Hagerup*. 2 Bl. 8:o, 204 s. Kristiania 1893, i komm. hos H. Aschehoug & Co. 3 kr.
- Forhandlinger** ved den norske Kriminalistforenings andet Møde i Oktober 1893, udgivne af *Francis Hagerup*. 2 Bl. 8:o, 148 s. Kristiania 1894, i komm. hos H. Aschehoug & Co. Kr. 2: 50.

- Grundloven*, som den nu er, med Sukcessionsordningen og Rigsakten samt Valgloven. 8:o, 79 s. Kristiania 1893, i komm. hos Olaf Norli. 50 öre.
- Hagerup, Francis**, Omrids af den norske Handelsret til Brug for Christiania Handelsgymnasiums Elever. 8:o, 48 s. Kristiania 1894, Kr. Grimsgaard & Co. 90 öre; kart. 1 kr. 10 öre.
- Hagerup, Francis**, Straffeprocessloven. (Lov af 1 Juli 1887 og Lov om Forandringer i samme af 4 April 1891) med tilhørende Resolutioner, Instruxer, Cirkulærer, Skrivelser, Formularer og Schemaer. 8:o, XII + 263 s. Kristiania 1893, H. Aschehoug & Co. Kr. 2: 50.
- Kier, A. N.**, Indtaegts- og formuesforhold i Norge. 1:ste og 2:det Hefte. Tillaeg til „Statsøkonomisk tidsskrift“ 1892 og 1893. 8:o, 2 Bl., 150 s. Kristiania 1894, H. Aschehoug & Co. 2 kr.
- Love**, Anordninger, Trahtater, Resolutioner, Kundgjørelser, Departementsskrivelser, Cirkulærer m. m. for Kongeriget Norge. Til Brug for den Lovstuderende i Udtog og med Henvisninger udgiven af *Otto Mejlænder*. Ny Række. (12:te Bind.) Hæfte 2, 3. 1892. Guldbergske Lovsamling. Ny Række (13:te Bind.) Hæfte. 2, 3. 8:o, XXXIX + LXXXIII sid. + sid. 419—1423. Kristiania 1893, P. T. Mallings Boghandel. Kr. 15: 10.
- Lovsamling*, Almindelig norsk. For Tidsrummet 1886—1891, i Udtog med Henvisninger udg. af *Otto Mejlænder*. 8:o, XXXVIII + 792 s. Kristiania 1893, P. T. Mallings Boghandel. Kr. 8: 50.
- Lovtidende*, Norsk. Udgiven efter offentlig Foranstaltning af *E. B. Bøtzmann*. 8:o. Kristiania, Grøndahl & Son 1893 & 1894. 1:ste Afdeling. 1 kr.
2:den Afdeling. Samling af Love, Resolutioner m. m. Kr. 2: 50.
- Morgenstjerne, Bredo og Olaf Bødtker**. Norske Handels- og Selve med Reglementsbestemmelser, Henvisninger, Anmærkninger og Registre. 8:o, 4 Bl., 364 s. Kristiania 1894. Alb. Cammermeyers Forlag. Kr. 4: 50; inb. 5: 50.
- Riddervold, H.**, Haandbog i Norsk Ret. 5:te Hæfte. Administrativ Ret. 1:ste Afdeling. Veilovgivningen. 8:o, 128 s. Kristiania 1894, Grøndahl & Son. 60 öre.
- Samling af Love* emanerede paa toogfirtiende ordentlige Storthing 1893. Udg. og med Henvisninger forsynede af *Otto Mejlænder*. 8:o, 235 s. Kristiania 1893, P. T. Mallings Boghandel. Kr. 2: 40.
- Statistik*, Norges officielle. Tredie Række. 8:o. Kristiania, H. Aschehoug & Co. N:o 166. Den Civile Retspleie i Aaret 1890. Udg. af Det statistiske Centralbureau. VI + 76 s. 1893. 50 öre.

- N:o 171. Tabeller vedkommende Skiftevesenet i Norge i Aaret 1890 tilligemed Opgave over de efter Overformynder-regnskaberne for Aaret 1890 under Rigets Overformynderiers Bestyrelse henstaaende Midler. 2 Bl., XIV + 51 s. 1893. 50 öre.
- N:o 177. Beretning om Rigets Strafarbeidsanstalter for Aaret 1ste Juli 1890—30te Juni 1891. 2 Bl., 94 s. 1893. 75 öre.
- N:o 178. Statistik over Norges kommunale Finantser i Aaret 1890. 2 Bl., XXXIII + 99 s. 1893. 50 öre.
- N:o 180. Beretning om Rigets Distriktfængelser for Aaret 1891. 2 Bl., 47 s. 1893. 50 öre.
- N:o 184. Tabeller vedkommende Norges Kriminalstatistik for 1890. Udgivne af Det statistiske Centralbureau. 1893. 3 Bl., 57 s. 50 öre.
- N:o 186. Den civile Retspleie i Aaret 1891. Udgivet af Det statistiske Centralbureau. 2 Bl., 36 s. 1893. 50 öre.
- N:o 194. Beretning om Rigets Distriktsfængsler for Aaret 1892. 2 Bl., 51 s. 1894. 50 öre.
- N:o 196. Statistik over Norges kommunale Finantser i Aaret 1891. Udgiven af Det Statistiske Centralbureau. 3 Bl., 97 s. 1894. 50 öre.
- N:o 198. Beretning om Rigets Strafarbeidsanstalter for Aaret 1ste Juli 1891 til 30te Juni 1892. Udgiven af Expeditionschefen for Strafanstalt- og Fængselsvesenet. 2 Bl., 87 s. 1894. 75 öre.
- Statistik** vedkommende Valgmandsvalgene og Storthingsvalgene 1891. Udarbejdet af *J. Uthelm*. (Separataftryk af Meddelelser fra det Statistiske Centralbureau 10:de Bind). 8:o, 2 Bl., 39 s. Kristiania 1893 i komm. hos H. Aschehoug & Co. 50 öre.
- Storthings-Efterretninger** 1836—1854. Udgivne efter offentlig Foranstaltning 2:det Bind, indeholdende Forhandlingerne paa tiende ordentlige Storting 1842 og ellefte ordentlige Storting 1845, bearbejdede af *J. Cappelen* og *H. A. Halvorsen*. 12:te Hæfte. 4:o, Side 881—960, 2 Bl. Kristiania 1894, Jacob Dywad. 1 kr.
- Tidsskrift** for Retsvidenskab udgivet af Bestyrelsen for den Stang'ske Stiftelse i Christiania under Redaktion af *Ivar Afzelius*, *Johannes Berg*, *C. Goos*, *Francis Hagerup*, *N. Lassen*, *E. Trygger*. 6 & 7 Aargg. 1893 & 1894. Komm. hos H. Aschehoug & Co. Pr Aarg. 8 kr.
- Tidsskrift**, Statsøkonomisk. Udg. af Bestyrelsen for den Statsøkonomiske Forening med bidrag fra Stiftelsen til statsminister Fredrik Stangs minde. Kristiania 1893, H. Aschehoug & Co. 4 kr.

- Utheim, J., Grundloven om Norges udenrigsstyrelse. 8:o, 136 s. Kristiania 1894, Forlagt af Bibliothek for de tusen hjem. Kr. 1: 20.
- Vullum, Erik, Unionen og dens Fremtid. 2 Bl., 8:o, 182 s. Bergen 1894, Mons Litleré. Kr. 1: 50.

IV. Danmark.

- Bajer, F., Dansk Fredsforenings Historie. Udgivet af Dansk Fredsforening. (Dansk Fredsforenings Smaaskrifter N:o 8). 8:o, 52 s. Kbhvn 1894, Gjellerup. 50 öre.
- Betænkning* afgiven af den af Indenrigsministeriet i Henhold til kgl. Resolution af 21:de Maj 1890 nedsatte Kommission til Forberedelse af en Revision af Næringslovgivningen. Udgiven ved Indenrigsministeriets Foranstaltning. 8:o, 290 s. Kbhvn 1893, Gad. Kr. 2: 50.
- Birkedal, U., Til det danske Folk om Fredssagen. Udgivet af dansk Fredsforening. (Dansk Fredsforenings Smaaskrifter N:o 7). 8:o, 34 s. Kbhvn 1893, Gjellerup. 25 öre.
- Budde, L., Uddrag af Bestemmelser i forskellige Lande om Forsorg for forørmte Børn. (Trykt som Manuskript til Brug for Kommissionen af 2:den Juni 1893). 4:o, 34 s. Kbhvn 1893. Ikke i Bogh.
- Dankier, O., og F. Kretz, Realregister over Love og Reskripter m. m. 1660—1892. 1—5 Hæfte. 8:o, 168 s. pr Hæfte. Kbhvn 1893—94, Lind. 5 kr.
- Deuntzer, J. H., den extraordinære Civilproces: Anden Udgave. 8:o, 128 s. Kbhvn 1894, Ursin. Kr. 1: 75.
- Deuntzer, J. H., kort Fremstilling af Retssystemets, navnlig Privatrettens almindelige Del. (1:ste Afsnit.) Tredie Udgave. 8:o, 116 s. Kbhvn 1894, Gad. 1 kr.
- Fattigvæsen* og Alderdomsunderstøttelse m. m. Samling af Love og ministerielle Skrivelser fra 20 April 1888 til 31 December 1892, udgivet af A. C. Frost og P. C. Rosenørn. 6—12 Hæfte. 8:o, 32 s. pr Hæfte. Kbhvn 1893—94, V. Pontoppidan, N. M. Kjær. Kr. 2: 10.
- Folkethingsvalgene* i Aarene 1887—92. Udgivet af det statistiske Bureau. (Særtryk af „Statistiske Meddelelser“). Tredie Række. (13 Bind). Kbhvn 1892. 8:o, 150 s. (Ikke i Bogh.)
- Forarbejderne* til Kong Kristian V:s danske Lov, udgivne ved V. A. Secher og C. Stöchel af Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie. Hæfte 5—8. 8:o, 160 + 160 + 284 s. Kbhvn 1893—94, Gad. 5 kr.
- Forordninger, Recesser* og andre kongelige Breve Danmarks Lovgivning vedkommende, 1558—1660. (Corpus constitutionum Da-

- nise). Udgivne ved V. A. Secher af Selskabet til Udgivelse af Kilder til dansk Historie. 3:e Bind 4—5 Hæfte. 8:o, 334 s. Kbhvn 1894, Gad. 4 kr. (I—III Bind 30 kr.) 4 Binde 1 Hæfte. 160 s. 2 kr.
- Friis, B. S.**, Skipperens Myndighed om Bord samt Skibsmandskabets Rettigheder og Pligter. En kort Fremstilling til Brug ved Navigationskolernes Undervisning til den almindelige Styrmandseksamen, udgiven paa Marineministeriets Foranstaltning. 8:o, 52 s. Kbhvn 1893, Gad. 40 öre.
- Gram, H.**, Vands Afledning og Afbenyttelse i Henhold til Loven af 28:de Maj 1880. Et Afsnit af den danske Landboret. (Trykt som Manuskript til Brug ved Forelæsninger over Landboret ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole). 8:o, 118 s. Kbhvn 1893, Gad. Kr. 1: 50.
- Grundtvig, S.**, Dødsdommene i Danmark 1866, med Oplysning om de stedfundne Benaadninger og Højesterets Stilling til disse m. m. 8:o, 308 s. Kbhvn 1893, Frimodt. Kr. 3: 75.
- Hammerich, E.**, Love, Ekspeditioner og Domme vedrørende Stempelafgiften. 1862—1892. 9. (Slutnings-)Hefte. 8:o, 70 s. Kbhvn 1893, Gad. 1 kr. (Kplt 13 kr.)
- Hauberg, S. C.**, Indledende Foredrag til en Diskussion om Toldspørgsmaalet holdt i en politisk Højreklub i Kjøbenhavn. Marts 1893. 8:o, 16 tospaltede s. Kbhvn 1893. Ikke i Bogh.
- Hertel, H.**, Landbruget og Toldbeskyttelsen. 8:o, 48 s. Kbhvn 1893. Lind. 50 öre.
- Holm, F.**, Love, Ekspeditioner og Domme vedrørende Bygningsafgiften 1802—1893. 1—4 Hefte. 8:o, 64 s. pr Hft. Aarhus 1894, Zenner. Pr Hft 1 kr.
- Holm, J.**, Fredssagen belyst fra et fædrelansk (nationalt) og bibelsk-kristeligt Synspunkt contra Europæere og Fritænkere. 8:o, 20 s. Aalborg 1893, M. A. Schultz. 25 öre.
- Hude, A.**, Danehoffet og dets Plads i Danmarks Statsforfatning. 8:o, 228 s. Kbhvn 1893, Gad. 3 kr.
- Instruktion** for de Danske Konsuler i Udlandet af 15:de December 1893. 8:o, 148 s. og 1 farvetr. Tavle. Kbhvn 1894, C. A. Reitzel Kart. 2 kr.
Samma arbete på engelska. Kr. 2: 50.
Samma arbete på franska. Kr. 2: 50.
- Jacobæus, H. E.**, Kortfattet Fremstilling af den danske militære Strafferet og Rettergangsmaade, forsaavidt angaar Søværnet. Trykt som Manuskript til Brug ved Undervisningen paa Sø-officersskolen. 8:o, 142 s. Kbhvn 1893, Søofficersskolen. 2 kr.
- Jagtlov**, den nye, med nogle veiledende Bemærkninger af B. Albrethsen. 8:o, 192 s. og 1 Tabel. Kbhvn 1894, Gyldendal. Kr. 2: 50.
- Jürgensen, E.**, Nyt Lovlexikon. Ottende Bind. (1889—93). 1—7 Hæfte. 8:o. Kbhvn 1894, Gad. Kr. 10: 50.

- Kaarup, A.**, Vexlen efter den nye Lovgivning. Fjerde Oplag. 8:o, 80 s. Kbhvn 1894, Philipsen. 1 kr.
- Kayser, O.**, Hvorvidt ere Panthavere i faste Ejendomme sikrede mod Tab ved Pantets Brand? Vejledende Bemærkninger for Panthavere og Grundejere. 8:o, 44 s. Kbhvn 1893. H. Kayser. 40 öre.
- Kofod, A.**, Den danske Sagførerstand. 8:o, 62 s. Odense 1893, Milo. 50 öre.
- Kraft, A.**, Om Straffens Fuldbyrdelse. Et Forsøg paa en Strafffuldbyrdelses- Lære. 8:o, 328 s. Kbhvn 1894, Gyldendal. 5 kr.
- Kædt, A. P.**, vort Landbrugs Toldpolitik. 8:o, 80 s. Kbhvn 1893, Joh. Møller. 1 kr.
- Landbruget og Toldreformen.** Udvalgsbetænkning til Det kgl. danske Landhusholdningsselskab. 8:o, 124 s. Kbhvn 1894, Schu-
bothe. 75 öre.
- Lange, H. O.**, Om Kirkeskat og Grundlovens § 77. (Smaaskrifter til Belysning af Kirkens Tarv og Trang. Ved Udvalget for Kirkesagens Fremme i Kjøbenhavn. IV). 8:o, 30 s. Kbhvn 1893, Bethesdas Bogh. 35 öre.
- Lassen, V.**, Offentligt Fæste. Jord til Arbejdere. 8:o, 38 s. Kbhvn 1894, Philipsen. 50 öre.
- Law**, maritime, sanctioned by H. M. Christian IX on the 1st of April 1892. 8:o, 136 s. Kbhvn 1894, C. A. Reitzel. Kart. kr. 2: 50.
- Lov** om Adgang til at afløse Tiender. Stadfæstet af H:s Maj. Kong Christian IX den 8 Maj 1894. 16 s. Kbhvn 1894, V. Pio. 15 öre.
- Lov** om Fiskeriet i Danmark. Stadfæstet af H:s Maj. Kong Christian IX den 5te April 1888, samt Bekendtgørelse fra Indenrigsministeriet af 29de Januar 1890. 8:o, 32 s. Kbhvn 1893, V. Pio. 30 öre.
- Lov** om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme. Stadfæstet af H:s Maj. Kong Christian IX den 1 April 1887 samt Lov om forandret Affattelse af § 9 i Loven af 1ste April 1887 om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme. Stadfæstet af H:s Maj. Kong Christian IX den 14 April 1893. 8:o, 16 s. Kbhvn 1893. V. Pio. 15 öre.
- Lov** om Hegn, stadfæstet af Kong Christian IX den 6te Marts 1869. 8:o, 24 s. Kbhvn 1893, V. Pio. 20 öre.
- Lov** om Jagten. Stadfæstet af H:s Maj. Kong Christian IX den 8 Maj 1894. Med en Fredningstabel. 8:o, 28 s. Kbhvn 1894. V. Pio. 25 öre.
- Lov** om Kirkers Opvarmning. Stadfæstet af H:s Maj. Kong Christian IX den 9 Marts 1893. 8:o, 14 s. Kbhvn 1893, V. Pio. 15 öre.

- Lov** om Konsulatvæsenet. Stadfæstet af H:s Maj. Kong Christian IX den 14 April 1893. 8:o, 8 s. Kbhvn 1893, V. Pio. 10 öre.
- Lov** om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene samt Lov om Statsunderstøttelse til Bekæmpelse af Tuberkulose hos Kvæget. Stadfæstet af H:s Maj. Kong Christian IX den 14 April 1893. 8:o, 32 s. Kbhvn 1893, V. Pio. 25 öre.
- Love og anordninger** samt andre offentlige Kundgørelser Danmarks Lovgivning vedkommende for Aaret 1892. (Algreen-Ussings Lovsamling fortsat). Samlede og udgivne af *K. Weldike*. XXXVII Del. Anden Levering. April—December. 8:o, 610 s. Kbhvn 1893, Gyldendal. Kr. 7: 20.
D:o. XXXVIII Del. For Aaret 1893. Første Levering. Januar—April. 400 sid. Kr. 4: 80. Anden Levering. April—December. 718 sid. Kr. 7: 20.
D:o. XXXIX Del. For Aaret 1894. Første Levering. Januar—April. 320 sid. 4 kr.
- Love og Ekspeditioner** vedkommende Kirke- og Skolevæsen. Udgivne paa Foranstaltning af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved *O. Damkier* og *P. Thrige*. 1892, 8:o, 392 sid. Kbhvn 1893, Gyldendal. 5 kr.
1893. 284 sid. Kbhvn 1894. Kr. 3: 50.
- Love og Forordninger** samt Reskripter m. m. Supplement til den efter Indenrigsministeriets Foranstaltning udgivne Samling af Love og Anordninger af mere almindelig Interesse. Udgivne til Brug for Studerende og i det praktiske Liv af *O. Damkier* og *F. Kretz*. 13 og 14 Hæfte. 8:o, 422 og 488 s. Kbhvn 1891, 1892, Lind. Kr. 3: 90.
- Lund, H. V. og J. Bayer**, Det daglige Livs Retsforhold. Populært fremstillet. 1—3 Hæfte. Hvert 16 sid. 8:o. Kbhvn 1894, N. Pedersen. 30 öre.
- Matzen, H.**, Forelæsninger over den danske Retshistorie. Offentlig Ret. I. 8:o, 204 s. Kbhvn 1893. Kr. 2: 50.
II. Proces. 176 s. 1894. Kr. 2: 25.
- Müller, H. C. D. og T. B. Cold**, Valgene 1866—1894. En statistisk Oversigt over Valgene til Rigsdagens to Thing i oven nævnte Tidsrum. 8:o, 64 s. Kbhvn 1894, Eibe. Kr. 2: 50.
- Møller, E.**, Forudsætninger. Bidrag til Belysning af Principerne for Retshandlers Afhængighed af Fyldestgørelsen af Parternes Forudsætninger. Paa Grundlag af dansk (og norsk) Formueret inter vivos (med særligt Hensyn til dansk Praxis). 8:o, 316 s. Kbhvn 1894, Gad. 4 kr.
- Mørup, E.**, Samling af ministerielle Circulærer og Skrivelser vedrørende Landinspektørernes Virksomhed, udgivet af Landinspektørforeningen 1880—1892. 8:o, 172 s. Kbhvn 1893, Landinspektørforeningen. Kr. 1: 50.

- Nellemann, I.**, Læren om Auction i omarbejdet Fremstilling. 8:o, 206 s. Kbhvn 1894, Hagerup. Kr. 3: 75.
- Nielsen, B. L. A.**, Om Enkers Ret til at sidde i uskiftet Bo. 8:o 18 s. Kbhvn 1893, Schou. 35 öre.
- Nærings-Lov**, stadfæstet af H:s Maj. Kong Frederik VII den 29:de December 1857. Lov om Haandværks- og Fabriksdrift samt Handel og Beværtning m. m. inddelt i Afsnit og §§ med passende Overskrifter, samt et fuldstændigt Indholds-Register, med Tillæg af 23:de Mai 1873. 8:o, 52 s. Kbhvn 1893, V. Pio. 40 öre.
- Patentlov**. Stadfæstet af H:s Maj. Kong Christian IX den 13 April 1894. 8:o, 24 s. Kbhvn 1894, V. Pio. 20 öre.
- Politibestemmelserne**, Oversigt over, i de forskjellige Retskredse vedrørende Cyclesportens Udøvelse. (Udgivet af Dansk Cycle Ring.) Anden reviderede Udgave. Kbhvn 1893, Hagerup. 40 öre.
- Ræder, I. G. F.**, Forsørgelse af Trængende efter dansk Ret. II. 8:o, 126 s. Kbhvn 1893, Gyldendal. Kr. 1: 50. Kplt. 4: 50.
- Ret**, hver Mands, indeholdende fuldstændigt Udtog af saadanne Love som have særlig Interesse for Landbostanden. Syvende meget forøgede Udgave. 8:o, 224 s. Kbhvn 1894. Indb. Kr. 1: 50.
- Rigsdags-Aarbog** 1892—93. Med Indenrigsministeriets Understøttelse udgivet af *C. Rasmussen*. Tredie Aargang. 8:o, 116 s. Kbhvn 1893, Bang. Kr. 1: 50.
D:o 1893—94. Fjerde Aarg. 122 s. Kr. 1: 50.
- Ruhveder, H. M.**, Foredrag i Aarhus Stifts Præstekonvent den 9 November 1893 om Landsbypresterens Lønning. 8:o, 16 s. Aarhus 1894, Zeuner. 25 öre.
- Samling** af de gældende Love, Anordninger og administrative Bestemmelser vedrørende Toldvæsenet i Danmark, dog ikke Toldtariffen eller Bestemmelserne om Skibsmaaling og Skibsregistrering. Med Statsunderstøttelse systematisk ordnet, forsynet med vejledende Anmærkninger og udgivet af *V. V. Hassing* under Medvirkning af *C. W. Kruse* samt *E. Jensen* og *N. F. Gronenberg*. 17—30 Hæfte à 48 s. 8:o. (H. 30 à 60 s.) Kbhvn 1893, Udgiv. Pr Hæfte 1 kr.; kplt, Del I, II: 30 kr.
D:o. Supplement for Aaren 1892—93. 48 s. 1894. Kr. 1: 70.
- Samling af Love** og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse, udgiven efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 12:te Bind, 3:dje Hæfte. (1 Juli 1892—31 Maj 1893). 8:o, 176 s. Kbhvn 1893. Lind. 80 öre.
D:o. 12:te Binds 4 Hæfte. (Slutningshæfte). 31 Maj til 31 December 1893. 104 s. 1894. 50 öre.
D:o. 13:de Binds 1 Hæfte. (1:ste Januar til 30:te Juni 1894). 150 s. 70 öre.

- Schou, A.**, Kriminalstatistiske Meddelelser navnlig angaaende Personer af Aldersklasserne 10—15, 15—18 og 18—20 Aar. Trykt som Manuskript til Brug for Kommissioner. 8:o, 32 s. Kbhvn. Ikke i Bogh.
- Schovelin, J.**, Ølskattens Virkninger. Resultater af en enquête-mæssig Undersøgelse af Øl- og Brændevins-Forbruget i Danmark 1890—92. 4:o, 86 s. Kbhvn 1893, Gyldendal. 2 kr.
- Severinsen, P.**, Den danske Kirkes Stilling i den danske Stat. Et Forsøg. (Smaaskrifter til Belysning af Kirkens Tarv og Trang. Ved Udvalget for Kirkesagens Fremme i Kjøbenhavn VI) 8:o, 88 s. Kbhvn 1893, Bethedas Bogh. 1 kr.
- Sveistrup, P.**, Fredsvennernes Katekismus. Udgivet af „Dansk Fredsforening“. (Dansk Fredsforenings Smaaskrifter N:r 1. 12:te Tusende. 8:o, 16 s. Kbhvn 1893. Joh. Møller. 10 öre.
- Søfartslove**, Uddrag af danske samt andre offentlige Kundgjørelser Søfarten vedkommende. Samlede og udgivne med Indenrigsministeriets Understøttelse af J. A. D. Jensen. — 1:ste Hefte, 8:o, 160 s. Kbhvn 1893, Gad. 1 kr.
2:det Hefte. 192 s. Kr. 1: 20.
3:die Hefte. 184 s. 1894. 80 öre.
- Solov.** Stadfæstet af Hs Maj. Kong Christian IX den 1 April 1892. (Nyt Oplag.) 8:o, 106 s. Kbhvn 1893, V. Pio. 75 öre.
- Soloven** og Lov om danske Skibes Registrering af 1 April 1892, udgivne og forsynede med et udførligt Sagregister ved V. Bentzon. Andet Oplag. 8:o, 188 s. Kbhvn 1893, Philipsen. Indb. Kr. 1: 60.
- Topsøe, V.**, Om Præstelønning og Præstevalg i anledning af de Rigsdagen derom indgivne Lovforslag. 8:o, 32 s. Kbhvn 1894, Lehmann & Stage. 50 öre.
- Torp, C.**, Om Interessentskab. (Den danske Obligationsrets specielle Del. II Afdeling). 8:o. 296 s. Kbhvn 1893, Gad. Kr. 4: 40.
- Torp, C.**, Om Straffen. (Afsnit af den danske Strafferets almindelige Del). 8:o, 194 s. Kbhvn 1894, Gad. 3 kr.
- Ussing, J.**, Om Afgørelsen af Tvistigheder med Forvaltningen, særlig om administrative Retter. 8:o, 316 s. Kbhvn 1893. Philipsen. 5 kr.
- Weiss, C.**, Om Ejendoms Afstaaelse ved Anlæg og Udvidelse af Jernbaner. En Vejledning. 8:o, 64 s. Kbhvn 1894, Schubothé 75 öre.
- Weiss, C.**, Valg til og Udtrædelse af Sogneraadet (Landkommunallov af 6 Juli 1867, § 2—11). (Særtryk af „Praktisk Vejledning for Sogneraads medlemmer“, 3 Udgave). 8:o, 52 s. Kbhvn 1894, I. L. Wulff. 60 öre.

- Weiss, C.**, Loven om Alderdomsunderstøttelse og dens Anvendelse i Praxis. Oplyst ved Eksempler, Domme og ministerielle Skrivelser. 8:o, 128 s. Kbhvn 1894, Schubothé. Kr. 1: 75.
- Weiss, C.**, Praktisk Vejledning til behandling af kommunale Sager. Haandbog for Sogneraadsformænd og Sogneraadsmødlemmer. Tredje, fuldstændig omarbejdede Udgave. 1 Bind (Uden Titelblad). 8:o, 320 s. Kbhvn 1894, I. L. Wulff. 4 kr.
- Vexellov** for Danmark. Stadfæstet af Hans Maj. Kong Christian IX den 7:de Maj 1880 og Lov om Vexelsager og Vexelposter. Stadfæstet af Hans Maj. Kong Christian IX den 28:de Maj 1880. 8:o, 24 s. Kbhvn 1893, V. Pio. 25 öre.
-

Rättelse:

å sid. IV, sjetten raden nedifrån, står „lärande!“ bör vara *lösende*.

Bidrag till en karaktäristik af Finlands skattelagstiftning.

Af de statsskatter, som för närvarande uppbäras hos oss, äro några urgamla, andra åter ha efter hand blifvit införda, då behof af ökade inkomster yppat sig för staten. Trots den mångfald af delvis ganska olikartade skatter, som sålunda uppstått, måste vi dock förutsätta att man vid skattesystemets utbildande velat bringa dess enskilda delar i sådan öfverensstämmelse med hvarandra, att resultatet blefve en så rättvis fördelning af skattetungan som möjligt eller åtminstone att man icke helt och hållet förlorat ur sikte det sammanhang mellan de enskilda skatterna, som betingar deras plats uti ett enhetligt system. Huru långt vårt skattesystem ännu än må befinna sig från det mål, som finansvetenskapen uppställer för hvarje beskattning, nämligen att skattebördan må till storlek och fördelning stå uti ett rättvist förhållande till de skattskyldiges förmåga att bära denna börda, äro vi likväl berättigade att betrakta Finlands nu gällande skattelagstiftning som ett enhetligt helt samt att undersöka, huruvida och i hvilken mån finanslärans allmänna skatteprinciper vunnit beaktande uti ifrågavarande lagstiftning, särskildt såvidt densamma hänför sig till de för statsbehofvens fyllande afsedda skatterna. Själffallet kunna vi icke härvid ingå i en detaljerad framställning af hela vårt skatteväsende, utan måste inskränka oss till att framhålla dess mest karaktäristiska drag. Därjämte skola vi till behandling upptaga en mer speciel fråga, angående den s. k. forlönen. Då inom vår kamerala literatur icke finnes någon sammanfattande redogörelse för forlönen, torde det ej vara förmätet att hoppas att en kortfattad framställning af sist-

berörda ämne skall kunna vara till någon nytta äfven för dem, som i praktiken hafva att tillämpa hithörande rättsnormer.

I.

Vårt skattesystem utgöres till väsentlig del af en sådan beskattning, hvilken såsom måttstock vid skatternas åsättande begagnar icke de skatt underkastade personernas förmögenhet eller inkomst såsom sådan, utan de afkastningsbelopp, som beräknats tillflyta de skattskyldiga från vissa afkomstgifvande objekt, som af dem tillgodogöras vid näringsdrift, i främsta rummet jordbruk. Ehuru väl afkastningsskatterna, likasom alla andra skatter, drabba de skattdragandes inkomster eller förmögenhet, äro de ej direkt utmätta efter dessa de skattskyldiges skatteförmåga kännetecknande omständigheter, hvadan de icke håller annorlunda än tillfälligtvis träffa personer med samma skatteförmåga på samma sätt. Då vi utom förenämnda afkastningsskatter hafva utskylder sådana som mantalspenningarne, hvilka utgå med lika belopp för hvarje person mellan vissa åldersgränser (för kvinnor med hälften af hvad män betala), samt särskilda konsumtionsskatter, vid hvilkas bestämmande man icke als tagit hänsyn till de skattbetalandes förvärfsförmåga, enär desse beskattas blott och bart på grund därpå att de konsumera med skatt belagda förnödenheter, är det tydligt att i vår skattelagstiftning hvarken den proportionella eller den progressiva beskattningens principer kunnat komma till uttryck. Om ock någon enskild skatt, såsom t. ex. bouppteckningsprocenten, blifvit utmätt efter en progressiv (eller rättare degressiv) skattefot, kan man dock, med afseende å den stora betydelse konsumtionsskatterna, isynnerhet tullarna på nödvändighetsvaror, förbrukade af de mindre bemedlade samhällsmedlemmarne, vunnit i vårt skatteväsen, säga att detta tilsviðare mer fjärrar sig från det progressiva skattesystemet än från det proportionella. Lika litet som konsumtionsbeskattningen kan afkastningsbeskattningen skona de lägsta inkomsterna i samhället, då man af ett objekts afkomst eller förmåga att afkasta något icke kan sluta till

storleken af den persons inkomster, hvilken sagda afkastning tillkommer. I följd häraf har den af finansvetenskapen uppställda grundsatsen om skattefrihet för ett visst existensminimum icke håller kunnat vinna något utrymme uti vår nuvarande statliga skattelagstiftning.

Sistnämnda grundsats anknyter sig till frågan om skatteplikten eller spörsmålet, hvilka personer skola lämna de för statsbehofvens fyllande nödiga bidragen. Denna fråga, hvori den finska lagstiftningens ståndpunkt skall nedan utredas, kunde måhända tyckas af vår lagstiftare hafva blifvit besvarad olika för olika skatter, beroende på deras särskilda natur och ändamål, men vid en närmare granskning finner man att till grund för hithörande speciella bestämmingar ligger en enhetlig uppfattning af skattepliktens omfång. Den omständigheten att vårt nuvarande skattesystem utbildats under föregående århundraden, om det ock, isynnerhet efter återupplifvandet af Finlands konstitutionella statsskick, varit föremål för mindre omgestaltningar, gör det redan a priori sannolikt att äldre tiders skatteteorier haft ett afgörande inflytande på skattepliktens reglering i vår lagstiftning, en förmodan, som vid en närmare undersökning af dessa förhållanden vinner visshet. Ett uttryck för den privaträttsliga uppfattning af förhållandet mellan den enskilde och staten, som i äldre tider gjorde sig gällande och som mot slutet af förra århundradet resulterade i läran om samhällsfördraget (*contrat social*), var den teori, att enhvar borde betala skatt i förhållande till den nytta han hade af staten, i motsats till hvilken teori, som vi kunde benämna intresseteorin, något senare uppstod läran att enhvars förmåga att bära skatt skall utgöra normen för skatternas fördelning. Om ock, såsom redan antydts, de skattskyldiges förmåga att bära skattebördan icke helt och hållet kunnat undgå att vinna beaktande inom den finska lagstiftningen, har dock intresseteorin, på sätt nedan skall uppvisas, i öfvervägande mån varit bestämmande för skattepliktens gestaltning hos oss och det intill senaste tid. Något hinder härför har den omständigheten icke utgjort, att den förra privaträttsliga samhällsuppfattningen fått gifva vika för åsikten att statens existens

ej beror på något fördrag, utan hvilat på en varaktigare grund, ty ehuru läran om skatteförmågan såsom skattenorm icke lika väl öfverensstämmer med contrat-social-uppfattningen som intresseteorin, kan sistnämnda teori, såsom den nyaste finansvetenskapliga literaturen ¹⁾ utvisar, mycket väl försvaras äfven från den angående statsmaktens grund och väsen numera rådande offentligt-rättsliga uppfattningens ståndpunkt.

Enligt intresseteorin skola de enskilde betala skatt på den grund att och i den mån de hafva gagn af statsvärksamheten; den erlagda skatten och de fördelar den skattskyldige tillskyndas genom staten anses härvid förhålla sig till hvarandra såsom prestation och motprestation. Då i äldre tider vissa personer till staten utgjorde af densamma åstundade särskilda prestationer, merendels bestående i krigs- eller annan tjänst, förfor man hos oss oftast sålunda att man eftergaf den prestation, som de enskilde i sin egenkap af medborgare bort erlägga; och sålunda uppkommo flertalet af de skattefriheter, som vår äldre kamerallagstiftning, isynnerhet på jordbeskattningsens gebit, stadgade och hvilka delvis fortfarande äga bestånd. Som känt, gjorde sig långt in på 1700-talet den åsikten gällande att skatteböndernas utlagor vore på samma sätt som den afrad, hvilken af allmäningsbönderna (i Sverige) utgjordes till häradet och som af landbönderna erlades till jordegaren, att betrakta såsom ränta eller godtgörelse för rättigheten att bruka och nytja jorden ²⁾. Med denna förväxling mellan skatt och afrad sammanhänge de af den äldre rätten uppställda mångfaldiga inskränkningarna i skattemans dispositionsrätt öfver hans jord. Ehuru väl förordningen den 21 februari 1789, angående bl. a. de förmåner och villkor, hvarunder skattehem-

¹⁾ V. Falbe-Hansen, *Finansvidenskab I*. Köpenhamn 1894 s. 117 f. Knut Wicksell, *Finanztheoretische Untersuchungen nebst Darstellung und Kritik des Steuerwesens Schwedens*. Jena 1896 s. 77 f.

²⁾ Se P. A. Östergren, *Tvisten om ägande- och nyttjanderätten till skattejord vid pröfningen af Lagkommissionens förslag till Sveriges rikets lag hos 1731 och 1734 års ständer*. (Lund 1896) samt därstädes s. 83 anförda författare.

man därefter skola innehafvas, hvilken förordning innehöll att »alle skattemän, ehvad de innehafva hemman, som redan ifrån oss och kronan äro försålde, eller hädanefter kunna försälgas, eller ock urgamla skattehemman, ega öfver skattehemmanet och dess genom laga refning och rågång fastställda byamål, både i in- och utegor, samt skog och mark, med därå varande fiske, jakt och djurfång, uti alt lika orubbelig egande- och lika fri dispositionsrätt som frälseman öfver frälsehemman», var egnad att bringa reda och klarhet uti dessa förhållanden, framträder enahanda uppfattning af skatten såsom godtgörelse eller vederlag för åtnjutna fördelar jämväl därefter äfven inom andra skatteområden än jordbeskattningen. En blick på vårt skatteväsendes struktur, särskildt sådan denna framstår efter mantalspenningarnas införande, visar i huru hög grad vårt skattesystem präglats af nyssnämnda uppfattning. Då de tidigare uppkomna skatterna ännu i många afseenden voro att anse hvad de från början åsyftat att vara, nämligen skatter på förmögenheten, medan däremot de indirekta (konsumtions-)skatterna icke vunnit någon synnerlig betydelse och såsom baserande sig på individernas frivilliga handlingar väsentligen stodo på sidan om det egentliga skattesystemet, påminner denna anordning starkt om den formulering af intresseteorin, som går under benämningen försäkringsteorin. Enligt sistnämnda teori voro skatterna att betraktas såsom premier, som för rättssäkerhetens upprätthållande (hvilket af denna teori ansågs utgöra hufvudföremålet för statsvärksamheten) af de enskilde erlades till staten alldeles på samma sätt som försäkringspremier betalas till en försäkringsanstalt, d. v. s. i förhållande till den fördel enhvar hade af staten. Härvid framstodo mantalspenningarne såsom en minimipremie, lika för alla medborgare, enär desse i samma mån kommo i åtnjutande af personligt skydd; de öfriga skatterna hade åter väsentligen karaktären af premier för förmögenhetens skyddande, de där borde stå i ett såvidt möjligt proportionellt förhållande till förmögenheten. Ända intill senaste tid har intresseteorin spelat en betydande roll uti vår skattelagstiftning. I den proposition angående revision af författningarna om

de personella utskyldernas belopp och grunderna för dess utgörande, som vid 1863—1864 års landtdag öfverlämnades till ständerna, ingick ett uttalande därom att hvarje medborgare för sitt personliga skydd borde i sin mån deltaga i den föreslagna personella skatten; och i svaret på propositionen framhöllo ständerna såsom sin åsikt att medborgarnes skattebidrag i allmänhet borde bero af den rena inkomst enhvar åtnjöte, hvarigenom den förmögnare, »som har gagn af statsinrättningen i flere afseenden än den medellöse, äfven rättvisligen komme att påläggas större skatt.» »Dock» — tillades det — »som de förmåner samhällslifvet öfverhufvud medför icke kunna vara så olika som förmögenheten, ligger ej heller någon obillighet däri att alla medborgare utgöra en af förmögenhetsförhållandena oberoende enahanda utskyld, blott hvarje arbetsför medlem af samhället kan utan afsaknad vidkännas densamma.»

Då altså finska statens nuvarande skattesystem på grund af sin öfvervägande karaktär af afkastnings- och konsumtionsbeskattning icke medgifvit skatternas afpassande efter de skattskyldiges individuella skatteförmåga, utan de särskilda skatter, som utgöras af vissa näringsidkare m. fl., erhållit naturen af afgifter för det skydd, som från statens sida kommer de olika näringsgrenarna till del, för tillåtelsen att in- eller utföra varor o. s. v., kan man säga att intresse-teorin i väsentlig mån ligger till grund för detta system. Denna uppfattning finner man bestyrkt, äfven om man skärskådar det sätt, hvarpå den finska skattelagstiftningen utstakat skatteplikten d. v. s. bestämt hvilka personer böra anses vara skyldiga att till staten erlägga skatt och i hvilken omfattning en dylik skatteplikt skall göras gällande. Ehuru denna lagstiftning hufvudsakligen gjort förefintligheten af vissa yttre, vid de skatt underkastade objekten häftande omständigheter, såsom förmåga att lämna afkomst o. s. v., till förutsättningar för skattepliktens inträdande, är denna plikt att betrakta som en personlig sådan, hvilket betraktelsesätt är det enda riktiga, enär mot ett ting ingen plikt begreppslenligt kan göras gällande. Då man altså granskar, huru staten begränsat sin beskattningsrätt, bör man i främsta

rummet fästa sig vid denna personliga sida af saken och tillse, hvilken krets af personer gjorts till föremål för denna rätt.

Sistnämnda personkrets kan af lagstiftaren bestämmas antingen sålunda att skattskyldigheten åhvålfves hela den inom statsområdet (om ock blott tillfälligtvis) befintliga befolkningen (territorialprincipen) eller endast den därstädes bofasta befolkningen (domicilprincipen), eller också sålunda att endast de personer, som rättsligen tillhöra staten, dess egna medborgare, oafsedt hvar de uppehålla sig, betala skatt (den rättsliga principen), eller slutligen så att de, som uti ekonomiskt afseende kunna anses tillhöra den stat, hvars skatterätt är i fråga, förklaras pliktige att erlägga utskylder till staten (den ekonomiska principen). Det ligger i sakens natur att territorialprincipen icke uteslutande kommit till användning i något lands skattelagstiftning, då ju en mer omfattande skatteplikt ej kan fotas på en så flyktig beröring som den, hvori många af de personer, som beträda ett statsgebit, komma till denna stat; isynnerhet förutsätter flertalet af de direkta skatterna på grund af hela deras teknik ett varaktigt förhållande mellan de beskattade personerna och den beskattande staten. Hvad särskildt beträffar den finska skattelagstiftningen, har icke heller domicilprincipen där kunnat vinna större terräng, enär sistnämnda lagstiftning, isynnerhet tidigare, företrädesvis baserat skatteväsendet på ett system af afkastningsskatter, hvilket af tekniska skäl icke låter utsträcka sig till utom landets gränser befintliga skatteobjekt. Om man frånser de sistnämnda och håller sig till afkastningsskatternas område, kan man lika väl anse den rättsliga skatteprincipen ligga till grund för den subjektiva skatteplikten enligt finsk rätt som den ekonomiska tillhörighetens grundsats, enär man ju i de undantagsfall, då en utlänning på grund af särskildt meddeladt tillstånd besitter jord eller idkar näring, kan anse den honom på hans egen ansökan beviljade rättigheten att uti ifrågavarande afseende betraktas såsom inlänning medföra skyldighet för honom att underkasta sig enahanda pålagor som de, hvilka hvila på inhemska jordegare och näringsidkare, utan att en slik skyldighet vore grundad uti de för skatteplikten i allmänhet

gällande rättsnormerna. Vidkommande åter de personella utskylderna (mantalspenningar och fattigafgift) stadga författningarna uttryckligen att de erläggas endast af finska medborgare. Men då afkastningsskatter kunna påföras utländingar, då desse vidare drabbas ej mindre af arfsskatter, växelskatt, tullar m. fl. indirekta utskylder samt slutligen då vi hafva en beskattning, som helt och hållet hvilar på främmande makters undersåtar¹⁾, torde man icke med fog kunna påstå att den finska skattelagstiftningen skulle från den rättsliga principens standpunkt reglerat den subjektiva skatteplikten beträffande några andra skatter än de personella. Sålunda återstår endast den ekonomiska skatteprincipen, hvars innebörd i det följande skall närmare utvecklas.

Af ofvan nämnda fyra principer, i enlighet med hvilka skatteplikten kan vara reglerad, stämmer den ekonomiska principen i själfva värdet bäst öfverens med den grundsats, som vidkommande skatternas fördelning gjort sig gällande i vår skattelagstiftning, nämligen intresseprincipen. Jämlikt hvardera af dessa principer är den skyldig att till staten erlägga skatt, som skördar fördel af de statliga uppgifternas fullföljande; och denna fördel utgör tillika måttstocken för enhvars skatteplikt. Schanz²⁾ har träffande förliknat den subjektiva skattepliktens olika former, sådana dessa gestalta sig enligt den ekonomiska skatteprincipen, vid det privaträttsliga bolagsinstitutet. Likasom detta institut uppvisar olika ansvarighetsgrader, beroende därpå, huruvida bolagsmännen för bolagets förbindelser häfta oinskränkt eller blott med en viss förmögenhetsdel, genomlöper äfven den ekonomiska gemenskap, som kan ega rum mellan den enskilde och staten, olika intensitetsgrader, hvar och en förknippad med en skatteplikt af olika omfattning. En person kan nämligen blott genom sin konsumtion träda i relation till staten, och då drabbas han endast af konsumtionsskatter. Detta är fallet,

¹⁾ Förordningen ang. den bevillning, som skall erläggas af utländingar, hvilka i Finland idka handel eller annan näring, af den 20 dec. 1894.

²⁾ Zur Frage der Steuerpflicht (Finanz-Archiv IX. Stuttgart 1892) s. 368.

då en utlänning uppehåller sig i ett land utan att där ega anställning eller drifva näring, t. ex. blott för nöjes skull. Den öfvervägande passiva karaktär hans ekonomiska existens i detta land uti detta fall har förvandlas till en mer aktiv sådan, om han därstädes begynner idka näring. Flyttar han sedan bort till ett annat land, men fortfar med sin näringsdrift, så föreligger en något intensivare samhörighet, än då han blott var konsument; och han har då att utgöra sådana produktionsskatter, som hvila på det slags näring han idkar. Den högsta grad af intensitet får denna samhörighet, då hans boningsort sammanfaller med orten för näringsdriften: då påkallar den ekonomiska skatteprincipen hans beskattande icke blott såsom konsument eller såsom producent, utan såsom den där åtnjuter de fördelar statsändamålens förvärligande erbjuder nästan i samma mån som statens egna medborgare.

Sådan är i själfva verket skatteplikten enligt finsk rätt. Såsom ofvan antydts, kan denna karaktär hos skatteplikten icke fullt tydligt framstå hos afkastningsskatterna, hvilka ej kunna drabba annan än inom landets gränser vunnna afkastning. Tager man däremot i betraktande de statliga inkomstskatter, som vi egt ända till senaste tid, så finna vi ofvan angifna teori för skatteplikten i dem återgifven. Enligt den för åren 1865—1885 uppburna inkomstbevillningen voro skattskyldiga icke blott finska medborgare, utan äfven utlänningar, som under en tid af ett år eller därutöfver varit bosatta i landet, äfvensom utländska försäkringsbolag, men blott för den inkomst de här förvärfvade. För tiden utom Finland bosatta finska medborgare förklarades icke behöfva erlägga inkomstskatt för behållning af näring eller yrke, som af dem drefs utrikes. Jämväl utlänningar, hvilka endast såsom resande uppehöll sig i Finland och här hvarken idkade näring eller voro i statens, kommunens eller enskild persons tjänst anställda, voro befriade från inkomstbevillning. Den enahanda frihet, som tillkom tjänstemän, betjante och gemenskap vid i Finland förlagda ryska civila och militära myndigheter äfvensom personer, hörande till främmande makters härvarande konsulater, så vidt sagde personer icke voro

finske medborgare, berodde på speciella motiv. Något frångående af dessa grundsatser var det icke, utan ett förtydligande, då den till 1894 års landtdag aflåtna propositionen angående bevilning för fast egendom och inkomst upptog föreskriften, att skyldighet att utgöra inkomstbevilning skulle åligga jämväl i landet icke bosatta finska medborgare för den inkomst de härifrån åtnjöte¹⁾. Just denna omständighet, att, då en person så att säga är i ekonomiskt afseende delad mellan olika stater, denna delning kommer till uttryck uti de honom åliggande skatteprestationernas fördelning mellan de skilda staterna, är härvid den principiellt afgörande; när detta förhållande kan konstateras, kan man säga att skatteplikten är reglerad i öfverensstämmelse med den ekonomiska skatteprincipen. Denna princip sträfvar hos oss, likasom i de flesta andra länder, att göra sig gällande i lagstiftningen. Den rättsliga skattepliktens princip, hvilken beherskar våra personella utskylder, förhåller sig till förstnämnda princip såsom undantag till regel. Det af ifrågavarande undantag betingade högre skattemått för inlänningar har sitt berättigande så till vida, som de sistnämnda alltid hafva företrädesrättigheter, hvilka icke komma utlänningar till del.

I enlighet med det ofvan sagda är således skatteplikten enligt finsk rätt reglerad på följande sätt:

1) En fullständig skattskyldighet åligger alla finska medborgare, hvilka icke på grund af särskilda privilegier åtnjuta skattefrihet eller, såsom hustrur, barn och fattighjon, i saknad af en själfständig ekonomisk ställning hafva sitt underhåll af andra personer. Huru den ekonomiska samhörighet, som för finsk medborgare grundlägger hans skatteplikt, försvagas i följd af bosättning utomlands, visar sig däri att han i dylikt fall här undgår sådana skatter, som förutsätta vistelse inom landet, nämligen konsumtions- och transaktionsskatter; äfvenså slipper han att betala inkomstskatt för behållning af

¹⁾ Därför förklarades vid i landet förlagda ryska trupper eller civila och militära myndigheter eller främmande makters konsulater anställda personer skattskyldiga icke blott för inkomsten af här bedriven näring, utan ock för åtnjutna löne- och andra förmåner å finsk stat och för inkomsten af inom landet besutten fastighet.

näring eller yrke, som han drifver utrikes, för så vidt inkomstbevillningen skulle återinföras hos oss. Att i sistnämnda fall någon afkomstbeskattning (lika litet som någon arfsskatt) för utomlands befintlig egendom ej kan komma i fråga, ligger redan uti dessa beskattningsarters natur.

2) Icke-finsk medborgare, bosatt i Finland, är ej skyldig att härstädes erlägga skatt för utomlands förvärfvad inkomst, men däremot är han icke blott för härstädes vunnen inkomst underkastad inkomstskatt, för så vidt dylik beskattning blefve hos oss återinförd, utan äfven förpliktad att här utgöra enahanda afkastnings-, arfs- och indirekta skatter, som åligga finske medborgare, hvarutöfver utlänning, som i Finland är värksam såsom handelsresande, skall erlägga den speciella näringsskatt, som uti nästnämnda fall är påbjuden. Personer, hörande till den i Finland stationerade ryska militären, hvilka uppbära sin aflöning från ryska statskassan, skulle för denna inkomst i Finland icke behöfva utgöra någon inkomstbevillning, därest sådan skulle på nytt införas, samt beskattas äfven i öfrigt på samma sätt som andra icke-finska medborgare.

3) Utlänning, som endast tillfälligtvis och under en kortare tid¹⁾ vistas i Finland, erlägger icke härstädes inkomstskatt, men kan för öfrigt träffas af enahanda utskylder som här under längre tid bosatta icke-finska medborgare. Utländingar, som ej komma inom Finlands landamären, ega till finska staten utgöra endast jordskatt för fastigheter, som af dem besittas här i landet, samt arfsskatt för af dem härstädes ärfd egendom. Men har i Ryssland bosatt och inskrifven person afidit under (kortare) vistelse i Finland, skola uti alla frågor rörande lösörearf efter honom vederbörandes åligganden, till hvilka äfven skyldigheten att erlägga arfsskatt är att hänföra, bestämmas af Kejsaredömet's lagar, ett stadgande, hvori man kan spåra ofvan nämnda rättsliga princip, som för öfrigt äfven kommer till tillämpning, då någon af Finlands in-

¹⁾ Beträffande inkomstbevillningen gälde att denna tid ej fick öfverstiga ett år.

vånare under vistelse i Ryssland dött därstädes, i hvilken händelse kvarlåtenskapen skall behandlas enligt finsk lag ¹⁾).

För närvarande hafva vi ingen inkomstbeskattning, men skulle en sådan införas, så skulle utan tvifvel de skattskyldiga personernas krets begränsas, såsom vid den tidigare hos oss gällande inkomstbevollningen varit fallet, d. v. s. i enlighet med den ofvan framhållna ekonomiska skatteprincipen. Denna princip har för öfrigt äfven vunnit giltighet inom vår kommunalbeskattning, hvilken i väsentlig mån utgöres af en inkomstbeskattning, hvilande på ungefär enahanda grundsatser som den till statsväverket tidigare utgående inkomstbevöllningen.

Förutom den vanliga eller primära skatteplikt, hvarom ofvan varit fråga, känner den finska finansrätten äfven en subsidiär sådan, d. v. s. en i vissa fall inträdande ansvarighet för andra personer lagligen åliggande utskylder, nämligen i följande fall:

1) Husbonde ansvarar för tjänstehjons personella krono- (och kommunala) utskylder, hvilka sedan må af lönen afdragas, om ej annorlunda öfverenskommet är ²⁾).

2) Jordegare är ansvarig för kronoutlagornas erläggande för alla å deras egor boende backstugusittare, inhysesjon, torpare utan jordbruk, med flere dyl. personer, hvilkas antagande och vilkoren därvid på jordegarnes fria behag ankommer, mot förbindelse för sådana personer att i brist af särskildt beting dem och jordegarne emellan om sagda utlagors återbetalande till jordegaren utgöra så mycket arbete, som däremot svarar enligt ortens markegångspris ³⁾. Någon dylik subsidiär ansvarighet eger ej rum för torpare, som hafva egna gårdsbruk och kreatur, och icke håller för personer, som uppnått den ålder, att de likmätigt författningarna äro till befrielse från kronoutlagorna berättigade eller ock genom långvarig sjukdom eller kroppsbräcklighet blifvit till arbete ur stånd satta, ty berörda ansvarighet förutsätter att de backstugusittare, inhysingar och spannmålstor-

¹⁾ Förordningen den 6 nov. 1843.

²⁾ Legostadgan d. 30 jan. 1865 § 42.

³⁾ Kungörelsen d. 17 febr. 1803. (Jfr K. br. till guv. i Nyl. d. 1 mars 1871).

pare, om hvilkas utskylder det är fråga, själfve skola med afseende å tillgångar eller arbetsförhet vara i det läge, att de skäligen skola kunna anses för skattepliktige.

3) Bruksegare ansvarar för räntan från sådant till bruket skattesåldt hemman, hvarå åbon odrefven måste bibehållas ¹⁾).

I sammanhang härmed bör omnämnas att uppbördsman, som underlåter att af skattskyldig i laga tid och ordning utkräfvat skatt, blir efter preskriptionstidens utgång ansvarig för sådana icke inflytande utskylder; men två år efter det uppbördsmans räkenskaper aflämnats till revisionskontoret, är han fri från berörda ansvarighet ²⁾).

Det tillhör läran om de särskilda skatterna att utreda de väsentliga förutsättningar, som måste vara för handen, för att skyldighet för en person att erlägga skatt skall kunna uppstå. Skatteplikten upphör, då någon af dessa förutsättningar bortfaller. Dessutom preskriberas statsvärkets rätt till skatt efter tre års förlopp från utgången af det år, hvarunder utskylden bort uppbäras. Detta gäller dock endast hvad som hör under kronofogdarnes uppbörd. I öfrigt gäller den vanliga tio års preskriptionen ³⁾).

II.

Enligt tidigare gällande formulär för statsförslagens uppställning ⁴⁾ skulle forlönen såväl i statsförslag som i räkenskaper observeras under särskild titel, d. v. s. skildt från ordinarie räntan, kronotionden och öfriga jordskatter. Sedermera har man dock, med alt skäl, frångått denna uppställning, hvadan forlönen numera icke framstår såsom någon särskild jordskatt, utan endast såsom en uti några fall

¹⁾ K. brefvet till kammar- och bärgskoll. d. 23 sept. 1747.

²⁾ Regl. d. 16 dec. 1824 (4: 5).

³⁾ Res. på allm. besv. d. 16 mars 1739 (§ 63) och 1 sept. 1741 (§ 3) samt res. d. 31 jan. 1798; kung. den 19 aug. 1802.

⁴⁾ Jfr det den 21 jan. 1841 fastställda „formulär, utvisande den ordning, hvori kronans inkomster och utgifter hädanefter böra i förslager och räkenskaper upptagas.“

ifrågakommande förhöjning af ordinarie räntan och kronotionden. Liksom dessa jordskatter i och för sig betraktats såsom ersättning för det gagn jordbrukaren har af de statliga inrättningarna, har forlönen karaktären af godtgörelse för den eftergift de skattbetalande i vissa fall erhålla från dem åliggande forsling af ränte- och tiondesäd.

I äldre tider var nämligen allmogen i Sverige och Finland skyldig att in natura utgöra den kronan behållna afrads- och tiondespannmål samt räntehafre, som för statsvärkets behof var nödig, äfvensom att forsla denna spannmål till den ort inom lagsagan, som därtill anvisades, med iakttagande dock att om kronomagasin utom lagsagan var närmare beläget, det stod de skattskyldige fritt att därstädes afbörda sig sin räntespannmål¹⁾. Om däremot leverering in natura icke fordrades från kronans sida och de skattskyldige icke häller ville begagna sig af sin rättighet att på detta sätt afbörda sig sina spannmålsräntor, skulle dessa få lösas efter markegångspris eller, efter räntepersedelomsättningens genomförande vid medlet af innevarande århundrade, enligt medelmarkegångspris. I detta fall fick någon forlön, motsvarande den transport allmogen genom räntornas erläggande i penningar undgick, icke debiteras, på sätt uti K. brefven af den 16 jan. 1824 och 19 nov. 1828 uttryckligen förklarar.

Hvad däremot beträffar den särskilda indelningshafvare anslagna afrads- och tiondespannmålen, ha delvis andra bestämningar varit gällande. Denna spannmål skulle, på samma sätt som kronans behållna räntespannmål, lösas efter markgång, därest icke uppsägning skett om leverering in natura, och behöfde därvid ursprungligen lika litet som för nyssnämnda räntespannmål någon forselersättning utgöras. I kongl. förklaringen af den 7 april 1685 förbjöds det vid spannmålen förlust att fordra forlön vid lösen af indelt såväl ränte-

¹⁾ 4 § 5 kap. konungabalken Landslagen, bialsleden den 7 april 1624 (§ 1) och 15 febr. 1627 (§ 1), res. på allm. besv. 1644 (§ 6), riksd. besl. år 1642 (§ 6) och 1649 (§ 6); och res. på allm. besv. den 17 sept. 1723 (§ 65), 9 dec. 1766 (§ 75) samt 22 juli 1803 (§ 1).

som tiondespannmål. Resolutionen på allmogens besvär vid 1727 års riksdag (§ 56) innehöll förbud vid 50 daler silfvermynts vite för indelningshafvare att taga af bonden under namn af forlön eller eljes något öfver markegången. Något afvikande bestämningar meddelades dock ej långt därefter för hospitalshemmanen. I Kongl. förordningen den 11 april 1763 (Art. III § 1) stadgades att »af all kronotionde och afradsspannmål, som till hospitalerna eller barnhusen bör inflyta, skall af de närmast belägna hemman eller kyrkohärbärgen ett så stort tunnetal till värkets anordnas in natura, som till dess egen hushållning behöfves»; det öfriga skulle till den mestbudande genom auktion öfverlätas i små partier,» på det räntegifvare måtte hafva tillfälle att själfva lösa sin spannmål med någon skälig förhöjning öfver markegången, som tages till insättningssumma, hvilken svarar emot forlönen, som räntegifvaren då slipper.» Kongl. Maj:ts förnyade förordning, angående hospitals- och barnhusinrättningarna i riket, den 11 december 1766 (Art. III § 1) medförde den förändring, att alt hvad som af kronotionden öfversköte värkets eget behof borde därefter betalas enligt hvarje läns årliga markegång, samt, i stället för forlönen, äfven en tillökning däröfver till 1½ daler silfvermynt på tunnan för all slags säd utom hafren, men för hafren, såsom en lättare vara, allenast 1 daler silfvermynt på tunnan, dock det, såvida kronan ej skulle samma spannmål till inlösen af nöden hafva, hvarigenom i sådant fall räntegifvaren vann den förmån att ej blifva betungad med dryga och långa förslor eller att gifva högre betalning än den, som svarade emot det i orten vid afradsdagen därpå varande pris. Genom kongl. förklaringen den 5 april 1770 upphäfdes sistanfördas stadgande i 1766 års förordning, hvarjämte förklarades att hospitalshemmanens åboer skulle få njuta samma förmåner som andre kronohemmans åboer och hospitalerna samma rättigheter, som förunnats andre räntegare, i hvilket afseende alla före 1766 i detta ämne utkomna stadgar och förordningar skulle iakttagas och följas; men det forna örbudet att taga forlön synes därför icke ansetts hafva blifvit återupplifvad. Denna uppfattning antydes uti kongl.

förordningen den 22 juli 1803, hvars § 1 innehåller att då det ej vore bestämdt, huru långt forslen inom lagsagan må sträckas och hvilka orter böra räknas för så aflägsna, att bonden dit icke får hänvisas, *en billig och skäligh förhöjning utöfver markegången* finge i stället för den kostnad och det besvär, som forslen eljes skulle medföra, då vederbörande härom kunna åsämjas, bestämmas, utan att det i författningarna tidigare stadgade förbud emot forlöns tagande därvid må i vägen ligga, hvaremot forslen borde bestämmas, då fråga blef om spannmåls lämnande in natura.

Sistnämnda förordning är den nu gällande författningen i ämnet. Där stadgas att indelningshafvare är berättigad att fordra af radsspannmålens jämte hafrens forslande till sitt boställe och hemvist, så framt detta icke var längre än 8 mil aflägsset från räntegifvarens bostad. Fordrade indelningshafvaren spannmålens och hafrens lösande med penningar (jämte forlön), medan räntegifvaren höll på sin rättighet att få leverera sina spannmålsräntor in natura, kunde indelningshafvaren fordra att få spannmålen och hafren förda ända till 10 mil från räntegifvarens hemvist; och gälde enahanda bestämningar för tiondespannmålen. Yrkade hvarken indelningshafvaren eller räntegifvaren på leverans in natura, så skulle spannmålen och hafren lösas efter markegång med tillägg af forlön, uppgående till 16 skillingar (= 48 kopek silfver eller 1 mark 92 penni) för hvarje tunna råg och korn samt till 12 skillingar (= 36 kopek silfver eller 1 mark 44 penni) för hvarje tunna hafre. Då spannmålen löstes med penningar, måste altså de indelta bönderna erlægga forlön, då kronans behållna räntegifvare voro däriifrån befriade; men i stället voro de senare förpliktade att forsla räntespannmålen inom lagsagan, då däremot de förres forselskyldighet var, på anfördt sätt, inskränkt inom ett bestämdt afstånd.

Efter tillkomsten af 1803 års förordning ha ytterligare några stadganden utfärdats, hvilka dels angå forlönens uträkning dels närmare angifva, uti hvilka fall forlön bör debiteras. Med anledning af den uti § 4 af nyssnämnda förordning ingående bestämning, att då ledighet inträffar i tjänst, för hvilken indelt lön är anslagen och lönen kommer att

besparas kronan, däri ingående spannmål må af räntegifvaren efter markegång med tillagd forlön lösas, torde äfven i såpant fall, att indelta hemmansräntor definitivt indrogos till kronan, denna ha ansetts inträda i de förra indelningshafvarens rätt och forlön följaktligen blifvit debiterad ¹⁾. Sedermera synes man dock i regeln hafva likställt dylik till kronan återgången och besparad spannmål med kronans behållna spannmålsräntor samt i enlighet därmed efterskänkt den forlön, som uti det fall, att räntespannmål af förstnämnda slag löstes med penningar, förut blifvit uppdebiterad.

Efter det metriska måttssystemets införande förordnade Senaten den 9 oktober 1889 att, enär forlönen vid uträkning efter det metriska måttet enligt dittills gällande grunder utfölle i obekväma tal, densamma borde beräknas till 1,16 penni för en liter spannmål och 0,87 penni för en liter hafre. Enär en rubelskatt numera skall utgöras med 25 liter spannmål och 10 liter hafre, förutom visst belopp penningar ²⁾, skulle på grund häraf på hvarje rubelskatt belöpa sig en forlön af 37,7 penni. Men då den uti n. kungörelsen den 12 nov. 1847 ingående föreskriften därom att räntetagare ej egde rätt af räntegifvare fordra och de senare ej håller att åt de förre erbjuda in natura leverering af mer än två tredjedelar utaf räntespannmålen och hafren, utan borde den återstående tredjedelen af dessa sådesslag (på samma sätt som de då ännu existerande räntepersedlarna smör och talg) alltid lösas med penningar efter den för året fastställda medelmarkegång, fortfarande eger tillämplighet ³⁾, skall forlönen för hvarje rubelskatt uppdebiteras endast med $\frac{2}{3}$ af 37,7 penni eller således med 25,13 penni.

De fall, uti hvilka forlön för närvarande uppdebiteras, äro följande:

¹⁾ J. G. von Bonsdorff, Storfurstendömet Finlands kamerallagfarenhet I, s. 116, II, s. 540.

²⁾ K. förordningen den 16 juli 1886, angående beräkandet af den från jordlägenheterna utgående grundskatt.

³⁾ Finansexpeditionens bref den 9 oktober 1889 (förf. samlingen N:o 31, pag. 6).

1) Vid debitering af de, jämlikt 5 § i förordningen den 5 augusti 1886, indragna augmentsräntor, hvilka tillförene varit rusthållen anvisade. I sagda lagrum stadgas att från och med det år, då indragningen af augmentsräntorna vidtager, d. v. s. från och för år 1889, uppbäras samtliga dessa räntor af kronofogdarne, hvilka, därest de uppburna augmentsräntorna öfverstiga det belopp, som af dem bör för året till kronan ingå, värkställa likvid mellan kronan och rusthållsinnehafvarne, äfvensom att sedan alla augmentsräntor till kronan återgått, forlön icke vidare beräknas för däri ingående spannmål och hafre. I öfverensstämmelse därmed föreskrifver kungörelsen den 9 maj 1888 (§ 11) att »så länge indragningen fortgår, uppdebiteras augmentsräntorna med forlön uti uppbördsförslag och specialräkningar i det härad, hvarest augmenterna äro belägna.» Detta får icke förstås sålunda, att forlön å augmentsräntor borde för hvarje augmentshemman uppdebiteras, intill dess alla augmentsräntor i landet blifvit indragna d. v. s. till och med år 1904, utan skall forlön från hvarje augmentshemman uppbäras blott så länge augmentsräntorna ännu äro utestående, d. v. s. ej återgått till kronan¹⁾.

2) Af hospitalernas underhållsspannmål är numera endast den del, som varit anslagen Själo hospital, i egentlig mening indelt, hvaremot öfrig för hospitalernas underhåll tidigare disponerad kronotiondespannmål numera är till kronan indragen. Med anledning af ofvan anförda stadgande i förordningen af den 11 april 1763 och då äfven förordningen af den 22 juli 1803 (§ 1) i viss mån undantog hospitalernas underhållsspannmål från de allmänna bestämmelserna om forlönen, har för sistnämnda spannmål, då den blifvit löst med penningar, intill senaste tid uppburits forlön äfven till den del sagda spannmål varit till kronan indragen. Så länge förordnandet därom, att hospitalernas öfverskottsspannmål skall genom offentligt utrop till de mest bjudande försäljas och icke till lägre pris än markegångspriset med tillägg af forlön²⁾, eger giltighet, synes det beträffande den

¹⁾ Senatens utslag den 21 januari 1895.

²⁾ K. brefven till hospitalsdir. den 7 april 1818 och den 8 oktober 1811.

Själö hospital tillfallande spannmål vara på sin plats att för densamma debitera forlön, då sagda spannmål löses med penningar. Men vidkommande den till kronan indragna hospitalstiondespannmålen torde det ej vara mer skäl att uppbära forlön för denna spannmål än för annan till kronan återgången och besparad tiondespannmål.

3) Äfven i några andra fall, då kronotionde fortfarande betraktats såsom indelt, har forlön blifvit uppdebiterad. Då äfven denna, merendels till kyrkliga ändamål anslagna tiondespannmål, numera ingår till kronan, ehuru värdet af denna spannmål bör till vederbörande tiondetagare med tillägg af forlönens belopp utbetalas¹⁾, synes det ej als vara påkalladt att affordra de skattskyldige forlön för slik spannmål, som ej vidare direkt kommer de s. k. indelningshafvarne till godo och hvilken således kan sägas vara till statsväcket återgången i vida egentligare mening än den militievärket anslagna räntespannmål, för hvilken numera någon forlön icke uppbäres.

Då forlön författningsenligt skall utgöras endast för sådan afrads- och tiondespannmål samt hafre, som af de skattskyldige löses med penningar, måste följaktligen de räntegifvare, hvilka levererat en del af sina kronoutlagor in natura, krediteras för den forlön, som blifvit för de sålunda levererade utskylderna uppdebiterad. Dylik godtgörelse kommer äfven i fråga för sådana augmentsräntor, som ännu icke ingått till kronan, men likväl uppburits af kronofogdarne, och för hvilka vederbörande rusthållare förty äro berättigade att tillgodonjuta forlön²⁾. I särskilda fall, då prästprivilegier åtnjutande tjänstemäns löner och pensioner betraktats såsom indelta, utbetalas äfven dem ur kronotionden tillkommande anslag med tillägg af forlön. Hvad särskildt beträffar kyrkoherdarne i Wiborgs län, ha de efter de nya skatternas

¹⁾ 1723 års prästapriv. p. 3, 4 och 14.

²⁾ Förordningen den 5 aug. 1886 ang., bl. a., indragning af de rusttållen anvisade augments- och öfriga räntor § 5 samt kungörelsen den 9 maj 1888, innefattande närmare föreskrifter rörande sättet och ordningen för värkställande af rustningsräntornas indragning §§ 12 och 14.

införande i länet uppburit dels ersättning för tertialspannmål från de till inlösen åt åboerne upplåtna donationslägenheter, hvilka under amorteringstiden erlägga samma jordskatter, som i länet tidigare utgått, jämte å sistnämnda spannmål beräknad forlön, dels äfven godtgörelse för den minskning, som de nya skatternas införande förorsakat i vissa kyrkoherdars inkomster, hvilken godtgörelse jämväl innefattat nyssnämnda kyrkoherdar tillgodoberäknad forlön ¹⁾).

¹⁾ Förordningen den 16 juli 1886, angående de nya skatternas införande i Wiborgs län §§ 8 och 9 samt ofvan åberopade punkter i prästprivilegierna.

Karl Willgren.

Om kommissionsaftalet enligt fransk och tysk lagstiftning.

Kommissionens begrepp.

Ofta hvarken kan eller vill en person själf företaga de handlingar, som hans intressen skulle påkalla. Han uppdrager därför utförandet af dem åt en annan, som uppträder å hans vägnar.

Hvad affärslifvet angår, kan en affärsman, som saknar kännedom om personer och förhållanden å en annan ort, icke eller åtminstone med svårighet och risk där afsluta handelsaffärer, utan att själf besöka orten. Vill han emellertid där ingå affärer, kan han anlita en handelsresande eller ock å orten anställa en person, som avslutar dem. Uti hvarje handelsoperation spelar likväl krediten en betydande roll. De, som på anfördt sätt företräda principalen och ingå i hans namn operationerna, kunna härvid icke betjäna sig af sin kredit, äfven om de på stället åtnjöte en sådan, och såsom på orten okänd eger principalen där icke kredit. För öfrigt åligger det principalen att till sin handelsresande eller sitt å orten anställda biträde betala aflöning, och denna bör erläggas oafsedt om de lyckats afsluta någon affär eller icke.

För affärsmannen vore det förmånligast att kunna vända sig till en person, som främst vid ingåendet af affären betjänade sig af sin kredit samt vidare skulle uppbära för besväret en godtgörelse, som utginge blott för den händelse att affären afslutats och för öfrigt erlades med ett belopp, som står i förhållande till affärens betydenhet och omfång.

En sådan person är kommissionären. I det nuvarande affärslifvet intager denne en betydande roll, och med den utveckling handelsförhållandena tagit har han för affärsmännen blifvit rent af oumbärlig.

Den, som lämnat kommissionären uppdraget och för hvars räkning denne sålunda utför handelsoperationen, kallas kommittent. Kommissionären kan uppträda i sitt namn. I detta fall blir han personligen förpliktad gentemot tredje man, som med kommissionären afslutat. Kommittenten får således draga nytta af kommissionärens kredit och tredje man behöfver göra sig underrättad hvarken om innehållet af kommissionärens mandat eller om kommittentens solvens. Vid sådant förhållande avslutes affären snabbare och kommittentens namn blir därtill för tredje man en hemlighet. Beträffande konkurrerande affärshus är nästnämnda omständighet icke utan betydelse och blir ofta en nödvändighet för att handelsoperationen skall lyckligt genomföras.

Kommissionären kan också uppträda i kommittentens namn. Äfven detta förfarande har fördelar. Kommissionären kan vara villig åtaga sig uppdraget, såvida det finge utföras i kommittentens namn, men ingalunda benägen att göra det i sitt namn, emedan han därigenom skulle ikläda sig personlig förbindelse för kommittenten, som han tilläfsventyrar icke känner eller hvars solvens synes honom tvifvel underkastad. Men kommittenten kan äfven vara känd och åtnjuta större kredit än kommissionären. I detta fall vore tredje man mera villig att inleda en affär med kommittenten än med kommissionären, och på grund häraf skulle kommittenten, såsom tredje man personligen ansvarig, kunna betinga sig fördelaktigare villkor än kommissionären, såsom gentemot tredje man förpliktad. För öfrigt kan den affär kommittenten önskar företaga bidraga att öka hans kredit eller anseende. I stället för att vilja iakttaga hemlighet kan kommittenten tvärtom då önska, att man skall veta, att han gör affären.

Såsom synes af ofvanstående, motsvarar kommission i handelslagstiftningen mandat i civilrätten. Föremålet för det uppdrag kommissionären utför skall vara en handelsaffär, och häri skiljer sig kommission, enligt den nuvarande positiva handelslagstiftningen, närmast från mandat. Då affären emellertid avslutas för en annans, kommittentens, räkning, följer att den operation, som kommissionären anförtratts,

bör för kommittenten ega karaktären af en handelsaffär¹⁾. Och denna karaktär eger operationen, när densamma af kommittenten afsetts utgöra en länk i en handelsspekulation.

Begreppet handelsaffär är hvarken i fransk eller tysk lag fastställt. Spekulation är dock med hvarje handelsaffär förbunden. Köp af varor i afsikt att återförsälja är följaktligen en handelsaffär, hvaremot köp af varor, afsedda för *egen förbrukning*, icke är det. Handelsaffärer äro likaledes alla de transaktioner en köpman ingår och hvilka hänföra sig till hans handel. Men det gifves äfven handlingar, som i och för sig icke kunna betecknas som handelsaffärer, men hvilka i lag förklaras som sådana, när de yrkesmässigt företagas och spekulation som ett integrerande moment sålunda uti dem måste anses ingå. Till handelsaffärer hänföras förty uti art. 632 af Code de commerce i Frankrike och i art. 272 af das allgemeine Deutsche Handelsgesetzbuch, bland annat, utförandet af de uppdrag fraktföraren och kommissionären till yrket ombetrodts. Har sålunda, för att taga exempel, kommittenten anmodat kommissionären att för hans räkning köpa 100 säckar mjöl eller 20 säckar kaffe, dem kommittenten vill vid tillfälle föryttra, utgör uppdraget, såsom länken i en affärsspekulation, hvilken kommittenten förhar, för honom en handelsaffär. Och samma karaktär eger uppdraget äfven, om kommittenten lämnat kommissionären i uppdrag att försälja 20 tunnor tjära, dem kommittenten inköpt i afsikt att föryttra.

Det är härmed icke sagdt, att kommittenten skall vara köpman. Enhvar kan gifva en kommission, som kan göra en affär. Och i regeln kan den avsluta en affär, som eger enligt lag ingå bindande aftal. Emellertid finnes det personer, som stå under annans målsmanskap, men likväl i lag förklarats kunna under vissa förutsättningar drifva handel och

¹⁾ Denna mening är hvarken i Frankrike eller Tyskland allmänt erkänd. Den af kommissionären med tredje man avslutade operationen skall enligt en annan åsikt vara en handelsaffär, icke för kommittenten, utan för kommissionären. Enligt en tredje mening borde operationen utgöra en handelsaffär *antingen* för kommissionären *eller* för tredje man, med hvilken denne aftalut.

ikläda sig förpliktelser, såvidt dessa hänföra sig till deras köpenskap. Sådana äro, enligt fransk rätt, minderårig, obe-roende af kön, som fyllt 18 år och efter föregående eman-cipation förklarats, af fader eller moder eller, i saknad af dem, utaf familjeråd och civildomstol, berättigad att drifva handel, äfvensom efter fransk och tysk lag gift kvinna, hvilken mannen uttryckligen eller stillatigande lämnat enahanda tillstånd. Dessa personer kunna således gifva en kommission, såvidt denna afser den handel de hafva om händer.

För att kommission må föreligga, är det förty nödvän-digt, att kommissionären skall för kommittentens räkning afsluta en handelsaffär. Men likgiltigt är det, om kommit-tenten är köpman eller icke¹⁾.

Själffallet är att en köpman eller en person, som yr-kesmässigt sysselsätter sig med att för andras räkning afsluta affärer, på grund af sin värksamhet är mera än någon annan med affärsförhållandena förtrogen och sålunda erbjuder i all-mänhet sin kommittent de säkraste garantier för att den af kommittenten afsedda affären skall lyckligt genomföras. Stun-dom kan dock kommittenten med sitt uppdrag vända sig till en icke köpman, emedan han förmodar, att denne på

¹⁾ Vidhåller man, att kommissionären skall utföra en „handels-affär“, blir följdén att åtskilliga uppdrag, hvilka sakna denna karaktär, men å hvilka bestämmelserna om kommissionsaftalet borde finna till-lämpning, icke komme att falla under begreppet kommission. Den i Tyskland för utarbetande af förslag till ny handelslag nedsatta komité har därför vid bestämmandet af sagda begrepp frångått den i lagstift-ningen hittills gällande uppfattningen att den af kommissionären värk-ställda operationen skall vara en handelsaffär. Utí art. 355 af förslaget anses kommission föreligga, så snart kommissionären värkställer uppköp och försäljning fa varor och värdepapper, utan afseende å det ändamål kommittenten med operationen vill fullfölja. Då sålunda, enligt nu i Tyskland gällande handelslag, det icke vore kommission, när en privat-man, som vill placera sitt kapital i värdepapper, gifver åt en kommis-sionär i uppdrag att uppköpa sådana, komme enligt förslaget bestäm-melserna om kommission att å ifrågavarande uppdrag finna använd-ning. Se Entwurf eines Handelsgesetzbuchs, Berlin 1896, sid 120 samt motiverna sid. 477—479.

grund af personliga förbindelser eller andra orsaker skall lättast eller på gynnsammaste villkor kunna avsluta affären.

Utgår man härifrån, kan den, som eger ingå bindande aftal eller med andra ord enhvar, som kan göra en affär, också vara kommissionär. En sådan uppfattning har sökt sig uttryck i lagstiftningen uti vissa länder, exempelvis Holland och Belgien och några sydamerikanska stater.

Hvad Frankrike angår, sakna de bestämmningar, som angå kommission, i detta afseende nödig tydlighet. Bland franska jurister göra sig därför gällande tvänne olika riktningar, hvilka förfäktat hvarandra motsatta principer. Emellertid eger hvardera riktningen framstående representanter. Enligt den ena, som tillvunnit sig en större anslutning, föreligger kommission äfven i det fall att den, som för en annan avslutar en handelsaffär, icke är köpman eller kommissionär till yrket. Kommissionär är sålunda hvar och en person, som utför för kommittenten en handelsaffär. Enligt den motsatta uppfattningen skulle kommission i den mening stiftaren af C. de com. tänkt sig sagda begrepp blott föreligga, när den, som för den andra avslutar handelsaffären, är kommissionär till yrket eller en köpman, som jämte idkandet af egna affärer, åtagit sig att för den andras räkning utföra affären. Afslutas densamma således af en person, som icke är köpman eller kommissionär till yrket, föreligger icke kommission, utan ett vanligt mandat, som icke får efter de i C. de com. ingående stadganden, utan skall efter bestämmelserna i Code civil om mandat bedömas.

Af dessa två olika meningar har den senare vunnit uttryck i tysk lagstiftning. Stadgandena i 1 mom. af art. 360 och i art. 378 af gällande allgêmeines Deutsches Handelsgesetzbuch gifva nämligen uttryckligen vid handen, att kommissionären skall vara yrkesmässig sådan eller åtminstone köpman. Är han icke det, betraktas han som vanlig mandatarie, och i öfverensstämmelse härmed skola bestämmelserna i allmän civillag om mandat och icke stadgandena i H. G. om kommission finna å honom sin användning¹⁾.

¹⁾ Denna uppfattning uttalas äfven i förslaget till ny tysk handelslag, art. 355 och 380.

Fransk och tysk lagstiftning intaga en skiljaktig ställning till frågan om den person, som avslutar affären, också kan uppträda i kommittentens namn eller måste, för att som kommissionär anses, göra det i eget namn. Vid bestämmandet af sin ståndpunkt tager C. de com. i betraktande främst att uppdraget gäller en handelsaffär och därefter att de förhållanden, under hvilka uppdraget emottages och utföres, böra få bestämma, om kommissionären skall uppträda i eget eller kommittentens namn.

Kommissionär är sålunda enligt fransk rätt, såsom art. 94, C. de com. gifver vid handen, den, som för kommittentens räkning utför en handelsaffär antingen i eget eller i kommittentens namn.

Handelsgesetzbuch utgår åter från att en mandatarie uppträder i mandantens namn. Med fasthållande af denna synpunkt anser H. G. att kommissionären handlar i sitt namn.

Kommissionär är därför enligt tysk handelslag, sådant begreppet bestämmes i art. 360 H. G., „den, hvilken yrkesmässigt för en annans räkning sluter handelsaffärer i eget namn“. Men härvid får icke förglömmas, att en köpman, som i eget namn för en annan avslutar en affär, äfven om han härmed sysselsätter sig blott tillfälligtvis, uti art. 378 af H. G. likställes med en kommissionär och att, jämlikt samma lagrum, hans uppdrag skall bedömas efter de om kommission gällande bestämmelser.

Uti affärslifvet betingar sig hvarje tjänst godtgörelse. Denna uppfattning är af handelsbruken godkänd, men har dessutom i tysk lag funnit ett positivt uttryck. Art. 290 af H. G. förklarar uttryckligen, att köpman, hvilken i utförelsen af köpmansyrket tillhandagår en annan, köpman eller icke köpman, med biträde, är berättigad att härför åtnjuta ersättning eller s. k. „provision“, också om en sådan icke blifvit förut betingad. Det faller af sig själf att den, som för en annan utför en handelsaffär, skall för sitt besvär hafva provision. En sådan förutsättes städse böra ega rum, utan afseende på om öfverenskommelse härom föreligger eller icke. Och från utgifvande af provision är den, som lämnat uppdraget, blott i det fall befriad, att uttryckligen

öfverenskommit, det uppdraget skall vara *gratuit*. Här uppstår frågan, om kommission eller mandat skall anses föreligga, när den, för hvars räkning affären afslutas, uttryckligen fritagit sig från erläggande af provision. Det sätt, hvarpå ett uppdrag utförts, bedömes i allmänhet strängare, om den, som emottagit det, haft att härför påräkna ersättning än om godtgörelse icke tillkommer honom. Och kommissionären är i lag underkastad strängare bestämmelser än en vanlig mandatarie. Har därför den, som lämnat uppdraget, betingat sig befrielse från utgifvande af provision, föreligger icke kommission, utan mandat. Godtgörelse är ett *essentiale* för begreppet kommission¹⁾.

Kommission skiljer sig således från mandat däri att föremålet för kommissionen är en handelsaffär, att kommissionen är ett *aflönadt* uppdrag, medan mandat såväl i den romerska rätten var som enligt *code civil* och tysk civilrätt är *gratuit*, samt slutligen att, på sätt längre fram skall visas, det tillgodohafvande kommissionären eger hos kommittenten på grund af kommissionsaftalet är genom *panträtt säkerställt*, något som icke är fallet vid mandat.

Emellertid utföra äfven andra personer för annans räkning handelsaffärer. Skall, såsom i tysk rätt stadgas, kommissionären sluta affären i eget namn för att som sådan anses, är i allmänhet skillnaden lätt att uppdraga emellan kommissionären och de personer, hvilka för andra ingå affärer, emedan dessa sistnämnda uppträda i dens namn, för hvars räkning affären ingås. Kan åter kommissionären, såsom art. 94 i C. de com. antyder, uppträda äfven i sitt namn, blir det någon gång svårt att skilja honom från de öfriga personer, som för andra ingå affärer. Bland dessa må nämnas prokuristen, handelsbiträdet, handelsresanden, vidare den s. k. handelsrepresentanten och slutligen handelsmäklaren. Af dem äro de tre förstnämnda utaf principalen antagna i tjänst emot en bestämd aflöning och bemyndigade att utföra

¹⁾ Denna uppfattning, som godkännes af de flesta juridiska skriftställare i Frankrike och Tyskland, motsäges likväl af Cosack, *Lehrbuch des Handelsrechts*. 1895, sid 224.

operationer af ett visst slag, såsom köp eller försäljning. Oberoende af att beträffande prokuristen, handelsbiträdet och handelsresanden tal snarare kan vara om tjänstelega än om mandat i egentlig mening, skilja de sig från kommissionären också däruti att denne icke allenast utför ett individuellt bestämdt uppdrag, såsom uppköp af 100 säckar mjöl eller försäljning af 50 tunnor tjära, utan äfven däri att kommissionären kan med sina tjänster tillhandagå icke en person, med uteslutande af flera, utan samtidigt flera olika personer. Handelsrepresentanten afslutar på en ort handelsoperationer för en eller flera firmor. Han är mandatarie, men hans mandat är generellt, ty han sluter icke en eller flere individuellt bestämda handelsoperationer, utan en serie af sådana. Handelsrepresentanten är i allmänhet fästad vid ett affärshus eller flera dylika, om de drifva olikartad handel, medan däremot kommissionären är fullkomligt oberoende. Handelsrepresentanten uppträder för öfrigt icke i sitt, utan i den firmas namn han representerar. Handelsmäklaren slutligen kontraherar icke själf, såsom kommissionären eller någon af nu nämnda personer. Han endast närmar till eller sätter i förbindelse med hvarandra dem, som vilja ingå en handelsoperation, och i denna mening är han en förmedlare af handelsaffärer.

Kommission är sålunda det aftal, hvarigenom den s. k. kommissionären åtager sig att för kommittentens räkning emot godtgörelse utföra en eller flere individuellt bestämda handelsoperationer. Han bör härvid, såsom tysk lag bjuder, uppträda i eget namn, men kan, beroende på lagstiftningen i olika länder och, hvad Frankrike särskildt angår, enligt där förhärskande mening, också göra det i eget namn. Ordet kommission användes icke blott å själfva aftalet, utan begagnas också för att beteckna godtgörelsen eller provisionen, som kommissionären tillbör, och den rörelse, som kommissionären till yrket drifver.

Kommissionär kallas i Finland efter engelskt sätt „agent“ Denna benämning användes hos oss också om speditören och understundom å vissa handelsresande.

C. de com. behandlar kommissionsaftalet uti art. 94 och 95 eller sålunda i blott tvänne §§, men hänvisar till art. 1984—

2010 i Code civil för det fall att „kommissionären handlar i eget namn“ och fråga härvid uppstår om hans „skyldigheter och rättigheter“. I H. G. egnas kommissionsaftalet icke mindre än 19 artiklar, nämligen art. 360—378.

I gällande finsk lagstiftning har kommissionsaftalet icke uppmärksamrats. I Sverige utfärdade Kongl. Majestät den 27 oktober 1749 för Stockholms stad ett „Reglemente“ till efterrättelse för alla dem, som i sagda stad ville „drifva handel med inrikes Manufactur-Waror och utländskt till införsel och försäljning här i Riket tillåtet Kram“. Uti nämnda reglemente beaktades äfven kommissionsrörelsen eller, såsom den där benämndes „Commissions-Handeln med Kram“. Med commissionairer eller Commissions-Handlare förstods här sådana personer, „som endast på anmodan för andras räkning uppköpa och till orterna afsända hvarjehanda Kramvaror“. I öfverensstämmelse med nu rådande doktrin hänförde sålunda lagstiftaren i Sverige för inemot 150 år tillbaka begreppet kommission till affärslifvets område, och om än kommissionen inskränktes här till endast uppköp, ansågs kommissionen dock innefatta ett uppdrag att för en annans räkning utföra en handelsoperation.

Enligt den uppfattning, som hittills gjort sig gällande i modern positiv handelslagstiftning, kan kommission finna den vidsträktaste användning. Man kan sålunda gifva i kommission att köpa varor och försälja dylika, att avsluta frakter, att värkställa försäkringar, att utställa, akseptera och endossera växlar m. m.¹⁾ I allmänhet sysselsätter sig kommissionären till yrket med blott ett visst slag af handelsoperationer. Den kommissionär, som värkställer uppköp, tager sålunda icke gärna befattning med försäljning af varor och tvärtom.

Kommissionsaftalets ingående.

Vid kommission föreligger ett anbud om utförandet af ett uppdrag och ett antagande af offerten i fråga. Vanligen

¹⁾ Det redan nämnda förslaget till ny tysk handelslag inskränker kommission, såsom anförts, till blott uppköp och försäljning.

framställer kommittenten offerten; men äfven kommissionären kan någon gång göra densamma. Kommissionsaftalet, som icke är underkastadt någon särskild form, är perfekt, så snart ömsesidig öfverensstämmelse emellan kontrahenterna kommit till stånd. Oftast slutes emellertid kommissionsaftalet emellan frånvarande, och fråga uppstår då, vid hvilken tidpunkt anbudet skall anses definitivt godkänt af den, åt hvilken det blifvit framställt.

I detta afseende hafva tvänne skiljaktiga meningar ytt-rats. Man har nämligen på olika sätt besvarat frågan, om aftalet skall anses perfekt antingen först då den, som framställt anbudet, emottagit brefvet eller telegrammet med under-rättelse om att anbudet antagits, eller redan då brefvet eller telegrammet med samma underrättelse afsändts af den, som fått anbudet.

De, som i öfverensstämmelse med den i romerska rät-ten antagna uppfattning anse aftalet perfekt först när under-rättelsen om antagandet framkommit till den, hvilken aflåtit offerten, göra gällande att för slutandet af det konsensuella aftalet det icke är tillräckligt att kontrahenternas samtycke är för handen, utan att dessutom erfordras att kontrahen-terna känna ömsesidigt hvarandras vilja. Till förmån för ifrågavarande uppfattning framhålles vidare, att konsekven-terna af den motsvara det praktiska livets kraf. Med till-lämpning af sagda mening är nämligen personen, som anta-git anbudet, själfallet berättigad återkalla sitt godkännande, innan meddelandet därom framkommit till adressaten, något, som förmenas icke kunna ifrågakomma, om aftalet vore per-fekt, så snart brefvet eller telegrammet om godkännandet afsändts.

Gentemot denna uppfattning framhålles å andra sidan, att för det konsensuella aftalets kommande till stånd hvar-dera kontrahentens samtycke är nödvändigt, men också till-räckligt, samt att då den, som antagit anbudet, afsändt med-delandet härom till offerenten, han icke allenast gifvit sin vilja till känna, utan ock gjort alt, hvad å honom ankommit. Bref-vets eller telegrammets emottagande af den, som gjort offer-ten, är en händelse, som är fullkomligt oberoende af den,

hvilken godkänt densamma. Och då det icke vore korrekt att låta aftalets fullbordan bero af en sådan omständighet, bör följdriktigt aftalet anses perfekt i det ögonblick brefvet eller telegrammet med underrättelsen om godkännandet inlämnats å vederbörande post- eller telegrafanstalt. I annan händelse skulle den, som åtagit sig ett uppdrag och härom underrättat offerenten, före utförandet af det nödgas skaffa sig visshet om att aftalet blifvit perfekt. Men härigenom skulle icke allenast tid förspillas, utan ock måhända tillfällena gå förlorade, då uppdraget kunde på förmånligaste villkor värkställas. Men om äfven aftalet är perfekt med afsändandet af underrättelsen om antagen offert, följer däraf icke, fortsätta förfaktarena af den mening, hvarom nu är fråga, att den, som antagit anbudet, skulle vara betagen möjligheten att återkalla sitt godkännande. Det väsentliga härvid är, att den, som aflåtit offerten, genom återkallandet af godkännandet icke tillskyndas skada. Men om någon skada för honom kan icke vara tal, så länge offerenten saknar kännedom om anbudets antagande. Denna visshet erhåller han först med emottagandet af underrättelsen härom; och intill nästnämnda tidpunkt kan således godkännandet återkallas af den, hvilken godkänt offerten.

Frågan om vid hvilken tidpunkt ett aftal emellan frånvarande skall anses slutet, har icke blifvit löst i fransk, men väl i tysk handelslag. Om ock jurisprudensen i Frankrike är delad emellan ofvannämnda två meningar, är likväl den åsikt förherrsande, enligt hvilken aftalet är perfekt först då offerenten emottagit underrättelse om anbudets antagande. Anmärkningsvärdt är att Frankrikes Högsta Domstol icke intager till frågan en bestämd ståndpunkt, utan anser, att domstolen bör efter pröfning af omständigheterna i hvarje konkret fall afgöra, när det emellan frånvarande ingångna aftalet skall anses perfekt ¹⁾.

I den tyska handelslagstiftningen har den mening funnit ett positivt uttryck, enligt hvilken aftalet är behörigen

¹⁾ Se Lyon-Caen och Renault. *Traité de droit commercial*, del III sid. 20 med anm. 2 och sid. 21 med anm. 1.

slutet, så snart meddelandet om godkänd offert afsändts. Ut i art. 321 af H. G. bestämmes uttryckligen att ett aftal, som emellan frånvarande kommit till stånd, skall anses slutet, då förklaringen om antaget anbud „aflämnats i och för afsändande“. Och uti senare mom. af art. 320 har H. G. upptagit den äfven af franska jurister förfäktade åsikt, att också efter det underrättelse om godkänd offert afsändts godkännandet kan återkallas. I denna händelse bör offerten anses omedelbart tillbakavisad, när meddelandet om återkallelsen inträffar hos offerenten före eller senast samtidigt med förklaringen om antagandet.

Emellertid är icke den, som fått ett anbud angående kommission, förpliktad att besvara den honom i detta afseende gjorda offerten, icke håller kan hans tystnad uppfattas som ett godkännande af anbudet i fråga. Detta är regeln, uti hvilken det likväl gifves undantag.

Uti affärslifvet i synnerhet måste man nämligen förutsätta, att den, som erbjuder sig att utföra ett uppdrag, också antager dem, hvilka lämnas honom. Besvarar han icke en skrifvelse med ett uppdrag, är hans tystnad att anses som ett åtagande af uppdraget. Vill han tillbakavisa anbudet, skall han omedelbart därom underrätta offerenten.

Hvad särskildt kommissionären till yrket angår, utbjuder han åt allmänheten sina tjänster. Har sålunda kommissionären till yrket erhållit i bref eller telegram ett uppdrag, men om sin vägran att antaga offerten underlåtit att omedelbart underrätta kommittenten, förutsättes hans tystnad innefatta ett åtagande af uppdraget.

Denna mening är godkänd i fransk doktrin och jurisprudens¹⁾.

I tysk handelslagstiftning tillämpas äfven nämnda princip; den gäller icke blott kommissionären till yrket, utan hvarje köpman, som fått ett uppdrag, men härvid förutsättes antingen att de två förstnämnda personerna, å ena sidan,

¹⁾ Se Lyon-Caen och Renault, del 3 sid 315, samt Boistel, Cours de droit commercial, 4 uppl. sid 355, äfvensom Codes Annotés de Sirey, Code de commerce, sid 168 anm. 7.

samt den, hvilken lämnat uppdraget, på andra sidan, stå i affärsförbindelser inbördes, eller ock att någon af de två förra erbjudit sig åt den sistnämnda att utföra uppdraget. Är någon af dessa två förutsättningar för handen, är enligt mom. 1 art. 323 i H. G. kommissionären eller köpmannen „till svar utan dröjsmål förpliktad, såvida icke hans tystnad skall anses som ett öfvertagande af uppdraget“.

Kommissionären till yrket är likasom hvarje annan berättigad att tillbakavisa ett uppdrag. Kommittenten kan likväl hafva haft större eller mindre skäl för sin förmodan att personen, åt hvilken uppdraget lämnats, skulle åtaga sig detsamma, och i denna sin goda tro bör han så till vida skyddas, att för den åtgärd han in bona fide vidtagit han åtminstone icke bör genom kommissionärens förvållande tillskyndas skada.

Den, som fått anbud om ett uppdrag, men icke åtager sig det, är förbunden att göra alt, hvad å honom ankommer, för att hans vägran icke skall skada kommittenten. Han är följaktligen skyldig att om sin vägran utan tidsutdräkt lämna kommittenten kännedom, på det denne må sättas i tillfälle utse en annan kommissionär. Och i följd af både sakens natur och handelssed bör han också vidtaga alla nödiga åtgärder för bevarandet af det gods kommittenten för uppdraget tillsändt honom.

Denna uppfattning, som i Frankrike godkänts, har för öfrigt i tysk handelslagstiftning funnit uttryck. Har nämligen offerenten vändt sig till en person, hvars tystnad angående anbudet kan uppfattas som ett antagande af detsamma, är nästnämnda person, äfven om han tillbakavisar uppdraget, jämlikt 2 mom. i art. 323 af H. G. skyldig att, såvida han är för *utgifterna säkerställd* och det kan utan men för honom ske, på offerentens bekostnad tilsviðare för skada bevara de varor eller andra föremål, som jämte uppdraget tillsändts honom.

Här förutsättes, att uppdraget kan tåla uppskof. Men i betraktande måste tagas äfven det fall, att uppdraget kräver omedelbart utförande, för att icke kommittenten skall lida skada, samt att den åskade åtgärden kan af kommissio-

nären vidtagas, utan att utsätta honom för risk eller men. Härvid är man benägen att som regel anse kommissionären skyldig att utföra uppdraget och endast i undantagsfall betrakta honom som härifrån frikallad. En kommissionär, som fått i uppdrag att inkassera en växel eller vid uteblifven betalning protestera densamma, bör sålunda utföra kommissionen, om tillfället att i behörig tid protestera växeln eljes skulle gå kommittenten förloradt ¹⁾.

Kommissionärens skyldigheter.

Så snart kommissionsaftalet slutits, vidtaga kommissionärens skyldigheter. I sådant afseende är kommissionären pliktig att främst behörigt utföra det honom anförtrodda uppdraget och därefter att afgifva redogörelse öfver sättet, huru detta skett, samt slutligen utlämna, hvad han för kommittentens räkning emottagit.

Som regel gäller, att kommissionären skall värkställa uppdraget efter kommittentens afsikt. Kommissionären är härvid dock icke ett blindt redskap, utan bör vid fullgörandet af kommissionen så förfara, som en omsorgsfull köpman skulle handla, samt särskildt låta sig ledas af kommittentens intresse.

Kommissionären är fördenskull skyldig lämna kommittenten alla de upplysningar, som kunna föranleda denne att modifiera eller återkalla kommissionen. Härtill är kommissionären förpliktad äfven enligt handelsbruken. Har kommissionären fått i uppdrag att uppköpa en vara, men kan med den kännedom han eger om marknaden sluta, att priset å varan i en snar framtid skall falla och att densamma då komme att erhållas för billigare pris, än om uppköpet skulle omedelbart ske, bör han således härom underrätta kommittenten.

Kommittentens afsikt framgår af de föreskrifter kommissionären beträffande uppdraget fått. Föreskrifterna kunna

¹⁾ Jfr Lyon-Caen d. III. sid 316 och 317, Boistel sid 355 o. 356 och Grünhut, Mäkler und Kommissionsgeschäfte i Endemanns Handbuch des Deutschen Handels-, See- und Wechselrechts B. III sid 173.

likväl vara oklara och tvetydiga; och uppdraget kunde, om det utan vidare utfördes efter dem, komma att stå i strid med icke allenast kommittentens verkliga vilja, utan ock de enklaste regler en köpman vid ledningen af sin affär bör efterkomma. I detta fall är icke kommissionären berättigad att själf tolka kommittentens afsikt och efter sin uppfattning utföra uppdraget, utan är skyldig att dessförinnan affordra kommittenten nödiga förklaringar och afvakta deras inträffande.

Har kommissionären meddelat kommittenten, huru han uppfattat innebörden af ett uppdrag, som gifvit anledning till tvifvelsmål, och tillika förklarat, att han komme att utföra uppdraget i enlighet med sin uppfattning, bör kommissionären låta med operationens värkställande anstå, tills svar från kommittenten hunnit anlända. Iakttagar kommittenten tystnad, måste han anses hafva godkänt den tolkning af sin afsikt kommissionären gifvit densamma, hvarför kommissionären, efter det tiden för emottagandet af svaret gått till ända, utan vidare bör ombesörja kommissionen.

Kommittentens föreskrifter lämna emellertid kommissionären en större eller mindre handlingsfrihet. En obegränsad sådan erhåller kommissionären aldrig. I ett afseende är kommissionen alltid bestämd: beträffande uppdragets natur. Kommissionären har nämligen fått i uppdrag att värkställa ett uppköp eller en försäljning af en viss vara, att låta assurera en uppgifven handelsartikel o. s. v. Kommissionären är således städse bunden af föreskrifter. Men man skiljer härvid emellan sådana, som äro imperativa, och de, hvilka benämnas indikativa (demonstrativa).

Imperativ är en föreskrift, som strängt skall följas. Föreskriften är indikativ, då kommittenten gifvit den kommissionären till ledning och det sålunda står den sistnämde fritt att afvika från den ¹⁾.

¹⁾ Denna mening uttalas af, utom andra, Grünhut sid 178—180 samt Lyon-Caen och Renault sid 321 och 322. I motsats härtill förnekar Cosack, sid 228, tillvaron af obetingadt imperativa instruktioner, emedan „blott en sinnessvag“ förmenas lämna sådana.

Kommittenten kan underlåta, såsom ock i de flesta fall inträffar, att gifva tillkänna, om hans instruktioner äro imperativa eller indikativa. I detta fall ankommer det å kommissionären att med den sorgfällighet en omsorgsfull köpman iakttager bedöma den karaktär föreskrifterna hafva.

Äro föreskrifterna imperativa, är kommissionären ansvarig för äfven den minsta afvikelse han gör från dem. Kommittenten är icke skyldig att godkänna den sålunda utförda operationen, utan är berättigad att tillbakavisa den och med talan om skadestånd vända sig emot kommissionären. Denne kan icke förebära att, äfven om han öfverskridit den imperativa föreskriften, kommittenten därigenom icke tillskyndats skada, utan tvärtom haft af åtgärden fördel. En kommissionär, som är bunden genom en föreskrift af imperativ karaktär, eger icke undersöka, hvad som är förenligt med kommittentens intresse eller ingå i pröfning af kommittentens spekulation och bedöma riktigheten eller oriktigheten af de kalkyler, som ligga till grund för densamma.

Af den indikativa föreskriften är kommissionären icke på detta sätt i sin handlingsfrihet inskränkt. Finner nämligen kommissionären med användande af den sorgfällighet en omsorgsfull köpman iakttager, att operationen kunde fördelaktigare slutas för kommittenten och att dennes intresse bättre komme att tillgodoses, därest en afvikelse från instruktionen egde rum, bör han, om han icke vidare kan i behörig tid inhämta andra föreskrifter från kommittenten, med dennes intresse för ögonen värkställa kommissionen så, som en omsorgsfull köpman skulle gjort. Härvid är kommissionären icke blott berättigad, utan ock förpliktad afvika från den indikativa instruktionen. Och kommittenten eger icke rätt att lämna operationen för kommissionärens räkning därför att den sistnämde icke bokstafligen efterkommit den indikativa föreskriften.

Har kommissionären emellertid afvikit från föreskriften, utan att åt kommittenten vinna den fördel han väntat, blir han likväl icke kommittenten härför ansvarig, om han eljes vid fullgörandet af uppdraget förfarit som en omsorgs-

full köpman. Om åter kommissionären noggrant ställt sig till efterrättelse den indikativa föreskriften, blir han dock gentemot kommittenten ansvarig, om det utredes, att kommissionären med den sorgfällighet en omsorgsfull köpman brukar bort finna en afvikelse från instruktionen af omständigheterna betingad och genom afvikelsen kunnat tillförsäkra kommittenten större fördelar. En kommissionär, som fått i uppdrag att köpa eller sälja en viss vara för ett bestämdt pris, kan sålunda köpa för ett lägre, sälja för ett högre, än det kommittenten åsatt. Har han härtill varit i tillfälle, men icke begagnat sig däraf, kan han förpliktas godtgöra kommittenten den vinst, som därigenom frångått denne.

Till skillnad från den imperativa och indikativa föreskriften kallar man kommissionen fakultativ, när ingen särskild instruktion blifvit gifven. Kommittenten öfverlåter härvid åt kommissionären att efter bästa förmåga handla i kommittentens intresse. Och kommissionären blir för sitt görande ansvarig blott så till vida, som hans tillvägagående icke skulle öfverensstämma med en omsorgsfull köpmans. Så länge kommissionären vid en fakultativ kommission gör eller underlåter det, som en omsorgsfull köpman i motsvarande fall skulle göra eller underlåta, så kan om något öfverskridande af uppdraget icke blifva tal, hvarför ock kommittenten icke håller kan tillbakavisa den för hans räkning afslutade operationen.

En kommission är nästan alltid fakultativ i några afseenden samt imperativ och därjämte indikativ i andra. Om sålunda en köpman A. anmodar kommissionären B. att uppköpa 500 säckar rågmjöl efter ett pris af 10 mark per 100 kgr br. inkl. säck, så är kommissionen imperativ beträffande uppdragets och varans natur (uppköp af rågmjöl), indikativ angående priset samt fakultativ i hvad som rör tiden och stället för kommissionens fullgörande.

När någon tidpunkt icke af kommittenten bestämts, bör kommissionären begagna sig af första bästa tillfälle. Har kommittenten likaledes lämnat obestämdt stället, hvar-est uppdraget skall utföras, kan kommissionären fritt välja det. I hvarje händelse kan dock förutsättas, att kommit-

tenten tänkt sig affären slutas å kommissionärens bonings-
ort, emedan kommissionären där är bäst känd och han
icke blott genom sina affärsförbindelser kan komma i åt-
njutande af den fördelaktigaste kredit, utan ock är med af-
färsförhållandena och handelsbruken på platsen mest för-
trogen. Bestämmelsen om priset är icke alltid af indikativ
natur. Det gifves nämligen fall, då kommittenten för att
bibehålla å marknaden en bestämd kurs å varor af den
art, han låter kommissionären föryttra, icke vill sälja under
ett visst pris, emedan han icke önskar minska efterfrågan
å varan i framtiden. Vid sådan händelse är föreskriften
om priset imperativ. Men för att betaga kommissionären
villrådighet härutinnan och därigenom undvika förvecklingar
bör sådant af kommittenten angifvas.

Härvid bör uppmärksammas de händelser, då en för-
säljning till det utsatta priset icke kan ega rum, men för-
säljningen till underpris komme att från kommittenten af-
vända skada. Själffallet är att kommissionären, då han icke
är i tillfälle att sluta operationen på så förmånliga vilkor
kommittenten önskat, affordrar denne nya föreskrifter. Men
tiden kan icke medgifva detta, emedan kommunikationerna
kunna vara svåra, eller kan den artikel kommissionären
emottagit till försäljning vara utsatt för ett hastigt prisfall
eller en snar förskämning. Kommissionären bör i detta fall
handla som en omsorgsfull köpman skulle göra. Har kom-
missionären vid fullgörandet af uppdraget förfarit så, blir
den operation han slutit gällande för kommittenten.¹⁾ Denna
princip, som i fransk lagskipning tillämpas, ehuru den icke
i C. de com. sökt sig uttryck, har däremot uttalats i art.
363 af HG. Jämlikt sagda lagrum är den kommissionär,
som sålt under det af kommittenten bestämda priset, skyl-
dig att ersätta denne skillnaden i priset, såvida icke kom-
missionären kan styrka, främst att varan icke kunnat be-
tinga sig det åsatta priset och vidare att försäljningen af-

¹⁾ Se Lyon-Caen och Renault del III sid. 323 med anm. Jfr
hårom Boistel, sid. 359, som anser, att kommissionären i detta all
handlar som negotiorum gestor.

vändt från kommittenten skada. Men någon rättighet att lämna transaktionen för kommissionärens räkning tillkommer kommittenten icke.

Förslaget till ny tysk handelslag intager en annan ståndpunkt till frågan, i det nämligen art. 358 i förslaget tillerkänner kommittenten rätt att tillbakavisa den under det åsatta priset värkställda försäljningen såsom icke för hans räkning sluten. Ut i motiven anføres sid. 482 att det synes obilligt att betaga kommittenten en dylik befogenhet och lämna honom blott anspråk på erhållandet af prisskillnaden utaf kommissionären. Erbjuder sig emellertid den sistnämde att betala skillnaden i priset på samma gång han underrättar kommittenten om kommissionens utförande, kan kommittenten enligt senare mom. i art. 358 icke vägra sitt godkännande af operationen.

Kommissionären kan emellertid öfverskrida kommittentens föreskrifter också däri att han vid inköp af en vara betalar ett högre pris än det kommittenten fastställt samt vid försäljning beviljar köparen en kredit, som kommittenten icke afsett.

Har kommissionären icke inhämtat tillstånd att öfverskrida det af kommittenten åsatta priset, är kommittenten icke skyldig att antaga det för hans räkning afslutade köpet, för hvilket således kommissionären blir ansvarig. Men fråga uppstår, om icke kommittenten kan därtill förpliktas, när kommissionären erbjuder sig att godtgöra honom skillnaden i priset. Om således A. anmodat B. köpa en vara, bestämd till kvalitet och kvantitet, för 500 mark, men kommissionären betalat 550 mark, frågas, om B. med tillskjutande af 50 mark kan förplikta A. att emottaga det uppköpta partiet.

Denna fråga, som delade redan de gamla romerska juristerna i tvänne skolor — Sabinianer och Proculianer — besvaras ännu i dag olika af franska jurister.

I likhet med Sabinianerna anse några franska skriftställare, bland hvilka här må nämnas Boistel, att kommissionären (mandatarien), då han engång öfverskridit uppdraget, icke vidare kan anses hafva utfört den operation, som

blifvit honom ombetrodd. Utginge man från en annan uppfattning, säga de, komne kommissionären att af operationen njuta alla fördelar, medan kommittenten af den blott hade nackdelarna. Kommissionären har, då han en gång öfverskridit uppdraget, icke räknat på att kommittenten skulle anse operationen afslutad för kommittentens räkning; och kommissionären har betalat 550 mark, emedan han hoppats på en fortsatt stegring af priset och trott sig komma att vinna skillnaden i detsamma. Men då priset emot förmodan fallit — för ifrågavarande vara till t. ex. 450 mark — vill kommissionären icke ensam drabbas af förlusten, utan dela densamma med kommittenten. För att således icke förlora 100 mark uppoffrar kommissionären 50 mark och vill emot erläggande af dem förmå kommittenten att öfvertaga partiet, något hvartill denne på anförda skäl dock icke kan anses skyldig.

I öfverensstämmelse med Proculianerna anse åter sådana jurister som Alauzet, Delamarre, Pardessus samt Lyon-Caen, att kommittenten (mandanten) kan förpliktas att för det af honom bestämda priset öfvertaga köpet. Till förmån för denna mening framhålles, att kommittenten erhåller varan på just de villkor han föreskrifvit och att, om han ock lider en förlust därigenom att varan fallit i värde, detta är en följd af de föreskrifter han gifvit. Äfven om kommissionären icke hade öfverskridit uppdraget, skulle förlust således drabbat kommittenten. En kommissionär, som betalt för en vara ett högre pris än det kommittenten åsatt, kan väl förutsättas vilja öfverlåta eller behålla köpet, beroende af om priset därå faller eller stiger. Men sådant förekommes därigenom att kommissionären ålägges genast efter operationens afslutande underrätta kommittenten att uppdraget fullgjorts och att han är villig betala prisskillnaden. Kommissionären skulle också kunna föregifva, att affären vore hans egen. Men har operationen slutits i kommittentens namn, vederlägger denna omständighet hans påstående; och skulle åter kommissionären hafva uppträdt i eget namn, lämna hans handelsböcker med anteckningarna, som afse operationen, utredning, om densamma afslutats för kommittentens eller egen räkning.

Emellan dessa båda riktningar har den tyska lagstiftningen i hufvudsak anslutit sig till den sistnämnda. Lagstiftaren har härvid utgått från den äfven i Frankrike godkända regeln att kommissionären skall, så snart han utfört kommissionen, oförtöfvadt härom underrätta kommittenten. Har kommissionären öfverskridit det för inköp bestämda pris, skall han, på samma gång han aflåter denna anmälan, erbjuda sig att betala åt kommittenten prisskillnaden. Gör kommissionären icke detta, är kommittenten berättigad tillbakavisa operationen. Men kommittenten bör om sin vägran att godkänna transaktionen underrätta kommissionären omedelbart efter det anmälan om köpet kommit honom till handa. Uraktlåter han det, anses han hafva godkänt operationen, som sålunda står för hans och icke för kommissionärens räkning.

Kommissionären eger icke bevilja kredit, utan att han härtill erhållit tillstånd af kommittenten eller sådant eljes öfverensstämmer med handelsbruken å den plats, hvarest affären uppgjorts. Ett tyst begifvande att lämna kredit anses föreligga i del credere kommissionen, som längre fram skall omnämnas, äfvensom då kommissionären under fortsatta affärsrelationer med kommittenten i fall af enabanda natur, som det honom tilldelade uppdraget afser, haft för vana att lämna kredit, utan att kommittenten något däremot anmärkt. Om kommissionären utan tillstånd sålt på kredit eller gifvit kredit på förmånligare villkor, än hvartill han varit befogad, eger kommittenten rätt att så förfara, som skulle hans föreskrifter punktligt utförts. Kommittenten kan fördenskull, om han icke godkänner förfarandet, affordra kommissionären betalning antingen omedelbart eller när betalningsterminen, sådan kommittenten fastställt den, utgått. Vid försäljning å kredit betingar sig i regeln en vara ett högre pris, än om densamma förtryts emot kontant. Kommittenten har därför icke rätt att af kommissionären kräva ett högre belopp, än hvad priset vid kontant försäljning skulle utgjort. I annan händelse skulle honom beredas en oskäligen vinst på kommissionärens bekostnad¹⁾. I öfverensstämmelse med näm-

¹⁾ Jfr Lyon-Caen och Renault, del III sid. 327.

da princip, som för öfrigt fransk doktrin godkänt, bestämmer också senare mom. af art. 369 i HG, att kommissionär, som obehörigen sålt å kredit, men styrker, att priset vid kontant betalning skulle varit lägre, har blott att erlægga sistsagda pris åt kommittenten.

Vid val af kommissionär låter sig kommittenten ledas af särskilda synpunkter, som föranleda honom att låta uppdraget utföras af blott den kommissionär han utsett och af ingen annan. Sådana synpunkter äro: den köpmannaskicklighet kommissionären besitter, de affärsrelationer han eger och den kredit han åtnjuter. Kommissionären bör därför själf värkställa uppdraget, där icke kommittenten lämnat honom tillstånd att öfverföra det å en annan eller, med andra ord, medgifvit *substitution* af kommissionär.

Är kommissionären till substitution berättigad, bör han begagna sig af denna rättighet med den sorgfällighet en omsorgsfull köpman iakttager. Kommissionären ansvarar fördenskull för det val han gjort, för culpa in eligendo. Har sålunda substituten varit vid den tidpunkt, då kommissionärens val föll på honom, notoriskt inkompetent till uppdraget eller insolvent, blir kommissionären ansvarig för alla dennes fel, såsom skulle han själf begått dem.

Fråga kan emellertid uppstå, om icke fall gifvas, då kommissionären, äfven utan särskildt bemyndigande af kommittenten, icke blott kan, utan ock bör sätta annan i sitt ställe; och i sammanhang härmed framställer sig själfallet frågan, huru omfattande kommissionärens ansvarighet i dessa fall blir.

Man bör härvid skilja emellan fall, då uppdraget är brådskande och substitution oundviklig, och händelser, när uppdraget kan uppskjutas och substitution sålunda skett utan nödtvång.

Kan, såsom i förra fallet förutsättes, kommissionären hvarken själf utföra uppdraget eller om förhindret underrätta kommittenten, ser sig kommissionären försatt i läget att antingen lämna uppdraget å sido och därigenom blottställa kommittentens intressen eller anförtro utförandet åt en annan och på detta sätt söka tillvarataga dem.

Såsom tidigare anförts, bör kommissionären emellertid handla i kommittentens intresse. Göra förhållandena en substitution nödvändig, måste kommissionären, som skall bevaka kommittentens rätt, förutsättas hafva af denne erhållit ett tyst begifvande att genom substitution afvända den förlust ett åsidosättande af uppdraget kunde för kommittenten medföra. Kommissionären har icke blott en rätt, utan ock en plikt att, när uppdraget kräver hast, företaga substitutionen. Underlåter han det och blir uppdraget utfördt, blir han kommittenten ansvarig för all den förlust, som härigenom förorsakas denne. Har däremot kommissionären med den sorgfällighet en omsorgsfull köpman brukar först bedömt frågan, om substitution är oundgänglig, och, för den händelse att svaret utfallit jakande, därefter satt i sitt ställe en sådan person, som han med användande af enahanda omsorg pröfvat vara till uppdraget lämplig, undgår han all ansvarighet gentemot kommittenten. Kommissionären kan icke åhvälfvas annan ansvarighet än för culpa in eligendo.

Kan uppdraget anstå till annan tid, bör kommissionären, då han är urståndsatt att själf utföra det, om sitt förhinder anmäla för kommittenten och afvakta de föreskrifter denne kan lämna. Substituerar kommissionären likväl en annan, utan att så hafva förfarit, gör han det på sitt ansvar. Han blir fördenskull ansvarig för alla de fel, som vid utförandet af uppdraget stanna substituten till last.

En annan fråga af vikt är, om kommissionären, i stället för att kontrahera med tredje man, kan uppträda som själfkontrahent och sålunda för egen räkning köpa varor, som han fått i uppdrag att sälja, eller själf åt kommittenten leverera varor, hvilka denne genom kommissionären vill köpa.

Själffallet är att, i händelse kommissionsaftalet innehåller bestämmelser härom, desamma böra tjäna kommissionären till efter rättelse.

Där kommittenten emellertid icke lämnat någon föreskrift i detta afseende, har man anmärkt, att kommissionären såsom kommittentens förtroendeman bör bevaka dennes intressen och att det därför är oförenligt med hans ställning

att försätta sig i ett läge, där hans och kommittentens intressen komme att kollidera. Det vore nämligen att befara, att kommissionären i en sådan situation skulle i regeln uppoffra kommittentens intresse för egen fördel. Och man har på grund häraf yrkat på ett strängt fasthållande vid principen att kommissionären eger kontrahera blott i egenskap af förmedlare för en främmande person och för en annans räkning.

Denna uppfattning försvaras af ett antal franska juridiska skriftställare, bland hvilka må nämnas Lyon-Caen, och har dessutom funnit uttryck i icke så få fall uti franska domstolars domslut ¹⁾).

Å andra sidan framhålles, att handelsbruket i vissa fall känna till att kommissionären uppträder som själfkontrahent. Kommissionären, som skall uppsöka en köpare eller säljare, åstadkommer nämligen icke sällan å marknaden genom anbud och efterfrågan prisfluktuationer, som sedan menligt invärka på kommittentens intressen. Till förekommande af denna olägenhet vänder sig köpmannavärlden ofta, speciellt i vissa affärgrenar, med uppdrag till köpmän, som för egen räkning idka handel, men därjämte bedriva kommissionsrörelse. Dessa firmor utföra uppdragen som själfkontrahenter sålunda att de i afvaktan på framtida uppdrag göra stora uppköp af varor, dem de sedan i den mån uppdragen inlöpa föryttra åt sina kommittenter. Men — anföres vidare — för öfrigt är det för kommittenten hufvudsak att kommissionen utförts enligt föreskrift, hvaremot frågan om personen, som sålt varan eller betalat priset, är för honom i regeln af underordnad vikt. För att således underkänna kommissionären som själfkontrahent bör man bevisa, att han icke gjort alt, hvad han bort, för kommittenten. I öfriga fall bör kommissionären anses berättigad själf som säljare leverera det gods han skall köpa eller som köpare för sin räkning behålla gods, hvilket han fått i kommission att föryttra.

¹⁾ Se Lyon-Caen och Renault, del III sid. 335 not 3.

Denna mening har omfattats af flertalet författare i Frankrike, som uttalat sig i frågan. En af dess nu levande målsmän är Boistel. Den har också tillämpats af franska underdomstolar och godkänts af Frankrikes Högsta Domstol ¹⁾).

Den tyska Handelslagen, som uti art. 376 upptagit förevarande fråga till behandling, har i princip anslutit sig till nästnämnda mening. HG medgifver dock icke åt kommissionären en obetingad rätt att inträda som själfkontrahent utan gör densamma beroende af vissa förutsättningar. Jämlikt HG tillkommer kommissionären sålunda själfkontraheerings-rätt: 1:o, då kommittenten icke annorlunda bestämt, 2:o blott vid kommission för *inköp* och *försäljning* af varor och värdepapper, såframt 3:o föremålen hafva ett *börs-* eller *marknadspris*. Sakna de varor kommissionären skall köpa eller försälja ett dylikt pris, är själfkontraheringsrätten för kommissionären utesluten. Börs- eller marknadspriset, som sålunda skall tjäna kommittenten till ledning vid kontrollen öfver kommissionärens tillgöranden, bildar följaktligen tillika den gräns, hvilken kommissionären i ingen händelse kan till förfång för kommittenten överskrida.

För att kommissionären skall kunna utföra uppdraget som själfkontrahent och själf som säljare till kommittenten leverera den vara kommittenten uppdragit honom köpa, är det icke nödvändigt, att kommissionären vid tiden, då han begagnar sig af sin själfkontraheringsrätt, har varan om händer. Hufvudvikten ligger därpå, att kommissionären går till väga med en omsorgsfull köpmans sorgfällighet och därvid handlar bona fide. Kommissionären kan därför, såsom ett i Tyskland af högsta instans gifvet domslut förklarar, inträda som själfkontrahent, äfven om han vid tiden härför först nödgas anskaffa varan i fråga genom en affärsoperation med tredje man ²⁾).

¹⁾ Jfr Boistel sid 362 och 363 samt Grünhut sid 252.

²⁾ Gareis och Fuchsberger, Das Allgemeine Deutsche Handelsgesetzbuch, durch Anmerkungen und Auszüge aus der Litteratur und Rechtssprechung erläutert, sid 798, anm. 88.

På sätt tidigare antydts eger kommissionären, så snart han utfört uppdraget, därom underrätta kommittenten. Och bestämmer mom. 3 i art. 376 af HG att, om kommissionären härvid icke uppgifver en annan person som köpare eller säljare, kommittenten är berättigad taga kommissionären i anspråk såsom den, hvilken själf köpt eller levererat varan. Kommittenten har följaktligen i denna händelse valet att antingen behandla kommissionären som själfkontrahent eller ock taga kommissionären som sådan i anspråk, d. v. s. yrka på att till grund för afvecklingen af kommissionsaftalet skall läggas det aftal kommissionären i själfva värkets slutit med tredje man.

Har kommissionären inträdt som själfkontrahent, uppstår frågan, huruvida rättsförhållandet emellan kommissionären och kommittenten skall bedömas efter de principer, som reglera kommissionsaftalet.

Enligt den uppfattning, som gjort sig gällande i Frankrike, föreligger icke vidare kommission, utan köp eller försäljning, då kommissionären själf köpt af eller sålt åt kommittenten de varor han fått i uppdrag att föryttra eller åt honom anskaffa. Och i öfverensstämmelse härmed anses kommissionären icke håller berättigad till den provision han eljes egde för kommissionen uppbära ¹⁾.

Såsom den tyska lagstiftaren åter i HG fattat förhållandet, bibehåller kommissionären också efter det han inträdt som själfkontrahent sin rättsliga ställning som kommissionär. Jämlikt 2 mom. i art. 376 HG tillkommer honom sålunda provision, hvarutom han eger beräkna sig till godo de öfriga omkostnader, som vid kommissionsaftalet regelbundet förekomma.

Kommittenten eger själfallet rätt att få veta, hvad han på grund af kommissionsaftalet har att af kommissionären fordra. Kommissionären är därför pliktig att för kommittenten redovisa. Själf åtnjuter kommissionären provision och, då han avslutat operationen för kommittentens räkning, följer, att kommissionären icke håller har någon rätt att, där

¹⁾ Lyon-Caen och Renault, del III sid. 336.

skild öfverenskommelse icke föreligger, draga utom provisionen annan fördel af det uppdrag han utfört. Vid sådant förhållande åligger det kommissionären att till kommittenten utgifva alt, hvad han under handhafvandet af uppdraget emottagit eller uppburit. Har kommissionären sålunda afslutat den affär, som blifvit honom ombetrodd, på fördelaktigare villkor än kommittenten fastställt, komma alla fördelar kommittenten ensam till godo. Denna princip uttalar Code civil i art. 1993, däri uttryckligen bestämmes, att mandanten skall göra reda för alt, hvad han mottagit på grund af sin fullmakt, till och med om det emottagna icke egentligen tillkomme mandanten (quand même ce qu'il aurait reçu n'eût point été dû au mandant). Och en härmed analog bestämning återgifver art. 372 i HG, däri tillägges att stadgandet gäller särskildt det fall, då det pris, för hvilket kommissionären sålt, öfverstiger det af kommittenten bestämda lägsta pris, eller när det pris, för hvilket han inköpt en vara, icke uppnår det af kommittenten bestämda högsta pris.

En fråga är, om kommissionären är i hvarje fall förbunden att för kommittenten yppa namnet å den, med hvilken han uppgjort affären.

Blir namnet å denne känt af kommittenten, kan kommissionären befara, att hans förre kommittent, då han i framtiden vill sluta enahanda affärer, skall förbigå kommissionären och direkte vända sig till den, med hvilken kommissionären tidigare kontraherat. Kommissionären har sålunda intresse af att iakttaga tystnad om namnet å tredje man; och härvid bör han skyddas, för så vidt icke kommittentens rätt därigenom förnärmas.

Där kommittenten ifrågasätter riktigheten af de uppgifter kommissionären i sin redovisning lämnat, är kommissionären skyldig att lämna all den utredning, som är egnad att kullhäfva kommittentens tvifvelsmål härutinnan. Kommittenten är följaktligen äfven berättigad att få veta namnet å tredje man för att genom denne förskaffa sig visshet om den fråga, angående hvilken tvifvelsmålet råder. Och likaså kan kommissionären icke undgå att för kommittenten namngifva den kontrahent, åt hvilken han lämnat kredit, emedan denne blir kommittentens gäldenär.

Regeln blir sålunda den att kommissionären i allmänhet icke är skyldig, men under vissa omständigheter kan vara förbunden, att yppa namnet å tredje man, med hvilken han kontraherat. Och denna regel är icke håller underkastad någon ändring vid del credere kommissionen, hvarom här nedan skall talas. Vid detta slag af kommission ansvarar kommissionären för fullgörandet af tredje man kontrahentens alla förbindelser. Och kommittenten har vid sådant förhållande mindre anledning än eljes att intressera sig för namnet å tredje man.

I sammanhang härmed bör märkas, att den kommissionär, som uppträder i eget namn, icke är pliktig att yppa namnet å sin kommittent. Denne kan hafva haft anledning förmoda att, om han förblefve okänd, den affär han planlagt kunde lyckligare genomföras, än om han vore känd; och denna orsak kan just hafva föranledt honom att vända sig till kommissionären med anhängan om dennes medvärkan. Kommissionären bör sålunda till och med iakttaga tystnad om namnet å den, som lämnat honom kommissionen.

Kommissionärens rättigheter.

Kommittenten är skyldig betala åt kommissionären provision samt ersätta denne alla de nödiga och nyttiga kostnader kommissionären för uppdraget haft och de öfriga förskott kommittenten till äfventyrs af honom fått.

Kommissionären har rätt till provision, när den honom ombetrodda affär kommit till utförande. Och utförd är affären, när densamma afslutats i enlighet med uppdraget, om äfven affären ännu icke gått i fullbordan.

Provisionen är ersättning för såväl kommissionärens vid uppdraget använda möda, som det af honom påtagna ansvar att värkställa uppdraget med en omsorgsfull köpmans sorgfällighet. Provisionen är »merces laboris». Ut i provisionen ingår godtgörelse jämväl för det arbete kommissionärens biträden och öfriga personal förrättat, så snart samma arbete faller inom området för kommissionärens yrke och sålunda enligt handelssed kunnat af kommissionären förväntas. Till skild ersättning är däremot kommissionären berättigad.

gad, när han i kommittentens intresse låter personer i sin tjänst värkställa arbeten, till hvilka han eljes skulle nödgats lega främmande personer. Uti provisionen kommer sålunda icke att inbegripas den ersättning kommissionären tillkommer för att hafva sysselsatt egna dragare och eget folk med transport af kommittentens varor. Och kommittenten bör icke allenast skildt godtgöra honom nämnda kostnad, utan ock likaledes skildt ersätta honom hyran för de kommissionären tillhöriga rum, uti hvilka kommittentens gods blifvit i förvar upplagdt.

Men däraf att kommissionären uppbär vanlig provision följer icke, att han skall ytterligare ansvara för fullgörandet af de förbindelser tredje man, med hvilken han uppgjort affären, iklädt sig. Provisionen utfaller följaktligen, äfven om tredje man icke infriar sina förbindelser, såvida för öfrigt hvarken svok eller vårdslöshet eller annat fel kan tagas kommissionären till last. För att sålunda taga ett exempel skall, under nyss uppgifna förutsättning, provisionen gäldas, äfven om den person, åt hvilken kommissionären sålt en vara, icke betalar priset. Och likaså tillhör kommissionären provision också för den händelse, att den affär han slutat icke haft i öfrigt den framgång kommittenten förväntat.

Af det anförda framgår att, om kommissionen icke blir utförd, kommittenten icke håller behöfver betala någon provision. Härvid kommer alldeles icke i betraktande orsaken till att kommissionen icke slutförts. Provisionen ifrågakommer lika litet, då högre makt eller force majeure trädt hindrande i vägen, som när kommittenten återkallat uppdraget. Handelsbruken göra understundom häri undantag. Enligt ett affärsbruk, som utbildat sig allmänt i Frankrike och på vissa orter i Tyskland, är kommittenten skyldig erlägga provision, när han gifvit kommissionären i uppdrag att föryttra en vara, men kommittenten antingen sedermera återkallat uppdraget eller fastställt ett limitpris, hvilket trots kommissionärens alla ansträngningar icke kan uppnås, eller kommittenten på annat sätt vållat, att uppdraget icke kommit till utförande.

Provisionens storlek beror närmast på kontrahenternas aftal. I saknad af öfverenskommelse bestämmes beloppet af

bruket å den plats, där kommissionären drifver sin rörelse och från hvilken altså affären uppgjorts.

I regeln utgår provisionen med en viss procent af operationens belopp. Provisionen beräknas härvid efter brutto beloppet, utan att de kostnader operationen medfört dessförrinnan afdragits. I annan händelse skulle, om vid försäljning af en vara priset icke betäkte eller obetydligt öfverstege kostnaderna, kommissionsarfvodet alldeles icke komma att utgå eller blifva en obetydlighet, så att kommissionären blefve för sin möda alldeles icke ersatt eller erhöle en godtgörelse, som icke motsvarade hans besvär.

Uti brutto beloppet ingå alla de kostnader kommissionären haft för uppdraget, *efter* det han vidtagit den honom ombetrodda operationen, emedan dessa kostnader öka med just det belopp, hvartill de stiga, operationens värde för kommittenten ¹⁾. Vid inköpskommission beräknas kommissionsarfvodet förty efter det belopp varan brutto kostat, tillökt med kostnaderna för emballage och transport samt alla de öfriga utgifter, som fordrats för att ställa godset till kommittentens förfogande. Skulle nämligen säljaren åtagit sig att ansvara för nämnda kostnader, hade varan betingat sig ett högre pris och provisionen skulle i förhållande därtill stigit. Men kommissionären bör icke hafva men af att hafva köpt godset för ett lägre pris ²⁾. Vid försäljningskommission få icke de kostnader, som åtgått för att bringa varan från afsändningsorten till stället för försäljningen, för beräkning af provision läggas till det belopp varan vid försäljningen betingat sig, emedan kostnaderna ifrågakommit före försäljningen och desamma sålunda redan ingå i försäljningspriset. Ett exempel skall klargöra detta. A., som är bosatt i Marseille, har från Lyon i afseende å försäljning emottagit sidenfabrikater, men emedan kommittenten fastställt ett limitpris, som icke kunnat uppnås, har kommissionen icke kommit till utförande. Enligt det affärsbruk, som ofvan nämts, tillkommer kommissionären A. emellertid provision; och

¹⁾ Se Boistel sid. 363 in fine.

²⁾ Se Lyon-Caen och Renault del III sid 345, stycket 470 in fine.

denna utgår i Frankrike enligt handelssed med hälften af det belopp kommissionären enligt pröfning skulle uppburit, därest försäljningen skett. Vid bestämmandet af provisionen skall således försäljningspriset fastställas. Men detta pris är icke varans värde å tillvärkningsorten Lyon, utan i försäljningsorten Marseille. Fabrikspriset skall altså ökas med transportkostnaden från Lyon till Marseille för att erhålla försäljningspriset å sistnämnda ort. Försäljningspriset representerar således kostnaderna för transporten, eller, med andra ord, dessa ingå städse uti försäljningspriset ¹⁾.

För hvarje utgift kommissionären gör vid uppdragets handhavande kan kommittenten icke obetingadt göras ansvarig. Kommissionären eger för utgiften njuta ersättning blott såvida kostnaden varit för kommissionens utförande nödvändig eller eljes för kommittenten nyttig. Så snart kostnaden uppfyller någon af dessa två betingelser, inträder för kommittenten skyldigheten att godtgöra kommittenten densamma. Och härvid göres icke, såsom fallet är med utbetalningen af provisionen, afseende å om kommissionen kommit till utförande, utan skall kostnaden ersättas, oberoende af om uppdraget utförts eller icke.

Då kommissionären icke fått bemyndigande att försäkra gods, som han har om händer, är han icke förbunden att göra det. Han ansvarar följaktligen icke för den förlust, som drabbar kommittenten, om varan skadas eller helt och hållet förstöres. Man kan emellertid ifrågasätta, om icke ett tyst bemyndigande att värkställa försäkring måste anses föreligga, då kommissionären haft för vana att försäkra varor, hvilka han emottagit, och kommittenten, som utan invändning betalat de honom härför påförda kostnader, äfven därefter anlitat kommissionären. En kommissionär, som utan uppdrag försäkrar kommittentens gods, handlar som negotiorum gestor; och kommissionärens rätt till ersättning för försäkringskostnaderna skall därför bedömas, efter de för negotiorum gestio gällande regler, med särskildt afseende å den nytta kommittenten haft af utgiften.

¹⁾ Jfr Codes annotés de Sirey, Code de commerce, och det sid. 172 anm. 84 åberopade rättsfall.

För öppen dag ligger nyttan af försäkringen i det fall att den risk inträffat, för hvilken försäkringen blifvit tagen. För den händelse åter att godset undgått faran, angifva de omständigheter, under hvilka försäkringen egt rum, huruvida försäkringen kan betraktas som nyttig eller icke¹⁾.

Kommissionären är icke pliktig att utan vidare ställa sin förmögenhet till kommittentens förfogande och sålunda träda i förskott för honom, utan eger tvärtom rätt att fordra, att kommittenten lämnar honom nödiga medel för uppdragets utförande. Går likväl kommissionären i förskott för kommittenten, är han berättigad att å förskotten beräkna sig laga ränta från den dag utbetalningen skedde.

Del credere kommissionen. Så snart kommissionären afslutat den honom ombetrodda handelsoperationen i enlighet med uppdraget och därvid förfarit med den sorgfällighet en omsorgsfull köpman iakttager, är kommissionären från all ansvarighet fri. Affären står för kommittentens risk och räkning. Kommittenten kan vid sådant förhållande icke hålla sig till kommissionären, om tredje man, med hvilken kommissionären kontraherat, icke levererar de varor han åtagit sig att lämna eller icke erlägger det pris han förbundit sig att betala. Kommissionären ansvarar sålunda, såsom man säger, blott för att de fordringar kommittenten genom honom förvärfvat äro »vera» (riktiga), men icke för att de äro „bona“ (kunna realiseras)²⁾.

Men kommissionären kan ikläda sig ansvaret för att den affär han förmedlat också skall gå i fullbordan, d. v. s. att tredje man skall infria sina förbindelser. Det är detta aftal, som man med ett från det italienska språket lånadt ord kallar *del credere kommissionen* (*del credere* = hafva förtroende). Kommissionsaftalet förutsätter städse å kommittentens sida ett förtroende till kommissionären, men vid *del credere kommissionen* sätter kommittenten hela sin tillit till denne, emedan kommissionären åtagit sig personlig ansva-

¹⁾ Jfr Lyon-Caen och Renault *del III* sid. 328 och 329 samt Grünhut sid. 206 och 207.

²⁾ Grünhut *l. c.* sid. 227.

righet för de förbindelser, som åligga tredje man kontrahenten. Del credere aftalet är förmånligt icke blott för kommittenten, därför att aftalet bereder honom säkerhet, utan äfven för kommissionären, emedan denne därigenom sättes i tillfälle att för sitt ökade ansvar kräfvat högre provision. Vid del credere kommissionen är provisionen i regeln dubbelt högre, än arvodet eljes skulle varit. Denna dubbla provision är en *pretium periculi*, en premie för den risk, som del credere kommissionären löper, om den person, hvars garant kommissionären är, skulle blifva insolvent eller eljes icke infria sina förbindelser.

Del credere aftalet kan ingås uttryckligt eller stillatigande. Aftalets beskaffenhet kan äfven framgå utaf öfverenskommelsen om provisionens belopp. I saknad af hvarje aftal kan likväl en del credere kommission föreligga, när det på den ort, hvarest kommissionären bor, är med affärsbruket öfverensstämmande att kommissionären ansvarar för uppfyllandet af sin kontrahents förbindelser.

Emedan del credere aftalet likasom äfven assurancesaftalet förutsätter en risk, är detsamma uteslutet i de fall, då tredje man kontrahenten omedelbart levererar varan eller betalar priset ¹⁾. Likväl bör beaktas att del credere aftalet kan förekomma vid köp mot kontant betalning. Affärsbruket medgifver nämligen vid köp per kontant anstånd med köpeskillingens erläggande från fjorton till trettio dagar. För öfrigt kan del credere kommissionen ifrågakomma vid hvarje slag af kommission, där ansvarighet är möjlig för tredje mans förbindelse. Oftast förekommer del credere kommissionen vid försäljningskommission och medför då förbindelse att ansvara för prisets erläggande. Men icke sällan ingås del credere aftalet också vid inköpskommission och åhvälfver då kommissionären skyldigheten att svara för att det gods kommissionären inköpt levereras å aftalad tid.

¹⁾ SÅ Grünhut sid 233 samt Lyon-Caen och Renault, del III sid 333. — Cosack uttalar också häri en afvikande mening, i det han i sin *Handelsrecht* sid 232 anser del credere kommissionären böra ansvara för de fel, som tilläfsventyrs efteråt upptäckas i den af tredje man omedelbart levererade varan.

Den omständighet att kommissionären handlar del credere förändrar icke karaktären af hans mandat och gör honom icke, i sin ställning till kommittenten, till köpare af det gods kommittenten vill genom honom försälja eller till säljare af de varor kommittenten gifvit honom i uppdrag att köpa. Kommissionären är fortfarande att anses som mandatarie, men därjämte blir han kommittentens personliga gäldenär. Dessa båda egenskaper måste i kommissionärens person särskiljas just så, som om själfva kommissionsaftalet skulle slutits mellan kommittenten och kommissionären, men en annan person än kommissionären åtagit sig ansvaret för att tredje man komme att uppfylla sin förbindelse ¹⁾).

Hvad del credere aftalets natur beträffar, kan aftalet uppfattas såsom ett blandadt aftal, med likhet både med borgen och med assuransaftalet.

I likhet med hvad vid borgen är fallet finnes vid del credere aftalet äfven en person, som ansvarar för tredje mans skuld. Och som ett vanligt assuransaftal kan del credere kommissionen betraktas, emedan också här gifves ett assureradt föremål, nämligen kommittentens fordran, en risk, som består i tredje man kontrahentens insolvens, och en premie. ²⁾ Assuradören betalar likväl icke ut försäkringssumman, innan den, som tagit försäkringen, styrkt, att han lidit en förlust. Och häri skiljer sig del credere aftalet från assuransaftalet. Del credere kommissionären har nämligen förbundit sig att ansvara för att tredje man fullgör sin förbindelse å aftalad tid; och kommittenten kan därför hålla sig till honom, så snart tredje man befinner sig in mora.

¹⁾ Grünhut l. c. sid. 231.

²⁾ Jfr Lyon-Caen och Renault, del III sid. 331 och 332 samt Boistel, sid. 366. I motsats till dem likställer Grünhut l. c. sid. 229 del credere aftalet ensamt med borgesaftalet. — Ledamoten af Frankrikes Högsta Domstol Rivière, Répétitions écrites sur le Code de commerce, 8 uppl., sid. 274, bestrider, att del credere aftalet vore ett accessoriskt aftal, och anser i enlighet härmed att del credere aftalet blott kan uppfattas som ett vanligt assuransaftal.

Kommittentens och kommissionärens förhållande till tredje man.

Kommissionären, som afslutat en handelsoperation i *kommittentens namn*, blir icke förpliktad i sitt förhållande till tredje man, med hvilken han aftalat. Kommittenten ensam förpliktas, och det är således också han, som genom det emellan kommissionären och tredje man ingångna aftalet omedelbart blir den sistnämdes fordringsegare och gäldenär.

Annorlunda gestaltar sig förhållandet, när kommissionären uppträder i *sitt namn*. I denna händelse känner tredje man ingen annan än kommissionären. Tredje man har i god tro ingått aftalet med honom och har äfven alla de rättigheter, hvilka skulle tillkommit honom, om kommissionären afslutat operationen för egen räkning. Kommissionären blir sålunda i sitt förhållande till tredje man ensam dennes personlige fordringsegare och gäldenär. Detta uttryckes i tysk lagstiftning medels 2 mom. af art. 360 i HG sålunda att genom de operationer, hvilka kommissionären afslutar med tredje man, blir han — kommissionären — allena berättigad och förpliktad.

Häraf följer att tredje man, om han köpt af kommissionären gods, eger af denne kräfva dess utlämnande och af kommissionären likaledes yrka skadestånd, då varan icke i behörig tid eller als icke levererats. Kommissionären åter eger affordra tredje man priset och af honom uppbära det samma. Och om tredje man sålt åt kommissionären en vara, eger han för priset hålla sig ensamt till kommissionären. Denne är för sin del berättigad att utan vidare fordra varans utlämnande af tredje man säljaren. Af det anförda följer vidare, att kommissionären, som enskildt häftar för en skuld till tredje man, kan kvitta densamma med en fordran, som han hos den sistnämde förvärfvat för kommittentens räkning, och att tredje man, hos hvilken kommissionären eger en enskild fordran, kan få sin skuld kvittad med den fordran han förvärfvat hos kommissionären på grund af en operation, som denne företagit för kommittentens räkning.

Kommittenten och tredje man stå sålunda icke i några obligatoriska förhållanden inbördes. Den ena kan icke vända sig med någon talan mot den andra och tvärtom, såvida icke kommissionären afstått sin rätt åt honom. Detta gifver också 1 mom. i art. 368 HG vid handen, då däri bestämmes, att fordringar från en operation, som kommissionären afslutat, kunna af kommittenten göras gällande mot gäldenären först sedan de blifvit afträdde. Och skyldig att afträda sin fordran är kommissionären först sedan han blifvit godgjord för det tillgodohafvande han hos kommittenten på grund af kommissionsaftalet eger.

Kommittenten kan således emot tredje man utföra blott den talan, hvartill kommissionären egt fog. Och omvändt har tredje man icke bättre rätt än kommissionären skulle haft beträffande kommittenten. Denne kan vid antydt förhållande framställa emot tredje mans talan alla de invändningar, hvilka han giltigt kunnat göra emot kommissionärens enahanda anspråk.

Fördelarna och olägenheterna för tredje man af den ställning han på anfördt sätt intager visa sig, då kommittenten och kommissionären upplåtit sina bon till konkurs. Kommittentens konkurs är för tredje man fullkomligt likgiltig. Kommissionären är tredje man allena skyldig, och af kommissionären erhåller tredje man också allt, hvad honom tillhör, om äfven kommissionären sedan icke skulle kunna af kommittenten erhålla det han guldit. Då kommissionären åter gör konkurs, eger tredje man blott hålla sig till dennes konkursbo, äfven om kommittenten vore solvent. Detta är för öfrigt en naturlig följd däraf att kommissionären uppträd i sitt namn och blifvit gäldenär till tredje man. Denne eger således rätt till dividend i kommissionärens konkurs, men har i ingen händelse någon direkt talan emot kommittenten.

För att bedöma förhållandet emellan kommittenten och kommissionären måste tagas i betraktande, att kommissionären icke handlat för egen räkning, utan kontraherat å kommittentens vägnar och i dennes intresse. Det, som kommissionären gjort, är sålunda utfördt för kommittenten. Och det är också denne, som ab initio blifvit ensam egare till det

gods kommissionären för hans räkning förvärfvat. Förhållandet blir följaktligen sådant, att beträffande *tredje man* kommissionären, som uppträdt i sitt namn, betraktas som köpare eller säljare, men att *inter partes* kommittenten är den, hvilken köpt eller sålt varan. Denna princip har också funnit uttryck i 2 mom. af art. 368 HG, hvari bestämmes, att fordringar, härflytande från en af kommissionären avslutad operation, gälla i förhållandet emellan kommittenten och kommissionären eller dennes fordringsegare som kommittentens fordringar. I nyss anförda afseende gifves det förtylgen skillnad emellan de rättigheter en kommittent eger i handelslagstiftningen och en mandant har i civilrätten. Beträffande ej mindre kommissionären än dennes fordringsegare är kommittenten också ipso jure berättigad att som den egentliga fordringsegaren för sin räkning taga i anspråk de fordringar, hvilka leda sitt upphof ur kommissionen.

Angifna regler finna särskildt tillämpning i tredje mans och kommissionärens konkurser. Om en kommissionär, som fått i uppdrag att sälja, gör konkurs och tredje man ännu icke guldit priset, är kommittenten berättigad att, med utslutande af de öfriga fordringsegarena i konkursen, direkt söka betalning af köparen. Fordringsegarena kunna icke hafva bättre rätt än gäldenären; och denne har i egenskap af kommissionär värkstält försäljningen för kommittenten; men beträffande kommissionären och dennes fordringsegare är kommittenten att betraktas såsom den, hvilken ensamt är berättigad till priset. Har åter kommissionären, som fått en uppköpskommission, gjort konkurs, utan att ännu hafva emottagit af säljaren varan, kan kommittenten af säljaren fordra, att godset utlämnas till honom och icke levereras till konkursmassan¹⁾. Kommissionärens konkurs berör således icke kommittenten, såvidt nu är fråga om de rättigheter kommissionären för hans räkning förvärfvat; men förutsättningen härför är att tredje man, med hvilken kommissionären kontraherat, till denne ännu icke infriat sina förbin-

¹⁾ Jfr Lyon-Caen och Renault, *Traité de droit commercial* B III sid 353 samt Boistels anförda arbete sid. 370.

delser, d. v. s. att tredje man icke guldit priset för den vara han köpt eller icke levererat godset, som han sålt.

Kommissionärens panträtt.

Kommissionären har för sina fordringar hos kommittenten en panträtt i kommissionsgodset. En dylik rättighet har lagen tillerkänt kommissionären, för att han skulle vara mera benägen att å kommittentens vägnar förskjuta de för uppdraget erforderliga kostnaderna och eljes lämna kommittenten förskott å de medel han af tredje man komme att uppbära. Panträtten tillkommer hvarje kommissionär och således icke blott försäljnings- utan ock inköpskommissionären. Och där, såsom i Frankrike är händelsen, kommissionsaftalet anses föreligga äfven i det fall att den, som utfört uppdraget, icke är köpman eller kommissionär till yrket, kan således den, som af en tillfällighet för kommittenten utför en handelsoperation, göra å panträtten anspråk¹⁾.

Hvad fransk lagstiftning beträffar, eger kommissionären, jämlikt art. 95 i C. com., sådant detta lagrum förändradt lyder i lagen af den 23 maj 1863, panträtt i kommissionsgodset eller dess värde: a) för alla lån, förskotter och betalningar, som kommissionären gjort; b) för alla kostnader kommissionären för uppdraget haft; c) för räntorna å nämnda poster, samt d) för provisionen. Af ingen vikt är det, om utgifterna egt rum före eller efter det kommissionären emottagit godset.

Uti tysk lagstiftning tillkommer kommissionären enligt art. 374 HG enahanda förmån. Å densamma kan kommissionären, på grund af samma lagrum, vidare göra anspråk för »alla fordringar, hvilka uppstått ur löpande räkning i kommissionsaffärer.» Genom nästanförda bestämmelse har möjlighet beredts kommissionären att ur kommissionsgodset eller dess värde säkerställa sig för utgifter, hvilka afsett en

¹⁾ Se härom Codes Annotés de Sirey, Code de commerce sid. 173 mom. 6. Af Sirey åberopas på anförda ställe ett af Frankrikes Högsta Domstol gifvet utslag, där en dylik panträtt tillagts den tillfällige kommissionären.

helt annan kommissionsaffär och icke det gods, hvarpå pant-rätten utöfvas. Förutsättningen för utöfvandet af denna ut-vidgade rätt är blott tillvaron af ett kontokurrent förhållande emellan kommittenten och kommissionären.

Såsom antydts, består panträtten i kommissionsgodset eller dess värde. För att kommissionären emellertid skall kunna af panträttigheten göra bruk fordras, att han har kommissionsgodset i sin besittning; och detta anses vara fallet, när han icke blott har godset i sina magasin, utan ock när det står till hans förfogande å tullanstalt eller i all-mänt upplagsmagasin eller han eljes såsom innehafvare af konnässement eller fraktsedel kan efter godtfinnande förfoga öfver detsamma.

Är godset såldt, kan kommissionären i sådant afseende godtgöra sig ur det pris för varan han har om händer.

Kommissionären kan göra sin panträtt gällande i kom-mittentens konkurs och således blifva betalad framför dennes öfriga fordringsägare i konkursen.

Om kommissionsaftalets slut.

Kommissionen tager slut, när operationen slutförts el-ler visat sig icke kunna utföras.

Kommissionsaftalet upplöses emellertid äfven därigenom att kommittenten eller kommissionären frånträda detsamma äfvensom genom kommittentens eller kommissionärens död eller den sistnämndes konkurs.

Kommittenten är när som helst berättigad återkalla sitt uppdrag. Sker detta förr än kommissionären påbegynt ope-rationen, medför återkallelsen för kommittenten inga förplik-telser. Återkallas kommissionen, då kommissionären redan vidtagit eller slutfört densamma, är kommittenten förbunden betala åt kommissionären arfvode för hans besvär och er-sättning för de kostnader denne för uppdraget haft.

Också kommissionären kan återtaga sin förbindelse att utföra uppdraget. Men han bör ersätta kommittenten all den skada, som därigenom förorsakas denne. Emellertid gifves det fall, då en uppsägning å kommissionärens sida är berättigad och kommissionären på den grund bör frikallas från

utgifvandet af någon slags ersättning. Detta är särskildt händelsen, när kommittenten kommit på obestånd efter det kommissionsaftalet blifvit slutet. Kommissionären kan nämligen icke anses förbunden att gå i förskott och värkställa utbetalningar för en person, hvars förmögenhetsställning gör honom enligt all sannolikhet urständssatt att hålla kommissionären ersatt för desamma. Kommissionären kan äfven förebära, att utförandet af uppdraget komme att förorsaka honom skada. Men han har åtagit sig uppdraget; och för att själf undgå en förlust bör kommissionären icke få tillskynda kommittenten skada. Kommissionären kan sålunda icke fritagas från skyldigheten att godtgöra kommittenten den förlust han genom sin uppsägning bereder denne. Detta gäller isynnerhet kommissionären till yrket, hvilken åt allmänheten utbjuder sina tjänster. Men äfven den person, som tillfälligtvis åtagit sig en kommission, undgår icke ersättningsskyldighet, om han vid öfvertagandet af uppdraget antingen insett eller vid eftertanke bort finna, att kommissionen skulle bereda honom förfång.

Hvad kommissionsaftalets slut genom kommittentens död beträffar, bör märkas den skiljaktighet, som häri förefinnes emellan fransk och tysk lagstiftning. Jämlikt art. 2003 i Code civil blir kommissionsaftalets upplösning en nödvändig följd af kommittentens frånfälle. Enligt tysk lagstiftning är detta fallet blott då kommittenten icke är köpman. Är han affärsman, fortbestår kommissionsaftalet trots kommittenten med döden afginge. I sådant afseende stadgar art. 297 HG, att ett uppdrag, som en köpman i sitt yrke lämnat, icke återgår genom mandantens död, såvida icke en motsatt mening framgår af aftalet eller af omständigheterna.

Ossian Karsten.

Om gåfva enligt äldre rätt.

Med gåfva i vidsträkt mening förstår rättsteorin en icke testamentarisk öfverlåtelse af förmögenhetsobjekt, som har till följd en ökning i emottagarens förmögenhet och som sker i afsikt att öka denna förmögenhet samt aksepteras af emottagaren under förutsättning att vara gjord i denna afsikt. Gåfva i inskränkt bemärkelse åter är en förmögenhetsöfverlåtelse af antydd art, som tillika medför en motsvarande minskning i öfverlåtarens förmögenhet¹⁾.

I enlighet härmed är gåfva ett rättsinstitut, som tillhör förmögenhetsrätten. Föremål för gåfva är alltid ett förmögenhetsobjekt. Af denna anledning föreligger icke gåfva, när en person bevisar en annan en tjänst, såvidt icke en förmögenhetstillskyndelse på samma gång eger rum. Likaså kan man icke tala om gåfva i egentlig mening, då en person förlänas medborgarrätt eller en slaf sättes i frihet²⁾.

I enlighet med denna definition förutsätter begreppet gåfva vidare afsikt hos öfverlåtaren att göra den andra kontrahenten rikare. Gåfvan skall ske af liberalitet eller, såsom man också uttrycker sig, gifvaren skall hafva *animus donandi*³⁾. Hvilket motivet är, som gömmer sig under denna liberalitet, är för begreppet likgiltigt. Motivet till gåfvan behöfver icke ligga i ett frikostigt sinnelag hos gifvaren, motivet kan vara hvilket som helst: välvilja mot

¹⁾ Windscheid Pandekten II (1891) s. 341 ff.

²⁾ Windscheid a. a. s. 341 n. 2.

³⁾ Sålunda föreligger icke gåfva, om en arfvinge, för att uppfylla villkoren i ett testamente, öfverlåter ett förmögenhetsobjekt till annan person, eller någon efterskänker en del af sin fordran för att vara säker om återstoden.

gåfvotagaren, men också förväntan att egoistiska syften befrämjas genom gåfvan, vidare kan inneboende fåfänga eller allmänna opinionens makt föranleda gåfvan¹⁾. Men gifvaren skall i hvarje händelse främst tänka på att genom gåfvan rikta sin medkontrahent.

Slutligen framgår af ofvan gifna bestämning af begreppet gåfva, att en öfverlåtelse af förmögenhet icke har denna karaktär, då den är förbunden med en motsvarande förmögenhetsuppföring för emottagaren eller ålägger honom en motprestation af samma ekonomiska värde²⁾.

Med denna uppfattning öfverensstämmer icke den definition, som den fräjdade forskaren i den nordiska rättens källor Karl von Amira i sitt bekanta arbete „Nordgermanisches Obligationenrecht“ gifver af den äldre svenska rättens gåfvobegrepp.

Enligt Amira³⁾ är gåfva ett öfverlåtande (Zuwendung), hvars föremål vanligen är en sak, men lika väl kan vara något annat rättsgodt, t. o. m. en fri människa, som står under gifvarens herravälde. Däraf följer nu att gåfva är ett rättsärende, som icke ensamt tillhör förmögenhetsrätten. Däraf åter, att gåfva *icke* till sitt begrepp är en *förmögenhetstillskyndelse*, följer vidare att dess begreppsensliga ändamål icke är att göra emottagaren rikare. Dess begreppsensliga ändamål är däremot ynnestbevisning mot gåfvotagaren, hvilket än det motiv må vara, som föranledt gifvarens beslut. Men som ynnestbevisning fordrar gåfva *tacksamhet*. Emottagaren tillkommer att löna gåfvan, *löna gifv.* Gåfva fordrar gengåfva (*atergiva, atergiva igen*), hvilken rättssats på det bestämdaste bestyrkes af särskilda lagstadganden. Den, som förnekar en förpliktelse att betala eller utgifva gods, svärjer enligt Västgötisk rätt *at han a eig hanum skyld at giælde æller gæf at lønæ*. Eller svärjer han, på sätt Östgötalagen i tvänne stadganden uttrycker sig, „att han gaf och jag lönade“. Gåfvan och dess gengåfva be-

¹⁾ Windscheid a. a. s. 342 n. 4. Jfr ock Deruburg Pandekten II (1886) s. 278.

²⁾ Windscheid a. a. s. 341 n. 3.

³⁾ Amira a. a. I s. 506 ff. och II s. 611 ff.

höfva dock icke nödvändigtvis vara likartade. En gåfva i penningar eller af en sak kan lönas t. ex. därigenom att gåfvotagaren bevisar gifvaren en tjänst. Däremot skall gengåfvan hafva samma värde som gåfvan. Prestationerna skola uppväga hvarandra ¹⁾).

Föreställningen om gåfva såsom fordrande gengåfva är därför också bestämmande för de särskilda former, under hvilka detta rättsärende framträder. En gåfva gifves i det att, stundom rent af emedan, en gengåfva väntas eller också på det att gåfvan skall ådagalägga gifvarens tack för emottagen eller honom tillförsäkrad ynnest. Det förra är händelsen vid själagåfvor — gåfvor gifna *til synda forlåtelse* „ad spem vite eterne“ o. s. v. Tack för bevisad gunst åter ådagalägger lön för tjänst, *lækisgæf*, vidare morgongåfva (enligt dennas ursprungliga betydelse), de bröllops-skänker, som de till bröllop inbjudna gästerna frambära, o. s. v. Slutligen uttryckes tack för en tillförsäkrad gåfva genom vängåfva, *vingæf*, som brudgummen på förhand gifver giftomannen och som är af denne förtjänad först genom äktenskapets fullbordan.

Men då gåfva fordrar gengåfva, kan gifvaren återfordra gåfvan, så länge den icke är vedergäld med gengåfva. Återfordras icke olönad gåfva, så beror det därpå att gifvaren afstått från sin rätt att återfordra. Gåfva är således ett obligatoriskt rättsärende i den mening att den förpliktar gåfvotagaren till vedergällning och gör honom skyldig att återställa gåfvan, om han icke lönar densamma. Gåfva innebär följaktligen en öfverlåtelse af ett förmögenhets-objekt eller en tillskyndelse af ett annat rättsgodt mot skyldighet för emottagaren att göra gifvaren en motprestation. Gåfva är altså ett realkontrakt.

Sådan är den konstruktion Amira gifver den äldre rättens gåfvobegrepp.

Vi måste emellertid genast tillstå att vi icke kunna biträda denna konstruktion och skola i det följande framlägga de skäl, som föranledt oss till detta påstående, på

¹⁾ Jfr särskildt Amira a. a. II s. 618 ff.

samma gång vi genom denna granskning af Amiras definition på ifrågavarande begrepp vinna en utgångspunkt för vår egen framställning af gåfvobegreppet i den äldre svenska rätten.

Hvad först och främst beträffar det omfång begreppet gåfva erhåller genom ofvannämnda definition, så måste det ifrågasättas huruvida föremål för gåfva i den äldre rätten kan utgöras af andra rättshåfvor än dem, som höra till förmögenhetsrätten. Såsom Amira¹⁾ anmärker, förstår det fornsvenska rättsspråket med *giva* såväl ett dare af hvad slag som helst (såsom i uttrycken *giva lön, leghu, landslaighur, lösn, fæstapænning* o. s. v.) och ofta nog ett dare i bildlik bemärkelse (såsom i *giva manni lof, namn, oquæ-jinsorþ, sak, vitsorþ* o. s. v.) som ett kroppsligt traderande, hvilken betydelse särskildt framträder i sammansättningarna *utgiva* och *atergiva*. Men den tekniska betydelsen af *giva* är alltid *skänka*, och i denna betydelse står *giva* i motsats till hvarje annan art af föryttring, särskildt till *sælia*. Det gäller således att afgöra om användandet af uttrycket *giva* i de två af Amira anförda fall, där *givas* föremål ej kan sägas tillhöra förmögenhetsrätten, är mindre tekniskt än vid ett *giva* land och gods, jord och lösören. Det ena fallet är bortfästande af kvinna, det andra åter frigifning. Hvad angår betydelsen af uttrycket *gift, gipt* i sammansättningen *gipta konu*, så har en svensk författare²⁾ nyligen upptagit denna fråga till diskussion och enligt vårt förmenande med fullgoda skäl ådagalagt att *gipt* liksom *giptarmal* beteckna uppfyllelse af en traditionsplikt och icke gåfva. Äktenskapets afslutande är i enlighet härmed icke ett gåfvoföretag³⁾. Vidkommande åter frigifningen och uttrycket *giva frælsi*, så kan *giva* visserligen översättas med skänka och har i så måtto teknisk betydelse. Men denna omständighet synes oss icke utgöra tillräcklig grund för påståendet att

¹⁾ a. a. I. s. 504.

²⁾ Vilhelm Sjögren. Bidrag till en undersökning af kontraktsbrotten enligt Sveriges medeltidslagar s. 16.

³⁾ Ang. fästningsaftalets juridiska natur i den äldre rätten se Landtmanson i Tidskrift for Retsvidenskab 8 Aarg. 1895, s. 179 ff.

föremål för det juridiska begreppet gåfva kan vara hvilket rättsgodt som helst. Också den moderna rätten känner uttrycken gifva friheten, skänka medborgerliga rättigheter och är till och med villig att kalla förlänandet af dessa förmåner en oegentlig gåfva ¹⁾, men själfva gåfvobegreppet har icke rönt någon invärkan af dessa företeelser.

Föreställningen att gåfva fordrar gengåfva är urgammal. Denna föreställning återfinnes så godt som hos alla folk i deras tidigare utveckling. Äfven fornfinnarna hade denna uppfattning angående rättsvärkan af gifven gåfva ²⁾. Och hvad Skandinaviens folk beträffar, framgår af sagorna med full tydlighet att den, som skänkte en annan gods och guld, härigenom band honom till hörsamhet eller ålade honom förpliktelser, hvilka gingo ut på en prestation af ett eller annat slag. Men på den tid de gamla lagarna upptecknades i skrift har denna uppfattning fått vika för en annan, som mer motsvarar utvecklingen på det juridiska ej mindre än det ekonomiska området. De lagrum, som innehålla den skrifna rättens satser om gåfva, ådagalägga tillfyllas denna förändring i rättsåskådningen.

Väl omtala rättsböckerna på mer än ett ställe särskilda gåfvor, hvilka framstå såsom prestationer till följd däraf, att gifvaren själf emottagit en prestation af den, som han begåfvar, eller också väntar sig en prestation. Men ingenting berättigar oss att, i anledning af att remuneratoriska gåfvor förekomma i ett rättssystem, konstruera ett gåfvobegrepp, som för gåfvas giltighet fordrar gengåfva. Den äldre rättens gåfvobegrepp har icke denna karaktär, utan gåfva enligt äldre rätt innebär en verklig förmögenhetstillskyndelse för gåfvotagaren och är gjord i afsikt att åstadkomma denna effekt.

Till stöd för sin uppfattning i nyssnämndt afseende anför Amira:

¹⁾ Jfr Windscheid a. a. II s. 341 n. 2.

²⁾ Man jämföre härmed hvad M. A. Castrén i sina „Nordiska resor och forskningar (del I. s. 307 ff.) meddelar om den uppfattning, som hos Ostjakerna var rådande beträffande rättsvärkan af en till guldarne framburen gåfva.

Att den, som nekar sig vara skyldig att betala eller lämna tillbaka gods, som kräfves af honom, svär att han *a eig hanum skyld at giældæ ællær, gæf at lönæ*, hvilket stadgande återfinnes i Västgötalagens Retlosæ B. kap. 7¹⁾ i den äldre lagen och kap. 16 i den yngre kodex.

Vidare åberopar Amira ur Östgötalagen följande tvänne stadganden:

Nu skiptas mæn gavn uipær ælla giuær man andrum lösöra, klandar þæn sami, sum gaf, þa uiti sua mæþ eþe fiughurtan manna, at „han gaf ok iak lönæþi.“ Klandar annar, þa lete hemuls þæs hanum gaf; will han egh uipær taka, þa uiti mæþ fiughurtan manna eþe, at han gaf hanum; þo matte han giua, at egh uare uin til²⁾.

Nu skiptas mæn gæuum uipær, nu klandas firi þem, sum þighat hauær, ok kalla af sik uara þiuþ stulit, þa skal han uita mæþ eþe tuæggiä manna ok tolf æftir, at hanum uar giuit ok han uar egh þær þiuuær at; þo matte man giua, at egh uare uin til. Nu klandar þæn, sum gaf, ok kallar egh giuit uara ællæs egh lönat uara; hauær þæn handa mællum, sum þa, þa a han uitzs orþ, sum þa, mæþ eþe, at þæt uar hanum giuit ok han lönæþi³⁾.

Slutligen anför Amira ett gåfvobref från 1306, i hvilket gifvaren afsäger sig själf all rätt att återkalla gåfvan och förbjuder sina arfvingar att göra det:

Notum facio, quod piscaturam meam . . . Boecio Niclæsson dedi et assignavi . . . perpetuo possidendam, adempta

¹⁾ Stadgandet i fråga har följande lydelse:

En mapær krævær man skuld þa skal han a grænnæ hans kallæ latæ þem uid væræ ok höræ at han kræuær han skuld. þa mæ han næmæ han siþæn æn han will. A han skyld at kræfiæ. þa ma han sökæ han til sum lægh sighiæ. ok eþ sin a ouan æn þem skul vm at han a hanum eig meræ at giældæ. Kuæþær hin ne viþ kallær sik eig. æghæ hanum. skyld at giældæ. þa skal han suæriæ mæþ tolf mannum at han a eig hanum skyld at giældæ ællær gæf at lönæ. Samma stadgande i Vgl. II. R. B. kap. 16.

²⁾ ÖgL. Vinsorda B. kap. 9 § 1.

³⁾ ÖgI. Bygda B. kap. 46.

michi et heredibus meis omni facultate dictam donacionem ullo umquam ingenio revocandi. .¹⁾

Hvad först beträffar stadgandet i Västgötalagen, så har detta ansetts af Schlyter²⁾ hafva afseende å en förbindlighet på grund af ett köpe- eller skiftesafstal och af honom tolkats i sammanhang med ofvan citerade bestämmningar i Östgötalagen. Enligt vårt förmenande har en sådan tolkning ett visst skäl för sig. Stadgandet i fråga har dock icke sådan gemenskap med anförda bestämmningar i Östgötalagen, som Schlyter tyckes antaga. Vi kunna nämligen i detsamma icke läsa annat än hvad dess ordalydelse gifver vid handen, att en person, som kräfvcs för gäld, försäkrar sig ej vara skyldig den andre något, hvarken på grund af ingånget kreditaftal eller genom underlåtenhet att vedergälla erhållen gäfvä. Denna senare försäkran af den påstådda gäldenären utgör utan tvifvel ett godt stöd för Amiras åsikt beträffande den äldre rättens gäfvobegrepp. Men det är att märka att dessa uttryck, liksom stadgandet i sin helhet, äro så pass otydligt affattade, att ur dem icke framgår, på hvilken grund en gäfvotagare är förpliktad att löna erhållen gäfvä. Det lämnas oafgjordt, om nämnda skyldighet följer omedelbart af begreppet, huruvida här är fråga om en remuneratorisk gäfvä, eller om förpliktelsen att löna gäfvan är af emottagaren vid aftalets ingående utfäst. För vår del skulle vi antaga, att en sådan uttryckligen åtagen förpliktelse utgör grunden för gäfvotagarens skyldighet att vedergälla erhållen gäfvä. Till detta antagande ledas vi ej mindre af den isolerade ställning ifrågavarande stadgande skulle med en annan tolkning intaga till Västgötalagens öfriga bestämmningar om gäfvä, än af ofvan citerade stadganden i Östgötalagen, där det är fråga om en uttryckligen utfäst förbindelse att vedergälla erhållen gäfvä³⁾. Men äfven om man i meranämnda stadgande ser en reminiscens af fornatiders åskådningssätt och stadgandet således hade det inne-

¹⁾ Diplomatarium Suecanum N:o 1504.

²⁾ Gloss. till VgL. s. 413.

³⁾ Se härom närmare under s. 8.

håll Amira tillägger detsamma, är dess förekomst i den äldsta af våra landskapslagar icke tillräcklig grund att på detsamma bygga den äldre svenska rättens lära om gåfva.

Vidkommande Östgötalagens ofvan anförda bestämmningar antager Schlyter ¹⁾ att här är fråga om ömsesidiga skengåfvor. Rättsärendet, säger Schlyter, är i själfva verket ett köp eller skifte af lösegendom, men har ingåtts under formen af gåfva för att göra *vinen* obehöflig. Mot denna uppfattning invänder Amira, att den icke förklarar hvarför denna skengåfva måste lönas af en annan gåfva, och vidare anmärker Amira, att skengåfvan behandlas icke såsom köp eller skifte utan såsom gåfva ²⁾.

Med afseende å innehållet af nämnda stadganden synes den förklaring Schlyter gifvit desamma hafva mycket skäl för sig. Detta på grund ej blott af följande mening i stadgandet i Bygda Balken: *þo matte man giua, at egh uare uin til*, utan äfven af den bestämning i anförda stadgande af Vinsorda Balken, som ålägger gifvaren hemulsskyldighet, hvilken i regeln icke eger rum vid gåfva. Likväl är det svårt att utleta rätta innebörden af ifrågavarande stadganden. Så mycket står emellertid fast, att här är fråga om ett aftal, vid hvilket hvardera parten förpliktat sig att göra den andra en prestation, att skifta gåfvor. Denna skyldighet måste från hvardera sidan uppfyllas för att göra aftalet perfekt. Motprestationen är uttryckligen betingad och följer ingalunda af sig själf ur det faktum, att en prestation blifvit gjord.

Hvad slutligen beträffar det här ofvan afskrifna diplommet, skulle vi anse detsamma icke vara af den beskaffenhet att man ur detsamma kunde draga några bestämda slutsatser i fråga om begreppet gåfva. Med kännedom om den öfverflödiga omständlighet, som i dylika handlingar ofta röjer sig, kan man på de i denna urkund använda uttryck verkligt icke grunda det antagande, att gifvaren eller hans arfvingar utan anförda klausul skulle hafva rätt att återkalla gåfvan.

¹⁾ Gloss. till ÖgL. s. 283 ff.

²⁾ a. a. I s. 507 n. 1.

Den äldre rättens uppfattning af begreppet gåfva är emellertid icke att söka i stadganden, som hufvudsakligen hänföra sig till bevisrätten, eller i ett eller annat aktstycke, där parterna i mer eller mindre vidsträkt grad gjort bruk af sin aftalsfrihet. Utom anförda stadganden innehålla de gamla lagarna talrika bestämningar om gåfva, hvilka, ehuru endast berörande särskilda sidor af rättsförhållandet eller hänföra sig till särskilda arter af gåfva, likväl för en framställning af ifrågavarande ämne erbjuda ett rikare och tillförlitligare material än redan meddelade lagbestämmelser. Vi skola i det följande anförda några af dessa stadganden.

Vil man sinum swene eller frændæ, eller huen han vil iorþ giuæ, þa ma han giuæ af köpe iorþum þriþiungin, oc þe han hauer aflat innan hærræ þienæst, an eig af feþerni eller möþerni, eller arftaknæ iorþ, vtan arfui vili . . .¹⁾

Nu vill man eghu sinæ til klostærs eller kirkiu giuæ, han a wald hwat han will hældær præsti giuæ til föþu eller kirkiu til skruþz . . . och fortsättningen af samma stadgande.

Giwær man nokrum andrum goz, frændum eller swenum, standi þy ens at ærfwingiær wiliæ. Giwær man giæff mæþ rætz ærfwingiæ wiliæ . . . hawi ængin wald fram aleþ þa giæff atær brytæ, æn þæt ær giort mæd fastum ok fullum skiælum . . .²⁾

Gipter man skylmænna sith eller oskylt aff godze sino, ok dör sidan barnlös. gange ater gozit til then thet utgaff swa mykit utgiffuit war medla honum eller henne³⁾.

Vid en granskning af dessa stadganden kan man icke undgå att finna att i dem är fråga om en öfverlåtelse af förmögenhetsobjekt, som gör emottagaren rikare, på samma gång den minskar öfverlåtarens eller, såsom förbudet att mot arfwinges vilja ingå rättshandeln gifver vid handen, släktens förmögenhet. Likaså finna vi att gifvaren icke på

¹⁾ VgL II J. B. kap. 46.

²⁾ UpL. Kirkiu B. kap. 14 pr. Jfr härmed VmL. II Kristno B. kap. 11. SmL. K. B. kap. 12.

³⁾ M. E. St L. Ä. B. kap. 20.

något sätt antydes vara förpliktad att göra dessa gåfvor, utan han skänker sitt gods, emedan han *vill* göra så, hvarför man hos gifvaren måste förutsätta animus donandi såsom grund för rättsärendets ingående. Slutligen kan man icke i dessa stadganden läsa någon förpliktelse för gåfvotagaren att på ett eller annat sätt löna gifvaren för den prestation han gjort honom, än mindre rättighet för gifvaren att, i händelse hans gåfva lämnas olönad, återkalla densamma. Tvärtom förklaras en gåfva vara bestående, så snart den är gjord med iakttagande af de formaliteter lagen i detta afseende föreskrifver ¹⁾. Gåfva enligt nunämnda stadganden har sålunda samma egenskaper, som den moderna rättsteorin tillerkänner detta begrepp.

Men jämväl andra lagbestämmelser af betydelse för en riktig uppfattning af gåfvobegreppet kan den äldre rätten uppvisa. En sådan bestämning är stadgandet att arfvinge, som icke lämnat sitt samtycke till en af hans arfåtare gjord gåfva, i det fall, där sådant bifall är af nöden, har rätt att vid gifvarens död återtaga gåfvan utan lösen ²⁾. Vidare är det en genomgående grundsats i den äldre rätten att den, som genom gåfva afhändt sig en sak, i regeln icke var skyldig att stånda hemul ³⁾. Om nu, såsom Amira vill göra gällande, i begreppet gåfva ligger förpliktelse för gåfvotagaren att göra gifvaren en prestation af ett eller annat slag, om

¹⁾ Man jämföre ock uttrycket „standi det fult och fast“ i WmL. II Kristno B. kap. 13.

²⁾ Jfr t. ex. VgL. II add. kap. II § 12: Giwær mapder æller konæ iorp bort æller lösæ pænninge, þæt sum lagh sighiæ vtan arwæns ia ok vilie. væri gilt mæn han liuær, sum gaf ok eig længer...

³⁾ Denna grundsats, som också Amira (a. a. I s. 516) erkänner vara rådande i den äldre rätten, finnes dock icke uttryckligen uttalad i något af de stadganden, hvilka röra hemulsskyldigheten. Att emellertid en sådan förpliktelse icke eger rum vid gåfva, framgår ej mindre af den uttryckliga föreskrift om skyldighet att prestera hemul, som alla lagar meddela i fråga om köp eller skifte, än den natur af undantagsstadgande, som måste tillerkännas bestämningen i Västgötalagen (VgL. III. 101) angående arfvings skyldighet att till visst belopp stånda hemul för gåfva, hvilken hans arfåtare för sin salighets skull gjort kyrka eller kloster.

en öfverlåtelse genom gåfva af ett förmögenhetsobjekt tillförsäkrar öfverlåtaren en sak eller ett annat rättsgodt af samma värde, huru kan man förklara förekomster af anförda tvänne rättsgrundsatser? Hvarför gäller såsom allmän regel att arfvinge har rätt att utan lösen återkalla gåfva, som dock till följd af sin natur måste tänkas vara vedergäld? Det är ju icke sagdt att arflåtaren lidit någon minskning i sin förmögenhet¹⁾. Och då den, som genom gåfva erhållit ett förmögenhetsobjekt, i princip har lönat detsamma, hvarför är han sämre stäld vid klander än den, som köpt eller tillbytt sig en sak? Dessa frågor äro spörsmål, hvilka icke kunna tillfredsställande besvaras, om den af Amira gifna konstruktionen af begreppet gåfva vore riktig. Endast såvidt stadgandena i fråga kunde upplattas såsom bestämmingar för det undantagsfall, att erhållen gåfva lämnats olönad, vore de förenliga med Amiras konstruktion. Men nu äro dessa rättsgrundsatser, att arfvinge eger återkalla en utan hans bifall gjord gåfva utan lösen och att gåfvogifvare icke är skyldig att stånda hemul, uppställda såsom allmänna regler och hafva sin förklaring i den omständigheten, att arfvinge genom en af hans arflåtare gjord gåfva verkligt lider en minskning i sin förmögenhet, äfvensom att gåfvotagaren icke presterar någonting och fördenskull icke kan göra anspråk på hemul från gifvarens sida.

De egenskaper vi på grund af det anförda tillerkänt begreppet gåfva framträda jämväl hos de särskilda arter af gåfva, hvilka äro föremål för bestämning i de gamla lagarna.

Hvad först och främst beträffar *morgongåfva*, angifves densamma af Amira vara remuneratorisk i den äldsta rätten. Han åberopar härvid det bekanta stadgandet i Västgöta-

¹⁾ Förbudet att mot arfvings vilja genom gåfva föryttra egendom hänför sig visserligen i den yngre rätten endast till sådan egendom, som utgöres af arfvejord, och är utan tvifvel dikteradt af lagstiftarens sträfvan att bibehålla denna jord inom släkten, men att arflåtare jämväl kunde förmenas att bortgifva annan egendom, ses af ofvananförda stadgande i Västgötalagen.

lagens Giptar B. kap. 2¹⁾), enligt hvilket alt, som gifves såsom morgongåfva, icke är förtjänt, förrän äktenskapet blifvit genom sängliggningen fullbordadt. Enligt yngre rätt åter är morgongåfvan icke mer remuneratorisk, utan fordrar gengåfva. Såsom sådan framstår den gåfva hustru enligt Uplandslagens Ä. B. kapp. 4 och 9 pr, med flera lagrum, kan göra sin man.

Men dessa stadganden, hvilka äro af följande lydelse:

UpL. Ä. B. kap. 4 . . . *swa mykit sum morghon giæff ær, swa mykit ma husfru bondæ sinum ater giwæ, mæþ fastum ok fullum skielum, ok wæri swa full þön giæff, sum þe bonde hiænni gaff. þæssæ giæff nu ær saght, þa mughu þe giwæ hwat þær æru rikæri ællr fatökæri, husfrum sinum, swa mughu ok husfrun þöm ater j. gen giwæ, wæri ok þæt lagha giæff*²⁾).

UpL. Ä. B. 9 pr. Nu a bonde wald at giwæ husfru sinni til þriggiæ markæ, utæn morghon giæff, swa ma ok husfru giwæ bondæ sinum, ok alt at enu, morghon giæff atær, æn hun swa will . . .

gifva ingalunda tillkänna att någon förpliktelse uppstår för hustru att för morgongåfva gifva sin man en gengåfva. Hon är berättigad därtill och detta på den grund, såsom Nordström anmärker, att jämvikten därigenom bibehålles emellan mannens och hustruns släktjord³⁾), men skyldig är hon icke, *hon kan gifva, om hon så vill*. Begagnar hustru sig icke af denna rättighet, är morgongåfvan därför icke förvärdad. Enligt nuanförda stadganden, ej mindre än öfriga detta rättsinstitut rörande bestämningar, innebär morgongåfva en förmögenhetstillskyndelse för hustrun, är en öfverlåtelse af förmögenhet, gjord i afsikt att öka hustruns enskilda gods och såsom sådan från hustruns sida emottagen.

¹⁾ VgL. II. G. B. kap. 2: . . . alt þet sum gips at hindrædax a fæstnæþa stempnu ok lysis a giptær quelde. þet ær alt fult fangh iorþær æn um færþ komber a. annantingiæ a hindrædaghinum æller för. ok eig annat fyr æn þer koma bapin a en bulster æller a enæ ble.

²⁾ Jfr härmed UpL. Ä. B. kap. 4.

³⁾ Nordström Svenska Samhällsförfattningens historia del II s. 56.

En gáfva, som icke håller fordrar gengáfva för sitt bestånd och som för sin tillkomst har att tacka gifvarens liberalitet, är *hemföljd* till son eller dotter. Ingen är enligt äldre rätt tvungen att vid sons eller dotters giftermål gifva dem land och gods. Gifves emellertid hemföljd, är detta en skänk, som visserligen betraktas såsom förskott på arfvet, men likväl medför en ökning i hemföljdstagarens förmögenhet. Enligt uppsvensk rätt kan fader eller moder, när de så finna för godt, återkalla hemföljden¹⁾, hvilket enligt Amira är förklaringen, hvarför hemföljden icke behöfver lönas. Där emellertid hemföljden icke kan återkallas, där skall den enligt Amira vederställas. Och som lön angifver Amira den gáfva, som under namn af *munder* eller *vingiæf* gifves af brudgummen åt giftomannen²⁾, ehuru Amira tidigare³⁾ betecknat denna gáfva såsom gifven af tacksamhet därför att brudgummen erhållit sin brud af hennes giftoman. Hemföljdens obligatoriska gengáfva är också enligt Amiras framställning Östgötalagens *viþermund* åt kvinnan, till hvilken gáfva mannen är förpliktad, om hemföljden öfverstiger visst belopp. I detta fall lönas dock icke gifvaren, giftomaunen, utan tredje person, bruden. Detta angående hemföljd till dotter. Vid hemföljd till son uppvisar Amira icke någon gengáfva.

Beträffande åter *gáfva till kyrka* och kloster samt andra fromma inrättningar, kan det icke nekas att dessa gáfvor i de allra flesta fall äro gjorda i hopp om salighet, till syndernas förlåtelse, pro salute o. s. v. Men de innebära å andra sidan en ökning i emottagarens förmögenhet,

¹⁾ UpL. Ä. B. kap. 8. Nu gipter bonde son sin ællr dottor. giwær mæþ hænni iorþ ok lösræ. hawi þæt swa længi sum fapir ok moper. sighiæ ia viþ. ok æi længær. þy at ængin ma annæn quikkæn ærfvæ. æi barn ællr barnæ barn . . . § 1. Nu giptir man son sin. ællr dottor. ok giwær mæþ fylghþ mæþ. buþi a fæpærni ok mopærni. Dör sipæn fapir ællr moper. kræfiæ siskini sipan eptir lott sinum. bæri þa atar giptinæ til skipt mæþ swornum epe. ok taki þer hwart þeræ lott sin. systir ok broþir. æpti byþ sinni . . .

²⁾ Amira a. a. I s. 530.

³⁾ Amira a. a. I s. 522.

som motsvaras af en minskning i gifwarens, hvarför de ock kunna göras endast till visst belopp utan arfvingarnas samtycke. Och icke håller kan en sådan gåfva återkallas, om det t. ex. visar sig att den väntade förbättringen i hälsa icke inträder. Men om också dessa gåfvor skulle kunna betraktas såsom fordrande motprestation af den art, som utgöres af ett evigt lif, hälsa o. s. v., kan deras förekomst icke vara af den betydelse, att de skulle trycka någon prägel på gåfvobegreppet i den äldre rätten. I dag, som är, förekomma i katolska länder gåfvor under samma förhoppningar, men definitionen på begreppet gåfva uppställes icke efter det innehåll en sådan gåfva eger.

Hvad slutligen beträffar den gåfva af jord, som sker i ändamål att tillförsäkra gifvaren *lifstids vård och underhåll*¹⁾, har denna jämväl de egenskaper, som utmärka det moderna gåfvobegreppet. Ehuru de gamla lagarna stadga att sytningsgifvaren eger taga för sin kost så mycken jord, som noga efter lagens tariff motsvarar det underhåll gifvaren åtnjutit, medför aftalet emellertid en ökning af sytningsgifwarens förmögenhet. „Ty hvar och ett barn är skyldigt att föda fader och moder, ehvad de ega penningar därtill eller ej.“ När därför en fader ingår aftal med sina barn om sin framtida försörjning och i enlighet härmed öfverlätter till dem jord jämte annan egendom, utgör denna öfverlåtelse en verklig skänk från den sytningsbehöfvandes sida. Den har ock tillföljd en ökning i emottagarens förmögenhet. Ingen kan tvingas att ingå aftal om sytning. En fader eger rätt att sälja sin jord för föda och, sedan köpeskillingen blifvit förtärd, låta sina barn försörja sig. Att nu fadern i stället frivilligt lämnar sin förmögenhet åt sina barn, uppfattas därför såsom en akt af liberalitet. Och bestämningen att sytningsgifvaren eger taga efter sin arflåtare så mycket jord, som motsvarar det underhåll han presterat, är endast ett stadgande, som är gifvet i ändamål att förhindra en arfvinges gynnande på de öfriges bekostnad²⁾.

¹⁾ Se härom Axel Charpentier. Om Sytning.

²⁾ VmL. II Å. B. 7 pr: Gæfwer fæper ællær møper eno barne mera æn andro, hafve mæpan pôm lifwa ok æcke længær, sipan skal pæt til skift bæra.

Som resultat af vår nu slutförda undersökning kunna vi anteckna:

att gåfva enligt äldre rätt är ett institut, som tillhör förmögenhetsrätten,

att gåfva är en öfverlåtelse af förmögenhetsobjekt, som en person af liberalitet gör en annan,

att gåfva är en öfverlåtelse, som ökar gåfvotagarens förmögenhet, på samma gång den minskar öfverlåtarens,

att gåfvotagaren under nunämnda förutsättningar ingår på rättshandeln, som icke innebär för honom någon förpliktelse att med motprestation af ett eller annat slag löna gåfvan.

Gåfva enligt äldre svensk rätt skiljer sig således icke från det begrepp rättsteorin på grund af romerska rätts-satser bildat sig af detta institut.

Axel Charpentier.

Vore icke införandet hos oss af ett ordnad notariatväsende af behovet påkalladt?)

Då notariatväsendet är en för oss nästan helt och hållet främmande institution, torde det för ett riktigt bedömande af den uppställda frågan icke vara öfverflödigt att härvid i korthet beröra hufvuddragen af denna institution, sådan densamma gestaltat sig i flertalet af Europas kulturländer²⁾.

Enligt franska lagen af den 25 Ventöse år XI, förebilden för de flesta andra notariatlagar i Europa, äro notarierna offentliga ämbetsmän, anställda i ändamål att upptaga sådana urkunder och aftal, åt hvilka parterna böra eller vilja gifva den beviskraft, som tillkommer offentlig myndighets handlingar, samt för att bestyrka deras datum, förvara själfva afhandlingarna och af dem utfärda utskrifter (»grosse» eller »expédition») ³⁾. Denna beviskraft eller hvad man kallar offentlig trovärdighet innebär att urkunden eger fullt vitsord, ända tils dess falskhet eller oäkthet blifvit ledd i bevis, eller med andra ord att den, som bestrider handlingens äkthet, är skyldig att bevisa detta sitt påstående. Notariatvärksamheten förutsätter altså att notarierna äro med offentlig myndighet beklädda personer, om de också icke i alla afseenden betraktas såsom statstjänstemän i vanlig bemärkelse.

¹⁾ Denna uppsats afser att utgöra inledning till öfverläggningen rörande den på innevarande års program för juridiska föreningen uppställda elfte diskussionsfrågan.

²⁾ I åttonde årgången (1872) af denna tidskrift ingår en af R. H. författad uppsats om notariatväsendet i Frankrike och Italien, hvilken i särskilda punkter innehåller en mera detaljerad framställning af ämnet, än i förevarande uppsats med hänsikt till ämnets vidlyftighet ansetts lämplig, och till hvilken vi bedja att få hänvisa.

³⁾ Se härom vidare R. H:s uppsats pag. 4 o. följ.

Man anser allmänt att notariatinstitutionen leder sina anor från de romerska *tabelliones* eller *notarii*, hvilka mot betalning uppsatte och jämte vittnen bestyrkte skriftliga handlingar. Denna funktion, hvilken ofta utöfvades af slavar och frigifne, hade dock ej någon offentlig trovärdighet. En viss kontroll öfver tabellionerna infördes af kejsar Justinianus, som lät för dem utfärda en arbetsordning, men tabellionernas urkunder egde ännu icke i och för sig någon beviskraft, utan måste genom tabellionens och de närvarande vittnenas hörande styrkas, om innehållet eller äktheten sattes i fråga. Med det romerska väldet utbreddes sig notariatinstitutionen till Frankrike och Tyskland. I sistnämnda land hade man före Karl den stores tid ej känt något synnerligt behof däraf, enär det nästan uteslutande på parternes ed aulagda bevissystemet gjorde användandet af urkunder i processen öfverflödigt. Men enligt en af Karl den store utfärdad förordning skulle stadigvarande notarier tillsättas, hvilka ursprungligen voro anstälde såsom skrivare vid domstolarne, där äfven privata ärenden kunde uppgöras. De skriftliga akter, som af dem uppsattes, underskrefvos af rätten och egde fullt vitsord. Sedermera utbildade sig emellertid den praxis att notarierna utöfvade sin värksamhet äfven utom domstolarne, och då notarierna jämväl i detta afseende af kejsaren eller påfven erhöillo öfverhetligt bemyndigande, betraktades numera alla inför tillkallade vittnen behörigen affattade notariatinstrument såsom offentliga urkunder.

Mot slutet af medeltiden och i början af nya tiden förföll likväl i Tyskland notariatväsendets anseende, då högtställda personer (de s. k. hofpfalzgrefvarne), hvilka af regenterne erhöilit rätt att utnämna notarier, däraf gjorde sig en inkomstkälla och sålde befattningarna åt de mestbjudande, utan alt afseende å aspiranternes skicklighet och meriter. Ett botemedel mot detta missbruk tillgreps först i Preussen, där år 1709 notarierna ställdes under domstolarnes uppsikt och år 1771 en särskild instruktion för notarierna utfärdades.

Under innevarande århundrade hafva de flesta europeiska stater omgestaltat sitt notariatväsende, hufvudsakligen efter mönster, såsom redan antyddes, af den franska lagen

af 25 Ventöse år XI; och eger institutionen för närvarande så vidsträkt utbredning att, om man medräknar Sverige och Finland, där en del notariella förrättningar skola ske inför vissa tjänstemän, endast Lichtenstein, Montenegro, Rumänien, Serbien, några små tyska stater och omkring tio kantonen i Schweiz ännu helt och hållet sakna denna institution.

Formaliteterna vid upprättandet af en notariatsurkund äro i korthet följande. Öfver hvad parterne inför notarien öfverenskommit eller förklarat uppsätter denne ett protokoll, hvilket tillika skall innehålla, utom annat, uppgift om ort och tid för förrättningen, notariens namn och boningsort, vittnens namn, om sådana äro tillstädes, parternes namn, stånd och boningsort samt underskrifter af parterne, vittnena och notarien. Notarie och vittnen skola vara ojäfvige, och gälla för notarie i allmänhet samma jäf som för domare. Notarien är skyldig att öfvertyga sig om parternes identitet. Äro desse icke för honom kända, måste identiteten styrkas genom vittnen. I protokollet får i regeln icke något raderas, öfverkorsas eller införas mellan raderna. Blifver det af nöden att ändra eller tillägga något, skall sådant ske i marginalen eller i slutet och särskildt bestyrkas på samma sätt som själfva protokollet. Omfattar protokollet flera ark eller höra därtill bilagor, skall det hela genomdragas och förseglas eller pagineras och pagineringen bestyrkas.

Den originala akten eller protokollet stannar (utom i några få fall, såsom vid växelprotester, bestyrkande af parts underskrift under en handling m. m.) i notariens förvar och parten tillhandahålles blott en utskrift (expédition eller grosse), hvilken då besitter egenskaperna af en offentlig urkund. Utskrift till tredje person får lämnas endast med parternes begifvande eller på grund af domstols föreskrift, och i originala protokollet skall antecknas när och åt hvem expeditioner utfärdats. Dessa bestämningar åsyfta uppenbarligen att betrygga allmänhetens förtroende till institutionen och förekomma det obehöriga personer kunna skaffa sig kännedom om enskildes angelägenheter. I samma syfte åligger äfven notarie att iakttaga tysthetsplikt i fråga om de saker, om hvilka han i sådan egenskap får kännedom; och denna för-

tegenhetsplikt går beträffande notarierna längre än för tjänstemän i allmänhet. Icke ens myndighet, som har uppsikt öfver notarien, tillkommer obegränsad rätt att genomläsa hans urkunder. Obefogadt uppenbarande af privathemligheter bestraffas enligt tyska strafflagen med böter ända till 1500 riksmark eller fängelse ända till tre månader, d. v. s. notarie likställes i detta afseende med offentlig sakförare, läkare, apotekare m. fl.

Notarien är ock vanligen pliktig att föra ett notariatsregister, däri alla akter, till hvilka han medvärvat, korteligen antecknas i kronologisk ordning. I detta register får ej håller radering eller anteckning mellan raderna ega rum. Den myndighet, hvilken tillkommer uppsikt öfver notarien, är berättigad att på notariens kontor när som helst genomse och granska detta register samt jämföra det med protokollet, dock sålunda att notariens förtegenhetsrätt och plikt ej trädas för nära.

Beträffande notariernes ställning har redan i det föregående anmärkts att de äro med offentlig myndighet beklädd, ehuru icke statstjänstemän i vanlig bemärkelse. Staten utnämner notarierna (i Preussen, Österrike, Spanien genom justitieministern, i England genom lordkanslern, i Frankrike genom republikens president), vakar däröfver att de uppfylla sina plikter, fordrar stundom af dem ställande af kaution för klienternas säkerhet, men i öfrigt bekymrar sig staten icke om dem, bestrider ej deras aflöning och drager ej håller försorg om deras pensionering. Uti Irland måste notarien till och med för utöfningen af sitt yrke betala en årlig afgift till statskassan. En tysk författare d:r A. Weissler definierar därför notariens ställning sålunda: »Notarien hör till de personer, hvilka äro offentligen anställda för besörjande af vissa angelägenheter; han är tjänsteman (Beamter), men ingen myndighet (Behörde). Såväl gentemot statsmyndigheterna som parterna är han en privat person, gentemot de förra för så vidt icke tjänsteuppsikt kommer i fråga. Staten är ej skyldig att ersätta notarien för de skador, denne vid yrkets utöfning kan lida, ej håller parterna för notariens fel eller försummelser.»

I den preussiska monarkin, hvarest man genom en lag af den 15 juli 1890 sökt i väsentliga punkter åstadkomma enhetlighet i notariatväsendet, tillhör uppsikten öfver notarierna i deras tjänstevärksamhet presidenterne i »Landtgerichte» och »Oberlandesgerichte» samt justitieministern. Någon egentlig bestraffningsrätt i sådant afseende tillkommer dem dock icke. Disciplinära förseelser af notarierna åtalas vid en s. k. disciplinarsenat af »Oberlandesgericht» utaf statsåklagare å ämbetets vägnar. Notarie kan ådömas disciplinära straff icke allenast för öfverträdande af de plikter, som ämbetet pålägger honom, utan ock för sådana handlingar inom eller utom ämbetet, hvilka kunna skada det förtroende, det anseende och den aktning, hvarat' desse funktionärer nödvändigtvis böra vara i besittning. Straffen äro: varning, tillrättavisning, böter (högst 1500 riksmark) och skiljande från befattningen. Är förseelsen i allmän lag belagd med straff, sker åtalet i vanlig rättegångsväg vid allmän domstol. Såsom instans öfver de nämnda disciplinarsenaterna fungerar den stora disciplinarsenaten vid »Oberlandesgericht» i Berlin. — I Ryssland stå notarierna äfven under domstolarnes uppsikt.

I Frankrike utöfvas den disciplinära myndigheten öfver notarierna dels af notarial- eller disciplinskamrar (chambres de discipline) bestående af minst 7, högst 19 utaf vederbörande notarialförening valda medlemmar, alt efter antalet notarier inom hvarje arrondissement, dels af domstol. Notarialkamrarna kunna ej ådöma andra straff än återkallelse till ordningen, enkel censur, censur med tillrättavisning inför kamraren m. fl. ordningsstraff. Böter, suspension och afsättning ådömas endast af domstol. — Uti Italien, Österrike-Ungern, Spanien m. fl. länder utöfvas, likasom i Frankrike, den närmaste tillsynen och den disciplinära myndigheten öfver notarierna icke blott af domstolarna och statsåklagarene, utan äfven af notarialkamrar eller kollegier.

Enligt den preussiska lagen af den 15 juli 1890 sammanfaller notariens värksamhetsområde i allmänhet med den »Oberlandesgerichts» domkrets, inom hvilken han är anställd. Städer, som hafva mera än 100,000 invånare, kunna delas i skilda notariatdistrikt, inom hvilka notarie

skall hafva sin bostad och ämbetslokal. Notariatshandlingar, som af notarie företagas utom hans värksamhetsområde, betraktas blott såsom privata urkunder.

I Frankrike finnas trenne klasser af notarier. De till lägsta klassen hörande hafva sin stationsort och sitt distrikt gemensamt med fredsdomstolarne (tribunaux de paix). Notarierna af närmast högre klass äro stationerade på den ort, där en domstol af första instansen (tribunal de première instance) har sitt säte, och deras värksamhetssfär sammanfaller med denna domstols. Högsta klassens notarier äro anställda vid appelldomstolarne (cours d'appellation), inom hvilkas domkrets de ock ega utöfva sitt yrke.

I Österrike sammanfaller det område, inom hvilket notarie får utöfva sin värksamhet, med domkretsen för den kollegiala underdomstol, för hvilken han utses. I Italien utgöres detta område af den notarialkammars distrikt, under hvilken han sorterar.

Såsom kompetensfordringar för notarie uppställas i Frankrike, utom 25 års ålder och fransk medborgarrätt, att sökanden skall hafva viss tid (i regeln 6 år) tjänstgjort på notariatkontor samt prestera intyg öfver sedlig vandel (moralité) och erforderlig skicklighet, utfärdadt af notarieller disciplinskammaren i det distrikt, för hvilket han önskar varda anställd. Fordran på särskild ämbetsexamen finnes icke i lag uppställd, ehuru praxis utbildat sig därhän, att en dels muntlig dels skriftlig examen af notarialkammaren företages, innan den utfärdar omförmälda intyg. — Enligt italiensk rätt fordras af notarie jämväl en viss förberedande tjänstetid, ehuru betydligt kortare än i Frankrike, intyg öfver aspirantens moral, utfärdadt af municipal auktoritet, samt ett kunskapsprof, hvilket afläggas inför en särskild examenskommission. — I Preussen fordras numera enligt lagen af den 15 juli 1890 för beklädande af notariatbefattning enahanda kompetensvilkor, som för utöfvande af domareämbete äro föreskrifna. I en del tyska stater voro fordringarna tidigare ännu strängare. Exempelvis må nämnas att enligt Hannovers notariatsordning af den 18 september 1853 till

notarie kunde utses endast den, som fyllt 30 år samt minst tre år varit anställd såsom domare eller advokat.

På det att notarie icke må utsättas för frestelsen att vårdslösa med sin syssla eller svika allmänhetens förtroende, är det vanligt att innehavandet af vissa tjänstebefattningar förklarats vara med ett notariat oförenliga. Sådant är förhållandet i Frankrike med åtskilliga stats och kommunala tjänster. Särskildt må påpekas att advokatbefattning icke får med notariatsyssla förenas. — I Preussen gäller för närvarande beträffande notarierna detsamma som om statstjänstemän i allmänhet, eller att ingen må öfvertaga en bitjänst eller bisyssla, med hvilken en *fortlöpande* remuneration är förbunden, utan föregående uttryckligt medgifvande af de myndigheter, under hvilka resp. befattningar subordinera. Denna bestämmning lägger altså intet hinder i vägen för att notariat och sakföraressyssla förenas i samma persons hand; och hafva jämväl förhållandena i praktiken mångenstädes, i synnerhet i mindre inkomstgifvande distrikt, gestaltat sig på sådant sätt. Vål hafva stundom röster höjts för ett absolut förbud mot dessa befattningars förenande, men de ansatser, hvilka i sådant hänseende blifvit gjorda, hafva ådagalagt att många notariat blifvit så litet inbringande, att de icke lämnat sina innehafvare en anständig bärgning. Till belysande häraf må nämnas att i Rhenprovinserna, hvarest notariatsordningen af 1822 förbjöd notarie att utöfva sakförarevärksamhet, utaf 226 notariatposter ända till 29 sådana fått på en gång stå obesatta, hvarföre man där genom en lag af den 13 april 1888 nödgats ändra bestämningen därhän, att dessa sysslor kunde förenas på sådana orter, hvarest behof däraf förelåge.

Ett skarpt särskiljande mellan notariat- och sakförarevärksamhet är, utom i Frankrike, genomfördt i de forna romaniska staterna förutom Spanien, i flera tyska stater, såsom Bajern och Baden, i Österrike, Ryssland, Nederländerna m. fl. — I England kunna en del sakförarebefattningar (sollicitors och attorneys, men icke barristers) vara med notariatsyssla förenade.

Innan notarie tillträder sin befattning, skall han aflägga

tjänsteed inför domstol samt inlämna sin namnunderskrift till alla domstolar inom hans värksamhetsdistrikt.

För att så vidt möjligt säkerställa dem, som anlita notarie, emot skada i följd af vårdslöshet eller svikligt förfarande från dennes sida, uppställas i en del lagar fordran på kaution, antingen till fixt belopp eller ock varierande för olika klasser af notarier och efter afkomsten från sysslan. Högsta kautionsbelopp fordras i Petersburg, nämligen ända till 25,000 rubel, medan på de minsta orter i Italien fordras endast 100 lire. Detta kautionssystem har dock på flera håll, t. ex. i Preussen, öfvergifvits af mångahanda skäl och förnämligast med hänsyn därtill, att äfven den betydligaste kaution icke kan utgöra en verklig och fullständig säkerhet för alla de klienters intressen, hvilka anlita notarien.

Då flera utländska lagar föreskrifva att för vissa rättsärenden ovilkorligen erfordras medvärkan af notarie, pålägges det ock allmänt notarien såsom en oeftergiftlig plikt att icke vägra sitt biträde åt någon, som honom därom anlitat, såvida icke den ifrågasatta öfverenskommelsens eller uppgörelsens innehåll är emot strafflagen stridande. För den skada, som uppstår genom obehörig vägran, är notarie skyldig ersättning.

Såsom tidigare framhållits, erlägger staten icke någon lön åt notarien. Hans inkomster utgöras uteslutande af de ersättningar, som tillfalla honom af klienterna, hvilka taga hans biträde i anspråk. I en del länder finnas i sådant afseende fastställda tariffer, i andra åter beror arfvodet dels på öfverenskommelse mellan notarien och klienten, dels på utbildad praxis, dels eger domstol afgöra om beloppet af den notarie tillkommande godtgörelsen. I allmänhet rättar sig ersättningens storlek efter värdet eller beloppet af det, som utgör föremål för afhandlingen, arbetsmättet, om förrättningen sker inom eller utom ämbetslokalen, nattetid o. s. v. I Preussen, där värksamheten på alla områden, såsom bekant, är strängt reglementerad, finnas äfven de mest minutiösa tariffer öfver notariernas sportler upprättade.

Några statistiska uppgifter angående förhållandet mellan antalet inmatrikulerade notarier och invånareantalet i olika

länder torde i denna framställning icke sakna intresse. Ur en af justitierådet Schlieckmann i sådant afseende efter förhållandena år 1892 uppgjord tabell framgår att i nedanuppräknade länder på *en* notarie belöper sig följande invånareantal, nämligen: i Belgien 5,854, i Frankrike 4,500, i Grekland 5,627, i England och Skottland 45,705, i Irland 156,872, i Italien 4,695, i Nederländerna 5,408, i Österrike 23,730, i Portugal 27,695, i Spanien 7,452, i Preussen 17,487 och i Mecklenburg-Schwerin, där relativt största antal notaries förekommer, en för 3,046 invånare. Uppgifter för Ryssland och Turkiet saknas.

Slutligen må här beröras en egendomlighet, som vidlåder det franska notariatväsendet, nämligen notariatarkivens eller byråernas öfvergång från en innehafvare till en annan genom köp. Då franska staten under konungarne närmast före revolutionen ofta var i penningeförlägenhet, plägade regeringen försälja notariatbefattningar med rätt för köparen eller hans arfvingar att åter i sin tur sälja sysslan jämte de samlade akterna. Pröfningsrätt i afseende å köpcaftalen blef väl justitieministern förbehållen, men denna pröfning torde endast undantagsvis ledt till underkännande af ett aftal. Följden häraf har blifvit att prisen på notariatbyråer (*études*) uppskrufvats till fabelaktiga summor. Redan år 1845 skall man i Paris för en »étude» hafva erlagt ett pris af 400,000 francs och för närvarande betingas för en sådan ända till en miljon francs. Olägenheterna af detta system hafva emellertid icke uteblifvit. Sträfvan att så fort som möjligt förtjäna in det af notarien erlagda priset lockar honom in i allehanda vågade affärstransaktioner och spekulationer, så att numera konkurser och försvinnningar bland notarierna ej höra till sällsyntheterna.

Efter det Elsass-Lotrigen införlifvats med tyska riket, har notariernas eganderätt till deras arkiv blifvit i sagda land af regeringen å laga väg inlöst. Därvid tillgick sålunda att enhvar notarie bekom en ersättning, motsvarande medelinkomsterna för åren 1865—1870, kapitaliserade efter den ränta, som vid senaste före den 1 juli 1870 uppgjorda, vederbörligen godkända öfverlåtelse blifvit utfäst. För detta ända-

mål åtgick ett belopp af 15,176,880 riksmark eller i genomsnitt cirka 100,000 riksmark för hvar notarie.

I Frankrike har ock regeringen ifrigt bemödat sig om att råda bot för ofvanantydde onda. Senast har presidenten Carnot gjort försök i denna riktning; men dessa försök hafva strandat mot de stora penningesummor, som godtgörandet af landets cirka 8000 notarier skulle uppsluka och hvilka efter enahanda beräkningsgrund, som tillämpats i Elsass-Lotringen, komme att uppgå till omkring en miljard francs.

Att gestaltningen af bevissystemet i processen utöfvar ett icke ringa inflytande ej blott på det dagliga lifvets uppgörelser utan äfven på hela rättegångsförfarandet, är obestridligt. Där vittnesbeviset är förhärskande, skall man ej undgå att finna hurusom ofta en viss osäkerhet i bedömandet af rättshandlingar gör sig gällande och rättegången i allmänhet drages ut på längden, medan åter användningen af skriftliga bevis åstadkommer större tillförlitlighet samt en enkelhet och en skyndsamhet i lagskipningen, som med vittnesbeviset icke kan ernås. Men utom denna väsentliga fördel medför ett allmännare anlitande af skriftliga urkunder såsom form för rättshandlingar också en icke mindre viktig, nämligen förebyggandet af onödiga tvister. Då skriften troget bevarar hvad man åt densamma anförtrott, kunna kontrahenterna därur när som helst öfvertyga sig om huru rättsförhållandet dem emellan är beskaffadt och sålunda mången gång afhållas från en förhastad rättegång, — en omständighet, hvilken särskildt i vårt land, hvarest processlystnaden kan, åtminstone i vissa trakter, sägas utgöra ett nationallyte, förtjänar synnerligen beaktas. I följd häraf och då det bör ligga i statens intresse ej mindre att den rättsökande utan onödig tidsutdräkt varder förhjälp till sin rätt, än att domstolarne ej varda öfverhöfvan betungade, hör också befordrandet af sådana institutioner, som uppmuntra och underlätta begagnandet af skriftliga urkunder och särskildt sådana med offentlig trovärdighet till de uppgifter, dem lagstiftningen icke får förbise. Erfarenheten från utlandet gifver vid

handen att ett ordnad notariatväsende i hög grad befördrat dessa syftemål, och de olägenheter, hvilka undantagsvis träd i dagen, hafva berott på säregna förhållanden, de där öfverhufvud icke utgjort något för själfva institutionen väsentligt och sålunda lätteligen böra kunna undvikas. Men denna erfarenhet visar också att notariernes värksamhet indirekte utöfvat ett i hög grad gagnande inflytande. En samvetsgrann notarie betraktar det nämligen såsom sin moraliska skyldighet att upplysa sina klienter om arten och beskaffenheten af de rättsärenden, desse ärna afsluta, samt om följderne af desamma äfvensom att söka åvägabringa förlikning mellan parter, där tvistigheter redan uppkommit. Af hvilken ofantlig vikt och betydelse en sådan rådgifvande och förmedlande värksamhet af en uppdraget fullt vuxen och om dess grannliga beskaffenhet medveten person vore för allmogeen i våra vidsträckt landsbygder, där den nu ofta ligger i händerna på okunniga och mer eller mindre samvetslösa knutskrifvare, framstår för öppen dag.

I början af denna framställning nämndes redan att notariatväsendet är en för vårt samhällsskick nästan fullkomligt främmande institution. Ut i en del författningar finnas väl spridda stadganden, hvilka hänföra sig till notariatförrättningar, t. ex. i växelstadgan och sjölagen, men dessa beröra blott en speciell detalj af notariatfunktioner, nämligen upprättande af protesturkunder. Denna notariatvärksamhet utöfvas i städerna af notarius publicus, hvilken befattning i större städer, där särskild magistratssekreterare finnes anställd, plägar vara med sistsagda tjänst förenad, men i öfriga städer handhafves af borgmästaren. På landet ankomma dessa funktioner å kronofogde eller kronolänsman och i fråga om sjöprotester äfven å tullkammare.

Men utom för dessa i lag föreskrifna uppdrag pläga parter icke sällan anlita notarius publicus äfven i andra fall, såsom vid bestyrkande af fullmakter, vidimation af afskrifter m. m. Och ehuru vår lag icke, såsom t. ex. den tyska och franska rätten, innehåller något uttryckligt stadgande därom att handlingar, som äro i viss, bestämd form utfärdade af offentlig myndighet eller en med offentlig

trovärdighet beklädd person, på grund däraf utan vidare åtnjuta presumption om deras äkthet, behandlas dock äfven hos oss, i följd af den frihet, som i fråga om pröfningen af skriftliga bevis är lagd i domarens hand, såväl nyssnämnda, af notarius publicus bestyrkta, som andra offentliga handlingar i allmänhet ¹⁾ efter enahanda grundsatser, som i den moderna doktrinen äro gällande. — Ännu må här nämnas att speciella föreskrifter angående bestyrkandet af handlingars autenticitet ingå i k. kungörelsen den 21 mars 1853, men dessa föreskrifter gälla endast sådana afhandlingar, som äro upprättade i Finland och skola till värkställighet befordras inom kejsaredömet samt tvärtom.

Vi finna sålunda att de bestående förhållandena på intet vis kunna anses tillfredsställa de kraf, som samhällslivets utveckling ställer på nödigt biträde i nu ifrågavarande afseende för medborgarene vid uppgörandet af deras rättsliga angelägenheter; och någon tvekan i hvilken riktning svaret på den fråga, som utgör ofvanskriften för denna uppsats, skall utfalla, synes altså icke böra förekomma. Men om redan nu inga tvifvelsmål förefinnas angående nyttan och behovet af ett ordnad notariatväsende, blir behovet däraf vida större, om, såsom det är att hoppas, inom en icke altför aflägsen framtid ett på muntlighets- och omedelbarhetsgrundsatserna fotadt rättegångsförfarande varder hos oss infördt. Det inses nämligen utan någon vidlyftigare utläggning, hvilka olägenheter å ena sidan äro förknippade med vittnens framställande inför den dömande domstolen, där afstånden äro större, såsom fallet blefve i fråga om de tilltänkta lagmansrätterna, samt hvilka fördelar å andra sidan användandet af skriftliga handlingar med offentlig trovärdighet i detta afseende erbjuder. Och än mera i ögonen fallande varda svårigheterna i afseende å bevisningens pröfning i högre instans, om denna grundas på vittnens utsagor.

Är man nu ense om behovet af ett ordnad notariatväsende, återstår att tillse på hvad sätt dess införande hos oss kan lämpligen realiseras. En anmärkningsvärd stötesten

¹⁾ Se härom vidare Wrede, Grunddragen af bevisrätten p. 65.

i detta, likasom i många andra afseenden utgör befolkningens på landsbygden gleshet. För att ej afstånden till notariens ämbetslokal må varda så stora, att anlitan- de af hans biträde blefve förenadt med betydande uppoffring af tid och kostnader, borde notariatdistrikten under inga omständigheter blifva vidsträktare än de nuvarande domsagorna. Men äfven dessa äro i många delar af landet af det omfång att distanserna utan tvifvel ofta skola afskräcka från notariens anlitan- de, där icke sådant är oundgängligen nödigt. Dock uppställer sig den ekonomiska sidan af saken hindrande emot en delning af landet i altför små notariatdistrikt, äfven om nödiga krafter därtill funnes att tillgå. Det synes nämligen icke vara skäl att förutsätta något bidrag från statsvärkets sida till notariatväsendets bekostande, utan borde institutionens ekonomiska existens helt och hållet uppbäras af de arfvoden, dem notarierna för sina förrättningar egde uppbära. Men om notariens värksamhetsområde mycket inskränkes, löper man fara att inkomsterna af befattningen blifva så små, att de icke lämna innehafvaren nödtorftig bärning.

Skulle nu landsbygden indelas i lika många notariatdistrikt, som domsagor för närvarande finnas, eller 62, så komme på hvarje notariatdistrikt en befolkning af i medeltal 35,700 personer, hvilket öfverstiger medeltalet i de flesta europeiska stater, där notariatväsendet tillvunnit sig ett högre anseende. — Dessa områden blifva väl, såsom redan antydes, något stora. Men om framdeles det af komitén för revision af lagstiftningen angående rättegångsväsendet tilltänkta förslaget till landets indelning i judicielt afseende, enligt hvilket landsdomsagornas antal beräknats till omkring 100, komme till utförande och notariatdistrikten ställes i öfverensstämmelse härmed, blefve dessa distrikt i allmänhet betydligt minskade till sitt omfång och notarien sålunda för befolkningen lättare tillgänglig.

På bedömandet af frågan om notariatdistriktens storlek utöfvar ock spørsmålet, hvilka åligganden, som komme att honom anförtros, ett väsentligt inflytande. Då man kan taga för gifvet att de egentliga notariatgöromålen, åtminstone till

en början, icke komma att uppgå till sådan mängd, att de lämna notarien en tryggad ekonomisk existens, måste tillfälle till annan sysselsättning och inkomst beredas eller lämnas honom öppet. I detta afseende länkas tanken osökt därpå att värkställandet af bouppteckningar och arfskiften måhända kunde, såsom flerstädes i utlandet, anförtros åt notarierna. Redan den svenska lagkomitén har i ett af sina år 1826 publicerade lagförslag uttalat den uppfattning att bouppteckningar och skiften i sterbhus, såsom förrättningar af vikt, både för enskild säkerhet och allmän ordning borde äfven på landet värkställas af vissa därtill förordnade ämbetsmän; och föreslog komitén att dessa förrättningar skulle uppdragas åt s. k. häradsnotarier, hvilka tillika vore protokollsförare vid häradsrätterne.

Hvad nu först städerna beträffar, skola bouppteckningar och skiften i sterbhus efter personer, hvilka icke tillhört frälse- eller prästeståndet, såsom bekant förrättas af två eller flere redlige män, som därtill af borgmästare och råd förordnas; och torde öfverhufvud sådan praxis hafva utbildat sig att dessa förrättningar värkställas i tur af borgmästarene och rådmännen, hvilka enligt bestämd grund fördelat förrättningsprocenterna sig emellan. Genom k. förordningen den 15 augusti 1883 har emellertid sådan förändring vidtagits, att boupptecknings- och skiftesprovisionerna i de städer, där borgmästare och rådmän förut åtnjutit omförmälda afgifter, numera tillfalla stadskassan och fixa vederlag åt bemälde tjänstemän utgifvas, men värkställandet af förrättningarna ankommer fortfarande på medlemmarne i såväl magistraten som rådstufvurätten.

Ehuruväl förrättandet af bouppteckningar och skiften synes vara en för den egentliga jurisdiktionen något främmande uppgift, vilja vi dock icke nu omedelbart tillstyrka en förändrad anordning i detta afseende för städerna. Men om, såsom ifrågasatt är, åtskilnaden mellan underdomstolar i stad och på landet varder upphäfd och alla domare komma att af statsväirket aflönas, förefinnes icke vidare tillräcklig anledning att bibehålla omordade skyldighet för underdomarene i stad. Och då magistraternes ledamöter i följd af

deras fåtalighet och mängden af andra dem åliggande göromål ensamme icke komme att medhinna alla bouppteckningar och skiften, skulle enligt vår tanke skyldigheten att värkställa sagda förrättningar lämpligen böra med notariatsyslan förenas; och kunde notarien i sådant fall tillförsäkras någon mindre del af den stadskassan tillfallande provisionen såsom ersättning.

Vidkommande åter landsbygden, hvarest sterbhusdelegare för närvarande ega till bouppteckningar och skiftens hållande anlita hvem de helst själfve vilja, vore det önskvärdt att dessa förrättningar där handhades af mera kompetenta personer, än hvad i allmänhet nu är fallet. Väl åligger det häradshöfdingarne att vid boupptecknings- och skiftesinstruments mottagande noga tillse det icke okunniga eller oskickliga personer få med sådana förrättningar sig befatta. Men af lätt insedda skäl kan denna efterföljande kontroll icke vara lika värksam, som om domaren eller domstolen på förhand finge bedöma förrättningsmannens lämplighet, eller om dylika förrättningar uteslutande ankomme å vissa, därtill kvalificerade personer. En bestämning, som helt och hållet skulle upphäfva sterbhusdelegarenes på landet valfrihet i detta hänseende, vore dock altför radikal. Också kräfva bouppteckningar i de flesta fall icke håller något större mått af insikt eller skicklighet, hvarföre i afseende å dem ett sådant amendement vore nog, att förordnande för uppteckningsförrättare borde hos domstolen eller, då rätten på landet så sällan är samlad, hos domaren på förhand utvärkas. Däremot borde skiften af kvarlåtenskapen i sterbhus, där omyndiga arfvingar finnas eller utrikes stadd persons rätt skall iakttagas, få värkställas endast af personer, som besitta därtill nödiga kvalifikationer. Och till dessa skulle själfallet notarierna räknas. Dessutom kan det tagas för gifvet att, om notarier en gång finnas och en viss måttlig taxa för deras förrättningar varder faststeld, desse ofta komma att anlitas för syslanden af ifrågavarande art, äfven där sådant icke är obligatoriskt.

Vidare förtjänar i detta sammanhang beröras frågan huruvida notariatbefattning bör kunna med annan befatt-

ning, närmast sakförareyssla, förenas. Från principiell synpunkt vore det utan tvifvel riktigt att ett sådant förenande icke finge ega rum, enär notariens värksamhet i allmänhet bör ställas på en så objektiv ståndpunkt som möjligt, medan en advokat däremot ofta kommer att se saken från en mera ensidigt subjektiv synpunkt och icke alltid kan intaga den opartiska hållning, som notariatsysslans rådgifvande och förmedlande karaktär förutsätter. Emedan man likväl i utlandet icke kunnat undgå att, utan afseende å nyssantydde oegentligheter, medgifva förenandet af dessa sysslor för att, såsom vi sett, förskaffa tillräcklig utkomst åt innehafvaren, så och då här till kommer att hos oss, åtminstone till en början, brist på kompetente aspiranter helt säkert skulle göra sig gällande, i händelse notarierna icke finge utses bland sakförarenes leder, torde det tilsviðare icke vara skäl att i detta afseende uppställa någon inskränkning. Möjligheten står ju alltid öppen att, sedan nödig erfarenhet vunnits därom att en notariatsyssla i och för sig gifver sin innehafvare tillräcklig sysselsättning och inkomst, vid dess återbesättande stipulera sådant vilkor, att innehafvaren icke vidare finge befatta sig med sakförarevärksamhet.

Hvad sedan beträffar frågan om de fordringar, som i afseende å notariernes kompetens böra uppställas, synes det såsom om man härvid borde halva till ögonmärke att institutionen komme att uppbäras af personer, hvilka åtnjuta allmänhetens förtroende och tillika ega erforderlig skicklighet ej blott att behörigen konstatera parternas viljeförklaringar, utan äfven att dem emellan utöfva en rådgifvande och förmedlande värksamhet. En sådan värksamhet förutsätter emellertid, om den skall handhafvas med nödig insikt, ett icke ringa mått af kunskap i lagfarenheten, hvarföre ock, därest man icke vill för detta ändamål anordna en särskild examen, fordran på sådana kunskapsprof, som för utöfning af domareämbete äro föreskrifna, torde böra för notarierna uppställas. Denna fordran har äfven af komitén för revision af lagstiftningen angående rättegångsväsendet ansetts böra föreskrifvas i afseende å offentliga sakförare, ur hvilkas krets

notarierna med all sannolikhet komme att företrädesvis sökas.

Nära till frågan om fordringarna i afseende å notariernes kompetens ligga spörsmålen, af hvilken myndighet de skola utnännas, och om uppsikten öfver notariernas värksamhet samt den disciplinära befogenheten i afseende å dem. — Enligt vår tanke kunde utnämmandet lämpligast ske af hofrätt, efter förslag af vederbörande rådstufvurätt eller häradshöfding. — Och hvad sedan uppsikten samt den disciplinära myndigheten öfver notarierna beträffar, förtjänar framhållas att öfveralt i de länder, där notariatväsendet står på en högre nivå, för upprätthållande af ståndets anseende och allmänhetens förtroende till detsamma ansetts nödigt såväl att tillägga domstolarne en viss uppsikt öfver notarierna, som att stadga disciplinära straff icke allenast för förseelser, begångna af notarie vid utföningen af hans tjänst, utan äfven för sådana till privatlivet hörande handlingar, hvilka kunna minska aktningen och förtroendet för ståndet. Denna disciplinära befogenhet, hänförande sig speciellt till förseelser, hvilka icke hemfälla under allmän strafflag, är mindre egnad att handhafvas af de allmänna domstolarne, hvarföre ock, såsom redan nämts, särskilda myndigheter, dem vanligen notarierna själfva ega utse, för ändamålet finnas tillsatta. Då det är af synnerlig vikt att institutionen redan från början kringgärdas med nödiga garantier för att klienternas intressen varda med redlighet och samvetsgrannhet af notarierna iakttagna, hålla vi före att bestämmningar, hvilka afse en sådan öfvervakande och kontrollerande värksamhet, vid institutionens införande hos oss icke håller få förbises.

Att här ingå på närmare detaljbestämmningar i sistantydde och andra afseenden skulle emellertid leda oss för vidt. Vi inskränka oss endast till att angående de notarierna tillkommande ersättningar uttala den uppfattning att dessa i allmänhet borde, på sätt äfven beträffande sakförare är ifrågasatt, utgå efter fastställd taxa. Härtill förefinnes så mycket större anledning, som notarierna borde vara anstälde för vissa områden och allmänhetens valfrihet så-

lunda härutinnan blefve mera inskränkt än i afseende å saksförarene.

Med anslutning till hvad i det föregående anförts, tillåta vi oss sammanfatta vårt förslag till svar på den uppställda frågan i följande punkter:

att införandet hos oss af ett ordnad notariatväsende, såsom befordrande viktiga samhällsintressen och i synnerhet skyndsamhet i lagskipningen, vore högeligen af behovet påkalladt;

att notariatväsendets organisation skulle byggas i hufvudsak på nedanstående grunder:

att till en början för hvarje domsaga och större stad åtminstone en notarie tillsättes, men de mindre städerna i sådant afseende förenas med kringliggande domsaga till ett notariatområde;

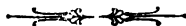
att såsom kompetensvilkor för notarie uppställas sådana kunskapsprof, som för utöfning af domarcämbete äro föreskrifna;

att notarie utnämnes af hofrätt, efter förslag af härads-höfding eller rådstufvurätt, samt att nödig uppsikt och disciplinär kontroll öfver notariernes värksamhet anordnas;

att notariatbefattning, där sådant af omständigheterna påkallas, må med annan syssla, företrädesvis saksförarebeställning, förenas; äfvensom

att notaries arvode bör utgå efter fastställd taxa.

August Jusélius.

Rättsfall.

1.

Äro valmännen vid Kejserliga Alexanders Universitetet berättigade att vid Universitetets landtdagsmannaval följa en af dem antagen valordning, hvilken tillåter valberättigad att rösta på ett mindre antal personer än det, som skall väljas?

Tolkning af § 11 L. O.

Vid den 23 och 30 september 1896 på föranstaltande af Universitetets Konsistorium hållna sammanträden öfverenskommo Universitetets till deltagande i landtdagsmannaval berättigade lärare och tjänstemän, att till 1897 års landtdag skulle tvänne fullmäktige af bemälda lärare och tjänstemän utses samt att vid valet af desse fullmäktige enhvar väljande egde aflämnat två valsedlar, hvardera upptagande namnet på en till landtdagsman i prästeståndet valbar person. Mot det sistnämnda beslutet, som fattades efter omröstning, inlade professorn R. Hermanson och extraordinarieprofessorerna M. G. Schybergson och J. Sahlberg reservation. Sedan Konsistorium den 10 påföljande oktober bestämt, att ifrågasvarande val borde i enlighet med den sålunda antagna ordningen inför Konsistorium anställas den 24 i samma månad, blefvo sistnämnda dag professorerna J. W. Runeberg och J. R. Danielson utsedde till fullmäktige för Universitetet.

Öfver detta val anförde professorerna Hermanson och G. G. Rosenqvist samt extraordinarieprofessorerna Schybergson och Sahlberg i underdånighet klagomål hos H. K. M:t medels en skriftlig inläga af följande lydelse:

„Stormäktigste Allernådigste Kejsare och Storfurste!

På sätt underdånigst närlagda utdrag ur Consistoriets vid Kejsarliga Alexanders Universitetet protokoll för den 12 September samt 10 och 24 Oktober innevarande år af sig visat, har det vid Universitetet sistsagde dag förrättade landtdagsmannavalet verkstälts på grundvalen af ett af valmännen den 30 September efter omröstning fattadt beslut, innehållande bland annat, att vid valet skulle tillgå sålunda. att hvar väljande egde inlemna två valsedlar, hvardera innehållande namnet på endast en till landtdagsman i presteståndet valbar person.

Sitt anförda beslut hafva de af valmännen, hvilka till detsamma bidragit, grundat å sista stycket i Landtdagsordningen § 11, som ansetts gifva valmännen rätt att besluta om sättet och ordningen för valet. Men då anmärkningar mot en sådan tolkning af L. O. blifvit gjorda såväl vid valmännens sammanträden den 23 och 30 September, som för tre år sedan, då enahanda förfarande beslöts och följdes; då äfven från flertalets sida, jemte det man vidhållit att beslutet icke strede mot något stadgande i L. O., medgifvet blifvit, att ett slikt beslut dock innebure ett djerft steg, samt ett sådant medgifvande i sjelfva verket innehåller ett omedvetet erkännande af, att här föreligger ett moment af osäkerhet beträffande beslutets lagenlighet; och då det är af vikt, att grundlag icke gång efter annan tillämpas på ett sätt, angående hvars laglighet osäkerhet råder, hafva vi trott oss göra riktigast uti att begagna oss af den genom L. O. § 16 erbjudna utvägen till erhållande af ett afgörande i saken, hvilket faktiskt skulle jemväl framdeles respekteras såsom bindande och således undanrödja det anförda missförhållandet. I följd häraf utbedja vi oss underdånigst att få, såsom stöd för vår uppfattning att Universitetets valmän icke varit till ett sådant beslut, som det ifrågavarande, berättigade, anföras:

Beslutet innebär, att de af Universitetets valmän, som sjelfve vilja det, skola, genom att afstå från att rösta på så många, som böra utses, och rösta blott på en, kunna

sjelfve tillägga sig dubbelt antal röster mot dem, som, enligt beslutet att två skola väljas, rösta på tvänne. Enligt vårt förmenande har nämnda beslut emot sig både ordalydelsen af L. O. § 11 och innehållet af första momentet af L. O. § 15.

Hvad nu först beträffar L. O. § 11, på hvilken valmännens flertal stödt sin mening, så innehåller §:en „Om sätt och ordning för valen *inom de särskilda stift*en må de väljande sig emellan öfverenskomma.“ Vi vilja nu för ingen del, urgerande den satsen att grundlag skall tolkas efter ordalydelsen, yrka en bokstafs tråldom, som kunde leda till att olag går öfver rätt lag; vi hålla fastmer före, att man också vid grundlagens tolkande bör se efter „Lagens rätta mening och grund“. Men innan man förklarar lagstiftaren hafva uttryckt sig oegentligt, bör man se till, huruvida icke till grund för ordalydelsen dock ligger något, som verkligen varit menadt. Och det synes, såsom skulle orsaken till, att Universitetets valmän ej tillagts rätt att besluta om sättet och ordningen för valet, vara den, att åt Universitetet ej behöfde tillerkännas en sådan rätt, hvaremot lagstiftaren beträffande presterskapet ej kunde underlåta att meddela en bestämning af anförd beskaffenhet, om han ej ville inlåta sig i vidlyftiga detaljstadganden.

De till presterskapet hörande valmännen äro nemligen (liksom skollärarene) bosatte på vidt skilda orter och hafva af ålder varit vane att besluta om sätt och ordning för sina riksdagsmannaval. I enlighet härmed hafva de, på grund af §§ 6 och 7 i 1723 års riksdagsordning, en öfverenskomelse inom preteståndet af 8 Augusti 1727, Kongliga Brefvet af 15 December 1741 m. fl. stadganden, samt i Sverige efter 1810 på grund af den riksdagsordning, hvilken i flere stycken tjenat såsom förebild för 1869 års L. O., förfarit dels så, att hvart prosteri eller några prosterier tillsammans valt en riksdagsman, dels så att samtliga väljande inom ett stift röstat på så många som stiftet egt utse, dels så, att kapellanerne utsett en fullmäktig, dels iakttagit äfven andra modifikationer i dessa valsätt, hvarvid dock, enligt upplysningar dem en svensk författare (Stavenow) publicerat

angående preteståndets sammansättning m. m. vid ständsriksdagarne, städse gällt såsom axiom, att samtliga röstegande egt lika rösträtt (utom i Visby stift, der mellan 1822 och 1859 kyrkoherdarnes röster beräknats efter pastoratens mantal). Det synes nu vara denna rätt att besluta om sättet och ordningen för valet, som L. O. § 11 velat bibehålla för presterskapet. Men beträffande Universitetet låg saken annorlunda. Dess samtliga valmän äro bosatte i Universitetsstaden. Af L. O. § 15 kan den slutsats dragas, att Consistorium bör fungera såsom valförrättare — åtminstone synes analoga stadganden i Sverige, enligt hvad ett i Naumanns grundlagsedition under R. O. § 19 åberopadt utslag af Högsta Domstolen ger vid handen, hafva så uppfattats —; L. O. har synbarligen förutsatt, att alla i preteståndet rösta med lika rösträtt, samt i första stycket af 15 § stadgat, att de flesta rösterna äro afgörande för valets utgång; vid sådant förhållande fanns det ingen egentlig anledning för lagstiftaren att tillägga Universitetets valmän rätt att besluta om sättet och ordningen vid valet, och således finnes giltig anledning att antaga, det stadgandet i fråga bör tolkas efter ordalydelsen.

Man har visserligen häremot velat göra gällande, dels att, då andra stadganden angående ordningen vid Universitetets landtdagsmannaval icke finnas, bestämningen i L. O. § 11 bör anses vara afsedd att gälla äfven för Universitetet, dels också att stadgandena i L. O. § 20 förutsätta en valordnings uppgörande äfven vid Universitetet, hvilket åter förmenats nödvändig göra en extensiv tolkning af ifrågavarande stadgande. Men riktigheten häraf kan icke medgifvas.

Också annorstädes (t. ex. i kejsarliga manifestet af 10 April 1861 angående inkallande af ett utskott af landets ständer, punkt 2; den i Finlands författningssamling för 1863 N:o 13 meddelade sammanfattning af stadganden rörande landtdag § 2; L. O. § 13) förekommer, att man ej meddelat längre gående bestämmingar, uppenbarligen emedan man förutsatt såsom sjelffallet, att vid valet iäkttages hvad som öfver hufvud är bruk. Skulle likväl ytterligare bestämmingar

befinnas erforderliga, så är det visserligen en följd af de grundsatser, som förut gällt angående val af riksdagsmän i preteståndet, att det är valmännen, som ega träffa de bestämningar, hvilka äro nödvändiga, på det att landtdagsordningens föreskrift om landtdagsmäns väljande må kunna fullgöras, men också endast sådana bestämningar, ingalunda längre gående.

På den tid då L. O. tillkom, kände man åtminstone icke här i landet till frågan om en minoritetsrepresentation. Ville man nu af den omständigheten, att valmännen måste, oaktadt saknaden af uttryckligt stadgande derom, anses berättigade att träffa för valets förrättande nödvändiga bestämningar, draga den slutsatsen, att valmännen hafva huru vidtomfattande och fri rätt som helst att, blott de icke öfverskrida något bestämdt stadgande i lag, fatta beslut i saken, äfven sådana som åsidosätta de förutsättningar, hvilka hos lagstiftaren kunnat förefinnas, så gör man sig skyldig till ett felslut. Det är sannt, att, der lagstiftaren meddelat ett allmänt hållet stadgande, han får lof att — om uttrycket tillåtes — hålla till godo med, att man tillämpar de satser, hvilka logiskt följa ur stadgandet, äfven om han ej tänkt sig dessa konsekvenser. Men en ärlig lagtolkning måste dock, om den vill hålla sig till lagens rätta mening och grund, fråga efter, huruvida lagstiftaren verkligen på sin tid kunnat förutsätta sådant, som kan anses ligga i hans ord; och i förevarande fall kommer, om det ofvanförda eljes är riktigt, till detta ännu den omständigheten, att lagen alls icke talar om någon rätt, för Universitetets valmän, af ifrågavarande beskaffenhet. Och hvad beträffar L. O. § 20, så förklaras dess uttalande angående valordnings uppgörande dels genom en jmförelse med 2 mom. 13 § och 2 mom. 17 § i 1810 års svenska Riksdagsordning, hvilka synas utgjort förebilder för motsvarande stadganden i 1869 års L. O., dels genom den omständigheten att Universitetets valmän uttryckligen tillagts rätt att besluta huruvida de vilja utse en eller två landtdagsmän.

Men oberoende af hvad L. O. § 11 innebär, synes oss beslutet af den 30 September icke sammanstå med L. O.

§ 15 och de grundsatser, hvilka af L. O. § 15 förutsättas såsom gällande. Sagda lagrum innehåller, att vid landtdagsmannaval de flesta rösterna afgöra valets utgång. Hittills har det nu gällt såsom något gifvet, att hvarje väljandes röstetal, vare sig att man röstat per capita, eller att rösterna beräknas efter andra grunder, varder på förhand bestämdt. Äfven om man nu antog stadgandet i sista stycket af L. O. § 11 gälla Universitetets valmän och rättigheten i fråga iunebära rätt att, med frångående af den gamla grundsatsen, enligt hvilken man i preteståndet röstat per capita, besluta om en graderad röstskala, borde denna före valet vara bestämd, och icke, såsom nu vid Universitetets landtdagsmannaval, en väljande vara berättigad att efter omständigheterna vid valet tillägga sig sjelf en eller två röster. Huru ett förfarande af ifrågavarande beskaffenhet kan leda till en kollision med L. O. § 15, torde framgå ur ett exempel, som vi tillåta oss att anföra. Om af 80 valmän 21 rösta på A och B, 20 på A och C, 20 på A och D, men 19 på endast E, så har, enligt de vid Universitetets senaste val följda bestämningarna, A erhållit 61 röster, B 21, C 20, D likaledes 20, men E 38 ehuru rätteligen 19 röster, och såsom valda skola då anses A och E. För att sådant skall kunna gillas, måste det hafva stöd af tydligt lag. I sjelfva verket förhåller sig saken, afklädd alla omhöljen, så, att valmännen, som varit ense om att alla skola hafva lika antal röster, beslutit att *under vissa omständigheter de flesta rösterna icke skola vara afgörande*. Bestämningen om två sedlars inlemnande är nemligen blott egnad att dölja, icke att förändra berörda sakförhållande. Oförenligheten med grundsatsen i L. O. § 15 blir tydligare, om vid valet förfares såsom vid Universitetsvalet för två år sedan. Enligt de för sagda val träffade bestämningarna, som i sak öfverensstämma med de nu följda, kunde ett antal väljande, genom en enkel manipulation, bestående deri att de på sin valsedel skrefvo ett och samma namn två gånger, ställa så till, att icke de flesta rösterna, beräknade per capita såsom man beslutat, utan en minoritet af rösterna afgjorde utgången af en del af valet. Saken blir densamma, om man

bestämt att vid valet en graderad röstskala skall följas. Hvarje röstande bör naturligtvis då få sitt röstetal på förhand bestämdt. Men med den nu följda grundsatsen kunna äfven i detta fall en del af de väljande, genom ofvan anförda enkla manipulation, få valets utgång bestämd till förmon för en, som i verkligheten ej erhållit de flesta rösterna, beräknade efter den fastställda röstskalan.

Villigt medgifvande, att minoritetsvalen, förnufligt anordnade, hafva rättvisa och billighet för sig, hålla vi dock före, att det är på lagstifningens väg dessa och dylika förändringar böra införas. Annars löper man fara att, om ock mot sin egen afsigt, gynna en lagtolkning, som behandlar lagen såsom ett gummi Elastikum, hvilket man får vrida och tänja, blott man ej kommer det att brista. Och dock borde lagen, som skall vara ett uttryck för det rätta, framstå såsom fast och oböjlig; eljes förnekar den oss just i behovets stund det skydd, vi af den väntat.

Det är på nu anförda skäl, som vi, i djupaste underdånighet underställande denna sak Eders Kejsrerliga Majestäts nådiga pröfning, anhålla att, derest Universitetets valmäns under § 7 af deras protokoll för 30 sistlidne September fattade beslut befinnes icke hafva varit lagligt, såväl beslutet i denna del, som det landtdagsmannaval, hvilket den 24 Oktober vid Universitetet förrättades, måtte varda upphärd och nådigt förordnande meddeladt om anställande af nytt laglikmätigt landtdagsmannaval vid Kejsrerliga Alexanders Universitetet. Med djupaste undersåtliga vördnad och trohet framhärda

Stormäktigste, Allernådigste Kejsare och Storfurste!

Eders Kejsrerliga Majestäts

underdånigste och tropligtigste undersåtar

M. G. Schybergson	John Sahlberg	Robert Hermanson
E. o. professor vid	E. o. professor vid	Professor vid K.
K. A. Universitetet.	K. A. Universitetet.	A. Universitetet.

G. G. A. Rosenqvist

Professor vid K. A. Universitetet.

Öfver detta klagomål hörde, afgåfvo de af Universitetets lärare och ordinarie tjänstemän, som deltagit i valet och åtdetsamma nöjts, en sålydande förklaring:

„Stormäktigste, Allernådigste Kejsare och Storfurste.

Sedan Eders Kejsarliga Majestät, i anledning af de underdåniga besvär, professorerne R. Hermanson, G. G. Rosenqvist, J. Sahlberg och M. G. Schybergson anført öfver det vid Kejsarliga Alexandersuniversitetet den 24 sistlidne Oktober förrättade landtdagsmannaval, infordrat underdånig förklaring af dem bland universitetets lärare och tjänstemän, som deltagit i omförmälda val och däröfver ej besvärat sig, hafva vid ett af dessa lärare och tjänstemän hållet sammanträde undertecknade, på sätt af bilagda protokoll framgår, blifvit utsedda att sådan förklaring afgifva, och få vi förty i djupaste underdånighet anföra följande:

Alltsedan landtdagsordningen utfärdades och universitetet erhöill representationsrätt, har det förfarande iakttagits, att de enligt 11 § L. O. valberättigade före hvarje val kallats att öfverenskomma om sättet och ordningen vid valet, hvarefter kallelse utfärdats att välja „enligt den af de valberättigade antagna ordning“. Mot detta förfarande har allt hittills ingen gensaga inlagts; det har alltså vid sju landtdagsmannaval fått vinna obestridd häfd.

Öfverraskande var det därför nu, att, då valmännen åttonde gången för sagda ändamål sammankallades, den upptäckten hade gjorts, att L. O. alls icke medger dessa valmän rätt att „om sätt och ordning för valen sig emellan öfverenskomma“, ja att lagstiftaren skulle velat genom orden „inom de särskilda stiften“ i 11 § L. O. uttryckligen betaga universitetets valmän en sådan rätt.

Det är denna upptäckt besvärandena åtagit sig att försvara. De förmena, att den anförda paragrafen haft i sigte blott den rätt *presterskapet* af ålder egt att öfverenskomma om val stiftsvis eller kontraktsvis. För universitetets val skulle däremot en liknande öfverenskommelse ansetts obehöflig.

Häremot kan nu emellertid genast erinras, att behöfligheten af en öfverenskommelse ej heller för *skollärarena* är större än för universitetets valmän; ty den omständigheten, att skollärarena bo på skilda orter, påkallar alls inga stadganden utöfver „hvad som öfverhufvud är bruk“ vid stiftsvis förrättade val. Då nu emellertid skollärarena hafva obestridlig rätt att öfverenskomma om en valordning, och då ännu därtill en liknande rätt eges af samtliga väljande i borgareståndet, så synes det ytterst osannolikt, att lagstiftaren skulle velat från åtnjutandet af denna rätt utesluta just universitetets valmän.

Mycket naturligare förefaller den häfdvunna uppfattningen: att högskolans lärare och tjenstemän, så snart de en gång erhöllo representationsrätt, äfven kommo i besittning af samma rättigheter, som öfriga tillståndet hörande valmän. Och att detta varit lagstiftarens mening, därför finnas åtminstone mera positiva bevis än för besvärandenans uppfattning.

Dessa bevis föreligga i tvenne parallelställen till den i fråga varande paragrafen. Grundlagsutskottet vid 1867 års landtdag säger nämligen, att sagda paragraf „berättigar de väljande att sig emellan öfverenskomma om sätt och ordning för valen inom de särskilda stiftén“. I denna sats har uttrycket „de väljande“ en sådan ställning, att därmed ej gärna kan förstås annat än samtliga väljande, helst då närmast förut talats om universitetets och skollärarens val. Åtminstone kan man ej tilltro ett utskott, som till sekreterare hade professor J. W. Rosenborg, medlem i 1865 års grundlagskomité, att det skulle ha uttryckt sig så otympligt, därest meningen verkligen varit, att med „de väljande“ ej skulle förstås äfven universitetets valmän.

Det andra parallelstället är stadgandet i L. O. § 20: „För de till Presteståndet hörande fullmäktige bör om uppborörden (af vald landtdagsmans underhåll) öfverenskommas i sammanhang med *öfverenskommelsen om valordningen*“. Här åsyftas tydligen med de sista orden det samma som i § 11, och här förutsättes ovedersägligen, att öfverenskom-

melse om valordningen bör träffas för *samtliga* val till preteståndet.

Men äfven i ett annat afseende är samma § 20 mycket upplysande. Vald landtdagsmans underhåll skall, heter det, erläggas „af dem, hvilka äro valberättigade inom det *distrikt*, som utsett honom.“ Enligt besvärandenäs tolkningsmetod borde då äfven här universitetet undantagas, enär det ej utgör något „distrikt“. Det samma skulle likaledes gälla om § 14, där det äfven talas om „valdistrikt“. Men en sådan tolkning är tydligen orimlig. För att undgå den, måste man alltså fasthålla den häfdvunna uppfattningen, att alla de allmänna stadganden, som gälla om val till preteståndet, äfven gälla för universitetets val, om ock vid redigeringen af dessa stadganden man ej alltid tillräckligt noggrannt öfvervakat ordalagens formella tillämplighet speciellt på denna enstaka stående valkorporation.

Men kan man nu på detta sätt en gång anse universitetet vara ett „distrikt“, så kan man väl med ännu större skäl betrakta det som beläget inom ett af „de särskilda stiftet“.

Också påståendet om obehöfligheten af en valordning för universitetet hafva besväradena väl kunnat uppställa, men icke vidhålla. Tvärtom medgifva de, att åtminstone *en* öfverenskommelse *måste* träffas, nämligen rörande antalet fullmäktige, som skola väljas. Men ett beslut om att två skola väljas nödvändiggör beslut om huru valsedlarna skola vara beskaffade. Det måste t. ex. beslutas — och har faktiskt beslutits vid sju landtdagsmannaval, första gången efter omröstning — huruvida en valsedel, som jämte namnet på en valbar innehåller namnet på en icke valbar, skall godkännas eller icke till den del den är riktig. Men att besluta härom, det är att fatta ett beslut rörande en valordning. Alltså är en valordning behöflig, och då berättigar ingenting till den förmodan att lagstiftaren ansett en valordning obehöflig.

På alla dessa skäl synes det oss till full evidens ådaga-lagdt, att L. O. medgifver universitetets valmän rätt att „om sätt och ordning för valen sig emellan öfverenskomma.“

Följer så frågan: hafva gränserna för denna rätt genom det öfverklagade beslutet blifvit öfverskridna?

Ej heller detta kunna vi medgifva. Åtminstone formellt är saken alldeles klar. Hafva engång universitetets valmän rätt att besluta, huru valsedlarna böra vara beskaffade, så hafva de väl äfven formell rätt att besluta, att hvarje valman skall afgifva icke en valsedel med två namn, utan två valsedlar med ett namn på hvardera.

Svårt är äfven att förstå, huru besvärandena mot oss kunnat åberopa stadgandet i 15 § L. O. „Vid landtdagsmannaval afgöre de flesta rösterna valet.“ Då vid det nu skedda valet de båda fullmäktige erhållit, den ene 76, den andre 73 röster, medan den därefter i röstetal stående hade endast fyra röster, så har väl, om någonsin, valet afgjorts genom de flesta rösterna.

Lika obefogadt är påståendet, att den antagna valordningen ger valmännen rätt att „efter omständigheterna tillägga sig själf en eller två röster“. Då enligt samma valordning hvarje valman bör afge två valsedlar, och för hvarje valsedel tillräknas den därpå nämnde personen en röst, så är det själfklart, att valordningen tillagt hvarje väljande två röster. En röst kan en valman visserligen nu, liksom enligt det tidigare följda valsättet, tillägga sig själf, men endast genom att så begå, att hans ena valsedel kasseras.

Om alltså det af oss antagna valsättet icke formellt strider mot något stadgande i L. O., så innebär det ej heller något verkligt öfverskridande af de „föresättningar“, under hvilka L. O. stiftats.

Besvärandena säga visserligen: „På den tid, då L. O. tillkom, kände man åtminstone icke här i landet till frågan om en minoritetsrepresentation.“ Men detta påstående är ett stort misstag.

Om besvärandena med „kände till“ mena „var bekant med“, så må till en början erinras, att John Stuart Mills bok „Om det representativa styrelsesättet“, i hvilken de redogöres för idén om minoritetsval, utkom i svensk öfversättning 1862 och var ifrigt läst af dem, som hos oss deltog i det nyvaknade konstitutionella lifvet.

Men än mer: frågan om minoritetens rätt var äfven just „på den tid då L. O. tillkom“ i Finland föremål för diskussion och beslut.

Inom preteståndet vid 1863—64 årens landtdag hade dåvarande professoren, sedermera biskop F. L. Schauman väckt förslag „i afseende å sättet och ordningen för val af landtdagsrepresentanter inom preteståndet“. Detta förslag remitterades till stiftens presterskap. Men då 1864 prestmöte hölls i Åbo erkestift, väckte förslaget (enligt mötets protokoll sid 118 ff.) liflig opposition, enär däri föreslogs, att valen skulle förrättas stiftsvis. Det framhölls, att genom detta valsätt „opinionens män“ skulle bli valda, men presterskapet i vissa landsändar, särskildt Österbotten, skulle ha föga utsigt att alls bli representeradt. (En liknande anmärkning hade framställts redan vid landtdagen). På grund häraf beslöts, att stiftet skulle af domkapitlet indelas i tolf valdistrikt, af hvilka hvart och ett skulle sända en fullmäktig.

Visserligen fullgjorde domkapitlet sitt uppdrag så sentida, att indelningen ej kunde användas vid följande landtdagsmannaval (1867). Men det lider intet tvifvel, att icke detta beslut, så färskt som det var, blef bekant åtminstone för grundlagsutskottet vid 1867 års landtdag: i detta utskott satt bl. a. biskop Schauman. Och då nu utskottet förklarade sista momentet af § 11 innehålla „endast sådant som hittills varit faktiskt gällande“, så måste utskottet anses ha härmed uttalat, att det nämnda beslutet kunde när som helst upprepas, utan att L. O. trädde för när, d. v. s. att L. O. medgifver åtminstone en form af val, genom hvilken uttryckligen afsågs att trygga minoritetens rätt.

Och då denna form, val distriktvis, sedan långa tider användts vid presterskapets landtdagsmannaval, så kan man säga att principen om en minoritetsrepresentation ingår som en väsentlig beståndsdel i de stadganden, som gällt och gälla om val till preteståndet.

Men då engång så är, då måste äfven hvarje till sagda stånd hörande valmanskorporation vara berättigad att vid bestämmandet af „sättet och ordningen för valet“ begagna

sig af den form man finner tjenligast för tillämpning af sagda princip.

Det är af denna rätt universitetets valmän begagnat sig. Och det kan lätt visas, att det valsätt, som nu antagits, i grunden afser alldeles det samma som distriktsindelningen.

Skola t. ex. 100 prester stiftsvis välja tio fullmäktige, så utgör hela röstsumman 1,000, och af denna röstsumma har hvarje valman 10 eller $\frac{1}{100}$. Men vid val distriktsvis afstår han från nio af dessa röster och får i stället en röst af tio eller $\frac{1}{10}$ af distriktets röstsumma. Det vill säga: han har fått proportionsvis tio gånger större inflytande på valet af en enda fullmäktig, än han skulle haft på valet af tio. Men just på samma sätt förfar den valman vid universitetet, som röstar på en enda person. Han afstår från en del af sitt inflytande på det samfäldta valet för att i stället ernå ett proportionsvis större inflytande på valet af en.

Detta är nu den enkla innebörden af den procedur som vållat besvärandena så stort hufvudbry. Och när besvärandena sökt ur denna procedur uppkonstruera ett afskräckande exempel, så hafva de ej betänkt, att liknande följder kunna härledas äfven ur distriktsvalen, hvilka dock, detta oaktadt, äro fullt lagenliga.

Så kunna t. ex. vid indelningen af ett stift i tolf valkretsar med femton valmän i hvarje åtta valmän i hvarje distrikt bilda pluralitet. De tolf representanterna utses då en hvar med åtta röster. Men alla de återstående rösterna i samtliga distrikt kunna tillfalla en och samma person, hvilken sålunda får 84 röster, men dock ej förklaras vald. Och emellertid utgöra samtliga väljande inför L. O. en enda valkorporation, inom hvilken också klarligen vid samfäldta val den som erhållit 84 röster tar försteget framför den som fått endast åtta.

Hvad ofvan anförts utgör tillika ett bemötande äfven af besvärandenas yttersta argument: att det af oss antagna valsättet afviker från „hvad hittills ansetts gifvet“. Men icke heller i „förutsättningarna“ för L. O. vinner detta argument något stöd.

Om något „på den tid då L. O. tillkom“ kunde sägas representera „hvad hittills ansetts gifvet“, så var det att presterskapet, därest det ej valde stiftsvis, skulle bilda valkretsar, hvilka sammanfölo med kontraktsindelningen. Ty kontrakten (eller i äldsta tider häraden) voro de ursprungliga valkretsarna för presterskapet, först senare uppkommo val stiftsvis. Hvarken biskop Schauman i sin historiska inledning till det ofvannämnda förslaget vid 1863—64 årens landtdag, ej heller Rosenborg („Om riksdagen“) ja icke ens besvärandena omnämna några andra alternativ än stift, kontrakt eller förbindelser af flere kontrakt.

Men vid den år 1864 i erkestiftet beslutua distriktsindelningen bröt man så grundligt med hvad dittills „ansetts gifvet“, att intet enda af de tolf valdistrikten kom att sammanfalla med gränserna för ett eller flere kontrakt. Elfva af stiftets aderton kontrakt styckades på ett, två eller tre valdistrikt, och elfva af de tolf distrikten bildades af pastorat hörande till två, tre eller fyra prosterier. Till och med Åland, som af ålder utgjort en egen valkrets, förenades med ytterligare fem pastorat från två skilda kontrakt.

Hade nu detta skett efter 1867, så hade man helt visst med lika goda skäl, som besvärandena nu anført, kunnat påvisa, att något sådant aldrig kunnat vara lagstiftarens mening. Nu åter kunna vi med fog anse, att detta beslut, så mycket det än afvek från den historiska traditionen, ej hos 1867 års lagstiftare väckte någon betänklighet. Och då så är, har man ej heller i andra fall rätt att hos dessa lagstiftare söka „förutsättningar“, som skulle hindra införandet af en ny form inom ramen af den allmänna befogenhet lagstiftaren gifvit de skilda valmanskorporationerna.

De skäl vi sålunda haft att för det fattade beslutet anföra torde visa, att universitetets valmän ej ens mot deras egen afsigt hafva „gynnat en lagtolkning som behandlar lagen som ett gummi elastikum“ — om de ock visserligen å andra sidan ej velat gynna lagtolkningens öfvergång till flinthård formalism, hinderlig för en tidsenlig utveckling af rättsinstitutionerna. Och vi tro, att det öfverklagade beslutet ingalunda är egnadt att försvaga, utan tvärtom kan

bidraga att stärka känslan för lagens betydelse och värde. Då i en tid af skarp söndring högskolans lärare och tjänstemän fattat ett beslut, som visar att de känna och erkänna vigten af försonligt tillmötesgående och aktning för olika tänkandes öfvertygelse, så åsyftar detta beslut tillika, att Landtdagsordningens stora grundprincip: „Finlands ständer representera finska folket“ — ej blott stridande delar där af — måtte blifva fullständigare tillämpad och därigenom äfven i det allmänna rättsmedvetandet starkare inskräp.

Och då denna åtgärd, såsom vi tro oss ha uppvisat, vidtagits med begagnande af den rätt L. O. medgifver universitetets valmän, samt vid utöfvandet af denna rätt grundlagens både ordalag och andemening blifvit hållna tillbörligt i helgd, våga universitetets valmän af Eders Kejsrerliga Majestäts upplysta pröfning förvänta att, med förkastande af besvärén, den antagna valordningen och universitetets därpå grundade landtdagsmannaval måtte förklaras lagenliga och blifva beståndande.

Med djupaste vördnad och trohet framhärda
Eders Kejsrerliga Majestäts

allerunderdånigste och tropligtigste undersåtar

I. A. Heikel	K. J. Ståhlberg	Valfrid Vasenius
Professor.	Adjunkt.	Vicebibliotekarie.“

Då målet föredrogs i k. senatens justitiedepartement, utlät sig *senaten* att

alldenstund landtdagsordningens föreskrifter rörande val af landtdagsman otvetydigt, enär annat tillvägagående hvarken i dessa antydes eller enligt äldre författningar egt rum, afse att en hvar, som deltagar i sådant val, bör rösta å det antal personer, som af valkorporationen skall till fullmäktige utses, samt den valberättigade inom prästeståndet, enligt 11 och 20 §§ i landtdagsordningen, tillkommande rätt att öfverenskomma om valordning ej kan anses innefatta befogenhet att i strid med nämnda grundsats vidtaga en anordning, hvilken tillåter valberättigad att rösta på ett mindre antal personer än det, som bör väljas;

fördenskull och emedan Alexanders Universitetets lärare och ordinarie tjänstemän, med föranledande af 11 § i landtdagsordningen, beslutit att utse tvänne fullmäktige till instundande landtdag, men genom förenämnda beslut af den 30 september 1896 en hvar i valet deltagande lämnats öppet att rösta på endast en person och tilldela denne tvänne röster,

fann k. senaten det i enlighet med nästberörda beslut förrättade valet icke vara öfverensstämmande med gällande landtdagsordning samt

pröfvade förty rättvist upphäfva detsamma och förordna att nytt landtdagsmannaval skulle vid universitetet i laga ordning verkställas.

Till utslaget, som gafs den 19 november 1896, bidrogo utan meningsskiljaktighet justitiedepartementets viceordförande och samtliga ledamöter.

2.

Genom testamente har statsväcket blifvit delegare i ett öppet bolag för bedrifvande af ölbryggeri- och brännvinsbrännerirörelse. Är den andra bolagsmannen på grund häraf berättigad att bryta bolaget och tillösa sig den andel, som statsväcket genom testamentet erhållit, och bör lösen i så fall ske efter bouppteckningsvärde eller laga värdering?

Kan talan härom väckas förr än testamentet vunnit laga kraft?

Medels två särskilda den 20 december 1862 och den 20 mars 1873 uppgjorda skriftliga kontrakt hade handlandene Ferdinand Lemström och Ulrik Lindholm ingått öppet bolag för drifvande af ölbryggeri- samt brännvinsbränneri rörelse dels i, dels invid Heinola stad. Då handlanden Lemström sedermera den 8 juni 1882 afled, öfvergick dennes rätt i bolaget på grund af testamenteriskt förordnande å hans efterlevande enka Fredrique Lemström. Den 27 april 1890 afled jämväl handlanden Lindholm, efterlämnande ett testamente, däri bestämdes att efter Lindholms död, sedan särskilda legat afdragits, hans förmögenhet, vid hvars realisering finska

staten och Heinola stad egde utsé ombud, skulle af finska statsvärbet förvaltas för att i uppgifvet syfte användas, hvilket testamente i behörig ordning bevakades.

På stämning å finska statsvärbet och Heinola stad yrkade därå handlandeanken Lemström vid rådstufvurättens i Heinola sammanträde den 20 juli 1891 att, som bolagskapet genom handlanden Lindholms nästberörda förordnande icke kunde fortbestå utan väsentlig förlust för enkan Lemström, hälst bränneriet icke vidare finge hållas i gång, enkan Lemström, med stöd af 9 och 10 §§ 15 kap. HB, måtte tillåtas bryta bolaget och lösa handlanden Lindholms del däri.

Statsvärbets och Heinola stads gemensamma ombud framhöll att handlanden Lindholms ifrågavarande testamente då ännu icke vunnit laga kraft, hvarför och då statsvärbets dispositionsrätt till handlanden Lindholms efterlämnade egendom sålunda tillsvidare endast vore tillfällig, ombudet yrkade att enkan Lemströms talan såsom i förtid väkt måtte förkastas.

Sedan å enkan Lemströms vägnar häremot anmärkts, att käromålet vore oberoende af den å statsvärbets sida åberopade omständighet och förty på grund af 12 och 18 kap. ÅB anhållits det berörda invändning, hvars godkännande dessutom skulle förnärma tredje mans rätt, måtte lämnas utan afseende, utlät sig *rådstufvurätten* medels beslut af den 20 juli 1891 och

fann skäligt på grund af de utaf kärande ombudet anförda grunder och i stöd af 4 § 18 kap. ÅB förkasta invändningen om att käromålet vore i förtid väkt.

Vid afgifvande af genmäle i själfva saken motsade statsvärbets och Heinola stads ombud käromålet på den grund att enkan Lemström icke vidtagit någon åtgärd för bolagets upplösande och de af enkan Lemström till stöd för hennes talan åberopade lagrum icke vore i förevarande fall tillämpliga. Men äfven ifall bolaget komme att brytas, kunde enligt ombudets mening utlösen icke komma ifråga, utan borde i detta fall förfaras på sätt 8 § 15 kap. HB därom föreskrifver.

I anledning af detta genmäle framhölls å enkan Lemströms sida, att någon uppsägning till kronan icke kunde i nu förevarande fall ifrågakomma, emedan lagens stadgande om uppsägning afsåge endast bolagsmän; och som kronan och Heinola stad icke kunde kvarstå i bolaget, hvilket bildats för drifvande af brännvinsbränneri och ölbryggeri, återhämtades käromålet och yrkades, att till grund för utlösandet af handlanden Lindholms andel skulle tagas bouppteckningen efter sagde aflidne och vid densamma gjorda värdering. Till stöd för detta sistnämnda yrkande åberopades 4 § 9 kap., 3 § 18 kap. och 1 § 22 kap. ÄB, af hvilka framginge att bouppteckning skall officiellt till framtida visshet fastställa kvarlåtenskapens verkliga värde, 12 kap. ÄB jämförd med 2 § 17 kap. samma balk, som tydliggjorde att bouppteckningsvärdet ligger till grund för arfskifte och för beloppet af vederlag för arfvejord, som vid arfskifte utbyts mot annan egendom samt 5 § 17 kap. ÄB, hvilken visade, jämförd med 2 § sagde kap., att inländsk arfvings lösningsrätt till borttestamenterad jord innefattar rätt att utlösen göra efter bouppteckningsvärde.

Sedan parterna ömsesides framställt anspråk på ersättning för sina kostnader i saken, yttrade sig *rådstufvurätten* medels utslag den 17 augusti 1891 och

alldenstund statsvärket och Heinola stad icke velat lösa enkan Lemströms andel i bolaget och

då uppsägning för bolagsbrytande är nödig mellan själfva bolagsmännen, men icke för den, hvilken endast såsom bolagsmans rättssinnehafvare inträdt i bolaget i hans stad och ställe, förty och emedan statsvärket dessutom icke är berättigadt att vara bolagsman i ett bolag, i hvars värksamhet brännvinsbränneri ingår,

ansåg *rådstufvurätten*, jämlikt åberopade lagrum, enkan Lemströms utförda talan böra bifallas samt

pröfvade altså rättvist ålägga statsvärket och Heinola stad att till enkan Lemström afstå berörda bryggeri och bränneri med därtill hörande inventarier, tillbehör och farkoster enligt det vid uppteckningen af handlanden Lindholms kvarlåtenskap samma inrättningar, inventarier, till-

behör och farkoster åsatta, af statsvärket icke ens motsagda värde, hvarhos statsvärket och Heinola stad skyldigkändes att med 250 mark hålla enkan Lemström skadeslös för hennes umgälder i rättegången.

Viborgs hofrätt, under hvars pröfning statsvärket och Heinola stad i vadeväg drogo målet, yttrade sig medels den 21 maj 1892 gifven dom däri, och

som statsvärket obestriddt satt sig i besittning af den testamenterade egendomen samt slikt besittningstagande måste anses innefatta rättighet för statsvärket att, innan klandertiden för testamentet gått till ända, med laga värkan afhända sig sådan egendom, hvars bibehållande i statsvärkets värjo vore förenadt med märklig ekonomisk förlust,

altså och då lösningsrätt till slikt gods, för den händelse att sådan enligt lag ifrågakomme, med afseende härå följaktligen äfven lagligen kunde göras gällande, innan testamentet vunnit laga kraft,

fann hofrätten skäl icke förekomma till rättelse uti rådstufvurättens under rättegången afsagda beslut.

Beträffande sedan själfva saken så, emedan den af berörda bolag bedrifna rörelse omfattade sådan näring, som jämlikt 1 § i förordningen den 16 juli 1886, angående vilkoren för försäljning af brännvin med mera, af statsvärket icke kunde utöfvas och uppnåendet af det med bolaget afsedda ändamålet således genom statsvärkets inträde i bolaget omöjliggjorts,

ansåg hofrätten enkan Lemström vara berättigad ej allenast att bryta omförmälda bolag utan ock, enär delning af bolagsegendom i förevarande fall ej kunde ega rum, med tillämpning af 9 § 15 kap. HB lösa handlanden Lindholms andel i bolaget och

fann förty skäl af statsvärket och Heinola stad ej vara anförda till annan ändring i det slut, hvartill rådstufvurätten medels dess omförmälda utslag i saken stannat, än att berörda lösen borde, därest parterne icke i godo därom åsämjdes, ske efter laga värdering.

Domen uttrykte hofrättsråden Karstens och Fabritius, assessorn Oskar Vilskmans samt adjungerade ledamoten, notarien Grotenfelts mening.

Assessorn Homén utlät sig att,

alldenstund ifrågakomna af handlanden Lindholm i lifstiden upprättade testamente ännu icke vunnit laga kraft och klandertalan däremot, enligt hvad statsvärkets i sin vadelibell upplyst, för närvarande af särskilda handlanden Lindholms arfvingar vid rådstufvurätten i Heinola stad vore anhängiggjord samt den rätt finska statsvärkets genom berörda testamente tillagts sálunda, jämlikt 3 § 18 kap. ÅB, ännu vore vilkorlig,

fördenskull och då statsvärkets således icke kunde med full rätt förfoga öfver ifrågavarande egendom samt den omständighet, att det nuvarande bolagstillståndet kunde medföra förlust för den ena bolagsmannen, ej håller vore af sådan beskaffenhet att statsvärkets på sådan grund kunde anses nödsakadt och berättigadt att realisera bolagsandelen,

hade assessorn velat, med upphäfvande af rådstufvurättens den 20 juli 1891 i rättegången afsagda beslut, förklara enkan Lemströms talan för tidigt väkt och för denna gång icke ingå i pröfning af käromålet,

men som flertalet ledamöter å divisionen allaredan ingått i slik pröfning och assessorn sálunda vore tvungen att afgifva slutligt utlåtande i saken,

förklarade assessorn sig därutinnan vara ense med de öfriga ledamöterna.

Uti hofrättens dom sökte statsvärkets i underdånighet ändring hos H. K. M:t; därå saken den 16 februari 1893 afgjordes i *k. senatens justitiedepartement* (senatorerne Cederholm, Hougberg, Fellman och Borenus), och

jämte det den å statsvärkets sida gjorda och i senaten upprepade invändning att enkan Lemströms talan vore för tidigt väkt äfven af senaten underkändes, enär det tillkomme statsvärkets, som på grund af handlanden Lindholms testamente öfvertagit förvaltningen af hans kvarlåtenskap, att utan afseende å den om giltigheten af berörda testamente väkta och ännu anhängiga rättegång fullgöra de med innehavandet af sagda kvarlåtenskap förenade skyldigheter,

pröfvade senaten, då genom handlanden Lindholms fränfälle och hans egendoms öfvertagande af statsvärkets

hinder uppstått för fullföljande af ifrågakvarande bolags väksamhet enligt de därom ingångna kontrakten, rättvist, med tillämpning af det utaf hofrätten återopade lagrum, att äfven beträffande själfva saken låta bero vid det slut, hvori hofrätten stannat.

3.

Tillhör fiskevattnet i träsk, som vid storskifte lämnats oskiftadt, och därifrån efter storskiftet uppkomna tillandninggar, hvilka helt och hållet ligga inom en hemmansdelsgor, denna hemmansdel, eller är träsket och tillandningarna skifteslagets gemensamma egendom?

På skriftlig stämning å bönderne Abraham Adamsson och Gustaf Fredrik Abrahamsson Jukola, af hvilka den förre egt och den senare under rätttegången i ego bekonnit Korpi-Jukola benämnda hälft af Jukola skattehemman N:o 1 Jukojärvi by i Keuru socken, yrkade bonden Matts Samuelsson Koskinen eller Jukola att, emedan under sagde hemmanshälft häfdades lotter i Kypärälampi träsk och därifrån genom år 1835 påbörjad och sedermera fortsatt fällning vunna tillandningar, men träsket och tillandningarna vore belägna inom Matts Koskinens andel af Jukola hemman, omförmälda träskandelar och tillandningar genast måtte till honom afträdas.

I saken hörde, genmälde Abraham och Gustaf Fredrik Jukola att Abraham Jukola, hvars fader bonden Adam Tommasson Jukola jämte en tidigare egare till den Matts Koskinen numera tillhöriga delen af Jukola hemman i tiden värkställt de arbeten, hvarigenom tillandningarna i fråga uppkommit, medels lagmansrättens i Vasa lagsaga dom af den 31 mars 1865 fått sig tillagd rättigheten att begagna hälften af träsket och tillandningarna, till dess i laga ordning utredes, att andra hade bättre rätt därtill, hvarför och då fiskevattnet inom Jukojärvi skifteslag lämnats oskiftadt och skiftet af ängarne vore bristfälligt och icke slutfördt, i det att råerna icke vore på marken uppgångna och försedda

med rösen, vid hvilket förhållande Korpi-Jukola andel af hemmanet tillkomme i Kypärälampi träsk och de därstädes först efter storskiftet uppkomna tillandningarna lika stor andel som Matts Koskinen för hans hemmansdel, Abraham och Gustaf Fredrik Jukola påstodo käromålets förkastande.

Sedan innehafvarene af Tolppa och Valkeisenmäki andelar af Jukola hemman bönderne Adam Mattsson Tolppa och Sakarias Gabrielsson Valkeisenmäki blifvit i saken indragne, utan att de däri likväl gjort några påståenden, samt parterne medgifvit, att fiskevattnet inom Jukojärvi skifteslag vore oskiftadt, utlät sig *häradsrätten* medels den 15 februari 1892 afkunnadt utslag i saken och

fann väl utredt vara att Kypärälampi träsk jämte därifrån vunna tillandningar vore belägna inom Matts Koskinens andel af Jukola hemman;

men som medgifvet vore att fiskevattnet inom Juko-järvi skifteslag vore oskiftadt samt att de vid stranden af nämnda träsk förefintliga tillandningar uppstått först efter det storskiftet i samma skifteslag värkstälts och att träsket blifvit genom arbete fäldt,

fann häradsrätten återstoden af träsket och omtvistade tillandningar utgöra en skifteslagets gemensamma tillhörighet, intill dess desamma i laga ordning blefve delade,

vid hvilket förhållande och då lagmansrätten genom förberörda dom förklarar Abraham Jukola såsom egare af Korpi-Jukola hemman och deltagare i arbetet vid träskets fällning ega full nytjorätt till hälften af träsket och tillandningarna, intill dess utredas kunde att andra hade bättre rätt till dem och Abraham Jukola blefve från dem lagligen skild,

vardt käromålet för den gången förkastadt.

Vasa hofrätt, hvars granskning Matts Koskinen i vadeväg underkastade saken, yttrade sig i dom af den 11 februari 1893 och

emedan utredt blifvit att Kypärälampi träsk och de vid detsamma uppkomna tillandningar helt och hållet låge inom den del af Jukola skattehemman, som tillhörde Matts Koskinen,

samt icke visats att samma träsk vid Jukojärvi samfällighet öfvergånget storskifte upptagits bland det fiskevatten, som då lämnats oskiftadt,

ty pröfvade hofrätten rättvist, med upphäfvande af häradsrättens utslag, ålägga Abraham och Gustaf Fredrik Jukola, den sistnämde såsom numera egare till Korpi-Jukola andelen af förenämnda hemman, att till Matts Koskinens fria ego och förvaltning genast afträda de lotter i omförmälda träsk och tillandningar, som under denna hemmansdel häfdades.

Denna hofrättens dom uttryckte assessorerne *Tujulins* och *Carps* samt adjungerade ledamoten, notarien *Estlinders* mening.

Skiljaktige voro presidenten af *Frosterus* och hofrättsrådet *Heikel*, af hvilka den sistnämnda utlät sig att emedan af handlingarna i målet framginge, att Kypärälampi träsk före fällningen af detsamma begagnats såsom gemensamt fiskevatten under hvardera hälften af Jukola hemman,

förty och då Abraham Jukolas fader, medan han varit innehafvare af Korpi-Jukola benämnda hälft af sagda hemman, tagit del i träskets fällning,

fann hofrättsrådet Matts Koskinen icke hafva anfört skäl till ändring i det slut, hvari häradsrätten i målet stannat och vid hvilket hofrättsrådet förty lät bero.

Detta yttrande biträdades af presidenten af *Frosterus*.

Abraham och Gustaf Fredrik Jukola sökte på nedsatt revisionsskilling hos H. K. M:t ändring i hofrättens dom. Vid målets behandling i *k. senatens justitiedepartement* yttrade sig först senatorn *Clouberg* och

fann den omständighet, att Kypärälampi träsk vore beläget inom Matts Koskinens hälft af Jukola hemman, icke för denna lägenhets innehafvare medföra någon uteslutande rätt till sagda träsk och den därstädes efter storskiftet uppkomna tillandningsmarken, enär vid storskiftet i Jukojärvi skifteslag bestämts, att fiskevattnet, hvartill, enligt hvad af handlingarna framginge, äfven ifrågavarande träsk hän-

förts, skulle lämnas oskiftadt och fortfarande af delegarene i skifteslaget samfäldt nytjas;

hvarför och då tillandningarna uppstått genom träskets fällning samt Abraham Jukolas fader Adam Tomasson, medan han varit innehafvare af Korpi-Jukola hälft af Jukola hemman, deltagit i fällningsarbetet,

senatorn pröfvade rättvist upphäfva hofrättens öfverklagade dom och låta bero vid det slut, hvori häradsrätten i saken stannat.

Senatorn *Borenius* var ense med senatorn Clouberg.

Senatorn *Gylling* fann Abraham och Gustaf Fredrik Jukola icke hafva anført skäl till ändring i hofrättens dom, vid hvilken senatorn förty lät förblifva.

Senatorn *Fellman* yttrade,

att emedan i 4 § 3 kap. af fiskeristadgan den 14 november 1766, som var i gällande kraft vid den tid Matts Koskinens nu ifrågavarande andel af Jukola hemman genom den 11 februari 1817 fastställt storskifte i Jukola samfällighet blifvit såsom särskild lägenhet utbruten, uttryckligen stadgades, att fiskevatten, som inom enskildt hemmans rå och rör beläget är, finge af strand- och jordegare utan andras intrång nytjas;

ty och då Kypärälampi träsk låge helt och hållet inom sagda lägenhets område,

pröfvade senatorn, jämlikt 4 § 12 kap. JB och 2 § i fiskeristadgan den 4 december 1865 och på de af hofrätten anförda skäl, rättvist låta bero vid det slut, hvori hofrätten i saken stannat.

Senatorn *Streng* delade senatorn Cloubergs mening.

Senatorn *Hornborg* var ense med senatorn Fellman.

Senatorn *Hougborg* förenade sig om senatorn Gyllings yttrande.

Senatorn *Björkstén* biträdde senatorn Fellmans mening.

Senatorerne *Cederholm* och viceordföranden, friherre *Palmén*, voro ense med senatorn Clouberg, i enlighet med hvars utlåtande senatens dom i målet den 19 december 1893 gafs.

4.

Är försäljning af s. k. iskällardricka underkastad bestämmelserna i K. F. af den 2 april 1883 angående försäljning och utskänkning af maltdrycker?

Vid 1892 års höstting i Mäntsälä sockens samt Askola och Pukkila kapells tingslag yrkade kronolänsmannen Johan Edvard Karlson å tjänstens vägnar ansvar å inhyseskarlen Erik Viktor Alhonen, från Mäntsälä sockens kyrkoby, för det denne under året 1892 såväl å söckendagar som å hælgedagar, medan sabbaten pågått, uti sin bostad i sagda by olofligen försålt af malt beredt så kalladt iskällardricka, hvarpå och sedan Erik Viktor Alhonen medgifvit åtalets riktighet, uppgifvande, att det dricka han försålt varit af Mäntsälä ölbryggeris tillvärkning, *häradsrätten* genom utslag den 10 oktober 1892, med stöd af 18 § i K. F. af den 2 april 1883 angående försäljning och utskänkning af malt-drycker samt 6 § 3 kap. MB, dömde Erik Viktor Alhonen, som förut ej sakfållts för förbrytelse af enahanda beskaffenhet, att böta för första resan oloflig försäljning af malt-drycker 25 mark och för sabbatsbrott 10 daler med 19 mark 20 penni.

Åbo hofrätt, under hvars pröfning Erik Viktor Alhonen i besvärsväg drog saken, lät genom utslag, gifvet den 27 mars 1893, vid häradsrättens förestående utslag bero.

Uti hofrättens utslag sökte Erik Viktor Alhonen i underdånighet ändring hos H. K. M:t.

Då målet den 28 februari 1894 afgjordes i k. senatens justitiedepartement, utlät sig *senaten* (senatorerne viceordföranden, friherre *Palmén*, *Björkstén*, *Hornborg*, *Fellman* och *Borenius*) att,

emedan Erik Viktor Alhonen vidgått att ifrågavarande iskällardricka icke åstadkommits genom hembrygd hos Alhonen, utan varit af Mäntsälä ölbryggeris tillvärkning,

senaten fann Erik Viktor Alhonen icke hafva anfört skäl till ändring i hofrättens förberörda utslag.

5.

Är servitutsrätt till del af oskift fiskevatten, hvilken uppgifvite hafva blifvit upplåten vid aftal om parcellering af stränderna på ömse sidor om vattnet, giltig, i händelse vattnet i fråga sedan tillskiftats den lägenhet, hvarå servitutet skulle hvila?

Får servitutsaftalet styrkas genom annan bevisning, då det samma icke ingår i öfverlåtelseafhandlingen om parcellen?

Genom skriftlig afhandling af den 20 september 1875 försålde dåvarande egaren till Jyränsö eller Nynäs berustade säteri i Jyränsö by af Heinola socken, landthushållaren Fritz Ramsay, till kaptenen William Ruth Koskensaari benämnda under stranden af säteriet belägna holme och ett särskildt utpåladt område af sagda strand. Sedermera upplät kaptenen Ruth medels ett den 1 januari 1890 med Koskensaari sågbolag upprättadt kontrakt till bolaget på 25 års arrende nämnda holme och strandområde äfvensom »fri dispositionsrätt till vattnet emellan de sålunda arrenderade stränderna.»

Efter kaptenen Ruth och disponenten för Koskensaari sågbolag, ingenjören Gustaf Athniel Appelberg, ågången skriftlig stämning till 1891 års höstting i Heinola sockens tingslag androg senatoren Oskar Fredrik Gylling, som under tiden blifvit egare till Jyränsö säteri, inför häradsrätten, att det mellan de af Koskensaari sågbolag arrenderade stränderna liggande sundet, hvilket kaptenen Ruth och nyssnämnda bolag, som å den arrenderade holmen anlagt en ångsåg, altsedan år 1889 låtit med bommar afspärra och hvari de hållit upplag af virke, utgjorde en del af det Jyränsö säteri tillydande vattenområde. Kaptenen Ruth hade icke varit berättigad att däröfver förfoga uti det med Koskensaari sågbolag uppgjorda arrendeaftalet, enär sundet icke afståtts till kaptenen Ruth genom afhandlingen af den 20 september 1875, hvilket icke ens lagligen kunnat ske med afseende därpå att fiskevattnet uti den samfällighet, hvartill Jyränsö säteri hörde, då ännu hade varit oskiftadt. Först vid den

20 juni 1891 slutfördt fiskevattensskifte inom samfälligheten hade ifrågavarande sund underlagts Jyränkö säteri och, enligt öfverenskommelse samfällighetsdelegarene emellan, af senatoren Gylling enskildt tillträdts den 15 påföljande september oberoende däraf att skiftet icke åkommit laga kraft. Senatoren Gylling yrkade därför att kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg, den sistnämde i hans egenskap af disponent för Koskensaari sågbolag, måtte förpliktas att till senatoren Gyllings fria förfogande afträda ifrågakomma sund samt att i sådant afseende undanskaffa därstädes inrättade bommar och upplagdt virke äfvensom från sundet upptaga alla i vattnet sjunkna och sjunkande stockar, hvarjämte senatoren Gylling anhöll om ersättning för rättegångskostnaden.

Uti afgifvet genmäle uppgaf kaptenen Ruth, att såväl säljare som köpare vid uppgörandet af aftalet den 20 juli 1875 afsett, att kaptenen Ruth skulle erhålla dispositionsrätt till sundet emellan Koskensaari och fastlandet, hvilket äfven tydligen framginge däraf, att det strandområde, som kaptenen Ruth genom nyssnämnda afhandling erhållit på fastlandet, delvis vore blott en famn bredt och således icke hade någon betydelse såsom upplagsplats eller dylikt. Säljaren hade visserligen icke ensam varit egare till detta sund utan hade detsamma tillhört hela samfälligheten; men redan då kunde förutsättas, att sundet vid framtida fiskevattensskifte skulle tillfalla Jyränkö säteri, i hvilket fall den af säteriets tidigare egare stiftade servitutsrättigheten till sundet skulle blifva gällande icke endast mot säljaren och hans rättsinnehafvare utan emot hvarje framtida egare af säteriet. På grund häraf ansåg kaptenen Ruth sin rätt till sundet vara otvifvelaktig och motsade förty käromålet, jämte det han anhöll om rådrum för framställande af bevisning därom att dispositionsrätten till sundet blifvit åt honom öfverläten.

Uti detta genmäle instämde ingenjören Appelberg, tryggande sig vid det emellan Koskensaari sågbolag och kaptenen Ruth ingångna kontraktet.

Medels den 6 maj 1892 afkunnadt utslag utlät sig *häradsrätten*, att

som kontraktet af den 20 september 1875 otvetydigt utgjorde en köpeafhandling om afskiljande från fastighet af viss del däri och sådant köp borde enligt 2 § 1 kap. J. B. ske skriftligen med utsättande af de vilkor hvarå samma köp sig grundar,

tog häradsrätten, utan afseende å den af kaptenen Ruth erbjudna bevisningen, enär densamma således icke vore på sakens utgång värkande, målet i slutligt öfvervägande, hvarvid häradsrätten

fann kaptenen Ruth genom samma afhandling så mycket mindre kunna anses hafva åtkommit det emellan de försålda jordområdena befintliga vattnet som något förbehåll om dess öfverlåtande, i enlighet med stadgandet uti 8 § i k. förordningen af den 19 februari 1883, icke gjorts samt landthushållaren Ramsay, enär fiskevattnet då ännu varit emellan delegarene uti Jyränskö samfällighet oskiftadt, icke ens hade varit berättigad att, utan öfriga delegares begifvande, om rätt till vattnet aftala,

hvarför och då Koskensaari bolag genom kontraktet af den 1 januari 1890 icke förvärfvat bättre rätt till vattnet än kaptenen Ruth egt och ifrågavarande vattenområde vid emellertid försiggånget skifte tillfallit Jyränskö säteri,

pröfvade häradsrätten rättvist ålägga kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg, den sistnämde i hans förberörda egenskap, att till senatorn Gyllings fria förfogande genast afträda det omtvistade vattenområdet och att i sådant afseende borttaga sitt därstädes upplagda virke och af dem inrättade bommar äfvensom från sundet undanskaffa alla i vattnet sjunkande och till bottnen sjunkna stockar, vid äfventyr att senatorn Gylling eljes egde för bommarnas aflägsnande anlita handräckning af vederbörande kronobetjäning och låta värkställa undanskaffandet af de sjunkna och sjunkande stockarna på kaptenen Ruths och ingenjören Appelbergs bekostnad, hvarhos kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg skyldigkändes att gemensamt med 75 mark hålla senatorn Gylling ersatt för umgälderna i målet; men lämnades ingenjören Appelberg öppet att för hvad han i sin disponente-

genskap sålunda komme att utbetala särskildt, i fall af fog, hålla sig till kaptenen Ruth.

Kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg drogo målet i vadväg under Viborgs hofrätts pröfning, hvarvid Appelberg mot häradsrättens förestående utslag anmärkte bland annat, att Koskensaari sågbolag begynt begagna ifrågavarande vattenområde först från år 1890 men hade likväl blifvit ålagdt att från sjöbotten borttaga äfven tidigare sjunkna stockar, samt att ingen tid hade blifvit för bolaget utsatt att värkställa rensningsarbetet, hvarför motparten omedelbart efter det utslaget vunnit laga kraft skulle kunna på bolagets bekostnad på det mest kostsamma sätt upptaga stockarna från botten.

Hofrätten utlät sig genom dom den 26 april 1893 och fann kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg, hvilken sistnämde icke gittat åberopa något stöd för sitt först i hofrätten gjorda, men af senatoren Gylling motsagda förbärande, att ifrågavarande sund, förrän detsamma af ingenjören Appelberg tagits i anspråk såsom samlingsplats för Koskensaari bolag tillhörigt virke, användts till flottled samt att sålunda äfven annat än bolaget tillhörigt virke kunnat däri nedsjunka, ej hafva anført skäl till ändring i häradsrättens motvädjade utslag, vid hvilket hofrätten förty lät bero, dock med sådant tillägg, att borttagandet af i sundet upplagdt virke och där inrättade bommar äfvensom undanskaffandet af i sundet sjunkna och sjunkande stockar borde af kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg vara ombesörjdt till den 1 augusti 1893, vid det äfventyr, som af häradsrätten i sådant afseende förelagts.

Domen uttryckte vicepresidenten *Palmroths*, hofrättsrådet *Cloubergs* och assessorn *Snellmans* samstämmiga mening.

Skiljaktigt var adjungerade ledamoten, häradshöfdingen *Walhberg*, som

fann kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg icke hafva anført skäl till annan ändring i häradsrättens motvädjade utslag än att, emedan omförmälda emellan landthushållaren Ramsay och kaptenen Ruth belevade aftal uppenbarligen

afsett jämväl öfverlåtelse af dispositionsrätten till ifrågavarande sund, hvilken rättighet härförinnan icke håller af senatoren Gylling stridiggjorts, samt kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg på grund häraf i god tro begagnat sundet till upplagsplats för dem tillhörigt trävirke, kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg af häradshödingen befriades från skyldigheten att upprensa sundet från det virke, som i följd af dess användande till berörda ändamål däri sjunkit; med hvilken ändring samt det af referenten assessorn Snellman utsatta tillägg angående tiden för undanskaffandet af omförmälda bommar och stockupplag komme att vid det motvädjade utslaget bero.

Uti hofrättens förberörda dom sökte kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg ändring hos H. K. Mt; därå saken den 2 december 1893 afgjordes i *k. senatens justitiedepartement* (senatorerne viceordföranden, friherre *Palmén*, *Björkstén*, *Hornborg*, *Fellman* och *Borenius*), och

som egare af afsöndrad mark jämväl enligt 8 § i den vid tiden för ifrågavarande afhandlings upprättande gällande förordning angående egostyckning och jordafsöndring af den 19 december 1864 ej egt rätt till vattnet invid den afsöndrade marken, då icke särskildt förbehåll därom gjorts,

fann k. senaten skäl ej vara förebragta till ändring i det slut, hvori domstolarna i saken stannat och hvarvid altså komme att förblifva, likväl sålunda att tiden, inom hvilken det ålåge kaptenen Ruth och ingenjören Appelberg att borttaga det i omförmälda sund upplagda virket jämte däri inrättade bommar samt undanskaffa i sundet sjunkna och sjunkande stockar, utsträcktes till den 1 augusti 1894.

6.

Är egare af järnväg, hvilken längs ett för densamma exproprieradt område underhåller hägnad, utan att hafva blifvit därtill särskildt förpliktad, skyldig att ersätta skada, som uppkommit därigenom, att kreatur till följd af hägnadens bristfälliga skick inkommit på banan och af bantåg öfverkörts?

Den 28 juni 1892 blef i närheten af Säiniö järnvägsstation en bonden Johan Rahkonen tillhörig häst, som från Rahkonens invid järnvägen belägna åker inkommit på banan, öfverkörd af ett tåg. I anledning häraf lät Rahkonen instämma järnvägsstyrelsen till 1893 års vinterting i Viborgs sockens tingslag och, då målet af häradsrätten företogs till behandling, anförde Rahkonen att järnvägsstyrelsen underhållit hägnad mellan sitt område och Rahkonens egor alt-sedan sagda område blifvit från de sistnämnda exproprieradt och hade järnvägsstyrelsen aldrig uppsagt denna hägnadsskyldighet. Då nu Rahkonens häst i följd däraf att hägnaden mellan åkern, på hvilken hästen betat, och banan varit gles och ribborna däri murkna beredt sig inträde på banan och öfverkörts, yrkade Rahkonen att järnvägsstyrelsen, som icke hållit hägnaden i försvarligt skick och altså varit vållande till hästens död, skulle åläggas att med 250 mark ersätta Rahkonen för förlusten af densamma.

I saken hörd, genmälde järnvägsstyrelsen genom dess ombudsman Axel Palander, att, som jordegare, af hvars egor någon del för allmänt behof exproprierades, jämlikt k. f. i ämnet af den 12 dec. 1864 tillkomme full ersättning icke allenast för alla de inkomster och fördelar han af den exproprierade jorden kunnat bereda sig, utan äfven för alla de olägenheter, som genom expropriationen och det därmed afsedda ändamålet tillskyndades hans till det exproprierade området tillstötande egor, så vore det jordegarens skyldighet att skydda sina kreatur för den fara järnvägens grannskap kunde för dem medföra. Någon hägnadsskyldighet för statsjärnvägarna kunde däremot icke komma ifråga, emedan järnvägen icke hade någon nytta däraf. Ifrågavarande järn-

vägsområde hade järnvägsstyrelsen låtit hägna endast för att lindra vederbörandes besvär, men hade järnvägsstyrelsen ingalunda därigenom iklädt sig någon stadigvarande skyldighet i detta afseende eller befriat jordegarene från åliggandet att i alla fall själfva vårda sina kreatur. På dessa grunder påstod ombudsmannen Palander, som därjämte bestred att ribborna uti ifrågavarande hägnad skulle varit murkna, käromålets förkastande.

Sedan vittnesförhör i saken egt rum, yttrade sig *häradsrätten* medels utslag den 6 april 1893 och

fann utredt vara, att den hägnad, järnvägsstyrelsen låtit uppföra och obestridd ålegat ensam underhålla emellan Johan Rahkonens egande andel af hemmanet N:o 1 i Säinö by och det från samma lägenhet för järnvägens behof exproprierade området, varit i så bristfälligt skick, att en Johan Rahkonen tillhörig häst den 28 juni 1892 vunnit tillfälle att inkomma å järnvägen, där densamma af ett bantåg blifvit öfverkörd;

i anseende hvar till och då järnvägsstyrelsen icke visat att densamma genom uppsägning eller annorledes befriats från skyldigheten att underhålla ifrågavarande hägnad och järnvägsstyrelsen genom underlåtenhet att fullgöra sagda skyldighet således vållat Johan Rahkonen omförmälda skada,

häradsrätten pröfvade rättvist ålägga järnvägsstyrelsen att till Johan Rahkonen utgifva värdet för förenämnda häst med 250 mark.

Öfver detta utslag anförde ombudsmannen Palander besvär i Viborgs hofrätt, därvid särskildt framhållande att järnvägsstyrelsen, enär för densamma känt vore att grannarne till St Petersburg—Riihimäki järnväg i allmänhet och äfven uti ifrågavarande trakt vid expropriationen ej väkt anspråk på skild ersättning för de större svårigheter med hänsyn till vårdandet af deras kreatur järnvägen förorsakade, frivilligt velat underlätta detta besvär och därför på ställen, hvarest anmärkningsvärdare fara för grannarnes kreatur genom järnvägen kunde ifrågakomma, uppfört gles hägnad för att afhålla sådana från banan, men därtill hade järn-

vägsstyrelsen på intet sätt varit skyldig, lika litet som att med yttersta noggrannhet efterse att den uppförda hägnaden i alla delar städse vore fullkomligt felfri.

Genom den 12 oktober 1893 afkunnadt utslag utlät sig *hofrätten* i saken och fann ombudsmannen Palander icke hafva anfört skäl till ändring i häradsrättens öfverklagade utslag.

Hofrättens utslag uttryckte presidenten *Forsmans*, hofrättsrådet *Kumlins* och assessorn *Snellmans* samstämmiga mening.

Skiljaktige voro adjungerade ledamöterna, notarierna *Paldani* och *Polén*, hvilka

funno det väl vara utredt, att förenämnda häst i följd af ifrågavarande hägnads bristfälliga skick uppgifna tid vunnit tillfälle att inkomma å järnvägsområdet, där hästen af ett bantåg sedermera öfverkörts, men

emedan Johan Rahkonen mot järnvägsstyrelsens bestri-
dande icke gittat visa att det ålegat järnvägsstyrelsen att inrätta och underhålla stängsel emot sagda banområde,

pröfvade notarierna rättvist upphäfva häradsrättens öfverklagade utslag och förkasta Johan Rahkonens i saken utförda talan.

Uti hofrättens utslag sökte ombudsmannen Palander i underdånighet ändring hos H. K. M:t.

Då målet föredrogs i *k. senatens justitiedepartement*, yttrade sig först senatorn *Clouberg* och

fann järnvägsstyrelsen väl hafva för skyddande af trafiken å järnvägen uppfört och underhållit hägnad längs dess område jämväl där detsamma gränsade till Johan Rahkonens ofvannämnda lägenhet, hvarifrån ifrågavarande Rahkonen tillhöriga och sedermera af ett bantåg öfverkörda häst uppgifvits hafva inkommit å järnvägens område, men någon skyldighet icke hafva visats åligga järnvägsstyrelsen att låta uppföra hägnad till skydd för annans kretur;

i anseende hvartill och då järnvägsstyrelsen således icke kunde tillräknas att, på sätt Johan Rahkonen påstått, genom eftersatt hägnadsskyldighet hafva vållat sagda hästs

död och Rahkonen ej ens föreburit att järnvägsstyrelsen genom annan försummelse varit därtill vållande,

senatorn pröfvade rättvist att, med ändring af hofrättens och häradsrättens utslag i målet, förkasta Johan Rahkonens däri utförda talan, i följd hvaraf järnvägsstyrelsen af senatorn befriades från gäldandet af den Johan Rahkonen utaf domstolarne tillerkända ersättningen.

Senatorn *Borenius* fann det icke vara styrkt att järnvägsförvaltningen, som uppfört och underhållit hägnad emellan ifrågavarande del af järnvägsområdet och den på sidorna däraf belägna marken, skulle genom vårdslöshet eller försummelse varit vållande till omförmälda Johan Rahkonen tillhöriga hästs död, hälst utredt blifvit att hästen brutit hägnaden och dymedels beredt sig inträde å banan, samt förenade sig på sådan grund om det slut, hvari senatorn Clouberg stannat.

Senatorerne *Gylling*, *Fellman* och *Streng* omfattade den af senatorn Clouberg uttalade mening.

Senatorn *Hornborg* utläg sig att

enär medgifvet vore att vid expropriationen af mark för Riihimäki—S:t Petersburg järnvägslinie icke tagits i beräkning och utgifvits ersättning för den större kostnad de lägenheters innehafvare, hvilkas egor gränsade till järnvägen, i följd af densamma finge vidkännas vid vårderna af deras kreatur,

fann senatorn väl järnvägsstyrelsen vara skyldig att, på sätt ock härintills skett, underhålla stängsel längs denna järnvägslinie för att dymedels för vederbörande jordegare underlätta vårderna om deras kreatur.

Men emedan utredt blifvit att Johan Rahkonens häst söndrat stängslet och dymedels fått tillfälle att intränga å järnvägslinien, där den sedermera blifvit af bantåget öfverkörd, ansåg senatorn järnvägsstyrelsen icke kunna åhvälfvas skyldighet att ersätta hästens värde och

var på sådan grund ense om det slut, hvari senatorn Clouberg i saken stannat.

Senatorn *Hougborg* instämde uti senatorn Cloubergs yttrande.

Senatorn *Björkstén* fann ombudsmannen *Palander* icke hafva anført skäl till ändring i hofrättens utslag, vid hvilket altså skulle bero.

Senatorn *Cederholm* omfattade den utaf senatorn *Clouberg* uttalade mening.

Viceordföranden, friherre *Palmén* var ense med senatorn *Björkstén*.

Senatens utslag, som är affattadt i enlighet med senatorn *Cloubergs* yttrande, är gifvet den 23 november 1894.

7.

Bör den, som blifvit dömd till tukthus för lifstiden, men sedermera i nådeväg vilkorligen frigifven ånyo beträddes med brott, för detta senare brott dömas enligt det stadgande, som strafflagen om sådant brott innehåller eller bör 2 mom. 13 § 2 kap. straffl. härvid tillämpas? Ifall han förut icke blifvit dömd till förlust af medborgerligt förtroende samt det nya brottet medför sådan påföljd, bör tiden för denna förlust utsättas till vissa år eller för lifstiden?

Genom utslag af den 14 augusti 1884 blef arbetskarlen *Oskar Jeremias Johansson*, från *Tammerfors* stad, af k. senaten dömd att för fjärde resan stöld hållas till straffarbete i sin återstående lifstid, men förskonades sedermera genom k. senatens utslag af den 19 maj 1894 från vidare förrättande af omförmälda arbete, dock med vilkor att det ålåge *Oskar Jeremias Johansson* att efter frigifvandet iakttaga att ostraffligt lefverne, vid äfventyr att *Johansson*, om han med brott ånyo beträddes, kunde, ehvad tukthusstraff vore såsom påföljd för brottet stadgadt eller icke, efter pröfning af omständigheterna och förbrytelsens beskaffenhet ånyo insättas i tukthus för att fortsätta berörda allmänna arbete, från hvars vidare förrättande han sålunda vilkorligen befriats och hvarom det tillkomme den domstol, som egde om det nya brottet döma, att i sammanhang därmed förordna. Sålunda å fri fot stäld återvände *Oskar Jeremias*

Johansson till Tammerfors, hvarest han den 8 påföljande september tillgrep från handlanden Ananias Mikkonens olästa tambur i gården N:o 8 vid Tavastgatan en handlanden Mikkonen tillhörig paletå. För detta brott blef Johansson, som strax efter dess föröfvande häktats, af stadsfiskalen, vice härads höfdingen Werner Palander stäld under tilltal vid *rådstufvurätten i Tammerfors*, som efter värkstäld undersökning. hvarvid sagda paletå i rätten blef värderad till 40 mark, utlät sig i målet medels den 11 september 1894 afkunnadt utslag och

fann lagligen utredt vara, att Oskar Jeremias Johansson föröfvat angifna stöld,

hvarföre rådstufvurätten, med stöd af 3 mom. 5 § 28 kap. strafflagen och 15 § 2 kap. i k. förordningen den 19 december 1889 om värkställighet af straff, dömde Oskar Jeremias Johansson att för femte resan stöld hållas tolf år till allmänt tvångsarbete i tukthus samt därefter i femton år vara förlustig medborgerligt förtroende,

hvaremot rådstufvurätten ansett Oskar Jeremias Johansson icke böra efter nämnda tolf års förlopp hållas i tukthus för fortsättande af det honom för fjärde resan stöld ådömda straffarbete.

Åbo hofrätt, hvars pröfning förestående utslag af rådstufvurätten underställdes, yttrade sig medels utslag den 3 oktober 1894 samt

fann Oskar Jeremias Johansson vara lagligen öfvertygad om hvad honom af rådstufvurätten tillräknats,

i anseende hvartill hofrätten pröfvade rättvist icke allenast, i förmågo af 15 och 16 §§ 2 kap. i förordningen af den 19 december 1889 om värkställighet af straff, förklara Oskar Jeremias Johansson hafva förvärkat den honom genom k. senatens utslag af den 19 maj 1894 förunnade villkorliga frihet från förrättande af det honom därförinnan för fjärde resan stöld ådömda listids straffarbete samt Johansson förty böra ånyo insättas i tukthus för att fortsätta omförmälda allmänna arbete, utan ock, jämlikt 2 och 3 mom. 13 § 2 kap. samt 8 § 28 kap. och 14 § 2 kap. strafflagen, döma Oskar Jeremias Johansson att hållas åtta

månader i ljust enrum och vara förlustig medborgerligt förtroende för alltid; på hvilket sätt rådstufvurättens utslag altså af hofrätten ändrades.

Uti detta hofrättens utslag, hvilket innefattade hofrättsrådet *Idestams*, assessorerne *Lindströms*, *Svinhufvuds* och *Kumlings* samt adjungerade ledamoten, viceadvokatfiskalen *Jögerskiölds* samstämmiga mening, sökte Oskar Jeremias Johansson i underdånighet ändring hos H. K. M:t.

Då målet föredrogs i *k. senatens justitiedepartement*. utlät sig senatorn *Clouberg* och

fann Oskar Jeremias Johansson, om hvars återsättande i tukthus för fortsättande af det honom förut för lifstiden ådömda allmänna arbete domstol i grund af ofvanåberopade utslag af den 19 maj 1894 egt utlåta sig, icke hafva anfört skäl till ändring i det slut, hvari hofrätten stannat och hvarvid förty, jämlikt åberopade stadganden i strafflagen. jämförda med sista mom. i 10 § 7 kap. af samma lag. komme att bero i öfrigt utom att Oskar Jeremias Johansson för nu ifrågavarande honom tillräknade tjufnad af senatorn förklarades förlustig medborgerligt förtroende i femton år.

Senatorerne *Borenius* och *Gylling* förenade sig om senatorn *Cloubergs* yttrande.

Senatorn *Fellman*

fann utredt vara att Oskar Jeremias Johansson, som af k. senaten genom utslag den 14 augusti 1884 blifvit dömd för fjärde resan stöld till straffarbete för sin återstående lifstid, därefter af H. K. M:t genom utslag den 19 maj 1894 på ofvanomförmälda vilkor i nåder förskonats från vidare förrättande af berörda arbete, samt att Oskar Jeremias Johansson, efter sålunda vunnen frihet, gjort sig skyldig till det brott domstolarne honom i ofvanstående måtto tillräknat;

och som Oskar Jeremias Johansson genom nu ifrågavarande förbrytelse icke allenast, jämlikt 5 och 8 §§ 2^a kap. samt 14 § 2 kap. strafflagen, gjort sig förfallen till arbete i tukthus i åtta år samt att vara förlustig medborgerligt förtroende i femton år, utan ock förvärvat all vidare

rätt till åtnjutande af förberörda honom af gunst och nåd vilkorligen beviljade frihet,

pröfvade senatorn rättvist förordna det skulle Oskar Jeremias Johansson ånyo insättas i tukthus för att där fortsätta sistnämnda straffarbete, uti hvilket dock alla öfriga ofvanutsatta påföljder af nu ifrågavarande tjufnad, jämlikt 4 § 7 kap. strafflagen, komme att inbegripas; däruti hofrättens utslag sålunda af senatorn ändrades.

Senatorn *Streng* var ense med senatorn *Fellman*.

Senatorerne *Hornborg*, *Hougborg* och *Björksten* instämde uti senatorn *Cloubergs* yttrande.

Senatorn *Cederholm* var ense med senatorn *Fellman*.

Viceordföranden friherre *Palmén* omfattade den af senatorn *Clouberg* uttalade mening, i enlighet med hvilken såsom af de flesta röster omfattad senatens utslag den 20 december 1894 är gifvet.

Juridiska Föreningens i Finland förhandlingar öfver de för år 1894 godkända all- männa öfverläggningsämnen.

1:sta frågan.

I 2 § af Kejsrerliga förordningen den 20 juni 1864 om olämpliga förbehåll vid fastighets köp m. m. stadgas bl. a. att, om någon vid öfverlåtelse af jord förbehållit sig eller annan att i framtiden för visst pris eller emot andra vilkor återvinna egendomen, sådant förbehåll skall vara utan kraft och värkan. Gäller detta stadgande endast köp (och skifte) af fastighet eller bör det tillämpas äfven i fråga om gåfva af fast egendom?

Centralafdelningen.

En medlem af föreningen refererade frågan på ungefär följande sätt:

För att kunna rätt tolka stadgandena i K. F. den 20 juni 1864, hvilka till den del hvarom här är fråga äro ganska otydliga, är det nödvändigt att erinra sig, hvilken ståndpunkt lagstiftningen före utgifvandet af sagda förordning intog med afseende å vilkorsbestämningar vid såväl köp som gåfva af fast egendom.

Hvad då först beträffar fastighetsköp, så är det ju känt, att den äldre svenska rätten i stor utsträckning gaf kontrahenterne rätt att fästa hvarjehanda vilkor vid sådana köp samt att dylika vilkorsbestämningar i praktiken jämväl mycket ofta förekommo. Detta gäller särskildt också förbehåll om rätt att under vissa förutsättningar kunna återvinna fastigheten. Enahanda ståndpunkt intog äfven 1734 års lag samt den följande lagstiftningen ända till 1864 års förord-

ning. Huru ett köp med förbehåll om återköp teoretiskt borde uppfattas, därom hafva väl olika åsikter uttalats, men att sådana köp faktiskt förekommit och icke ansetts stridande emot lag, intygas enstämmigt såväl af domstolspraxis som af literaturen i ämnet. I sistnämnda afseende hänvisade ref. till uttalanden af de svenska författarene Nehrman, Tengvall och Schrevelius samt af en inhemsk författare från senaste tid, doktor V. Chydenius.

Öfvergå vi nu till gåfva af fast egendom, så voro sådana villkor, såsom också naturligt är, vid dessa rättsärenden ännu mer vanliga än vid köp. Sålunda plägade man vid de i forna tider mycket talrikt förekommande donationerna af fastighet till kyrkan eller fromma stiftelser vanligen fästa villkor af ett eller annat slag. Och förflytta vi oss till den tid, då förarbetena till 1734 års lag vidtogo, finna vi äfven från denna tid flere bevis för den uppfattning att vid gåfva kunde fästas snart sagdt hvilka villkor som helst, så vida de ej stridde mot tydlig lag eller god sed. Häribland må endast nämnas K. Res. af den 28 maj 1687, hvilken i afd. II § 3 förklarar: „Men är gåfvan villkorlig, så *måste gifvarens vilja och satte lag efterföljas* och ingen kreditor emot hans uppsåt och förklarade vilja hafva makt att angripa en sådan gåfva, eftersom en gifvare eljest efter lag uti visse händelser *kan gå till sin gåfva igen*“. Det kan vid sådant förhållande synas egendomligt att 1734 års lag icke direkt uttalar sig i frågan. Men härvid bör icke förbises, att lagen likväl indirekt uttalat sig, nämligen genom stadgandet i Ä. B. 16: 1, att testamente kan göras med villkor. Ty då stadgandena om gåfva och testamente ursprungligen varit gemensamma, kan man i de flesta fall antaga, att hvad lagen stadgar om det ena af dessa rättsärenden äfven gäller det andra. Och då man på historiska grunder ansett det vara otvifvelaktigt att lagen godkänner fideikommissstiftelser genom testamente, är det otänkbart att den icke skulle medgifva upprättandet af enahanda stiftelser genom gåfva med varm hand.

Vi komma således beträffande lagstiftningen före år 1864 till det resultat, att vilkorsbestämningar af ifrågava-

rande slag voro oinskränkt tillåtna vid både köp och gåfva af fast egendom. Detta resultat är af stor vikt, emedan det gifver vid handen att 1864 års förordning utgör en undantagslagstiftning, åt hvars stadganden förty icke får gifvas en vidsträktare innebörd än hvad med säkerhet framgår ur själfva förordningens lydelse.

Nu stadgas i 2 § 2 mom. af sagda förordning, att förbehåll, som vid öfverlåtelse af jord till ego göres om rätt för öfverlåtaren eller annan att i framtiden för visst pris eller emot andra villkor återvinna egendomen, skall vara utan kraft och värkan. Angående betydelsen af detta stadgande har redan tidigare tvifvel yppat sig, huruvida stadgandet afser endast fast egendom på landet eller äfven stadsfastighet. Frågan har varit föremål för diskussion i Juridiska föreningen, och referatet öfver den förda diskussion är intaget i föreningens tidskrift för år 1877. Denna gång gäller det att afgöra, om stadgandet hänför sig ej blott till köp och skifte, utan äfven till gåfva.

Vid besvarandet af denna fråga kommer främst i betraktande att betydelsen af uttrycket „öfverlåta“ i det juridiska språkbruket är något obestämd, i det sagda uttryck väl allmännast torde begagnas för att utmärka föryttring emot vederlag (köp och skifte), men dock stundom äfven omfattar föryttring utan vederlag (gåfva). Skulle man vid tolkningen af ifrågavarande stadgande endast hafva att hålla sig till dess ordalydelse, så vore det mycket svårt att komma till en bestämd åsikt om dess rätta mening. Denna svårighet försvinner likväl till stor del därigenom att författningens rubrik i stället för öfverlåtelse begagnar uttrycket köp och förklarar ändamålet med de i densamma ingående stadganden bl. a. vara „att förebygga olämpliga förbehåll vid fastighetsköp“. Nu är det väl sant, att, där rubriken till en författning icke motsvarar dess text, innehållet af texten i allmänhet måste tillerkännas vitsord framför rubriken. Men i detta fall föreligger icke någon verklig stridighet emellan text och rubrik, enär den förra begagnar ett ord, som icke har någon fast, teknisk betydelse och hvilket därför i detta fall mycket väl kan afse detsamma, som det fullt bestämda och tydliga „köp“ i rubriken. Dessutom finnas tvänne vik-

tiga skäl, på grund af hvilka rubriken här måste obetingadt anses uttrycka lagstiftarens verkliga mening. Det ena är den olikartade naturen af de rättsärenden, hvarom här är fråga, samt de olika synpunkter i legislativt hänseende, som vid dem därför måste göra sig gällande.

Till köpets natur hör att det skall vara oryggligt, så att hos köparen någon osäkerhet om hans förvärf och om rättigheten till det köpta icke må äga rum. Därför säger också lagen om köp, att „det skall stånda och ej återgå“ (H. B. 1: 2). I motsats härtill ligger det i begreppet *gåfva*, att gifvaren skall få därvid fästa sådana inskränkande vilkorsbestämningar, som han finner godt, naturligtvis under förutsättning att de icke äro af omoralisk beskaffenhet. Skulle äfven gåfvans värkan och värde härigenom väsentligen förringas, har mottagaren ändock ej något skäl till missnöje, ty då gåfvan till hela sitt värde grundar sig på ren liberalitet, måste det få bero af gifvaren allena, huru långt han vill sträcka denna liberalitet. Och då det är tillåtet att genom vilkor hämma gåfvans värkan gent emot tredje person (gåfvotagarens borgenärer), så måste det ännu hållre stå gifvaren fritt att begränsa denna värkan i förhållande till mottagaren. Också har lagen själf för flere fall infört en dylik begränsning, såsom då den bestämmer att gåfva i händelse af grof otacksamhet under vissa förutsättningar får af gifvaren eller hans rättsinnehafvare återkallas, äfven om något förbehåll härom ej var gjordt (J. B. 8: 2), eller då den låter hemföljd under vissa förutsättningar återgå (G. B. 16: 1). Regeln, att det skall stånda och ej återgå, äger således icke tillämpning på gåfva, liksom densamma ej håller af lagen blifvit uttalad i fråga om detta rättsärende.

Den andra omständigheten, som talar emot stadgandets utsträckande till gåfva, är att, såsom redan anförts, denna förordning är en undantagslag. Häraf följer nämligen att, då ordalagen lämna det ofärdigt, huruvida gåfva skall anses inbegripen i förbudsstadgandet eller icke, den senare meningen bör gifvas företräde. Man kan icke lätt tänka sig att lagstiftaren hade velat införa en så viktig principel inskränkning i gåfvofriheten, utan att åt denna afsikt gifva ett oförtydligt uttryck.

Till enahanda resultat kommer man äfven, om man tager i betraktande det legislativa syftet med detta stadgande, hvilket syfte i rubriken uppgifves vara „att i möjligaste måtto förebygga olämpliga förbehåll vid fastighetsköp“. Ett förbehåll om fastighetens återvinnande åt köparen vore uppenbarligen „olämpligt“, emedan det skulle medföra osäkerhet med afseende å äganderätten, särskildt för det fall att fastigheten sedermera förvärfvades af tredje man, som icke kände till villkoret. Men en sådan osäkerhet behöfver man ej befara vid gåfva af fastighet, åtminstone icke i regeln. Det vanliga är nämligen att fastigheten skänkes åt någon stiftelse eller allmännyttig inrättning, med vilkor att, i händelse dennas värksamhet upphör, fastigheten skall återgå till gifvaren eller dennes arvingar. Att tredje person skulle i god tro förvärfva fastigheten är här knappast tänkbart. Hvad åter beträffar gåfva af fastighet åt enskild person, så äro dylika gåfvor mycket sällsynta, och där de förekomma är det nästan alltid någon gifvaren nära stående person, som får emottaga gåfvan. Är förbehåll om dess återfallande till gifvaren utsatt, så är detta i allmänhet beroende af den omständigheten att emottagaren aflider före gifvaren eller något dylikt. Äfven i dessa fall kan osäkerhet för tredje person icke gärna uppstå, och lagstiftaren har således haft fullt skäl att lämna dessa fall utan afseende.

Det kunde slutligen frågas, hvarför lagstiftaren, om han endast afsett köp, icke i författningens text begagnat detta uttryck, utan det obestämda „öfverlåta“. Förklaringen härtill torde vara den, att han velat under samma regel innefatta jämväl skifte af fastighet mot annan fast egendom, för hvilket fall samma ratio legis kan åberopas som för köp. Att åter i författningens rubrik ordet köp användes för att uttrycka både köp och skifte, är med afseende å att lagen äfven i öfrigt likställer köp och skifte (H. B. kap. 1) fullt befogadt.

Då således det uttryck, som förekommer i författningens rubrik är fullt tydligt och exakt, medan det i texten använda är högeligen obestämdt, då vidare den mening,

som det förra uttrycket gifver, öfverensstämmer med den tidigare lagstiftningen i ämnet och med naturen af de rättsärenden, om hvilka här är fråga, hvarför ock det legislativa motivet till författningen är fullt tillämpligt endast på de rättsärenden, som i rubriken afses, samt då slutligen hänsyn tages till den omständigheten att författningen, såsom en undantagslag, bör tolkas restriktivt, tvekar jag icke att besvara frågan *enligt det förra alternativet*.

Under den härefter uppkomna diskussionen uttalades en motsatt mening på hufvudsakligen följande efteråt närmare utvecklade skäl.

Att såväl köp och skifte som gåfva enligt tidigare rätt ansetts kunna ske med hvarjehanda villkor, hvilka med åberopande af regeln att ingen kan å annan upplåta bättre rätt än han själf äger ansågos böra bestå äfven vid följande öfverlåtelser, däri hade referenten otvifvelaktigt rätt. Men då 1864 års förordning just afsåg att bryta med denna uppfattning, kunde antydda historiska skäl ej tillmätas afgörande betydelse, utan hufvudsaken vore att fasthålla vid det som ur förordningens text otvunget framginge och med förordningens anda och mening öfverensstämde. Hvad främst texten beträffade, så hade referenten sökt förringa betydelsen af orden „öfverlåta till ego“ genom framhållande af att *öfverlåta* allmännast nytjades om köp och skifte och att detta ord icke hade någon fast teknisk betydelse. Riktigheten af antydda uppfattning om ifrågavarande begrepps innebörd kunde emellertid ingalunda medgifvas. „Öfverlåtelse“ nytjades nämligen om all slags derivativ succession i levande persons rättigheter ¹⁾. Vidkommande särskildt öfvergång af äganderätt, uttalas denna uppfattning utan inskränkning redan af *Nehrman*, som i „Inledning till then svenska jurisprudentiam civilem“ rubricerar 7 kapitlet „Om then öfverlåtliga åtkomsten eller traditione“ och säger (§ 1): „Thet, som

¹⁾ Vill man härifrån skilja begreppet *upplåtelse*, t. ex. då egare af fastighet utlejer densamma, så bör till det i texten sagda tilläggas att rättigheten bör i öfverlåtarens och förvärfvarens hand vara *likartad*.

någon genom Fång, Följd eller på annat sätt fått, behöfver han stundom intet sjelfver utan will thet *öfverlåta* eller föryttra till en annan. Thetta kallas traditio och är en ägendoms öfverlåtande af ägaren, skiedt i thet upsåt att han vill lemna äganderätten till en annan“. Såsom bekant var traditio enligt romersk rätt en allmän form för öfverlåtelse af äganderätt till kroppsliga ting, men Nehrman förbiser likväl icke, då han begagnar „öfverlätelig åtkomst“ och traditio såsom synonyma, att enligt svensk rätt själfva besittningens öfvergång icke såsom vid den romerska traditio var ett nödvändigt vilkor för öfverlåtelsens giltighet, „ty“ — säger han — „possessio hör mera till äganderättens fullbordande än till thet öfverlåtande, hvilket genom samtycket skildt är“. I enahanda allmänna betydelse nyttjas begreppet öfverlåtelse jämväl i svenska Lagkomiténs förslag till allmän civillag (2 uppl. 1838) text i J. B. 7: 6, „*öfverlåter* någon fast egendom till tvenne, stånde den öfverlåtelse fast, derå lagfart först sker“ (jfr numera äfven nya Utsökningslagen 4: 26). Skäligt tvifvelsmål kunde således icke förekomma därom att orden „öfverlåter till ego“ uti 1864 års förordning innefattade äfven gåfva. Uti Sverige hade lagstiftaren visserligen uttryckligen inskränkt det mot nu ifrågavarande 2 § af 1864 års förordning svarande stadgandet i kongl. förordningen den 1 maj 1810 till köp och skifte, hvilka rättsärenden i sagde förordning förbjudits vid äfventyr af ogiltighet. Men då vår lagstiftare, för hvilken berörde stadgande säkerligen ej varit obekant, icke upptagit ett dylikt inskränktare lagbud utan använt ett mera omfattande uttryckssätt, så är det påtagligt att sådant skett med full afsikt. Detta antagande vinner ökad styrka däraf att såväl svenska Lagkomitén i sitt förenämnda lagförslag, som den äldre Lagberedningen i sitt år 1847 utgifna förslag till Jordabalk gifvit åt motsvarande stadgande sådan lydelse att det omfattade all slags eganderättsöfverlåtelse, hvilket Lagkomitén motiverat bl. a. därmed att „den osäkerhet i eganderätt, som Lagstiftaren genom ifrågavarande förbud“ (nämligen förbudet i 1810 års förordning) „velat i afseende på köp och byte förekomma, vore lika vådlig i de fall, då egendomen genom andra fång blifvit förvärfvad“.

Jämväl för den finske lagstiftaren hade motivet till ifrågavarande stadgande, enligt ingressen till landtdagspropositionen, varit förekommande af osäkerhet i egendomsförhållandena. Ratio legis ej mindre än textens otvetydiga lydelse talade således emot den af referenten uttalade mening. Emot densamma kunde dessutom anföras att det i 2 §:s början förekommande stadgandet, „öfverlåtes jord till ego under vilkor af framtida äktenskaps ingående eller med beting, som gör intrång i tredje mans rätt, vare öfverlåtelsern ogild och lagfart derå ej tillåten“, uppenbarligen utvisade att lagstiftaren afsett alla slag af öfverlåtelser, hällst vilkor af framtida äktenskaps ingående i regeln plägade förbindas med gäfvomen icke med köpeaftal om fastighet.

Hvad slutligen beträffade det i förordningens rubrik begagnade ordet „fastighetsköp“, så kunde öfverhuvud en författningsrubrik gentemot dess otvetydiga text icke tillmätas afgörande betydelse, då känt vore att vid rubrikernas affattande korthet och bekvämhet i väsentlig mån måste afses.

Vid härå anställd omröstning anslöto sig tre medlemmar till den af referenten framställda åsikt, dock sålunda att två af dessa medlemmar ansågo återvinningsförbehållet vid gäfvofastal om fast egendom icke gälla emot senare förvärfvare af fastigheten. Fyra medlemmar omfattade ofvan framhållna motsatta mening och besvarade förty frågan obetingadt jakande.

Åbo filialafdelning.

Den för frågan utsedde referenten ansåg ofvanåberopade nådiga förordning af den 20 juni 1864, som, enligt hvad författningsens rubrik antydde, tillkommit för att förebygga olämpliga förbehåll endast vid köp, böra tolkas restriktivt såsom innefattande en sådan inskränkning i den enskilda eganderätten, hvarom stadganden uti gällande rätt därförinnan icke funnits. Med hänsyn härtill och då 2 § 8 kap. J. B. fortfarande egde giltighet, fann referenten § 2 uti berörda förordning icke böra tillämpas vid gäfva af fast egendom, hvarföre den uppställda frågan af referenten besvarades nekande.

Sexton ledamöter biträdde referentens mening, hvar-
emot fem medlemmar af filialen uttalade den skiljaktiga åsikt
att frågan borde besvaras jakande på den grund att lag-
stiftaren uti ofvannämnda § 2 i 1864 års förordning använt
uttrycket „öfverlättes jord till ego under vilkor o. s. v.“; och
enär ifrågavarande lagstadgande borde tolkas efter orden
samt under öfverlåtelse af jord måste inbegripas äfven gåfva,
funno sistbemälda medlemmar samma § vara tillämplig jäm-
väl å gåfva af fast egendom.

Wasa filialafdelning.

Under diskussionen framhölls, hurusom uti en för ko-
nungariket Sverige gällande förordning af den 1 maj 1810
stadgades såsom tillägg till 2 § 1 kap. J. B., att säljare i
köpe- eller skiftesafhandling om jord och fastighet ej egde
förbehålla sig eller andre att, emot någon i samma afhand-
ling bestämd penningesumma eller andra vilkor, få framdeles
vinna egendomen åter, äfvensom att dylikt förbehåll, som
emellertid blifvit gjordt, vore utan värkan samt lagfart å
sådant köp eller skifte icke tillåten. Bestämningarna i denna
kongl. förordning och uti den nu ifrågavarande för Finland
gällande förordningen syntes i hufvudsakliga delar öfverens-
stämma med hvarandra, om ock sistnämnda förordning en-
dast innehölle förbud mot öfverlåtelse af jord under förbe-
håll om dess återvinnande i framtiden, utan att formen af
denna öfverlåtelse närmare angifvits.

Emedan åberopade förordning af den 20 juni 1864,
enligt rubrikens lydelse, uttryckligen afsåge att förekomma
olämpliga förbehåll vid fastighetsköp, ansåg afdelningen ordet
„öfverlåtelse“ icke kunna hänföras till andra former af laga
fång än köp och skifte, och detta så mycket hållre som
gåfva redan till följd af sin natur, enär den, som gifver en
fastighet, bör hafva större frihet att bestämma vilkoren där-
vid, än den som säljer en sådan, icke vore underkastad
inskränkningar af omförmälda beskaffenhet.

Frågan blef således nekande besvarad.

Wiborgs filialafdelning.

Ehuruväl uti ingressen till K. förordningen den 20 juni
1864 nämnes endast fastighetsköp, kunde dock såväl af för-

ordningens ändamål att förekomma osäkerhet i eganderättsförhållandena som af ordalagen i 2 och 3 §§ slutas att förordningen afser icke blott köp utan äfven öfriga aftal, genom hvilka eganderätten till fast egendom öfverlättes; och ansågo flertalet af de närvarande, i enlighet härmed, att ifrågavarande stadgande bör tillämpas äfven å gåfva af fastighet.

Med hänsikt till ingressens ordalydelse höllo några medlemmar emellertid före att berörda stadgande gälde endast köp af fast egendom.

2:dra frågan.

Enligt upprättadt kontrakt har en person till annan „förhyrt“ visst till denne jämväl öfverlämnadt ting under sådana villkor att, sedan förstnämde kontrahent fått af den andre uppbära en öfverenskommen summa, som borde erläggas i vissa rater inom föreskrifna förfallotider, eganderätten till tinget skulle till den andre öfvergå, men att, i händelse denne låte någon försummelse i den af honom åtagna betalningsskyldigheten komma sig till last, han hade till medkontrahenten förvärvat de därintills värkställda inbetalningarna, jämte det tinget komme att förblifva den sistnämdes egendom. Innefattar slikt kontrakt lagligt köpeaftal om tinget eller icke? Och om denna fråga besvaras jakande, när måste eganderätten till tinget lagligen anses öfvergå till köparen?

Centralafdelningen.

En af afdelningens ledamöter, som åtagit sig att referera frågan, anförde i sådant afseende följande:

Enligt den uppställda frågan hafva kontrahenterna iklädt sitt aftal sådan form, att detta borde betecknas såsom lega på viss tid med villkor att, sedan legogifvaren fått af legotagaren i vissa rater till fullo uppbära den öfverenskomna afgälden, legotagaren skulle betraktas såsom egare till tinget och rättsärendet sålunda förvandlas från lega till köp, men att, om afgälden icke erlades inom föreskrifna tider, eganderätten till tinget komme att förblifva hos legogifvaren och de inbetalda beloppen stanna hos honom såsom ersättning för nytjanderätten. Men däraf att aftalets yttre form är

sådan, som nu angifvits, får ej utan vidare antagas, att kontrahenternas afsikt, hvarefter aftalets innehåll måste bedömas, verkligen skulle varit att grundlägga ett legoförhållande. Tvärtom synes det uppenbart, att egaren till tinget *från början* haft för afsikt att afhända sig tinget och emottagaren att förvärfva sig detsamma, samt att kontrahenterna sålunda icke åsyftat ett blott temporärt begagnande af tinget mot vederlag i penningar. Den omständigheten, att eganderätten, under förutsättning att den öfverenskomna godtgörelsen ordentligen erlades, skulle öfvergå till emottagaren, måste anses utesluta möjligheten af ett legoaftal; och då ett rättsärende icke torde kunna undergå förvandling från ett slag till ett annat, beroende däraf om ett ovisst faktum i framtiden inträffar eller icke, anser referenten i förevarande fall kontrahenternas aftal böra rubriceras ensamt såsom köp och icke ens från början såsom lega med resolutivt vilkor, hvars uppfyllande därefter grundlade ett köp.

Men jämte det i kontrahenternas afsikt legat att genom köp öfverflytta eganderätten till tinget, hafva de äfven åsyftat att säkerställa säljaren mot möjligheten att förlora tinget utan att af köparen erhålla det betingade priset. För vinande af sistnämnda ändamål kunna tvänne utvägar tänkas. Antingen förbehåller sig säljaren, oaktadt tinget öfverlämnas till köparen, eganderätten därtill, intill dess köparen fullgjort sin i aftalet bestämda betalningsskyldighet (*pactum reservati domini*), hvilket förbehåll innefattar ett suspensivt vilkor, eller med andra ord: värkan af aftalet, eganderättens öfvergång, sker först sedan vilkoret gått i fullbordan, d. v. s. priset erlagts. Eller gör säljaren, jämte det han öfverlämnar tinget till köparen, sådant förbehåll, att köpet skall återgå, ifall köparen icke på bestämd tid erlägger köpeskillingen (*lex commissoria*), hvilket åter innebär, att eganderätten öfvergått med tingets öfverlämnande till köparen, men återgår därefter till säljaren, ifall betalningen uteblir, d. v. s. eganderättens kvarblifvande hos köparen göres beroende af ett resolutivt vilkor.

Att köp med suspensivt vilkor äro i vår lag tillåtna, därom torde ej vara något tvifvel. Då vid sådant köp eganderätten stannar hos säljaren, intill dess vilkoret gått i full-

bordan, så följer däraf, att en af säljaren värkställd föryttring af tinget till tredje man likasom ock utmätning däraf för säljarens gäld är giltig och ståndande, och för den, till hvilken eganderätten bort öfvergå, sedan villkoret uppfyllts, eller med andra ord för den förste köparen återstår endast ett obligatoriskt ersättningsanspråk gentemot säljaren. Annat är däremot förhållandet vid köp med resolutivt villkor. Vid sådant köp är den nye egaren, köparen, icke berättigad att öfverlåta eganderätten med bättre rätt än han själf innehar densamma, d. v. s. förvärfvaren är underkastad äfventyret att nödgas låta eganderätten återgå till den förste säljaren, ifall förbehållet icke uppfylles. Förbehållet har i detta fall sakrättslig värkan till förmån för säljaren, medan det suspensiva villkoret, såsom nyss sades, för köparen alstrar endast ett obligatoriskt ersättningsanspråk emot säljaren; — en skiljaktighet, som torde hafva sin förklaring däri, att såväl det suspensiva som det resolutiva villkoret är uppställt af säljaren och i hans intresse.

Då nu ett resolutivt förbehåll vid köp sålunda är egnadt att menligt invärka på den ordning och säkerhet, hvartill lagstiftaren i fråga om eganderätt sträfvat, har t. o. m. ifrågasatts, om vid köp med resolutivt villkor eganderätten öfvergår, förrän villkoret uppfyllts; och äfven lagstiftningen hos oss har gentemot köp med sådant villkor intagit en afvärande hållning, i det genom K. F. den 20 juni 1864 förklarats, att köp om fast egendom med förbehåll om återgång skall vara utan värkan. Enär emellertid något motsvarande stadgande beträffande lösöreköp, hvarom nu är fråga, icke finnes, måste man e contrario sluta till att dylikt villkor vid köp af sistnämnda slag är tillåtet, ehuru man å andra sidan af stadgandet i 2 § 1 kap. H. B., att lagligen slutet köp skall stånda och ej återgå, torde böra antaga, att, ifall ej kontrahenterna uttryckligen angifvit motsatsen, äfven ett lösöreköp, så länge det kan återgå, måste betraktas såsom icke afslutadt, och att det således i tvifvelaktiga fall bör anses att eganderätten ej öfvergår, innan villkoret uppfyllts.

Då nu enligt den uppställda frågan kontrahenterna icke uttryckligen uttalat, att eganderätten genast öfvergår, men formuleringen tvärtom gifver vid handen, att motsatsen legat

i deras afsikt, ville referenten, jämte det den förra delen af frågan besvaras jakande, besvara den senare sålunda, att eganderätten till tinget måste anses lagligen öfvergå till köparen, först om och när denne fullgör sin betalningsskyldighet, och att den således als icke öfvergår, ifall köparen låter försummelse härutinnan komma sig till last (köp med suspensivt villkor), i hvilken händelse de emellertid inbetalda och till säljaren förvärkade beloppen böra betraktas såsom en plikt, ett konventionalstraff, som drabbar köparen för den honom till last komma försummelsen att fullgöra köpevilkoren.

Uti det slut, hvartill referenten kommit, instämde Centralafdelningens öfriga närvarande ledamöter. Dock ville centralafdelningen beträffande referentens motivering hafva uttaladt, att den omständigheten, att ifrågavarande aftal innebure köp under uppskjutande villkor icke hindrade att det samma, intill dess villkoret inträffat, *jämväl* kunde innefatta loga, i hvilket fall de öfverenskomna raterna delvis äfven utgjorde legoafgift, om än beloppet däraf icke bestämts.

Åbo filialafdelning.

Den för frågan utsedde referenten ansåg det i frågan åsyftade aftalet vara att betraktas såsom ett köp under uppskjutande villkor jämte ett därmed förenadt legoaftal. Aftalet innefattade sålunda en öfverlåtelse af eganderätt till tinget, hvilken gjorts beroende af ett uppskjutande villkor, och tillika saklega, den där gälde, intill dess villkoret uppfyllts, men då upphörde. I följd häraf förblefve legogifvaren egare till det „förhyrda“ tinget, så länge ännu någon af de bestämda raterna återstode ogulden, och kunde vindicera tinget af tredje man likasom ock af legotagarens konkursmassa, hvarvid dock legogifvaren icke vore befogad att uppsäga legan under andra än de i kontraktet stadgade förutsättningar. Å andra sidan bestämdes legogifvarens förbindelser, då aftalet i sitt hufvudsakliga syfte vore köp, af de för köp gällande rättsatser, särskildt ock i fråga om hemul och ansvarighet för fel å tinget. Och med det den öfverenskomna summan till legogifvaren inbetalades, öfverginge eganderätten till tinget å legotagaren.

På grund häraf besvarade referenten den uppställda frågan sålunda:

att ifrågavarande aftal innefattade ett lagligt köpeaftal under uppskjutande vilkor jämte ett med berörda köpeaftal förenadt legoaftal; samt

att eganderätten till tinget lagligen öfverginge till köparen eller legotagaren först då den sista raten af den öfverenskomna summan blifvit af säljaren eller legogifvaren emottagen.

Under den i anledning häraf uppkomna diskussionen biträdde sjutton ledamöter referentens yttrande till alla delar, hvaremot åtta medlemmar af filialen önskade hafva till svaret på frågan jämväl tillagdt att, i händelse köparen icke förmodde fullgöra sin betalningsskyldighet samt enligt bestämmelserna i aftalet sålunda hade till säljaren förvärvat de därintills värkställda inbetalningarna, jämte det tinget komme att förblifva den sistnämdes egendom, köparen hade rätt att, i fall förbehåll af honom därom gjorts, på grund af 10 § 38 kap. Strafflagen, söka af säljaren återvinning af hvad köparen å den utfästa köpeskillingen till säljaren allaredan erlagt; och funno sistbemälde ledamöter förty den otillbörliga vinst säljaren på omförmäldt sätt förskaffat sig på köparens bekostnad böra hänföras under ocker samt nyssåberopade lagstadgande gifva fullt stöd för ifrågavarande återvinningstalan, enär i 10 § 38 kap. Strafflagen uttryckligen föreskrefs: „Hvad genom ocker förvärfvas gånge åter.“

Wasa filialafdelning.

Föreliggande fråga hänförde sig tydligen till det slags aftal, försäljning på afbetalning, som till följd af kreditförhållanden nuvarande utveckling altmera kommit till användning. Genom dylika aftal har möjliggjorts en större omsättning hufvudsakligast af fabrikstillverkningar, hvilka icke förmedels yttre kännetecken kunna åtskiljas från hvarandra. Emedan några specialstadganden angående aftal af ifrågavarande beskaffenhet hos oss icke förefunnos, hade svårigheter vid afdömandet af mål utaf den i frågan förutsatta natur yppat sig, särskildt med afseende därå att tinget,

för hvilket full betalning ännu ej erlagts, icke varit på något sätt utmärkt i förhållande till andra ting af samma slag.

Enligt afdelningens mening borde, vid ofvanantydde förhållande, ifrågakomna aftal bedömas med ledning af lagens allmänna bestämningar rörande köp af lösören. Och ansågs dylikt aftal, såsom frivilligt ingånget och icke förnärmande tredje mans rätt, innebära ett lagligt, under vissa villkor ingånget köp, hvadan ock föremålet för samma aftal, tinget, skulle med full eganderätt öfvergå till köparen, då de i kontraktet utsatta villkoren blifvit till alla delar fullgjorda.

Wiborgs filialafdelning.

Enligt filialens mening innefattar ifrågavarande rätts- ärende dels ett köpeaftal med förbehåll att eganderätten till tinget öfvergår å köparen endast i händelse denne uppfyller köpevilkoren och först då detta skett, dels ett legoaftal, som upphör i och med detsamma köpeaftalets rättsvärkan inträder. Då något hinder enligt lag icke föreligger för afslutande af lösöreköp med ofvannämnda förbehåll, besvarades förre delen af frågan jakande, och skulle, på sätt redan antydts, eganderätten till tinget anses öfvergå, då köparen fullgjort den af honom åtagna betalningsskyldigheten.

3:dje frågan.

Kan kyrkorärd, hvars räkenskaper öfver kyrkas kassor på vederbörligen utlyst kyrkostämma genom beslut, som fått vinna laga kraft, godkänts och hvilken därvid erhållit décharge för sin förvaltning, lagligen göras ansvarig för brist, som biskop därefter vid af honom under visitation värkstäld granskning af sagda räkenskaper ansett förefinnas i berörda kassor?

Centralafdelningen.

Referenten för frågan afgaf följande yttrande:

Enligt K. L. § 306 eger hvarje församling att uti kyrkostämma sammanträda för att om värden af sina gemensamma angelägenheter „rådslå och besluta“. I nästföljande § uppräknas de slag af ärenden, hvilka, såsom orden här lyda, höra till kyrkostämmas handläggning. Bland dem före-

komma emellertid äfven sådana, angående hvilka å kyrkostämman ej får definitivt beslutas, sålunda gäller enligt §§ 292—294 om vissa frågor, att de skola å kyrkostämman allenast beredas för att därefter dels af regeringen, dels af kyrkoherden och församlingen gemensamt, dels af domkapitlet afgöras; andra fall, där ärendena äfven ankomma antingen på regerings eller på domkapitlets pröfning, nämnas i §§ 304 och 305; och i vissa frågor skall, enligt § 326, kyrkostämmobeslut, innan det får värkställas, underställas regerings stadfästelse. Men i öfriga på kyrkostämmas handläggning ankommande ärenden är det icke stämman betaget att själf definitivt besluta, naturligtvis inom de gränser och med iakttagande af de bestämmingar, som i resp. ämnen eljes kunna vara gifna; och ett i dylikt ärende behörigen fattadt beslut kommer, om ej besvär däröfver i enlighet med den i § 327 lämnade anvisning anföras, såsom laga kraft vunnet att lända till efterrättelse.

Till sistnämnda slag af frågor höra de i § 307 mom. 4 nämnda angående „kyrkomedels förvaltande och användande samt kyrkoräkenskapers granskning“. Vid beslutsfattande i dessa frågor åligger det således kyrkostämman att efterkomma ej blott det allmänna förbudet i § 305 mot användande af kyrkans medel för andra än kyrkans behof, eller af dess särskilda fonder för andra än dessas bestämda ändamål, utan ock stadgandena angående kyrkovärds och kyrkoråds befattning med kyrkans inkomster och medel samt räkenskaper äfvensom angående dessa räkenskapers granskning. Om de hufvudsakligaste bland dessa stadganden, såsom egande betydelse för förevarande ämne, torde här få erinras.

Enligt §§ 329, 350 och 351 tillhör det kyrkovärd att uppbära kyrkans medel och inkomster för året, både de ordinarie och de tillfälliga; och i allmänhet må ej någon betydligare utbetalning af kyrkans kontanta medel eller spannmål göras utan församlingens beslut å kyrkostämman, hvarjämte å församlingen ankommer att bestämma, huru mycket af kyrkomedel må, till bestridande af löpande utgifter, lämnas i kyrkovärdens vård under kyrkorådets tillsyn. Beträffande

redovisningen stadgas i § 350, att räkenskap öfver kyrkans kassor, deras inkomster och utgifter jämte behöriga verifikationer skall kyrkovärd för hvarje tilländagånget ecklesiastikt år afgifva till kyrkoherden senast inom utgången af nästföljande juni, därvid iakttagande att öfver hvarje fond särskild räkenskap uppgöres. Att kyrkovärden fullgör sina skyldigheter skall, enligt §§ 145 och 353, kyrkoherden tillse; och skulle, vid försummelse, rättelse icke oaktadt gjord påminnelse följa, bör kyrkoherden anmäla saken vid kyrkostämma till den åtgärd omständigheterna påkalla. Beträffande åter de medel, kyrkorådet omhänderhar, ålägges i § 344 dess ordförande, kyrkoherden, tillse, att räkenskaperna öfver dessa medel ordentligen föras i enlighet med de föreskrifter kyrkostämma meddelat.

Angående räkenskapernas och förvaltningens granskning stadgas i § 314, jämte det föreskrift lämnas om hållande af två ordinarie kyrkostämmor årligen, att den ena af dessa stämmor anställles *„för besluts fattande om föregående årets räkenskaper samt för val af revisorer för det löpande året“*; vidare i § 354 att, vid ombyte af kyrkovärd, såväl inventering af all den kyrkoegendom han haft under sin vård, som ock granskning af räkenskaperna genast skall anställas, samt att kyrkorådet skall därom besörja och därtill kalla två sakkunnige män af församlingen; äfvensom i § 346, att enhvar af kyrkorådets medlemmar ansvarar gemensamt ined de öfrige för de medel detsamma under sin förvaltning haft och att denna ansvarighet fortfar, *till dess förvaltningen blifvit af kyrkostämman godkänd*. — Af dessa sistnämnda stadganden, så knapphändiga de än äro, måste väl anses otvetydigt följa, att kyrkostämman är ej blott behörig utan ock skyldig att fatta beslut i anledning af den försiggångna granskningen af förvaltningen och räkenskaperna samt antingen godkänna eller icke godkänna desamma; och i fall godkännande egt rum, kan väl ej kyrkovärdens ansvarighet, mer än kyrkorådets, fortfara ännu därefter, om ock uttrycklig bestämning härom ej meddelats beträffande den förre.

Men enligt §§ 356, 362 och 364 tillkommer äfven biskop, såsom i sitt stift utöfvande högsta tillsyn öfver för-

samlingarna och prästerskapet, att vaka bl. a. däröfver att kyrkornas egendom behörigen förvaltas samt i sådant afseende under visitation i församling såväl enskildt i öfvervaro af kyrkorådets medlemmar och kyrkovärden granska kyrkoräkenskaperna och undersöka den kyrkans egendom de angå som ock vid öfverläggning med församlingen undersöka, om mot kyrkokassornas förvaltning, användande eller redovisning något är att anmärka. Och med anledning häraf har den föreliggande frågan blifvit uppställd till besvarande.

Af ofvan återopade och ännu andra stadganden i K. L., bl. a. 9 §, bör väl få anses framgå, att den kyrkliga församlingen, likasom den borgerliga kommunen, åtnjuter rätt till själfförvaltning eller rätt att fritt förvalta sina gemensamma angelägenheter, utan andra inskränkningar än de, som äro uttryckligt i lag stadgade. I afseende å kyrkans inkomster, medel och kassor tillkommer det sålunda församlingens beslutande organ kyrkostämman att, med iakttagande af att dessa medel ej användas för andra än kyrkans behof och att ej håller någon för särskildt ändamål bestämd fond anlitas för andra ändamål, förvalta dem genom kyrkoråd och kyrkovärd, att meddela desse föreskrifter beträffande förvaltningen, att genom utsedde revisorer granska densamma och räkenskaperna samt att i anledning af denna granskning vid vederbörligen utlyst ordinarie sammanträde fatta beslut, hvarigenom således ansvarsfrihet för förvaltningen antingen beviljas eller förvägras. Och i händelse ej församlingsmedlem anför besvär öfver dylikt beslut angående beviljad ansvarsfrihet, så gäller denna följaktligen såsom redogöraren definitivt meddelad.

Att den öfveruppsiktsrätt i förhållande till församlingarna, som biskop eger utöfva bl. a. vid visitationer, skulle kunna bibringa därvid vidtagna åtgärder en sådan kraft och värkan, som i den uppställda frågan antagits såsom möjlig, vore enligt mitt förmenande icke öfverensstämmande med ofvan antydda, af K. L. eljes omfattade grundsatser; och för öfrigt synas stadgandena angående nämnda öfveruppsikt, om ock mindre tydligt affattade, ej håller gifva tillräckliga skäl för ett dylikt antagande. Tvärtom, då i § 365 biskop

anvisas att med hvarje ärende, som vid visitationen förekommer, förfara efter dess beskaffenhet och lag, samt detta strax därpå ytterligare förtydligas bland annat med den föreskrift, att i ärende, som på församlingens afgörande ankommer, må, därest behörig kungörelse om dess företagande skett, beslut såsom på kyrkostämman fattas, så synes häraf alldeles naturligt följa, att då församlingen redan förut, sin befogenhet likmätigt, efter skedd granskning af vederbörandes räkenskaper beslutit godkänna dem och beslutet sedan icke öfverklagats, så eger icke ny kyrkostämma rätt att åter upptaga samma ärende, ej håller biskopen makt att uppriva ett dylikt beslut. De anmärkningar mot sålunda redan godkända räkenskaper, hvartill visitator dock funnit skäl, behöfva fördenskull, där de äro grundade, ingalunda vara betydelselösa, utan kunna de då utöfva en hälsosam invärkan på den kyrkliga ekonomins handhavande och räkenskapernas förande för framtiden.

Ehuru ej för frågan afgörande kan äfven påpekas huru obilligt det vore om en kyrkovärd — hvilken funktionär dessutom är tvungen att åtaga sig sitt uppdrag och det på längre tid — ännu åratal efter det han därför gjort redo och erhållit decharge, blefve nödsakad att söka utreda och förklara sig öfver först då gjorda anmärkningar, — till följd af tidsförloppet kanske med ringa utsikt att dåmera däri lyckas.

Frågan besvaras således af mig *nekande*.

Uti detta yttrande instämde centralafdelningens samtliga närvarande medlemmar.

Åbo filialafdelning.

Referenten redogjorde för kyrkovärds skyldigheter enligt kyrkolagen och den granskningsrätt af kyrkovärds räkenskaper, som jämlikt § 307 mom. 4 i kyrkolagen tillhörde kyrkostämman, samt framhöll, hurusom utom denna kyrkostämman tillkommande granskningsrätt § 362 i kyrkolagen stadgade att vid den visitation, som af biskop bör hvart femte år inom hvarje församling värkställas, bland annat kyrkoräkenskaperna skola, i närvaro af kyrkorådets med-

lemmar och kyrkovärden, granskas. Själlfallet måste väl då vara att den granskning, som sålunda af biskop värkställes, icke är afsedd att vara en blott formsak, utan under vissa förutsättningar bör kunna leda till rättelse i räkenskaperna. I § 305 af kyrkolagen fans föreskrifvet att kyrkoherde och församling ej må kyrkans medel och inkomster för andra än kyrkans behof använda, ej håller någon fond, som för särskildt ändamål bestämd eller gifven är, för andra ändamål begagna. Ansåg nu biskop att emot detta stadgande blifvit brutet och att kyrkans medel användts till ändamål, för hvilka de icke varit afsedda, så egde biskop härutinnan föreskrifva rättelse. En sådan anmärkning träffade visserligen icke direkte kyrkovärden, utan den eller de, som förordnat eller godkänt ett slikt användande af kyrkans medel, antingen detta då varit kyrkoherden eller församlingen. Vidare gälde härutinnan den uti 8 § 4 kap. U. B. ingående allmänna regeln att missräkning icke är någon betalning, utan bör rättas, där den finnes. I händelse biskop upptäckte att missräkning egt rum, hvilket särskildt på landsbygden mycket lätt kunde inträffa vare sig genom oriktig summering eller genom att någon post upptagits på orätt sida, på debetsidan i stället för creditsidan eller dylikt, så förmådde en åt kyrkovärden beviljad decharge icke fritaga honom från skyldigheten att återbära hvad genom en sådan missräkning kommit honom till godo, likasom kyrkovärden å andra sidan vid detta förhållande vore berättigad att af kyrkomedlen blifva ersatt för den förlust honom genom missräkningen åsamkats. Icke håller kunde väl påstås att en åt kyrkovärd beviljad decharge hade större betydelse än decharge i allmänhet åt förvaltande myndighet, emedan såsom allmän regel måste fastslås, att beviljad decharge icke skyddade en redovisare emot åtal för svikligt förfarande och emot därpå grundadt ersättningsanspråk. Framgick därför vid den af biskop värkställda granskningen af räkenskaperna att kyrkovärd förfarit svikligt t. ex. genom införande af falska anteckningar i räkenskaperna, användande af falska verifikation o. s. v., så kunde och borde kyrkovärd lagligen göras ansvarig för den brist, som i följd häraf förefans i

kyrkokassan, hälst § 353 i kyrkolagen uttryckligen stadgar att om kyrkovärd beträdes med svek och otrohet, han skall från beställningen skiljas och saken till åtal genom församlingens ombud hos domaren anmälas. Däremot ankomme det ej å biskop att pröfva de olika utgiftsposternas nödvändighet, huruvida kyrkovärden handhaft kassorna med tillbörlig sparsamhet med mera, utan borde, så snart församlingen godkänt en slik utgiftspost och för kyrkovärdens vård om kassorna lämnat honom decharge, kyrkovärden vara från vidare ansvarsskyldighet i dylika fall fri.

Med stöd af det anförda besvarade referenten frågan sålunda:

att kyrkovärd lagligen kunde göras ansvarig för brist, som biskop ansett förefinnas i de af kyrkovärden omhändertagda kassorna, därest bristen uppkommit genom misräkning af ett eller annat slag eller ock genom svikligt förfarande af kyrkovärd.

Tretton medlemmar af filialen voro ense med referenten.

Åtta ledamöter röstade för att den uppställda frågan borde besvaras enkelt nekande, emedan i frågan icke kunde afses annat än en civilrättslig talan.

Wasa filialafdelning.

Enligt stadgandet i § 307 K. L. ankommer å kyrkostämman, bland annat, att handlägga frågor om den granskning af kyrkoräkenskaperna, som blifvit värkställd af de jämlikt § 314 s. L. för ändamålet utsedde revisorerne, hvarutom dessa räkenskaper, enligt § 362 K. L., jämväl skola granskas vid biskopsvisitation. Däremot innehåller kyrkolagen icke några närmare bestämmingar vare sig angående värkan af sådant kyrkostämmans laga kraft vunna beslut, hvarigenom kyrkovärd meddelats ansvarsfrihet för sin förvaltning af kyrkans medel, eller beträffande omfånget och beskaffenheten af biskops granskningsrätt.

Under förutsättning att de efter beviljad decharge gjorda anmärkningarna ej hänförde sig till sådana förhållanden, hvilka borde bedömas ur straffrättslig synpunkt, och med den inskränkning, som betingades af stadgandet i 8 § 4 kap.

U. B., uttalade sig afdelningen för den åsikt, att någon efterräkning, dock med nyssantydde undantag, icke borde förekomma, då kyrkovärds räkenskaper blifvit underkastade föreskrifven granskning af utsedde revisorer och honom meddelats ansvarsfrihet genom beslut, som fått vinna laga kraft.

Wiborgs filialafdelning.

Emedan det enligt §§ 307 och 314 i kyrkolagen ankommer å kyrkostämman att besluta om kyrkoräkenskaperna, kunde en af biskop jämlikt § 362 värkställd granskning af kyrkoräkenskaperna icke förtaga giltigheten af ett utaf kyrkostämman fattadt laga kraft vunnet beslut, hvarigenom samma räkenskaper godkänts; och besvarades frågan förty nekande.

4:de frågan.

Eger guvernör med stöd af 25 § i gällande näringslag till efterrättelse fastställa förslag till ordningsstadga för yrkesförening i stad, däri bl. a. ingår bestämning om att afgift, som för föreningens systemål hos föreningsmedlem uttazerats, får hos den betalningsskyldige utan vidare omgång utmätas? Och bör, om frågan besvaras jakande, domstol afvisa talan, som för utfående af slik afgift där anhängiggöres?

Centralafdelningen.

Den för frågan utsedda referenten afgaf följande, efteråt af honom skriftligt affattade yttrande:

Jämte det 1868 års förordning angående handel och näringar, afskaffande skråväsendet, beredde väg för den sedermera genom 1879 års förordning om näringarna införda näringsfriheten, påbjöd densamma de dåvarande skråämbetenas och ämbetsrätternas ersättande med föreningar af handlande, fabriksidkare och handtvärkare i hvarje stad, hvilka föreningar egde genom utsedde fullmäktige handhafva de till föreningen hörande yrkens gemensamma angelägenheter. Denna institution blef i 1879 års förordning vidare utbildad, bl. a. genom den yrkesföreningarna tillerkända befogenheten att för upprätthållande af sina syftemål uttaxera årliga bidrag af sina medlemmar.

De i ämnet gällande stadgandena innehålla hufvudsakligast följande:

Idkare af näring i städerna skola, antingen alla gemensamt eller ock i högst tre grupper efter handel, fabriksindustri och handtvärk, bilda föreningar för vården om angelägenheter, som röra de af föreningens medlemmar utöfvade yrkena. Föreningarnas värksamhet handhafves närmast genom fullmäktige, hvilka ega att förvalta deras kassor och öfriga egendom, att afgifva af myndigheter infordrade betänkanden och förklaringar, bl. a. yttrande öfver vanfräjdad persons ansökning om vidsträktare näringsrätt än sådan till själf-försörjning, samt vidare att utfärda gesäll- och mästartebref åt arbetare, som önska slika vittnesbörd öfver vunnen yrkes-skicklighet, äfvensom att söka bilägga tvister emellan yrkes-idkare och deras arbetare samt i sådant afseende, förstärkte på föreskrifvet sätt med arbetare, afgöra tvisten, om den ej kan förlikas, genom utslag, hvilket, i fall ej någondera parten inom utsatt tid gör saken anhängig vid domstol, vinner laga kraft. I synnerhet äro fullmäktige förpliktade att hafva tillsyn å lärlingarnes och andra arbetares undervisning, vård och fogliga behandling, hvarjämte fullmäktige, enligt förordningen den 15 april 1889 angående skydd för arbetare i de industriella yrkena, skola tillhandagå yrkesinspektör med erforderliga upplysningar. Tillfälle bör ock lämnas yrkes-idkare samt arbetare och lärlingar att få de emellan dem ingångna arbets- och läroaftal inskrifna i de vid fullmäktiges sammankomster förda protokoll; och aftal angående en för omyndig utöfver hans inträde i myndighetsåldern utsträkt lärotid skall, för att gälla, af honom vidgås inför fullmäktige. Medlem af yrkesförening är särskildt ålagdt att utgöra de årsbidrag, hvilka för upprätthållande af föreningens systemål uttaxeras. Slutligen föreskrifver den i förevarande fråga åbe-ropade § 25 af näringslagen, att hvarje yrkesförening oger för sig upprätta ordningsstadga och genom magistraten eller ordningsrätten anmäla densamma hos guvernören till stad-fästelse, samt att denna stadga bör innehålla bestämmingar om antalet af fullmäktige och val af dem, om sättet för fast-ställande af medlemmarnes årliga bidrag till föreningen samt

afgifterna för gesällbetyg och mästarebref äfvensom för läro- och arbetsaftals inskrifvande, om tiden för föreningens och fullmäktiges sammankomster, med mera, som föreningen till ordnande af sin värksamhet kan finna nödigt till efterrättelse fastställa.

Af nu berörda stadganden framgår således, att yrkesföreningen är en i allmänt intresse obligatoriskt föreskrifven institution med offentligrättsliga skyldigheter och med rättighet att såsom sådan förvärfva egendom och att, för förvärkligande af sina uppgifter, hos sina medlemmar årligen uttaxera bidrag enligt grunder, som blifvit af ämbetsmyndighet fastställda, hvarjämte hvarje medlem af nämnda corporation uttryckligt ålagts att utgöra slika i behörig ordning uttaxerade bidrag.

Hvad lag stadgar om att utmätning får ske endast där fordran i fråga är domfäst eller af öfverexekutor genom utslag till betalning fastställd gäller, såsom bekant, icke allmänna utskylder och afgifter, sådana som: kronoutskylder och de för vissa allmänna ändamål bestämda afgifter, hvilka uppbäras i sammanhang med kronoutskylderna eller eljes af kronans tjänstemän, utskylder och afgifter till kommun och kyrka, församlingsavgifter till prästerskap och kyrkobetjäning, tingshushyra samt expeditionslösen och s. k. befordrings- m. fl. likartade afgifter. Äfvenså får utan dom eller utslag uttagas ersättning för åsidosatt utgörande af vissa allmänna besvär eller för försummelse att underhålla väg, bro eller färja, att prestera skjutsning eller sjöpostföring eller att lämna handräckningsmanskap vid landtmäteriför rättning. Men enahanda förmån har dessutom — om ock likaledes i allmänt intresse — medgifvits särskilda inrättningar, hvilka väl böra anses väsentligen ega privaträttslig karaktär, enär de, utan att vara organiserade för tillgodoseende af någon samhällsuppgift, hafva till ändamål att befrämja närmast sina delegares fördel och blott därigenom det allmännas, hvarföre ock delegarenes sammanslutning för ändamålet hvilat på frivillighetens grund. Sålunda har genom Kejs. kungörelsen den 7 aug. 1810, jämte det landets inbyggare anmanats, „likväl utan något tvång för fullgörandet deraf“;

att inrätta socknemagasin, dylikt vederbörligen inrättadt och i nåder stadfäst magasin berättigats att genom sin egen föreståndare med biträde af två nämdemän eller andra gode män indrifva dess utestående fordringar, utan att därtill behöfva anlita kronans ämbets- och tjänstemän; och äfven städernas allmänna brandstodsbolag samt finska brandstodsbolaget för landet, likasom ock under viss förutsättning städernas brandstodsbolag för lös egendom, har tillerkänts rätt att utan skild lagsökning indrifva föreskrifna betalningsbelopp.

Emellertid kan det väl icke betvivlas att de speciella författningar från äldre tid, som särskildt i fråga om indrifning af först omordade, på offentligträttslig grund krädda utlagor uteslöto tillämpning af allmänna lagens stadganden angående utsökning af gäld, hade sitt upphof i en uppfattning, som fann det vidkommande så beskaffade prestanda utan vidare vara en själffallen sak, att för dem skulle njutas „prompt exekution“, hvilken uppfattning måhända sammanhängde med den då ännu rådande föreställningen om ett kronan tillhörande dominium eminens öfver skattejorden, hvarå de offentliga bördorna förnämligast hvilade. Däremot synes det få ifrågasättas, om ej antydda uppfattning sedermera undergått en modifikation i den riktning att de allmänna lagbestämningarna rörande ordningen för vinnande af utmätning böra gälla för alla sådana anspråk öfverhufvud, beträffande hvilka annat icke blifvit särskildt stadgadt. Åtminstone har det i senare författningar angående en del allmänna utskylder ansetts påkalladt att meddela uttrycklig föreskrift om deras utmätande omedelbart, vare sig efter därom förut utvärkad order af öfverexekutor eller utan sådan. Ett dylikt förfarande har i Kejs. brefvet den 4 juni 1844 förklarats skola få framgent, „på sätt äfven härförrinnan uti en del län skall blifvit praktiseradt“, allmänt iakttagas vid indrifning af restantier å den aflöning ej mindre präster än andre tjänstemän och betjante egde att af hela menigheter med bestämda produkter in natura själfve uppbära; och i Kejs. förordningen den 5 aug. 1886 har beträffande indrifning af rester å församlingsavgifter till prästerskapet hänvisats till

sagda stadgande, hvarjämte i Kejs. förordningen den 5 mars 1893 detsamma föreskrifvits att tillämpas äfven i afseende å indrifning af rester å prästaflöningen i landets grekisk-ryska församlingar. I Kejs. förordningen den 6 februari 1865 angående kommunalförvaltningen på landet ålägges kronofogde att indrifva utestående kommunala utskylder. Beträffande afgifter till fattigvårdssamhälle var i Kejs. förordningen den 22 mars 1852 exekutor jämväl ålagdt att lämna handräckning till resterande slika afgifters uttagande, hvarefter det uti gällande förordning i ämnet af den 17 mars 1879 förklarats att angående bl. a. uppbörden af fattigafgifterna skall i tillämpliga delar gälla hvad om kommunalutskylder är stadgadt. Däremot har hvarken i näringslagen eller i någon senare författning bestämts, att bidrag till yrkesförening skulle få utan eljes i lag för vinnande af exekution stadgad omgång utmätas. Och likväl synas dessa bidrag böra uppfattas såsom *nya* afgifter eller såsom icke jämförliga med dem, hvilka förut erlades till borgerskapet och dess afdelningar på en tid, då borgerskapets och själfva stadskommunens intressen väsentligt sammanföll; ej håller torde nämnda föreningar, ehuruval — äfven de — offentliga korporationer, få anses vara så att säga jämbördiga med kommunen, denna i statsorganismen nödvändiga och för alltid bestående led, som, i samma mån samhällsutvecklingen öfverhufvud går framåt, vidare utbildas och förfullständigas med nya, högre kommunala grupperingar, och kan man således ej anse, att föreningsbidragen vore att likställas med utskylderna till kommunen eller att hvad angående de sistnämnda gäller utan vidare egde tillämpning å de förra.

Att näringslagen icke afsett att för bidragen till yrkesförening införa en omedelbar, utan dom eller utslag inträdande, utmätning synes äfven bekräftas af en annan omständighet. Vid det exekutionsväsendet under 1600-talet ordnades, likasom ock sedermera i 1734 års lag — blott med det undantag 1 kap. 3 § U. B. innehöll — gjordes den grundsats gällande, att då utmätning söktes, vare sig å laga kraft vunnen dom eller å „liqvid obligation“ — klart skuldebref — konungens befallningshafvande först skulle höra den

sökte (U. B. kap. 2, 3: 1, 4: 2 m. fl.) för att få utrönt huruvida han inom den i domen förelagda tid tillfredsställt sin vederpart, eller om han utfärdat skuldebrevet, betalt gälden o. s. v., hvilken grundsats ock sedermera, efter det berörda undantag i fråga om utmätning å domar genom 1798 års förordning hade gjorts till regel, förblef i kraft beträffande icke-domfästa fordringar. I viss analogi med antydda förfarande blef äfven i uppbördsförfattningarna, ofta under framhållande af vikten för de skattskyldige af att erhålla kännedom om de dem affordrade beloppen och komma i tillfälle att själfve afbörda sig desamma, innan de för dem hem-söktes med utmätning, en noggrann procedyr för detta ändamål utstakad. Enligt hithörande bestämmningar — hvilka förklarades skola i tillämpliga delar gälla jämväl städerna — skulle uppbördsstämman viss tid före dess vidtagande kungöras (numera, enligt K. Senatens bref af den 17 maj 1887, skall dylik stämman i hvarje härad vidtaga på en engång för alla bestämd dag och fortgå i likaledes engång för alla bestämd ordning), och vid stämman skulle enhvar tillhandahållas s. k. kvittensbok, innehållande bl. a. detaljerad uppgift å alt hvad han hade att erlägga, hvilka kvittensböcker längre fram (genom Kejs. br. d. 12 okt. 1833), på det att de skattdragande icke måtte „innan den skeende uppbörden sakna fullständig kännedom om sina utskylders belopp“, utbyttes mot debetsedlar, med föreskrift tillika att de skattskyldige inom viss tid före uppbördsstämman, vid ansvar för vederbörande tjänsteman, skulle genom kungörelse erinras att uttaga sina debetsedlar, de där jämväl borde upptaga särskild underrättelse om deras åliggande att på utsatt tid erlägga sina utlagor (K. kung. d. 17 febr. 1838). Utskyldsbelopp, som likväl icke erlades, egde „uppbörds mannen genom laga exekution indrifva“ (Kamm. Koll. br. d. 20 dec. 1729 § 15 m. fl. förf.), men därförrinnan företogs ofta skild restuppbörd, och har anställandet af sådan sedermera (genom K. Senatens nyssberörda bref) i allmänhet gjorts obligatoriskt, jämte det föreskrift meddelats att densamma skall viss tid förut utlysas och att restlängden därefter skall af exekutor kungöras, med tillkännagifvande i kyrka och

kommunalstuga af en viss, yttersta respittid för utskyldernas inbetalande, efter hvilken tids förlopp utmätning först kommer att ega rum. För öfrigt stadgades ock att kronoutskylder ej finge affordras de betalningsskyldige för längre tid tillbaka än tre år. — Beträffande särskildt bevilningsavgifterna i städerna förklarades det (bevilln. st. 1789 och 1800 art. 6 § 2) „vid hårdt ansvar vara uppbördsmännen förbjudet att besvara någon med utmätning — — innan tre veckor voro förflutna, sedan contributionssedeln honom bevisligen i händer stäld blifvit“. — Äfven i senare författningar, som innehålla bestämmingar angående uppbörd af allmänna utskylder och afgifter, hafva öfverhufvud föreskrifter jämväl i omförmäldt syfte meddelats. Sålunda stadgades i 1852 års fattigvårdsförordning beträffande afgifterna till fattigvårdssamhälle (i afseende å hvilkas uppbörd nu gällande förordning i ämnet, såsom redan framhölls, hänvisar till hvad om kommunalutskylder är stadgadt), att tiden och orten för desammas inlevererande skulle, där församlingarna ej ville låta dem uppbåras af kronans uppbördsmän i sammanhang med kronoutskylderna, kungöras i kyrkorna och sedermera för de likväl oguldna afgifterna en ytterligare uppbördsstämma utlysas äfvensom för de ännu därefter återstående resterna en allmän uppbördstermin pålysas af exekutor, och först sedan äfven denna termin försumrats, skulle resterna uttagas. Vidkommande kommunalutskylderna meddela kommunalförordningarna erforderliga bestämmingar om taxerings-, debiterings- och uppbördslängds offentliggörande i och för granskning, debetsedlars utfärdande och hållande de betalningsskyldige till handa å vissa offentligt kungjorda ställen (på landet) eller utsändande till dem (i stad) äfvensom om uppbördstermins kungörande (på landet i enlighet med förordningens stadgande därom och i stad enligt föreskrifterna i drätselkammarnas reglementen). Det för indrifning af prästers lönerester i Kejs. brefvet den 4 juni 1844 medgifna förslaget innebär att, efter det länestyrelsen meddelat order om indrifvande af resterna, som icke få vara äldre än 3 år, exekutorerna böra låta i kyrkorna pålysa en för hvarje församling gemensam uppbördstermin, å hvilken de restskyldige

„Oga antingen inleverera resterna eller ock emot krafvet anmäla jäf, som därå kommer i laga ordning att pröfvas“; och jämte det förordningen den 5 aug. 1886 beträffande indrifning af rester å församlingsavgifter till prästerskapet, såsom ofvan nämdes, anvisar samma förfarande till iakttagande, föreskrifver denna förordning, att uppbördslängden öfver dylika avgifter skall före uppbördsdagen delgifvas församlingen i afseende å granskning och uppbörden sedan äga rum på bestämda tider äfvensom restlängden öfver dem, hvilka försummat att erlægga sina avgifter, till riktigheten granskas å kyrkostämman, hvarefter först åtgärd om resternas indrifvande må äga rum. — Ogulden expeditionslösen får enligt gällande förordning i ämnet icke utmätas, förrän den betalningsskyldige blifvit antingen särskildt eller genom offentlig afkunnad kungörelse uppmanad att emot erhållande af expeditionen erlægga den resterande lösen och försummat att efterkomma uppmaningen.

Men näringslagen, hvilken väl fordrar att „sättet för fastställande“ af medlemmarnes i yrkesförening årliga bidrag till densamma skall bestämmas i föreningens ordningsstadga, antyder däremot als icke något angående uppbörden och indrifningen af dessa bidrag. Och då berörde lag lämnar osagdt att utmätning af sådana finge värkställas omedelbart, d. v. s. utan vederbörandes föregående hörande, synes mig lagstiftaren så mycket mindre kunna anses här hafva åsyftat dylik utmätning, som föreningsmedlem i motsatt fall blifve utsatt för att därmed hemsökas (möjligtvis för avgifter från ända till tio år tillbaka) utan någon säkerhet för att på förhand hafva kommit i tillfälle att vinna kännedom vare sig om de debiterade beloppen eller om uppbördsterminerna.

Fattande det i nu föreliggande fråga begagnade uttrycket „utan vidare omgång utmätas“ så att därmed afses en utmätning utan dom eller öfverexekutors utslag, skulle jag altså, ehuru erkännande att det vore med vår lagstiftning i öfrigt öfverensstämmande, om äfven avgifterna till yrkesförening finge på nämnda sätt indrifvas, hålla före att, då särskildt stadgande härom emellertid i lagstiftningen sak-

nas, man icke eger i denna intolka den bestämning, att sagda afgifter borde sålunda omedelbart utmätas, vare sig först efter order af öfverexekutor, på sätt nu allenast för vissa fall är medgifvet, eller tillochmed utan sådan. Och då antydda lucka enligt mitt förmenande icke kan fyllas genom en bestämning blott i yrkesförenings ordningsstadga, besvarar jag fördenskull frågans förra moment *nekande*. För öfrigt synes det mig att yrkesförening för närvarande, därest hon icke vill i vanlig exekutiv väg utsöka ogulden medlemsafgift — i hvilket afseende nämligen debetsedeln å den i behörig ordning fastställda afgiften väl bör betraktas såsom en exigibel handling — har för sig öppet att göra det hos domstol, hvarföre äfven frågans senare moment af mig besvaras *nekande*.

En ledamot besvarade bägge frågorna *jakande* hufvudsakligen på följande efteråt skriftligen utvecklade skäl:

Det måste anses vara en i vår rätt gällande allmän regel, som fått sitt uttryck i R. B. 10: 26, att de allmänna domstolarne, såvidt särskildt stadgande ej annat förmår, icke ega upptaga „mål, som den allmänna hushållningen i riket, kronones hvarjehanda ingälder, så ock de som någons ämbete och tjänst, högre eller ringare, och fel däri röra“; slika mål skola nämligen, enligt den anförda regeln, handläggas af dem, „som konungen vård och inseende däröfver betrott hafver“, d. v. s. af myndigheter, åt hvilka förvaltningen af sådana angelägenheter är uppdragen. Från anförda grundsats hafva hos oss efter 1809 talrika undantag gjorts, främst genom 33 p. i 1809 års reglemente för regeringskonseljen, som angående åtskilliga slags mål och ärenden af den beskaffenhet, att de under den svenska tiden bort handläggas af styrelsekollegierna, stadgade att sådana skulle upptagas af vederbörande hofrätt, och torde man beträffande den nämnda punkten i 1809 års reglemente böra hålla före, att den icke fullständigt uppräknat alla de slag af mål, som framdeles skulle upptagas af hofrätterna i kollegiernas ställe, utan fastmer uttalat den allmänna principen, att alla ärenden af sådan beskaffenhet, att de, ehuru hörande under kollegierna, inför rättsuppfattningen fått karaktären af justi-

tieärenden och därför skulle kunnat från kollegierna dragas under justitie-revisionens, sedermera konungens högsta domstols pröfning (jfr R. F. § 8), framdeles skulle gå domstolsvägen, en tolkning af 1809 års reglemente, som praxis synes, om ock utan att göra sig närmare reda för orsaken, hafva följt och som icke motsäges af stadgandets ordalydelse. Men utom ifrågavarande stadgande ges det äfven andra, som fastställt undantag från den allmänna bestämningen i R. B. 10: 26, hvadan undantagen i verkligheten blifvit så omfattande, att man på många håll börjat förbise själfva grundregeln, enligt hvilken rättsförhållanden tillhörande den s. k. allmänna hushållningens område samt frågor om pålagor i offentligt intresse icke pröfvas af de allmänna domstolarne. Och dock är det, med afseende därå att sagda grundsats gifvit upphof såväl åt talrika uttryckliga bestämmningar, som åt en praxis, hvilken icke kan till stöd för sig åberopa något annat uttryckligt stadgande, af stor vikt, att man crinrar sig, det sagda grundsats icke blifvit upphäfd, om all dess användning ock under tidernas lopp betydligt inskränkts genom stadganden till en del beroende därpå, att administrativa myndigheter, fullt motsvarande de under den svenska tiden fungerande, ej funnits.

I öfverensstämmelse med den anförda allmänna grundsatsen står nu ock, att såväl obetalda kronoutskylder som resterande andra skatter och på offentligt rättslig grund hvilande afgifter eller i allmänhet alla förmögenhetsprestationer, hvilka hafva karaktären af pålagor, de där kunna de enskilde i kraft af offentlig rätt affordras, varda „hos den betalningsskyldige utan vidare omgång“ utmätta, d. v. s. att de indrifvas utan att dom eller kronans befallningshafvandes utslag såsom i privata utsökningsmål utvärkats — åtminstone i de fall, då jäf mot krafvet icke göres, hvaremot frågan, i fall jäf göres, pröfvas af den administrativa, eventuellt judiciella myndighet, som jämlikt grundsatsen i R. B. 10: 26 eller special-stadgande är därtill behörig. Det är nu i denna grundsats som de talrika af referenten allaredan framhållna bestämmingarna finna sin förklaring. Till sakens ytterligare belysande må härutöfver några andra stadganden åberopas.

Genom k. br. 2 juni 1687 förklarades, att, om det fölle rän-
tetagare besvärligt att (i afseende å ränteresters utfående)
resa till landshöfdingen, häradsfogden borde prompt och
ovägerligen räcka honom handen uti det, som kommer öf-
verens med reglementet och icke något jäf uti vore. Uti
Res. på krigsbefälets m. fl:s besv. af 20 febr. 1739 §
20 säges, att vederbörande landshöfdingar skola låta vid
ansökan indelningshafvare njuta prompt och laga handräck-
ning till restantiens utbekommande. I Res. på präst. besv.
6 juni 1739 § 9 stadgas, att landshöfdingarne ej böra på
något sätt hindra eller söka från värkställighet afböja hvad
församlingarna uti sina allmänna socknestämmor frivilligt
och enhälligt beslutit enligt 23 § i Pr. priv., utan böra de
i stället vederbörligen befrämja ett sådant fattadt beslut till
sin rätta värkställighet. T. o. m. föreningar, hvilka den eko-
nomiska lagstiftningen reglerade, synas betraktats ur offent-
ligt rättslig synpunkt. Sålunda innehålla K. Res. Allm. Besv.
9 dec. 1766 § 43 och k. förkl. 1 aug. 1770: att hvarje
socken egde frihet att särskildt för sig ingå förening om den
brandstod, hvarmed de, som eldskada där lidit, understödjas
skola, så ock att en särskild kassa därtill inrätta; att en
socken, som sådan förening ingått, är befriad från brandstods
utgifvande till andra socknar inom häradet el. länet; samt
att hvarken häradsrätterne eller andra ämbetsmän skulle få
sig med dessa föreningar befatta „utan endast i de tillfällen
handräckning till bristande värkställighet begäres“. — Åtskil-
liga andra stadganden att förtiga.

För att få svaret på de föreliggande frågorna har man
altså endast att göra sig reda för huruvida de bidrag, hvilka
de genom k. f. 17 mars 1879 påbjudna yrkesföreningarna
ega hos sina medlemmar „*uttaxera*“, äro på offentligt rätts-
lig grund hvilande afgifter eller pålagor, eller om de fastmer
böra anses vara på privaträttslig grund utgående bidrag af
en förenings medlemmar till föreningens upprätthållande. I
förra fallet böra, såvidt lag icke annat stadgat, ofvananförda
allmänna grundsatser komma till användning och domsto-
larne icke befatta sig med slika saker, i det senare fallet
äro ifrågavarande ärenden domstolssaker, fastän lag intet

särskildt om dem stadgat. Att näringslagens yrkesföreningar helt och hållet stå på offentligt rättslig grund gifva bestämmningarna i §§ 23—27 vid handen. Enligt dem skola näringsidkare i stad bilda yrkesförening, och hvarje idkare af näring på grund af §§ 2 och 3 är i kraft af lag utan vidare medlem af slik förening; föreningen eller dess fullmäktige hafva att utfärda gesällbref och mästarebref, att förlika eller pröfva och afgöra tvistigheter mellan yrkesidkare och deras arbetare, att i sina protokoll intaga aftal mellan desse samt att i öfrigt utöfva en värksamhet, som innebär ett fullföljande af uppgifter, hvilka lag gjort det till en plikt för föreningarna gentemot det allmänna att fullfölja. Bestämmningarna i de åberopade §§ af näringslagen gifva uppenbarligen åt yrkesföreningarna en offentligt rättslig karaktär, och de bidrag, som förening „uttaxerar“ både hos sådana som ega rösträtt och hos dem, som icke ega rösträtt vid föreningens sammankomster, äro förty afgifter som *påläggas* de enskilde i offentligt intresse, och de böra därför kunna utan vidare omgång, d. v. s. utan dom eller utslag af kronans befälningshavande indrivas. Medger man ej detta, så måste man också hålla före, att äfven afgifterna för gesäll- och mästarebref samt för läro- och arbetsaftals inskrifvande böra göras till föremål för rättegång eller åtminstone för en utsökningsprocess hos guvernören. En skild sak för sig är den, huruvida förening bör utvärka guvernörs ordres om resterande afgifters indrifvande, eller om magistrat därförutan kan låta uttaga dem. (Frågan diskuterades förr än den nya utsökningslagen var utfärdad). Med afseende å hvad som iakttagits beträffande andra afgifter, som i stad uppbäras, synes guvernör oförhindrad att fastställa stadgar, som innehålla, att magistrat eger låta uttaga resterande afgifter af förevarande beskaffenhet.

Under diskussionen vann referentens åsikt understöd af en del utaf centralafdelningens närvarande medlemmar, men flertalet omfattade den här ofvan utvecklade motsatta meningen.

Åbo filialafdelning.

Referenten för frågan uppläste ett af honom skriftligen uppsatt sålydande andragande:

Jämlikt § 23 i K. F. om näringsarna, den 31 mars 1879, skola idkare af näringsyrken i städerna antingen gemensamt eller ock i högst tre grupper, efter handel, fabriksindustri och handtvärk, bilda föreningar för vården om angelägenheter, som röra de yrken, hvilka af föreningens medlemmar utöfvas. Medlem af yrkesförening är enligt § 24 enhvar, som i stad drifver näringsyrke efter sådan anmälan i §§ 2 och 3 af näringslagen säges, d. v. s. alla yrkesidkare med undantag af dem, hvilka blott till själf försörjning utöfva yrke utan annat arbetsbiträde än hustru och omyndiga barn och utan att därvid salubod, kontor eller särskildt försäljningsställe begagnas. Medlem bör utgöra de årsbidrag, hvilka för upprätthållande af föreningens systemål i behörig ordning uttaxeras. Jämväl vanfräjdad person, hvilken enligt § 6 utvärkat sig vidsträktare näringsrätt än till själf försörjning, är förbunden till utgörande af nämnda bidrag, men på föreningens medlemmar ankommer att, efter beskaffenheten af sådan personsandel, tillstādja eller förvägra honom tillträde till sammankomsterna eller rösträtt vid desamma. Hvarje yrkesförening eger, enligt § 25, för sig upprätta ordningsstadga, hvilken stadfästes af guvernören och bör innehålla föreskrifter angående åtskilliga i siståberopade § uppräknade omständigheter samt därutöfver andra bestämmningar, dem föreningen till ordnande af sin värksamhet kan finna nödigt till efterrättelse fastställa.

Såvida jag riktigt uppfattar föreliggande frågas innebörd, omfattar densammas förra moment rätteligen tvänne särskilda spörsmål: 1:o huruvida medlemsavgift till yrkesföreningskassa öfverhufvudtaget är utmätningsgild utan föregående domstolsåtgärd samt 2:o om, i fall sådan utmätningsgildhet är för handen, guvernör eger genom fastställande af bestämmning därom i ordningsstadga medgifva att avgiften får af underexekutor omedelbart utmätas. Slika bestämmningar ingå i de för härvarande yrkesföreningar den 12 april 1880 stadfästade ordningsstadgar, af hvilka de för handels-

och fabriksföreningarna gällande innehålla att medlemsavgift bör å tid, som af fullmäktige bestämmes, ovilkorligen inbetalas, vid äfventyr att densamma eljes får hos den tredskande medels utmätningstvång uttagas, samt handtvärksföreningens stadgar ännu tydligare utsäga att afgift, som ej behörigen erlägges, uttages genom stadens magistrat enligt af föreningens kassör utfärdad restlängd.

Hvad främst beträffar det förstnämnda spörsmålet eller omordade afgifters utmätningsgildhet öfverhufvud, så är väl i regeln domstolsutslag underlag eiler grund för utmätning, hvarföre direkt exekution utan föregående dom förutsätter att sådan finnes i lag särskildt medgifven. Då nu ifrågavarande afgifter icke hafva sig utmätningsgildhet uttryckligen tillagd, vore konsekvensen af antydda allmänna regel den att desamma ej finge utan domstolsförordnande utmätas. Såsom stöd för denna mening kunde särskildt åberopas den omständigheten att näringslagen i § 26 under vissa förbehåll tillerkänner utmätningsgildhet åt yrkesförenings fullmäktiges utslag i tvist emellan yrkesidkare och arbetare, hvarföre, ifall enahanda förmån vore afsedd för medlemsavgifterna, stadgande därom väl skulle fått i lagen inflyta. Men härvid måste enligt min tanke i betraktande tagas att enligt i vår rättsordning gällande urgamla grundsatser icke allenast allmänna utskylder af allehanda slag, utan ock öfverhufvudtaget alla afgifter och prestanda, stödande sig på stadganden af offentligt rättslig natur samt jämväl vederbörligen fastställda afgifter för anlitande af offentliga verk och inrättningar, städse ansetts utmätningsgilda utan föregående domstolsutslag. I sådant afseende må exempelvis påpekas prästarättigheter, städernas s. k. enskilda inkomster, såsom väg-, hamn-, bro- m. fl. afgifter af trafik och samfärdsel, mätare- och packarepenningar, auktionskammareräkningar, socknemagasiners fordringar, afgifterna till allmänna brandstodsföreningar, expeditiöslösen m. m. — Af särskildt intresse för lösningen af föreliggande fråga vore att hafva utredt huruvida under skrävasendets tider vederbörandes afgifter till resp. ämbetslådor varit utmätningsgilda eller icke; och ehuru det ej lyckats mig att påträffa något positivt stadgande i

detta syfte, tror jag mig dock på goda skäl kunna taga för gifvet att dessa afgifter i allmänhet indrifvits utan dom. Då nu enligt näringslagens åberopade bestämmingar enhvar, som anmält sig till idkande af näringsyrke i stad, är ovilkorligen förpliktad att ej blott tillhöra yrkesförening, utan ock lämna bidrag till bestridande af dess utgifter, synes mig att denna afgift innehar karaktären af en allmän påлага, genom lag åsatt hvarje yrkesidkare i stad, och att densamma förty bör vara utan vidare utmätningsgild. Härfor talar jämväl den omständigheten att, såsom nyss antyddes, de personer, hvilka skola erlägga dessa afgifter, äro i lag tydligt bestämda och att taxeringens uppgift sålunda inskränker sig till att genom en enkel division fördela det erforderliga beloppet på antalet föreningsmedlemmar, hvadan någon särskild rättslig procedyr för afgifternas fastställande ej är af behovet påkallad. I förbigående må äfven påpekas att den nu uttalade uppfattningen kan för sig åberopa jämväl den praktiska fördelen, ty, om ett motsatt betraktelsesätt gjorde sig gällande, komme häraf otvifvelaktigt att föranledas talrika rätttegångar till besvär och förargelse för kassornas förvaltare samt till skada för de betalningsskyldige, af hvilka många tredskas att underkasta sig den obehöriga beskattning, som afgiften anses utgöra åtminstone af dem, hvilka ej vilja eller kunna deltaga i föreningarnas värksamhet. På alla dessa skäl är jag af den mening att ifrågavarande afgifter få utmätas utan ett föregående domstolsförfarande.

Vidkommande sedan frågan huruvida för utmätning af nu omordade afgifter erfordras öfverexekutors order eller om genom bestämning i ordningsstadga kan medgifvas att desamma få omedelbart af underexekutor uttagas, måste visserligen medgifvas att öfverexekutors förordnande i allmänhet bör för utmätning utvärkas i de fall, då omedelbar utmätningssrätt ej är underexekutor uttryckligen tillerkänd, hvilket, såsom äfven framgår af det förut anförda, icke eger rum beträffande afgifterna till yrkesföreningarna. Härvid får dock ej förbises att åtskilliga afgifter af analog beskaffenhet med de nu ifrågavarande städse ansetts kunna af underexekutor direkt utmätas, churu några bestämda stad-

ganden därom icke mig veterligen förekomma. Sådant är exempelvis fallet med städernas förut omnämnda inkomster af sjöfart och handel. Ej håller finnes i gällande expeditionstaxa, lika litet som i den härförinnan gällande, bestämning därom, att expeditionslösen får af underexekutor direkt utmätas; och likväl torde knapt någon draga i tvifvelsmål att ej så finge ske. Ex analogia synes mig därför att de obetydliga belopp, som yrkesföreningarnas afgifter representera, böra få uttagas omedelbart genom underexekutor. Härtill finner jag så mycket större skäl föreligga, som underexekutor eller magistraten, å hvilken det ankommer att föra de i näringslagen påbudna förteckningarna öfver yrkesidkare, lättare kan upptäcka, i fall något fel vid afgifternas debitering insmugit sig, än öfverexekutor eller guvernören, hvilken har ganska svårt att i sådant afseende utöfva någon effektiv kontroll. Enär jag således för min del finner änämnda afgifter böra få af underexekutor omedelbart uttagas, följer däraf att jag tillika måste anse det vara guvernör obetaget att genom stadfästelse af ordningsstadga, däri bestämning om antydda förfaringsätt ingår, bekräfta förhållandet, churuväl detsamma naturligtvis äfven utan sådan bekräftelse eger giltighet.

Jämte det jag förty besvarar den uppställda frågans förra moment obetingadt jakande, anser jag mig böra beträffande det senare momentet uttala mig därhän att, om ock det kunde synas böra stå yrkesförening öppet att, i fall så önskas, för utsökning af medlemsavgifter anlita domstol, äfven om dessa afgifter därförutan äro utmätningsgilda, enligt min tanke god ordning fordrar att domstol ej tager direkt besättning med det som rätteligen tillhör exekutiv myndighet, helst härigenom kostnader och obehag kunna i oträngdt mål tillskyndas den betalningsskyldige; och bör förty domstol afvisa talan om utsökning af ifrågavarande slags afgift, då sådan talan direkte ställes till domstolen, ehuru domstol å andra sidan själfallet är pliktig att upptaga mål, hvilket på grund af förd klagan öfver utmätning af slik afgift såsom tvistigt öfverlämnas till dess behandling.

Under den i anledning häraf uppkomna diskussionen uttalades skiljaktiga åsikter angående referentens förslag för frågans besvarande, därå vid värkställda omröstningar emellan de under diskussionen yttrade olika meningarna befans, beträffande *frågans första moment*,

att sju ledamöter af filialen biträdde referentens åsikt, hvaremot sjutton medlemmar af filialen höllo före att svaret borde affattas sålunda att guvernör egde fastställa ordningsstadga för yrkesförening i stad, däri bestämdes att förenämnda afgifter till föreningen *äro utmätningssgilla*, hvadan altså orden „utan vidare omgång“ af nästbemälde ledamöter uteslötos.

Vidkommande *frågans andra moment* beslöt filialen med öfvervägande majoritet att besvara frågan sålunda att domstolen icke borde afvisa ifrågavarande talan, enär partens rätt att vända sig till domstol i förevarande fall icke kunde honom på någon laga grund förvägras.

Wasa filialafdelning.

Enligt åberopade § af näringslagen bör ordningsstadga för yrkesförening innehålla, utom annat, bestämning om sättet för fastställande af medlemmarnas årliga bidrag till föreningen. Däremot finnes uti samma § icke inrykt någon bestämning i sådant syfte, att dylika bidrag finge utan vidare omgång utmätas. Vid anförda förhållande och då guvernör icke kunde anses tillkomma vidsträktare befogenhet än den uti näringslagen i sådant afseende uttryckligen medgifna samt de ifrågavarande afgifterna ej håller vore att likställas med utskylder eller särskilda tjänstemän tillkommande löningsrester, blef *frågans* förra mom. nekande besvaradt, till följd hvaraf vidare yttrande i anledning af senare mom. förföll.

Wiborgs filialafdelning.

Då i lag icke finnes stadgadt att ifrågavarande afgifter finge utan föregående domstols utslag utmätas, besvarades *frågans* förra del nekande, och förföll till följd häraf alt yttrande beträffande senare delen af frågan.

5:te frågan.

Är borgenär, för att hafva sin talan mot proprielöftesman bevarad, skyldig att bevaka sin fordran i gäldenärens konkurs äfven i det fall att borgesförbindelsen ingåtts efter konkursens början, dock före inställedagen?

Centralafdelningen.

Den för frågan utsedde referenten anförde följande:

Vid frågans besvarande förutsattes att endast borgesförbindelsen, icke jämväl själfva fordringsanspråket, tillkommit efter konkursens början. I annan händelse är bevakning af sagda anspråk, enligt hvad utom annat 25 § af konkursstadgan utvisar, icke tillåten.

1 § af Kejsrerliga förordningen angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet, gifven den 24 februari 1873, är tydlig däri att borgenär, som eger fordran, för hvilken annan borgat såsom för egen skuld, bör bevaka sin fordran i gäldenärens konkurs, så framt talan mot löftesmannen skall anses bevarad. Något undantag för det fall, som frågan gäller, medgifver §:ens ordalydelse icke.

Emellertid alser stadgandet uppenbarligen endast att skydda löftesmannens regress mot gäldenären. Löftesmannen kan därför genom uttrycklig förklaring eller stillatigande befria borgenären från omordade bevakningsskyldighet, liksom han kan afstå från sin rättighet att söka gäldenären för hvad han på grund af borgesförbindelsen nödgas utgifva. Vid sådant förhållande kan, oansedt förordningens tydliga föreskrift, den frågan uppställas huruvida icke förhållandet, att borgen blifvit ingången efter det gäldenären gjort konkurs, utvisar att löftesmannen velat fritaga borgenären från hans förpliktelse till bevakning.

Blir frågans besvarande likväl beroende af hvad som måste anses hafva varit löftesmannens vilja, uttryckligen uttalad eller underförstådd, måste svaret utfalla olika i olika fall, beroende på den utredning, som framställes därom hvad löftesmannen rätteligen velat. Dock torde man genast kunna säga att den omständigheten, att borgesförbindelsen tillkom-

mit efter det gäldenären afträdt sitt bo till konkurs, i och för sig icke bevisar någonting, hvarken för eller emot borgenärens bevakningsskyldighet. Invänder borgenären att löftesmannen genom att ikläda sig borgen, efter det gäldenärens obestånd blifvit genom konkursen allmänt känt, vidhandengifvit att han velat afsäga sig hvarje anspråk på de afträdde tillgångarna, så synes löftesmannen med lika skäl kunna framhålla att han allenast i förlitan på, att dessa tillgångar skola förslå till att åtminstone delvis betäcka borgenärens fordran, ingått förbindelsen. Och för öfrigt torde man icke utan synnerligen bindande utredning kunna våga att beträffande en löftesman, som icke uttryckligen afsagt sig omordade, honom enligt lag tillkommande rättighet, uttala, att han måste anses hafva stillatigande afstått från densamma.

Referenten besvarar förty för sin del frågan jakande.

Centralafdelningens öfriga närvarande medlemmar besvarade i likhet med referenten frågan jakande.

Åbo filialafdelning.

Efter det referenten yttrat sig i frågan, förenade sig filialens närvarande medlemmar enhälligt om följande uttalande:

Emedan af den omständigheten ensamt att löftesförbindelsen ingåtts efter konkursens början icke kan dragas den slutsats att löftesmannen velat befria borgenären från skyldigheten att fullgöra hvad honom enligt det uttryckliga stadgandet i § 1 af Kejserliga förordningen den 24 februari 1873 angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet ovilkorligen åligger att iakttaga för bevarande af sin talan emot proprielöftesman, besvarar filialen den uppställda frågan jakande.

Wasa filialafdelning.

Fall af den i frågan förutsatta natur voro utan tvifvel mycket sällan förekommande, och i hvarje händelse måste antagas att borgenärens fordran tillkommit före konkursens början, om ock borgesförbindelsen blifvit ingången efteråt, dock före inställelsedagen, samt att löftesmannen afvetat att gäldenären varit i konkurstillstånd.

Enär förordningen af den 24 februari 1873, angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet, ålägger borgenär att i gäldenärs konkurs ovilkorligen bevaka fordran af omförmälda beskaffenhet, såframt talan emot löftesmannen skulle anses förvarad, blef denna fråga af afdelningen jakande besvarad.

Wiborgs filialafdelning.

Enär 1 § i K. förordningen den 24 februari 1873 är tydlig däruti att borgenär för att bevara sin talan emot proprielöftesman bör bevaka sin fordran i gäldenärens konkurs samt berörda förordning icke medgifver något undantag för nu ifrågavarande fall, besvarade flertalet af de närvarande frågan jakande.

En medlem höll före att omförmälda stadgande afser endast borgen, som ingåtts före konkursens början och besvarade förty frågan nekande.

6:te frågan.

Bör köpare af fastighet frikännas från åtal för försummelse att inom föreskrifven tid taga uppbud å fastigheten, i händelse två år) förflötit, sedan han bort anmäla sig till erhållande af uppbud? Och kan köpare, som låtit antydda försummelse komma sig till last, åläggas att inom viss tid vid vite söka uppbud å fastigheten?*

Centralafdelningen.

Frågan refererades af en ledamot på följande sätt:

Angående lagfartens rätta betydelse och ändamål enligt 1734 års lag äro, såsom bekant, åsikterna delade. Väl är man ense därom, att lagfarten enligt nämnda lag afser att utstaka en gräns för tiden, inom hvilken bördstalan får väckas. Men emedan öfverlåtelse äfven af aplingejord, hvilken icke är börd underkastad, skall lagfaras, har man, med åberopande jämväl af rättshistoriska skäl, velat göra gällande,

*) Se numera ang. preskriptionstiden Strafflagen 8: 1 p. 5 jfd med Promulg. fd. § 5 p. 3.

att lagfartens ändamål enligt lagen tillika varit att begränsa tiden för anställande af klander å jordafång i allmänhet, sålunda att erhållen fasta eller såsom det heter „laga stånd“ uteslöte slikt klander. Om nu ock detta, såsom synes på goda grunder, måste anses hafva varit 1734 års lagstiftares mening, så var denna uppfattning af lagfartens betydelse redan vid slutet af sista och början af innevarande århundrade öfvergifven, hvilket gaf sig uttryck i särskilda lagstiftningsåtgärder vid antydda tid. Genom Kongl. förklaringen den 14 maj 1805 infördes nämligen den en-åriga och tjugu-åriga preskriptionstiden för klander af jordafång, hvilken tid är alldeles oberoende af sökt lagfart eller erhållen fasta; och vid sådant förhållande synes såsom skulle ändamålet med lagfarten hafva inskränkts till att endast begränsa tiden för bördstalan. Men redan tidigare, uti Kongl. stadgan af den 28 juni 1798, föreskrefs, att inteckning i fast egendom icke finge beviljas förr än egaren, „på sätt 4 kap. J. B. ovilkorligen bjuder, till uppbud sig anmält och sin rätt visat“; hvarjämte stadgades, att om köparen försummade att taga uppbud inom tre månader i stad och å landet vid det ting, som infölle efter sex månader sedan köpet var slutadt, och förre egarens borgenär komme med pantebref eller annan klar förskrifning, därför inteckning var tillåten, samt inteckning honom beviljades, slik inteckning skulle stå fast och köparen få hålla sig till säljaren för hvad han i grund däraf kunde komma att betala. Uti Kongl. förordningen den 13 juni 1800, hvarigenom den i 1 § 4 kap. J. B. stadgade tiden för lagfartsprocessen förkortades — såsom uttryckligen angifves — i köparens och bördemans intresse, ej allenast upprepades nyssberörda stadgande angående fortbeståndet af vunnen intektningsrätt till säkerhet för förre egarens gäld, utan ock föreskrefs, att köpare, hvilken enligt åberopade § icke haft någon viss tid sig förelagd att söka lagfart, vore pliktig att med företeende af sin „handel“ taga uppbud i stad inom tre månader och på landet sist vid det ting, som infölle efter sex månader, sedan köpet blef slutadt, vid äfven-tyr, om sådant försummades, att nödgas böta så mycket, som svarade emot värdet af det stämplade papper, hvarmed

köpebrevet borde försees, socknens fattiges ensak, och likafullt vara skyldig att med sådant papper belägga sitt åtkomstbref. Och då härtill kommer, att genom redan nämnda 1805 års Kongl. förklaring såväl domstolen som köparen ålades en skyldighet, som icke ålåg dem enligt 1734 års lag, nämligen för domstolen, att, till förekommande af sådana öfverlåtelser, som lagen ogillat och förbjudit, noga tillse att uppbud å olaga åtkomst icke meddelades, samt för köparen att uppvisa de handlingar, som styrkte förre egarens åtkomst, så torde man, med fästadt afseende äfven därpå, att bördsrätten genom senare lagstiftning förlorat största delen af sin betydelse, vara berättigad att påstå, det lagfartens uppgift numera är väsentligen annan än enligt 1734 års lag, och att den nu gällande lagfartens ändamål kan angifvas vara, att åt eganderättsförhållandena rörande jorden bereda offentlighet, med den garanti för uppgifternas riktighet, som en af domstolen utöfvad granskning beträffande desamma förhör gifva, ehuru man å andra sidan måste medgifva, att detta ändamål, vid lagfartsväsendets nuvarande anordning och då alla andra fång än köp, skifte och gåfva (därunder äfven inbegripet testamente) icke äro lagfart underkastade, endast ofullständigt vinnes.

Såsom af det sagda framgår, har lagfartsväsendets utveckling småningom fört med sig en lagfartsplikt, hvilken 1734 års lag icke kan anses hafva ålagt köpare af fast egendom. 1 § 4 kap. J. B. stadgar väl, att köparen skall vid rätten visa sitt köpebref och låta offentligen uppbjuda jorden vid tre häradsting; men ehuru äfven säljaren, om han lämnat köpeskillingen innestående, har intresse däraf, att den honom i 2 § 11 kap. J. B. medgifna panträtt, intill dess laga stånd åkommer, varder genom mellankommen inteckning till sitt fortbestånd tryggad, fans i lagen icke någon tid bestämd, inom hvilken köparen borde anmäla sig till erhållande af uppbud, än mindre var något äfventyr utsatt för underlåtenheten däraf. Köparens egen fördel ansågs utgöra en tillräcklig sporre för honom att genom lagfart afskåra börd- och klandertalan. Föreskriften i 1798 års stadga angående giltigheten af inteckning för förre egarens skuldförbindelse

var egnad att förmå köparen att, likaledes i eget välförstånd i intresse, söka lagfart inom viss kortare tid, och slutligen ålade 1800 års förordning köparen en formlig lagfartsplikt, som vid äfventyr af straff borde inom samma bestämda tid fullgöras.

Då underlåtenheten att fullgöra lagfartsplikten sålunda måste enligt gällande lag betraktas såsom en emot stadgad rättsordning begången förbrytelse, förelägges i den uppställda frågans förra del till besvarande, huru allmänna lagens stadganden angående preskription böra å denna lagöfverträdelse tillämpas. Enär det väl icke kan ifrågasättas att ju omförmälda öfverträdelse, likasom hvarje annan, öfverhufvud vore preskription underkastad och att preskriptionstiden vore två år såsom vid andra sådana med böter belagda brott, som icke kunna hänföras till vanliga politiförbrytelser *), så synes frågan hvälfva sig om tidpunkten, från hvilken preskriptionsfristen bör räknas. Härvid torde böra uppmärksammas främst, att förbrytelsen i fråga icke såsom vanligen består uti företagande af en viss i lag förbjuden handling, utan i *underlåtenhet* att företaga en i lag påbjuden handling. Vidare bör märkas, att förbrytelsen icke är momentan, d. v. s. avslutad vid en viss tidpunkt, utan *fortvarande* på sådant sätt, att förbrytelsen, jämte det den väl är fullbordad genast efter förloppet af den tidpunkt, då åliggandet sist bort fullgöras, likväl äfven därefter och intill dess sagda åliggande verkligt fullgjorts fortfar att vara ett brott. Vid sådant förhållande bör svaret å frågans förra del, enligt referentens mening, utfalla sålunda, att rätten att åtala försummelse att söka lagfart icke kan förfalla under hela den, vare sig längre eller kortare tid, under hvilken köparen framhärdar i sin försumlighet, men att i händelse köparen, ehuru sentida, anmäler sig till erhållande af uppbud, preskriptionstiden räknas från tiden för denna anmälan.

Vidkommande sedan frågans senare del, så synes väl fullgörandet af en skyldighet, hvars underlåtande i lag belagts med straff, böra kunna genom vite eller annat medel framtvingas, i fall den förpliktade ej låtit sig af undergången

*) Se nästföreg. not.

straff rättas. Sålunda bör väl den, som t. ex. i strid mot 11 § 44 kap. Strafflagen fortfarande lämnar källare, brunn eller grop obetäkt, ehuru han därför fäls att böta, kunna genom vite åläggas att fullgöra sin skyldighet. Allmänhetens säkerhet till lif och lem fordrar detta. Men med en förpliktelse, som enligt lag åligger någon i rättspolitins intresse, är förhållandet annat. Den fara, som genom försummelsen att fullgöra en sådan förpliktelse hotar, är, om man ens kan tala om någon fara, åtminstone icke allmän. Förpliktelsens fullgörande afser hufvudsakligen befrämjande af god ordning inom rättslifvet, och endast där vinnande af detta mål ansetts påkalla en absolut lydnad för lagens föreskrifter, har lagstiftaren särskildt, såsom i fråga om boupptecknings förrättande inom föreskrifven tid (9: 2 och 5 Å. B.), ålagt domaren att tillse att det försummade varder fullgjordt. Då nu gällande lag i fråga om lagfart icke innehåller någon befogenhet att genom vite framtinga lagfart, ville referenten besvara den uppställda frågans senare del nekande.

Om det af referenten afgifna svaret å frågans förra del voro centralafdelningens samtliga närvarande ledamöter ense.

Beträffande senare delen af den uppställda frågan eller huruvida köpare af fastighet kunde åläggas att vid vite söka uppbud å fastigheten, biträdades referentens mening jämväl i denna del af en del ledamöter, medan flertalet höll före att, då lagstiftaren en gång beträdd vägen att, med fullt upprätthållande af det icke lagfarna köpets bestånd mot tredje man, söka medels straff framtinga dess offentlighöörande. följdriktigheten äfven fordrade att domaren förelade den försumlige vid vite att fullgöra hvad det allmänna af honom fordrade.

Åbo filialafdelning.

Den för frågan utsedde referenten ansåg försummelsen att inom föreskrifven tid söka uppbud å köpt fastighet utgöra en underlåtenhetsförbrytelse, som fortfarande ända till dess köparen fullgjort sin skyldighet i antydda afseende.

Någon frikännelse från åtal för försummelsen eller rättare någon preskription af rätten att åtala densamma kunde

följaktligen komma i fråga först efter det och från den tidpunkt, då ifrågakomna skyldighet blifvit uppfylld, hvadan frågans första moment borde besvaras obetingadt nekande.

Beträffande frågans senare del, så framhöll referenten att de gällande lagstadgandena om lagfartsplikt tillgodosåge dels civilrättsliga dels fiskaliska intressen. De föreskrifter angående lagfart, som uttalades i Kongl. förordningen den 13 juni 1800 och Kongl. förklaringen af den 14 maj 1805, utvisade att ett af lagfartsinstitutets viktigaste ändamål numera låge i den publicitet, som bereddtes åt förhållandena beträffande eganderätten till fastighet, och i den af domstol granskade kontinuiteten i denna rätt. För rättssäkerheten i alla med eganderätten sammanhängande rättsförhållanden vore därför af vikt att den föreskrifna skyldigheten att taga uppbud å fastighet, förvärfvad genom köp, skifte eller gåfva, icke finge underlåtas, då i viss mån tredje mans rätt genom sådan försummelse kunde blifva lidande. Sagda skyldighet kunde altså icke anses hafva för köpare upphört genom att han blifvit fäld till det för försummelse att taga uppbud utsatta straffet och belagt sina åtkomsthandlingar med stämpelmärken till fastställt belopp. På dessa skäl och äfven med hänsyn till det fiskaliska momentet ansåg referenten, stödande sig på stadgandet i 1 § 24 kap. R. B. om domstols befogenhet att genom förelagdt vite framtvinga rättshandlingars företagande af tredskande parter, att domstol äfven i förevarande fall egde makt att på antydda sätt tvinga tredskande köpare af fastighet att därmed lagfara.

Under den i anledning häraf uppkomna diskussionen, hvarvid referentens åsikt angående frågans första moment vann enhälligt understöd, uttalades beträffande frågans senare del äfven den mening, att, då lag för ifrågakomna underlåtenhetsförbrytelse stadgade ett bestämdt straff, domstol, äfven om detta engång blifvit tredskande köpare ådömdt, icke egde medels annat tvång framkalla ansökan om uppbud, enär något stöd i lag för sådant tillvägagående icke funnes.

Vid härå företagen omröstning omfattade filialen med 14 röster referentens uttalade mening, medan två medlemmar hyllade den andra ofvannämnda åsikten.

Wasa filialafdelning.

Afdelningen ansåg ifrågavarande försummelse i fullgörandet af en till allmänhetens efterrättelse stadgad förpliktelse innebära en fortsatt lagöfverträdelse och denna, i anseende till sin beskaffenhet, icke vara underkastad preskription. I enlighet härmed hade äfven förevarande fråga, såvidt afdelningen hade sig bekant, i praxis uppfattats.

Jämte det frågans förra mom. följaktligen besvarades nekande, uttalade afdelningen såsom sin åsikt, att köparen, sedan han en gång blifvit dömd till ansvar för dylik försummelse, i fall af fortfarande tredska kunde af domstolen vid vite föreläggas att inom utsatt tid fullgöra sin skyldighet att söka uppbud å fastigheten.

Wiborgs filialafdelning.

Emedan ifrågavarande försummelse är en fortfarande förbrytelse, som får sin afslutning först då det rättsvidriga förhållandet upphört, voro samtliga närvarande ense därom att preskriptionstiden i förevarande fall, enligt nu gällande lag ett år, icke vidtager innan köparen fullgjort sin skyldighet att lagfara med köpet; och besvarades frågans förra del altså nekande.

Vidkommande senare delen af frågan uttalades olika meningar.

En medlem framhöll att köparen icke kunde föreläggas att vid vite söka uppbud, enär ansvar för försummelse häraf funnes i lag stadgad, hvaremot domstolen, ifall köparen redan ådömts ansvar för slik försummelse, men ej låtit sig häraf rätta, vore oförhindrad att ånyo fälla honom till samma ansvar.

En annan medlem höll före att köparen kunde såväl ånyo dömas till de i lag utsatta böterna som äfven åläggas att vid vite fullgöra sin lagfartsskyldighet.

Enligt en tredje mening borde köparen icke ånyo dömas till förenämnda böter, utan åläggas att vid vite söka uppbud å fastigheten.

Om sistnämnda åsikt förenade sig flertalet af de närvarande.

7:de frågan.

Bör åtal mot person, som behörigen förpassad rest utrikes, men dröjt därstüdes utöfver den tid, för hvilken passet varit gällande, väckas vid domstol i hans hemort eller i den ort, dit han vid sin återkomst till landet först anländt?

Centralafdelningen.

Referenten framhöll följande:

För frågans besvarande saknar det icke intresse att med ledning af de allmänna grundsatser, som utbildat sig i fråga om bestämmande af gärningsorten för brott, söka utreda huru spörsmålet härom gestaltar sig med afseende å en förseelse af det i frågan förutsatta slag. Som det för en sådan förseelse utmärkande består däri att gärningsmannen uraktlåtit att inom behörig tid återvända till hemlandet, följer däraf att hans brottslighet i själfva verket innefattar en underlåtenhetsförbrytelse, ett s. k. delictum omissionis. Beträffande dylika brott gäller, som bekant, såsom regel att orten, hvarest den skyldige befinner sig, då han bort skrida till den värksamhet, hvilken af honom underlåtits, icke tillkommer vitsord vid bestämmande af forum för brottet, utan den ort betraktas såsom gärningsort för förbrytelsen, där den uraktlåtna handlingen skolat ske. Denna ort kan nu oftast med bestämdhet angifvas. Underlåter exempelvis en person, som vet groft brott vara å färde, att därom upplysa myndighet, som vederbör, är domstolen å den ort, där underrättelsen bort ega rum, behörig att döma öfver försummelsen. Har värnepliktig uraktlåtit att infinna sig till uppbåd, är domstolen å uppbådsorten forum för brottet o. s. v. eller rörande det i frågan förutsatta fall af underlåtenhet att inom stadgad tid återvända till hemlandet gestaltar sig förhållandet annorlunda. Här är det i afseende å lagbudets fullgörande naturligtvis likgiltigt, till hvilken ort inom landet personen återkommer, blott sådant skett inom behörig tid. Ur nyss framhållna allmänna synpunkter kan något visst forum för förseelsen i fråga följaktligen ej angifvas.

För de fall åter, då — såsom således jämväl för det i frågan förutsatta — regeln om brottmåls upptagande vid domstol i gärningsorten ej eger tillämplighet, äro stadgandena i lag ganska knapphändiga. Beträffande grofva brott, som föröfvats utom landet, uttalas i 10: 22: R. B. såsom allmän princip, att desamma skola dömas af domstol å den ort inom landet, där den brottslige fångas, hvilken grundsats, med hänsyn jämväl till 3 mom.¹⁾ 45 § af Kejsrerliga förordningen om införande af ny allmän strafflag af den 19 december 1889, torde kunna utsträckas till alla utom landet föröfvade brott, för hvilka gärningsmannen bör bestraffas enligt finsk lag med undantag af mål om lurendrejeri och tullförsvinnning samt tjänsteförbrytelser. Hvad åter angår brott, som begåtts inom landet under sådana omständigheter att principen om forum delicti är utesluten — vare sig att gärningen består i en positivt värksamhet eller innefattar en underlåtenhetsförbrytelse — hafva endast vissa kategorier af dylika brott blifvit föremål för lagstiftarens uppmärksamhet, såsom förbrytelser emot sjölagen under inrikes sjöresa o. s. v.

Ett sådant område, på hyilket specialstadganden uti nu ifrågavarande afseende tid efter annan utfärdats, utgöra emellertid förseelserna emot passordningen. Så stadgades i Kongl. brefvet af den 11 december 1750 att, ifall någon öfvertygas om att hafva rest utan pass öfver gränsen, bör sådant ransakas „vid den domstol å landet eller i staden, där han bor, om han i det länet har sin hemvist, men bor han utom länet, skall däröfver dömas af den närmaste, domstol i staden å den ort, där han blifvit först angifven.“ Detta bref blef sedermera upphäfdt genom Kongl. brefvet till Kommerskollegium af den 1 november 1753, som inne-

¹⁾ Visserligen återfinnes detta moment ej i Kejsrerliga förordningen af den 24 april 1894 angående ändring af ofvanåberopade paragraf, men enär uteslutningen af detsamma sammanhänger med särskilda i strafflagens första kapitel vidtagna ändringar och ej skett i syfte att frångå den i berörda moment uttalade allmänna grundsats om forum för brott, som begåtts utom landet, torde principen om forum deprehensionis i vår rätt kunna anses ega allmän giltighet i antydda utsträckning.

höll att »förbrytelser emot förpassningsordningen borde af närmaste gränse- eller sjötullsrätt upptagas». Då gränse- och sjötullsrätterna i Finland afskaffades genom reglementet för tullstyrelsen af den 18 februari 1812 (§§ 39 och 40), bestämdes tillika att de till dessa domstolar hörande mål framdeles borde upptagas vid närmaste rådstufvurätt. Som man dock härvid egentligen torde haft tullmålen i sikte, och någon särskild anledning att handlägga förseelserna emot passordningen endast vid stadsdomstol ej håller synes förefinnas, lär stadgandet härom snart hafva kommit ur bruk. Därtill torde ock den omständighet hafva medverkat att, då för passlös resa anhållen person enligt särskilda författningar — se t. ex. Kejserliga förordningen af den 13 mars 1819 m. fl. — borde sändas till sin hemort för att åtalas, saken lämpligast kunde behandlas vid domstolen därstädes. Beträffande ett särskildt slag af passöfverträdelser finnes denna princip ock uttryckligen uttalad i Kejserliga kungörelsen af den 25 mars 1840, som stadgar att »finsk medborgare, som till någon, ehö det vara må, till begagnande öfverlåter sitt af finsk ämbetsmyndighet uti vederbörlig ordning utfärdade pass för resa till Ryssland, skall, lika med den, hvilken passet emottagit och sig däraf obehörigen begagnar, utan afseende därå, hvarest förbrytelsen blifvit begången, dömas af den finska domstol, under hvars jurisdiktion den rätte passinnehafvaren lyder.»

Med afseende å det anförda och den praxis, som beträffande forum för passförseelser öfver hufvud ganska allmänt torde gjort sig gällande, besvarades frågan af referenten sålunda att åtal af här förutsatt beskaffenhet borde väckas vid domstol i den skyldiges hemort.

Om detta yttrande förenade sig en del af Centralafdelningens närvarande medlemmar. Flertalet omfattade däremot den mening att åtal för ifrågavarande förseelser kunde utföras såväl vid domstol i förbrytarens hemvist, som äfven vid rätten i den ort, där han vid åtalets anhängiggörande finnes.

Åbo filialafdelning.

Referenten för frågan framhöll, att om domstols behörlighet i afseende å passförseelser i gällande författningar icke funnes särskildt stadgad.

Ifrågavarande slag af lagöfverträdelse föreläge, så snart det utfärdade passet för en å utrikes ort vistande finsk undersåte upphörde att gälla, och fortsattes ända till den tidpunkt, då denne antingen, ifall han sjöledes återvände till hemlandet, anlände till finsk hamn eller, där han återkomme landvägen, beträdde finskt område eller ock under fortsatt vistelse utrikes ånyo komme i besittning af för honom utfärdadt giltigt pass. I första fallet fortginge lagöfverträdelsen ännu på finskt område, och kunde visserligen härå äfven 21 § 10 kap. RB, såsom sagde § lydde enligt Kejserliga förordningen den 4 mars 1873 och Kejserliga förordningen angående Strafflagens införande af den 19 december 1889 tänkas vara tillämpliga. Å de fall åter, då öfverträdelsen upphörde, när den landvägen från utrikes ort återvändande beträdde finskt territorium eller då den giltigt pass saknande resanden åter kommit i besittning af sådant, hade 45 § 3 mom. i berörda nådiga förordning af den 19 december 1889 varit tillämplig, därest icke samma lagrum hade genom Kejserlig förordning af den 21 april 1894 blifvit upphäfvat. Vid sådant förhållande kunde för nästsagda två fall icke annan gällande lag åberopas än 22 § 10 kap. R. B., hvilket stadgande, ehuru det enligt ordalydelsen hänförde sig till dråp eller annan svår missgärning föröfvad å utrikes ort, likväl lämnade rättsgrund för afgörande af förevarande forumfråga, samt 245 §:n i Sjölagen, såvidt ju på omförmäldt sätt passlös, från utrikes ort med fartyg återvändande resande enligt samma lagrum, enär han också under sin resa å fartyget fortfarit i sin omordade lagöfverträdelse, finge därför lagföras vid domstol i den finska ort, dit han med fartyget först anlände.

På ofvan framhållna skäl ansåg altså referenten att den nu föreliggande frågan borde besvaras så:

att ifrågavarande slags åtal bör utföras vid finsk domstol å ort, där den brottslige gripes eller finnes.

Denna slutkläm godkändes af flere medlemmar, som under diskussionen yttrade sig, men ville dessa såsom motiv hafva framhållet att förenämnda förseelser vore af den beskaffenhet, att de i alla händelser borde anses fullbordade utom landet och att förty vid afgörande af frågan om finsk domstols kompetens att afdöma förseelserna endast 22 § 10 kap. R. B., om ock, på sätt referenten framhållit, detta lagrum enligt ordalydelsen afsåg endast grofva brott, kunde komma till användning.

Härutöver uttalades följande åsikter:

att förseelsen bestode i underlåtenheten att uttaga nytt pass, hvarför densamma borde anses begången i den ort, där passet bort förnyas, och skulle förty såväl domstolen därstädes som af praktiska skäl domstolen i den skyldiges hemvist vara behöriga att till behandling upptaga mål af nu ifrågavarande beskaffenhet;

att, enär förseelsen vore begången på utländskt område och upphörde, då den skyldige beträdde finskt fartyg eller finsk mark, men den omständighet att passet hade bort förnyas inom Finland icke finge förbises, den skyldige kunde tilltalas vid domstol vare sig i den ort, där han anträffades, eller i den stad, där passet bort förnyas; samt

att såväl domstolen i den ort, där den skyldige anträffades, emedan förbrytelsen vore begången utom landet, som af praktiska skäl domstolen i den skyldiges hemort vore kompetent forum för förevarande fall.

Vid omröstningen anslöto sig 13 af filialens medlemmar till den af referenten föreslagna slutklämmen, hvaremot de tre sistnämnda åsikterna icke uppburos af andra än förslagställarene.

Wasa filialafdelning.

Afdelningens flertal ansåg brott af ifrågavarande allmänna beskaffenhet böra, i analogi med lagens stadgande uti 22 § 10 kap. R. B., åtalas inför domstolen i den ort, hvarest den tilltalade blifvit gripen eller uppehölle sig, samt

att sådant åtal, för undvikande af onödiga omgångar, äfven kunde utföras vid domstolen i den tilltalades hemvist.

En af afdelningens medlemmar uttalade sådan, från pluraliteten afvikande mening, att ifrågakomna brott egentligen blifvit begånget mot den kommun, till hvilken den tilltalade hörde, samt att åtalet förty rätteligen borde väckas vid domstolen i dennes hemort, dock att, med anledning af förut åberopade lagrum, åtalet i undantagsfall äfven finge utföras inför domstol å ort, hvarest den tilltalade vistades.

Wiborgs filialafdelning.

Vid diskussionen af frågan framhölls hurusom de i förutgällande förordningar för ifrågavarande förseelse stadgade påföljder kunde den skyldige ådömas in contumaciam och att det vid sådant förhållande ankom å domstolen i den skyldiges hemort att upptaga åtalet, men att numera enligt K. förordningen den 27 juni 1888 något straff för omförmälda förseelse icke ifrågakommer, innan den skyldige till landet återvändt, hvarföre den i 10 kap. 22 § R. B. uttalade allmänna regeln borde å förevarande fall tillämpas och den, som gjort sig saker till berörda förseelse, altså dömas där han med stämning anträffas.

I detta uttalande förenade sig nio af de närvarande.

Två medlemmar ansågo praktiska skäl tala för att den skyldige kunde åtalas antingen å sin hemort eller ock där han anträffas, medan likaledes två medlemmar höllo före att åtalet kunde väckas endast å hemorten.

8:de frågan.

Är den, som skall till egare af fastighet afsträda jord eller annan förmån, hvilken i strid mot 4 kap. 9 § J. B. blifvit från fastigheten föryttrad, berättigad att därför erhålla lösen?

Frågan refererades af professorn frih. R. A. Wrede på följande sätt:

Uti 4: 9 J. B. stadgas såsom bekant: „Ej må then, som å skattskyldig jord sitter, genom köp, skifte eller å annat sätt, något söndra och minska af thet, som thertil med rätta

hörer: gör thet någor, vare ogildt“. I en anmärkning till de af K. W. Sulin utgifna upplagorna af lagen återopas Kgl. Plak. den 21 juli 1677 därhän, att, om sådan olaga afsöndring skett, det, som afskildt blifvit, skall utan lösen eller annan godtgörelse till sin förra bolstad återläggas, ehvad ock fasta därå gifven är. Och samma uppfattning, som här gör sig gällande, förekommer äfven i lagkommissionens upplaga af lagen af år 1856, nämligen att restitution af olagligen afsöndrad jord skall ske utan lösen.

Hvad beträffar de författare, som skrivit i dessa ämnen, så hafva också de i allmänhet uttalat samma åsikt. Rosenborg („Om inskränkningar i dispositionsrätten öfver hemman“) säger, att enligt 1677 års plakat det afsöndrade skall ovilkorligen läggas under bolhemmanet igen och det utan lösen eller förnöjande, men tillägger: „hvilket dock redan genom Res. på Adelns besvär den 29 nov. 1680 så till vida ändrades att det borde bero på domstolens pröfvande, huruvida någon lösen skall erläggas eller icke“. Bonsdorff uttalar sig icke i denna fråga. I Rabenii arbete i kameral-lagfarenhet säges också att det afsöndrade skall återgå „utan lösen och vedergällning hvarken för jorden eller för därå gjord melioration“.

Hvad sedan beträffar praxis, så har jag med afseende å Sverige från längre tid tillbaka funnit en Kgl. Maj:ts dom af den 9 nov. 1837, intagen i Bd VIII af Schmidts Juridiska Arkiv. Uti denna dom har högsta domstolen ålagt svaret att efter fardag afträda det emot 4: 9 J. B. afsöndrade jordstycket utan lösen och lämnat parterna fritt att särskildt tvista angående lösens belopp. Häradsrätt och hofrätt hade ålagt käranden att betala lösen till visst belopp, hvaremot lagmansrätten icke uttalat sig i denna fråga, emedan denna domstol ansett återgång icke böra ega rum. Hvad angår praxis i Finland, så har jag icke i Juridiska föreningens tidskrift funnit något rättsfall, som direkt skulle syfta härpå, men väl förekommer i 4:de och 5:te bandet en diskussion angående frågan, hvem rättighet tillkommer att tala å minskning af skattskyldig jord, om det är kronan eller lägenhets-innehafvaren, och i uttalanden af filialerna i Åbo och Wasa

yttras den mening att, om aftalet förklarades ogiltigt, ersättning borde gifvas, nämligen enligt pluralitetens i Åbo åsikt åt den därigenom lidande för sin skada, och enligt pluraliteten i Wasa sålunda att första afhändaren och hans arvingar kunde skyldigkännas återbära hvad den förre för jorden emottagit.

Detta är hvad litteratur och praxis i saken innehålla, nämligen att enligt författarene i ämnet lösen icke borde erläggas, men att i praxis en annan uppfattning därjämte gjort sig gällande. Hurudan praxis nu är, är mig icke bekant, men jag tror, att densamma är vacklande. Det är således anledning nog att upptaga frågan till diskussion. Naturligtvis bör den besvaras på grund af de stadganden i ämnet, som under tidernas lopp emanerat.

Jag anser mig icke i detta sammanhang behöfva närmare redogöra för hvad man förstår med skattskyldig jords minskning och huru vidsträkt detta begrepp under olika tider fattats. Det innebär enligt Bonsdorff att från skattskyldig jord något stycke har afskilts och tillagts annan lägenhet, utan att motsvarande del af skatten blifvit öfverflyttad.

Stadganden angående skattskyldig jords minskning förekomma redan på 1400-talet. Enligt hvad Rosenberg i sitt nyss nämnda arbete anför, finnas sådana författningar från åren 1459, 1474, 1546, 1555 och 1595, åtskilliga andra att förtiga. Men dessa äro icke afgörande för frågan, ty denna erhöi en annan gestalt genom Karl XI:s plakat.

En fråga, som först bör besvaras, är den, huruvida dessu plakat böra anses fortfarande utgöra gällande rätt, då 1734 års lag är senare tillkommen. I detta afseende åberopar Rosenberg Res. på Allmogens Besvär den 9 sept. 1766 § 51, där det stadgas, „att ej någon herrlighet, ehvad namn den ock hafva kan, må emot 1677 års plakat skiljas ifrån den kronans egendom, hvarunder den blifvit skattlagd“. Jag skulle visserligen anse, att detta stadgande icke gäller frågan, om lösen skall gifvas eller ej, utan endast, huruvida en sådan afsöndrad jord skall återställas eller icke. Men med afseende därå att 1734 års lag i sådana fall plägar

uttala den allmänna principen utan att vilja rubba hvad för öfrigt gäلت i saken, skulle jag dock vara ense med Rosenborg därom att de tidigare författningarna i ämnet äro rättskällor.

Jag ber nu att få redogöra för 1673 och 77 års plakat. I det förre stadgar och påbjuder konungen efter en längre inledning, däri han beklagar sig öfver det oskick, som gjort sig gällande i detta atseende, „thet ingen *härefter* må understå sig, til at antingen igenom kiöp, byte, pant, lego eller hvarjehanda förlikning och kontrakt afhända och abalienera ifrån Skattehemman någon åker, äng, holmar, skog eller mark jämväl fiskevaten eller hvad namn thet eljest halva kan, vid straff tilgiörandes som Lagen 30 kap. Kong. B. förmåler (40 marks böter). Ehvem thet vore, som sådant handlar och på något sätt sig förskaffar, skal aldeles blifva förlustig af thet som han således til sig otilbörligen och emot förbud bracht, *tilika med thet, som han therföre gifvit hafver*. Så skal ock thessförutan hvad som *härtil* således kan vara afhändt, såvida icke uhrminnes häfd therå kommen är, läggias til sin rätte Bohlstade och Skattehemman igen *emot betalning eller en skälig förnöjning*, af thet som vederböranden bekommit och njutit hafver, oaktadt att therpå laga fasta voro gifvit“. Här skiljes således mellan två fall. Det ena omfattar sådana afsöndringar, som kunna ske efter plakatets utgifvande. Om dem säges, att den, som förskaffar sig sådan jord, skall vara alldeles förlustig det, som han emot förbudet förskaffat och tillegnat sig tillika med det han därför gifvit. Det är således klart att han ej är berättigad att få lösen. Men beträffande sådana afsöndringar, som före plakatets utfärdande egt rum, stadgas att de skola läggas emot betalning eller förnöjning till bolhemmanet igen. 1677 års plakat är väsentligen lika lydande, men med några märkliga ändringar. Det heter: „Vi hafva härmed velat stadga och allvarligen förbjuda, thet ingen *härefter* må understå sig til att antingen genom kiöp, byte, pant, lego eller hvarjehanda förlikning och kontrakt, afhända och abalienera från Städerne, Skatte- och Kronohemman i gemen, mycket mindre ifrån dem, som besittias af militien eller brukas för

något ämbete, någon åker, äng, holmar, skog eller mark, jämväl fiskevatten eller hvad namn thet eljes hafva kan, vid straff tillgörandes som lagen i 30 kap. Kong. B. förmåler. Ehvem thet vore som sådant handlar och på något sätt sig förskaffar, skall aldeles blifva förlustig af det som han således till sig otillbörligen emot förbudet bragt hafver“. Här saknas tillägget „tillika med det, som han gifvit hafver“. Vidare heter det: „så skall också thess förutan hvad som *här till* således kan vara afhändt, oachtadt att därå laga fasta vore gifven, såvida likväl urminnes häfd therå icke kommen är, läggas till sin rätta Bolstade och Skattehemman igen *utan någon lösen och förnöjning*, emedan ingen hade bort vara så obetänkt och dristig emot Lag och Kgl. Förord. tillhandla eller slagga under sig det som oss och kronan tillkommer“. Således beträffande framtida afhändelser stadgar 1673 års förordning, att de skulle återgå utan lösen och i 1677 års plakat är detta bortlämnadt. Beträffande afhändelser, som inträffat före plakaten, stadgar åter 1673 års plakat, att de skulle gå tillbaka emot betalning och en skäligh förnöjning, men 1677 års förordning att de skulle återgå utan lösen.

Det är de först nämnda afhändelserna, som mest intressera oss. På grund af den lydelse, som 1677 års plakat har, är det tydligt att afhändelser, som tidigare gjorts, skulle återgå utan lösen. Däremot ser det ut såsom om meningen hade varit, att lösen borde erläggas för jord, som afsöndrades efter år 1677, ty svårt vore det annars att förstå, hvarför orden: „tillika med det han gifvit hafver“ hade blifvit ur 1677 års plakat uteslutna och öfverhufvud, hvarför hela detta plakat utfärdats, om meningen icke hade varit att göra någon ändring i 1673 års plakat.

Men vi behöfva icke sväfvä i ovisshet om, hvilken meningen var, ty det finnes en autentisk förklaring härpå, som Karl XI själf utfärdat till belysning af dessa ganska otydliga ställen i plakatet. Jag afser härmed Res. på Adelsns besvär den 29 nov. 1680 § 41, som lyder: „Angående thet missbruk, som sker igenom orätt uttydande aff 1677 års Placat om Skattehemmans förminskande; i ty at the Jord-

ägande, som sådan Handel kunne hafva ingått, redamera theras abalienerade Ägor och likväl Penningarna intet vela restituera, fast än the kunne vara solvendo; Så kan then, som therutinnan finner sigh præjudicerad, söka ther om Rätten; Låtandes K. Mag:t hvad bem:te Placat uti thet öfrige vidkommer beroo och förblifva vid förre ther öfver gjorde förklaringar“. Här ogillas uttryckligen, att solventa säljare undandrogo sig att återbära priset, och säges, att man finge söka rätten, om man icke fick penningarna tillbaka.

Dessutom finnas några andra författningar, nämligen först Kgl. Brevet den 22 nov. 1680, som är återopadt af Abrahamsson i hans edition af L. L. och där det stadgas: „Så böra ock de utjordar, som ligga inne med Militie hemman eller af Privat-personer innehafvas samt de torp och små hemman, som af Cavallerihemmans egor upptagne och bebygde äro, och någon Frälseman sedermera på åtskilligt sätt sig förvärfvat, Ryttarehemmanen till skada, drages under de gamle hemmanen igen. Och der de äro som pur Donation ifrån Cronan komne, blifva de revocerade; Men äro de utbytte eller för reda penningar sålde, Så gifves på den förre händelsen vederlaget och på den senare händelsen penningarna igen“. Vidare Kgl. Brevet den 30 juli 1687, som enligt Abrahamsson är lika lydande med 1680 års bref, samt Kgl. Res. den 17 febr. 1685 § 2, där det heter: „Och tillåtes det väl Militie-Skattehemman att *inlösa* de Torp och lägenheter, som någon der på sig tillhandlat, på det at Skattehemmanet så mycket bättre må kunna stå och svara för Skatten“. Inlösa betyder ju att förvärfva emot lösen.

Åtskilliga författningar finnas äfven af senare datum, hvilka tala om skattskyldig jords minskning. Men i dem finnes icke något uttalande angående frågan om lösen. Emellertid, hvilken betydelsen än må hafva varit af 1677 års plakat, kunna vi på grund af de många författningar, som kort därefter utfärdats och hvilka alldeles tydligt gifva vid handen, att lösen skulle ega rum, då fångat varit oneröst, sluta att detta är lagstiftningens ståndpunkt. Detta resultat vinner bekräftelse genom de ordalag lagen begagnar i J. B. 4: 9: „gör det någon, vare ogildt“. Ty att köp är ogildt

betyder enligt lagens terminologi (H. B. 1: 1 jfr §§ 4 och 8 förutom andra ställen) att hvardera kontrahenten skall återgifva hvad han fått, köparen det köpta och säljaren penningarna, eller, i fråga om skifte, hvardera gifva den jord han fått tillbaka. Vid gåfva kommer någon lösen naturligtvis icke i fråga.

Nu kan det väl anmärkas, att den allmänna regeln vid klander af jord är, att det klandrade skall återgå utan lösen. Men förhållandet är här alldeles annat än vid klander. Ty stadgandena om klander af jord i 11 kap. J. B. förutsätta att någon obehörig person sålt fast egendom utan jordegarens begifvande och att jordegaren klandrar detta. I sådant fall är det gifvet att klandraren, såsom egare, skall återfå det sålda utan lösen och att köparen får af sin fångesman söka ersättning. Här är likväl förhållandet såsom nämndes ett helt annat, ty här är det rätte egaren, som sålt, åtminstone i fråga om skattejord, och köpet kommer att gå tillbaka endast därför att det af fiskaliska skäl är i lag förbjudet att ingå sådana köp. Ägaren har icke förlorat sin egendom sig själf ovetande, därför kan han icke håller yrka på att få den utan lösen tillbaka.

Jag bör vidare betona, att, då 1680 års resolution hänvisar den, från hvilken jorden vinnes, att vända sig till domaren, detta innebär en anvisning att följa lagens allmänna principer, hvarför jag anser dessa principer böra här komma i betraktande. Tänka vi oss då till först det fall, att den, som själf afsöndrat från sin skattskyldiga jord ett stycke, eller dennes arfvingar, vill vinna det åter, så är det uppenbarligen alldeles obilligt att desse, som emot lag hafva afsöndrat sådan jord, skulle få den tillbaka och dessutom behålla de penningar, som de för den uppburit. Att detta icke kan vara lagens mening, framstår ännu tydligare, då man erinrar sig att 1673 års plakat straffar den, som minskar sin skattskyldiga jord, med dryga böter. Antaga vi åter att den afsöndrade jorden redan är såld af förvärfvaren och att jämväl den fastighet, från hvilken den blifvit skild, är i främmande händer, så äro väl innehafvarene af båda dessa fastigheter tämligen oberörda af den ursprungliga transak-

tionen. Men då under sådana förhållanden den ena jordägaren skall afstå sin fastighet eller ett stycke däraf åt den andra, så måste enligt allmänna rättsgrundsatser också i detta fall ersättning presteras.

Jag kommer således till det resultat, att enligt 1677 års plakat samt de efter plakatet utkomna autentiska förklaringarna af detsamma äfvensom lagens allmänna grundsatser ersättning alltid bör presteras, då fånget varit oneröst (köp eller skifte). Men nu bör det tagas i betraktande, att den, som genom det olagliga köpet blifvit lidande, icke är ägaren, hvilken afhändt sig jorden, utan kronan, hvars möjlighet att utfå skatt blifvit minskad. Här af kan man likväl icke draga någon annan slutsats än den, att utgifvandet af lösen icke bör utgöra ett nödvändigt vilkor för den afsöndrade jordens återgång, såsom fallet är t. ex. vid börd, i det den, hvilken bördar jord och vinner den tillbaka, ej kan erhålla jorden förr än han erlagt lösen. Den, som innehar olagligt afsöndrad jord, är således skyldig att restituera denna, äfven om han ej utfår lösen för jorden. Till detta resultat kommer man på allmänna grunder och dessutom emedan ordalagen i 1680 års resolution gifva anledning därtill. Här talas nämligen om jordegare, som ingått sådant olagligt aftal och vill återkalla detsamma, men icke betala lösen, ehuru han är solvendo. Således tänker sig lagstiftaren att, om säljaren är insolvent, detta icke utgör något hinder för restitutionen af det afsöndrade egostycket.

Centralafdelningens samtliga närvarande medlemmar anslöto sig till den af referenten uttalade uppfattningen. Angående omfånget af vinnande jordegarens ersättningskyldighet, hvarom under diskussionen fråga uppkom, uttalades olika meningar, i det somliga ansågo denna skyldighet innefatta endast utgifvande af den penningesumma, som vid jordens eller förmånens ursprungliga afskiljande från stomlägenheten betingats, andra däremot höllo före, att den förlust den siste innehaltvaren genom jordens eller förmånens afträdande lider bör honom af stomegaren ersättas.

Åbo filialafdelning.

Den för frågan utsedde referenten utlät sig i öfverensstämmelse med ett af honom uppsatt skriftligt andra-gande sålunda:

Vid granskning af de före 1734 års lag tillkomna stadganden, som angå skattskyldig jords minskning, finner man hurusom i Kongl. Plakatet af den 2 maj 1673 stadgats „det ingen må understå sig att antingen genom köp, byte, pant, lega eller förlikning och kontrakt afhända och abaliera ifrån skattehemman någon åker, äng, holmar, skog eller mark, fiskevatten eller hvad namn det eljes hafva kan“ samt „att den, som sådant handlade och på något sätt förskaffade, skulle alldeles blifva förlustig det han sålunda till sig otillbörligen bragt *tillika med det han därför hade gifvit*, men det, som *förut* afhändt blifvit, skulle, där ej urminnes häfd vore, återläggas till sin rätta bolstad *mot* betalning och skäligen förnöjning“.

Kongl. Plakatet af den 21 juli 1677, som i dess ingress omtalar, huruledes däri uppräknade, uti ifrågavarande afseende tidigare gifna föreskrifter icke efterlefdes, upprepar förbudet mot afhändande ifrån städerna samt skatte- och kronohemman i gemen af åker, äng med mera, vid påföljd för den, som sådant sig förskaffade, att vara detsamma förlustig; och skulle, såsom orden lyda, „*hvad som härtill således kan vara afhändt, såvida icke urminneshäfd därå kommen är, läggas till sin rätta bolstad och skattehemman igen utan någon lösen eller förnöjning.*

Vid jämförelse af ofvanomordade tvänne plakat med hvarandra framstå väsentliga olikheter dem emellan med hänsikt till påföljderna af skattskyldig jords minskning, ity att uti Plakatet af den 21 juli 1677 icke ingå orden „*tillika med det han därföre gifvit hafver*“ samt att sådant förändradt tillägg gjorts att *hvad förut* vore afhändt skulle återläggas *utan* betalning eller förnöjning. Förberörda ändring och tillägg, hvilka väl måste anses innebära berättigande för afträdaren af afsöndring, som egt rum efter den 21 juli 1677, att återfå *hvad* han i lösen eller mellangift erlagt, hafva uppenbarligen tillkommit af orsak att man kommit

till insikt om det i själfva värkets obilliga däruti att, då förbudet grundat sig därpå att öfverenskommelser af antydd beskaffenhet kunde leda till vanmakt för den skattdragande och lägenhetens obestånd samt till skada för det allmänna, men denna fara genom restitution af det afsöndrade blefve undanröjd, afträdaren därutöfver skulle få vidkännas förlust.

Uti 1680 års Resolution på Adelsns besvär § 41 förklarades att om den, som återkallade afsöndrade egor, icke ville återställa penningarna, fastän han vore solvent, så hade den, som däraf funne sig prejudicerad, att söka Rätten, hvilken förklaring väl innebar att egornas tillbakavinnande till hemmanet kunde lagligen blifva förenadt med skyldigheten att återgälda för dem erlagd betalning.

Under åren 1682, 1685 och 1690 utkommo särskilda förklaringar öfver 1677 års plakat; och då i dessa förklaringar frågan om godtgörelse närmast ställes i samband med afsöndring genom köp eller byte, torde häraf den slutsats kunna dragas att afträdaren af egor eller förmån åtminstone i det fall, att han vid förvärfvet å sin sida gjort någon prestation utöfver föremålet eller rättigheten, eger rätt att härför bekomma ersättning.

Genom det allmänna stadgandet i 4 kap. 9 § J. B. kunna grunderna i nämnda plakat och förklaringar icke anses undanröjda eller utan värkan vid bedömandet af sådana tvister, som falla under samma lagrum; och då härtill kommer att uttrycket „varde ogildt“ i änsagda lagrum efter vanlig omskrifning motsvarar „tåge hvar sitt igen“, är jag för min del böjd för att besvara föreliggande diskussionsfråga sålunda att den, som skall till egare af fastighet afträda jord eller annan förmån, hvilken i strid med stadgandet i 9 § 4 kap. J. B. genom oneröst fång frångått fastigheten, är berättigad att därför erhålla lösen af den, hvilken jorden eller förmånen tillerkännes.

Enär vidare en upplåtelse af nu berörd beskaffenhet är i lag förbjuden och sålunda innefattar en nullitet, håller jag före att frågan därom, huruvida lösen skall ega rum eller icke, ej får göras beroende af hufvudtvisten, utan bör det afsöndrade utan vidare återställas samt afträdaren läm-

nas öppet att i laga ordning söka göra gällande de anspråk med hänsikt till godtgörelse, hvartill anledning kan förekomma.

Vid diskussion om frågan och därefter företagen omröstning voro 12 af filialens medlemmar i allo ense med referenten, medan fyra medlemmar ansågo att det i 9 § 4 kap. J. B. ingående ordet „ogildt“, tolkadt i öfverensstämmelse med hvad ordet, användt i andra lagrum, utmärkte, tydligen vid handen gäfvade att jorden eller förmånen skulle utan lösen till egaren återgå, samt att afträdaren egde rätt att därför söka ersättning hos sin fångesman eller annan, som genom afträdandet kommit till oberättigadt förvärf.

Wasa filialafdelning.

Stadgandet i 9 § 4 kap. J. B., jämfördt med bestämmingarna i Kongl. plakatet och förordningen den 21 juli 1677 emot skattskyldig jords delning och förminskning, var i afdelningens tanke tydligt därutinnan, att „någon lösen eller förnöjning“ icke tillkomme afträdare af sådan jord eller förmån, som olagligen blifvit fastighet afhänd.

Inom afdelningen, som således besvarade frågan nekande, uttalades dock den åsikt, att uti en del fall, särskildt sådana, där offentlig myndighet genom sina tillgöranden gifvit anledning till antagandet, att ifrågasatta öfverlåtelse vore laglig, afträdaren i anseende till förekommande grannlaga omständigheter och till undvikande af vidlyftiga hemulstviser billigtvis borde medgifvas någon godtgörelse för sina å jorden nedlagda nödiga och nyttiga förbättringar.

Wiborgs filialafdelning.

Enligt filialens mening framgick af 4 kap. 9 § J. B. och kgl. plakatet den 21 juli 1677 att restitution af jord eller annan förmån, som från fastighet olagligen förtrytats, skall försiggå utan lösen; dock vore köparen häraf icke hindrad att utföra särskild talan om återbekommande af hvad han till säljaren erlagt samt i vissa fall om utfående af ersättning.

9:de frågan.

Skall den, som borgat för hvad af en i fast egendom intecknad fordran icke ur fastigheten utgår (fyllnadsborgesman), ansvara äfven för den del af fordringen, som hade kunnat af fastighetens värde gäldas, därest ej annan fordran (t. ex. utskylder eller barnaarf) på grund af tyst hypotek åtnjutit bättre rätt?

Centralafdelningen.

Ref. anförde i hufvudsak följande:

Frågan skall här besvaras under förutsättning, att ordet „borgen“ icke ingår vare sig i förbindelsen eller i dess öfver-skrift samt att förbindelsen icke innehåller någonting annat å sak värkande än det som frågeställaren anfört, äfvensom att vidare upplysning om vederbörandes mening icke håller kan hämtas af de omständigheter, under hvilka förbindelsen afgifvits.

Om ifrågavarande förbindelse uppfattades såsom en s. k. garantiförbindelse, vid hvars afgifvande endast fastighetens värde och icke als gäldenärens personliga förhållanden tagits i betraktande, så kunde det väl vara anledning att anse fastighetens värde bestämma förbindelsens omfång. En sådan förbindelse, hvilken innebure så att säga borgen för en fastighet, icke för en person, borde då ock anses fortfarande bestå, om fastigheten såldes och den intecknade gälden öfvertoges af köparen. Men denna uppfattning af den s. k. fyllnadsborgen har icke af centralafdelningen godkänts, och jag anhåller för min del att få åberopa de skäl, som mot densamma anförts vid öfverläggningen om den sjunde frågan på 1893 års program.

Att ifrågavarande förbindelse icke är en garantiförbindelse af antydd beskaffenhet, synes i själfva verket tydligt framgå vid betraktandet af vårt inteckningsinstituts allmänna karaktär. Ett sådant garantiaftal skulle nämligen förutsätta en hypoteksgäld, som äfvenledes stiftats med hänsyn endast till fastighetens värde. Men enligt gällande inteckningsförfattning är den intecknade panträtten i nästan alla afseenden beroende af en personlig fordran, och framför alt kommer

i betraktande, att den säkerhet, som panträtten medför, i följd af lagens stadganden om de s. k. tysta förmånsrätterna väsentligen beror af gäldenärens personliga förhållanden. Kredit kan således icke hos oss beviljas med hänsyn endast till en fastighets värde, och just detta torde hafva varit en af orsakerna till fyllnadsborgesinstitutets uppkomst. Vid sådant förhållande synes det skäligen kunna fordras, att fyllnadsborgesman tydligt uttalar sin mening, därest han vill att hans förbindelse i själfva verket icke — såsom ordalydelsen nu angifver — skall omfatta *hvad af den intecknade fordran icke ur fastigheten utgår*, utan att afdragas bör *hvad som skulle kunnat därur utgå*, om fastigheten ej varit af förmånsrätten graverad. En sådan mening framgår ingalunda ensamt af den omständigheten att ifrågavarande förbindelse till sitt innehåll är olik vanlig s. k. laga borgen, så mycket mindre som fyllnadsborgesmannen, hvilken kan sökas utan att gäldenärens lösöretillgångar utmätts, i själfva verket ställt sig i ett ofördelaktigare läge än laga löftesman.

Centralafdelningens samtliga närvarande medlemmar voro ense med referenten därom att fyllnadsborgesmannen borde, därest ej af omständigheterna framginge att annat förhållande af kontrahenterna åsystats, ansvara jämväl för den del af fordran, som hade kunnat ur fastighetens värde gäldas, därest ej annan fordran på grund af tyst hypotek åtnjutit bättre rätt. För öfrigt framhölls att frågans praktiska betydelse förringades genom den nya utsökningslagstiftningen, enär endast få och jämförelsevis mindre betydande fordringar enligt denna lagstiftning ega förmånsrätt framför intecknad gäld.

Åbo filialafdelning.

Referenten för frågan yttrade sig på följande sätt:

För att kunna besvara frågan synes det mig vara nödvändigt att närmare belysa det förhållande, hvari den intecknade fordringsrätten samt annat fordringsanspråk med tyst hypotek stå till hvarandra äfvensom hvad fyllnadslöftesmannens förbindelse egentligen innebär.

Den panträtt, som genom inteckningens fastställande konstituerats, tillförsäkrar fordringsägaren rätt och möjlighet,

men icke absolut visshet, att ur den pantförskrifna egendomens värde erhålla betalning för sin fordran. Just i denna möjlighet att tillgodogöra sig pantens värde består den säkerhet för fordran, som utgör panträttens ändamål. Pant-rätten uppgår i befogenheten att få panten realiserad. Men vid denna realisation har borgenären icke någon ovilkorlig rätt att ur pantens värde främst njuta betalning, ty före in-tecknad fordran skall utgå, enligt Kejserliga förordningen den 9 november 1868 angående borgenärers rätt och före-träde framför hvarandra till betalning ur egendom, som blifvit till konkurs afträdd, bland annat hvad gäldenären omhän-derhar såsom förmyndare, kassaförvaltare eller uppbördsman, under förutsättning att inteckningens giltighet vidtagit senare än gäldenären blifvit förmyndare, kassaförvaltare eller upp-bördsman.

Uppräknade tysta förmånsrätter äro icke en sakrätt i viss egendom, utan beteckna endast den särskilda egenskap hos en fordran, att denna vid tvångsförsäljning af gäldenärens egendom skall gäldas ur köpeskillingen framom en eller flere andra; och förmånsrätten för en sådan fordran vidhäftar därför en viss gifven egendom endast om och så länge egendomen tillhör gäldenären, men samma egendom befrias därifrån, så snart den kommit i annans hand.

Den s. k. fyllnadsborgen, som hittills icke varit föremål för lagstiftarens uppmärksamhet, inbegriper i allmänhet ga-ranti för lån emot realsäkerhet. Under förutsättning således att löftesmännens förbindelse icke är affattad annorlunda än hvad i frågan antydes eller att två eller flere personer, en för bägge och bägge för en eller en för alla och alla för en, utan förbehåll och närmare villkor iklädt sig att ansvara för hvad af borgenärens fordran ur den pantförskrifna egendo-mens värde icke utgår, innebär fyllnadslöftesmännens för-bindelse därför

icke blott ansvarighet för den brist, som vid tvångs-realisation af den intecknade fastigheten uppstår i borge-närens fordran,

utan äfven ansvarighet för hela fordran för den hän-delse att all möjlighet afskäres borgenären att ur den pant-

förskrifna egendomens värde blifva betäkt för sin fordran på den grund att andra fordringar hos gäldenären, ehuru icke intecknade, enligt för tiden gällande rätt åtnjuta bättre rätt till gäldenärens fasta egendom än intecknad fordran,

hvidan fyllnadslöftesmännen altså måste anses hafva ingått borgen jämväl för själfva personens betalningsförmåga.

Med hänsyn slutligen därtill att, sådana kreditförhållandena för närvarande gestaltat sig hos oss,

a) låntagarens öfriga personliga förbindelser, arten af hans tjänste- eller affärsvärksamhet samt beskaffenheten af de allmänna uppdrag han tilläfventyrs omhänderhar utöfva ett icke obetydligt inflytande vid beviljandet af fastighetskredit; samt

b) att kreditgifvaren just med afseende å tillvaron af ifrågavarande tysta förmånsrätter ofta förpliktar kredittagaren att ställa fyllnadsborgen, äfven om den pantförskrifna egendomens värde betydligt öfverstege beloppet af borgenärens fordran,

besvarar jag den uppställda frågan obetingadt jakande.

Filialens öfrige närvarande ledamöter förenade sig om referentens yttrande.

Wasa filialafdelning.

Den för frågans besvarande utsedde referenten uppläste följande skriftliga yttrande:

Enligt den form, hvari frågan är affattad, har borgesmannen åtagit sig att ansvara för hvad af den intecknade fordran möjligen icke komme att ur fastigheten utgå, utan att därvid några skilda vilkor beträffande gäldenärens personliga förhållanden eller den graverade fastighetens beskaffenhet uppställts. Borgesmannen har utan vidare inskränkning öfvertagit ansvaret för den del af fordran, som, sedan fordringsegaren i behörig ordning bevakat sin rätt, vid framtida försäljning af fastigheten icke kunde lagenligen utfalla ur dess värde.

Man måste därför anse, att borgesmannen vid ingåendet af sin förbindelse förutsatt eller åtminstone kunnat förutsätta särskilda omständigheter och förhållanden, som möj-

ligen komme att förringa den säkerhet, borgenären genom inteckningen tillförsäkrats för utbekommande af sin fordran ur fastigheten och som därför gjorde en fyllnadsborgen af ifrågavarande slag nödig. Liksom nämligen borgesmannen ingalunda har varit omedveten om, att fastighetens värde genom möjlig vanhäfd, försummad brandförsäkring eller dylikt i väsentlig mån kunde minskas, har han å andra sidan nog kunnat inse, att, under i öfrigt fullt normala förhållanden, den säkerhet, inteckningen erbjuder fordringsegaren, möjligen kunde förringas genom den särskilda förmånsrätt, som enligt lag tillkommer en del fordringar framför behörigen intecknade sådana, eller just det i förevarande fråga omnämnda tysta hypotek.

På grund af det anförda besvarar jag frågan *jakande*, med det tillägg likväl, att, då fall nog kunna tänkas, där borgesmannens ansvarighet uti ifrågakomna hänseende verkligt vore tvifvel underkastad, hans ansvarighet i främsta rummet bör bero på pröfning i hvarje förekommande fall — pröfning in casu.

Om detta yttrande förenade sig, efter en stunds diskussion, afdelningens härvid närvarande medlemmar.

Wiborgs filialafdelning.

Frågan besvarades *jakande*.

Juridiska föreningens årsmöte den 15 december 1896.

Mötet öppnades af ordföranden i föreningens centralbestyrelse Senatorn Henrik Borenus med uppläsande af följande

Årsberättelse.

Om Juridiska föreningens värksamhet under år 1896 är i allmänhet att säga, att föreningen fortgått i sin traditionela sträfvan enligt den plan, som från början varit för densamma utstakad. Föreningen har nämligen äfven detta år sysselsatt sig med diskussion af ett antal till föreningens besvarande framställda juridiska frågor samt genom särskild redaktion fortsatt utgifning af sin tidskrift.

Af de på årsprogrammet upptagna tolf diskussionsfrågorna hänföra sig hälften eller sex till tolkning af den nya strafflagen och därtill hörande författningar. Af de öfriga sex äro tre privaträttsliga och en processrättslig tolkningsfråga. Två frågor spörja om behovet af lagstiftningsåtgärder i tvänne för rättslifvet synnerligen viktiga ämnen. Huruvida alla dessa frågor redan blifvit af filialafdelningarne genomgångna, därom föreligga för närvarande ännu ej några underrättelser. Inom centralafdelningen hafva vid inalles sex sammanträden elfva af programmets frågor diskuterats och besvarats och bland dessa den ena af de nämnda lagstiftningsfrågorna, om införande af ett ordnad notariatsväsende. Behandlingen af den andra lagstiftningsfrågan, om inrättande af en särskild öfverrätt för hushållnings- och förvaltningsmål, har af särskilda skäl uppskjutits till det kommande året, då afdelningen hoppas kunna egna densamma

den omsorgsfulla behandling, som dess framstående betydelse otvifvelaktigt påkallar. —

Af föreningens tidskrift hafva under året utkommit tre häften, nämligen fjärde häftet för år 1895 samt första och andra häftet för år 1896. Såsom redaktör för tidskriften har bestyrelsen lyckats fortfarande bibehålla Universitetsadjunkten Doktor *Jakob Wilhelm Chydenius*, och bidrag till densamma hafva under året lämnats af Presidenten *Robert Montgomery*, Senatorn *L. Mechelin*, Hofrättsrådet *Ernst Tegen gren*, Hofrättsassessorn *August Juselius* och Senatsaktuarien *August Hjelt*, hvarutom rättsfall i tidskriften refererats af Protokollssekreteraren *Adolf Aminoff*, Senatskanslisten *Karl Söderholm* och Juriskandidaten *Axel Wasastjerna* samt bibliografiska meddelanden angående de nordiska ländernas rättslitteratur lämnats af Universitetslektorn *Hugo Bergroth*.

För referaten af rättsfall nödigt material har äfven under detta år lämnats från K. Senatens Justitiedepartement, och får Bestyrelsen i anledning häraf uttala föreningens varma erkänsla för detta tillmötesgående. Tidskriften har likasom föregående år trykts i en upplaga af 700 exemplar, däraf äfven nu omkring 500 exemplar utgått till föreningens medlemmar och utom föreningen stående prenumeranter. Den löpande årgångens tredje och fjärde häften, hvilkas utgifvande fördröjts genom hinder, hvilka det ej stått i redaktionens makt att öfvervinna, torde kunna utdelas inom jämförelsevis kort tid härefter.

Af den öfversikt öfver K. Senatens Justitiedepartements samtliga utslag och domar, hvilken enligt föreningens beslut numera åtföljer tidskriften såsom bihang, hafva under året utkommit tvänne häften, omfattande tiden från mars månad 1895 till och med februari 1896, redigerade likasom förut af Senatsextrakopisten vicehäradshöfding *J. R. Ugglä* enligt den förut godkända planen.

Föreningens medlemsantal har äfven detta år varit i stigande inom samtliga afdelningar af föreningen. Det utgör nämligen för närvarande inom centralafdelningen 177, inom Åbo filialafdelning 79, inom Wasa afdelning 84 och inom Wiborgs afdelning 74 eller således sammanlagdt 414

personer emot 385 under föregående år, och tillskottet utgöres altså af 29 personer.

Föreningen har dock ej håller under det nu förflutna året undgått att se ett antal af sina medlemmar borttryckas af döden. Efter senaste årsmöte hafva bortgått följande personer, af hvilka en del vid sin död, andra någon tid därförinnan tillhört föreningen: Sekreteraren i Åbo Hofrätt *August Mauritz Procopé*, Häradshöfdingen i Kronoborgs domsaga *Johan Edvard Poppius*, f. d. Direktören i Finlands statskontor Friherre *Adolf Fredrik von Kothen*, f. d. Viceadvokatfiskalen i Wasa Hofrätt *Gustaf Duvaldt*, f. d. Häradshöfdingen i Korsholms domsaga Hofrättsassessorn *Johan Wilhelm Lindbohm*, Tullförvaltaren i Helsingfors *August Reinhold von Willebrand*, Viceordföranden i Senatens Justitiedepartement Friherre *Johan Philip Palmén*, Sekreteraren i Generaltulldirektionen Kollegiassessorn *Otto Frithiof Gylling* samt senast för två dagar sedan Presidenten i Åbo Hofrätt Friherre *Lars Theodor von Hellens*. — Den förlust föreningen sålunda genom döden lidit är synnerligen betydande, hälst föreningen likasom fosterlandet bland de bortgångne räknar tvänne af sina mest framstående män. Hvad *Johan Philip Palmén* varit för föreningen, för den inhemska rättsvetenskapen och för det finska rättsväsendet öfverhufvud, har redan i föreningens tidskrift tolkats af den bland föreningens medlemmar, som varit härtill närmast kallad både genom insikt och samhällsställning, och det torde därför här vara tillräckligt att endast erinra, hurusom *Palmén* var en af vår förenings stiftare och den första ordföranden i föreningens centralbestyrelse samt under flere år en värksam medlem af redaktionsutskottet, att han under sin mångåriga värksamhet såsom rättslärare vid Finlands universitet utöfvade ett mer än vanligt vidsträkt och fruktbringande inflytande på den juridiska bildningen i landet samt att hans omfattande insikter i landets rätt och dess historiska utveckling icke blott i allmänhet gjort sig gällande under den senare delen af hans långa lifsgärning utan äfven kvarlämnat talrika blifvande spår i de många lagar, vid hvilkas beredning han var kallad att medvärka.

Friherre von Hellens var, äfven han, en af dem, som inträdde i föreningen redan vid dess stiftelse, och tillhörde i början Åbo filialafdelning, där han inom kort valdes till medlem i bestyrelsen och sedermera till afdelningens ordförande, i hvilken egenskap han var värksam för föreningens syften, till dess han i slutet af år 1874 kallades till ledamot af K. Senatens Justitiedepartement. Friherre von Hellens hade från ungdomen utbildat sig för domarekallet, och hans lefnadsbana var äfven, med undantag af en kortare tid, egnad åt rättsvården. Från år 1854, då han såsom kanslist anställdes vid Åbo Hofrätt, tillhörde han nämnda öfverrätt till år 1874, från sistnämnda tid till år 1882 var von Hellens ledamot af landets högsta domstol och från år 1884 till sin död beklädde han presidentplatsen i nämnda hofrätt. Under den långa tid friherre von Hellens värkade såsom öfverdomare visade han sig städse som en af landets största juridiska förmågor, och i samvetsgrannhet och omsorg vid utförandet af anförtrodda värf blef han ej håller af andra öfverträffad. Såsom representant för sin ätt deltog von Hellens jämväl i lagstiftningsarbetet vid landtdagarne, och hans sällsynta förmåga gjorde sig äfven här fördelaktigt gällande. Med ett ord Lars Theodor von Hellens hörde till de begåfvade män, hvilka vid sin bortgång ej lätt ersättas, emedan deras antal i hvarje land icke är stort. —

Likasom under föregående år har Juridiska föreningen år 1896 utbytt publikationer med särskilda in- och utländska föreningar, stiftelser och lärda samfund äfvensom med några inhemska tidningsredaktioner.

Jämlikt stadgarnas föreskrift skall för årsmötet framläggas redovisning öfver förvaltningen af föreningens medel. Af den redovisning skattmästaren nu kommer att framlägga kan inhämtas, att föreningens allmänna kassa, som vid senaste årsmöte egde en behållning af 5,331 mark 23 penni och hvars inkomst under året utgjort 5,304 mark 7 penni,

under detta år haft en utgift af 6,002 mark 27 penni, i följd hvaraf behållningen för närvarande utgör 4,633 mark 3 penni.
Helsingfors, den 15 december 1896.

Centralbestyrelsen.

Härefter aflämnade föreningens skattmästare Senatskammarförvanten, Juris utriusque kandidaten N. B. Grotenfelt

Redovisning öfver Juridiska föreningens i Finland allmänna kassa år 1896.

Debet.

Balans från år 1895.

På depositionsräkning i Föreningsbanken	5,100 —	
Kontant	231 23	5,331 23

Inkomst år 1896.

Årsafgifter:

176 medlemmar i centralafdelning. à 10 mk	1,760:	
79 d:o i Åbo filial d:o à d:o	790:	
84 d:o i Wasa d:o à d:o	840:	
74 d:o i Wiborgs d:o à d:o	740:	
1 d:o i centralafdelning. à 8 mk	8:	
1 d:o i d:o à 10 mk	10:	
1 d:o i d:o för år 1894 à 8 mk	8:	4,156 —
Räntor	224 71	
Uppbörd för försålda exemplar af tidskriften	698 36	
D:o för öfvertryck af en uppsats i tidskriften	225 —	5,304 07
Summa <i>Frå</i>		10,635 30

Kredit.

Tryckningskostnader	1,066 20	
Häftning af tidskriften	299 55	
Redaktions- och författarearfvoden	4,395 —	
Annonskostnader	25 50	
För vården af föreningens bibliotek	100 —	
För inköp af böcker	16 50	
Diverse omkostnader	99 52	6,002 27

Balans till år 1897.

På depositionsräkning i Föreningsbanken	4,600 —	
Kontant	33 03	4,633 03
Summa <i>Frå</i>		10,635 30

Bankdirektören E. Borenus, som jämte Justitierådsmannen A. Lindberg utsetts att granska föreningens räkenskaper för år 1895, anmälte härå att desamma befunnits i allo riktiga, hvarför mötet beslöt att åt skattmästaren bevilja fullständig ansvarsfrihet för hans förvaltning under ifrågavarande redovisningsår.

Till revisorer för de vid detta årsmöte aflämnade räkenskaperna utsågos med acklamation Vicehäradshöfdingarne, Juris utriusque kandidaterne G. Granfelt och A. Wasastjerna.

Angående föreningens framtida värksamhet beslöts:

att föreningens tidskrift skulle utgifvas enligt samma plan som under innevarande år; dock att den såsom bilaga till tidskriften åtföljande redogörelsen för Kejserliga Senatens Justitiedepartements utslag och domar äfven borde om möjligt upptaga de skiljaktiga meningar, som i hvarje mål förekommit;

att prenumerations-afgiften för tidskriften borde såsom under detta år utgöra åtta mark utan nämnda bilaga samt tio mark med densamma;

att medlems-afgiften likaledes såsom förut skulle utgå med tio mark;

att hvarje medlem såsom hittills borde utan särskilda kostnader få sig tillsändt ett exemplar af tidskriften, samt

att centralbestyrelsen egde uppgöra program öfver diskussionsfrågor för instundande år.

Dessutom uppdrogs åt centralbestyrelsen:

att, efter inhämtande af filialafdelningarnes åsikter i frågan, taga under öfvervägande huruvida med utgifvandet af bilagan till tidskriften, såsom tillskyndande föreningen i förhållande till dess tillgångar kännbara kostnader, borde fortsättas samt i följd häraf prenumerationsafgiften höjas eller ock anhållan göras om statsbidrag för tryckningen af sagda bilaga;

att uppgöra plan till sakregister för de årgångar af föreningens tidskrift, som sakna sådant, samt

att taga i öfvervägande möjligheten af att åstadkomma en billig textupplaga af Kristoffers landslag och stadslagen jämte de viktigaste under 1600-talet utkomna författningar.

Slutligen anställdes val med slutna sedlar af centralbestyrelse för nästkommande år, och utsågos därvid till ordförande Senatörn H. Borenus, till ledamöter Professorerne J. Forsman, Friherre R. A. Wrede och R. Hermanson samt Hofrättsassessorn A. Nybergh, äfvensom till suppleanter Juris adjunkten, D:r W. Chydenius och Hofrättsassessorn, D:r J. Grotenfelt.

Juridiska examina vid Alexanders-Universitetet i Finland.

År 1895 aflades inför Juridiska fakulteten följande examina:

Juris utriusque kandidatexamen af filosofie magistern Otto Immanuel Hyyryläinen.

Rättsexamen af hofrättsauskultanten Otto Edvard Palmros, senats extra kopisten Anders Ivar Winter, filosofie magistern Kyösti Fabian Auer samt landskanslisten Karl Alfons Flodin och studerandene Arndt Valfrid John von Hausen, Karl Harald Söderhjelm, Johan Severin Avellan, Johannes Gregorius Gummerus, Julius Emerik Jansson, Valfrid Wilhelm von Kræmer, Torsten Wilhelm Boisman, Artur Johannes Karander, Valter Osrik Tenlén, Birger Kustaa Wegelius, Igor Herman Kastegren, Lennart Oskar Adalbert Clouberg, Torsten Harry Niklander, Harald Boucht, Wäinö Sakari Castrén, Victor Lindberg, Valter Björkstén och Rudolf Streng.

Högre förvaltningsexamen af senats extra kopisterne Berndt Selfrid Alexander Tengén, Miliam Malmqvist, Aukusti Aleksanteri Aho och Alfons Flodin, hofrättsauskultanterne friherre Carl Osvald de la Chapelle och Otto Edvard Palmros, bokhållaren vid Finlands statskontor Ernst Theodor Hjelmmann och fängelsebokhållaren Verner Ossian Juvelius samt studerandene Knut Edvard Gottleben Johannes Gregorius Gummerus, Valfrid Wilhelm von Kræmer, Paul Elis Ossian Appelqvist, Bruno Wilhelm Breitholtz, Arndt Valfrid John von Hausen, Karl Harald Söderhjelm, Oskar Wilhelm Wickström, Konstantin Moberg och Fredrik Georg Poppius.

Lägre förvaltningsexamen af filosofie magistern Wilhelm Theodor Sundström samt studerandene Fredrik William Bärilund, Hugo Emil Lojander, Axel Ernst Rosenqvist, Johan Sigfrid Holpainen, Axel Wilhelm Grönfors, Axel Kasimir Willman, Viktor Mikael Pitkänen, Erkki Pullinen, Gustaf David Alexander Perret och Kaarlo Emil Kuula.

År 1896 aflades inför Juridiska fakulteten följande examina:

Jurisutriusque kandidatexamen af filosofie magistrarne Karl Isak Lagerlöf, Henrik Edvard Hidén, Erik Gustaf Ehrström, Ernst Henrik Estlander och Frans Oscar Lilius.

Rättsexamen af senats extra kopisterne Wiliam Malmqvist, Paul Elis Ossian Appelqvist, Knut Edvard Gottleben och Berndt Selfrid Alexander Tengén, filosofie magistern Elias Johannes Malmberg samt studerandene Gustaf Ignatius, Lauri Lennart Wilskman, Hjalmar Christian Oker-Blom, Pekka Gummerus, Hjalmar Johan Leopold Furuhjelm, Fritz Werner Wiik, Axel Gustaf Timgren, Johannes Brofeldt, Frans Gunnar Idestam, Axel Viktor Rosberg, Adolf Evald Taxell, Birger Jarl Floman, Alfred August Holmström och John Benjamin Stenström.

Högre förvaltningsexamen af e. o. kammarskrifvaren vid tullstyrelsen Artur Anders Hermanson, senats extra kopisterne, filosofie magistern Edvard Wilhelm Petterson, Kustaa Mauri Sadenius, Väinö William Warvikko, Selim Mikael Bergroth och Karl Max Werner Schulman, hofrättsauskultanterne Valter Björkstén, Gustaf Ignatius, Igor Herman Kastegren och Valter Osrik Tenlén, filosofie magistern Herman Artur Hammarström, gardesstabsryttmästaren Artur Degerholm, kaptenen Magnus von Hertzen, löjtnanten Elis Ferdinand Wikström och stationsinspektorn Oskar Emil Forsman samt studerandene Gustaf David Alexander Perret, Yrjö Rafael Pulkkinen, Karl Arvid Grönlund, Johannes Väinö Jusélius, Kaarle Aleksanteri Lindström, Verner Oskar Becker, Sam Harry Linsén, Aleksander Tervo, Gerhard Henrikson och Rafael Åkerblom.

Lägre förvaltningsexamen af studerandene Hjalmar Ferdinand Forsström, August Johan Edvard Gestrin, Robert Grundström, Henry Herman Nordgren, Bruno Rosvall, Frans Tuomas Tuomi, Kaarlo Eliel Anstén och Jaakko Arvi Ervasti samt järnvägsbokhållarene Otto Bernhard Komi, Karl Rudolf Löfgren, Ernst Wilhelm Ekebom, Tycho Karl Bruno Cumlander, Oskari Alfred Muukkonen, Axel Josef Åberg och Hjalmar Edvard Sjöblom.

Juridiska föreningens i Finland

för år 1897

godkända allmänna öfverläggningsämnen.

1:o. Kan genom äktenskapsförord bestämmas att gods, som ena maken egt före äktenskapet, skall blifva andra makans enskilda egendom?

2:o. I 8 kap. 1 § 5 mom. Strafflagen stadgas att rätt till åtal af brott är förfallen efter ett år, om brottet är sådant, som i 41, 42, 43 eller 44 kap. sägs, eller därmed jämförlig förbrytelse. Huru böra orden „därmed jämförlig förbrytelse“ förstås?

3:o. Äro bestämningarna om lega af gård eller hus i staden tillämpliga jämväl å hyresafstal på landet eller skola sådana afstal bedömas enligt stadgandena rörande lega af jord på landet?

4:o. Bör misshandel, som åstadkommit sårskada, bestraffas enligt 11 eller 12 § 21 kap. Strafflagen, om såret fullständigt läkts och något lyte eller kroppsfel ej kvarstår?

5:o. Är i föreskrifven ordning kungjord dividendutdelning i konkurs att betraktas såsom med cessionantens vetenskap gjord afbetalning, hvarigenom, enligt 2 § i Kejsrerliga förordningen om preskription af den 9 november 1868, preskription af i konkursen utdömd fordran gentemot cessionanten afbrytes?

6:o. I 7 kap. 10 § Strafflagen stadgas att straffet för det nya brottet skall, med tillämpning af föreskrifterna i 3,

4, 5 och 6 §§, sammanläggas med det förra straffet eller, om en del däraf var värkstäld vid det nya brottets föröfvande, med hvad af förra straffet då återstod. Innebär denna bestämning att det förra straffet därvid skall betraktas såsom ett odelbart helt äfven om detsamma uppkommit genom sammanläggning, eller bör sagda straff vid den nya sammanläggningen upplösas i sina enkla beståndsdelar?

7:o. Om mannen gjort sådan gäld, hvarom stadgas i 11 kap. 3 § G. B., utan att hustrun förbundit sig till dess betalning, så frågas om borgenären, hvars fordran icke är förfallen, skall vid boskifte, som eger rum enligt 5 kap. 11 § i lagen om makars egendoms- och gäldsförhållanden af den 15 april 1889, då samfälda egendomen icke räcker, erhålla betalning jämväl ur hustruns enskilda egendom?

8:o. Eger öfverdomstol pröfva af allmän åklagare till förmån för den tilltalade öfver underrätts utslag i laga ordning fullföljda besvär?

9:o. Får ändring sökas i hofrätts utslag, hvarigenom underrätts utslag, dessmedels part ålagts värjemålsed, upphäfts och underrätten förständigats att meddela slutligt yttrande i saken?

10:o. Borde det vilkorliga straffdomsinstitutet införas i vår lagstiftning?

Rättelse.

Den åsikt angående invändningar mot indosserad växel, hvilken af prof. Hj. L. Hammarskjöld uttalats uti afhandlingen „En tviste-fråga i läran om växelindossament“ (i 1893 års årgång af Tidsskrift för nordisk Retsvidenskab), har uti den uppsats om inlag och ombud, som ingått uti första och andra häftet af denna tidskrift för innevarande år, refererats (sid. 95 not 1) så, att rättelse och tillägg är af nöden. Prof. Hammarskjölds uttalande innebär icke, att det är likgiltigt om indossatarien känt de omständigheter, som, enligt förf:s åsikt, uppbäffa växelinnehafvares rätt att öfverlåta växeln. Prof. H. har endast sagt, att hos indossatarien ond afsikt, s. k. praktisk ond tro, icke fordras för att invändningen skall kunna göras gällande mot honom. Invändningen kontinueras, enligt förf:s mening, genom hans s. k. teoretiska onda tro, hans medvetenhet om antydda omständigheter. Då tillfälle icke erbjuder sig att här vidare beröra denna fråga, hänvisas den, som kommit att egna uppmärksamhet åt denna del af uppsatsen om inlag och ombud, till Prof. H:s anförda arbete.

Wilhelm Chydenius.

TIDSKRIFT,
UTGIFVEN AF
JURIDISKA FÖRENINGEN
I FINLAND.
1896.

TRETTIONDEANDRA ÅRGÅNGEN.

BILAGA.

Kort redogörelse för Kajsersliga Senatens Justitiedepartements utslag och domar.
Oktober 1895—Februari 1896.

HELSINGFORS,
J. SIMELII ARFY. BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG,
1896.

Utslag.

1895.

Oktober.

Den 1:sta. 1. Tjenstledighetsansökan.

Den 2:dra. 2. Besvär af häktade E. Andersson, anklagad för 2:ne särskilda inbrottsstöld. *Karis m. fl. snrs Hr.*, der det upplystes att klgdn tillförene ådömts lifstidsstraffarbete, men g:m Nådigt u. ¹⁴/₁95 blifvit från vidare förrättande af detsamma förskonad under de i K. F. ¹⁹/₁₂89, om verkställighet af straff, stadgade förbehåll, hemställde sitt utlåtande i saken *Åbo Hfr.*, som medelst u. ¹⁷/₇95 fann klgdn förfallen att för hvardera af ifrågakomna inbrottsstöld straffas enligt 2 och 5 §§ 28 kap. S. L.; dock som klgdn g:m K. S:s förenämnda u. blifvit från förrättande af det honom härförinnan för 3:dje resan stöld och 2:dra gången inbrott ådömda lifstidsstraffarbete befriad under ofvanantydde förbehåll, har Hfr. icke allenast, med stöd af 2: 15 i återopade K. F., förklarat klgdn hafva förverkat omförmälda villkorliga frihet och klgdn således böra ånyo insättas i tukthus för att derstädes hållas sin återstående lifstid, utan äfven, i för-mågo af 2: 13 S. L., dömt klgdn att hållas 2 år i ljust enrum, samt vara förlustig medb. förtroende för alltid. *J. D.* lät jeml. återopade och 28: 8 S. L. vid Hfrs u. bero.

3. Häktade P. Hellén och M. Reijonen mot kronoläns-mannen E. Lönnberg, ang. stöld. *Esbo snrs Hr.* u. ¹⁸/₄ 95: Klgdne sakfäddes för inbrottsstöld. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ¹⁵/₇95: Jemte det åtalet för inbrott såsom ostrykt förkastades, dömdes klgdne, som i en vilja och gerning tillegnat sig egendom till ett värde af 75 mk., jeml. 1, 5 och 8 §§ 28 kap. S. L., Hellén att för 2:dra resan stöld undergå tukthusstraff i 1 år 6 m. samt Reijonen att för 1:sta resan enahanda brott hållas 6 m. i fängelse, äfvensom till förlust af medb. förtroende, den förre i

4 och den senare under 2 år; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

4. Besvär af skarpskytten E. Fågelklo, ang. hans anhållan om befrielse från vidare aktiv krigstjenst. *Uppbådsnämnden i Wasa läns 1:sta uppbådskrets* res. ¹²/₉₅: Emedan skdn g:m utevaro från uppbåd förverkat all rätt till befrielse och annan eftergift i värnepligtens fullgörande, blef hans anhållan förkastad. *Länenämnden i sagda län* res. ²⁰/₉₅, och *J. D.*: ej ändring.

5. A. Huttunens nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁₉₄.

6. Besvär af S. Torsti ang. åborätt till kronohemman. *Guvernörsemetet i Wiborgs län* u. ³¹/₈₉₃: Klgdns broder J. Torsti antogs till åbo. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₅₉₄, lät på upptagna skäl bero. *J. D.*: ej ändring.

7. A. Hellstén mot W. Salmia, ang. ömsesidiga ansvars- och ersättningsyrkanden. *Längelmäki m. fl. snrs Hr.* u. ⁷/₁₀₉₃: Salmias talan förkastades jemte det hon sakfaldes för falskt åtal. *Åbo Hfr.*, dit Salmia besv. sig, u. ²/₆₉₄: Salmia befriades från henne ådömdt ansvar; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

8. A. Rytkös besvär i mål ang. åborätt till kronohemman. *Guvernören öfver Wiborgs län* u. ¹⁴/₁₁₉₃: J. Rytkö antogs till åbo. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²¹/₉₉₄, och *J. D.*: ej ändring.

9. J. och G. Nymans nådeansökan bifölls enligt Pardonsplakatet ²⁶/₁₁₉₄.

10. Besvär af skarpskytten A. Korhonen, ang. hans anhållan om eftergift i krigstjenst på grund af förändrade familjeförhållanden. *Uppbådsnämnden i S:t Michels läns uppbådskrets* u. ²⁵/₆₉₅: Skdns anhållan afslogs. *Länenämnden i sagda län* u. ⁶/₈₉₅: Emedan skdn, som år 94 blifvit till krigstjenst uppbådad, redan derförinnan varit enkas ende arbetsföre son och familjens hufvudsakliga stöd, utan att han då i laga tid och ordning ansökt om eftergift i värnepligtens fullgörande; fördenskull och då skdns familjeförhållanden derefter icke förändrats samt den omständigheten att hans moder numera blifvit sjukligare och till arbete oförmögen icke kunde inverka å saken, enär utredt vore att hon redan vid tiden för 94 års uppbåd varit i behof af understöd och vård, blef vid Uppbådsnämndens u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

11. Besvär af sjömannen J. Henriksson, rörande hans anhållan om eftergift i fullgörande af värnepligt. *Uppbådsnämnden i Åbo och Björneborgs läns 1:sta uppbådskrets* afslog skdns anhållan. *Länenämnden i sagda län* res. ¹³/₆₉₅: ej ändring. *J. D.*:

Emedan skdn hvarken vid uppbådstillfället eller derefter företett bevis att han för seglationstiden år 95 varit såsom sjöman anställd samt skdn befunnits till krigstjenst duglig, blef vid Länemännadens res. beroende.

12. Ansökning af J. Neuvoen föranledde ej till åtgärd.

Den 3:dje. 13. Afliadne justitierådmannen J. Svanljungs rättsinnehafvare mot Advokatfiskalsembetet i *Wasa Hfr.*, ang. embetets anhållan om förordnande för lämplig person att på klgdnes bekostnad ställa R:ns i Nikolaistad 2:dra afdelnings arkiv i behörigt skick. *Hfr.* yttrade i u. ²⁹/₉₄: Emedan förefintligheten af anmärkta brister i Kämnersrättens och R:ns 2:dra afdelnings arkiv och rådmannen Svanljungs ansvarighet för desammas afhjelpande icke blifvit ifrågasatt, samt den ersättningsskyldighet, som på grund häraf skulle stanna Svanljung till last, numera åläge klgdne; ty och jemte det ej mindre samtliga nu ifrågavarande i domböckerna icke förefintliga §§ skulle, såvidt sådant med ledning af memorialen vore möjligt, i koncept uppsättas än äfven öfriga anmärkta försummelse och åsidosättanden beträffande domböckernas förseende med domlängd, underskrifvande och inbindning afhjelpas af person, som *Hfr.* komme att, sedan u. vunnit laga kraft, i sådant afseende tillförordna, ålades klgdne gemensamt ersätta de kostnader, som med detta arbetes utförande blifve förenade. *J. D.*: Som ej visadt blifvit, det Svanljung alegat förse omförmälda domböcker med domlängder äfvensom bestrida kostnaderna för samma domböckers inbindning, befriades klgdne från ersättningsskyldighet härutinnan; i öfriga delar, uti hvilka ändring ej sökts, blef beroende vid *Hfrs* u.

14. A. Argillander mot J. Kärhä ang. ersättningsyrkande mot klgdn för det denne obehörigen intagit och låtit försälja en Kärhä tillhörig ko. *Kronoborgs sns Hr.* u. ¹⁷/₉₄: Emedan klgdn ej kunnat styrka, att ifrågavarande ko åstadkommit skada å hans egor ålades klgdn utgifva ersättning för kon och förlorad afkomst af densamma. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹³/₉₄: Klgdn, som ej kunnat i bevis leda det han å sina egor påträffat ifrågavarande ko, hade ej anfört skäl till ändring i *Hrs* u. *J. D.* lät bero.

Den 4:de. 15. Kronolänsmannen E. Sallmén, såsom t. f. åklagare, mot stadsfiskalen J. Stenberg, ang. åtal för tjenstefel. *R:n i Kotka* u. ⁶/₁₂₉₃: Utredt att Stenberg, medan han ²⁸/₉₃ närvarit vid en å värdshuset »Universalgardens Café» i Kotka uppkommen ordvexling emellan adjointen Bolschakoff och stadsingeniören Borchardt, icke allenast undandragit sig sina tjensteåligganden deruti, att Stenberg, då Bolschakoff frågat efter polisbiträde, ej gifvit sig tillkänna, än mindre tillhandagått Bolschakoff med sådant bistånd denne äskat, utan ock för Borchardt g:m

oriktig öfversättning af Bolschakoffs vid tillfället fälda yttranden vanställt dessa samt derigenom omöjliggjort förklaring och utredning af den uppkomna oredan; i anseende hvartill R:n, med tillämpning af Kongl. brefvet ³⁰/₈1738, jemfördt med 1: 7 U. B., dömt Stenberg att för fel i tjensten varda afhållen från utöfningen af densamma under 1 m. *Wiborgs Hfr.*, dit Stenberg besv. sig, u. ⁸/₆94: Det stannade väl Stenberg till last att vid ifrågavarande tillfälle hafva förfarit felaktigt derutinnan, att han, sedan Bolschakoff anhallit om handräckning af polis, icke gifvit sig tillkänna eller vidtagit af omständigheterna påkallad tjensteåtgärd, men fann Hfr. denna underlåtenhet, med afseende å hvad i saken inlupit och Stenberg till sin undskyllan framhållit, dock icke vara af sådan beskaffenhet att ansvar därför borde ega rum. *J. D.*: ej ändring.

16. Tjenstledighetsansökan.

17. J. Luukkonens nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

Den 5:te. 18. Besvär af A. Tarkkanen öfver *blandade Egod. R:ns i Laihela, Jurva, Storkyro och Ylistaro snr* u. ¹⁷/₈94 i mål, ang. klander mot rågångsförrättning. *J. D.*: besvären pröfvades ej.

19. I. Alarossi mot A. Kela och vice versa ang. fordran. *Karkku m. fl. snrs Hr.* u. ²⁶/₉93: Kela tilldömdes 4,526 mk 80 p. jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit Alarossi vädjat, dom ²⁷/₇94: Alarossi ålades värjemålsed. *J. D.* (efter omröstning): Målet återförvisades på anhållan af Kela för vidare bevisnings föreställande.

20. F. Karlsdotter mot A. Rantanen, ang. barnaunderhåll. *Korpilahti sns Hr.* u. ⁵/₉93: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. ³/₄94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 7:de. 21. A. Uggla m. fl. mot handelshuset W. Gutzeit et Co, ang. ersättning. *Sysmä sns Hr.* u. ⁸/₂94: Klgn talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne ömsesides besv. sig, u. ⁸/₁₀94: ej ändring; firman tillerkändes expenser. *J. D.*: ej ändring.

22. K. Byman mot H. Johansson, ang. ansvarsyrkande mot den senare för olofligt tillgrepp af en schal, samt rekonventionstalan mot klgn. *R:n i Tammerfors* u. ¹²/₁₂93: Klgn talan förkastades och klgn sakfäldes för falsk angivelse. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. ¹³/₁₀94: ej ändring: *J. D.* fann det ej vara lagligen styrkt att ifrågavarande schal tillhörde klgn och honom fränstulits, hvarföre klgn ansvarsyrkande förkastades; men emedan klgn af förekomna omständigheter kunnat taga sig anledning att väcka omförmälda åtal, frikallades klgn från an-

svar för falsk angivelse äfvensom från skyldigheten att utgifva Johansson af domstolarne tillerkänd kostnadsersättning.

23. Besvär af kronofogden H. Lang, rörande hans m. fl:s anhållan att, utom andre, F. Hiltunen måtte försättas i konkurs-tillstånd. *Picksämäki m. fl. snrs Hr.* försatte g:m u. $\frac{8}{1}$ 95 Hiltunen m. fl. i konkurs. *Wiborgs Hfr.*, dit Hiltunen besv. sig, u. $\frac{10}{4}$ 95: Emedan, vid målets behandling inför Hr., af ifrågakomna fordringar, såvidt desamma åläge Hiltunen att gälda, endast kronans fordran å 39 mk 38 p., hvilket belopp sedermera, på sätt Langs besvären bifogade qvitto $\frac{22}{1}$ 95 utvisade, blifvit till Lang erlagdt, varit klar och ostridig, men derjemte ej styrkt blifvit att beträffande denna fordran något af de fall, 6 § i Konkursstadgan upptoge för rättighet att söka det gäldenärs egendom blefve till konkurs afträdd, varit förhanden, ty fann Hfr. Hr. vid sådant förhållande hafva saknat laga anledning att försätta Hiltunen i konkursstillstånd samt pröfvade förty rättvist förkasta ansökningen samt undanrödjade de åtgärder hvartill Hr. med afseende å Hiltunen skridit. *J. D.*: ej ändring.

24. Besvär af A. Lilius och A. Gladkoff, ang. inteckning. Sedan *Wiborgs sns Hr.* i November 88 meddelat inteckningar i särskilda uti sagda s:n belägna fastigheter till säkerhet för 2:ne af A. Schataloff åt klgdn Lilius' numera aflidne fader C. Lilius (hvars rätt innehafves af A. Lilius) och Gladkoff utfärdade skuldsedlar, har A. Schavoronkoff i egenskap af målsman för sin hustru Olga och förmyndare för dennas omyndiga syster N. Schataloff, hvilka äro döttrar till A. Schataloff i ett tidigare gifte, uti en till *Wiborgs Hfr.* ingifven skrift yrkat, att emedan Schavoronkoffs bemälda hustru och myndling vid arfskifte $\frac{9}{2}$ 81 efter deras moder erhållit $\frac{1}{6}$ af förenämnda fastigheter samt ofvan-nämnda inteckningar faststälts dem ohörda, Hrs förberörda u. måtte upphävas, såvidt rörde sagda $\frac{1}{6}$ af lägenheterna. *Hfr.* yttrade i u. $\frac{3}{5}$ 95: Emedan Schavoronkoffs uppgift derom att han först inom natt och år före $\frac{25}{4}$ 94, då besvären till Hfr. ingifvits, fått kunskap om Hrs. u., icke blifvit motsagd, har Hfr. med stöd af 25: 22 R. B. till pröfning upptagit ansökningen, samt dervid funnit utredt vara att Olga Schavoronkoff och N. Schataloff vid förberörda arfskifte erhållit $\frac{1}{6}$ af ifrågakomna lägenheter; hvar-före och då sagda andel, till hvilken A. Schataloff ej visats hafva derefter förvärfvat sig eganderätt, förty icke bort intecknas för hans gäld, Hfr. med upphäfvande af Hrs u. underkänt ansökningen om inteckning i sagda $\frac{1}{6}$. *J. D.*: ej ändring.

25. I Huti mot stadsfiskalen O. Albrecht, ang. vanvård af eldfångdt ämne. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{23}{11}$ 94: Klgdn fäldes jernl. 1 § i K. F. $\frac{14}{8}$ 66, ang. upplag m. m. af flyktiga oljor, att böta 20 mk. *Åbo Hfr.*, dit Albrecht besv. sig, u. $\frac{16}{5}$ 95:

Ansvaret höjdes till 75 mks böter. *J. D.*: Besvären pröfvades ej; likväl skulle, jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94, klgdn vederfaras den nåd att ¹/₃ af straffet efterskänktes.

26. Kommissionslandtmätaren F. Rodas' besvär i mål ang. åtal för tjenstefel. *Lillkyro sns Hr.* u. ¹⁸/₄93: Klgdn dömdes att böta 40 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁰/₄94: Böterna nedsattes till 20 mk. *J. D.*: ej ändring.

27. Besvär af kronolänsmannen P. Nordanwehr i mål, deri klgdn åtalat särskilda personer för utevaro från mantals-skrifning. *Guvernören i Tavastehus län* sakfälde g:m u. ⁵/₄93 de tilltalade. *Åbo Hfr.*, dit särskilda sakfälde besv. sig, upphäfde medelst u. ⁹/₅94 Guvernörens u. i ärendet och förvisade detsamma till vederbörlig domstol. *J. D.*: ej ändring.

28. A. Petrell mot kronolänsmannen J. Liljeblad, ang. åtal mot klgdn för tillgrepp af ett P. Costiander tillhörigt fisknät; uti hvilket ansvarsyrkande Costiander förenat sig. *Nurmijärvi sns Hr.* u. ²⁸/₂93: Klgdn sakfäldes för försnillning af hittegods jeml. 48: 5 M. B. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁸/₄94: ej ändring i öfrigt, utom att klgdn befriades från utgifvandet af den Costiander af Hr. tillerkända ersättning för omförmälda nät och rättegångskostnaden, enär Costiander ej ens gjort anspråk på sådan godtgörelse. *J. D.* (efter omröstning): Åtalet förkastades såsom ostyrkt.

Den 8:de. 29. Besvär af P. Hakkarainen i mål, hvari P. Haaranen, efter angivelse af klgdn, åtalats för hasardspel. *R:n i Joensuu*, der klgdn sedermera frångick sin angivelse och åklagaren återkallade sitt ansvarspåstående, utlät sig g:m u. ⁴/₁₂93, och jemte det åtalet vid antydt förhållande och då någon bevisning om Haaranens brottslighet icke förebragts fick förfalla, dömdes klgdn att för falsk angivelse af lättsinnighet böta 100 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₄94: ej ändring. *J. D.*: Straffet nedsattes, jeml. 26: 4 S. L., till 50 mks böter.

30. G. Jalonen mot Maria Abrahamsdotter, ang. barna-underhåll. *Letala m. fl. snrs Hr.* u. ¹²/₁₁93: Klgdn ålades slik skyldighet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁹/₅94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Kärömalet förkastades såsom ostyrkt.

Den 9:de. 31. K. Mandelin och L. Holmberg mot stadsfiskalen E. Tandefelt, ang. åtal mot klgdne för det de under firma »L. Holmbergs bokbinderi» bedrifvit bokbinderirörelse utan att derom göra föreskrifven anmälan. *R:n i Nikolaistad* u. ¹³/₁₂93: Klgdne dömdes, gemensamt, att böta 1,728 mk. *Wasa Hfr.*, dit parterna besv. sig, u. ²/₆94: ej annan ändring, än att, i händelse förenämnda vitesböter ej utginge ur bolagets egendom, klgdne åläge att, en för begge och begge för en, gälda desamma.

J. D.: Som icke lagligen utredt blifvit att Mandelin med Holmberg ingått sådant bolag, som afsågs i Kgl. F. 28/6 1798, förkastades Tandefelts talan.

32. M. Mella mot H. Regina m. fl., ang. förfalskningsbrott. *Muonioniska m. fl. surs Hr.* u. 5/2 94: Klgdns talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit målet hemställes, u. 13/4 94: ej ändring. *J. D.*: lät bero.

33. F. Roslund mot H. Savelin, ang. åtal mot klgdn för egenmäktigt förfarande. *R:n i Helsingfors*, u. 20/11 93: Klagomålet ogillades. *Åbo Hfr.*, dit Savelin besv. sig, u. 14/7 94: Klgdn dömdes jembl. 1: 4 U. B. att böta 38 mk 40 p. *J. D.*: ej ändring.

Den 10:de. 34. Advokatfiskalen i Tullstyrelsen O. Karstens och gränsefiskalen E. Langs besvär i mål, ang. bl. a. åtal mot A. Mitrofanoff och J. Granroth för tullförsnillning. *R:n i Torneå*, der rådmannen K. Nordberg yrkat ansvar å klgdne för det de under behandlingen af målet kränkt Nordberg, *dels* beslut 17/4 93, dessmedelst af stadsfiskalen W. Tamelander i sammanhang med tullmålet anhängiggjordt yrkande om ansvar å M. Karppinen för falskt vittnesmål förklarades hafva gemenskap med tullmålet, hvarjemte *R:n* under rättegången till behandling upptagit Tamelanders åtal mot vittnet E. Mattinen för det denna vid afgifvandet af vittnesmålet hemlighållit en å saken verkande omständighet, *dels* u. 6/8 94: Jemte det åtalet mot E. Mattinen förkastades samt hon och vittnet R. Lampinen förklarades såsom återgångsvittnen, sakfäldes Karppinen för falskt vittnesbörd; hvarhos Mitrofanoff och Granroth frikändes, samt Karsten och Lang fäldes till ansvar, såsom förvunne att hafva af uppenbart oförstånd, lättsinne och obetänksamhet åtalat Mitrofanoff för brott, till hvilket han ej gjort sig saker, samt att hafva kränkt rådmannen Nordberg. *Wasa Hfr.*, dit Karsten, Lang och Karppinen besv. sig, u. 31/7 95: Jemte det en af Karsten i *Hfr.* emot Nordberg gjord anmärkning, såsom obefogad, lemnades utan afseende, hade skäl ej anförts vare sig till ändring i *R:ns* beslut 17/4 93 eller till rättelse i bemälda Rätts åtgärd beträffande handläggningen af ansvarspåståendet mot E. Mattinen, eller i dess yttrande att Mattinens och Lampinens vittnesmål ej kunde tillmätas vitsord; i öfriga delar blef målet återförvisadt till *R:n*. *J. D.*, der Karsten och Lang i underdånighet sökt ändring, såvidt angick anmärkningen mot Nordberg och *R:ns* beslut 17/4 93 samt dess åtgärd att till behandling i sammanhang med tullmålet upptaga talan mot E. Mattinen samt förklara henne och R. Lampinen för återgångsvittnen, utlät sig, att emedan *Hfrs* förberörda u. i de delar detsamma öfverklagats, jembl. 16: 4 R. B. finge underkastas nådig granskning endast i sammanhang med hufvudsaken, men

målet g:m sagda u. återförvisats till R:n, ville K. S. ej upptaga besvärerna till pröfning.

35. Besvär af Mathilda Luojukoski, som g:m *Lavia m. fl. snrs Hrs* u. $\frac{1}{9}$ 94 stälts under förmynderskap såsom oförmögen att vårda sitt gods. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{13}{5}$ 95 och *J. D.*: ej ändring.

36. Guvernören A. Järnefelt och vicelandssekreteraren F. Orell mot Advokatfiskalsembetet i *Wasa Hfr.*, ang. åtal mot klgdne för det Guvernörsembetet hänskjutit klander af en rågångsförrättning till Egodelningsrätts afgörande oaktadt sagda rågång icke påkallats för något skeende egoskifte, men endast sådana stridigheter om rågångar, som uppkomma under beredningen till skifte af lägenheters och samfälligheters egor och dermed ega oskiljaktig gemenskap, jemt. 71 § i reglementet ang. landtmäteriet $\frac{15}{3}$ 48, tillhöra dylik Rätts upptagande och afgörande. Vederbörande Egodelningsrätt hade på åberopad grund förklarat ärendet icke kunna af sådan domstol till pröfning upptagas, hvilket u. K. S. stadfäst jemte det handlingarna remitterats till Prokuratorn för anställande af åtal. *Hfr* bötfälde g:m u. $\frac{31}{5}$ 94 klgdne med stöd af 40: 21 S. L., samt ålade klgdne att utgifva ersättning för g:m sagda förfarande vållad kostnad. *J. D.*: Ej annan ändring än att, enär Egodelningsrättens förenämnda u. stödt sig på tydlig lag och vederbörande vid sådant förhållande icke haft anledning att draga sagda u. under K. S:s granskning, klgdne ålades utgifva ersättning endast för de g:m målets hänskjutande till Egodelningsrätt framkallade kostnader.

37. J. Ylivaskuri mot A. Laurila, ang. ersättningstalan mot klgdn för det han olofligen afbergat gräsväxten från en Laurilas torp tilltydande ängsmark. *Puavola m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{10}{3}$ 94: Klgdn ålades utgifva fordrade 120 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{10}{6}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej annan ändring än att ersättningsbeloppet, efter pröfning, som påkallats af klgdn, nedsattes till 80 mk.

38. Poliskonstaplarna A. Starek och J. Nurmi mot J. Allén, ang. misshandel m. m. *R:n i Abo* u. $\frac{13}{8}$ 94: Klgdne dömdes att för misshandel böta, Starek 60 och Nurmi 30 mk, hvar emot Alléns anspråk på godtgörelse för sveda och värk såsom ostrykt förkastades. *Abo Hfr.*, dit parterna besv. sig, u. $\frac{17}{5}$ 95: Klgdnes besvär upptogos ej till pröfning; och Alléns besvär föranledde ej till annan ändring än att, då styrkt blifvit att Starek g:m svordom stört lugnet å allmän väg, Starek härför fälades att böta 10 mk, hvarjemte Allén tillerkändes godtgörelse för sveda och värk m. m. *J. D.*: besvärerna ej pröfvade.

39. A. Niskanen mot stadsfiskalen L. Linderoos, ang. åtal mot klgdn för det han, ehuru dertill icke berättigad, bedrifvit pantlånerörelse. *R:n i Borgå* u. ³⁰/₁₀93: Utredt att klgdn i Borgå stad idkat pantlånerörelse, utan att klgdn ens påstått, mindre visat att han till utöfvande af slik näring gjort sig berättigad g:m sådan anmälan, som uti 2 § i K. F. om näringarna funnes föreskrifven; i anseende hvartill R:n med stöd af 40 § i sagda K. F. dömt klgdn att böta 30 mk; hvaremot klgdns ansvars- och ersättningsyrkanden underkändes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁵/₇94, fann klgdn icke hafva g:m att utlåna penningar och utborga varor emot pant idkat sådan näring, om hvars utöfvande han varit skyldig att hos vederbörande myndighet göra anmälan, hvarföre Hfr förkastade åtalet mot klgdn; i öfrigt ej ändring. *J. D.*, hvarest klgdn besv. sig, såvidt hans anspråk på godtgörelse för rättegångskostnaden förkastats, lät vid Hfrs u. förblifva.

Den 11:te. 40. H. Kärri mot T. Kalpio, ang. vållande till kroppsskada. *R:n i Wiborg* u. ⁸/₃94: Klgdns talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²³/₁₀94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

41. K. Jakobsson mot A. Josefsson m. fl. borgenärer i klgdns konkurs jemte allmän åklagare, ang. åtal mot klgdn för det denne med penningar, som han upplånat af Josefsson m. fl., i bedräglig afsigt inköpt en villa i sin omyndiga dotter Maria Jakobssons namn. *R:n i Helsingfors* u. ²⁷/₅93: Klgdn dömdes jeml. 86 § i Konkursstadgan att för svek och bedrägeri mot borgenärer hållas 1 år i tukthus. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, fann i u. ¹⁸/₇94 åklagaren och hans medparter ej hafva tillförlitligen styrkt, att de penningar, som klgdn af Josefsson m. fl. till låns erhållit, af klgdn användts till betäckande af köpeskillingen för ifrågakomna för klgdns dotters räkning inköpta villa, hvarföre klgdn icke kunde tagas till last sådan brottslighet honom i förestående måtto af R:n tillräknats. Deremot vore det utredt, att klgdn, om han ock ej med sagda medel betäckt omförmälda köpeskillning, åtminstone använt dem till förbättringar å omordade villa; i anseende hvartill och då klgdn icke i sin konkurs bland tillgångarna i boet upptagit berörda villahälf, utan fastmer förklarar att densamma tillhörde Maria Jakobsson, hvilken alltså g:m klgdns omförmälda åtgärd att använda sagda af honom upplånade medel till förbättringar å villahälften fatt af klgdn emottaga samma medel såsom gifva, klgdn, hvilken ej ens gittat påstå, att han till fullo förnöjt sina fordringsegare, förklarats hafva, med kännedom om sin oförmåga att betala sina skulder, bemälda fordringsegare till skada afhändt sig ännämnda

af honom g:m upplåning åtkomna medel. Med afseende härå fälldes klgdn, jeml. 87 § mom. a. i Konkursstadgan, att för oredligt förhållande emot sine borgenärer hållas 4 m. i tukthus; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 42. Besvär af F. Wilén, som af *Poliskammaren i Tammerfors* g:m u. ⁷/₆95 sakfäلتs för försummad renhållning. *Guvernören i Tavastehus län* u. ¹⁰/₇95 och *J. D.*: ej ändring.

Den 14:de. 43. E. v. Frenczell mot sysslomannen i J. Collianders konkurs, ang. fordran. *R:n i Helsingfors* u. ²⁸/₄94: Svdsn talan gillades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, lät g:m dom ¹³/₇95 i hufvudsakliga delar vid R:ns u. bero. *J. D.*: Målet återförvisades till R:n.

44. Stadsfiskalen J. Karppinen mot C. Haikola, ang. åtal mot Haikola för det denne skulle olofligen flottat stock i Willmanstrands vattenområde samt dervid stängt farleden i P. sund. *R:n i Willmanstrand* u. ³/₇93: Haikola sakfäلتs för olaga flottning, men åtalet för stängande af farleden förkastades, enär den öfverklagade flottningen på grund af kontrakt verkstälts af H. Taalikka, som jemväl ådömdes ansvar för nästsagda förseelse. *Wiborgs Hfr.*, dit Haikola besv. sig, fann g:m u. ¹⁰/₄94 det väl vara ådagalagdt att Haikola angifna tid låtit verkställa flottning af sågtimmer i nämnda vattenområde, men deremot icke visadt, att flottningen egt rum uti sådant vattendrag, att tillstånd till densammas verkställande bort derförinnan utverkas, hvarföre Haikola befriades från alt ansvar i saken. *J. D.* (efter omröstning): Klgdn hade väl i K. S. yrkat Haikolas fällande till ansvar för stängande af farleden i P. sund; men emedan sagda yrkande af R:n underkänts och klgdn med R:ns u. i saken åtnöjts, upptogs yrkandet ej till pröfning, hvarföre och då någon annan ändring i Hfrs u. ej sökts, vid detsamma fick förblifva.

45. Kronolänsmannen J. Malmsten mot S. Seppälä, ang. ansvarsyrkande mot den senare. *Borgå snö Hr.* u. ⁶/₉93: Seppälä frikändes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₄94: Det vore väl styrkt att Seppälä uraktlåtitt att, jemlikt sitt åtagande, öppenhålla landsvägen g:m H. by under en tid af vintern 93 samt invid densamma inrättat en annan väg, utan att dertill hafva utverkat sig tillstånd af vederbörande kronolänsmän; men enär slikt förfarande ej vore i lag med ansvar belagdt, blef vid Hfrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

46. *Guvernören J. Aminoffs* m. fl:s underdåniga besvär öfver *Wiborgs Hfrs* u. ²⁷/₉94 i ett fiskaliskt mål föranledde ej till ändring i Hfrs u.

47. W. Wolanen mot A. Ahvenainen, ang. bl. a. falsk angivelse. *Mäntyharju sns Hr.* u. $\frac{6}{4}$ 94: Jemte det klgdns ansvarpåståenden såsom oskäligen förkastades, dömdes klgdn för falsk angivelse till 2 m. fängelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{26}{10}$ 94: ej ändring. *J. D.*: Enär K. S. ansåg klgdn öfvertygad att hafva utan skäl, dock icke emot bättre vetande, utfört ifrågavarande åtal, dömdes klgdn jeml. 26: 4 S. L. att böta 100 mk.

48. Besvär af häktade F. Sjöblom och F. Gustafsson, anklagade först vid *Borgå sns Hr.* för försnillning samt derefter vid *Punkalaitio m. fl. snrs Hr.* för stöld. *Åbo Hfr.*, dit målet hemstälts, dömdes g:m u. $\frac{22}{6}$ 95 klgdne, med stöd af 1 § 29 kap., 5 och 8 §§ 28 kap. samt 1 § 7 kap. S. L. äfvensom 7 § i promulgationsförrordningen, att för försnillning af egendom till ett värde af 15 mk 90 p. hvardera hållas 6 m. i fängelse och för 4:de resan stöld af egendom, värd 417 mk, undergå tukthusstraff, Sjöblom i 8 och Gustafsson i 7 år, i följd hvaraf klgdne, med anledning af stadgandet i 5 § 7 kap. S. L., skulle i ena hot hållas i tukthus, Sjöblom i 8 år 3 m. och Gustafsson i 7 år 3 m., hvarutom klgdne förklarades medb. förtroende förlustige under 12 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

Den 15:de. 49, 50. Mathilda Rosenlöfs och Samuel Rosenlöfs nådeansökningar afslogos.

51. Häktade A. Cederqvist mot kronolänsmannen B. Fär-ling, ang. åtal mot klgdn för dråp och misshandel. *S:t Mariac m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. $\frac{20}{6}$ 95, med stöd af 4 samt 11 och 13 §§ 21 kap. S. L. dömdes klgdn att straffas med tukthus, för dråpet å K. i 7 år och för misshandeln å B. i 1 år, och att förty, med anledning af stadgan-dena i 5 § 7 kap. S. L., undergå tukthusstraff i sammanlagdt 7 år 9 m. *J. D.*: ej ändring.

52. Poliskonstapeln B. Stendahl mot F. Pietala, ang. er-sättningsstalan mot klgdn för det han olofligen nedtagit en hägnad. *Borgå m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{7}{2}$ 94: Klagomålet gillades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{18}{9}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring i hufvudsaken.

53. Besvär af Maria Lehdesmäki öfver *Hauho m. fl. snrs Hrs* u. $\frac{3}{7}$ 93, gilladt af *Åbo Hfr.* g:m u. $\frac{9}{3}$ 95, dessmedelst klgdns man G. Lehdesmäki, som tidigare stälts under för-mynderskap, blifvit derifrån befriad. *J. D.* fann (efter omröst-ning) G. Lehdesmäki ej hafva anført tillräckliga skäl för bifall till ansökningen om hans befriande från ifrågakomna förmynder-skap, hvarföre sagda ansökning för närvarande förkastades.

Den 16:de. 54. J. Sivén mot kronolänsmannen F. Frostell, ang. stöld. *Hollola m. fl. snrs Hr.* u. 29/11 94: Klgdn sakfaldes för 1:sta resan tjufnad. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 27/4 95: besvärerna ej prövade. *J. D.*: ej ändring.

55. Besvär af O. Kjällmansson i ett lagfartsärende. *R:n i Helsingfors* u. 11/3 95: Alldenstund makar, enligt 3: 6 i lagen 15/4 89 om makars egendoms- och gäldsförhållanden, ej vore berättigade att under äktenskapet sig emellan sluta aftal om egendom i boet, kunde skdns åtkomst till gården ifråga icke anses giltig, hvarföre och då uppbud å olaga åtkomst, jembl. Kongl. förklaringen 14/3 1805, icke finge meddelas, skdns anhållan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn besv. sig, u. 21/6 95 och *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 56. Besvär af skarpskytten K. Aartola, hvars ansökan om eftergift i fullgörande af krigstjenst af *Uppbådsnämnden i Uleåborgs läns 1:sta uppbådskrets* g:m u. 17/6 95 förkastats. *Länenämnden i sagda län* u. 17/8 95 och *J. D.*: ej ändring.

Den 18:de. 57. Besvär af advokatfiskalen i Tullstyrelsen O. Karsten i mål, deri kofferdiskepparen F. Lindeman på åtalan af tullförvaltaren W. Johansson vid *R:n i Raumo* g:m u. 22/10 94 sakfäls för uraktlåtenhet att anlita kronolots. *Åbo Hfr.* ansåg i u. 22/1 95 besvärerna ej föranleda till ändring. *J. D.* fann (efter omröstning) det väl, enligt 3 mom. 6 § i reglementet för tullanstalterna och tullbevakningen af 18/1 88, hafva ålegat Johansson att hos vederbörande lotsfördelningschef anmäla, det Lindeman inkommit utan lots till Raumo, samt att åtalet emot Lindeman för denna försummelse rätteligen bort af lotsfördelningschefen eller annan dertill särskildt förordnad person utföras; dock som detta åtal allaredan blifvit på Johanssons anmälan vid *R:n* upptaget och afgjort g:m u., hvarmed Lindeman åtnöjts, fann K. S. klgdns besvär ej föranleda till ändring.

Den 19:de. 58. H. Hytönens nådeansökan afslogs.

59. E. Koskela mot F. Lågus m. fl. ang. ömsesidiga ansvarsyrkanden. *Alajärvi sns Hr.* u. 4/5 93: Klgdn, hvars talan ogillades, ådömdes ansvar för falsk angifvelse. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 19/4 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 60. J. Kekkonen mot Ida Rossi, ang. barnaunderhåll. *Suonenjoki sns Hr.* u. 2/2 94: Klgdn ålades slik skyldighet. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 24/5 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 22:dra. 61. Häktade M. Soisenlahti mot kronolänsmannen R. Wikström, ang. åtal mot klgdn för dråp m. m. samt mot M. Wiinamäki och T. Suojanen för delaktighet i slagsmål. *Parkano sns Hrs* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som i u. 27/5 95 fann

utredt vara, att klgdn vid ifrågakomna slagsmål med uppsåt, dock utan afsigt att dräpa, tilldelat A. Lindeman det slag i hufvudet, i följd hvaraf Lindeman, enligt attest öfver förrättad medikolegal besigtning å Lindemans lik, sedermera aflidit, samt strax efter berörda misshandel, utan laga skäl, anseende sig dertill berättigad på grund af det olofliga tillgrepp, för hvilket klgdn misstänkt Lindeman, bundit denne, utan att hafva så förfarit, som om laga häktning är föreskrifvet, äfvensom bortfört 2 i Lindemans ego befintliga seldynor, under antagande att desamma varit stulna, hvilka seldynor klgdn likväl sedermera återlemnad, samt att äfven Wiinamäki vid slagsmålet burit hand å Lindeman och Suojanen tagit del deri; i anseende hvar till och jemte det åtalet emot klgdn för utpressning förkastats såsom ostrykt samt utlåtande meddelats om det ansvar, hvar till Wiinamäki och Suojanen gjort sig förfallne, Hfr, med stöd af 1 mom. i 4 § och 1 mom. i 8 § 21 kap., 9 och 10 §§ 25 kap. samt 2 mom. i 14 § 16 kap. S. L., dömt klgdn att för dräpet å Lindeman straffas med tukthus i 7 år och för olaga fängslande hållas 3 m. i fängelse samt för egenhandsrätt böta 50 mk.; i följd hvaraf klgdn, med anledning af stadgandena i 5 § 7 kap. S. L. skulle i ena bot undergå tukthusstraff i 7 år 1 m. 20 d. *J. D.* fann det ej vara lagligen styrkt att klgdn under ifrågakomna slagsmål, hvari jemväl andra personer deltagit, tilldelat Lindeman det slag i hufvudet, hvaraf hans död, på sätt provincialläkarens intyg utvisade, varit en omedelbar följd, hvaremot det stannade klgdn till last att under berörda slagsmål hafva burit hand å och groft misshandlat Lindeman; i anseende hvar till och då ej utredas kunnat af hvilken utaf de i slagsmålet deltagande Lindemans död förorsakats, K. S. pröfvade rättvist döma klgdn, jeml. 9 § 21 kap. S. L., att härför hållas 4 år i tukthus, hvaremot i öfrigt fick vid Hfrs u. bero; och skulle klgdn i ena bot hållas 4 år 1 m. 20 d. i tukthus.

62, 63, 64. J. Wanhatalos och P. Syrjäläinens nådeansökningar biföllos på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94, hvaremot A. Herranens enahanda ansökning afslogs.

Den 23:dje. 65. O. Riipi mot M. Tepsell, ang. åtal mot klgdn för kräfvande af gulden gäld. *Sodankylä sns Hr.* u. ⁴/₁₂93: Klgdn bötfälles jeml. 9: 11 H. B. *Wasu Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁰/₈94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 24:de. 66. H. Simonen mot T. Wahlroos, ang. ansvarsyrkande mot klgdn, hvilken såsom pant emottagit en Wahlroos tillhörig och honom g:m tjufvahand fränhänd bössa, äfvensom åläggande för klgdn att återställa bössan. *Libelits sns Hr.* u. ¹⁷/₁₀93: Jemte det såväl Wahlroos' ansvarsyrkande som klgdns rekonventionstalan underkändes, förordnades, att sagda bössa skulle utan lösen till Wahlroos återställas. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn

besv. sig, u. $23/794$, ansåg Wahlroos' talan hafva innefattat tillvitelse om delaktighet i stöldbrott, som uppgifvits hafva egt rum inom Kontiolaks s:n, hvarföre och då brott och missgerningsmål lagenligen borde ransakas der gerningen gjord är, samt Hr. alltså icke varit behörig att med ifrågavarande mål, såvidt det samma afsåge Wahlroos' talan, sig befatta, Hfr., med upphäfvande af Hrs u., i sistantyddade del, undanröjt allt hvad Hr. derutinnan tillgjort samt, med anledning af stadgandena i 17: 32 R. B., sådant detta lagrum lyder i förordningen $20/11779$, berättigat Wahlroos, som uti sin till Hfr. ingifna förklaring derom förbehåll gjort, att sin talan i behörig ordning vid laga domstol anmäla och utföra; i öfrigt ej ändring. *J. D.* lät bero.

67. E. Karvonen mot kronolänsmannen K. Waenerberg, ang. oloflig handel med skedvatten. *Taivalkoski m. fl. snrs Hr.* u. $29/394$: Klgdn dömdes jeml. K. F. om handel med gift af $14/288$ att böta 10 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $8/994$: ej ändring. *J. D.* ej ändring.

68. J. Koukkari mot poliskonstapeln R. Lagerqvist, ang. ömsesidiga ansvarspåståenden. *Kurikka m. fl. snrs Hr.* u. $3/394$: Jemte det klgdns talan förkastades, dömdes klgdn, jeml. 1 och 6 §§ i K. F. $26/1166$ att för falsk angivelse böta 60 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $21/894$: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att, enär klgdn ej stannade till last att hafva emot bättre vetande utfört ofvanberörda åtal, de honom ådömda böterna jeml. 26: 4 S. L. nedsattes till 30 mk.

69. G. Ylihauta mot Ida Majjala, ang. barnaunderhåll. *Lappi m. fl. snrs Hr.* u. $6/294$: Klgdn åhvälfdes slik skyldighet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $27/1094$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

70. G. Widén mot kronolänsmannen B. Kempe, ang. åtal mot klgdn för oloflig ölutsänkning. *Somero m. fl. snrs Hr.* u. $7/294$: Klgdn dömdes med stöd af 18 § i K. F. $2/483$, ang. försäljning af maltdrycker, jemförd med motsvarande stadganden i K. F. $9/692$, innehållande särskilda förändringar i förstnämnda förordning, samt 3: 6 M. B., att böta för 1:sta resan oloflig ölutsänkning 75 mk och för sabbatsbrott 19 mk 20 p. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $27/1094$: Jeml. 3 § i promulgationsförordningen $19/1289$ och de af Hr. åberopade lagrum fick vid Hrs u. bero. *J. D.* (efter omröstning): Enär skildt straff för sabbatsbrott uti fall af förevarande beskaffenhet ej funnes utsatt i S. L. befriades klgdn från honom för sabbatsbrott ådömda böter; i öfrigt fick vid Hrs u. förblifva.

71. Häktade K. Selin mot stadsfiskalen J. Holmberg, ang. åtal mot klgdn för mened och mordbrand. *Rns i Björneborg* u.

hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. $28/8$ 95, med stöd af sista mom. 1 § 17 kap. och 1 mom. 4 § 34 kap. S. L. dömdes klgdn att för mened böta 500 mk samt för mordbrand hållas 4 år i tukthus och vara förlustig medb. förtroende i 6 års tid, hvilka straff af Hfr., jemlikt de i 5 § 7 kap. och 5 § 2 kap. S. L. stadgade grunder, sammanlagts sålunda, att klgdn skulle i ena bot undergå tukthusstraff i 4 år och 1 m., hvarjemte förordnats, att den klgdn ådömda förlust af medb. förtroende, enligt 14 § 2 kap. åberopade lag, borde genast inträda och utöfver tiden för frihetsstraffet fortfara under det ofvan för förlusten utsatta antal år. *J. D.* lät (efter omröstning) bero.

Den 25:te. 72. Besvär af borgmästaren F. Möller, ang. åtal mot klgdn för felaktigt förfarande i tjensten. *Wiborgs Hfr.* u. $24/8$ 95: Klgdn dömdes till 3 m. suspension. *J. D.*: ej ändring.

73. P. Helléns nådeansökan afslogs.

74. D. Suonio mot kronolänsmannen J. Cajan m. fl. ang. åtal mot klgdn för förfalskning och förolämpning. *Bräkylä sns Hrs.* u. underkastades dels i besvärs- dels i hemställningsväg *Wiborgs Hfr:s* granskning, hvarefter Hfr g:m u. $30/4$ 94 sakfälde klgdn för berörda brott. *J. D.*: besvären ej pröfvade.

Den 26:te. 75. Kronolänsmannen J. Hultin mot Anastja Jolkkonen, ang. ersättningstalan mot klgdn för det han executivt försålt ett parti utaf Jolkkonen med tillstånd af egaren till H. hemman derstädes lopsamladt och henne tillhörigt hö till gäldande af lösen för hennes son P. Kettunen tillkommande protokoll. *Kontiolaks sns Hr.* u. $12/12$ 93: Jolkkonens talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit Jolkkonen besv. sig, u. $28/10$ 94, fann någon utredning icke vara förestäld derom, att P. Kettunen, den tid då omförmälda 3 stafrum hö af Jolkkonen bergats, omhänderthaft sagda lägenhet till bebrukande, men deromot lagligen styrkt vara att Jolkkonen, efter dertill utverkadt tillstånd, för egen räkning inbergat omordade hö; i anseende hvar till och enär klgdn ej varit berättigad att, utan Jolkkonens begifvande, med qvarstad belägga höet för P. Kettunens gäld, Hfr. tillerkände Jolkkonen en skadeersättning af 6 mk. *J. D.*: ej ändring.

76. Besvär af K. Ylituomala m. fl. ang. beredning till klyfningsskifte. *Egod. R:n i Lappo s:n* u. $17/8$ 94: Särskilda ändringar i skiftesplaceringen föreskrefvos. *J. D.* lät bero.

Den 30:de. 77. Besvär af L. Schröder öfver *R:ns i Åbo* beslut $4/8$ 95, dessmedelst *R:n* i enlighet med flertalet borgenärers val, utsett A. Söderlund jemte annan person till gode män i Söderlunds konkurs. *Åbo Hfr.* u. $20/7$ 95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Som gäldenärs verksamhet såsom god man i egen konkurs icke öfverensstämde med den ställning gode

männen, såsom ombud för borgenärerne, i konkursförfarandet intaga till gäldenären, särskildt vid möjligen uppkommande tvister om konkursboet, samt Söderlunds utseende till god man sålunda jemväl kunde vara till förfång för klgdn, såsom borgenär i konkursen, fann K. S. väl, med föranledande af 73 § 2 mom. och 83 § mom. c. i Konkursstadgan, Söderlund, då klgdn för sin del sådant motsagt, icke hafva bort förordnas till ifrågavarande sysslande; men emedan inställedagen i konkursen varit utsatt till 19/10 95 och berörda uppdrag således upphört förföll vidare utlåtande i saken.

Den 31:sta. 78. K. Holmberg och G. Dannström mot stadsfiskalen O. Albrecht, ang. åtal mot klgdne för bedrägeri och mordbrand. *R:ns i Helsingfors* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. 18/7 95 dömde Holmberg, med stöd af 34: 1, 36: 2 och 7: 1 S. L., samt Dannström jeml. åberopade lagstadganden, jemförda med 5: 3 S. L., att hållas i tukthus, Holmberg 5 år och Dannström 1 år, samt att vara medb. förtroende förlustige, den förre under 5 och den senare under 2 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.* (efter omröstning): Saken lemnades jeml. 17: 32 R. B. till framtiden i brist på fullständig utredning.

79. P. Svensson mot K. Hallin m. fl., ang. ansvars- och ersättningsanspråk mot de senare för det de egenmäktigt satt sig i besittning af ett utaf klgdn arrenderadt stenbrott samt derifrån bortfört sten. *R:n i Helsingfors* u. 1/6 93: Som Hallin m. fl. icke gittat styrka, att dem skulle för någon viss tid tillagts nyttjorätt till ifrågavarande stenbrott, samt klgdn såsom arrendator af det villaområde, hvarest stenbrottet vore beläget, icke vidare velat medgifva Hallin m. fl. slik nyttjorätt, har R:n, med bifall till klgdns derutinnan gjorda påstående, vid vite förbjudit hans vederparter att från 1/7 93 begagna sig af merberörda stenbrott; men alldenstund af hvad i saken förelupit framginge, att Hallin m. fl. g:m aftal med förre innehafvaren af området erhållit rätt att använda stenbrottet samt att äfven klgdn, efter det han tillträdtt besittningen af nämnda område, åtminstone en tid tillåtit motparterne att begagna stenbrottet, förkastades klagomålet i öfrigt. *Åbo Hfr.*, dit parterna ömsesides besv. sig, u. 18/7 94: Emedan klgdn ej styrkt att Hallin m. fl. egenmäktigt satt sig i besittning af ifrågavarande stenbrott, utan tvärtom ådagalagd blifvit, att de med klgdns begifvande bearbetat detsamma, fann Hfr. skäl ej förekomma till ändring i R:ns u., såvidt angick klgdns ansvars- och ersättningspåståenden. Vidkommande Hallins m. fl:s besvär, fann Hfr. klgdns yrkande om deras skiljande från besittningsrätten till ifrågavarande stenbrott vara af tvistemåls beskaffenhet samt R:n, då den handlagt saken uti nästantydda del i sammanhang.

med klgdns rörande egenmäktigt förfarande utförda påståenden, hvilka åter vore af kriminell natur, hafva förfarit i strid med laga rättegångsordning, hvarföre Rns u., såvidt Hallin m. fl. vid vite förbjudits att vidare begagna merberörda stenbrott, upphäfdes och klgdn anvisades att sin talan härutinnan uti den för tvistemål stadgade ordning vid vederbörlig domstol i fall af fog utföra; hvarjemte klgdn ålades utgifva expenser. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att klgdn befriades från utgifvandet af rättegångskostnadsersättning och lemnades öppet att, i fall af fog, särskildt söka vederparternes förpligtande att utgifva ersättning för klgdn g:m afsaknaden af stenbrottet tillskyndad förlust.

80. R. Sauvola m. fl. mot sysslomännen i D. Nikkinens konkurs, ang. återvinning till konkursboet af en till klgdne medelst afhandling ²⁴/₃93 försäld ångkvarn m. m. *Mäntyharju sns Hr.* u. ¹¹/₁₂93: Käröålet bifölls. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, lät i u. ⁸/₁₀94, enär utredt blifvit att D. Nikkinen med förenämnda köpeafhandling ²⁴/₃93 afsett att förnärma sina fordringsgäres rätt, vid Hrs u. förblifva. *J. D.*: ej ändring.

81. Besvär af handelsfirman »J. Putkonens enka», ang. firmans af L. Kärkkäinen till *Wiborgs Hfr.* ingifna ansökan om förlängd fataljetid. *Hfr.* (u. ²⁶/₁95) upptog ej ansökningen till pröfning, enär Kärkkäinen ej styrkt sin befogenhet att å firmans vägnar föra talan i saken. *J. D.*: Emedan Kärkkäinens procura fullmakt, som enligt hvad i K. S. visats blifvit kungjord i landets officiella tidningar, jemväl innefattade bemyndigande för Kärkkäinen att vid alla domstolar föra firmans talan, blef Hfrs u. upphäfdt och *Hfr.* ålades upptaga ansökningen till pröfning och dermed lagligen förfara.

82. F. Karreinens nådeansökan bifölls på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

83. W. Brofeldts ansökan om M. Auvinens försättande-konkurs. *Sulkava sns Hr.* u. ¹¹/₂95: Skdns anhållan förkasta des. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn besv. sig, lät, enär skdns fordringsanspråk ej vore klart och ostridigt, vid Hrs u. förblifva. *J. D.* ej ändring.

November.

Den 1:sta. 1. I anledning af *Guvernörens i Tavastehus län* hemställa förordnade *J. D.*, att alldenstund A. K. blifvit ²⁰/₃95 dömd för brott att hållas 6 m. 22 d. i fängelse, borde det allmänna arbete, hvartill hon ¹⁴/₆95 dömts för lösdrifveri, jeml. 7

§ i K. F. ²/₄83 ang. lösdrifveri m. m., förfalla; i följd hvaraf A. K. skulle genast befordras till undergående af sagda fängelsestraff och, sedan hon detsamma utstått, å fri fot ställas. Beträffande R. M., skulle hon genast befordras att undergå det henne ådömda fängelse i 2 m. samt sedermera hållas till allmänt arbete så länge, som af den för henne bestämda arbetstiden för lösdrifveri då ännu återstod.

2. Johan Himanens nådeansökan bifölls jeml. Pardons-plakatet ²⁶/₁₁94.

3. Fängsliga E. Knut mot stadsfiskalen O. Albrecht, ang. åtal mot klgdn för stöld af en paletå värd 25 mk äfvensom för det hon ur en persons påhafda benkläder olofligen tilllegnat sig en bürs, värd 25 p., med deri förvarade 97 mk. *R:ns i Helsingfors* u. hemställt *lbo Hfr.*, som g:m u. ³/₉95 med stöd af 2, 5 och 8 §§ i 28 kap. S. L. dömdes klgdn, som tillföre 2 resor straffats för stöld, att för 3:dje gången tjufnad hållas i tukthus, för tillgreppet af omordade paletå 2 år och för stölden af börsen och penningarna, hvilket sistnämnda brott innefattade grof stöld, 4 år eller att således, jemlikt 5 § 7 kap. S. L., för begge brotten utstå tukthusstraff under sammanlagdt 5 år och 5 m. äfvensom derutöfver vara förlustig medb. förtroende under 7 år. *J. D.*: ej ändring.

Den 6:te. 4. Besvär af M. Tikkinen i mål, hvori kronolänsmannen V. Jankovskij, efter angivelse af klgdn, åtalat J. Tiainen m. fl. för brandanstiften. *Uukuniemi sns Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som medelst u. ²⁰/₂94, jemte det åtalet förkastades, fälde klgdn att jeml. 1 § i K. F. ²⁶/₁₁66 för falsk angivelse hållas 2 m. i fängelse. *J. D.* lät (efter omröstning) bero vid Hfrs u.

5. A. Eklöf mot kyrkoherden J. Snellman m. fl. och allmän åklagare, ang. åtal mot klgdn för oloflig bränvinsförsäljning och sabbatsbrott äfvensom rekonventionstalan af klgdn. *Wederlaks m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁰/₃93: Såväl åtalet mot klgdn som dennes rekonventionstalan förkastades, och Snellman ålades bl. a. utbetala ersättning åt konsistoriombudet i målet. *Wiborgs Hfr.*, dit Snellman och klgdn besv. sig, u. ⁹/₅94: ej annan ändring än att enär konsistoriombudets närvaro vid Rätten påkallats af klgdns ansvarspåstående mot Snellman, denne, med fästadt afseende derå att sagda yrkande förkastats, frikallades från ofvan-nämnda ersättningsskyldighet, hvilken åhvälfdes klgdn. *J. D.*: ej ändring.

6. Besvär af I. och P. Tiainen, ang. besittningsrätten till

$\frac{1}{2}$ Honkala kronohemman i Sääminge s:n. *Guvernören i St Michel* u. $\frac{11}{11}$ 93: Klgdnes ansökan om immission förkastades och P. J. Tiainen antogs till åbo. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{14}{5}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

7. Domkapitlet i Borgå stift mot E. Sahlstein, ang. fordran. *Rantasalmi m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{19}{6}$ 93: Domkapitlets talan förkastades såsom sentida. *Wiborgs Hfr.*, dit Domkapitlet väddat, dom $\frac{7}{4}$ 94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Målet återförvisades till Hr. Vidlyftigare referat i J. F. T.

8. L. Keränen mot H. Ståhlberg, ang. ömsesidiga ansvars-påståenden. *Hyrynsalmi m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{21}{10}$ 93: Klgdns talan underkändes på upptagna skäl, jemte det klgdn för falsk angivelse dömdes till 1 m. fängelse. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{25}{4}$ 94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Klgdns talan förkastades *såsom foglös*: i öfrigt ej ändring i Hfrs u.

9. J. Filipoff mot J. Kukkonen, ang. åtal mod klgdn för olofligt fiske. Klgdn invände, att han såsom borgare och gårdsegare i Joensuu, hvilken stad i egenskap af lägenhetsinnehafvare i P. by vore delaktig uti byns oskiftade fiskevatten, haft rätt till det öfverklagade fisket. *Kontiolaks sns Hr.* u. $\frac{16}{3}$ 94: Klgdn fäldes att böta 60 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{15}{6}$ 94: Klgdn, som icke ens påstått att han af Joensuu stad erhållit tillstånd att begagna stadens fiskerätt, dömdes jeml. 33: 13 S. L. att böta förenämnda belopp. *J. D.*, hvarest klgdn sökt ändring med bifogande af ett åt honom utfärdadt fastebref å $\frac{1}{12}$ af hemmanet N:o 16 i P. by, befriade klgdn från ansvar i målet, enär han på grund af sagda fastebref kunnat tro sig vara berättigad till det öfverklagade fisket; beträffande klgdn i saken åhlwälfld ersättningsskyldighet fick deremot vid Hfrs u. förblifva.

Den 7:de. 10. I. Korhonens m. fls resningsansökan afslogs.

11. E. Tupakkas m. fls besvär i mål, rörande besittningsrätten till $\frac{1}{4}$ af kronohemmanet N:o 1 i Torikka by af Wiborgs s:n. *Guvernören i Wiborgs län* antog g:m u. $\frac{3}{3}$ 94 M. Pankka till åbo. *Wibors Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{17}{6}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

12. D. Nio mot särskilda hans borgenärer, ang. åtal mot klgdn för lättsinnig konkurs. *Vulkeala sns Hr.* dom $\frac{18}{4}$ 95: Klgdn sakfäldes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn väddat, dom $\frac{13}{7}$ 95: ej ändring. *J. D.*: besvärén sentida, pröfvades icke.

Den 8:de. 13. M. Bom mot stadsfiskalen A. Mesterton, ang. åtal mot klgdn, som innehade utminuteringsrätt, för det hon äfven sabbatstid försålt öl till afhemtning. *R:n i Helsingfors dels* beslut $\frac{30}{1}$ 94 dessmedelst klgdns anhållan om föreställande

af bevisning rörande uppgifna omständigheter afslogs, *dels* u. 27/2 94: Klgdn sakfäldes jembl. 7 och 8 §§ 3 kap. M. B. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 5/12 94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Klgdn vore icke lagligen öfvertygad att under den tid ifrågavarande åtal omfattade hafva försålt öl medan sabbat pågått, hvarföre åtalet förkastades.

14. D. Siltanen mot kronolänsmannen J. Backberg, ang. åtal mot klgdn för det denne i slutet af år 85 begagnat sig af flyttningsbetyg, med vetskap om att detsamma var falskt. *Ori-mattila m. fl. snrs Hrs.* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. 24/5 94 dömde klgdn att för förfalskningsbrott böta 76 mk 80 p. *J. D.*: Emedan klgdn för sagda brott, som uppgifvits hafva blifvit föröfvadt i slutet af år 85, icke tilltalats inom 2 år derefter, fann K. S. åtalet, enligt 1 § 4 mom. 8 kap. och 4 § senare mom. 36 kap. S. L. samt 6 § 4 mom. i Promulgationsförordningen 19/12 89, numera böra förfalla, hvarföre Hfrs yttrande beträffande klgdns skuld och ansvar i saken undanröddes.

Den 9:de. 15. Besvär af K. Löfströms enka M. Löfström och I. Takala, hvardera för sig, ang. åtal mot Takala för falsk angivelse. *Ylihärmä m. fl. snrs Hr.* u. 8/11 92: Takala sakfäldes. *Wasa Hfr.*, dit parterna besv. sig, u. 2*/6 94: ej ändring. *J. D.*: Målet återförvisades.

16. H. Lappeteläinen mot kronolänsmannen J. Jauhiainen, ang. åtal mot klgdn för förfalskning. *Pielavesi m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. 2/6 94 med stöd af 1 mom. 4 § 36 kap. S. L. dömde klgdn att hållas 2 år i tukthus samt att derutöfver under 5 år vara förlustig medb. förtroende. *J. D.*: Klgdn dömdes, med hänsyn till i målet förekommande synnerligen förmildrande omständigheter, att hållas 1 år i fängelse.

17. Sjömannen E. Berlin mot sjökaptenen G. Snellman, ang., såvidt målet fullföljts, rekonventionstalan mot klgdn, hvilken angifvit Snellman för det denne såsom befälhafvare å ångfartyget Heros underlåtit att, ehuru sådant varit möjligt, berga det i sjönöd stadda manskapet å en jala, som påträffats i öppen sjö utanför Hangö. *R:n i Kristinestad* u. 6/11 93: Emedan klgdn med sannorlika skäl styrkt sin angivelse, blef åtalet mot honom underkändt. *Wasa Hfr.*, dit Snellman besv. sig, u. 31/7 94: Enär klgdn ej kunnat styrka, att Snellman i ett eller annat afseende åsidosatt sin skyldighet att lemna förenämnda jala och dess besättning sådan hjälp, han utan fara för sig och sitt fartyg jemte dess besättning kunnat åstadkomma, dömdes klgdn, jembl. 26: 4 S. L. att för ostyrkt angivelse, som dock icke skett emot bättre vetande, böta 150 mk. *J. D.* (efter omröstning): Som ådagalagdt blifvit, att flertalet af besättningen å Heros delat samma uppfattning som

klgdn att Snellman icke gjort alt hvad kunnat göras för besättningens å ifrågavarande jala räddning, blef, med upphäfvande af Hfrs u., vid R:ns u. beroende.

Den 11:te. 18. Besvär af O. Juvonen i mål ang. klander af verkställdt klyfningskifte af Juhola hemman i Maljasalmi by af Kuusjärvi kapell. *Egod. R:n i sagda kapell förklarade g:m u. 10/6 94* särskilda tillandningsmarker hafva obehörigen indragits i klyfningskiftet, hvarföre rättelse föreskrefs. *J. D.* lät bero.

19. G. Eränen mot kronolänsmannen K. Sparfvén, ang. åtal mot klgdn för olaga näring. *Ikalis sns Hr. u. 27/2 94*: Klgdn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 17/11 94: ej ändring: *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 20. O. Kinnunen m. fl. mot kronolänsmannen K. Jurvelius, ang. åtal mot klgdne för oloflig försäljning af bränvin och öl. *fvertornei sns Hr. u. 10/11 93*: Klgdne sakfaldes jeml. 27, 34 och 47 §§ i K. F. 9/6 92, ang. bl. a. försäljning af bränvin samt 18 och 20 §§ i K. F. af samma dag, innefattande ändring af förordningen 2/4 83, om försäljning och utskänkning af maltdrycker. *Wasa Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. 24/11 94: Jeml. 35 och 47 §§ i K. F. 16/7 86, ang. bl. a. försäljning af bränvin, samt 18 § i K. F. 2/4 83 fick vid Hrs u. bero. *J. D.*: ej ändring.

21. Besvär af kronofogden Hj. Lang rörande dennes nedan-omförmälda klagan. Sedan K. S. g:m u. 20/6 92 fält förre bonden W. Kohvakka till böter, hvilka vid bristande tillgång borde försonas med 22 d. fängelse vid vatten och bröd, samt Kohvakka nödgats under en tid af 6 d. längre än vederbort afsitta nämnda böter, hvilket åter berott derpå, att vederbörande kronolänsmän, som fått emottaga K. S:s u. jemte bekräftad öfversättning till finska språket, tecknat förpassningen å en styrkt afskrift af nämnda öfversättning, deri förvandlingsstraffet upptagits till 28 d. fängelse vid vatten och bröd, hade Guvernören i S:t Michels län, på anhållan af Prokuratorsembetet, erinrat klgdn att för framtiden tillse, det förenämnda förfaringssätt vid utslags befordrande till verkställighet ej vidare komme att inträffa, hvarefter Guvernören i anl. af klgdns anhållan om undervisning i afseende å anförande af besvär öfver Guvernörens åtgärd, uti res. 25/7 94 förklarar nämnda erinran ej utgöra sådan föreställning, hvarom förmåles i Manifestet 15/8 30, ang. utmärkelsetecken för oförvitlig tjenst. *Wi-borgs Hfr.*, der klgdn anført klagomål öfver Guvernörens förberörda åtgärd, u. 10/12 94: Emedan det ålegat klgdn att vaka der-öfver att K. S:s omförmälda u. blefve behörigen verkställdt, ty och då Guvernören med den klgdn tilldelade varning afsett, det Guvernören velat allvarligen erinra klgdn att han borde för fram-

tiden ställa sig Prokuratorsemetets i saken uttalade uppfattning till efterrättelse, samt Guvernören jemväl förklarar, att sagda varning icke komme att hafva annan påföljd för klgdn, ansåg Hfr. denne hafva saknat skäl för sin omordade klagan, hvarföre den samma lemnades utan vidare afseende. *J. D.*: ej ändring.

Den 13:de. 22. O. Isotalo mot A. Karlsdotter, ang. barna-
underhåll. *Piikkis m. fl. snrs Hr.* u. $7/4$ 94: Klgdn ålades slik
skyldighet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $30/11$ 94: ej ändring.
J. D.: Klgdn ålades värjemålsed.

Den 15:de. 23. J. Kärri mot H. Heikkilä, ang. åtal mot
klgdn för det denne, som innehade Kärri benämnda, Heikkiläs
hemman underlydande torp, gjort sig skyldig till skogsåverkan
derstädes. *Sastmola m. fl. snrs Hr.* u. $9/9$ 93: Klgdn fäldes
jeml. 34, 37 och 46 §§ i Skogslagen $3/9$ 86 att för 1:sta gån-
gen skogsåverkan böta 75 mk, samt ålades utgifva ersättning.
Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. $15/3$ 94: Enär Heikkilä ej ens
gittat påstå att de träd, klgdn afverkat, af honom användts till
annat än Kärri torps behof, befriades klgdn från utgifvandet af för-
berörda ersättning; i öfrigt ej ändring. *J. D.* (efter omröstning):
ej ändring.

24. Besvär af hofrättsassessorn J. Serlachius i nedannämnda
mål. Efter det D. å sin för tiden fängsliga syster H:s vägnar vid
Hr. i Korpilahti s:n utfört talan om åläggande för T., såsom för-
myndare för R., att utgifva bidrag till underhållet af det barn, hvar-
med R. lägrat H., samt bemålde Rätt, under klgdns ordförandeskap,
medelst u. $20/2$ 94 godkänt sagda talan, har T. enligt meddelad
undervisning g:m vad dragit saken till *Åbo Hfr.*, som i u. $5/2$ 95
yttrade: Hfr. anser D:s i målet utförda talan, såsom grundande sig
å en i lag med straff belagd handling, vara af sådan beskaffenhet att
klgdn, i strid med 25: 5 R. B., j:frd med K. F. $27/4$ 68, icke egt be-
fogenhet att af T., då han emot Hrs u. anmält missnöje, taga
vad, utan bort anvisa T. att g:m besvär i Hfr. deri söka ändring,
hvidan Hrs nyssnämnda förfarande af Hfr. ogillas; dock som T.
emellertid inom föreskrifven tid till Hfr. inlemn timeringsansök-
ning, den D. varit i tillfälle att bemöta, har Hfr., till undvikande
af vidare omgång, tagit målet under pröfning; och jemte det vid
Hrs motvädjade u. kommer att bero, ålägges klgdn att, vid an-
fordran, till T. återställa den af honom uppburna vadeskillingen.
Uti detta Hrs u., såvidt klgdn derigenom ålagts återbetala sagda
vadeskilling, har klgdn i underdånighet sökt ändring på den
grund att förenämnda talan om barnaunderhåll vore af tvistemåls
beskaffenhet och Hrs förfarande att emottaga vad i saken således
riktigt. *J. D.*: Som Hfrs åtgärd att förklara omförmålda mål
vara af brottmåls beskaffenhet och klgdn i följd deraf skyldig

att återbära vadeskillingen icke berörde klgdns enskilda rätt, samt klgdn förty icke vore befogad att söka rättelse i Hfrs u., upp-
togos besvären ej till pröfning. (En ledamot förklarade sig be-
redd att pröfva besvären).

Den 16:de. 25. Kronolänsmannen E. Pehrmand mot A. Laamanen m. fl. ang. åtal mot desse för det de främjat af A. Nikulainen begången förbrytelse mot bränvinsförfattningen. *Jok-
kas sns Hr.* u. ²⁰/₁₁93: De tilltalade hade väl på Nikulainens
bröllop, å dennes vägnar, åt gästerne utskänkt bränvin; men
emedan det ej blifvit styrkt att de härför fordrat eller erhållit
någon ersättning förkastades åtalet. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn
besv. sig, u. ²⁷/₇94: Enär det icke blifvit visadt att de tilltalade
varit delaktige uti ofvansagda Nikulainen tillräknade förbrytelse,
blef vid Hrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

26. G. Selin mot K. Karlvik, ang. åtal mot klgdn för åver-
kan å P. torp, underlydande Karlvik hemman. *Laukas sns Hr.*
u. ²⁹/₁₁93: Klgdn dömdes jeml. 34 och 37 §§ i Skogslagen
³/₈₆ att böta 51 mk samt ålades utgifva ersättning. *Wasa Hfr.*,
dit klgdn besv. sig, u. ¹⁷/₇94: Jeml. 2 mom. 1 § 33 kap. S. L.
fick vid Hrs u. bero. *J. D.*: Med afslående af klgdns anhållan
om målets återförvisande lät K. S. vid Hfrs u. förblifva.

27. Maria Saxberg mot kronolänsmannen J. Saxén, ang.
åtal mot klgdn för oloflig bränvinsförsäljning. *Keuru m. fl. snrs
Hr.* u. ²⁷/₂94: Klgdn fälades med stöd af 35 § i K. F. ⁹/₆92,
ang. bl. a. bränvinsförsäljning, att för 4:de resan slik förbrytelse
hållas 10 m. i fängelse samt att utgifva stadgad afgift. *Wasa Hfr.*,
dit klgdn besv. sig, u. ²⁷/₂94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

28. Kronolänsmannen J. Saxén mot A. Kauppila, ang. åtal
mot Kauppila för stöld eller alternativt för det han gömt och nött
stulen egendom. *Keuru m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁵/₂94: Åtalet för
stöld förkastades såsom ostyrkt, och Kauppila fälades jeml. 49: 1
M. B. att för handel med misstänkt person böta 19 mk 20 p.
Wasa Hfr., dit klgdn besv. sig, u. ²⁴/₈94: ej ändring. *J. D.*:
ej ändring.

Den 18:de. 29. Kronolänsmannen J. Moberg m. fl. borge-
närer i F. Åstbergs konkurs, ang. åtal mot Åstberg för svek och
bedrägeri emot dennes fordringsegare. *Bjerno sns Hrs* u. hem-
ställt *Åbo Hfr.*, som medelst u. ²²/₈94 fann Åstberg väl hafva
uraktlåtit att såsom ske bort uti sin boförteckning upptaga sär-
skild lösegendom, men denna uraktlåtenhet, enär af sagda lösören
egendom till ett värde af 1,000 mk motsvarat den enahanda
summa Åstbergs hustru g:m åberopadt äktenskapsförord tillagts
samt den öfriga omförmälda egendomen vid konkursens början
varit dels imättagen för Åstbergs gäld och i kronolänsmannen

Mobergs värjo, dels pantsatt hos uppgifna personer, likväl icke kunna tagas Åstberg till last såsom svek och bedrägeri mot hans borgenärer; hvarföre åtalet mot Åstberg af Hfr. förkastades. *J. D.*: ej ändring.

30. C. Carstens mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. åtal mot klgdn för det denne, medan han haft anställning å postkontoret i Åbo, olofligen tillgripit särskilda till postbefordran öfverlemnade försändelser och penningebelopp. *R:n* i Åbo förklarade g:m u. 27/6 95 klgdn, hvilken vore fullt tillräknelig för sina handlingar, stanna till last sådan brottslighet, som emot honom ofvan angifvits; i anseende hvar till *R:n*, med stöd af 3 § i Promulgationsförrordningen 18/12 89, 1 §, 2 och 4 mom. 2 § samt 8 § 28 kap., 14 § 40 kap. och 5 § 36 kap. S. L., dömde klgdn att hållas för grof stöld af M. Simontaivals penningebref och för enahanda tillgrepp ur 5 andra personers bref 3 år i tukthus för en hvar af dessa stölder och för undanskaffande af V. Grönroos' bref med deri liggande värdelösa sedel 1 år i fängelse äfvensom för förfalskningen af de 6 förstnämndes namn 1 år i tukthus för en hvar af dessa förfalskningsbrott; och borde dessa klgdn ådömda frihetsstraff, med iakttagande af stadgandet i 7: 5 S. L., sammanläggas, hvadan klgdn komme att i ena bot hållas 15 år i tukthus samt under 15 år utöfver tiden för frihetsstraffet vara förlustig medb. förtroende; hvarjemte klgdn ålades utbetala särskilda ersättningar. Åbo *Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 4/9 95: ej annan ändring än att straffet för de klgdn till last tagna stölderna och förfalskningsbrotten af Hfr. bestämdes till 1 års tukthus för ett hvar af sagda brott; och enär omordade tukthusstraff borde sammanläggas med det klgdn ådömda fängelsestraffet af 1 år för undanskaffande af V. Grönroos bref, skulle klgdn, med anledning af 7: 5 S. L., i ena bot hållas 8 år i tukthus, hvarhos klgdn förklarades medb. förtroende förlustig under 10 års tid. *J. D.*: ej ändring.

31. Kronolänsmannen E. Masalin mot P. Sairanen, ang. åtal mot Sairanen för det denne, såsom husbonde å sin faders hemman, tillåtit oloflig bränvinsförsäljning. *Savonranta sns Hr.* u. 6/6 93: Sairanen sakfaldes. *Wiborgs Hfr.*, dit Sairanen besv. sig, u. 13/4 94: Utredt att Sairanen varit medveten om förberörda, K. tillräknade förseelse; men emedan det icke vore styrkt att Sairanen för tiden innehaft husbondeväldet å förenämnda lägenhet, ty och då vid sådant förhållande något brottsligt förfarande i saken ej kunnat läggas Sairanen till last, blef åtalet förkastadt. *J. D.*: ej ändring.

Den 19:de. 32. Bruksförvaltaren E. Kukowsky mot A. Koi-vistoinen, ang. ersättningstalan mot klgdn för oloflig skogsafverk-

ning å Koivistoinens hemman tilltydande S. jordområde. *Suonenjoki sns Hr.* u. $\frac{3}{2}$ /₉₄: Klgn ålades i fordradt afseende utgifva 222 mk 50 p. *Wiborgs Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. $\frac{27}{9}$ /₉₄: Emedan hvarken i målet åberopadt kontrakt innehölle eller det eljes blifvit utredt att S. jordområde hörde till de egor, från hvilka klgn berättigats afverka skog, blef vid Hrs slut beroende. *J. D.*: ej ändring.

33. J. Jääskeläinen mot poliskommissarien G. Freyberg, ang. åtal mot klgn för det han å Wiborgs salutorg olofligen från lass försålt färskt kött. *Poliskammaren i Wiborg* u. $\frac{8}{2}$ /₉₄: Jeml. 35 § i den för staden gällande polisordning $\frac{14}{12}$ /₈₈ fälades klgn att böta 20 mk. *Guvernören i Wiborgs län*, dit klgn besv. sig, u. $\frac{28}{4}$ /₉₄: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 22:dra. 34, 35. Nådeansökningar af G. Halin och J. Majjanen biföllos på grund af Pardonspakatet $\frac{26}{11}$ /₉₄.

36. A. Lindstedt mot H. Koskinen, ang. önsesidiga ansvarspåståenden. *R:n i Tammerfors* u. $\frac{25}{11}$ /₉₃: Klgn dömde jeml. 12 § och 3 mom. 16 § i K. F. $\frac{28}{11}$ /₆₆, ang. misshandel, samt 7 § och 2 mom. 9 § i K. F. af samma dag, ang. ärekränkning, att böta för misshandel å person 45 mk och för ärekränkning 30 mk; och jemte det klgns rekonventionstalan underkändes, ålades klgn ersätta Koskinens rättegångskostnad med 250 mk. *Abo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. $\frac{19}{9}$ /₉₄: ej ändring. *J. D.*: ej ändring i öfrigt utom att beloppet af de Koskinen ofvan tilldömda expenserna nedsattes till 120 mk.

37. Gränsefiskalen E. Langs underd. ansökan att af nåd varda befriad från erläggandet af honom för olaga husransakan och falsk angifvelse ådömda böter biföllos.

Den 23:dje. 38. Fängsliga Anna Mäkelä mot t. f. kronolänsmannen S. Jägerroos, ang. åtal mot klgn för mordbrand. *Korpilahti sns Hrs* u. hemställt *Abo Hfr.*, som g:m u. $\frac{2}{9}$ /₉₅ med stöd af 34: 1 S. L. dömde klgn att hållas 6 år i tukthus och vara förlustig medb. förtroende i 9 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

39. Besvär af P. Juvakka m. fl. ang. åbo- och besittningsrätten till $\frac{1}{2}$ kronohemmanet N:o 5 i Armola by af Lappvesi s:n. *Guvernören öfver Wiborgs län* antog medelst u. $\frac{15}{2}$ /₉₄ klgdne till aboer, mot skyldighet att till H. Juvakkas rättsinnehafvare erlägga lösen, om hvars belopp parterne, i händelse godvillig öfverenskommelse ej kunde träffas, egde särskildt tvista. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{15}{10}$ /₉₄: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

40. Besvär af Kanslirådet A. Liljenstrand, åtalad för försummad lagfart. *R:n i Tammerfors* u. $\frac{31}{7}$ /₉₄: Klgn sakfälades. *Abo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. $\frac{22}{11}$ /₉₄: ej ändring. *J. D.*:

Som klgdn numera aflidit komme, jemte det domstolarnas i saken meddelade u. undanröddes, ifrågavarande åtal att förfalla.

41. M. Stigell mot H. Nykänen, ang. åtal mot klgdn för egenmäktigt förfarande. *R:n i Helsingfors* u. ¹¹/₇94: Klgdn sakfäldes och ålades utgifva rättegångskostnadsersättning. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁵/₁₁94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 25:te. 42. Besvär af stadsfiskalen A. Mesterton och häktade J. Hyvärinen, ang. åtal mot denne för dråp å hans hustru Wendla Hyvärinen. *R:ns i Helsingfors* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. ²⁰/₇95 dömde Hyvärinen att, jeml. 21: 1 S. L., för mord hållas i tukthus under sin återstående lifstid samt för alltid vara förlustig medb. förtroende. *J. D.*: ej ändring (2 ledamöter ansågo Hyvärinen till följe af bristande utredning ej kunna åt saken fällas).

43. Kronolänsmannen A. Ylönen och poliskonstapeln O. Hämäläinen mot W. Himanen, ang. misshandel. *Kristina snrs Hr.* u. ¹⁸/₄94: Utredt att Hämäläinen ³⁰/₁₀93, då han enligt order häktat Himanen för särskilda emot denna angifna brott, slagit Himanen med en vidja, utan att deraf likväl någon åkomma följt, äfvensom att klgdne påföljande dag, vid det de belagt Himanen med handjärn, i en vilja och gerning misshandlat Himanen, så att honom tillskyndats blånader och blodrispor i ansigtet; i anseende hvar till Hr., jeml. 12 och 16 §§ i K. F. ²⁶/₁₁66, ang. bl. a. misshandel å person, dömde klgdne att hvardera böta 50 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ¹⁸/₁₀94: Klgdne vore förfallne att jeml. 3 § i Promulgationsförrordningen ¹⁹/₁₂89 samt 21: 12 och 40: 22 S. L. böta Ylönen 50 mk samt Hämäläinen för det han ³⁰/₁₀93 våldfört sig å Himanen 25 mk och för dennes misshandling påföljande dag likaledes 25 mk med tillhoppa 50 mk; i öfrigt ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

44. K. Helenius mot F. Vähäanttila, ang. åtal mot klgdn för djurplågeri. *Ulfaby m. fl. snrs Hr.* u. ²²/₃94: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁶/₁₂94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

45. J. Sälli mot W. Nordling, ang. åtal mot klgdn för ätjorskada. *S:t Mariae m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁶/₂94: Klgdn, hvars häst förorsakat skada å Nordlings hafreåker, sakfäldes och åhvälfdes ersättningsskyldighet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁹/₁₂94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Emedan klgdnen i frågakomna häst, då öfverklagade betesskada egt rum, stått under vårdnad af ett klgdnes tjenstehjon, samt klgdn vid sådant förhållande ej gjort sig skyldig till sådan försummelse i hästens efter-syn, som honom af domstolarna tillräknats, blef klgdn, jeml. 2 §

i K. F. ¹⁹/₁₂64 om egofred, befriad från böter och ersättnings-skyldighet.

Den 27.de. 46. Besvär af häktade H. Sutela, anklagad för 4:de resan stöld m. fl. förbrytelser vid nedannämnda domstolar, nämligen:

a) *Wiborgs sns Hr.*, som g:m u. ¹⁰/₄94 förklarade klgdn förvunnen om stöld hos markisinnan de Traversay och fröken Prang, men öfverlemnade åt Puumala sns Hr., dit målet förvisades, eller den domstol som sist i saken dömde att i ett sammanhang utsätta ansvaret äfven för nämnda brott.

b) *Puumala sns Hr.*, som medelst u. ²/₈94 förklarade klgdn förfallen att, jembl. 5 och 8 §§ 28 kap. S. L., för 4:de resan stöld (af egendom, värd 293 mk) och dervid föröfvadt inbrott hållas 6 år i tukthus samt derhos vara medb. förtroende förlustig under 12 år; hvarefter målet förvisades till

c) *Pieksämäki sns Hr.*, hvarest klgdn g:m u. ¹⁰/₉94 förklarades vara öfvertygad att hafva fränhändt W. K. en häst, som gått i bete ute å marken, samt derefter, under fortsättning af sin brottslighet, från uthus, hvilket dock icke visats hafva varit läst, en J. K. tillhörig kärra; hvarföre klgdn, i stöd af 5, 7 och 8 §§ 28 kap. S. L. vore förfallen att för 4:de resan tjufnad hållas 6 år i tukthus, samt dessutom vara förlustig medb. förtroende under så lång tid Hankasalmi sns Hr., der klgdn jemväl angifvits för tjufnad, hvarom ransakning då ännu icke försiggått och till hvilken domstol målet förty hänskjutits, eller den Rätt, hvarvid klgdn sist lagfördes, komme att bestämma.

d) *Hankasalmi sns Hr.*, som medelst u. ¹/₁₁94 förklarade klgdn förvunnen om stöld af egendom till ett värde af 240 mk och förty jembl. 5 och 8 §§ 28 kap. S. L. förfallen att för 4:de resan stöld hållas 6 år i tukthus, samt dessutom vara förlustig medb. förtroende under så lång tid, som af R:n i Helsingfors eller den domstol der klgdn sist lagfördes skulle bestämmas.

e) *R:n i Helsingfors*, der klgdn angifvits att hafva sig till nytta användt ett för annan person utfärdadt intyg, utlät sig medelst u. ⁴/₁95, att alldenstund den emot klgdn gjorda angifvelsen återkallats samt åklagaren förmält sig vid sådant förhållande sakna anledning att taga sig talan i målet, fördenskull förföll alt yttrande i anledning af nämnda angivelse; men emedan vid undersökningen yppats att klgdn inom Jyväskylä s:n begått tjufnad, för hvilket brott han ännu icke blifvit lagförd, samt anledning förekom att förmoda det annan person varit uti berörda brott delaktig och kunde g:m skeende undersökning upptäckas, ty blef målet, i stöd af 10: 21 R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. ⁴/₃73, förvisadt till sagda m. fl. snrs Hr. samt åt nämnda Rätt,

eller den domstol, der klgdn sist lagfördes, öfverlemnadt att vid utsättande af det ansvar som ytterligare kunde klgdn ådömas, jeml. de i 7 kap. S. L. stadgade grunder sammanlägga jemväl de straff, till hvilka klgdn redan i målet ansetts förfallen.

f) *Jyväskylä m. fl. snrs Hr.*, som g:m u. ³⁰/₃ 95 dömde klgdn att för 4:de gången stöld, begången medelst inbrott och hvarvid egendom till ett värde af 260 mk tillgripits, jeml. 28: 5 S. L. hållas 6 år i tukthus; och som härtill komme: att klgdn medelst Hrs i Wiborgs s:n förberörda u. ¹⁰/₄ 94 förklarats vara öfvertygad om den hos markisinnan de Traversay och fröken Prang föröfvade stöld, hvarvid egendom till ett värde af 10,788 mk 65 p. tillgripits (deraf 400 rubel ännu saknades) och härför förfallen till ansvar, hvilket borde utsättas af den Rätt som sist i saken dömde, samt Hr. fann klgdn böra för denna stöld undergå 8 års tukthusstraff; att klgdn dessutom förklarats förfallen af Puumala sns Hr. till 6 års tukthus och 12 års förlust af medb. förtroende under så lång tid, som komme att utsättas af den Rätt, vid hvilken klgdn sist lagfördes, af Hankasalmi sns Hr. till 6 års tukthusstraff och förlust af medb. förtroende under så lång tid, som af den domstol, der klgdn sist lagfördes, komme att utsättas, äfvensom att klgdn ännu icke utstått något af nämnda straff; alltså fann Hr., jeml. de i 7: 5 S. L. stadgade grunder för sammanläggning af straff, klgdns ansvar för ofvanomförmälda brott böra sålunda uträknas, att det straff af 8 års tukthus, hvartill klgdn dömts för den af Wiborgs sns Hr. honom tillräknade tjufnaden borde tillökas med ²/₃ af de tukthusstraff, som ådömts klgdn af öfrige Häradsrätter och klgdn sålunda för samtliga sina brott böra straffas med tukthus i 24 år; men som frihetsstraff på viss tid icke finge ådömas för längre tid än 15 år, dömdes klgdn att för samtliga ofvanuppräknade brott hållas 15 år i tukthus äfvensom vara förlustig medb. förtroende i 15 år. Detta u. har hemställts *Wasa H/rs* pröfning; hvarefter *Wiborgs Hfr.*, till hvilken Häradsrätternes i Wiborgs, Puumala, Pieksämäki och Hankasalmi snrs tingslag förrättningar i saken i afseende å granskning öfverlemnats, medelst u. ¹⁵/₅ 95 funnit klgdn vara öfvertygad om hvad Wiborgs sns Hr. tillräknat honom samt förty enligt 5 och 8 §§ 28 kap. S. L. förfallen att hållas 8 år i tukthus, samt dessutom vara medb. förtroende förlustig under viss tid; med hvilken ändring bemålde Hrs u. i alt öfrigt gillats; och jemte det vid Hrs i Puumala s:n u. fått förblifva i öfrigt utom såvidt Hr. utsatt tiden, hvarunder klgdn förverkat medb. förtroende, emedan dylik straffpåföljd borde bestämmas i ett sammanhang med de straff, hvilka klgdn slutligen ådömdes, har Hfr., vid pröfningen af den klgdn vid Pieksämäki sns Hr. tillräknade brottslighet, fun-

nit klgdn, såsom lagligen öfvertygad om hvad emot honom vid nästnämnda Hr. påbördats, jeml. af Hr. åberopade lagstadganden vara förfallen att hållas i tukthus för tillgreppet af W. K:s häst 6 år samt för stölden hos J. K. 4 år samt att derhos hafva förverkat medb. förtroende under viss tid, hvaremot vid sagda u. i öfrigt skulle bero; och hvad anginge Hankasalmi sns Hrs u. gillades detsamma jemväl i öfrigt, utom såvidt Hr. underkänt H. K:s och P. R:s (hvilka blifvit inkallade att i saken höras) ersättningsanspråk, i hvilket afseende dem tilldömdes resp. 39 mk 48 p. och 38 mk 40 p. att gäldas af allmänna medel med återbetalningsskyldighet för klgdn. Sedermera har Rns i Helsingfors u. i afseende å granskning delgifvits Åbo Hfr., som g:m u. 22/3 95 låtit vid Rns berörda u. bero.

Efter det Hofrätternes i Wiborg och Åbo u. meddelats *Wasa Hfr.*, har sist bemälde Hfr. g:m u. 16/7 95 funnit klgdn vara förvunnen om ofvanomförmälda af Jyväskylä m. fl. snrs Hr. honom tillräknade stöld, men det deremot icke vara styrkt att klgdn dervid begått inbrott; i anseende hvartill Hfr. pröfvat rättvist, jemte det klgdn från åtalet i nästnämnda del frikänts, i stöd af 5 § 3 mom. samt 8 § 28 kap. S. L. döma klgdn, som förut blifvit afstraffad för 3:dje resan tjufnad, att för 4:de resan sådant brott hållas 4 år i tukthus sanit vara medb. förtroende förlustig under viss tid; och har Hfr., vid sammanläggningen af de straff, hvartill klgdn blifvit dömd för ofvanomförmälda brott, funnit honom, jeml. 7: 5 S. L., vara förfallen att undergå tukthusstraff i 27 år och 6 m., men klgdn, enl. de i sistnämnda § af S. L. stadgade grunder, böra i ena bot umgälla sina brott med tukthusstraff i 15 år; hvarjemte klgdn förklarades förlustig medb. förtroende under en tid af jemväl 15 år utöfver strafftiden; i öfrigt blef vid Jyväskylä m. fl. snrs Hrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

Den 28:de. 47. J. Rosendahl mot stadsfiskalen J. Holmberg, ang. sabbatsbrott. *R:n i Björneborg* u. 25/1 95: Klgn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 29/6 95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

48. Kronolänsmannen A. Hublin mot H. Purhonen ang. åtal mot den senare för brandanstiften i svikligt syfte. *Björkö m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som medelst u. 14/11 94 förkastade åtalet såsom ostrykt. *J. D.*: ej ändring.

49. Besvär af vicelandtmätaren I. Lindberg, ang. af honom verkställd hemmansklyfning. *Egod. R:n i Wiborgs län* upphäfde g:m u. 27/10 94 förrättningen och ålade klgn verkställa nytt skifte. *J. D.* lät bero.

50. E. Myllykoskis nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁸/₁₁94.

51. K. Berner mot A. Eklöf m. fl., ang. af klgdn framställda ansvars- och ersättningspåståenden. *Orimattila m. fl. snrs Hr.* u. ²³/₁₁93: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²³/₅94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 29:de. 52. Häktade A. Lehtinen mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. åtal mot klgdn för mordbrand. *R:ns i Åbo u. hemstaldt Åbo Hfr.*, som medelst u. ³/₁₀95 med stöd af 4: 1, 7: 1, 34: 4 och 36: 2 S. L. dömde klgdn att för mordbrand och försök att antända egendom i afsigt att bereda sig orättmätig fördel i egendom hållas 5 år i tukthus samt vara medb. förtroende förlustig under 8 år utöfver strafftiden; hvarhos klgdn åhvälfdes särskilda ersättningar. *J. D.*: ej ändring.

53. Advokatfiskalen i Tullstyrelsen O. Karsten och gränsefiskalen E. Lang mot A. Ylitalo, ang. åtal mot den sistnämnde för tullförsnillning. *R:n i Torneå u. 5/₃94: Klagomålet förkastades och Lang ålades till Ylitalo utgifva ersättning för besvär och kostnader i målet. *Wasa Hfr.*, dit Lang besv. sig, u. ¹³/₁₂94: ej ändring. *J. D.*: ej annan ändring än att Lang, som kunnat taga sig anledning att utföra förenämnda åtal, frikallades från skyldigheten att utgifva berörda expenser.*

54. A. S. mot kronolänsmannen F. Wallden samt klgdns hustru H. E., ang. åtal mot klgdn och B. P. för hor m. m. *Nilsii sns Hr.* u. ¹¹/₁94: Klgdn och B. P. sakfaldes, hvarjemte Hr. dömde till skilnad i äktenskapet emellan H. E. och klgdn. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ³⁰/₁₀94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 30:de. 55. E. Söderman mot E. Sundström, ang. åtal mot klgdn för ärekränkning. *R:n i Åbo u. 12/₇94: Klgdn dömdes jeml. 27: 3 S. L. att för förolämpning böta 30 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁵/₁₂94, lät med tagen hänsyn till stadgandet i 3 § af Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 vid R:ns u. bero. *J. D.*: Böterna nedsattes till 20 mk; i öfrigt ej ändring.*

56. P. Hoppendorff, J. Torsti m. fl. mot kronolänsmannen K. Holländer m. fl., ang. ansvarsyrkanden emot klgdne för det desse uti en till Generalguvernören öfver landet ingifven, till Prokuratorn remitterad klagoskrift falskeligen påbördat motparterne tjenstefel m. fl. förbrytelser. *R:n i Helsingfors sakfælde medelst u. 17/₃93 klgdne med stöd af 6 och 8 §§ i K. F. ²⁶/₁₁66. *Åbo Hfr.*, dit parterne ömsesides besv. sig (u. ³⁰/₆94) och *J. D.* förklarade särskilda besvärande, som icke iakttagit hvad dem i afseende å fullföljande af deras talan föreskrifvits, hafva försuttit densamma; de öfrige sakfaldes af *Hfr.* jeml. 1 §*

2 mom. af åberopade K. F., och af J. D. (efter omröstning) med stöd af 27: 2 S. L.; hvarvid sistnämnde klgde ådömda böter af K. S. nedsattes till 75 mk för J. Torsti samt 150 mk för de öfrige.

57. Kommunalnämndsordföranden J. Meronen mot Raimola handelsaktiebolag, ang. ersättningstalan mot klgdn, som åt 2 personer, hvilka uppgifvit sig erna idka handel med ved samt jemväl åtagit sig leverans till bolaget, utfärdadt bevis om deras vederhöftighet för de förbindelser de för nämnda handels bedrivande tilläfventyrs inginge, oakadt sagda personer vore medellösa och icke vidtagit åtgärd för fullgörande af förberörda leverans. *Kerholms sns Hr.* u. ²¹/₁₂93: Emedan ofvannämnda leverans skulle fullgöras inom 2 m. efter det slädföret under vintern 93—94 inträdd, men bolagets talan anhängiggjorts omedelbart efter det slädföret nämnda vinter tagit sin början, blef käromålet såsom för tidigt väckt förkastadt, hvarhos klgdn i rättegångskostnadsersättning tilldömdes 8 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn, beträffande rättegångskostnaden, sökt ändring, u. ²²/₆94: ej ändring. J. D.: ej ändring.

December.

Den 2:dra. 1. D: Lehtonen mot B. Martin, ang. ansvars- och ersättningspåståenden mot den senare för det han egenmäktigt borttagit lås jemte hasp och merla å en i närheten af klgdngård befintlig brunn. *R:n i Tammerfors* u. ¹⁶/₁₂93: Martin sakfäldes. *Åbo Hofr.*, dit Martin besv. sig, u. ¹³/₁₂94: Alldenstund Martin enl. 6 p. i det besvären bifogade ²⁸/₅92 upprättade kontrakt, hvarmedelst Martin försålt ifrågavarande gård åt W. R., förbehållit sig att alt framgent få begagna den omtvistade brunnen, och klgdn (som vid auktion ²⁷/₅93 inropat gården) å sin sida ej styrkt sig hafva bättre rätt till brunnen än W. R. egt, fann Hfr. klgdn icke hafva varit berättigad att, på sätt som skett, g:m anbringande af utanlås å brunnen hindra Martin från att begagna densamma, hvarföre och då Martin vid nämnda förhållande haft rätt att aflägsna utanlåset och sålunda förskaffa sig tillträde till brunnen, Martin befriades från ansvar för egenhandsrätt; men emedan Martin icke tillvaratagit och å klgdn återgifvit låset med dertill hörande hasp och merla, lät Hfr. hero vid R:ns u., såvidt Martin derigenom ålagts att med 70 p. er-

sätta klgdn för den förstörda egendomen. *J. D.* (efter omröstning): Som Martin, på grund af omförmälda emellan honom och W. R. upprättade köpekontrakt, kunnat taga sig anledning att från berörda brunn aflägsna det af klgdn derå anbragta utlanläset jemte hasp och merla, pröfvade K. S. rättvist låta bero vid det slut, hvari Hfr. i saken stannat.

2. Besvär af poliskommissarien S. Bly i mål, deri gårdsegaren P. Håkansson af klgdn åtalats för orenlighet i gård. *Poliskammaren i Åbo* fälde g:m u. ¹⁰/₇ 94 Håkansson, med stöd af 27 § i Polisordningen för Åbo stad af ⁶/₂ 90, att böta 20 mk till lika delning emellan polisinrättningens i Åbo pensionsfond, som åtnöte kronans andel i sakören, och klgdn, hvaremot *Guvernören i Åbo och Björneborgs län*, dit Håkansson besv. sig, medelst u. ⁴/₉ 94 jemte det i öfrigt fick vid Poliskammarens u. förblifva, föreskref att sagda vite, jemlikt 6 § i Promulgationsförrordningen ¹⁹/₁₂ 89, skulle tillfalla kronan. *J. D.*, der klgdn anhöll om ändring såvidt angick föreskriften om berörda vite, lät vid Guvernörens u. bero.

3. E. Johansson mot M. Holm, ang. ansvarsyrkande mot den senare för det han g:m skymfliga tillmälen och åthäfvor och särskildt g:m användandet af öknamnet »puurokuppi» förolämpat klgdn. *R:n i Helsingfors* u. ²⁸/₁₁ 93: Alldenstund sagda om klgdn allmänt använda benämning, enligt hvad i målet intygats, icke i något afseende kränkte eller ens berörde klgdns ära samt klagomålet i öfrigt vore ostyrkt blef åtalet förkastadt. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₇ 94: ej ändring. *J. D.* fann (efter omröstning) Holm hafva g:m användandet af omförmälda benämning förolämpat klgdn samt pröfvade fördenskull rättvist, jeml. 27: 3 S. L., döma Holm att böta 3 mk.

4. G. Hosios nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁸/₁₁ 94.

5. Senatorn K. Ignatius mot jurisutritusquedoktorn A. Lille, ang. emot Lille, såsom ansvarig utgivare af tidningen »Nya Pressen», utfördt ansvarspåstående för det en i sagda tidning ¹⁴/₁₀ 93 ingående allegorisk artikel med rubrik: »Ur en spansk grands lif» innehållit bl. a. följande, för klgdn kränkande uttryck, nämligen: »Dylik oginhet af underordnade kan ju trötta äfven den tålmodigaste, speciellt som det i Spanien ingalunda är ovanligt att högre embetsmän handskas tämligen legert med statens medel, när det gäller deras egen fördel. Så ville — för att blott nämna ett fall — en medlem af regeringen och afkomling af Ignatius Loyola nyligen efter en kombinerad inspektions- och rekreationsresa någonstädes i de Baskiska provinserna inlemna räkning för färd både till lands och sjös, ehuru han använt

endast den senare vägen, men nödgades, då tidningarna slog allarm och fordrade satisfaktion åt de förgäfvets utkallade åsne-drifvarne, snopen nedslå sina pretensioner — för denna gång». *R:n i Helsingfors* u. ¹/₃94: Ifrågavarande skildring, för hvilken doktorn Lille åtagit sig att ansvara, hade tillkommit, på sätt jemväl det i saken afgifna svaromålet vidhandengäfvé, för att afslöja missbruk, till hvilka embets- och tjenstemän, i strid med innebörden af gällande resereglemente, gjort sig skyldige under inspektions- och tjensteresor; i följd hvaraf och då klgdn icke kunnat styrka, att sagda uppsats varit riktad mot hans person, än mindre att de dervid använda uttrycken vore för honom personligen kränkande, åtalet förkastades; hvarjemte klgdns emot Lilles ombud rådmannen E. Schybergson framställda ansvarsyrkanden för missfirmelser mot klgdn under rättegången af R:n underkändes såsom obefogade. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, yttrade i u. ⁵/₁₂94 det hade väl klgdn hos Hfr. yrkat straff å doktorn Lille jemväl för det denne skulle vid R:n under rättegången emot klgdn framkastat lömska och ärekränkande beskyllningar; men emedan detta yrkande framstälts först i Hfr., kunde Hfr. icke fästa afseende å detsamma. Beträffande besvären i öfrigt, har Hfr., alldenstund Lille förmålt sig icke kunna medgifva riktigheten af klgdns påstående att klgdn åsyftats med de ord uti ifrågakomna tidningsuppsats, hvilka han ansett för sig förnärmande, och klgdn icke gittat styrka att sagda ord gällt hans person samt någon ärekränkning emot klgdn vid slikt förhållande icke föreläge till bestraffning, äfvensom rådmannen Schybergsons förfarande i saken inför R:n vid försvarandet af sin hufvudman ej heller kunde anses hafva öfverskridit befogenhetens gräns, låtit vid R:ns u. förblifva. *J. D.* fann (efter omröstning) den åtalade delen af ifrågavarande artikel åsyfta klgdn och vara för honom kränkande, utan att klgdn deri dock påbörlats viss handling, egnad att ådraga honom missaktning; hvarföre och jemte det vid Hfrs u. beträffande klgdns först derstädes väckta talan emot doktorn Lille om ansvar för ärekränkning under rättegången, likasom ock vidkommande åtalet emot rådmannen Schybergson, när ej ens uppgifvits i hvilket afseende S. inför R:n skulle förnärmat klgdn, lemnades beroende, K. S. pröfvade rättvist, jembl. 7 och 9 §§ i K. F. ²⁶/₁₁66, döma doktorn Lille att för förolämpning böta 300 mk.

Den 3:dje. 6. D. och S. Backlund mot tidningsredaktören E. Berglund, ang. åtal mot den sistnämnde för ärekränkning i tidningsuppsats. *R:n i Kotka* u. ¹/₆94: När klgdne mot Berglunds bestridande icke kunnat i bevis leda det ifrågavarande uppsats skulle hafva åsyftat klgdne, blef åtalet förkastadt. *Wiborgs*

Hfr., dit klgdne besv. sig, u. ¹³/₁₁94: ej ändring. *J. D.*: Som Berglund uttryckligen förklarat, att berörda uppsats icke åsyftade klgdne, samt af den i målet förebragta utredningen ej heller framginge att klgdne dermed afsetts, pröfvade K. S. rättvist låta bero vid det slut, hvari domstolarna i saken stannat.

7. Stadsfiskalen W. Palander mot A. Lindstedt ang. åtal mot Lindstedt för det denne uti en af honom författad tidningsuppsats rörande en tidigare af klgdn å tjenstens vägnar vid R:n i Tammerfors emot Lindstedt utförd rättegång kränkt ej mindre klgdn än äfven R:n, g:m att orätt återgifva dess åtgärder i sagda rättegång. *R:n i Tammerfors* u. ¹⁴/₁₀93: Lindstedt fälldes för det han i sagda uppsats kränkt klgdn g:m att deri framställa saken i sådant ljus att läsaren af uppsatsen skulle komma till den uppfattning att klgdn partiskt utfört åtalet mot Lindstedt äfvensom för det han, i strid med verkliga förhållandet och i afsigt att kränka, oriktigt återgifvit R:ns i förenämnda rättegång afkunnade u. att jembl. 7, 8 och 9 §§ i K. F. ²⁶/₁₁66 böta 150 mk. *Åbo Hfr.*, dit Lindstedt besv. sig, u. ⁶/₈94: Enär klgdn icke visat sig hafva blifvit af R:n bemyndigad att föra R:ns talan i målet, hade R:n ej bort, i strid med 13 § i förenämnda K. F. ²⁶/₁₁66, till behandling upptaga det emot Lindstedt utförda påståendet om ansvar för det Lindstedt skulle kränkt R:n; hvarföre R:ns u. i denna del af *Hfr.* upphäfdes och R:ns yttrande deri undanröddes. Beträffande klagomålet i öfrigt fann *Hfr.* väl Lindstedt hafva, på sätt R:n utsagt, uti ofvanomförmälda uppsats oriktigt återgifvit ifrågavarande rättegång, men nämnda artikel ej derigenom vara för klgdn kränkande eller i öfrigt af förgrifligt innehåll; i anseende hvartill *Hfr.* pröfvade rättvist jemväl härutinnan upphäfva R:ns u. i saken samt frikalla Lindstedt från allt ansvar. *J. D.*: ej ändring.

8. V. Ruohonens underd. besvär i ett mål ang. utmätningsklagan, hvilken såväl *Gavernören i Åbo och Björneborgs län* g:m u. ¹⁹/₄94 som *Åbo Hfr.*, medelst u. ²²/₁₀94, förkastat, upptogos ej till pröfning.

9. Besvär af K. Garf, ang. uppkomna stridigheter vid af vicelandtmätaren F. Immell förehäfd beredning till storskiftesreglering i Pusula by af Pusula s:n. *Egod. R:n i sagda s:n* u. ¹⁵/₉94: Klgdns talan förkastades såsom obefogad och skiftesförslaget fastställdes. *J. D.*: ej ändring.

Den 5:te. 10. Besvär af skarpskytten M. Nahkala ang. hans anhållan om befrielse från krigstjenst på grund af förändrade familjeförhållanden. *Uppbådsnämnden i Uleåborgs läns 2:dra uppbådskrets* förkastade g:m u. ¹²/₄95 klgdns berörda anhållan. *Länenämnden i sagda län* lät, g:m u. ⁵/₁₀95, vid Uppbådsnäm-

dens åtgärd bero. *J. D.*: Emedan klgn icke gittat styrka, att efter hans inträde i krigstjenst sådan förändring i hans familjeförhållanden inträffat, att han på grund deraf vore berättigad till eftergift i värnepligtens fullgörande, blef vid Länenämndens slut beroende.

11. Besvär af I. Revoniem, som af *Nelertornet m. fl. snrs Hr.* g:m u. ²²/₁₂94 ställts under förmynderskap. *Wasa Hfr.* (u. ²⁷/₃95) och *J. D.*: ej ändring.

12. Besvär af A. Lundgren, rörande anhållan af honom, såsom naturlig förmyndare för hans barn, om tillstånd att inteckna dessas fastighet till säkerhet för skuldsedel af ²/₁₀94. *Rantasalmi m. fl. snrs Hr.* u. ²⁰/₁₀94: Emedan Hr. saknade kännedom om det ändamål hvartill ifrågavarande skuldsedels innehåll användts; ty och då förberörda anhållan af Förmyndarenämnden motsagts, fann Hr. skäl ej förekomma att bifalla densamma. *Wiborgs Hfr.*, dit klgn på erlagdt vad dragit saken, u. ⁵/₄95: Ehuruväl Hr., med afseende å beskaffenheten af ifrågavarande ärende icke bort emottaga vad mot sitt deri afsagda u., utan anvisa klgn, då han åt u. icke nöjts, att deri söka ändring g:m besvär, upptog Hfr. likväl, till undvikande af vidare omgång, saken till pröfning i den väg den dit inkommit och lät vid Hrs u. bero. *J. D.*: Jemte det klgdn i K. S gjorda anmärkning derom att Hfrs u. i saken utfärdats utan någon derå antecknad anvisning för ändrings sökande deri, såsom obefogad, lemnades utan afseende, fick vid Hfrs u. förblifva.

Den 6:te. 13. Poliskommissarien E. Malmberg mot förre poliskonstapeln A. Lundén, ang. åtal mot klgn för det denne, g:m att sanningslöst för polismästaren I. Gordie angifva Lundén för sturskhet och vanvördnad mot klgn i tjensten, vållat Lundéns förfäskedande. *R:n i Helsingfors* u. ³⁰/₃94: Klgn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit parterne ömsesides besv. sig, u. ²⁴/₁₁94: ej ändring. *J. D.* fann det af handlingarna framgå, att klgdn ofvanberörda angivelse icke varit stridande emot verkliga förhållandet, hvarföre K. S., med upphäfvande af domstolarnas u., frikände klgn från allt ansvar.

14. Besvär af I. Seppälä, E. Luusuaniemi samt M. och T. Ruikka (af hvilka de 3 förstnämnda hållits häktade) i mål, hvari klgdne m. fl. af kronolänsmannen K. Hurskainen jemte poliskonstapeln J. Pettersson, såsom målsegande, åtalats för våld mot tjensteman m. m. *Rovaniemi sns Hrs* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som i u. ¹⁷/₅95, jemte det utlåtande meddelades i anledning af särskilda i målet framställda jäfsanmärkingar, fann det vara utredt, att sedan Pettersson vårvintern 90 och särskildt påskdagen ⁶/₄ sagda år hos åtskillige personer, deribland I. Sep-

pälä och T. Ruikka, i beslag tagit spritvaror, som derefter af Pettersson förvarats uti ett uthus i hans bostad i Rovaniemi kyrkoby, flere manspersoner och ibland dem M. Ruikka, I. Seppälä och E. Luusuaniemi, efter förut träffad öfverenskommelse, natten emot den $\frac{8}{4}$ 90 infunnit sig i Petterssons hem och, i afsigt att hindra Pettersson att värja beslagsgodset, tillspärrat yttre dörren till boningshuset, der han då befunnit sig, samt, efter det Pettersson emellertid lyckats utkomma, emot hans förbud och med användande af våld bortfört af samma gods ett fat rom, innehållande omkring 50 kannor, som sedermera icke återfåts, samt att T. Ruikka varit i detta brott sålunda delaktig, att han uppmanat våldsverkarene att tillägna sig godset, äfvensom att M. och T. Ruikka samt E. Luusuaniemi emot bättre vetande, af arghet falskeligen påbördat särskilda i målet afhörda vittnen falskt vittnesbörd; och har Hfr., jemte det Luusuaniemis mot Pettersson framställda yrkande om ansvar för föredande till falskt vittnesmål samt de tilltalades emot kronolänsmannen Hurskainen och Pettersson väckta ansvarsyrkanden för falsk angivelse samt deras ersättningsanspråk och anhållan om tillåtelse att på vederparternes bekostnad få i tryck offentliggöra handlingarna i målet förkastats, pröfvat rättvist, med stöd af 1 och 17 §§ 16 kap., 3 mom. 1 § 24 kap., 1 § 26 kap. samt 1 § 7 kap. S. L., döma de tilltalade, M. Ruikka, I. Seppälä och E. Luusuaniemi, enhvar, att för våld å tjänsteman, hvarvid hemfrid brutits, undergå 3 års tukthusstraff samt för rubbande af i beslag taget gods hållas 4 m. i fängelse, M. och T. Ruikka samt E. Luusuaniemi att för falsk angivelse undergå 1 års fängelsestraff, äfvensom T. Ruikka att för befrämjande af beslagsgodsets borttagande böta 300 mk; till följe hvaraf och då I. Seppälä under det ransakningen pågått utstått såväl det honom af Rovaniemi snrs Hr. vid 93 års vinterting för andra resan oloflig bränvinsförsäljning och sabbatsbrott ådömda ansvar, motsvarande 118 d. tukthus, som ock försonat de honom af Kemi m. fl. snrs Hr. vid sagda års höstting för jemväl andra gången oloflig bränvinsförsäljning ådömda böter 150 mk, M. Ruikka, I. Seppälä, E. Luusuaniemi och T. Ruikka, med föranledande af stadgandena i 3 och 5 §§ 7 kap. S. L., skulle för sina ofvanomförmälda brott hållas, M. Ruikka och E. Luusuaniemi, hvardera, 3 år 8 m. 29 d. i tukthus, I. Seppälä 3 år 2 m. 7 d. likaledes i tukthus samt T. Ruikka 1 år 1 m. 10 d. i fängelse, hvilket T. Ruikka ådömda straff, sedan slutligt u. fallit i det emot honom då anhängiga mål ang. fylleri och bränvinsförsäljning, borde på anmälan sammanläggas med det straff hvartill han i samma mål komme att anses förfallen. *J. D.* fann (efter omröstning) klgdne vara förvunne om sådan brottslighet Hfr. dem tillräknat samt pröfvade fördenskuil rättvist med

tillämpning af 12, 15 och 18 §§ i K. F. ²⁶/₁₁₆₆, ang. bl. a. misshandel å person, och 1 § i K. F. af samma dag, ang. falsk angivelse m. m., döma M. Ruikka, I. Seppälä och E. Luusuaniemi att för de af dem natten emot ⁸/₉₀ begångna förbrytelseerna undergå tukthusstraff i 1 år 8 m. samt M. Ruikka och E. Luusuaniemi dessutom att för falsk angivelse utstå fängelsestraff i 4 m. äfvensom T. Ruikka, jeml. 2 § 61 kap. M. B. att för delaktighet i förberörda brott på sätt Hfr. utsagt böta 300 mk och för falsk angivelse hållas 4 m. i fängelse; till följd hvaraf M. Ruikka och E. Luusuaniemi, jemlikt 3 och 5 §§ 7 kap. S. L., skulle till umgällande af sin brottslighet hållas i tukthus, hvaradera, under 1 år och 10 m.; hvaremot och enär I. Seppälä under det rättegången pågått blifvit år 91 för 1:sta resan oloflig bränvinsförsäljning fäld till straff, om hvars art, belopp och verkställighet någon utredning ej i handlingarna förekomme, samt utstått såväl det honom af Rovaniemi säs Hr. vid 93 års vinterting för 2:dra resan enahanda förbrytelse och sabbatsbrott ådömda ansvar, 4 m. fängelse jemte böter 19 mk 20 p., som ock försonat de honom af Kemi m. fl. snrs Hr. vid sagda års höstting för jemväl 2:dra gången bränvinsförsäljning ådömda böter 150 mk, äfvensom T. Ruikka, likaledes under rättegången, af K. S. g:m u. ¹⁵/₉₅ för 4:de resan oloflig bränvinsförsäljning dömts till 7 m. fängelse, af hvilket straff dock, g:m K. S:s u. ¹⁷/₉₅, en tredjedel på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁₉₄ vilkorligen eftergifvits, de I. Seppälä och T. Ruikka i nu förevarande mål ådömda straff skulle på anmälan af Guvernören i Uleåborgs län utaf Hfr. med iakttagande af stadgandet i 9 § 7 kap. S. L. sammanläggas med de straff I. Seppälä och T. Ruikka i ofvan-antydd måtto under rättegången ådömts för särskilda andra af dem föröfvade förbrytelser. I öfrigt blef vid Hfrs u. beroende.

15. A. Blomberg mot kronolänsmannen A. Hamberg, ang. åtal mot klgdn för qvarstadsbrott. *Kiuruvesi säs Hr.* u. ⁷/₁₀₉₃: Klgdn dömdes jeml. 8: 8 U. B. att böta 76 mk 80 p. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁵/₉₄: ej ändring. *J. D.*: ej annan ändring än att straffet jeml. 16: 17 S. L. nedsattes till 40 mks böter.

16. Litteratören O. Helander mot tryckeriegaren G. Ekholm, hvilken med klgdn ingått sådan öfverenskommelse beträffande utgifvandet af en kalender, att klgdn efter anskaffande af erforderliga uppgifter skulle utarbета kalendern samt Ekholm emot den vinst, som g:m bokens tryckande på hans tryckeri skulle tillfalla detsamma, förskjuta de för uppgifternas anskaffande nödiga kostnader; ang. ansvars- och ersättningspåståenden mot Ekholm för det denne obehörigen tillvällat sig förlagsrätt till arbetet samt ensam behållit hela inkomsten deraf. *R:n i Wi-*

borg u. ¹⁴/₁₁93: Emedan ifrågavarande kalender med afseende å omförmälda öfverenskommelse blifvit af parterne gemensamt utgifven samt Ekholm förty egt rätt att teckna sig som förläggare af kalendern och klgdn ej heller styrkt att Ekholm förbundit sig att å klgdn under kalenderns utarbetande utbetala ersättning, blef klagomålet förkastadt. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₆94: Ekholm hade väl icke ensam innehaft förlagsrätt till ifrågavarande kalender samt förty ej heller egt att å kalendern teckna sig ensam såsom dess förläggare; men emedan sagda förfarande icke vore i lag med ansvar belagdt samt klgdn ej anfört laglig grund för Ekholms åläggande att utgifva det af klgdn fordrade arvode, blef vid Rns slut beroende. *J. D.*: ej ändring.

17. Anna Myyryläinen mot W. Porthan, ang. barnaunderhåll. *Kides sns Hr.* ålade g:m u. ²⁴/₁₀93 Porthan väremålsed; derå och sedan dennes medhafda rättegångsbiträde häremot anmält missnöje samt Porthan själf vägrat gå den honom förelagda eden, Hr. medelst u. samma dag, enär Porthan ej gittat aflägga eden, ålade honom utgifva fordrade underhåll. *Wiborgs Hfr.*, dit Porthan besv. sig, u. ¹²/₆94: Alldenstund ur Hrs protokoll framginge att missnöje blifvit å Porthans vägnar i vederbörlig ordning anmält emot ofvananförda edgångsutslag, samt Porthan äfven i laglig ordning uti Hfr. fullföljt sina besvär öfver samma u., har Hfr., ehuru väl Hr. slutligen afgjort saken, ansett sig oförhindrad att taga densamma i dess helhet under ompröfning samt förkastat klgdns talan såsom ostyrkt. *J. D.* ålade (efter omröstning), med upphäfvande af domstolarnas slutliga u., Porthan väremålsed, hvarföre målet återförvisades till Hr.

Den 7.de. 18. E. Lassinen mot ölbryggaren A. Nordström, ang. åtal mot klgdn för ärekränkning i tidningsuppsats. *Rn i Helsingfors* u. ¹¹/₁93: Klgdn fälldes, jeml. 6 § i K. F. ²⁶/₁₁66, att böta för smädelse 120 mk. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²²/₆94, lät jeml. 3 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 vid Rns u. bero. *J. D.*: Det stannade klgdn till last att hafva i sagda uppsats falskeligen påbördat Nordström att han i sitt innehafvande bryggeri tillverkat och derifrån utsålt så dåligt öl att det ej förtjenat att öl benämnas; i anseende hvar till och då berörda beskyllning varit egnad att minska förtroendet för Nordström i hans näringsyrke, K. S. lät vid Hfrs slut förblifva.

19. Kyrkoherden H. Pihlman mot landthandlaren P. Lapalainen, ang. ansvars- och ersättningstalan mot klgdn för det denne uppburit särskilda sportler och tionden till högre belopp än vederbort. *Kuru sns Hr.* hänsköt målet till *Domkapitlet i Åbo erkestift*, som ¹⁸/₁94 deri meddelade u., hvaröfver Lappa-

laineu besv. sig till *Wasa Hfr.*, som i u. ²⁸/₆94 utlät sig, att enär Domkapitlet, jeml. § 5 i Brevet ⁷/₁₂1787, bort hemställa sitt u. Hfrs granskning, tog Hfr. målet i hela dess vidd till pröfning; och jemte det Lappalainenens påståenden i öfriga delar af målet förkastades, ålades klgdn att till Lappalainen återbära 4 mk 36 p., hvilket belopp klgdn åren 87 och 91 obehörigen uppburit i påskpenningar äfvensom utgifva ersättning åt konsistoriombudet. *J. D.* lät i öfrigt vid Hfrs u. bero, utom att klgdn, med afseende såväl derå att uppbörden af berörda påskpenningar verkstälts i enlighet med en af församlingsmedlemmarna vid sockenstämma träffad, ehuru sedermera icke öfverhetligen fastställd förening, om hvilken Lappalainen icke kunnat vara okunnig, som ock derå att Lappalainenens öfriga påståenden förkastats och den vidlyftiga omgång saken haft, väsentligen föranledts af berörda obefogade befunna påståenden, befriades från utgifvandet af förberörda ersättning åt konsistoriombudet, hvilken godtgörelse åhvälfdes Lappalainen.

20. P. Lallo mot Maria Ikonen, ang. barnaunderhåll. *Joutseno sns Hr.* u. ⁴/₁₂93: Klgdn åhvälfdes slik skyldighet: *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁸/₁₀94: ej ändring. *J. D.* ej ändring.

21. Johanna Wenäläinen mot I. Kettunen, ang. barnauppföstringsbidrag. *Ilensalmi sns Hr.* u. ¹⁹/₃94: Klgdns talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁷/₈94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

22. K. Pesola mot kronofogden M. Österman, ang. af klgdn instämd ersättningstalan. *Alajärvi sns Hr.* u. ²⁴/₂94: Klagomålet förkastades. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ³⁰/₆94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

23. H. Pietilä mot Amanda Karlsdotter, ang. barnaunderhåll. *Kangasala m. fl. snrs Hr.* u. ⁵/₁₂93: Jemte det klgdns anhållan om målets uppskjutande till annat sammanträde för att få styrka sitt påstående derom att särskilda andra personer vid tiden för Karlsdotters ifrågavarande barns afelse lägrat henne afslagits, enär klgdn icke ens gittat nämna de manspersoner, rörande hvilka han åstundade föreställa nyssberörda af honom erbjudna bevisning, fann Hr. utredt vara, att klgdn vid nämnda tid haft köttsligt umgänge med Karlsdotter och sålunda vore att anseas såsom ifrågakomna barns fader, hvarföre klgdn jeml. 8: 7 Ä. B. åhvälfdes skyldighet att bidraga till barnets uppföstran och underhåll. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁸/₆94: Enär styrkt blifvit att klgdn vid den tid då ifrågavarande barn aflats haft köttsligt umgänge med Karlsdotter, hade klgdn ej anfört

skäl till ändring i det slut, hvori Hr. i saken stannat. *J. D.* lät bero.

24. Besvär af F. Kouhi i mål, hvori klgdn åtalat Amanda W. för förfalskningsbrott, i sammanhang hvarmed kronolänsmanen H. Wahlroos, som å tjenstens vägnar tagit sig talan i målet, tilltalat klgdn och W. för lägersmål. *Hvittis m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Abo Hfr.*, som g:m u. ¹/₅94, jemte det utlåtande meddelades om det ansvar, hvartill W. gjort sig förfallen, dömde klgdn att jeml. 20: 9 S. L. böta 15 mk. *J. D.*: besvären ej pröfvade.

25. Besvär af A. Huhtala ang., såvidt målet fullföljts, hans hustru S. Jakobsdotters anhållan om äktenskapsskilnad på grund af utaf klgdn med E. B. begånget hor. *Stora m. fl. snrs Hr.* u. ²⁵/₄94: Äktenskapet upplöstes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹¹/₁₀94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 9:de. 26. Besvär af särskilda medlemmar af Jyväskylä Rådstufvurätt i mål ang. försummelse i tjensten. *Wasa Hfr.* u. ²⁸/₁₁94: Klgdne bötfälles. *J. D.* ansåg åtalet mot rådmannen Girsén, emedan han numera aflidit, jemlikt 8: 9 S. L., böra förfalla, hvadan Hfrs yttrande beträffande Girséns skuld och ansvar i saken undanröddes; de öfriges besvär föranledde ej till ändring i Hfrs u.

27. Besvär af J. Nordström, anklagad af stadsfiskalen G. Wallén för förfalskningsbrott. *R:n i Abo*, u. ²⁵/₉94, förklarade utredt vara att klgdn under år 94, efter det nu gällande allmänna strafflag trädte i kraft, i afsigt att bereda sig nytta vid vägning användt ett besman, hvilket hon vetat hafva varit falskt, i anseende hvartill R:n, med stöd af 36: 10 S. L., sådant detta lagrum lyder i K. F. ²¹/₄94, dömt klgdn att hållas 6 m. i fängelse; och skulle omförmälda besman göras obrukbart. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²²/₂95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 10:de. 28. Fiskarene R. Westerlund och J. Eriksson mot R. v. Frenckell, ang. ersättning för skada å af klgdne arrenderadt fiske. *R:n i Björneborg* u. ²³/₁94: Klagomålet förkastades. *Abo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ¹⁵/₁₀94: ej ändring. *J. D.*: Emedan klgdne styrkt sig hafva redan ²³/₄92 för en tid af 3 år räknadt från den 1 derpåföljande Maj arrenderat fiskevattnet längs stranden af Räsö udde så långt landgrund sträckte sig samt utredt blifvit att v. Frenckell, som senare eller först ¹⁰/₂93 för inrättande af en fiskerianstalt förvärfvat sig arrenderätt till ett landområde å sagda udde och icke varit berättigad att utan klgdnes begifvande göra intrång i ofvanberörda vattenområde, g:m inrättandet och användandet af bojar samt

utkastande af afskräden skadat fisket deri, ålades v. Frenckell att åt klgdne i ersättning för den förlust i fiske, hans öfverklagade åtgärder tillskyndat dem, utgifva 300 mk, till hvilket belopp sagda förlust uppskattats.

Den 11. te. 29. J. Akkanen och hans hustru Anna Silvonon, åtalade af kronolänsmannen J. Schrey för brandanstiften i svikligt syfte äfvensom ansvarsyrkande å Akkanen af J. Mönkäre för ärekränkning. *Jääskis sns Hrs* u. hemställdt *Wiborgs Hfr.*, som i u. ¹⁴/₂95 fann klgdne väl vara med misstänkliga omständigheter besvärade att hafva anstiftat ifrågakomna brand, men kunde klgdne i brist på full utredning ej fällas till ansvar i denna del af saken. Deremot dömdes Akkanen jeml. 3 § 1 mom. 27 kap. S. L. att för förolämpning emot Mönkäre böta 60 mk. *J. D.*: ej ändring.

30. Poliskonstapeln W. Heinonen mot Beata Nylander, ang. ansvarsyrkande mot klgdn för misshandel m. m. *R:n i Wiborg* u. ²⁹/₃94: Klgdn dömdes jeml. 12 § i K. F. ²⁶/₁₁66 att böta 60 mk samt ålades utgifva ersättning för sveda och värk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁴/₁₂94, nedsatte jeml. 21: 12 S. L. böterna till 30 mk. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att klgdn, enär den honom till last tagna misshandeln icke styrkts hafva förorsakat Nylander någon sveda och värk, befriades från skyldigheten att utgifva Nylander i sådant afseende tilldömd godtgörelse.

31. Besvär af A. Aminoff och A. Barck, ömsesides, ang. af den förstnämnde jemte allmän åklagare utförda ansvarsyrkanden mot Barck för konkursförbrytelser. *R:n i Helsingfors*, u. ⁵/₆94, ansåg Barck, med afseende å omfattningen af den fabriks- och badinrättningsrörelse, som han bedrifvit, jeml. 109 § i Konkursstadgan, hafva varit underkastad den med köpenskap förenade bokförings skyldighet; hvarföre och då Barck, enligt sakkunnige personers intygan, i denna sin rörelse icke fört sådana böcker jemte inventarium och gjort sådana bokslut, som i köpenskap vore brukliga och ansågos erforderliga, för att bokföringen skulle motsvara sitt ändamål att utreda affärsställningen samt huruvida näringen eller rörelsen bedrefves med vinst eller förlust, R:n, med stöd af 2 mom. 3 § 39 kap. S. L., dömt Barck att såsom vårdslös gäldenär hållas 1 m. i fängelse. Tillika har R:n funnit utredt vara att Barck af gårdsegaren S. fått emottaga 3,000 mk för att verkställa afbetalning å enkan D:s fordran, men att Barck antingen använt dessa, honom sålunda för ett visst ändamål anförtrödda penningemedel för egna behof eller förskingrat desamma; i anseende hvartill och enär Aminoff, å hvilken enkan D. transporterat sin fordran, bevakat densamma i konkursen och förty äfven egde att klaga öfver Barcks anmärkta

förfarande, R:n dömde Barck, i förmågo af 5 mom. uti åberopade §, att för sådan lättsinnighet hållas 2 m. i fängelse. Dessutom har R:n, alldenstund inköpet af Paloholmen onekligen mindre afsett de af Barck idkade näringars befrämjande än eget nöje, enär å den derstädes befintliga villaanläggningen nedlagts större kostnader än som erfordrats för holmens användande till upplagsplats för ved och kol, samt Barck vid tiden för berörda köp redan stått i så stor skuld, att han för sina personliga utgifter icke bort använda de ansevärliga belopp, förvärfvandet af lägenheten och densammas förskönande kostat, med stöd af 1 mom. i berörda §, dömt Barck att för såbeskaffadt lättsinnigt förfarande emot sine borgenärer straffas med 1 m. fängelse. I följd häraf skulle Barck, för hvad honom i ofvanstående måtto tagits till last, undergå fängelsestraff i sammanlagdt 4 m. *Abo Hfr.*, dit Barck besv. sig, u. ¹⁰/₅95: Beträffande först yrkandet om ansvar å Barck för det han skulle förskingrat eller annorledes till sin nytta använt omordade 3,000 mk, så har Hfr., enär ostridigt vore att gårdsegaren S. öfverlemnadt dessa medel åt Barck, men S. derom ej väckt åtal mot honom, ansett Aminoff icke vara rätter målsegande i denna del af saken samt R:n förty icke hafva egt att, i strid med stadgandet i 39: 7 S. L., till pröfning upptaga nämnda ansvarsyrkande, hvarföre Barck befriades från det honom härför ådömda ansvar; och emedan Aminoff mot Barcks bestridande icke gittat styrka, att denne g:m inköpet af Paloholmen och der befintliga åbyggnaders förbättring, till sina personliga utgifter använt så stora penningebelopp att desamma icke stått i skäligt förhållande till hans tillgångar, frikändes Barck jemväl från det ansvar honom för såbeskaffadt lättsinnigt förfarande ådömts; i öfrigt blef vid R:ns u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

32. Fredrika Hermansdotter mot Anna Tupsu jemte åklagare, ang. åtal mot klgdn för det hon, som bott med Tupsu sedermera aflidne man, från hvilken Tupsu lefvat skild, samt uppgifvit boet efter honom, dervid, i afsigt att tillägna sig, undandolt särskild egendom. *Kivinebb sns Hr.* u. ²³/₄94: Klgdn dömdes jembl. 9: 7 Å. B. jemförd med 40: 1 M. B. att böta det undandolda godsets värde 3 gånger med 69 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig u. ⁹/₁₀94: ej ändring. *J. D.*: Klgdn dömdes för hvad domstolarna i saken tagit henne till last, enligt 29: 1 S. L., att för försnillning böta ofvansagda bötesbelopp 69 mk.

Den 12:te. 33. H. Nyysönen mot Helena Asikainen, ang. barnaunderhåll. *Pieksämäki m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁷/₄94: Klgdn ålades i fordradt afseende utbetala 100 mk årligen under viss tid. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁶/₁₀94: ej ändring. *J. D.*

(efter omröstning): Underhållet nedsattes till 70 mk om året; i öfrigt beror.

34. Besvär af häktade T. Melkko, anklagad först vid *Iittis m. fl. snrs Hr.* för rån m. m. samt sedermera vid *R:n i Heinola*, dit målet i sådant afseende förvisades, för ficktjufnad. Sedan *R:ns* u. hemstälts *Wiborgs Hfr.*, som till *Åbo Hfr.* öfversände *Hrs* förrättning i afseende å granskning, förklarade sistbemälda *Hfr. g:m* u. $\frac{9}{10}$ 95 klgdn om åtalet vid *Hr.* förvunnen, hvarföre *Hfr.*, i stöd af 2 mom. 2 § 31 kap. och 2 mom. 3 § 25 kap. S. L., dömde klgdn att för groft rån hållas 6 år i tukthus och för det han lemnat en person i hjälplöst läge undergå 8 m. fängelsestraff, hvarjemte klgdn förklarades förlustig medb. förtroende på viss tid, som *Wiborgs Hfr.* eller den domstol, som komme att sammanlägga straffen i målet, egde utsätta. Sedan sagda u. meddelats *Wiborgs Hfr.*, har sistbemälda Rätt medelst u. $\frac{10}{10}$ 95 yttrat sig och, jemte det ofvannämnda emot klgdn vid *R:n i Heinola* utförda ansvarspåstående rörande ficktjufnad förklarats ej vara lagligen styrkt samt förty förkastats, med fästadt afseende å hvad *Åbo Hfr.* räknat klgdn till last, förordnat att, jeml. de i 7 kap. S. L. stadgade grunder för sammanläggning af straff, klgdn skulle för sina brott i ena bot hållas 6 år 4 m. i tukthus samt derutöfver under 10 år vara förlustig medb. förtroende. *J. D.:* ej ändring.

35. F. Winkki mot Amanda Adamsdotter, ang. barnaunderhåll. *Hvittis m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{9}{11}$ 93: Utredt att klgdn vid tiden för ifrågavarande barns aflelse plägat köttsligt umgänge med Adamsdotter; men emedan styrkt blifvit, att vid sagda tid jemväl särskilda andra manspersoner öfvat samlag med Adamsdotter, blef hennes talan såsom foglös förkastad. *Åbo Hfr.*, dit Adamsdotter besv. sig, u. $\frac{9}{11}$ 94: Klgdn vore öfvertygad om att hafva, på sätt *Hr.* jemväl utsagt, vid tiden för ifrågavarande barns aflelse plägat köttsligt umgänge med Adamsdotter, hvarföre henne tillerkändes underhållsbidrag till uppgifvet belopp. *J. D.:* ej ändring.

36. Besvär af Michel Tiittanen i 2 mål, hvari han yrkat ansvar å folkskolläraren M. Helenius för det denne svårt misshandlat klgdns son, folkskoleeleven Matts Tiittanen, som derefter försvunnit och ej kunnat anträffas, äfvensom för misshandel å klgdn. *Jaakimvaara snrs Hr.* yttrade sig 1:o) *g:m* u. $\frac{13}{10}$ 93 att emedan Folkskoledirektionen i Jaakimvaara, som, med anledning af klgdns derom gjorda angivelse, verkställt undersökning ang. misshandeln å Matts Tiittanen, medelst u. $\frac{21}{12}$ 92, hvaröfver klgdn icke besv. sig hos Skolöfverstyrelsen, förklarar Helenius vid det han agat Matts Tiittanen icke hafva öfverskridit sin befogenhet i

detta afseende, kunde Hr. ej till pröfning upptaga åtalet i hvad detsamma angick den Matts Tiittanen tilldelade aga; samt 2:o) g:m u. ¹⁹/₃94 det hade väl Helenius' med våld aflägsnat klgdn från sin bostad; men enär tillika styrkt blifvit att klgdn särskilda gånger stört Helenius i dennes hem och icke åtydtt tillsägelsen att derifrån aflägsna sig samt sålunda gifvit anledning till den behandling, hvarför han från Helenius' sida varit utsett, förden-skull och emedan klgdn ej förmått visa att Helenius varit vål-lande dertill att Matts Tiittanen afvikit hemorten, har Hr. för-kastat klgdns talan. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹/₁₁94, upptog ej till pröfning hvad klgdn anført till vinnande af änd-ring i Hrs u. ¹³/₁₀93, emedan detsamma fått vinna laga kraft; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

37. Häktade M. Jakobsson mot stadsfiskalen G. Wallén ang. rån. *R:n i Åbo* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. ¹/₁₁95 dömde klgdn att, jembl. 1 och 7 §§ 31 kap. S. L., utstå tukt-husstraff i 2 år samt vara förlustig medb. förtroende i 4 år der-utöfver. *J. D.*: ej ändring.

Den 13:de 38. Besvär af kronolänsmannen A. Liljestrand, rörande hans till K. S. ingifna och till *Wasa Hfr.* i afseende å pröfning öfverlemnade anhållan om tillstånd för *Konginkangas m. fl. kapellers Hr.* att till förnyad undersökning upptaga ett mål ang. dödsvällande. *Hfr.* förklarade skäl ej förekomma till bifall å klgdns förenämnda anhållan. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 14:de. 39. Kansallis-Osakepankki mot magistrats-sekreteraren K. V. Ekroos, ang. ersättningstalan mot denne, för det bankens direktion vid beviljandet af ett lån åt A. Böckerman missledts af ett utaf Ekroos för Böckermans gård utfärdadt orig-tigt gravationsbevis, hvarigenom banken skulle lidit förlust, upp-gående i kapital till 34,000 mk. *R:n i Helsingfors*, der banken såsom jäf emot förre bankdirektören O. Hjelt anmärkt att Hjelt af sitt vittnesmål hade att vänta nytta eller skada i så måtto att, derest bankens förevarande ersättningstalan blefve förkastad och i händelse Hjelt, som vid tiden för ifrågakomna låns bevil-jande varit ordförande i direktionen för Kansallis-Osakepankki, befunnes i denna sin egenskap hafva förbisett bankens säkerhet eller på annat sätt förfarit inkorrekt, banken kunde för utbe-kommande af ersättning för sin härigenom uppkomna förlust vända sig mot Hjelt, förkastade g:m beslut ²²/₆93 invändningen, emedan direktionen för banken erhållit ansvarsfrihet för sin för-valtning af bankens angelägenheter under det redogörelseår då detsamma under Hjelts ordförandeskap beviljat ifrågakomna lån; derå R:n g:m u. samma dag utlät sig och, jemte det R:n väl

funnit ifrågavarande af Ekroos $\frac{8}{12}$ 90 utfärdade gravationsbevis vara deruti origtigt, att detsamma ej upptoge en $\frac{24}{1}$ 89 faststæld in-teckning å 80,000 mk, ansåg R:n utredt vara, att direktionen för banken haft full kännedom om verkliga beloppet af de i gården fastställda in-teckningarna samt att banken sålunda icke blifvit på något sätt missledd af sagda bevis, hvarföre bankens talan underkändes. *Åbo Hfr.*, dit banken besv. sig, u. $\frac{15}{6}$ 94: Enär banken icke ens gittat påstå att Hjelt, såsom för tiden ord-förande i bankens direktion, skulle beträffande ifrågakomna låne-ärende afsigtligen åsidosatt bankens fördel än mindre anmält sig vara sinnad att derutinnan emot Hjelt utföra någon talan samt Hjelt vid sådant förhållande och med afseende derå att honom beviljats full ansvarsfrihet för handhafvandet af bankens angelägenheter under år 90 ej kunde hafva att förvänta nytta eller skada af sakens utgång, hade banken ej anfört skäl till rättelse uti förenämnda invändningsutslag; i sjelfva saken fick vid R:ns u. förblifva. *J. D.* (efter omröstning): Jemte det vid Hfrs u., såvidt jäfsanmärkningen mot Hjelt förkastats, fick bero, enär Hjelt ej kunde anses hafva att förvänta nytta eller skada af sakens utgång, fann K. S. utredt vara att Hjelt, i egenskap af verkställande direktör i banken, underhandlat med Böcker-man om beviljandet af meranämnda lån och dervid af Böcker-man erhållit upplysning att den Böckerman tillhöriga gård, som skulle in-tecknas till säkerhet för lånet förut varit in-tecknad, utom för beståndet af ett hyreskontrakt, för gäld, som af Böckerman till siffran uppgifvits och betydligt öfverstigit 200,000 mk, samt att Hjelt vid samma tillfälle meddelat Böckerman att berörda lån beviljats och stode att lyfta, så snart Böckerman g:m full-ständiga handlingar styrkt rättigheten af sina uppgifter; och som det vid sådant förhållande icke kunde antagas att omförmälda, i förut anförd måtto felaktiga gravationsbevis vållat banken ifrå-gavarande förlust, fann K. S. banken ej hafva anfört skäl till ändring i Hfrs u., hvarvid förty komme att bero.

40. I. Pussi mot L. Kuusisto, ang. ansvarsyrkanden m. m. mot den senare. *Kumo m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{10}{3}$ 94: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klagn besv. sig, u. $\frac{14}{2}$ 95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

41. U. Abrahamsson mot kronolänsmannen O. Hornborg, ang. misshandel. *Wehmo m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{8}{9}$ 94: Klagn sak-fälades. *Åbo Hfr.*, dit klagn besv. sig, u. $\frac{20}{5}$ 95: Klagn fälades, jempl. 21: 12 S. L., att hållas i fängelse för misshandel å M. 14 d. och för misshandel å A. 2 m. eller således, enligt 7: 5 S. L., sammanlagdt 2 m. 10 d.; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: besvären sentida, pröfvades ej.

Den 16:de. 42. P. Wartainen mot kronolänsmannen R. v. Becker, ang. åtal mot klgdn för utprångling af en falsk sedel. *Kaavi sns Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. ³⁰/₄95 förklarade klgdn vara öfvertygad att hafva, på sätt i åtalet uppgifvits, till P. O. utgifvit en klgdn veterligen falsk sedel, som eftergjorts Föreningsbankens i Finland sedlar å 100 mk, samt förty, i stöd af 3 § 8 kap. M. B. samt 3 mom. 4 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89, jemförd med 2 § 37 kap. S. L., dömt klgdn att böta 76 mk 80 p. äfvensom att vara medb. förtroende förlustig i 8 år; hvarjemte Hfr. förordnade att sedelmyntet, som förklarades förbrutet, borde förstöras så snart Hfrs u. vunnit laga kraft. *J. D.* ej ändring; och skulle ifrågavarande falska sedel genast förstöras.

43. R. Henriksson mot J. Lehtonen och allmän åklagare. ang. åtal mot klgdn för misshandel å Lehtonen. *Wichtis m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁵/₉94: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁵/₇95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring. Klgdn erhöill lindring i straffet jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

44. P. Karjalainens och J. Pennanens ansökan om förlängd tid till fullföljande af talan emot ett Hfrs u. afslogs.

45. Besvär af J. Toivonen, rörande K. Palonens anhållan om inteckning i särskilda klgdns byggnader till säkerhet för i afhandling af ¹⁵/₇79 stipulerad köpeskillning 1,900 mk, dem klgdn likväl enligt kontraktet ej vore skyldig erlägga så länge han hos sig underhölle Palonen. *Korpilahti sns Hr.*, der klgdn motsagt inteckningen bl. a. på den grund att Palonen, enär han fortfarande åtnjöte sagda underhåll, således ännu ej egde någon rätt till ifrågavarande köpeskillning, yttrade sig i u. ¹²/₂94 att alldenstund oftänämnda afhandling innehölle att den deri utfästa köpeskillningen borde såsom Palonens fordran förblifva innestående hos klgdn, ehuru berörda fordran icke finge utsökas om och så länge Palonen af klgdn åtnjöte de i afhandlingen betingade förmonerna; fördens skull och då Palonen således måste anses ega ostridig fordran hos klgdn, samt jordegaren H., jemte det han gifvit sitt bifall till den begärda inteckningens fastställande, jemväl medgifvit att den arrenderätt, som grundade sig å kontrakt ³¹/₈89, dessmedelst H. åt klgdn på 50 år arrenderat den tomtplats, hvarå ifrågavarande hus blifvit uppförda, finge utan jordegarens hörande föryttras och användas till betäckande af änsagda fordran, blef ansökningen bifallen. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁷/₁₁94: Klgdn hade väl i Hfr. invändt att ifrågavarande afhandling ⁴/₈79 vore origtig; men emedan klgdn, såsom af Palonens förklaring bilagda handlingar framginge, vid 82 års höstting i tingslaget, då Palonen sökt inteckning till säker-

het för ännämnda afhandlings bestånd, ehuru sagda talan af Hr. då på uppgifna skäl förkastats, medgifvit samma afhandlings rigtighet, ty lemnades berörda invändning utan afseende; i sjelfva saken ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

46. Besvär af E. Helander öfver *Länenämndens i Uleåborgs län* u. ³¹/₈95, dessmedelst klgdn förklarats obehörig att införa Länenämnden föra annans talan; hvilka besvär Länenämnden insändt jemte eget utlåtande och handlingarna i ärendet. *J. D.*: Enär förevarande ärende ej vore af sådan beskaffenhet att besvär öfver Länenämndens deri meddelade u. bort ega rum i den uti 111 § af W. L. stadgade ordning, blefvo besvären icke upptagna till pröfning.

47. M. Perälä mot J. Lapinkangas, ang. åtal mot klgdn för misshandel. *Ijo m. fl. snrs Hr.* u. ²⁶/₂94: Klgdn sakfäldes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹¹/₈94: ej ändring, *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 48. Stadsfiskalen O. Albrecht mot handlanden A. Baltscheffsky, ang. åtal mot den senare för det han i strid med föreskrifterna i K. F. ²⁴/₁88, ang. drogerihandel idkat handel med s. k. samaritbalsam och fosfatpulver. *R:n i Helsingfors*, u. ⁴/₁₂93: Utredt att Baltscheffsky uti Helsingfors stad bedrivit handel med ämnen, afsedda att användas till medicinskt bruk, utan att, på sätt i ofvanberörda förordning föreskrifves, derförinnan hafva utverkat sig behörigt tillstånd till dylik handel; i anseende hvartill R:n, med stöd af 9 § i åberopade förordning, dömde Baltscheffsky att böta 30 mk. *Åbo Hfr.*, dit Baltscheffsky besv. sig, förkastade deremot g:m u. ³/₁₁94 åtalet, enär utredning icke förebragts derom att berörda preparat utgjort sådana ämnen, hvilka användas till medicinskt bruk. *J. D.*: Emedan Medicinalstyrelsen uti en besvaren bilagd skrivelse till stadsfiskalen Albrecht af ²⁷/₁₁94 upplyst att samaritbalsam och fosfatpulver äro sådana preparat, som användas till medicinskt bruk, fann K. S. väl, jemt. 5 p. i resolutionen och förklaringen ¹/₈1698, Baltscheffsky icke hafva varit berättigad att med dem idka handel; men alldenstund Baltscheffsky kunnat tro sig vara befogad att i sin egenskap af handlande försälja dem, ansåg K. S. honom dock för denna gång böra undgå ansvar i saken.

49. J. Hyvärinens nådeansökan afslögs.

50. Besvär af G. af Hällström och fängseliga Ida Saurén i mål, hvari den sistnämnda af allmän åklagare och af Hällström, såsom målsegande, åtalats för försök till mordbrand. *Wichtis m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. ³/₁₀95, med stöd af 34: 1 och 4: 1 S. L., dömde Saurén att hållas 1 år i

tukthus samt vara medb. förtroende förlustig i 3 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

51. Nådeansökan af K. Renfors bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

52. A. Back mot G. Orre, ang. ersättning. *R:n i Niko-laistal* u. ²⁷/₆94: Klgdn åhvälfdes ersättningssskyldighet. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹¹/₁₀94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

53. Sytningshjonet E. Granberg mot kronohemmansåboen J. Sihvo, ang. klgdns yrkande om åläggande för Sihvo att utgifva till betalning förfallna sytningspersedlar samt vederlag för fri bostad, hvilka förmåner tillkomme klgdn på grund af Wiborgs Hfrs dom ²⁵/₂93. Sihvo, som antagits till åbo mot skyldighet att åt klgdn emot det arbete hon kunde förrätta lemna föda och vård, hade nämligen g:m Wiborgs Hfrs förberörda dom ålagts att i stället för dessa förmåner utgifva åt klgdn viss årlig sytning. *Jämskis sns Hr.* u. ⁹/₂95: Emedan Wiborgs Hfr. uti förenämnda laga kraft vunna dom fastställt beloppet af den sytning klgdn tillborde af Sihvo, kunde Hr. ej ingå i pröfning af klgdns omförmälda talan. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁹/₃95: ej ändring. *J. D.* åter fann domstolarna hafva saknat anledning att, på sätt som skett, undandraga sig pröfningen af klgdns förenämnda talan, hvarföre målet återförvisades till Hr., som egde detsamma på anmälan i vederbörandes närvara ånyo företaga och dermed lagligen förfara, utan hinder af domstolarnas förra härigenom undanrödda åtgärder.

54. A. Kousa mot J. Witikainen, ang. af klgdn utfördt åtal för olofligt tillgrepp. *Mäntyharju sns Hr.* u. ⁴/₄94: Klagomålet förkastades och klgdn sakfäldes för lättsinnig angifvelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁸/₁₀94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

55. D:o mot D:o, ang. af klgdn instämndt ansvarsyrkande för det Witikainen förledt klgdns hustru att med sitt bohag afvika klgdns hem. *Mäntyharju sns Hr.* u. ⁴/₄94: Klagomålet underkändes och klgdn fäldes till ansvar för lättsinnig angifvelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹²/₁₀94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 19:de. 56. Kapellänen H. mot kronolänsmannen J. Tasanen, ang. åtal mot klgdn för fylleri såväl i tjensten som utom tjensteutöfning m. m. Sedan *Ijo m. fl. snrs Hr.* verkställt undersökning i saken har *Domkapitlet i Kuopio stift* i u. ⁹/₄93 funnit utredt vara att klgdn en dag i början af December 88 i öfverlastadt tillstånd förrättat en döpelseakt samt första pingstdagen 92 varit dryckesrörd och försummat att hålla gudstjenst; i anseende hvartill och då styrkt blifvit att klgdn äfven utom

tjenstgöring berusat sig, klgdn jeml. 124 och 125 §§ i K. L. dömdes till 1 $\frac{1}{2}$ års suspension, hvarjämte förordnande meddelades om vikariens löneförmåner. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{10}{10}$ 94: Det stannade klgdn till last att hafva första dag pingst 92 i sitt hemvist varit drucken och i följd deraf försummat dagens gudstjenst, men öfriga klgdn tillräknade förbrytelser vore dels icke angifna inom den i § 84 af K. F. $\frac{30}{5}$ 59 stadgade tid, dels icke styrkta; hvarföre klgdn, jeml. 2 mom. i 124 § äfvensom 125 § i K. L. dömdes att straffas med suspension för fylleri utom tjensten i 4 och för det han utan förfall försummat gudstjensts hållande å söndag likaledes i 4 eller tillhoppa i 8 m.; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring; och utgjorde beloppet af den aflöning i spanmål som tillborde klgdns vikarie, beräknad efter metriskt mått enligt 1 § i K. F. $\frac{16}{7}$ 86, ang. särskilda räntors erläggande efter sagda mått, 55 hl.

57. A. Kousa mot J. Witikainen och allmän åklagare, ang. åtal mot klgdn för det han medelst hängning aflifvat en Witikainen tillhörig häst. *Mäntyharju sns Hr.* u. $\frac{24}{10}$ 94: Klgdn dömdes i stöd af 35: 3, jemförd med 43: 5 samt 7: 1 S. L., att för uppsåligt förstörande, utan laga rätt, af annans egendom, innefattande tillika uppenbar grymhet vid behandling af annan tillhörigt djur, hållas 3 m. i fängelse samt ålades utgifva ersättning. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät g:m u. $\frac{26}{2}$ 95 jeml. 35: 3 S. L. vid Hrs u. bero. *J. D.*: ej ändring.

58. W. Tuohelainen mot allmän åklagare, ang. oloflig afverkning af träd. *Idensalmi sns Hr.* u. $\frac{8}{12}$ 93: Klgdn frikändes. *Wiborgs Hfr.*, dit åklagaren besv. sig, u. $\frac{15}{10}$ 94: Klgdn fälades jeml. 6 § och 1 mom. 3 § af 33 kap. S. L., att för åverkan böta 100 mk. *J. D.*: ej ändring.

59. Besvär af M. Lopakko, ang. åbo- och besittningsrätten till $\frac{1}{3}$ af kronohemmanet n:o 9 i Puranjärvi by af Rautjärvi s:n. *Gruvernören öfver Wiborgs län* antog g:m u. $\frac{13}{4}$ 94 med förkastande af klgdns ansökning A. Kurronen m. fl. till samfälda åboer å hemmanet. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{25}{10}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

60. E. Wartainen mot K. Weckström, ang. ansvars- och ersättningstalan mot den senare. *Esbo sns Hr.* u. $\frac{9}{12}$ 93: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{5}{10}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring; expenserna vid Hr. och Hfr. qvittades.

61. Kronolänsmannen E. Pehrmand mot K. Koivunen, ang. bl. a. åtal mot den sistnämnde för olaga bränvinsförsäljning och ärekränkning, hvarjemte klgdn yrkat att ett $\frac{27}{10}$ 91 beslagttaget bränvinsparti om c. 9 knr jemte kärl måtte förklaras förbrutna.

Jockas sns Hr. u. ²³/₁₁93: Koivunen dömdes jeml. stadgandena i K. F. ⁹/₆92, ang. bränvinsförsäljning m. m., samt § 1 i K. F. ²⁶/₁₁66 att böta för 1:sta resan oloflig bränvinsförsäljning 75 mk och för falsk angivelse 90 mk samt ålades utgifva försäljningsafgift; hvarhos det Koivunen under beslagsanspråk frångagna bränvinspartiet jemte dertill hörande kärl förklarades förbrutna. *Wiborgs Hfr.*, dit Koivunen besv. sig, u. ¹⁰/₁₀94: Koivunen fälldes med stöd af 35 § i K. F. ⁹/₆92 samt 27: 3 S. L. att böta för bränvinsförsäljningen 75 och för förolämpningen 50 mk; hvaremot klgdn icke hade anfört skäl, som på grund af den 91 i ämnet gällande lagstiftning skulle berättigat honom att taga ifrågakomna af Koivunen med behörig förpassning framforslade bränvinsparti i beslag, hvarföre klgdn ålades till Koivunen återställa berörda egendom. *J. D.* lät bero.

Den 20:de. 62. C. Rosenberg mot drängfogden K. Malmstedt, ang. åtal mot den senare för hustjufnad. *Pemar m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som medelst u. ¹⁹/₉94 fann utredt vara att Malmstedt, medan han innehaft drängfogdetjenst å klgdns egendom, olofligen från egendomens torkmagasin undantagit 4 ¹/₂ hl hafre i afsigt att dermed utfodra lägenhetens hästar, men detta förfarande icke kunna honom såsom stöld tillräknas och Malmstedt förty ej heller kunna för slikt brott ådömas straff, hvadan åtalet förkastades. *J. D.*: Utredt att Malmstedt medan han hos klgdn innehade drängfogdetjenst, olofligen lätit, i uppgifven afsigt att dermed utfodra lägenhetens hästar, från torkmagasinet bortföra 4 ¹/₂ hl hafre till stallsvinden, der desamma sedermera öfverkommit; i anseende hvartill och enär Malmstedt, på grund af hvad för öfrigt i saken inlupit, icke kunde tillräknas att hafva sökt tillegna sig omförmälda hafre, K. S. pröfvade rättvist, med tillämpning af senare mom. af 13 § i Legostadgan ³⁰/₁65, döma Malmstedt att för sålunda begånget fel i tjensten böta 20 mk. (3 ledamöter sakfälde Malmstedt för hustjufnad och 2 ledamöter läto vid Hfrs u. förblifva).

63. H. Huopalainen besvär i mål, ang. åbo- och besittningsrätten till ¹/₂ kronohemmanet n:o 10 i Ahvionsaari by af Sääminge s:n. *Gueruören i St Michels län* antog g:m u. ¹¹/₁₁93 P. Tiainen till åbo. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät g:m u. ¹⁷/₁₀94 dervid bero. *J. D.*: ej ändring.

64. Besvär af K. Ollandt i nedanomförmälda värnepligtsärende. *Krigsrätten vid Wasa bataljon* u. ³⁰/₉95: Klgdn, som på grund af lottning bort ¹/₁₁84 inträda i aktiv tjenst, vore förvunnen att hafva utan laga förfall derifrån uteblifvit, tills han ²⁸/₉95 g:m kronobetjeningen i hans hemort blifvit vid bataljonen instäld; i anseende hvartill Krigsrätten, med stöd af 114 § i

W. L., såsom detta lagrum lyder i K. F. ¹¹/₂89, dömdes klgdn att hållas 6 veckor i fängelse i enrum; hvaremot klgdn, som redan öfverskridit 27 års ålder, med föranledande af stadgandet i § 112 i W. L., förklarades icke vidare böra i aktiv tjänst anställas, utan till reserven öfverföras. *Öfverkrigsdomstolen*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₁₀95: ej ändring. *J. D.* fann (efter omröstning) klgdn väl stanna till last sådan lagöfverträdelse domstolarna tillräknat honom; men emedan klgdn, som obestriddt efter ingången af ofvannämnda kalenderår, hvarunder han varit uppbåd underkastad, olofligen begifvit sig ur landet innan han sin värnepligt fullgjort, enligt hvad visadt blifvit, hit återkommit samt den ⁷/₉95 och således inom den i Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94 utsatta tid af 1 år derefter, anmält sig hos Länenämnden i Wasa för utgörande af sin värnepligt; ty vardt klgdn, på grund af 1 mom. i 2 p. af berörda Pardonsplakat, från honom ådömdt fängelsestraff befriad; i öfrigt ej ändring.

65. K. Asikainen mot W. Tikka, ang. ansvars- och ersättningspåståenden mot Tikka för det hon utsökt gulden gäld. *R:n i Wiborg* u. ¹⁹/₅93: Tikka dömdes jeml. 9: 11 H. B. att böta hälften af det guldna men dock utsökta beloppet med 1,500 mk, hvaremot klgdns ersättningsanspråk förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit parterna besv. sig, u. ⁸/₁₀94, ansåg klgdns talan, enär det af klgdn mot Tikka ²/₆92 anhängiggjorda åtal, för klgdns utewaro från R:ns sammanträde ²/₆92, blifvit afbrutet, ej vara fullföljd inom 2 år efter det den förseelse sagda talan afsett blifvit af Tikka begången; och emedan nämnda förseelse, jeml. 17: 32 R. B., sådant detta lagrum lyder i förordningen ²⁰/₁1779, således icke vidare vore åtal underkastad, blef klgdns ansvarspåstående såsom sentida fullföljdt af Hfr. förkastadt hvarjemte Tikka befriades från henne af R:n åhväldf skyldighet att ersätta klgdns rättegångskostnader. *J. D.* fann (efter omröstning) väl utredt vara att Tikka, ehuru hon afvetat att klgdn å ifrågakomna vexelskuld afbetalat 3,000 mk, det oaktadt vid R:n ¹⁴/₆90 sökt och vunnit dom å klgdn för hela vaxelbeloppet 4,000 mk, men denna Tikkas förseelse likväl, på den af Hfr. nämnda grund, icke mera vara åtal underkastad, hvarföre härutinnan fick vid Hfrs u. bero. Dock som Tikka g:m sitt omförmälda förfarande föranlett, att hos klgdn för uttagande af innehållet utaf R:ns förenämnda u. ¹⁴/₆90 med qvarstad belagts egendom för vida högre värde än som motsvarat Tikkas verkliga tillgodohafvande hos klgdn, samt hon derigenom tillskyndat klgdn skada och minskning af vinsten i hans handelsrörelse, pröfvade K. S. rättvist att i godtgörelse för omförmälda skada och förlust till klgdn utgifva 200 mk, hvarjemte klgdn tillerkändes 150 mk i expenser; i öfrigt ej ändring.

Den 21:sta. 66. P. Hakkarainens nådeansökan bifallen jeml. Pardonsplakatet ²⁸/₁₁94.

Den 27:de. 67. F. Träskelns enahanda ansökan bifölls på grund af Pardonsplakatet.

1896.

Januari.

Den 14:de. 1. Tjenstledighetsansökan.

2, 3. A. Lehtinens och C. Carstens nådeansökningar af-slogos.

4. Besvär af Wilhelmina Intola, som af *Guvernören i Åbo och Björneborgs län* g:m u. ⁹/₁₂95 dömts att för upprepadt lösd-drifveri hållas 1 år 6 m. till allmänt arbete. *J. D.:* ej ändring.

5. W. Honkanen mot stadsfiskalen O. Albrecht, ang. åtal mot klgdn för misshandel å H. Aittomäki. *R:n i Helsingfors* u. ⁸/₅94: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.,* dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₁₁94: ej ändring. *J. D.:* ej ändring; klgdn erhöi på anhållan lindring i straffet jeml. Pardonsplakatet ²⁸/₁₁94.

Den 15:de. 6. Besvär af häktade E. Takanen, som af *R:n i Helsingfors* (u. ⁹/₄95), *R:n i Tammerfors* (u. ¹⁴/₅95) samt *Kangasala m. fl. snrs Hr.* (u. ¹⁸/₇95) sakfäi för särskilda tjufnader m. fl. förbrytelser. *Åbo Hfr.* u. ²⁸/₁₀95: Emedan i Hfr. utredt blifvit, att klgdn, oaktadt han förut emot *Kangasala m. fl. snrs Hrs* u. anmält missnöje, dock sedermera förklarar sig med u. nöjd och med eget samtycke befordrats till undergående af det honom deri ådömda frihetsstraffet, kunde Hfr. ej till pröfning upptaga hvad klgdn derstädes anført till vinnande af ändring i förberörda 3 u., hvilka, såsom laga kraft vunna, komme att lända till efterrättelse. *J. D.:* ej ändring.

7. Besvär af kronolänsmannen A. Takolander, ang. åtal mot klgdn för fel i tjensten. *Kyrkslätt m. fl. snrs Hr.* u. ³¹/₁94: Klgdn dömdes till 6 m. suspension. *Åbo Hfr.* lät g:m u. ¹²/₁₂94 på upptagna skäl och enär åklagaren med Hrs u. åtnöjts vid sagda u. beträffande ansvaret bero. *J. D.:* ej ändring.

Den 16:de. 8. Besvär af Wilhelmina Kingelin, som af *Guvernören i Wiborgs län* g:m u. ⁴/₁₂95 dömts till ansvar för upprepadt lösd-drifveri. *J. D.:* Som klgdn, sedan hon lösgifvits från henne förut ålagda allmänna arbete, icke blifvit varnad på

sätt i 2 § af K. F. ²/₄83, ang. lösdrifvare, föreskrifves, blef klgdn frikänd.

9. G. Hiibacka och hans svärson H. Toppari samt dotter Maria Toppari mot kronolänsmannen E. Hjelt, ang. åtal mot klgdne för det de vid H. och Maria Topparis bröllop utskänkt bränvin. *Lappo m. fl. surs Hr.* u. ⁷/₈94: Klgdne sakfaldes och ålades gemensamt utgifva försäljningsafgift. *Wasa Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ¹¹/₁₀94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att Maria Toppari, enär hon uppenbarligen ansett sig icke kunna vägra att deltaga i den åtalade bränvinsutskänknin-gen, med stöd af senare mom. i 47 § af K. F. ⁹/₆92, ang. brän-vinsförsäljning, frikallades från ansvar och annan påföljd.

10. P. Lintunen mot K. Wainikainen, ang. ersättning. *R:n i Kuopio* u. ¹⁸/₅94: Klgdns talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁴/₁₀94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 17:de. 11. Besvär af stadsfiskalen W. Dunajeff och norske undersåten handlanden R. Bøe, ang. af Bøe jemte åkla-gare mot Dunajeff utfördt ansvars- och ersättningspåstående för det Dunajeff olagligen i häkte inmanat och qvarhållit Bøe. *R:n i S:t Michel* u. ¹³/₁₁93: Utredt att Dunajeff ²⁵/₉93, ehuru Bøe, som föregående dag anländt till S:t Michel för att å der pågå-ende marknad uppköpa smör, för Dunajeff upptett ett af behö-rig myndighet för Bøe utfärdadt pass, likväl utan giltig anled-ning fängslat Bøe såsom misstänkt att vara ficktjufven K. Dahl-berg, samt att Dunajeff, oaktadt han af polismästarens i Tam-merfors telegrafiska meddelande bort inse att ett misstag på person härvid å Dunajeffs sida förelegat, qvarhållit Bøe i polis-häktet till den 28 i nästnämnda månad, då Bøe, i följd af åt-gärder, hvilka han sjelf vidtagit för att bevisa sin oskuld, fri-gifvits; i anseende hvartill och då ifrågavarande häktning, hvar-vid Dunajeff, hvad behandlingen af den häktade vidkommer, för-farit fullt lagenligt, icke skett af argt uppsåt, R:n, i stöd af 19 § senare mom. samt 16 § 5 mom. i K. F. ²⁶/₁₁66, dömd Dunajeff att böta 400 mk, samt ålade honom utgifva särskilda ersättningsbelopp. *Wiborgs Hfr.*, dit Dunajeff besv. sig, u. ³⁰/₁₀94: Enär utredning ej förebragts derom att Bøe lidit uppgifven för-lust g:m att hans tilltänkta smöruppköp omintetgjorts, befriades Dunajeff från honom härutinnan ålagd ersättningsskyldighet; i öfrigt blef, jeml. 25: 10 och 40: 22 S. L., vid R:ns u. beroende. *J. D.* (efter omröstning): Ansaret nedsattes till 300 mks böter; i öfrigt ej ändring. Dunajeff erhöll straffmindring jeml. Pardons-plakatet ²⁶/₁₁94.

12. Å. Pöhö och kronolänsmannen J. Schrey, ang. af Pöhö jemte åklagare mot Schrey utfördt yrkande om ansvar och er-

sättning för det Schrey försummat att inom laga tid befordra ett afhysningsutslag till verkställighet. *Jäaskis sns Hr.* dömde g:m u. $\frac{4}{5}$ /94 Schrey, jeml. 40: 21 S. L. och 3 § i Promulgationsförförordningen $\frac{19}{12}$ /89, att böta 30 mk, hvaremot Pöhös ersättningsstalan såsom ostyrkt förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit parterna ömsesides besv. sig, u. $\frac{16}{10}$ /94: Schreys besvär pröfvades ej; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

13, 14. J. Lamberg och E. Helins besvär öfver *Län-nämndens i Wiborgs län* 2 särskilda u. $\frac{13}{11}$ /95 upptogos ej till pröfning.

15. M. Tiukkinens nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet $\frac{26}{11}$ /94.

Den 18:de. 16. Landthushållaren A. Argillander mot J. Kempainen m. fl., ang. ersättningspåståenden mot de senare för det de olofligen begagnat väg öfver klgdns äng. *Kronoborgs sns Hr.* u. $\frac{15}{2}$ /94: Utredt att ifrågakomma väg sedan urminnes tid allmänt användts så som den af J. Kempainen och hans medparter begagnats, hvarföre klgdns talan, jeml. 15: 1 J. B., af Hr. förkastats. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{8}{10}$ /94: Enär styrkt blifvit, att Kempainen m. fl. en längre tid opåtaladt begagnat ifrågavarande väg samt klgdn icke ens påstått att han i laga ordning sökt deras skiljande från användandet af sagda väg, blef vid Hrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

Den 20:de. 17. K. Närhi mot flottningsförmannen H. Leskinen jemte åklagare ang. åtal mot klgdn för det han öppnat bomlänkarna till en af Leskinen framforslad stockflotte och dymedelst vållat att stockarna kommit på drift. *Rautalampi m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{9}{2}$ /94: Klgdn dömdes jeml. 1: 4 U. B. att böta 38 mk 40 p. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{12}{10}$ /94: Ehuruväl K. fors vid omordade tillfälle varit stängd af en stockflotte, hade klgdn ej varit berättigad att egenmäktigt och utan af vederbörande kronolänsman dertill utverkadt tillstånd öppna den flotten sammanhållande bomledningen, hvarföre Hfr. fastställt det klgdn för egenmäktigt förfarande ådömda bötesstraff. *J. D.*: Klgdn dömdes jeml. 2 mom. 14 § 16 kap. S. L. att böta 10 mk.

18. Kronolänsmannen O. Wilskman mot A. Massinen m. fl., ang. ansvars- och ersättningspåståenden mot klgdn för det han försummat $\frac{19}{11}$ /93 vederbörligen utlyst uppboordsstämma. Klgdn medgaf att så tillgått, men invände att han $\frac{18}{11}$ /93 till postanstalt inlemnadt ett till vederbörande kyrkoherde adresserat bref, hvari tillkännagifvits att förrättningsdagen framskjutits en vecka, men hvilket bref g:m postföreståndarens förvällande försenats. *Tohmajärvi m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{17}{3}$ /94: Med förkastande af ansvarsyrkandet mot klgdn ålades denne utgifva ersättning

efter pröfning. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹²/₁₀94: Emedan förberörda af klgdn till hans försvar framhållna omständighet icke kunde frikalla honom från skyldigheten att utgifva förberörda ersättning, blef vid Hrs u. beroende. *J. D.*: ej annan ändring än att beloppen af den A. Massinen m. fl. tillerkända ersättning af K. S. efter pröfning nedsattes.

Den 21:sta. 19. H. Wahlroos mot P. Spitzén m. fl., ang. af klgdn instämndt ansvars- och ersättningspåstående. *Hvittis m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁸/₁94: Klagomålet ogillades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ³⁰/₁₀94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

20. G. Pietiläs nådeansökan bifölls på grund af Pardonsplakatet ²⁰/₁₁94.

Den 22:dra. 21. O. Hiltunen mot kronolänsmannen T. Meklin, ang. åtal mot klgdn för stöld af en plånbok, innehållande 400 mk, en 50 kopeks banksedel samt en 10 thalers obligation. *Kihelysvaara sns Hr.* u. ²⁸/₂95: Klgdn dömdes, med stöd af 28: 1 S. L., att för 1:sta resan stöld hållas 4 m. i fängelse samt vara förlustig medb. förtroende 4 år utöfver tiden för frihetsstraffet, hvarjemte förordnades att priset för ett klgdn frångaget fickur skulle användas till betalning för honom i målet åhvälfda ersättningar. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹³/₈95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

22. Stadsfiskalen A. Tandefelt mot E. Romann, ang. åtal mot Romann för utevaro från S9 års värnepligtsuppbåd. *R:n i Nikolaistad* u. ¹⁷/₁₀94: Enär mera än 2 år förflytit från tiden för omordade uppbåd, ansåg R:n rätt att åtala ifrågavarande förbrytelse hafva, jeml. stadgandet i 4 mom. 1 § 8 kap. S. L., förfallit, hvarföre åtalet lemnades utan afseende. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁷/₃95, och *J. D.*: ej ändring.

23. I. Lindblom mot stadsfiskalen A. Mesterton, ang. åtal mot klgdn för oloflig bränvinsförsäljning. *R:n i Helsingfors*, u. ¹³/₉94: Klgdn fälades för 3:dje resan slik förbrytelse till 9 m. fängelse samt ålades utgifva försäljningsavgift. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁵/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring; klgdn erhöill på anhållan straffindring jeml. Pardonsplakatet ²⁴/₁₁94.

24. H. Walkonen mot kronolänsmannen A. Broms, ang. bränvinsförsäljning m. m. *St Michels sns Hr.* u. ⁸/₃94: Utredt att klgdn icke allenast försålt bränvin och punsch, utan äfven varit andra personer behjelpig vid anskaffande af bränvin, hvarföre klgdn, i stöd af 15, 27, 35 och 51 §§ i K. F. ¹⁶/₇86, dömdes att för 1:sta resan oloflig bränvinsförsäljning böta 125 mk, samt att utgifva försäljningsavgift. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²²/₁95: Utredt att klgdn uppgifna tid i sitt hemvist olofligen försålt bränvin och utskänkt punsch, hwaremot bevisning

saknades om att klgdn skulle begått den förseelse, Hr. i öfrigt tagit honom till last, hvarföre Hfr., med förkastande af åtalet i sistnämnda del, dömde klgdn, jembl. 2 och 3 mom. 35 § i K. F. $\frac{9}{10}$ 92, att för 1:sta resan oloflig brännvinsförsäljning böta 90 mk och erlægga försäljningsafgift samt, i stöd af 40 § i K. F. om näringarna, att för olaga utskänkning af punsch böta 25 mk. *J. D.* lät bero.

25. Besvär af Advokatfiskalsembetet i *Wiborgs Hfr.* och vicelandssekreteraren H. Eriksson öfver bemälda Hfrs u. $\frac{20}{12}$ 94 i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: ej ändring.

Den 23:dje. 26. Ida Halme mot stadsfiskalen J. Holmberg, ang. den senares inför *Magistraten i Björneborg* framställda yrkande att klgdn, som beträddts med lösaktigt och lättjefullt lefnads-sätt samt af Fattigvårdsstyrelsen härför undfått varning, måtte behandlas såsom lösdrivvare och öfverlemnas till vederbörande Guvernörs behandling. *Magistraten* förklarade g:m u. $\frac{17}{6}$ 95 klgdn, som blifvit till äktenskap föreläst, ej kunna såsom lösdrivvare behandlas; men lemnades Holmberg öppet att, derest vigsel ej följde å omordade lysning, anmäla saken till ny handläggning. *Guvernören i Åbo och Björneborgs län*, dit Holmberg besv. sig, u. $\frac{31}{8}$ 95: Årendet återförvisades, på anhållan af Holmberg, för bevisnings föreställande. *J. D.* (efter omröstning): Emedan Holmberg voro oförhindrad att, i händelse klgdns vandel under den längre tid, som förflutit efter det Magistratens u. afkunnades, gäfve skälig anledning till hennes behandling såsom lösdrivvare, derom göra vederbörlig anmälan, lät K. S. bero vid det slut, hvari *Magistraten* i saken stannat.

27. Besvär af F. Orell öfver *Wasa Hfrs* u. $\frac{20}{12}$ 94 i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: Klgdn befriades från honom af Hfr. ådömda böter; i öfrigt beror.

28. C. Stoltzenberg och saksföraren J. Svanljung mot K. Strengell m. fl. fordringsegare i Stoltzenbergs konkurs, ang. *dels* ansvarsyrkande mot denne för konkursförbrytelse, *dels* åtal mot Stoltzenberg och hans biträde i rättegången Svanljung för det desse uti en till domstolen ingifven skrift inblandat sådant, som icke till saken rätteligen hörde. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{15}{2}$ 94: Klagomålen ogillades. *Åbo Hfr.*, dit K. Strengell m. fl. besv. sig, u. $\frac{13}{5}$ 95: Jemte det klgdnes förklaring, såsom sentida inlemnad, lemnades utan afseende, förklarade Hfr. utredt vara att Stoltzenberg, efter det hans tidigare konkurs g:m dom $\frac{10}{8}$ 85 blifvit afgjord, till sitt hushåll och sina personliga utgifter använt belopp, som icke stått i skäligt förhållande till hans ställning och tillgångar, samt med vetskap om sitt obestånd i afsigt att fördröja konkursens inträdande upplånat penningar äfvensom att uti om-

ordade inlaga blandats det till saken ej rätteligen hörde; i anseende hvartill Hfr., med hänsigt till stadgandet i 3 § af Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89, i stöd af 1 och 3 mom. 3 § 39 kap. S. L. samt 5 § 14 kap. R. B., dömde Stoltzenberg och Svanljung, den förre att för berörda konkursförbrytelse hållas 1 m. i fängelse och för oskicket beträffande inlagan böta 19 mk 20 p., eller således, med anledning af föreskrifterna i 5 § 7 kap. S. L. i ena bot umgälla sin brottslighet med fängelse i 1 m. och 3 d., samt Svanljung för författande och framlemnande af samma inlaga böta jemväl 19 mk 20 p. *J. D.*: Som det, enl. Hfrs uti protokollsutdrag ³⁰/₁₀94 meddelade föreskrift, ålegat klgdne för bevakande af sin talan i Hfr. att dit ingifva förklaring öfver K. Strengells m. fls. besvär inom 8 veckor från nästsagda dag eller således, enär den 25 och 26 december voro helgedagar, senast ²⁷/₁₂94, samt klgdne med slik förklaring sistsagda dag till Hfr. inkommit, fann K. S. bemålde Rätt hafva saknat anledning att, på sätt som skett, lemna klgdnes förklaring utan afseende; dock ville K. S. till undvikande af vidare omgång taga målet under omedelbar pröfning; och jemte det ansvaret för Stoltzenberg till last tagna konkursförbrytelse nedsattes till 20 d. fängelse, samt Stoltzenberg således jeml. 7: 5 S. L. skulle i ena bot hållas 23 d. i fängelse, blef i öfrigt vid Hfrs u. beroende.

29. S. Lackström och W. Stenberg mot E. Hongén, ang. misshandel. *R.n i Brahestad* u. ¹⁸/₄94: Klgdne dömdes jemlikt 12 § i K. F. ²⁶/₁₁66 att hvardera böta 100 mk. *Wasa Hfr.*, dit parterna ömsesides besv. sig, u. ¹⁹/₁95: Med stöd af senare mom. 11 § 21 kap. S. L. och 3 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 fäldes klgdne att böta Lackström 150 mk och Stenberg 50 mk, hvarhos Hongén tillerkändes ersättning för sveda och värk m. m. *J. D.*: ej ändring.

30. Biträdande kontrollören vid tullkammaren i Wiborg O. Cederberg mot M. Wolkoff, ang. åtal mot den sistnämnde för det han till Ryssland utskeppat 1,450 sågstockar utan att erlägga stadgad tullafgift. *R.n i Wiborg* u. ²/₇94: Wolkoff dömdes jeml. 1 mom. 11 § 38 kap. S. L. att böta 150 mk. *Wiborgs Hfr.*, der klgdn sökt sådan ändring att Wolkoff blefve ålagdt att till kronan utgifva värdet för ifrågakomna skogsalster, u. ⁴/₂95: Emedan värdet af sagda sågstockar ej blifvit i någon mån styrkt, föranledde besvärerna ej till ändring. *J. D.*: ej ändring.

31. J. Marienberg mot kronolänsmannen A. Björkstén, ang. åtal mot klgdn för misshandel å J. Monni. *Borgå m. fl. snrs Hr.* u. ⁴/₉94: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁵/₃95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 24.de. 32. K. Byckling och dennes hustru Anna Taari mot M. Kyckling m. fl. fordringsegare i Bycklings konkurs

jemte allmän åklagare, ang. bankruttbrott. *Wederlaks m. fl. snrs Hr.* u. 7/1 95: Klgdne dömdes jeml. 86 § mom. c. och 87 § mom. b. i Konkursstadgan att för bedrägligt förfarande mot borgenärer hvardera hållas 1 år i tukthus samt i 5 år vara förlustige medb. förtroende. *Wiborgs Hr.*, dit klgdne enligt undervisning, besv. sig, u. 26/3 95: Ehuru Hr., jemlikt stadgandet i 46 § af Promulgationsförordningen 19/12 89, bort underställa sin förrättning och u. i målet Hfrs granskning, upptog Hfr. likväl för undvikande af dröjsmål saken till pröfning i den väg hvari densamma inkommit; och fann Hfr. dervid utredt vara, att Byckling, som på sin 23/10 93 gjorda ansökan försatts i konkurstillstånd, för egen vinning från till Hr. ingifven förteckning öfver sina tillgångar bortlemnat Byckling tillhörig lösegendom till ett värde af 302 mk 94 p. samt att klgdne i en vilja och gerning undandolt ej allenast nästnämnda egendom utan äfven af de i konkursstaten upptagna tillgångarna lösören till ett sammanlagdt värde af 46 mk 24 p.; i anseende hvartill och då Byckling dessutom, sitt eget medgifvande likmätigt, efter konkursansökningens inlemnande af sina gäldenärer uppburit mellan tre- och fyrahundra mk, hvilka medel Byckling, den der icke ens påstått att han skulle hos sine borgenärer gjort anmälan om penningarnas emottagande än mindre till konkursboet aflemnade desamma, jemväl borde anses hafva undanhållit sine fordringsegare, Hfr. med stöd af 39: 1 S. L. dömt klgdne att för den brottslighet, som sålunda stannade dem till last, hållas uti tukthus Byckling i 3 år och Taari i 1 år 6 m. äfvensom att vara förlustige medb. förtroende Byckling i 8 och Taari i 5 år utöfver tiden för dem ådömda frihetsstraff. *J. D.* nedsatte (efter omröstning) straffet för Byckling till 1 års tukthus och 3 års förlust af medb. förtroende och för Taari till 6 m. tukthus och 2 års förlust af medb. förtroende.

Den 25:te. 33. *W. Haikkala* mot kronolänsmannen *B. Jägerroos m. fl. ang.*, utom annat, åtal mot klgdn för döljande af tjufigods. *Korpilakti sns Hr.* u. 20/4 95: Klgdn dömdes jeml. 32: 1 S. L. att hållas 1 år i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit bl. a. klgdn besv. sig, u. 7/8 95: Straffet nedsattes till 6 m. fängelse; i öfrigt beror. *J. D.*: ej ändring.

34. *S. Jokipakka* mot *G. Aaltonen*, ang. åtal mot klgdn för smädelse och ostyrt angivelse. *R:n i Tavastehus* u. 3/8 94: Klgdn fäldes för smädelse till 3 m. och för ostyrt angivelse till 2 m. fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 12/10 95: Klgdn, som frikändes från ansvar för smädelse, fäldes för falsk angivelse till 2 m. fängelse. *J. D.*: Besvären pröfvades ej; dock förunnades klgdn, på anhållan, strafflindring jeml. Pardonsplakatet 26/11 94.

35. M. Syrman mot J. Rantamäki m. fl., ang. ansvars- och ersättningspåståenden mot de senare. *Kankaanpää sns Hr.* u. ²¹/₃95: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁵/₁₀95: ej ändring. *J. D.*: besvärerna ej pröfvade.

36. Häktade W. Aronen mot stadsfiskalen J. Holmberg, ang. åtal för grof stöld mot klgdn, som år 83 sakfäls för 2:dra resan tjufnad i förening med inbrott. *R:n i Björneborg* u. ²²/₁₀95: Utredt att klgdn ⁸/₁₀95 medan J. Peränen legat insomnad å en åkerlott, ur ena fickan till P:s påhafda väst tillgripit ett ur; i anseende hvartill R:n, jemte det åtalet i öfrigt såsom ostyrkt förkastats, med stöd af 6: 2 och 28: 2 S. L., dömde klgdn att för grof stöld hållas 1 år i tukthus; hvaremot R:n, med afseende derå att klgdn redan vore vanfrefrad, ansett sig icke vidare kunna döma honom förlustig medb. förtroende. *Åbo Hfr.*, dit klgdn och Holmberg besv. sig, u. ¹⁷/₁₂95: Utredt att klgdn vid uppgifna tillfälle fränstulit Peränen förutom berörda ur jemväl en börs med penningar till ett belopp af åtminstone 60 mk; hvarföre klgdn, jeml. åberopade lagrum och 28: 8 S. L., dömdes att för grof stöld hållas 2 år i tukthus samt vara förlustig medb. förtroende under 5 år utöfver tiden för frihetsstraffet; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

37. Besvär af M. Varonen öfver *Wiborgs Hfrs* u. ⁸/₁₀95, dessmedelst klgdns anhållan om förlängd fataljetid förkastats. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 27:de. 38. J. Ahvonen mot A. Näveri, ang. ersättning. *Jääskis sns Hr.* u. ¹¹/₁₁93: Näveri tilldömdes 62 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne ömsesides besv. sig, u. ²/₁₁94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

39. A. Pukkila mot kronolänsmannen J. Seikku, ang. åtal mot klgdn för oloflig bränvinsförsäljning. *Ruovesi sns Hr.* u. ¹⁵/₁94: Klgdn dömdes att för 4:de resan oloflig försäljning af starka drycker hållas 1 år i fängelse samt att utgifva försäljningsafgift. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁹/₁₁94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring; klgdn erhöi strafflindring jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94:

40. Besvär af L. Tjäder, ang. klander emot storskifteskomplettering. *Egod. R:n i Multia s:n* u. ¹¹/₇94: Klgdns talan förkastades. *J. D.* fann väl utredt vara, att råen emellan Multia och Wilhula hemmans skogsskiften enligt storskiftskartans visning ledde från Kellokangas röse i rak sträckning öfver södra ändan af Halmeenlampi sjö till omkretsråen emot Isojärvi by samt att östra delen af Multia hemmans skifte vore smalare och Wilhula hemmans skogslott bredare än kartan utvisade; dock som Pirttisuo röse redan vid storskiftet upptagits såsom ändpunkt för berörda rälänje,

alltså och då antagas måste att råen ursprungligen utstakats i sådan bugtig rigtning, som häfderåen innehade, pröfvade K. S. rättvist förordna att ifrågavarande råskilnad skulle dragas från Kellokangas röse i rak sträckning till en å vestra stranden af Halmeenlampi sjö belägen punkt, som betecknas å kartan med litt. X. och ligger 70 meter norrom den af vicelandtmätaren Mahlberg uppgångna rålinjen, samt att å detta ställe borde uppföras ett röse och råen derifrån ledas rakt till Pirttisuo råmärke; och fick vid denna utgång af saken alt utlåtande i anledning af klgdns i K. S. vilkorligen gjorda anhållan om resning i den vid storskiftet i Multia by verkställda rågångs- och rörlägningsförrättning förfalla.

41. Besvär af kommissionslandtmätaren G. Ladau m. fl., ang. af egarene till H. och L. torp anfördt klander mot af Ladau förehafd beredning till storskiftesreglering, på den grund att sagda torp, ehuru rätteligen utgörande sjelfbestående lägenheter, vid förrättningen behandlats såsom torp. *Egod. R:n i Pöytis s:n* u. 16, 94: Emedan af det vid storskiftet 1781 tillkomna delningsinstrumentet framginge att H., L. m. fl. torp behandlats såsom skilda lägenheter, hvilken omständighet Ladau vid skiftesregleringen ej iakttagit, ty och då H. torp af K. S. medelst dom 18/6 90 förklarats utgöra en sjelfbestående lägenhet, ålades Ladau verkställa ny reglering och dervid taga nyssnämnda omständighet i beaktande. *J. D.* (efter omröstning): Utredt att sedan egaren till O. hemman vid storskiftet 1781 anhållit att förrättningslandtmätaren måtte fördela berörda hemmansegor emellan hemmanens landboer och torpare efter uppgifven grund, så har skiftet i öfverensstämmelse härmed verkställts, hvarvid L., H. m. fl. torp tillagts de inegor, som derintills häfdats under torpen, samt lika stora andelar uti hemmanens samfälda skogsmark; dock som med berörda förrättning lagligen icke kunnat afses att af nämnda torp och landboskap bilda skilda sjelfbestående lägenheter, utan endast att bestämma innehafvarenes af dessa torp och landboskap framtida häfderätt, alltså och då *Egod. R:ns* yttrande om innehållet af K. S:s ofvanåberopade dom 18/6 90 icke vore öfverensstämmande med hvad berörda dom utvisade, blef målet återförvisadt till *Egod. R:n*.

42. A. Sorvanlahtis nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet 26/11 94.

43. H. Isotalo mot K. Aliknaapi, ang. af den senare framställt fordringsanspråk. *Guvernören i Åbo och Björneborgs län* u. 6/9 94: Svdns talan bifölls. *Åbo Hfr.*, dit skdn besv. sig, u. 25/2 95: besvären pröfvades ej. *J. D.* återförvisade (efter omröstning) målet till Hfr.

44, 45. K. Juholas och A. Isokuorttis nådeansökningar afslogos.

Den 28:de. 46. A. Barcks enahanda ansökan bifölls.

47. Besvär af A. Grahn öfver *Egod. Rns i Pälkäne s:n* u. 15/94 i anledning af uppkomna stridigheter vid beredning till storskiftesreglering. *J. D.* lät bero.

48. K. Norrman mot F. Meller m. fl., ang. klgdns åläggande att utgifva ersättning för g:m flottning förorsakad skada i fiske. *Kyrkslätt m. fl. snrs Hr.* u. 10/294: Käromålet gillades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 10/1194: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

49. F. Orell mot G. Holm, ang. ärekränkning. *R:n i Nikolaistad* u. 22/894: Klgdn dömdes jeml. 27: 3 S. L. att böta 40 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 22/1194: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 29:de. 50. J. Wirtanen m. fl. mot stadsfiskalen O. Albrecht, ang. åtal mot klgdne för fylleri m. m. *R:n i Helsingfors* u. 6/294: Klgdne sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, lät vid Rns u. bero. *J. D.*: ej ändring.

51. J. Stenbacka mot O. Uusitalo, ang. skogsåverkan. *Sastmola m. fl. snrs Hr.* u. 12/294: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 12/1194: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

52. C. Pettersson mot stadsfiskalen A. Mennander, ang. åtal mot klgdn för olaga bränvinsutskänkning. *R:n i Nådendal* u. 19/94: Klgdn fäldes att jeml. 1 och 2 mom. 35 § i K. F. 9/92 böta 75 mk samt att utgifva försäljningsavgift. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 15/1194: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

53. K. Pohjaranta mot F. Grönvall, ang. åtal mot klgdn för olofligt fiske. *Norrmark m. fl. snrs Hr.* u. 27/494: Klgdn dömdes jeml. 36 § i Fiskeristadgan 4/1265 att böta 30 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 24/1194: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

54. Advokatfiskalsembetet i *Åbo Hfr.* mot häradshöfdingen A. Jaatinen, ang. åtal mot Jaatinen för det han med förpassning afsändt en till 12 d. fängelse vid vatten och bröd dömd person N. till länsfängelse för att förvaras till dess Hrs förrättning hunne utskrifvas och för verkställighet insändas till vederbörande Guvernör, ehuru N., hvilken åtnöjts med Hrs u., rätteligen bort med förpassning afsändas för att omedelbart befordras till undergående af fängelsestraffet, helst äfven åklagare med u. genast åtnöjts och förpassningen jeml. Kongl. förordningen 11/71792, jemförd med Kongl. Göta Hfrs universal för den 3/71793 samt Åbo Hfrs universal och Wasa Hfrs cirkulär 14/41817 och 6/121848, vore en

offentlig afhandling, deri brottet, för hvilket fängen blifvit dömd. och straffet därför borde noga utsättas och som förty lände till efterrättelse vid verkställighet af ådömdt straff. *Hfr.*, hvarest N. gjort anspråk på ersättning för den tid han suttit längre häktad än vederbort, fann häradshöfdingen Jaatinen väl stanna till last att i det afseende advokatfiskalen i förestående måtto anmärkt icke hafva förfarit i enlighet med hvad under Hfrs domvärjo i fall af ifrågavarande beskaffenhet af ålder varit öfligt och g:m Kongl. Göta Hfrs ofvanåberopade universal hos domstolarna inskräpts: men emedan i lag icke vore stadgadt att underrätts u., hvarigenom häktad person dömts till frihetsstraff, borde verkställas på grund af domstolens för den fängslige utfärdade förpassning. blef åtalet emot häradshöfdingen Jaatinen af Hfr. underkändt. vid hvilken utgång jemväl N:s ersättningsanspråk förkastades. *J. D.*: ej ändring.

55. Kronolänsmannen K. Kula mot J. Hällstén, ang. åtal mot den sistnämnde för olaga handel. *Östermark sns Hr.* u. $1/3$ 94: Hällstén sakfäldes med stöd af 40 § i K. F. om näringsarna. *Wasa Hfr.*, dit Hällstén besv. sig, u. $28/11$ 94: Den af Hällstén idkade handel hade icke varit af sådan beskaffenhet att derom, enligt ofvanåberopade K. F., bort anmälas hos vederbörande myndighet; hvarföre åtalet förkastades. *J. D.* fann (efter omröstning) väl utredt vara att Hällstén uti ett till salubod inredt rum i hans hemvist idkat handel med såväl utländska som inländska handelsvaror utan att, på sätt honom enligt 2 § i sagda K. F. ålegat, derom anmäla; dock som Hällstén kunnat tro att sådan anmälan i förevarande fall icke erfordrades, fann K. S. Hällstén för denna gång böra undgå ansvar i saken.

56. N. Salminen mot Wilhelmina Blom, ang. barnaunderhåll. *Pulkäne m. fl. snrs Hr.* u. $3/3$ 94: Klgdn ålades slik skyldighet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $7/12$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

57. A. Nordfors' nådeansökan afslogs.

Den 30:de. 58. Ansökan af N. Kavaleff att K. S. med anledning af stadgandet i 15: 12 R. B. ville pröfva och bestämma beloppet af sakförarefirman Jansson et Sundman tillbörande fullmäktigarvode för drifvande af ett af K. S. g:m dom $15/4$ 95 afgjort mål, äfvensom anhållan af firman att arvodet måtte fastställas till det af firman fordrade belopp af 3,000 mk. *J. D.* bestämde arvodet till 2,000 mk.

59. Stadsfiskalen E. Tandefelt mot E. Skinnar, ang. åtal mot den senare för förfallolös utevaro från 92 års värnepligt-uppbåd. *R:n i Nikolaistad* u. $31/10$ 94: Emedan mera än 2 år förflidit från tiden för omförmälda uppbåd, hade rätt till åtal at

ifrågavarande förbrytelse jeml. 4 mom. 1 § 8 kap. S. L. förfallit. *Wasa Hfr.* u. $\frac{1}{3}$ /95 och *J. D.*: ej ändring.

60. Densamme mot F. Finnlund, ang. enahanda åtal. *R:n i Nikolaistad* u. $\frac{17}{10}$ /94: Jfr. föregående mål. *Wasa Hfr.* u. $\frac{5}{2}$ /95 och *J. D.*: ej ändring.

61. M. Kumpulainens nådeansökan afslogs.

Den 31:sta. **62.** K. Nikkilä mot K. Protinki m. fl., ang. åtal mot klgdn för egenmäktigt förfarande. *Hvittis m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{22}{3}$ /94: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{10}{12}$ /94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Målet återförvisades.

63. J. Tuominen mot A. Kalin, ang. åtal mot klgdn för ärekränkning. *R:n i Raumo* u. $\frac{18}{6}$ /94: Klgdn dömdes jeml. 27: 2 S. L. att för smädelse böta 100 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{19}{12}$ /94: ej ändring. *J. D.* nedsatte böterna till 75 mk: i öfrigt ej ändring.

64. P. Kuva mot K. Mäkinen, ang. åtal mot klgdn för förskingrande af pant. *R:n i St Michel* u. $\frac{11}{12}$ /94: Klgdn dömdes jeml. 10: 7 H. B. att böta $\frac{1}{4}$ af pantens belopp med 25 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{11}{12}$ /94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Februari.

Den 1:sta. **1.** K. Ramsten mot J. Härkönen, ang. ersättningstalan mot klgdn för det en denne tillhörig hingst af våda fått tillfälle att sparka ett Härkönens sto så att detsamma måst aflifvas. *Wiborgs snrs Hr.* u. $\frac{27}{11}$ /94: Klgdn ålades jeml. 22: 7 B. B. att ersätta $\frac{1}{2}$ af hästens värde och kostnaderna för dess vård under sjukdomen. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{27}{11}$ /94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

2. S. Ryösä mot M. Toiviainen, ang. ansvar å klgdn för det denne i tidningsuppsats sanningslöst påstått att Toiviainen vore försatt i konkurstillstånd samt derigenom afsigtligen utspridt falskt rykte. *R:n i Kexholm* u. $\frac{11}{6}$ /94: Klgdn dömdes jeml. 27: 2 S. L. att böta 100 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, dömde g:m u. $\frac{29}{12}$ /94 klgdn att jeml. senare mom. af förberörda lagstadgande lida det af R:n utsatta straff. *J. D.* fann ifrågavarande om Toiviainen offentliggjorda osanna uppgift, utan att innefatta smädelse, likväl vara för Toiviainen nedsättande, hvar-

före K. S. pröfvade rättvist, med ändring af Hfrs u., i stöd af 7 § i K. F. ²⁶/₁₁66, döma klgdn att böta 50 mk.

3. Guvernören Gripenbergs m. fls. besvär öfver *Wiborgs Hfrs* u. ¹⁹/₁₂94 i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: ej ändring.

4. Besvär af borgmästaren E. Granfelt öfver *Wasa Hfrs* u. ¹⁰/₈95 i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: Klgdn, hvilken stannade till last särskilda i K. S:s u. uppräknade försummelser i tjensten, hade ej anfört skäl till ändring i det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

Den 3:de. 5. G. Qvarnström mot särskilda borgenärer i hans konkurs, ang. åtal mot klgdn för konkursbrott. *R:n i Ekenäs*, dom i kldns konkurs ²/₄94: Klgdn fälles jeml. 88 § mom. c. och d. i Konkursstadgan att såsom vårdslös gäldenär hållas 2 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁴/₁95: Klgdn dömdes, jeml. 3 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 och 2 och 3 mom. i 3 § 39 kap. S. L., att straffas för försummelse att föra handelsbok med fängelse i 1 m. och för konkursens afsigtliga fördröjande med likaledes 1 m. fängelse, eller sammanlagdt med fängelse i 1 m. 20 d. *J. D.*: Klgdn dömdes för hvad honom af domstolarna tillräknats, jeml. 39: 3 S. L. och med afseende å stadgandet i 7: 2 S. L., att hållas 1 m. 15 d. i fängelse.

6, 7. A. Mäkeläs nådeansökan afslogs, och O. Laines enahanda ansökan bifölls på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

Den 4:de. 8. Enahanda ansökan af K. Lönngren bifölls jeml. Pardonsplakatet.

9. Besvär af skarpskytten E. Lindberg, åtalad först vid *Åbo bataljons Krigsrätt* för subordinationsbrott m. m. samt derefter vid *R:n i Åbo* för oljud å gata m. m. *Åbo Hfr.*, dit *R:n*s u. i hemställningsväg inkommit, delgaf Krigsrättens ransakning i målet. *Öfverkrigsdomstolen*, som g:m u. ²⁰/₈95, med stöd af 94, 95 och 104 §§ i militärstrafflagen, dömde klgdn att hållas i fängelse för underlåtenhet att hörsamma förmans befallning 1 m., för sidovördnad mot fältväbeln M. 2 m., samt för det han med hot om våld brutit emot krigslydnaden 6 m.; hvarjemte klgdn, enligt 14 § i åberopade lag, skulle under strafftiden, som icke finge å hans tjenstetid afräknas, vara förlustig sina löneförmåner; och öfverlemnades åt den domstol, som sist i saken komme att döma, att sammanlagga alla klgdn ådömda straff. Sedan detta u. meddelats *Hfr.*, har Hfr g:m u. ⁷/₈95 med stöd af 42: 7, 16: 1 samt 24: 3 S. L. dömt klgdn att böta för oljud å gata 20 mk, för fönsterinslagning 40 mk samt för våld å J. K. att hållas 3 m. i fängelse, jemte det klgdn, vid sammanläggning af dessa och de honom af *Öfverkrigsdomstolen* ålagda straff äfvensom af klgdn vid 94 års vinterting i Bjerno sns tingslag ådömde böter 60 mk,

för fylleri och oljud, af Hfr., med anledning af stadgandet i 7: 5 S. L. och 4 § af Promulgationsförordningen samt med hänsyn till Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94 förklarats böra i ena bot undergå 11 m. fängelsestraff. *J. D.*: ej ändring.

Den 5:te. 10. J. Nyman mot kronolänsmannen M. Takolander, ang. åtal mot klgdn för skogsåverkan. *Kyrkslätt m. fl. snrs Hr.* u. ²⁰/₉₄: Klgdn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ³¹/₁₂94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

11. A. Pöndinen såsom t. f. kurator för häktade sinnessjuka O. Pöyry mot kronolänsmannen O. Stavén, ang. åtal mot Pöyry för rån. *S:t Michels snrs Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. ²⁶/₃95 dömde Pöyry, hvilken förut straffats för grof stöld, att för det han frånranat W. A. hans börs jemte 32 mk 7 p. och 4 kopek, jeml. 1, 6 och 7 §§ 31 kap. S. L. hållas 3 år i tukthus samt derutöfver i 10 år vara förlustig medb. förtroende. *J. D.* gillade Hfrs u.; dock skulle, jeml. stadgandet i 3 mom. 1 § 2 kap. i K. F. ¹⁹/₁₂89, ang. verkställighet af straff, med Pöyrys befordrande till undergående af det honom i anfordrån måtto ådömda tukthusstraff anstå till dess Pöyry från sin iråskade sinnessjukdom tillfrisknat.

12. Häktade P. Keinänen mot stadsfiskalen N. Forelius, ang. åtal mot klgdn, hvilken tidigare för utprångling af falskt mynt och 3:dje resan stöld ådömts lifstidstukthus, men g:m Nädigt u. ²⁸/₄93 blifvit vilkorligen frigifven, för olofligt tillgrepp af egendom, värd 8 mk. *R:ns i Kuopio* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som i u. ²⁴/₁₀95 fann klgdn vara om åtalet förvunnen samt förty och då klgdn ännu icke tillfullo afstjenat det honom för, bl. a., 3:dje resan stöld härförinnan ådömda tukthusstraff, i stöd af 2 mom. 5 § 28 kap. S. L., dömde klgdn att för hvad honom stannade till last hållas 2 år i tukthus samt vara förlustig medb. förtroende under 4 år derutöfver; hvarhos Hfr., med afseende å det för den klgdn beviljade vilkorliga frihetens åtnjutande fästade vilkor och i stöd af 2: 15 i K. F. om verkställighet af straff, förordnade att klgdn skulle, såsnart han utstått det honom nu ådömda frihetsstraffet, fortsättningsvis undergå det klgdn förut ådömda tukthusstraffet för lifstiden. *J. D.*: ej ändring.

13. J. Laine mot kronolänsmannen P. Jäykkä, ang. åtal mot klgdn för bränvinsförsäljning. *Piikkis m. fl. snrs Hr.* u. ²²/₁₂93: Klgdn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁹/₁₁94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

14. Häktade J. Ristakoski mot kronolänsmannen A. Lang, ang. åtal mot klgdn för grof misshandel å F. Jankkari. *Ka:n:kaanpää m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som medelst u. ¹/₁₁95 med stöd af 2 mom. 5 § och 13 § 21 kap. S. L.

dömde klgdn att hållas 4 år i tukthus. *J. D.* nedsatte straffet till 3 års tukthus.

15. Konduktören M. Rautanen och bromsaren K. Alenius mot ombudsmannen vid statsjernvägarne A. Palander, ang. ansvaryrkande mot klgdne. *Lempäälä m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{5}{3}$ 94: Klagomålet förkastades och expenserna qvittades parterne emellan. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{6}{12}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

16. J. Wirtanen mot kronolänsmannen O. Brander, ang. åtal mot klgdn för snatteri. *Birkkala m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{27}{4}$ 94: Klgdn sakfaldes jeml. 47: 1 M. B. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{22}{11}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

17. A. Haglund mot A. Lindros, ang. ansvaryrkande mot klgdn för det hon, som i början af år 93 medan parterna bott tillsammans g:m tjuftvahand förlorat ett ur, påbördat Lindros att hafva tillgripit detsamma. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{3}{8}$ 94: Klgdn, som ej gittat förete sannorlika skäl för nämnda tillvitelse, faldes jeml. 27: 2 S. L. att böta 60 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{31}{12}$ 94: ej ändring. *J. D.*: Klgdn hade väl beskylt Lindros för ifrågakomna tillgrepp utan att ens sannorlikt göra att Lindros gjort sig skyldig till detsamma; men emedan klgdn likväl kunnat taga sig anledning härtill af Lindros' eget beteende efter det ofvannämnda ur saknats äfvensom af andra härvid förekommande omständigheter, ansåg K. S. klgdn böra undgå ansvar i saken.

Den 6te. 18. A. Nordfors mot H. Tilgmann, ang. ansvaryrkande mot den senare för ärekränkning. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{25}{7}$ 94: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{1}{12}$ 94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Tilgmann faldes jeml. 27: 3 S. L. jemförd med 27: 6 S. L. att för förolämpning böta 40 mk.

19. A. Laurén m. fl. mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. åtal mot klgdne för misshandel å poliskonstapeln K. Alm. *R:n i Åbo* u. $\frac{25}{5}$ 94: Klgdne dömdes jeml. 21: 12 och 3 mom. 9: 2 S. L. att hvardera böta 60 mk, samt ålades utgifva godtgörelse för sveda och värk m. m. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{20}{11}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

20. Besvär af häktade I. Marttanan m. fl. i mål ang. åtal mot Marttanan för otukt med minderårig. *R:ns i Uleåborg* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som g:m u. $\frac{31}{8}$ 95 i stöd af 20: 7 och 41: 8 S. L. dömdes Marttanan att för otukt med minderåriga Berta K. hållas 5 år i tukthus; deremot ansåg Hfr Marttanan vara med endast $\frac{1}{2}$ bevis besvärad om åtalet i hvad det rörde Anna T., hvarföre Marttanan mot sitt bestridande ej kunde till ansvar härutinnan fällas. *J. D.*: ej ändring.

21. Besvär af J. Rindell i ett inteckningsärende. *Mohla m. fl. snrs Hr.* u. ³⁰/₃95: Skdns ansökan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn besv. sig, u. ⁵/₇95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

22. J. Mäkitaipales nådeansökan bifölls på grund af Paronsplakatet ²⁶/₁₁94.

23. Advokatfiskalen i Tullstyrelsen O. Karstens besv. i mål, deri M. Haarala af gränsefiskalen N. Lang åtalats för tullförsvinnning. *R:n i Torned.*, dels beslut ⁶/₃94, hvarigenom mot rådmannen Nordberg framställt domarejäf förkastades, dels u. ¹⁹/₃94: Haarala fälades jeml. 1 § i K. F. ³⁰/₁₂87, ang. straffbestämmelser för vissa brott mot gällande tullförfattning, att för oloflig införsel af ett parti socker böta 150 mk, och sockret förklarades förbrutet; deremot underkändes åtalet i öfrigt. *Wasa Hfr.*, dit Lang och Karsten besv. sig, u. ⁵/₇95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Jemte det Karstens besvär ej föranledde ändring i Hfrs u. i afseende å rättegången, fann K. S., enär i målet afhörda vittnet A. Wäisänen intygat att beslagtagna 14 meter röd orleans redan hösten 91 och således mer än 2 år innan Lang väckt ifrågakomna åtal förvarats uti Haaralas salubod samt på grund af de utaf R:n såsom stöd för dess u. beträffande det öfriga beslagsgodset åberopade skäl, besvären icke heller föranleda till rättelse i det slut, hvori Hfr. g:m dess u. derutinnan stannat och vid hvilket fördenskull komme att bero.

Den 8:de. 24. Kronolänsmannen I. Forss mot K. Likander, ang. ansvars- och ersättningsyrkanden mot klgdn för det denne vid executiv auktion hos M. Ruuhimäki förytttrat jemväl den Likander tillhöriga ¹/₂ af en kornväxt, utan att densamma ens derförrinnan belagts med qvarstad. *Luhanko m. fl. snrs Hr.* u. ⁹/₃94: Likanders talan förkastades och L. ådömdes ansvar för falskt åtal. *Wiborgs Hfr.*, dit Likander besv. sig, u. ²⁷/₁₁94: Klgdn hade förfarit orätt derutinnan att han, ehuru ifrågavarande kornväxt, som innehafts af M. Ruuhimäki, varit Likander tillhörig och icke blifvit med qvarstad belagd samt klgdn vid auktionstillsfallet uppmärksamgjorts på dessa omständigheter, det oaktadt försålt densamma till betäckande af Ruuhimäkis gäld, men detta förfarande hade likväl, med afseende å hvad klgdn till sin undskyllan föreburit och i målet för öfrigt inlupit, icke varit af sådan beskaffenhet att klgdn derför borde till ansvar fällas; och som Likander vid sådant förhållande haft skäl för sin talan, befriades han från böter och tillerkändes ersättning med ¹/₂ af det vid auktionen för berörda kornväxt influtna priset eller 2 mk 50 p. äfvensom expenser. *J. D.*: Emedan Likander under rättegången visat, att ¹/₂ af ifrågavarande kornväxt varit honom tillhörig samt utredt blifvit, att densamma icke varit i mät tagen och klgdn således icke varit berättigad att försälja densamma utan g:m be-

rörda försäljning kränkt Likanders rätt till sagda egendom, blef vid Hfrs u. beroende.

25. K. Boucht mot gränsefiskalen F. Kurt, ang. åtal mot Kurt för olaga husvisitation. *R:n i Torned* u. ¹⁹/₃94: Kurt sakfäldes. *Wasa Hfr.*, dit parterne besv. sig, u. ¹⁷/₁₁94: Enär Kurt varit af gränsefiskalen Lang tillkallad till ofvannämnda visitation såsom Langs biträde och på sätt Lang äfven inför R:n vidgått endast i sådan egenskap förrättat den öfverklagade undersökningen, blef åtalet förkastadt. *J. D.*: ej ändring.

26. M. Söderman mot O. Ginman, ang. ärekränkning. *Hiittis m. fl. snrs Hr.* u. ⁴/₇94: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁹/₁₁94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

27. M. Halinen mot stadsfiskalen N. Geitel, ang. åtal mot klgdn för djurplågeri. *R:n i Jyväskylä* u. ²/₁₂93: Klgdn dömdes jeml. K. F. ²⁰/₆64 att böta 45 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁷/₁₁94: Klgdn fäldes för hvad honom af R:n tagits till last att jeml. 43: 5 S. L. böta 45 mk. *J. D.*: ej ändring.

Den 10:de. 28. K. Hakkarainens nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

29. E. Hellstén mot B. Juselius, ang. ansvarsyrkande mot klgdn för det 2 hennes minderåriga barn g:m stenkastning misshandlat Juselius' minderåriga dotter, till hvilken misshandel klgdn bjudit och förmått sina bemälda barn. *R:n i Åbo* u. ²⁶/₆94: Klgdn fäldes med stöd af 3 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 samt 5: 2 och 21: 12 S. L. att för anstiftan af nämnda misshandel böta 90 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ³¹/₁₂94: ej ändring. *J. D.*: Utredt ej mindre att klgdns 2 minderåriga barn på omförmäldt sätt misshandlat Juselius' dotter, än ock att klgdn vid flere tillfällen derförinnan uppmuntrat sina bemälda barn till stenkastning mot människor; hvarföre K. S., som ansåg klgdn sålunda hafva vållat ifrågavarande Juselius' barn tillfogade skador men någon annan brottslighet i saken ej stanna klgdn till last, dömd klgdn, att jeml. 2 mom. 11 § 21 kap. S. L. böta 60 mk; hvarhos klgdn, derest hon saknade tillgång att gälda sagda böter och komme att försona desamma med fängelse, skulle få åtnjuta strafflindring, jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

30. O. Solin och hans hustru J. Solin mot E. Luoti, ang. ansvarsyrkanden mot klgdne. *R:n i Tammerfors* u. ¹⁰/₇94: Klgdne dömdes jeml. 1 mom. 14 § 16 kap. och 1 mom. 1 § 26 kap. S. L. att böta J. Solin för egenhandsrätt 50 mk och O. Solin för falsk angivelse 200 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ⁶/₁₂94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

31. O. Jaakkola mot Justina Ojala, ang. barnföda. *Tammela m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁶/₃94: Klgdn ålades fordrad underhålls-

skyldighet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $20/_{12}94$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

32. Besvär af kommissionslandtmätaren J. Henelius i ett fiskaliskt mål. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig öfver *Landtmäteri-öfverstyrelsens* u. $25/_{7}94$, förklarade g:m u. $5/_{4}95$ besvärstalan för-sutten. *J. D.*: ej ändring.

33. Besvär af H. Guseff öfver *Wiborgs Hfrs* u. $22/_{10}95$ i ett fiskaliskt mål pröfvades ej.

34. Besvär af Anna Porvanen i mål, deri hon af sin man Axel Porvanen jemte åklagare åtalats för hor, bodrägt m. m. *Iittis m. fl. snrs Hr.* u. $14/_{11}94$: Klgdn sakfaldes och Hr. dömde till äktenskapsskilnad emellan makarna Porvanen. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $25/_{4}95$: besvären pröfvades ej. *J. D.*: ej ändring.

Den 11:te. 35. G. Engström m. fl. mot kronolänsmannen J. Wirtanen, ang. åtal mot klgdne för det de gömt och nött stulen egendom. *Lundo m. fl. snrs Hr.* u. $15/_{2}94$: Klgdne dömdes jeml. 41: 3 och 40: 1 att såsom för 1:sta resan stöld hvar-dera böta den gömda och nötta egendomens värde 3 gånger med 69 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $30/_{11}94$: Klgdne hade ej anfört skäl till ändring i Hrs u. såvidt dem derigenom till-räknats att hafva, med vetskap om att ifrågavarande egendom varit stulen, gömt och nött densamma; i följd hvaraf och då klgdne sålunda, jeml. 32: 1 S. L. stannade till last döljande af tjufgods, Hfr., med afseende å stadgandet i 3 § af Promulgations-förordningen $19/_{12}89$ samt i stöd af åberopade rum i S. L., pröf-vat rättvist låta vid Hrs u. beträffande bötesbeloppet bero. *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 36. Besvär af I. Kyander öfver *Wiborgs Hfrs* u. $17/_{12}94$ i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: ej ändring.

37. Besvär af skarpskytten J. Partanen, rörande hans an-hållan om eftergift i fullgörande af värnepligt på grund af för-ändrade familjeförhållanden. *Uppbådsnämnden i S:t Michels län* u. $25/_{11}95$: Emedan det familjeförhållande, hvarpå sökanden grun-dade sin berörda anhållan, förefunnits redan vid tiden för upp-bådet och sökanden dervid icke anhållit om eftergift i värne-pligtens fullgörande, ty vardt skdns anhållan, såsom sentida framsteld, af Uppbådsnämnden afslagen. *Länenämnden i sagda län* u. $20/_{12}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

38. I. Penttala mot J. Niemi, ang. åtal mot klgdn för det denne vid kommunalstämma falskeligen påbördat Niemi att hafva, utan erhållet bemyndigande, i Storkyrö kommuns namn inlemnadt en ansökan till Länestyrelsen i Wasa. *Storkyrö m. fl. snrs Hr.* u. $21/_{10}93$: Klgdn dömdes, jeml. 6 och 9 §§ i K. F. $28/_{11}66$, att

för smädelse böta 450 mk, hvarjemte klgdn sakfäldes för sabatsbrott. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁴/₁₂94: Klgdn fälades med stöd af 2 § senare mom. 27 kap. och 8 § 41 kap. S. L. samt 3 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 att böta 150 mk. *J. D.* dömde klgdn, jeml. 6 och 9 §§ i K. F. ²⁶/₁₁66, att böta 75 mk.

39. H. Prokkola mot Beda Tallqvist, ang. barnaunderhåll. *Karlö m. fl. snrs Hr.* u. ⁷/₆94: Klgdn ålades utgifva slikt underhåll. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁹/₁₂94: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

40. J. Kekkonen mot stadsfiskalen A. Mesterton ang. åtal mot klgdn för oloflig ölförsäljning. *R:n i Helsingfors* u. ⁷/₄94: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁹/₁₂94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

41. K. Helminen mot Hilma Elgfors, ang. barnaunderhåll. *R:n i Tammerfors* u. ¹⁹/₆94: Klgdn åhväldes slik skyldighet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ³¹/₁₂94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 13:de. 42. A. Kimari mot kronolänsmannen A. Broms, ang. åtal mot klgdn, efter angivelse af J. Riipinen, för det klgdn uppsåtligt satt skogen å Riipinens hemman i brand. *St Michels snrs Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som i u. ¹⁰/₁₂94 dömde klgdn ej mindre att för omförmälda brandanstiften i stöd af 11: 3 M. B. hållas 84 d. i fängelse än för det han inför Hr. emot bättre vetande påbördat O. Launiainen att hafva förorsakat samma brand, enl. 27: 1 S. L., att böta 200 mk, hvilka straff klgdn, jeml. 6 mom. 4 § af Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89, skulle i ena bot umgälla med fängelse i 90 d. *J. D.*: ej ändring.

43. S. Pirinens nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

44. Jakob Tiussa och hans broder Johan Tiussa mot särskilda borgenärer i den förstnämndes konkurs jemte åklagare, ang. åtal mot Jakob Tiussa för konkursbrott och mot Johan Tiussa för delaktighet i sagda förbrytelse. *Rautjärvi m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som i u. ¹⁹/₁₂94 fann Jakob Tiussa lagligen öfvertygad icke allenast att hafva brustit i sin bokföringsskyldighet i så måtto att han uraktlåtit att föra ordentlig bok öfver sin handelsrörelse, utan ock att hafva på åtaladt sätt dels uppsåtligt undandolt och förteगत, dels efter det konkursen begynt lönligen tillgripit och undanskaffat en betydlig del af den egendom honom vid konkursens början tillhört samt Johan Tiussa stanna till last att hafva med kännedom om sistantydde förhållande hulpt Jakob Tiussa att dölja en del af den egendom denne sålunda bedrägligen åtkommit; i anseende hvartill Hfr. dömt Jakob Tiussa, som, jeml. 2 mom. 1 § och 2 mom. 3 § 39 kap. S. L.,

gjort sig förfallen att straffas för förstnämnda förseelse med fängelse i 4 m. och för hvad honom i öfrigt tillräknats med tukthus i 3 år och förlust af medb. förtroende, att med anledning af stadgandet i 7: 5 S. L. umgälla sin brottslighet med tukthus i sammanlagdt 3 år 2 m. samt att derutöfver vara förlustig medb. förtroende i 8 år samt Johan Tiussa att för den förseelse, hvar till han i förestående måtto gjort sig skyldig, i stöd af 32: 4 S. L., hållas 6 m. i fängelse; hvarhos Jakob Tiussa förklarades förlustig cessionsförmån. *J. D.*: ej ändring.

45. P. Sutinens nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet 26/11 94.

Den 14:de. 46. S. Pasi mot T. Ruoti m. fl., ang. ansvars- och ersättningsyrkanden mot klgn för det han medelst en utan tillstånd uppförd dambyggnad stängt kungsådra till skada för motparterne. *Wekkelaks m. fl. snrs Hr.* u. 27/2 94: T. Ruotis m. fl:s talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit Ruoti m. fl. besv. sig, u. 17/12 94: Utredt att klgn utan tillstånd inrättat ifrågavarande dam och medelst densamma olofligen stängde vattnet uti vestra grenen af R. strömfall; i anseende hvar till och då klgn g:m det af Hr. åberopade u. 26/10 69 ej heller berättigats att bi-behålla nämnda dam, Hfr. ålade klgn undanskaffa densamma; i öfrigt underkändes klagomålet. *J. D.*: ej ändring.

Den 15:de. 47. G. Nylund mot J. Tipuri, ang. åtal mot klgn för det denne skjutit en Tipuri tillhörig hund. *Urdiala m. fl. snrs Hr.*, u. 12/4 94: Klgn dömdes jeml. 22: 6 B. B. samt K. F. 20/6 64, ang. uppsätlig misshandling af kreatur, att för djurplågeri böta 50 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 17/12 94: Klgn, hvilken det stannade till last att hafva vid ifrågavarande tillfälle uppsätligen utan laga rätt dödat omförmälda hund, hade ej anført skäl till ändring i Hrs u. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 48. N. Heikkilä mot T. Simu, ang. ersättningstalan mot klgn. *Öfvertorneå snrs Hr.* u. 29/12 94: Käromålet gillades. *Wasa Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 29/12 94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Simus talan förkastades såsom ostyrt.

49. D. Saarinen mot stadsfiskalen A. Mesterton m. fl. ang. bl. åtal mot klgn för fylleri och falsk angifvelse. *R:n i Helsingfors* u. 10/4 94: Klgn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 31/12 94: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

50, 51. I anledning af 14 för stöld till tukthusstraff på lifstid dömde personers nådeansökningar har H. K. Majestät af gunst och nåd bifallit att sagde tukthusfångar må vilkorligen frigifvas på sätt och under de förbehåll, som finnas fastställda i K. F. 19/12 89, ang. verkställighet af straff, samt att bemälda fän-

gar, i fall de under den vilkorliga friheten förhålla sig så att densamma ej af dem förverkas, skola, sedan 5 år sålunda förgått efter dagen för den vilkorliga frigifningen, komma i åtnjutande af fullständig frihet; och förordnades i öfrigt att fångarna borde frigifvas en i sender med högst 2 dagars mellantid, i den ordning de till tukthuset inkommit samt att vederbörande presterskap och polismyndigheter skulle underrättas om det nådiga utslaget och om villkoren för meranämnda fångars vistelse å fri fot.

52. Besvär af W. v. Hausen öfver *Åbo Hfrs* u. ¹⁵/₁₂94 i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: ej ändring.

Den 18:de. 53. A. Kniper mot S. Rosell, ang. ansökan om inteckning i Rosells egande behörigen inregistrerade ångfartyg »Ludvig» till säkerhet för fordran. *Magistraten i Wiborg* u. ¹²/₁₀95: Klgdns ansökan bifölls. *Wiborgs Hfr.*.. dit Rosell besv. sig, u. ⁹/₁₂95: Jemte det klgdns uti af honom till Hfr. inlemnad förklaring gjorda anmärkning att Rosell, enär han uppgifvit det han allaredan försålt berörda ångbåt, icke vore behörig att fullfölja talan emot Magistratens u., af Hfr. lemnades utan afseende, då det icke visats att sagda ångbåt i själva verket öfvergått till annan egare, har Hfr., emedan ansökning om inteckning i fartyg, jemlikt stadgandet i 19 § af K. F. ¹¹/₁₁89 om skeppsregister, borde åtföljas af behörig pantförskrifning, men sådan af klgdn icke bilagts de till Magistraten inlemnade ansökningshandlingarna samt klgdn således icke styrkt att åt honom utfästas panträtt uti ångbåten till säkerhet för gäldandet af omförmälda fordran, funnit Magistraten icke hafva egt stöd i lag att bevilja den ansökta inteckningen; hvarföre klgdns ansökning förkastades. *J. D.* fann klgdn så mycket mindre hafva anfört skäl till ändring i Hfrs öfverklagade u., som Rosell i Hfr. yrkat upphäfvande af Magistratens u. äfven på den grund att omordade fartyg icke blifvit pantförskrifvet för klgdns ifrågakomna fordran.

54. Kronolänsmannen F. Salenius mot J. Wesander, ang. åtal mot klgdn för egenhandsrätt. *Nykyrko m. fl. snrs Hr.* u. ⁹/₄94: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*., dit klgdn besv. sig, u. ³¹/₁₂94: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

55. J. D. Kyrenius mot stadsfiskalen W. Palander, ang. såvidt målet fullföljts, åtal mot klgdn för misshandel å K. Sepén m. fl. *R:n i Tammerfors* u. ⁷/₄94: Klgdn sakfäldes jeml. 12 och 18 §§ i K. F. ²⁶/₁₁66. *Åbo Hfr.*.. dit klgdn m. fl. besv. sig, lät g:m u. ¹⁹/₄95, med hänsigt till 3 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89, vid R:ns u. bero. *J. D.*: ej ändring.

Den 19:de. 56. O. Peltonen mot T. Sortell, ang. af den senare instämndt påstående om häfvande af hästbyte. *R:n i Tam-*

merfors u. $\frac{8}{3}$ /94: Kärnålet gillades. Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. $\frac{31}{12}$ /94: ej ändring. J. D.: ej ändring.

57. J. Isoerakkala mot K. Karlson och K. Tupanen, såsom sysslomän i klgdns konkurs, ang. klgdns yrkande att de senare, som tredskat afgifva slutredovisning, måtte skiljas från sysslomannaskapet och G. Ehrnrooth dertill förordnas. *Mäntsälä m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{23}{4}$ /95: Klgdns ansökan bifölls och motparterne ålades vid vite till Ehrnrooth afgifva redovisning öfver deras förvaltning af konkursboet. Åbo Hfr., dit Karlson och Tupanen besv. sig, u. $\frac{18}{9}$ /95: Klgdn hade ej anfört laga skäl till motparternes skiljande från sagda sysslomannaskap, hvarföre och jemte det Hrs yttrande om Karlsons och Tupanens förpligtande att afgifva redovisning, enär talan härom icke ens utförts, såsom opåkalladt undanröjts, Hfr. för tillfället förkastade klgdns i saken utförda talan. J. D. lät bero.

58. J. Timoteusson och T. Timoteusson samt K. Gröndahl mot J. och A. Pekka, ang. åtal mot klgdne för hemfridsbrott m. m. *Messuby m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{5}{4}$ /94: Klgdne dömdes jeml. 11 och 18 §§ i K. F. $\frac{26}{11}$ /66 att hållas i fängelse T. Timoteusson i 4 m. och de öfrige hvardera under 3 m. Åbo Hfr., dit klgdne besv. sig, fann i u. $\frac{21}{3}$ /95 klgdne vara öfvertygade om att hafva, sedan de uppgifna natt inkommit i J. Pekkas boningsstuga och af J. Pekka erhållit tillsägelse att derifrån aflägsna sig, sådant likväl underlåtit, samt T. Timoteusson dessutom stanna till last att han vid samma tillfälle gripit J. Pekka vid strupen och våldfört sig å honom utan att af sagda misshandel någon skada dock följt; i anseende hvartill och jemte det klgdne, då A. Pekka, hvilken vid änberörda tillfälle med en hammare tillfogats 3 sår å hufvudet, derigenom icke åbragts svår kroppsskada, med afseende derå att ej utredas kunnat, hvilken af de tilltalade å A. Pekka föröfvat omförmälda våld, jeml. 3 § i Promulgationsförrordningen $\frac{19}{12}$ /89 samt 21: 9 S. L., ej vore till straff för sistberörda misshandel förfallne, Hfr., i stöd af 24: 1 S. L., dömdes T. Timoteusson att hållas 2 m. och J. Timoteusson 1 m. i fängelse äfvensom Gröndahl, hvilken vid ifrågakomna tidpunkt ännu ej fyllt 18 år, att, med hänsigt till stadgandet i 3: 2. S. L., umgälla sin brottslighet med $\frac{3}{4}$ af det straff, 1 m. fängelse, hvartill Hfr. ansett honom eljest hafva gjort sig förfallen, och förty hållas 22 d. i fängelse. J. D.: ej ändring.

59. Besvär af Viola Levin, rörande hennes ansökan att hennes tillförordnade förmyndare H. Modéen måtte från förmynderskapet skiljas, samt R. Lindblad i stället förordnas till förmyndare. *R:n i Borgå* u. $\frac{17}{6}$ /95: Ansökningen förkastades. Åbo Hfr. u. $\frac{7}{9}$ /95 och J. D.: ej ändring.

60. J. Tommola mot Erika Lång, ang. yrkande af Lång om klgdns åläggande att utgifva uppfostringsbidrag åt ett $\frac{4}{3}$ 91 framfödt gossebarn, hvarmed klgdn, under den tid Lång varit i tjänst hos honom, lägrat henne; hvarhos Lång påstått ansvar å klgdn för hor med tjenstehjon. *Joutsa m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{22}{3}$ 94: Klagomålet förkastades såsom ostyrkt. *Wiborgs Hfr.*, dit Lång besv. sig, fann i u. $\frac{21}{1}$ 95 $\frac{1}{2}$ bevis förekomma derom att klgdn i början af sommaren 90 lägrat Lång, hvarföre klgdn ålades värfemålsed. *J. D.*: ej ändring.

Den 20:de. 61. A. Eklöf mot K. Berner, ang. ersättningsanspråk mot klgdn för Berner vid flottning af virke tillskyndad skada. *Orimattila m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{7}{5}$ 94: Klgdn ålades, jeml. 8 § i K. F. $\frac{24}{3}$ 73, ang. flottning af skogsalster, att utbetala inalles 741 mk 35 p. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{25}{1}$ 95: Jeml. 5 och 8 §§ i sagda K. F. fick vid Hrs u. bero. *J. D.* upp-skattade ifrågakomna förlust till sammanlagdt 576 mk 35 p., hvilket belopp tillerkändes Berner; i öfrigt ej ändring.

62. Kronofogden M. Österman mot häradsskrifvaren R. Blomqvist, ang. angifvelser af Blomqvist emot klgdn för särskilda tjenstefel äfvensom åtal mot klgdn för misshandel å Blomqvist. Sedan t. f. åklagaren förklarar sig ej vilja utföra något ansvarsyrkande mot klgdn, dömde *Keuru m. fl. snrs Hr.* g:m u. $\frac{9}{2}$ 94 klgdn att för misshandel å Blomqvist böta 120 mk; och jemte det yttrande rörande klgdns påstådda försummelse i tjensten vid antydt förhållande fick förfalla, ålades Blomqvist utgifva ersättning åt t. f. åklagaren för dennes uppvaktande vid Rätten. *Wasa Hfr.*, dit parterna besv. sig, u. $\frac{2}{2}$ 95: Utan afseende derå att t. f. åklagaren ej velat för ifrågakomna fel åtala klgdn, befriades Blomqvist från skyldigheten att utgifva förberörda ersättning, som åhvälfdes klgdn; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

63. M. Puonti mot kronolänsmannen E. Sallmén, ang. åtal mot klgdn för det hon, i uppsåt att skada, bibragt ett A. Karlsson tillhörigt svin gift, med den påföljd att svinet måst aflifvas. *Kymmene m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{22}{10}$ 94: Klgdn dömdes jeml. 34: 19 och 35: 3 S. L. att hållas 3 m. i fängelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät g:m u. $\frac{26}{3}$ 95 jeml. 35: 3 S. L. vid Hrs u. bero. *J. D.*: Med stöd af åberopade lagrum och 43: 5 S. L. fick vid Hrs u. förblifva.

64. E. Hämäläinen mot stadsfiskalen N. Forelius, ang. åtal mot klgdn för det denne $\frac{3}{4}$ 94 nattetid anträffats drucken å gata. *R:n i Kuopio* u. $\frac{31}{5}$ 94: Utredt att klgdn sagda tid varit af starka drycker överlastad, hvarföre klgdn jeml. 43: 6 S. L. dömdes att för fylleri böta 10 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{22}{1}$ 95: ej ändring. *J. D.* lät, enär utredt blifvit att klgdn å an-

gifna tid och ställe varit af starka drycker öfverlastad, vid Hfrs u. förblifva.

65. J. och A. Savolainen mot kronolänsmannen J. Lind, ang. åtal mot klgdne för dödande af elg. *Walkjärvi sns Hr.* u. ¹⁹/₅94: Klgdne dömdes med stöd af 17 § i K. F. ¹⁰/₂68 om jagt och djurfång att böta hvardera 200 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ¹⁹/₂95: ej annan ändring än att, enär A. Savolainen vid tiden för omordade brotts begående ej hade fyllt 18 år, de honom ådömda böterna, i stöd af 1 mom. 2 § 3 kap. S. L., nedsattes till 150 mk. *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 66. J. Hanttu mot E. Pötsi jemte åklagare, ang. åtal mot klgdn för det han mot Pötsi afskjutit en med korkbitar, blå, hästhår m. m. laddad bössa samt dervid sårat Pötsi i bröstet och venstra handen. *Björkö m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁶/₂95: Klgdn dömdes med stöd af 21: 11 S. L. att hållas 1 år 3 m. i tukthus. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁷/₈95: ej annan ändring än att klgdn, jeml. 1 mom. af omförmälda lagrum samt med afseende derå att klgdn på grund af Hrs förordnande suttit uti ransakningshäkte mer än 1 m., af Hfr. dömdes att hållas 8 m. i fängelse. *J. D.*: ej ändring.

Den 22:dra. 67. P. Lindén mot J. Nylenius, ang. ärekränkning. *R:n i Kotka* u. ¹⁶/₇94: Nylenius sakfäldes. *Wiborgs Hfr.*, dit Nylenius besv. sig, u. ³⁰/₁95: Åtalet förkastades. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

68. G. Riittiö och hans son T. Riittiö mot J. Horeli, ang. ansvars- och ersättningsyrkanden mot klgdne för oloflig skogsafverkning. *Kumo m. fl. snrs Hr.* u. ¹³/₃94: Klgdne dömdes, jeml. 34 § af Skogslagen att för 1:sta resan skogsåverkan hvardera böta 60 mk samt ålades gemensamt utgifva ersättning för det afverkade. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, lät i u. ²⁴/₁95 jeml. 3 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 och i stöd af 33: 1 S. L. vid Hrs u. bero. *J. D.* fann (efter omröstning) G. Riittiö ej hafva anfört skäl till ändring i Hfrs u.; deremot ansåg K. S. det ej vara styrkt, att T. Riittiö, som väl öfvertygats om att hafva varit sin fader behjelpig med att hemsläpa omförmälda träd, jemväl deltagit i trädens afverkande eller afvetat att desamma olofligen nedfäلتs; hvarföre åtalet mot T. Riittiö förkastades.

69. O. Carlsson mot borgenären i hans konkurs C. Hultin jemte åklagare, ang. åtal mot klgdn för bankruttbrott. *Siikajoki m. fl. snrs Hr.* u. ²⁰/₁₀94: Klgdn fäldes för det han försummat sin bokföringskyldighet och för det han i öfrigt vid rörelsens bedrifvande varit vårdslös och lättsinnig att jeml. 2 och 3 mom. 3 § 39 kap. S. L. hållas 3 m. i fängelse. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁵/₈95: ej ändring. *J. D.* ansåg klgdn, som idkat

omordade handel utan att derom hafva gjort föreskrifven anmälan. icke kunna tagas till last uraktlåtenhet beträffande bokföring öfver affären. Deremot fann K. S., med afseende å hvad i öfriga anmärkta delar blifvit utredt, klgdn g:m sitt förfarande derutinnan hafva gjort sig skyldig till vårdslöshet och lättsinne mot sina fordringsägare samt pröfvade förty rättvist, i stöd af 39: 3 S. L., döma klgdn att hållas 2 m. i fängelse; i öfrigt ej ändring. Dock förunnades klgdn, på anhållan, strafflindring jeml. Pardonsplakatet 26/11 94.

70. A. Östman mot D. Lehtonen och W. Palander, ang. dels af Lehtonen g:m Palander, såsom ombud, utfördt åtal mot klgdn för mened, dels rekonventionstalan af klgdn. R:n i *Tammerfors* fann i u. 26/6 94 klgdn uti ifrågakomna skriftligen affattade vittnesutsaga väl hafva i särskilda afseenden afvikit från sanningen; men emedan anledning funnes att antaga, det klgdn vittnat på omordade sätt mera af oförstånd och tanklöshet än emot bättre vetande, har R:n ansett klgdn icke kunna fällas till ansvar för mened; dock har klgdn jemte det hans ansvarsyrkanden såsom obefogade förkastats, med afseende derå att han gifvit Lehtonen fullt giltig anledning till förevarande rättegång, känts skyldig att ersätta Lehtonen dennes omgälder i målet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 1/12 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 24:de. 71. E. Luusuaniemis och M. Ruikkas nådeansökningar biföllos jeml. Pardonsplakatet 26/11 94.

72. T. Ruikkas enahanda anhållan biföllos på grund af Pardonsplakatet.

Den 25:te. 73. J. Laurila mot särskilda borgenärer i hans konkurs jemte åklagare, ang. bankruttbrott. R:n i *Nikolaistul* dom 26/8 95: Klgdn sakfaldes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 12/11 95: ej ändring. *J. D.*: besvären ej pröfvade.

74. Advokatfiskalsembetet i *Åbo Hfr.* mot vicehäradshöfdingen E. Lille ang. åtal mot Lille för det han, såsom ordförande i Hr., uraktlåtit ålägga en för bränvinsförsäljning sakfäld person att erlägga stadgad försäljningsavgift till U. kommun; hvarjemte yrkats Lilles förpligtande att utgifva ersättning åt sagda kommun efter pröfning af hvad kommunen i sådant afseende kunde åska. *Hfr.* dömde g:m u. 30/1 95 Lille till ansvar för tjenstefel; men emedan sagda uraktlåtenhet ej kunde lagenligt medföra skyldighet för Lille att till U. kommun utgifva slik afgift, lemnades yrkandet härutinnan utan afseende. *J. D.*: ej ändring.

Den 26:te. 75. Besvär af Advokatfiskalsembetet i *Wiborgs Hfr.*, kronolänsmannen R. Hypén, direktören för länsfängelset i S:t Michel F. Selén och fängelsebokhållaren B. Andersin i ett fiskaliskt mål, hvari handlingarna utvisa:

att sedan G. Tirkkonen, som vid Jorois sns höstting 91 bötfälts för opassande uppträdande inför Rätta och för rättegångsmissbruk, hvarjemte förordnats att vid bristande betalningstillgång förstnämnda böter borde försonas med 4 d. fängelse vid vatten och bröd och böterna för rättegångsmissbruk med 8 d. enkelt fängelse, af Hypén ¹⁹/₇92 afsändts till länsfängelset i S:t Michel för att försona sagda böter, hade Selén påföljande dag återsändt Tirkkonen till hans hemort, samt hos Guvernören i S:t Michels län anmält om saken och tillika uppgifvit att förfarandet grundade sig på Fångvårdstyrelsens skrivelse ¹⁸/₁₁91, hvarigenom direktören vid sagda fängelse erinrats om att, då en person g:m flere utslag blifvit dömd till åtskilliga straff och dessa utslag på en gång förekomme till verkställighet i länsfängelset, det låge direktören att om förhållandet omedelbart anmäla hos Guvernören i länet för vidtagande af åtgärd till straffens sammanläggning; att Guvernörsembetet härå erinrat Hypén om hans åliggande att i vederbörlig ordning anhålla om åtgärd derhän att böter, som g:m skilda utslag blifvit ådömda, blefve sammanlagda och förvandlade, innan verkställighet af straffet finge försiggå, hvarefter Hypén hos Guvernören anhållit om de Tirkkonen ådömda straffens sammanläggning samt Guvernören hos Wiborgs Hfr. anhållit om förordnande huru böterna borde försonas; i anledning hvaraf Hfr. uti skrivelse af ¹⁹/₈92, hvilken af Guvernören meddelats Hypén till kännedom, förklarat att Tirkkonen, jeml: 11 p. i Förklaringen ²³/₃1807, borde särskildt undergå de honom i förestående måtto vilkorligen ådömda fängelsestraffen; att Tirkkonen derefter af Hypén ånyo förpassats till länsfängelset, der t. f. direktören Andersin, enär förpassningen icke ens då åtföljts af utredning i ofvan af Selén anmärkt afseende, återförpassat Tirkkonen till Hypén, som sedermera, på anmodan af Guvernören, med biläggande af afskrift utaf Hfrs förberörda skrivelse ånyo införpassat Tirkkonen till länsfängelset, der han då omsider mottagits för undergående af honom ådömda fängelsestraff; att Tirkkonen derefter vid Jorois sns Hr. på stämning å Hypén yrkat dennes åläggande att godtgöra Tirkkonen honom g:m förberörda onödiga resor åsamkad kostnad, hvilken talan af Hr. och Hfr. förkastats, hvaremot K. S. öfverlemnadt handlingarna i målet till Prokuratorn i afseende å den åtgärd, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

Härå har advokatfiskalen i *Wiborgs Hfr.*, på anmodan af Prokuratorn, andragit att, ehuru sammanläggningen af de Tirkkonen ådömda straffen icke kunnat ifrågakomma samt Selén sålunda icke egt laga orsak att påkalla yttrande om dylik sammanläggning, Selén likväl återförpassat Tirkkonen till hans hemvist; att Guvernörsembetet, som g:m Seléns ofvannämnda skrivelse erhållit kännedom om de straff, som voro Tirkkonen ådömda och

om Seléns oriktiga förfarande, i stället för att vidtaga åtgärd om rättelse deri, förfarit på ofvan antydt sätt; att Hypén åter felat deri att han uraktlåtit bilägga förberörda förpassning afskrift af Hfrs skrifvelse, men att denna uraktlåtenhet likväl icke för Andersin utgjort laga anledning att vägra emottaga Tirkkonen och återförpassa honom till hemorten; och har advokatfiskalen förtyrkrat ansvar jeml. 40: 21 S. L. å Guvernören Spåre, vederbörande föredragande vid Länestyrelsen samt Selén, Andersin och Hypén äfvensom deras åläggande att utgifva särskilda ersättningar till kronan och Tirkkonen. Hfr. har medelst u. ²⁰/₁₂94 yttrat sig och, beträffande åtalet mot Guvernörsembetet ansett det icke ankomma å Guvernör att till pröfning upptaga frågor om och i hvad mån böter vid bristande betalningstillgång skola sammanläggas och i ett sammanhang förvandlas, hvarföre åtalet i denna del såsom obefogadt förkastades. Vidkommande saken i öfrigt så hade väl Selén och Andersin till stöd för sitt förfarande i denna sak beropat sig dels å ett af Guvernören i St Michels län ¹⁰/₄86 utfärdadt cirkulär, hvarigenom samtliga kronolänsmän och stadsfiskaler i länet erinrats att då en person g:m särskilda utslag blifvit dömd till flere straff och dessa utslag på en gång förekomma till verkställighet den sålunda sakfælde ej finge i brist af votum till länsfängelset insändas, innan utredning i behörig ordning vunnits om böternas sammanläggning och förvandling i ett sammanhang, dels å Fångvårdsstyrelsens ofvanåberopade skrifvelse ¹⁸/₁₁91; dock som häraf ingalunda framginge, att fängelse-direktören derigenom skulle tillerkänts befogenhet att på anfordrad grund afvisa fänge, som till länsfängelset införpassas, har Hfr. ansett Selén och Andersin hafva, på sätt jemväl Advokatfiskalsembetet anmärkt, saknat laga anledning för sin vägran att till länsfängelset emottaga Tirkkonen, då denne ²⁰/₇ och ¹/₉92 dit ankommit; och då sagda förfarande och Hypéns förberörda uraktlåtenhet att insända Hfrs beträffande ifrågakomna böter meddelade förordnande medfört icke allenast lidande för Tirkkonen utan åsamkat kronan kostnader, dömdes Selén, Andersin och Hypén att jeml. 40: 21 S. L. böta enhvar 20 mk samt utgifva ersättning i förenämndt afseende. J. D. fann (efter omröstning) det icke kunna läggas Selén till last att han, som i öfverensstämmelse med Fångvårdsstyrelsens i omförmälda skrifvelse ¹⁸/₁₁91 meddelade föreskrift hos Guvernörsembetet anmält om de Tirkkonen g:m 2 särskilda utslag ådömda straff i afvaktan å förordnande i ärendet återförpassat Tirkkonen, helst den behandling af ärendet, som sedan vid Guvernörsembetet egt rum, ådagalagt att åtgärden ej varit opåkallad. Deremot fann K. S. Andersin hafva saknat giltig anledning att, då Tirkkonen andra gången anlände till fängelset, afvisa honom, enär Andersin bort kunna å Länestyrelsen erhålla besked i sa-

ken, om försök i sådant afseende gjorts, hvilket icke ens förburits hafva skett. I anseende härtill och jemte det Selén befriades från ansvar och ersättningsskyldighet samt Andersin jemväl undgick ansvar, blef vid Hfrs u., såvidt Andersin derigenom ålags ersättningsskyldighet, beroende. Vidkommande åter advokatfiskalens besvär fann Hfr. Guvernörsembetet hafva vid handläggningen af ifrågavarande ärende, på sätt å Advokatfiskalsembetets vägnar anmärkts, förfarit oriktigt, men detta oriktiga förfarande likväl icke kunna betraktas såsom straffbart tjenstefel. Dock som antydda förfarande jemväl derigenom att fängelsedirektören ej meddelats svar i anledning af hans anmälan bidragit till att kronan bragts på kostnader för Tirkkonens andra resa till länsfängelset och att Tirkkonen tillskyndats lidanden och kostnader ålades Guvernören Spåre m. fl. deltaga i förberörda ersättningar. Kronolänsmannen Hypéns besvär upptogos ej till pröfning.

Den 27:de. 76. O. Pietilä mot aflidne K. Tuomos enka E. Tuomo, ang. ansvars- och ersättningspåståenden mot klgdn, till hvilken K. Tuomos rättsinnehafvare förbehållen skogsafverkningsrätt å T., till E. Tuomo försålda hemman öfverlåtits, för det klgdn öfverskridit sagda rättighet. *Pemar m. fl. snrs Hr. u. 22/1193:* Klgdn fäldes jeml. 34 § i Skogslagen att böta 150 mk samt åhväldes ersättningsskyldighet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät g:m u. 24/195 jeml. 3 § i Promulgationsförordningen 19/1289 och 33: 1 S. L. bero. *J. D.* fann det vara styrkt att aflidne K. Tuomos rättsinnehafvare, hvilka uti köpebref om T. hemman 2/1289 och 18/1290 förbehållit sig rätt att under 5 års tid ur T. hemmans skog uttaga alla tall- och granträd, som vid 14 fots höjd hölle 8 eller flere tum i diameter, dock med undantag af trädens skatar, hvilka borde tillfalla E. Tuomo, tillika muntligen samtyckt till att skatarne skulle räknas från den punkt af trädet der det nådde en tjocklek af 8 tum i genomskärning, hvarföre och då klgdn g:m afhandlingen 14/1291 icke kunnat förvärfva sig vidsträcktare afverkningsrätt i T. hemmans skog än som varit hans fångesmän tillerkänd, K. S. lät vid Hfrs slut i öfrigt bero utom att ansvaret för den klgdn till last tagna skogsafverkningen nedsattes till 75 mk.

77. M. Mikkola mot A. Sjöholm, J. Nyman och poliskonstapeln F. Palin, ang. åtal mot de senare för våld mot klgdns person. *Pemar m. fl. snrs Hr. u. 17/1193:* Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 27/1194: Det vore väl utredt att Sjöholm och Nyman, på anmodan af Palin, fört klgdn i en källare, hvarest han en tid hållits inestängd; men emedan klgdn g:m sitt beteende vid sagda tillfälle gifvit Palin, såsom upprätthållare af ordningen å R. gästgifveri, anledning att i för-

var taga klgdn samt denne ej styrkt sina mot Palin m. fl. i öfrigt gjorda angifvelser, har Hfr. låtit vid Hrs u. bero. *J. D.*: ej ändring.

78. M. Mikkola mot kronolänsmannen P. Jäykkä, ang. åtal mot klgdn för misshandel å A. Sjöholm. *Pemar m. fl. snrs Hr.* u. ⁴/₁94: Klgdn dömdes jembl. 12 § i K. F. ²⁸/₁₁66 att böta 45 mk. Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. ¹/₁₂94: Jembl. 3 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 och 21: 12 S. L. fick vid Hrs u. bero. *J. D.*: ej ändring.

79. A. Pietarila mot P. Suorsa. Sedan *Pudasjärvi m. fl. snrs Hr.*, med stöd af 30 § i den för Pudasjärvi renvårdsbolag ²⁴/₁₁83 fastställda stadga, förklarat sig ej kunna upptaga Suorsas talan om klgdns åläggande att, i egenskap af förman för sagda bolag, utgifva ersättning för ätjorskada, utan anvisat Suorsa att öfverlemna saken till afgörande af skiljomän, har Suorsa vid Hr. yrkat att, emedan klgdn, oaktadt sagda u. fått vinna laga kraft, uraktlåtit att för sin del utse skiljomän i omförmälda afseende, klgdn måtte åläggas utgifva åskad skadeersättning. *Hr.* u. ⁹/₁₀94: Alldenstund Hr. medelst ofvanberörda u., som fått vinna laga kraft, förklarat sig icke kunna upptaga ifrågakomna ersättningstalan till pröfning utan hänvisat Suorsa att, ifall af fog, åt skiljomän öfverlemna dess afgörande; fördenskull kunde Hr. icke heller nu taga saken under ompröfning, utan skulle sistnämnda u. lända till efterrättelse, dock med den nödigansedda förklaring, att ifrågavarande skiljomän, hvilka borde utgöras af 5 ojäfviga personer, skulle utses sålunda, att hvardera parten egde välja 2 och dessa 4 utse en femte till ordförande samt att, ifall klgdn, oaktadt dertill bevisligen uppmanad, utan laga orsak underlåte att för sin del välja skiljomän, de af Suorsa utsedde skiljomännen finge välja sådana äfven för klgdn. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁹/₃95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

80. Kronolänsmannen J. Kopperi mot J. Jääskeläinen, ang. af den senare jemte t. f. åklagare mot klgdn utförda ansvars- och ersättningspåståenden. *Parikkala sns Hr.* u. ⁵/₁₂93: Klagomålet förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit Jääskeläinen besv. sig, fann i u. ¹/₂95 det väl vara utredt att klgdn förfarit oriktigt deri, att han ⁸/₉84, ehuru Jääskeläinen icke vidare varit bosatt inom Parikkala s:n utan, enligt hvad styrkt blifvit, allaredan i Maj månad sagda år jemte sin familj mantalsskrifvits i Wiborgs stad, likväl afgifvit bevis deröfver att klgdn samma dag skulle hos Jääskeläinen inom berörda s:n anställt utmätningsförsök och att dervid befunnits att Jääskeläinen saknat tillgång till gäldande af ett utslags ¹²/₃84 innehåll; men emedan endast allmän åklagare finge utföra åtal ang. ifrågavarande emot klgdn angifna tjenstefel och Jääske-

läinen förty icke vore berättigad att fullfölja besvär öfver Hrs u., såvidt ansvarsyrkandet mot klgdn för tjenstefel underkänts, ty och då åklagaren åt Hrs u. nöjts, kunde Hfr. ej till pröfning upptaga hvad Jääskeläinen anført till vinnande af ändring i samma u. uti nyssnämnda del, hvaremot Hfr. pröfvade rättvist tillerkänna Jääskeläinen ersättning för i saken hafda kostnader. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

81. Besvär af B. Hising och S. Nikolajeff i mål ang. ansvar å Nikolajeff för ärekränkning. *Esbo sns Hr.* u. $\frac{9}{5}$ 94: Nikolajeff dömdes jeml. 7 § i K. F. $\frac{28}{11}$ 66 att böta 40 mk. *Åbo Hfr.*, dit parterne besv. sig, u. $\frac{31}{12}$ 94, lät jeml. 3 § i Promulgationsförordningen $\frac{19}{12}$ 89 och 1 mom. 3 § 27 kap. S. L. bero. *J. D.*: ej ändring.

82. M. Oinonens besvär öfver *Wiborgs Hfrs* u. $\frac{21}{1}$ 95 i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: ej ändring.

Den 28:de. 83. J. Kurppa m. fl. mot kronolänsmannen A. Toikander, ang. åtal mot klgdne för jagande af elg. *Nykyrka m. fl. sns Hr.* u. $\frac{9}{5}$ 95: Klgdne sakfaldes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{31}{10}$ 95 och *J. D.*: besvären ej pröfvade.

84. K. Norrman mot G. Wasenius, ang. ersättning. *Helsinge sns Hr.*, der klgdn invände att Hr. ej vore behörig domstol i målet, förkastade g:m u. $\frac{7}{9}$ 95 sagda invändning. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{12}{12}$ 95: ej ändring. *J. D.*: upptog icke besvären till pröfning jeml. 16: 2 R. B.

85. Besvär af J. Muilu öfver *Egod. R:ns i Lappo s:n* u. $\frac{12}{11}$ 94 i anledning af klander emot klyfningsskifte. *J. D.*: ej ändring.

86. P. Eskelinen mot Eva Kajaan, ang. barnaunderhåll. *Karttula sns Hr.* u. $\frac{21}{4}$ 94: Klgdn ålades utgifva årligt underhåll jemte godtgörelse åt Kajaan för hennes vid barnets födelse utståndna lidande och henne jemväl derigenom åsamkad tidspillan. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{22}{1}$ 95: ej annan ändring än att klgdn, som enligt lag icke kunde åläggas ersätta Kajaan för hennes vid barnets födelse utståndna lidande eller dervid hafda kostnader, befriades från utgifvandet af den henne i förenämndt afseende tillerkända ersättning. *J. D.*: ej ändring.

Den 29:de. 87. H. Edlund, sökande, mot W. Hultberg, svarande, ang. återbekommande af erlagd köpeskilling. *R:n i Tammerfors* u. $\frac{13}{12}$ 93: Sökandens talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit sökanden vädjat, lät g:m dom $\frac{30}{11}$ 94 på upptagna skäl vid R:ns u. bero. *J. D.* (efter omröstning): Målet återförvisades till R:n.

88. M. Saxbergs nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplaket $\frac{26}{11}$ 94.

89. Besvär af J. Pekkala i mål ang. misshandel. *Salo m. fl. snrs Hr.* u. $10/4/95$: Klödn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klödn besv. sig, u. $25/10/95$: ej ändring. *J. D.* upptog icke besvärerna till pröfning.

90. Besvär af H. Jääskeläinen öfver *Egod. Rns i Pietaresi s:n* u. $3/8/94$ i anledning af klander mot storskifteskomplettering. *J. D.*: ej ändring.

D o m a r.

1895.

O k t o b e r.

Den 3:dje. 1. J. Kylmämaa mot Torneå ängsägssaktiebolag, ang. af skdn instämndt fordringsanspråk på grund af åtagen stockleverans till bolaget. *R:n i Torneå*, der bolaget invände att dylikt aftal blifvit träffadt, icke med skdn, men väl med dennes broder K. Kylmämaa, tilldömde g:m u. $12/12/92$ skdn fordrade 881 mk 8 p. *Wasa Hfr.*, dit bolaget vädjat, dom $22/5/94$: Skdn hade icke styrkt att någon öfverenskommelse ang. leverans af stock träffats emellan skdn och bemälda bolag, men fann Hfr. deremot af handlingarna i målet framgå, att bolaget med K. Kylmämaa belevfat slikt aftal samt för det i anledning häraf dels af K. Kylmämaa sjelf, dels af andra personer och bland dem skdn, levererade partiet sågstock åt K. Kylmämaa erlagt fulla priset, hvarföre Hfr. befriat bolaget från detsamma ålagd betalningsskyldighet till skdn; denne dock obetaget att, i fall af fog, för af honom till bolaget forslade skogsälster hålla sig till K. Kylmämaa. *J. D.*: ej ändring.

2. E. Heiskala mot A. Stengård, ang. yrkande om svdns förpliktande att till skdn afträda Stengård å skdns hemman belägna torp, hvartill skdn skulle g:m transport $15/4/68$ erhållit besittningsrätt af J. Karlsson, som af sina föräldrar K. Gustafsson och Walborg Isaksdotter g:m afhandling $27/8/60$ erhållit sagda torp. Svdn åter grundade sin besittningsrätt till torpet på en emellan honom och bemälda Isaksdotter efter hennes mans frånfälle upprättad afhandling af $20/8/69$, till säkerhet hvarför inteckning i Heiskala hemman stadfäst. *Ikaalis m. fl. snrs Hr.*, u. $7/4/93$, ålade svdn, att efter åtnjuten fardag, från torpet afflytta. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom $31/5/94$: Skdn hade, emot svdns nekande, så mycket mindre styrkt uppgifna öfverlåtelseaftal $15/4/68$, som skdn ej ens kunnat upppte den särskilda skrift, afhörda vittnet K. Lindgren härom skulle affattat, hvarföre skdns talan förkastades. *J. D.*: Emedan de antecknade öfverlåtelsebrev af Stengård torp

till J. Karlsson samt skdn så mycket mindre syntes hafva blifvit fullbordade eller träd i gällande kraft, som hvarken J. Karlsson eller skdn någonsin tagit sagda torp i sin besittning utan skdn tvärtom tillåtit svdn att efter K. Gustafssons år 68 eller 69 inträffade död förvalta sagda torp på grund af den till svdn skedda öfverlåtelsen, hvilken äfven blifvit i Heiskala hemman in-tecknad, blef vid Hfrs slut beroende.

3. C. Wulff mot J. Rohde, ang. fordran. *R:n i Åbo u. 23/93*: Svdn tilldömdes fordrade 388 reichsmark 75 pfennige jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ²⁰/₉₄: ej ändring. *J. D.*: lät, enär skdn visats hafva gjort ovilkorlig beställning af de varor, hvilkas pris i målet utsökts, vid Hfrs dom bero.

4. A. Hedman mot firman E. Collet, ang. åläggande för skdn att utgifva mäklarearvode. *R:n i Nikolaistad u. 23/93*: Firman tilldömdes i fordradt afseende 2,315 reichsmark 30 pfennige med ränta. *Wasa Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ²⁷/₉₄: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

5. J. Wahlstedt mot R. Savonen ang. fordran. *R:n i Åbo u. 23/93*: Skdn ålades utgifva fordrade 110 mk med ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ³⁰/₉₄: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 4:de. 6. Handelshuset W. Rosenlew et C:o mot M. Porttila, N. Pietilä, M. Pietilä m. fl. samarfva, ang. eganderätt till fastighetsandel, som skdne inropat vid af svdne utlyst frivillig auktion. *Keuru m. fl. snrs Hr.*, u. ²³/₉₃, förklarade skdnes ifrågavarande hemmansfång bestående, i öfriga delar, utom hvad anginge M. Porttilas egen andel i hemmanet samt den andel deri han före auktionen tillhandlat sig af sin syster E. K., enär Porttila, som vid samma auktion för egen del gjort det högsta anbudet, icke velat godkänna skdnes anbud, och auktionen, som varit frivillig, således ej heller kunnat emot honom vinna laga kraft; hvarjemte Hr. som vilkor föreskrifvit att köpet, såvidt angick omyndiga L. P:s och M. P:s andelar, borde underställas vederbörande Rätts pröfning och stadfästelse samt förordnat att auktionsprotokollet, äfven om de af sakesgarene, emot hvilka köpet förklarats bestående, på anfordran icke med sin underskrift bekräftade detsamma, skulle såsom giltig åtkomsthandling anses, jemte det skdne berättigats att på nämnda afhändares bekostnad åt sig anskaffa för lagfart nödiga handlingar der sådana icke vid anfordran tillhandahöllös skdne utaf afhändarene. *Wasa Hfr.*, dit skdne samt L. P:s och M. P:s förmyndare A. Anttila vädjat, dom ⁶/₉₄: ej annan ändring än att Hrs i målet meddelade yttrande ang. förbehåll för M. Porttila att af auktionsskillingen öfverst njuta betalning för sin fordran hos M. och N. Pietilä, på upptagna skäl, upphäfts och Anttila berättigats att af

köpeskillingen för hemmansdelen oafkortadt uppbära hvad som belöpte sig å hans pupillers andel deri. *J. D.* fann skdne ej hafva anført skäl till annan ändring i Hfrs dom än att, enär den meddelade föreskriften, att ifrågavarande köp, hvad det rörde bemälda pupillers anpart i omförmälda lägenhet, skulle underställas domstols pröfning och stadfästelse, vid det förhållande att Orivesi sns Hr. redan ¹³/₄92 meddelat tillstånd till försäljning af de omyndigas andelar i lägenheten för ett pris, som understeg deras del af nu ifrågavarande köpeskillig, icke påkallats, sagda föreskrift af K. S. undanröddes.

7. E. Roslund mot Ecklesiastikstatens enke- och pupillkassa, ang. fordran på grund af borgen. *Guvernören öfver Nylands län* u. ⁵/₄94: Kassan tillerkändes fordrade 5,000 mk jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn besv. sig, u. ¹⁷/₉94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

8. A. Tuomainens klagan öfver utmätning. *Ruokolaks m. fl. snrs Hr.* u. ²¹/₂94: Skdns talan förkastades såsom ostyrkt. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ¹⁵/₁₂94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

9. Landthushållaren F. Lindström och hans hustru M. Lindström mot sakförarefirman Frosterus och Karsten, ang. nedanomförmälda ersättningsanspråk mot svdne. Sedan sakföraren J. Svanljung på uppdrag af skdne anmodat svdne att i Wiborgs Hfr. fullfölja vad emot den i skdnes konkurs afkunnade dom, dessmedelst bl. a. M. Lindströms yrkande att på grund af äktenskapsförord få undanskifta lösegendom till ett värde af 10,671 kronor svenskt mynt förkastats, samt uppmanat svdne att ofördröjligen tillsända Svanljung domen i målet, hvilket uppdrag svdne jemväl åtagit sig, hade svdne detta oaktadt försummat sitt åtagande och sålunda vållat att Hfrs dom ⁶/₄92, deri M. Lindströms förberörda ansökan jemväl förkastades, fått vinna laga kraft; i anseende hvartill och då skdnes ¹⁷/₁93 gjorda resningsansökan blifvit förkastad, skdne på grund af 10 och 13 §§ 15 kap. R. B. anhållit om svdnes åläggande att till skdne utbetala ej mindre förberörda 10,671 kronor än ersättning för kostnaderna vid resningsansökningen. *R:n i Wiborg* u. ²⁰/₁₀93: Enär skdne icke förebragt utredning derom att M. Lindströms i konkursmålet gjorda ofvannämnda yrkande vore befogadt samt skdnes anspråk på ersättning för kostnaden vid förberörda resningsansökan icke vore af den beskaffenhet att svdne kunde åläggas ansvara för desamma, enär denna kostnad ej varit af nöden för bevarandet af skdnes förevarande talan, blef käromålet af R:n förkastadt. *Wiborgs Hfr.*, dit skdne vädjat, dom ⁷/₂94, fann svdnes till Svanljung aflåtna skrifvelse ³¹/₃92 väl hafva inneburit förbin-

delse för svdne att tillhandahålla Svanljung skdnes exemplar af Hfrs dom $\frac{9}{4}$ 92 i så god tid att talan för ändringssökande i domen ännu derefter kunnat af Svanljung bevaras; men emedan sagda exemplar af domen obestriddt blifvit $\frac{18}{4}$ 92 af annan person uttaget samt svdne i följd häraf icke kunnat fullgöra sitt åtagna uppdrag, har Hfr. ansett någon försumlighet uti ifrågavarande afseende ej stanna svdne till last samt på anford grund låtit bero vid det slut, hvori R:n i saken stannat. *J. D.* (efter omröstning): Alldenstund svdne, som uti bref $\frac{31}{3}$ 92 åtagit sig att, efter det domen i ofvannämnda konkursmål i Hfr. utgifvits, öfversända densamma till Svanljung, ålegat att berörda åtagande utan uppehåll fullgöra eller, ifall sagda dom icke kunnat af svdne omhänderfås, derom oförtöfvadt underrätta Svanljung, men svdne sådant uraktlåtit, fann K. S. svdne stanna till last att hafva försummat sina hufvudmäns rätt och sålunda vållat att desse betagits tillfälle att draga omförmälda dom under nådig pröfning; men emedan skdne i nu förevarande rättegång icke ens föreburit sådana omständigheter, att antagas måste det de skulle vunnit ändring i samma dom, blef vid Hfrs slut beroende.

Den 5:te. 10. M. Stigell mot A. Uggla, ang. *dels* af svdn instämndt ersättningsanspråk för det svdn varit disponent för skdns gård samt dervid utträttat särskilda uppdrag för skdn, *dels* yrkande af skdn att blifva godtgjord för särskilda hyresbelopp, dem svdn i stöd af fullmakt uppburit. *R:n i Helsingfors*, u. $\frac{29}{11}$ 93, tillerkände svdn i disponentarvode fordrade 600 mk, hvaremot skdns talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn väddat, dom $\frac{24}{10}$ 94 ej ändring. *J. D.*: Emedan svdn, emot skdns bestridande, icke styrkt att svdn uppgifna tid varit disponent för omförmälda gård eller eljes i väsentlig mån biträdd skdn vid gårdens skötsel fastställdes det svdn för i sistnämnda afseende gjorda tjänster tillhörande arvode till 300 mk, hvarhos skdn, enär ej ådagalagdt blifvit att de 52 mk svdn erkänt sig hafva af hyresgästen M. för skdns räkning uppburit, kommit skdn tillgodo, berättigades afdraga sistnämnda belopp från förberörda svdn tilldömda summa; i öfrigt ej ändring.

11. H. Tuunanen mot aflidne F. Räsänsens enka och förmyndaren för deras omyndiga barn, ang. fordran. *Güternören öfver Wiborgs län* u. $\frac{12}{10}$ 93: Skdn ålades till Räsänen utgifva 4,440 mk jemte ränta efter afdrag af å räntan guldna 150 mk, hvarhos skdns för gälden intecknade fastighet dömdes i mät. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn besv. sig, u. $\frac{27}{9}$ 94: ej annan ändring än att från det ofvan utdömda beloppet skulle afdragas i Hfr. medgifna 270 mk. *J. D.* lät bero; likväl skulle ytterligare afdragas det belopp 266 mk 40 p. F. Räsänen i bref, som närslutits skdns libell till Hfr., medgifvit sig hafva å räntan uppburit.

12. A. Wuoltee och hans hustru Emma Johansdotter mot H. Ylihättilä och N. Keskiikkonen, såsom målsmän för sina hustrur, A. och E., samt I. Ylijaara, ang. yrkande af Ylihättilä och Keskiikkonen, hvilkas hustrur vore döttrar till Johansdotter i ett tidigare äktenskap med J. Wuoltee, om åläggande för skdne samt Ylijaara, såsom A:s och E:s f. d. förmyndare, att föranstalta om nytt afskifte efter J. Wuoltee samt afgifva ny rättad redovisning öfver förmynderskapet. *Tyrvis m. fl. snrs Hr. u. 16/393*: Emedan vid det 17/1169 förrättade arfskiftet efter J. Wuoltee någon ojäfvig och laglig rättsbevakare för hans då omyndiga döttrar A. och E. icke närvarit och skiftet således icke vore, på sätt 12: 1 Ä. B. föreskrefve, upprättadt i alla arfvingsars eller deras ombudsmäns närvaro, fann Hr. sagda oriktigt verkställda skifte sakna all betydelse samt pröfvade förty rättvist ålägga skdne att inom viss tid vid vite föranstalta nytt lagenligt arfskifte efter J. Wuoltee, hvarefter och sedan skiftet egt rum och vunnit laga kraft vederbörande vore obetaget att särskildt väcka ny talan om klander af förberörda redovisningar. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom 18/494: Jemte det skdnes invändning derom att, enär Keskiikkonen och Ylihättilä icke genom stämning beredt sig tillfälle till utförande af talan om verkställande af nytt skifte af kvarlåtenskapen efter J. Wuoltee, frågan härom ej finge komma under granskning, af Hfr. lemnades utan afseende, enär skdne vid Hr. utan framställande af slik invändning trädte i hufvudsakligt svaromål, blef i sjelfva saken vid Hrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

Den 7:de. 13. O. Blomfelt m. fl. mot E. Skogberg, ang. fordringsanspråk mot skdne på grund af borgen. *R:n i St Michel u. 10/493*: Skdne ålades betalningsskyldighet. *Wiborgs Hfr.*, dit skdne vädjat, lät i dom 13/494 vid R:ns slut bero. *J. D.*: ej ändring.

Den 8:de. 14. J. Stareckjohann m. fl., såsom sysslomän för W. ångsågsaktiebolag, mot D. Torri m. fl. ang. ersättning för skada å fiske. *Wederlaks m. fl. snrs Hr. u. 23/494*: Svdne tilldömdes 750 mk jemte ränta. *Wiborgs Hfr.*, dit skdne vädjat, dom 27/495: Som utredt blifvit att förenämnda aktiebolag förbundit sig att betala ifrågavarande årliga ersättning, samt skdne ej ens gittat påstå att konkursboet skulle hafva blifvit från sagda betalning frikalladt, blef vid Hrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

15. J. och P. Moisio mot J. Tavast, ang. fordran. *Guvnören öfver Wiborgs län u. 21/1293*: Skdne ålades betalningsskyldighet. *Wiborgs Hfr.*, dit skdne besv. sig, u. 27/494: P. Moisios besvär pröfvades ej; J. Moisio hade ej anfört skäl till ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 11:te. 16. Finska Kronan mot W. Rothes rättsinnehafvare, ang. ersättningsanspråk mot svdne, på grund deraf, att W. Rothe i listiden g:m skriftlig afhandling ²³/₁₀85 skulle åtagit sig att ansvara för tyska undersåten, sinnessjuka E. Werners underhåll å Fagernäs dårvårdsanstalt. *R.n i Wiborg u. 20*/₄94: Utredt att W. Rothe i listiden, i egenskap af tysk konsul, men ej personligen, iklädt sig ansvarighet för kostnaden för E. Werners underhåll å Fagernäs anstalt; i anseende hvartill och då Rothe sedermera underlåtit att tidigare än g:m skrifvelse af ¹⁸/₁89, hvilken ansågs hafva framkommit till anstalten senast ²¹/₁89, å tyska konsulatets och tyska välgörenhetsföreningens vägnar uppsäga ansvarigheten för E. Werners underhåll och vård, samt svdne förty åläge att ansvara för ifrågavarande kostnad från ¹/₁—²¹/₁89, ålades svdne till finska statsverket erlägga 20 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit statsverket vädjat, dom ²⁶/₁95: Allidenstund den af W. Rothe utfärdade förbindelseskriften af ²³/₁₀85 icke kunde anses innefatta åtagande att personligen ansvara för den med E. Werners underhåll och vård å Fagernäs förenade kostnad, samt svdne således ej heller vore för denna ansvarige; fördenskull och jemte det vid Rns u., hvad anginge den svdne likväl ålagda betalnings-skyldigheten i saken, enär de med u. nöjts, skulle bero, hade statsverket icke anfört skäl till ändring i sagda u., såvidt derigenom kronans anspråk på ersättning för E. Werners underhåll efter ²¹/₁89 förkastats. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

17. K. Walli mot J. Lahdenperä, ang. afhysning. *Ulfaby m. fl. snrs Hr. u. 26/₄93: Skdns talan godkändes. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom ²⁶/₄94: Emedan skdn ej kunnat leda i bevis riktigheten af sitt såsom skäl för den yrkade afhysningen gjorda påstående att husen å L. torp fått förfalla, blef skdns talan förkastad. *J. D.* lät bero.*

Den 12:te. 18. W. Moisio mot K. Kylämarkula m. fl., ang. af svdne instämndt yrkande om utfående af auktionsskilling. *Loimijoki m. fl. snrs Hr. u. 18/₄94: Svadne tilldömdes fordrade 500 mk med 5 % ränta från ⁸/₉93. *Åbo Hfr.*, dit parterne ömsesides vädjat, dom ²⁹/₅95: ej annan ändring än att räntan jeml. 9: 8 H. B. skulle beräknas efter 6 %. *J. D.*: ej ändring.*

19. H. Turtiainen mot O. och P. Suomalainen, till hvilka särskilda rättsinnehafvare efter svdnes allidne broder N. Suomalainen öfverlåtit sin arfsrätt efter den sistnämnde, ang. ersättningsanspråk mot skdn, som till N. Suomalainen försålt en lägenhet under uppgift att densamma vore ointecknad, men hvilken sedermera för gäld till Statskontoret exekutivt försålt, hvarigenom svdne tillskyndats förlust. *Kerimäki m. fl. snrs Hr., u. 17/₄93: Skdn ålades utbetala 1,883 mk 97 p. med ränta. *Wiborgs Hfr.*,*

dit O. Suomalainen och skdn vädjat, yttrade i dom ²¹/₉₄: Skdn vore, på af Hr. anförda skäl, skyldig att ersätta svdne för dem tillkommande andel af den utaf aflidne N. Suomalainen för ofvan nämnda hemmansdel erlagda köpeskilling 2,475 mk samt af värdet för de utaf N. Suomalainen å sagda lägenhet uppförda byggnader 1,032 mk, likväl med afdrag af 643 mk, som N. Suomalainen af auktionsskillingen för lägenheten uppburit, eller således för svdnes andel af 2,864 mk; och alldenstund svdne och A. Suomalainen vore arffallne enhvar till ²/₁₅, aflidna M. Suomalainens omyndiga barn gemensamt likaledes till ²/₁₅ och G. Partanen till ³/₁₅ i N. Suomalainens och hans hustru Helena Partanens bo, samt A. Suomalainen, förbemälda omyndigas fader P. Naukkarinen äfvensom G. Partanen g:m skriftliga afhandlingar öfverlätit at O. Suomalainen, M. Suomalainens, M. Suomalainens barns och G. Partanens berörda arfsrätt; fördenskuil och som något afseende ej kunde fästas vid A. Suomalainens och P. Naukkarinens afsägelse af sin talan i saken samt H. Kiiskinens till förmån för skdn gjorda öfverlåtelse, enär de förre vid tiden för afsägelsen ej mer egt någon talan ang. deras redan åt O. Suomalainen afträdde arfsandelar och H. Kiiskinen ej tillkomme arfsrätt efter Helena Partanen, har Hfr., med förkastande af O. Suomalainens anspråk ej mindre på 227 mk i ersättning för särskilda af N. Suomalainen å hemmansdelen verkställda förbättringar å dess häfd, enär N. Suomalainen under sin förvaltningstid måste anses hafva blifvit godtgjord för desamma, och 40 mk för 85 års rågväxt, emedan ifrågavarande lägenhets åker, då N. Suomalainen tillhandlat sig lägenheten af skdn, varit med råg besädd än äfven på godtgörelse utöfver honom tillkommande ¹¹/₁₅ af ofvanberörda 2,864 mk, ålagt skdn gälda till O. Suomalainen sagda ¹¹/₁₅ och till P. Suomalainen ²/₁₅ af 2,864 och således erlagga till den förre 2,100 mk 27 p. och till den senare 381 mk 86 p. med 6 % ränta från den ¹⁶/₄85, då förberörda auktion egt rum. *J. D.*: Enär laglig utredning ej förebragts derom att ifrågavarande lägenhet jemte dertill hörande byggnader, då densamma g:m omförmälda auktion frångått N. Suomalainen i listiden, i värde öfverstigat det pris af 2,475 mk N. Suomalainen derföre erlagt, förkastades svdnes yrkande på godtgörelse för de kostnader N. Suomalainen nedlagt å nybyggnader och förbättringar af lägenhetens åbyggnader och uthus, jemte det K. S. pröfvade skäligt nedsätta den svdne tillkommande ränta å utdömda medel till 5 för hundra om året; i följd hvaraf det ålåg skdn att ersätta O. Suomalainen för ¹¹/₁₅ och P. Suomalainen för ²/₁₅ af omförmälda hemmanspris, sedan från detsamma afdragits de 643 mk N. Suomalainen uppburit af förenämnda auktionsskilling, eller såle-

des för deras andelar af 1,832 mk, samt att förty gälda åt O. Suomalainen 1,343 mk 46 p. och åt P. Suomalainen 244 mk 27 p. jemte förenämnda ränta.

Den 14:de. 20. Hauho kommun mot Öfverstyrelsen för väg- och vattenbyggnaderna, ang. ersättningsanspråk mot sagda kommun för försummadt åtagande att anskaffa virke till brobyggnad öfver Kyllö å. *Hauho m. fl. snrs Hr.* u. ¹²/₁₀93: Utredt att Hauho kommun å allmän kommunalstämma ²¹/₉85 åtagit sig att för kanaliseringen af Kyllö å, i händelse densamma verkställdes utan att någon sluss i ån inrättades, utom annat anskaffa alt under arbetstiden erforderligt virke, hvilken förbindelse kommunen sedermera vid de af vederbörande distriktsingeniörer ²⁸/₆86 och ⁵/₉89 hållna sammanträden förnyat; men emedan åt detta Hauho kommuns åtagande, emot kommunens bestridande, icke kunde gifvas så vidsträckt tolkning att detsamma skulle innebära skyldighet för kommunen att leverera jemväl det till ifrågavarande bro behöfliga virket, samt Öfverstyrelsen icke heller gittat visa att Hauho kommun annorledes förbundit sig till sådant åtagande, blef Öfverstyrelsens talan förkastad. *Abo Hfr.*, dit Öfverstyrelsen vädjat, dom ³⁰/₆94: Emedan Hauho kommun å allmän kommunalstämma ²¹/₉85 förbundit sig att anskaffa allt för kanaliseringen af Kyllö å erforderligt virke samt således, enär sagda arbete icke kunnat utföras utan att den öfver samma å anlagda landsvägsbron ombyggdes, äfven det till brobyggnadsarbetet behöfliga virket, hvilket jemväl upptagits uti det öfver kanaliseringsarbetet ⁵/₁₂87 uppgjorda, till grund för vederbörande myndighets beslut om arbetets utförande lagda och Hauho kommun äfven delgifna kostnadsförslaget såsom utlofvadt bidrag af kommunen; ty och då bemälda Öfverstyrelse för det emellertid uppköpta virket till omordade bro nödgats utgifva 2,578 mk 75 p., hvilket belopp å Hauho kommuns vägnar icke heller motsagts, har Hfr. pröfvat rättvist att, med upphäfvande af Hrs u., ålägga Hauho kommun att till Öfverstyrelsen erlägga nyssnämnda belopp. *J. D.* lät (efter omröstning) med upphäfvande af Hfrs dom vid Hrs u. bero.

21. Helsingfors församling mot K. F. Nybom, ang. yrkande om svdns åläggande att erlägga det belopp, 339 mk, svdn innehållit å arrendet för församlingens egande Löfö holme. *Helsingfors Hr.*, der svdn invände att han vore berättigad att innehålla sagda summa, enär församlingen vägrat tillåta något afdrag å berörda arrende för en å holmen befintlig bagarstugubyggnad, som g:m våldeld nedbrunnit, och ej heller uppfört annan byggnad i den förstörda byggnadens ställe, ehuru församlingen tillgodonjutit försäkringssumman för den nedbrunna byggnaden, förkastade g:m u. ⁶/₉93 käromålet. *Abo Hfr.*, dit församlingen vädjat, dom ³¹/₈94: ej ändring. *J. D.*: fann (efter omröstning)

väl lika med domstolarne de om arrende af Löfö holme träffade, parterne emellan gällande aftal icke kunna så förstås, att svdn varit pliktig återuppföra byggnad, som under arrendetiden g:m vådeld förstörts, men svdns anspråk att församlingen bort i stället för det ifrågavarande, utan församlingens förvällande nedbrunna huset uppföra ett nytt sådant eller ock för afsaknaden deraf åt svdn utgifva den af honom fordrade ersättning icke heller kunna godkännas, enär det icke visats att församlingen iklädt sig sådan skyldighet; i anseende hvar till och då svdn likväl vore berättigad till äskad godtgörelse 40 mk för det han bortskaffat byggnadsgruset från brandstället, hvilket det ålegat församlingen låta verkställa, K. S. pröfvade rättvist, med förkastande af svdns genställningstalan i öfrigt, ålägga svdn att utbetala fordrade belopp med afdrag af nästberörda 40 mk; svdn likväl obetaget att af församlingen återfordra hvad af arrendet belöpte sig på bagarstugubyggnaden för den tid som förflutit sedan sagde byggnad af elden förstördes.

22. G. Svanljung mot sysslomännen i E. Petterssons konkurs, ang. *dels* yrkande af skdn att utbekomma honom i konkursen tillerkändt kommissionsvarulager, *dels* påstående af svdne om åläggande för skdn, hvilken förbundit sig att ansvara för samtliga i konkursen bevakade fordringar jemte konkurskostnaderna mot det att han finge öfvertaga boets samtliga tillgångar, att fullgöra sagda åtagande. *R:n i Nikolaistad* u. ³⁰/94: Skdn, hvars talan förkastades, ålades utgifva full likvid för konkursdomens innehåll m. fl. kostnader. *Wasa Hfr.*, dit skdn väddjat, dom ²⁸/95: Jemte det skdns i Hfr. framställda jäfsanmärkning mot A. Boxström underkändes, fick vid R:ns u. bero, med skdn förbehållen rätt att, sedan han fullgjort hvad honom enligt utslaget åläge, utfä konkursboets samtliga tillgångar. *J. D.*: Jemte det Boxström, hvilken emot skdn såsom syssloman i J. S:s konkurs, på sätt skdn i K. S. anmärkt och visat, haft rättegång anhängig den tid Boxström afgifvit edelig intygan i förevarande mål, med stöd af 17: 7 R. B. förklarades för återgångsvittne samt hans intygan förty lemnades utan laga verkan, ansåg K. S. utredt vara att vid borgenärssammanträde ²⁴/94, hvilket infallit efter inställelsedagen i Petterssons konkurs, öfrige fordringsegare deri beslutit att, såsnart dom i konkursen afkunnats och laga kraft åkommit densamma, till skdn öfverlemna konkursboets samtliga tillgångar, ifall skdn skulle gälda alla g:m domen till betalning fastställda fordringar och ersätta kostnaderna i och för konkursen, hvilket beslut skdn ³¹/94 eller före andra uppropet i konkursen å sin sida godkänt, med vilkor, bl. a., att han genast skulle få omhändertaga egendomen; och emedan svdne således ej varit skyldige att till skdn utlemna omordade tillgångar

utan säkerhet för den af honom åtagna betalningen, blef vid Hfrs slut beroende.

Den 16:de. 23. S. Koskinen mot kronolänsmannen F. Lundström, B. Koskinen och dennes hustru Josefina Koskinen, ang. af skdn anförd klagan öfver utmätning, dessmedelst en aktie hos B. Koskinen imättagits för Josefina Koskinens fordran hos B. Koskinen, oaktadt aktien redan varit pantsatt åt skdn. *Loimijoki m. fl. snrs Hr.* u. $22/_{11}93$: Skdns talan ogillades hvarjemte förordnande meddelades att ifrågavarande utmätning finge fortgå. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $31/_{12}94$: Alldenstund K. S. g:m dom $8/_{12}80$ tillerkänt Josefina Koskinen rätt att från B. Koskinens konkursbo, sedan borgenärerne i konkursen blifvit förnöjde, få undanskifta 2,821 mk $44\frac{3}{8}$ p., utgörande utlösen för henne arffallen fastighetsandel; fördenskull och då vid sådant förhållande B. Koskinen efter sin konkurs hvarken varit berättigad att omhänderfå merberörda aktie eller egt befogenhet att pantsätta densamma, lät Hfr. vid Hrs slut bero. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 21:sta. 24. O. Ahokas mot H. Ahokas, ang. anspråk mot svdn, som med skdn och en parternes syster Helena Ahokas lefvat i sambo å af svdn sedermera skatteköpt kronolägenhet, om ersättning för det svdn till skatteköpet och särskilda byggnadsarbeten användt samboets medel. Sedan *Parikkala sns Hr.*, på anhållan af skdn, g:m u. $19/_{10}91$ förordnat till häradssyn å lägenheten samt värdering af förberörda byggnadsarbeten egt rum, har *Häradssynerätten* medelst u. $1/_{7}93$ funnit skdn, enär svdn medgifvit, att omförmälda skattelösen blifvit med samboets medel erlagd, samt icke visat, att han till ifrågavarande byggnadsarbeten skulle användt sina enskilda tillgångar, vara berättigad till ersättning i ofvannämnda hänseenden i förhållande till sin andel i samboet; men emedan det ännu vore osäkert, huru många delegare i samboet funnes, har Häradssynerätten ålagt svdn gälda $2/_{7}$ af den erlagda skattelösen och byggnadsarbetenas sammanlagda värde med 247 mk $54\frac{2}{7}$ p.; hvarjemte skdn lemnats öppet att, i händelse han framdeles kunde styrka sig ega rätt till större andel i omförmäldt afseende, derom särskildt mot svdn utföra talan. *Wiborgs Hfr.*, dit svdn vädjat, dom $26/_{5}94$: Alldenstund ifrågakomna lägenhet g:m $3/_{5}62$ verkställt skatteköp kommit i svdns ego och skdn ifrån sistsagda tid icke haft någon rätt till lägenheten samt ej heller visat att han derförinnan skulle egt någon del deri, fördenskull och då skdns anspråk att, efter sin andel i samboet, erhålla ersättning för de å lägenheten nedlagda byggnadskostnader på af honom anförd grund således saknade fog, samt skdn ej heller, emot svdns bestridande, för-

mått styrka, att till lägenhetens skatteköp skulle användts medel, hvori skdn egt del, vardt skdns talan förkastad. *J. D.* (efter omröstning): Ehuru numera utredt blifvit att svdn $\frac{2}{160}$ antagits till åbo å ifrågavarande kronolägenhet i bolag med skdn och tvänne deras systrar, så länge sämjan varade, fann K. S., enär skatterätt till lägenheten redan $\frac{3}{562}$ tillerkänts svdn ensam och skdn ej gittat visa, det ofvannämnda byggnadskostnader eller den af svdn erlagda skattelösen bestridits med tillgångar, i hvilka skdn varit delaktig, skäl ej förekomma till ändring i det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

25. K. Lund mot J. Norblad, ang. yrkande af skdn om häfvande af hyresaftal. *Paltamo m. fl. snrs Hr.*, u. $\frac{27}{493}$, fann utredt vara att de af skdn bebodda rummen i särskilda afseenden varit bristfälliga: och alldenstund skdn före afslutandet af hyreskontraktet icke varit i tillfälle att öfvertyga sig om sagda förborgade fel, i synnerhet som skdn haft anledning antaga, att rummen varit fullt beboeliga, då svdn sjelf derförrinnan bebott lägenheten, fördenskull och då svdn ej velat göra några reparationer för afhjelpandet af de öfverklagade bristfälligheterna samt rum med sådan temperatur, som visadt blifvit, måste vara skadliga för inneboendes hälsa, berättigades skdn från lägenheten afflytta, såsnart utslaget vunnit laga kraft. *Wasa Hfr.*, dit parterna ömsesides vädjat, dom $\frac{5}{694}$: Det vore väl styrkt, att i de af svdn åt skdn förhyrda lokalerna förefunnits de af Hr. anmärkta brister; men emedan skdn, som före hyresaftalets ingående begagnat bagar- samt tvätt- och badstugan, och således bort ega kännedom om i desamma förefintliga brister, i hyreskontraktet icke förbehållit sig desammas afhjelpande samt öfriga bristfälligt heter, som icke visats hafva varit svdn veterlige vid ingående af hyreskontraktet, ej heller vore af sådan beskaffenhet, att aftalederföre borde förklaras ogiltigt, eller lagligen kunde föranleda till annan påföljd för svdn än hans möjliga åläggande att efter pröfning afhjelpa desamma, blef skdns talan af Hfr. förkastad. *J. D.* lät, med upphäfvande af Hfrs dom, vid Hrs u. bero.

26. Handelsfirman W. Rosenlew et C:o mot K. Enqvist, ang. åläggande för svdn, som g:m kontrakt af $\frac{7}{985}$ arrenderat M. torp, att vika från torpet samt utgifva ersättning för i strid med kontraktet verkställd skogsafverkning. *Orivesi sns Hr.* u. $\frac{18}{493}$: Hvad först anginge firmans yrkande att svdn måtte förpligtas afträda M. torp, har Hr., enär kontraktet $\frac{7}{985}$ icke ens stadgade, att svdn, i händelse han använde skogen annorlunda än han enligt sagda kontrakt vore berättigad, skulle gå besittningsrätten till torpet förlustig, förkastat käromålet i denna del såsom obefogadt. Beträffande åter firmans ersättningsanspråk, sa och alldenstund svdn enligt nämnda kontrakt varit berättigad

att antingen till byggnadsbehof eller till afsalu använda alla för rödjande af odlingsmarker å torpet fälda träd, förutom större stockträd till hvilka Hr. ansåge endast sådana fasta och färska träd kunna hänföras, som på 24 fots höjd från marken hölle minst 10 tum i genomsärning, samt det icke visats att svdn tagit mer än 1 sådant större träd, ålades svdn att i ersättning för sagda träd utgifva 1 mk 50 p., hvaremot firmans anspråk i öfrigt underkändes. Åbo Hfr., dit firman vädjat, fann g:m dom ^{31/5}94 firman så mycket mindre hafva förebragt skäl till ändring i Hrs u., såvidt firmans påstående om svdns åläggande att vika från M. torp förkastats, som svdn på grund af ordalydelsen i förenämnda kontrakt kunnat anse sig berättigad till ifrågavarande skogshyge; men som svdn ej ens påstått att ifrågakomna träd varit behöfliga till byggnadstimmer å torpet, ålades svdn att med sammanlagdt 24 mk ersätta firman för 12 stammar, hvilka med afseende å deras storlek i detta fall jeml. kontraktet bort tillkomma firman. J. D.: ej ändring.

Den 22:dra. 27. J. Ruukari mot E. Borgström, ang. skdns afhysning från R. hemman. *Padasjoki m. fl. snrs Hr.* u. ^{7/4}93: Emedan skdn inför Rätta erkänt sig hafva till svdn tillhöriga Werho egendom erlagt det årliga arrendet, hvilket klarligen utgjort landboarrende och icke augmentsränta, samt skdn, hvilken innehaft sagda hemman såsom landbonde, jeml. 18: 1 J. B. och 10: 6 R. B. icke vore berättigad att utan laga rättegång tillvinna sig eganderätt till R. hemman, ty och då svdn uti sådan rättegång borde åtnjuta den fullständiga ställning, hvilken tillkomme jordinnehafvare, kunde Hr. i detta sammanhang icke pröfva invändningen att eganderätten till R. hemman tillborde skdn, utan lemnades skdn öppet att g:m skild rättegång söka tillvinna sig eganderätten till R. hemman, ifall han trodde sig vara dertill befogad; och alldenstund skdn blifvit i laga ordning till afflyttning från R. hemman uppsagd och laga fardag redan för längre tid sedan förlidit, ålades skdn genast vid afhysningstvång afflytta från hemmanet samt detsamma med hus och egor till svdns fria förfogande afträda. Åbo Hfr., dit skdn vädjat dom ^{23/5}94: Emedan af till Hfr. ingifna handlingar framginge att öfversten, friherre Gustaf Horn, såsom egare af Werho egendom, ^{24/11}1756 skatteköpt R. hemman samt sagda hemman jemväl funnes upptaget uti det ^{15/3}1797 rörande Werho egendom upprättade fideikommissbref såsom hörande till berörda fideikommiss, hade skdn ej anført skäl till ändring i det slut, hvori Hr. i saken stannat. J. D.: ej ändring.

28. E. Polón såsom syssloman i afidne A. Wialéns konkurs, mot W. Wideman och vice versa, ang. tvist om bättre

rätt till lifförsäkringsbref. *R:n i Helsingfors* u. 26/94: Utredt att ifrågakomna lifförsäkringsbref i November 92 af Wialén lemnats åt Wideman såsom pant till säkerhet för de belopp, Wialén derförinnan blifvit Wideman skyldig och för de 2,000 mk Wideman då försträckt Wialén; i anseende hvar till och enär Wideman vid bevakning af sin fordran i Wialéns konkurs inlemnat blott 3 skuldsedlar, utfärdade af Wialén före angifna tid för ett sammanlagdt belopp af 10,750 mk samt Wialén dessutom 19/11 92 till Wideman uthändigat en likaledes i konkursen anmäld skuldsedel å 2,000 mk, men Wideman ej styrkt, att omordade pantsättning af lifförsäkringsbrevet skett för öfriga af Wideman bevakade fordringsanspråk, *R:n* tillerkänt Wideman af försäkringsbrefvets innehåll, såframt det eljest utfölle efter Wialéns fränfälle, ett belopp af 12,750 mk med ränta, hvaremot återstoden af lifförsäkringsbrefvets innehåll, med afdrag af det belopp lifförsäkringsbolaget »Star» kunde vara berättigadt att deraf innehålla, borde tillfalla Wialéns konkursbo. *Åbo Hfr.*, dit parterna ömsesides vädjat, dom 15/95: Utredt att Wialén i lifstiden uti November månad 92 utfäst sig att till Wideman öfverlemna och sedermera äfven öfverlemnade ifrågavarande lifförsäkringsbref såsom pant till säkerhet för de belopp Wialén derförinnan blifvit Wideman skyldig och de 2,000 mk Wideman då försträckt Wialén, hvarföre vid *R:ns* u. fick bero. *J. D.*: ej ändring.

29. Brandförsäkringsaktiebolaget Rossia mot E. Rasinen. ang. yrkande af svdn om utbekommande af brandstod för en nedbrunnen mjölkvarn, som blifvit i sagda bolag försäkrad för 5,000 mk. *R:n i Helsingfors* u. 1/3 93: Emedan svdn ej styrkt att ifrågavarande qvarn haft ett högre värde än det, som vid verkställd värdering (på föranstaltan af bolaget) åsatts densamma, eller 2,442 mk 50 p., utdömdes blott detta belopp jemte ränta; men då svdn fordrat mer än honom kunnat tilldömas, qvittades expenserna. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom 23/94: Bolaget hade icke styrkt sitt förebärande att qvarnen vid branden innehaft ett lägre värde än 5,000 mk, utan hade svdn fastmer föreställt utredning derom att qvarnen då varit värd försäkringssumman; i anseende hvar till och då assurancespremien vid qvarnens försäkring blifvit till bolaget gulden samt bolaget ej ens kunnat påstå att branden uppstått g:m svdns vållande, *Hfr.* tilldömde svdn hela försäkringsbeloppet 5,000 mk jemte ränta. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att, enär bolaget haft anledning underkasta sitt ifrågakomna ersättningsanspråk domstols pröfning, bolaget befriades från detsamma af *Hfr.* åhvälfd skyl-

dighet att utgifva godtgörelse för svdns rättgångskostnader i målet.

Den 25:te. 30. G. Paulig, såsom syssloman i R. Tångs konkurs, mot firman M. E. Söderlund, ang. af firman bevakadt ersättningsanspråk, som blifvit hänskjutet till särskild rättgång. *R:n i Helsingfors* u. 22/94: Utredt att sedan handlanden A. G. Söderlund, såsom disponent för »Aktiebolaget Ekenäs ångqvamn och fabriker» 21/92 till Tång i afseende å försäljning öfverlemnadt 30 st: af bemälda bolag utfärdade aktiebref, ett-hvart innehållande 5 aktier å ett nominelt värde af 100 mk för hvarje aktie, men Tång i stället för att föryttra aktierna utan handlanden Söderlunds vetskap till säkerhet för egna förbindelser pantsatt desamma, så hade handlanden Söderlund, enär direktionen för bolaget ålagt honom att återställa aktierna eller ock erlägga deras nominela belopp, men pantinnehafvarene vägrat att annorledes än emot fullt vederlag utlemna samma aktiebref 16/12 92 i afseende å desses utlösande till Tångs förfogande ställt firman M. E. Söderlund tillhöriga, till fulla inbetalda aktiebref i nämnda bolag till motsvarande nominela värde, hvarefter förstomordade aktiebref af Tång utbyts emot sistberörda aktiebref och återlemnats åt handlanden Söderlund; och som Tång g:m att obehörigen pantsätta de till honom först öfverlemnade aktiebrefven vållat, att handlanden Söderlund för deras utlösen nödgats anskaffa andra aktier i berörda bolag och dessa näst-nämnda vid tiden för deras öfverlåtande åt Tång, enligt ett af börsmäklaren A. E. Olsson utfärdadt, i målet ingifvet intyg, haft ett försäljningsvärde af 67 mk enhvar, altså och då Tång, som försummat att till handlanden Söderlund återställa dessa aktier, sålunda åsamkat Söderlund skada, uppgående till 10,050 mk, har R:n ansett firman M. C. Söderlund, som fått å sig öfverlåtet handlanden Söderlunds ifrågavarande ersättningsanspråk, hos Tång ega ett tillgodohafvande af nästsagda belopp, hvartill firmans i Tångs konkurs bevakade fordran således fastställdes; och skulle densamma utgå ur konkursboets tillgångar med den rätt konkursdomen förmådde, efter afdrag af Tångs motfordran hos firman 2,733 mk 58 p. *Åbo Hfr.*, dit parterna vädjat, dom 21/95: ej ändring i hufvudsaken. *J. D.* fann det väl vara utredt, att sedan Tång i Maj 92 af handlanden Söderlund emottagit 30 st. af ofvanbemälda aktiebolags till innehafvaren ställda, men ännu icke af någon öfvertagna aktiebref för att utgifvas till personer, hvilka önskade taga del i bolaget och i sådant afseende inbetalade de i brefven angifna delarna af bolagets aktiekapital, 500 mk för hvarje bref, Tång under påföljande Augusti månad såsom pant för honom åliggande förbindelser öfverlemnadt 20 st. af berörda bref åt handlanden Axner samt de öfriga 10

aktiebrefven åt handelshuset M. E. Fazer et C:o. Men emedan dessa bref, hvilka sålunda ännu icke varit af bolaget utgifna och å hvilkas belopp icke ens någon del blifvit till bolaget inbetald, vid sådant förhållande ej kunnat medföra någon aktierätt samt det icke ens påståtts att Axner, hvilken under 92 varit medlem af direktionen för oftanämnda aktiebolag, eller Fazer et C:o velat gentemot bolaget göra ifrågavarande papper gällande eller af bolaget eller handlanden Söderlund kräft ersättning för desamma; ty och som den omständigheten att Söderlund för att kunna till bolaget återställa de på anfördt sätt använda papperen, till Tängs förfogande ställt ett motsvarande antal verkliga aktier i samma bolag hvarken af svdn anförts såsom grund för dess förevarande anspråk eller vore å saken verkande, enär det icke visats att sistnämnda aktier skulle blifvit under eganderätt till Täng öfverlåtna, blef svdns talan af K. S. förkastad.

31. F. Kauppinen mot D. Sonninén, ang. utsökning. *Guvérnören i Kuopio län* u. ¹¹/₄94: Svdns talan godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn besv. sig, u. ²³/₄94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 28:de. 32. H. Henriksdotter mot A. Alakouhi, ang. ersättningstalan mot svdn, hvars ombud inför domstol med skdn ingått förlikning om utgifvande åt skdn af viss sytning från svdns då egda A. hemman, hvilken förlikning af Rätten faststälts att gälla vederbörande till efterrättelse »till den kraft lag medgäfv». Skdns tidigare talan emot den person, som af svdn tillhandlat sig hemmanet, om utbekommandet af sytning från lägenheten hade af K. S. g:m dom ⁶/₁₁91 förkastats. *Hvittis m. fl. svrs Hr.* u. ¹⁵/₁₀92: Emedan den af skdn till grund för käromålet lagda, af domstol fastställda förlikning tillkommit utan svdns särskilda fullmakt och emot stadgandet i 15: 7 R. B., fann Hr. svdn, emot sitt bestridande, icke vara skyldig att efterkomma sagda förlikning, hvarföre käromålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ⁵/₄94: ej ändring. *J. D.*: Jemte det svdns invändning om giltigheten af ofvanberörda emellan henne och skdn inför Rätta träffade, af Hr. g:m u. fastställda förlikning, hvarigenom skdn medgifvits rätt till viss sytning från A. hemman, förkastats, enär sagda förlikningsutslag, såsom icke öfverklagadt vunnit laga kraft, fann K. S. svdn, som uraktlåt att vid försäljningen af A. hemman förbehålla skdn de henne tillkommande sytningsförmånerna och sålunda vållat att desamma henne frändömts, vara skyldig härför utgifva skadestånd till ett belopp af 50 mk årligen så länge skdn lefde.

Den 30:de. 33. H. Jakobsen mot handelsfirman Ph. Mühsam, ang. fordran. *R:n i Helsingfors* u. ²⁴/₁₀93: Svdns

talán gillades. Åbo Hfr., dit parterne ömsesides vädjat, lät g:m dom ³⁰/₇94 vid R:ns u. i hufvudsakliga delar bero. J. D.: ej ändring.

Den 31:sta. 34. Handelsfirman Sieveking, Droop et C:o och Kansallis-Osakepankki mot öfrige fordringsägare i Jämsänkoski Aktiebolags konkurs, ang. särskilda deri bevakade fordringsanspråk. *Jämsä sns Hr.* dom ²³/₁₀94: Jemte det ett af bemälda handelsfirma bevakadt fordringsanspråk hänskjöts till särskild rättegång, samt Kansallis-Osakepankkis yrkande om förmansrätt för trenne af banken bevakade in-tecknade fordringar bifölls, utom såvidt angick förmansrätt till erhållande af betalning ur råmaterial, som inköpts under den tid Jämsänkoski bolag stått under administration, äfvensom af sagda råmaterial för-färdigad cellulosa, fann Hr., vidkommande Kansallis-Osakepankkis bevakade fordran på grund af in-tecknad skuldsedel å 100,000 mk, hvilken banken af bolaget emottagit såsom pant samt der-efter låtit utbjuda å börsauktion och sjelf inropat, att Jämsänkoski bolag, utan att erhålla valuta för densamma, utfärdat sagda skuldsedel åt sin dåvarande förvaltare Köhlin samt sedan in-tecknat skuldsedeln för att, g:m att använda densamma såsom pant, er-hålla nödiga medel för rörelsens bedrivande; att Kansallis-Osakepankki fullständigt hade känt till ofvanomförmälda omstän-dighet, hvilket icke allenast varit en allmänt antagen sed, utan äfven tydligen framgick bl. a. deraf, att Köhlin sjelf hade un-der-tecknat skuldsedeln och att samma skuldsedel, ehuru den ursprungligen varit af Köhlin pantsatt, allt fortfarande ända till sista tider hade utgjort säkerhet för den kredit Jämsänkoski bo-lag äfven under administrationstiden åtnjutit, hvarföre banken på grund af nämnda skuldsedel icke kunnat hafva annan eller bättre rätt, än om Jämsänkoski bolag skulle hafva gifvit samma skuld-sedel direkt åt banken till säkerhet för sin derstädes åtnjutna kredit; att banken, oaktadt vederbörande borgenärer, enligt af ban-ken sjelf godkändt administrationskontrakt för Jämsänkoski bo-lag, hade förbundit sig att under administrationstiden icke ut-söka sina fordringar af bolaget, sålunda förbytt sin på detta sätt såsom pant innehafda skuldsedel till penningar, hvilket enligt 10: 2 H. B. och 5: 3 U. B. obestridligen afsåg indrivande af bankens for-dran, och att den af banken föranstaltade försäljningen af skuldse-deln, hvarvid banken sjelf inköpt densamma, hade skett ²/₅94 på dagen eller sålunda, i betraktande deraf, att Jämsänkoski bolags konkursansökan samma dag vidpass kl. 9 på morgonen inlem-nats till vederbörande domhafvande, efter det konkursen redan hade börjat, då enligt 76 § i Konkursstadgan någon försäljning af till konkursboet hörande pant ej mera hade fått ske, utan att konkursförvaltningen derförinnan hade underrättats derom, hvar-

före sagda försäljning, såvidt angick bankens och konkursboets inbördes förhållande, var olaglig; samt att banken emot oftänamnda skuldsedel såsom pant hade till diskontering emottagit särskilda å engelskt mynt lydande vexlar till ett sammanlagdt belopp af 5,300 pounds; och enär banken sålunda på grund af nämnda skuldsedel hvarken kunnat hafva annan eller vidsträcktare rätt, än samma skuldsedel såsom pant hade medfört åt banken, har Hr., med förkastande af bankens fordran att utöfver sagda vexelbelopp äfven få ofvanberörda skuldsedels innehåll sig tilldömdt, medgifvit banken endast rätt att af skuldsedels utfallande belopp på förhand erhålla betalning för nämnda vexlar, med afdrag af hvad mot samma vexlar till banken redan hade erlagts. Åbo Hfr., dit firman Sieveking, Droop et C:o och Kansallis-Osakepankki m. fl. vädjat, dom ¹⁰/₃95: Firman hade ej anfört skäl till annan ändring än att, enär ur den af firman till Hr. ingifna vexelkontokuranten framgick, att äfven firman på grund af de utaf densamma accepterade vexlar, hvilka Kansallispankki i konkursen bevakat, utsökt af sagda vexlars belopp 4,700 pounds, samt att enligt å sagda vexlar tecknade qvittanser ur firmans under administration varande bo ²⁶/₂94 åt banken utbetalts 5 % af nyssnämnda vexelbelopp eller 235 pounds, Hfr. tilldömde firman nästsagda belopp med den oproriterade borgenärer tillkommande rätt. Vidkommande Kansallispankkis förenämnda förmånsrättsanspråk, så och då ur de å ifrågakomna skuldsedlar tecknade bevis framginge, att till säkerhet för dessa skuldsedlar inteckning hade blifvit faststæld icke allenast i Jämsänkoski bolags egande S. hemman och K. holme med å dem befintliga industriela inrättningar, utan äfven i å fabriken befintlig råmaterial maskiner och redskap, och banken sålunda för sagda fordran hade förmånsrätt till de under administrationstiden för rörelsens fortsättande inköpta råmaterial och deraf förfärdigade cellulosa, samt banken icke i det ²⁰/₃93 uppgjorda administrationskontraktet afstått från sin ofvanberörda förmånsrätt, pröfvade Hfr. rättvist medgifva banken förmånsrätt jemväl i sagda råmaterial och cellulosa, på sätt banken i sin vadelnaga anhållit, dock sedan de under administrationstiden tillkomna nya borgenärerna, åt hvilka Hr. medgifvit förmånsrätt till dessa varor, först erhållit betalning för sina fordringar. I öfrigt blef vid Hrs dom beroende. J. D. (efter omröstning): Alldenstund Kansallis-Osakepankki förbundit sig att under den tid Jämsänkoski bolag stått under administration icke uttaga sina fordringar hos bolaget och således ej varit berättigad att, på sätt som skett, den ²⁴/₄94 öfverlemnna bolagets ifrågavarande af banken såsom pant för särskilda vaxelfordringar hos bolaget innehafda

skuldsedel å 100,000 mk till försäljning å börsauktion, hvarmed uppenbart afsetts dessa fordrings indrifning, fördenskull och då vid sådant förhållande banken, som vid auktionen sjelf inropat sagda skuldsedel, derigenom ej kunnat vinna bättre rätt att på grund af skuldsedeln undfå betalning ur konkursmassan än banken före pantens utbudande redan egt, hade banken ej anfört skäl till ändring i det slut, hvari Hfr. i denna del af saken stannat, och hvarvid, likasom vid Hfrs dom i öfrigt, fick förblifva.

November.

Den 1:sta. 1. M. Malin mot J. Koljo, ang. afträdande af egor. *Somero sns Hr.* u. $18/6/93$: Svdsn talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom $23/6/94$: Skdn hade ej styrkt, att de med N:ris 7 och 9 å åberopad karta betecknade jordområdena hörde till den mark, hvartill skdn uti afhandling $15/5/68$ förbehållit sig besittningsrätt, utan vore det tvärtom utredt att af samma jordstycken N:o 7 allmänneligen kallades »Leivonmäki» och N:o 9 vore en del af H. torpjord, som enligt arfsförening borde tillfalla K. hemman; hvarföre och då skdn ej ens påstått att han på annan grund än afhandlingen $15/5/68$ hade rätt till nu omtvistade jordremsor, Hfr. ålade skdn, som åtnjutit fardag såvidt anginge nyssnämnda egor men beträffande byggnader och tomtplats borde erhålla skälig flyttningstid, att afträda området N:o 9 genast samt jordstycket N:o 7 senast $1/4/95$. *J. D.* lät (efter omröstning), med upphäfvande af Hfrs dom, vid Hrs u. förblifva.

2. Evelina Roos mot sysslomännen i skdns broder Ernst Roos' konkurs, ang. återvinning till konkursboet af särskild till skdn förtryttad egendom. *R:n i Torneå* u. $20/11/93$: Svdsnes talan godkändes. *Wasa Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $24/4/95$: ej ändring. *J. D.* fann ifrågakomna köpeafhandling hafva blifvit i behörig ordning upprättad och till riktigheten bestyrkt, hvarföre och då den deri utfästa köpeskillingen jemväl intygats hafva blifvit gulden, svdsnes talan förkastades.

Den 6:te. 3. J. Aliin mot Hypoteksföreningen, ang försäljning af fast egendom för gäld. *Guvernören i St-Michels län* u. $2/3/94$: Skdns anhållan om ny auktion lemnades utan afseende. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn besv. sig, u. $26/6/94$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

4. F. Pylkkönen mot W. Halonen, ang. fordran. *R.n i S:t Michel* u. 27/11 93: Svdn tilldömdes 13 mk 95 p. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, dom 30/5 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 7:de. 5. E. Rask mot J. Tauranen, ang. häfvande af fastighetsköp. *Pälkäne m. fl. snrs Hr.* u. 3/11 93: Skdns talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom 14/11 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 14:de. 6. A. Ahlström mot H. Rekola, ang. rätt till skogsafverkning. *Hattula m. fl. snrs Hr.* u. 8/4 93: Skdns talan underkändes. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom 9/5 94: Som utredt blifvit att parterne ingått sådan öfverenskommelse att tiden för afverkningen af ifrågavarande virke skulle, räknadt från 15/10 89, då ofvanberörda kontrakt upprättades, räckta under 3 påföljande vintrar och således utgå om våren 92; alltså och enär skdn ej ens gittat påstå att parterne emellan beträffande tiden för sagda afverkning träffats annat än nyssnämnda aftal, hvilket egt rum vid samma tillfälle då och omedelbart innan nämnda kontrakt skriftligen affattats, samt vid nyssantydtt förhållande den omständigheten att kontraktet, hvari rättigheten till afverkningen af skogen blifvit utsträckt till 1/5 93, af svdn godkänts och undertecknats ej vore på sakens utgång verkande, helst icke ens lagligen styrkt blifvit att quartersmannen B., som å skdns vägnar författat och undertecknat kontraktet, för svdn och de personer, hvilka bevitnat detsamma, fullständigt och riktigt uppläst bestämmelsen deri rörande tiden för afverkningens afslutande, blef vid Hrs slut beroende. *J. D.*: Utredt att sedan svdn och B. öfverenskommit att tiden för ifrågavarande afverkning skulle räckta under 3 påföljande vintrar från kontraktets ingående samt berörda kontrakt skolat af B. i enlighet dermed uppsättas, så hade B., antagligen af misstag, infört i kontraktet att afverkningstiden skulle räckta till 1/5 93 i st. f. 92, hvarföre och då något sådant aftal parterne emellan icke ingåtts samt den omständigheten att svdn, utan att blifva uppmärksamgjord på olikheten emellan kontraktet och det ursprungliga aftalet undertecknat kontraktet icke vore uti nu ifrågavarande afseende för honom bindande, K. S. lät bero vid det slut, hvari Hfr. stannat.

7. K. Ekberg mot G. Lindblom, ang. åläggande för svdn att utgifva betalning för åt honom verkställda arbeten. *R.n i Åbo* förkastade medelst u. 3/7 93 käromålet, enär utredt blifvit att parterne trädt i slutliqvid med hvarandra ang. alla af skdn för svdns räkning utförda arbeten. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom 31/5 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

8. Direktionen för Handels-Societeten i Wasa understöds- och pensionsinrättning mot handlande U. Ekström, ang.

svdns rätt till pension från sagda inrättning. *R.n i Nikolaistad* u. ²⁸/₉₃: Svdns talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit svdn väd-jat, tillerkände henne g:m dom ¹⁶/₉₄ en listidspension af 550 mk om året. *J. D.*: Emedan handlanden Ekström jemväl ef-ter det han till konkurs upplåtit sin egendom och icke vidare erlagt stadgad årlig afgift till ifrågavarande pensionsinrättning va-rit under hela sin återstående listid kyrk- och mantalsskrifven i Nikolaistad, samt således enligt för tiden gällande stadganden lagligen måste anses hafva varit derstädes bosatt, ty och då skdn icke visat att den af svdn fordrade pensionen vore enligt inrättningens stadgar förverkad, blef vid Hfrs dom beroende.

Den 15.de. 9. Handelsfirman Girard et Co mot G. Rie-dell ang. svdns åläggande att erlägga priset för ett parti konjak. *R.n i Helsingfors* u. ¹⁵/₉₃: Käromålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ²⁹/₉₄: Utredt att svdn af firman be-stält och emottagit ett parti konjak, deraf innehållet uti ett fat g:m firmans förvällande blifvit förskämdt, samt att svdn icke upplagt varan för firmans räkning utan, på sätt af ett utaf ho-nom till firman afslåtet handbref, som firman bilagt sin ändrings-ansökan, framginge, låtit uttappa densamma, men emedan fir-man ej kunnat styrka sin uppgift att firman uppmanat svdn att till firman återsända fatet med den odugliga varan samt firman hvarken uppgifvit eller visat hvad den förskämda konjaken va-rit värd, har Hfr., låtit vid R:ns u. bero. *J. D.* (efter omröst-ning) ej ändring.

10. H. Tiainen för egen del och såsom ombud för Ranta-salmi kommun mot N. Brask, ang. fordran. *Rantasalmi m. fl. snrs Hr.* u. ³⁰/₁₀₉₃: Svdns talan godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn m. fl. vädjat, och i libellen för egen del och såsom utsedde ombud för kommunen anhållit om rättelse i Hrs u., dom ¹⁴/₉₄: Jemte det hvad skdn m. fl. å kommunens vägnar anført ej upptagits till pröfning, enär kommunen ej g:m förbe-hållet vad beredt sig rätt att underkasta u. Hfrs granskning, hade skdn m. fl. för egen del ej anført skäl till ändring i Hrs u. *J. D.*: Emedan skdn ej för egen del utverkat sig rätt att draga Hfrs dom under nådig granskning, upptog K. S. ej till pröfning hvad han i sådant afseende anført till vinnande af ändring i sagda dom; i öfrigt ej ändring.

Den 18.de. 11. W. Öhman mot firman Weilin et Göös, ang. fordran. *R.n i Helsingfors* u. ¹⁴/₉₃: Firman tilldömdes 3,518 mk 64 p. med ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, till-erkände g:m dom ³⁰/₉₄ firman 1,781 mk 60 p. med ränta. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 19:de. 12. Byggnadsstyrelsen för Weckelaks sns fattiggård mot A. Järveläinen, ang. yrkande af svdn, som på entreprenadauktion åtagit sig uppförandet af fattiggårdens byggnader, om utfåendet af det belopp af 843 mk 75 p. byggnadsstyrelsen af entreprenadsumman innehållit för afhjelpandet af förmenta bristfälligheter i byggnaderna. *Weckelaks m. fl. snrs Hr. u. 14/3 93*: Käröålet förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit svdn vädijat, dom 21/4 94: Alldenstund af det vid förenämnda auktion förda protokoll framginge, att vid utbudande af sagda arbete afsetts, det ifrågavarande byggnader skulle af den blifvande entreprenören uppföras i fullfärdigt skick, hvilket bestyrktes jemväl deraf, att uti det kontrakt, som byggnadsstyrelsen, enligt hvad vid auktionen tillkännagifvits, skulle med entreprenören uppgöra och hvori närmare bestämmelser skulle meddelas om hela byggnadsarbetet, upptagits och af svdn godkänts, att samtliga byggnader borde af honom uppföras och aflemnas i fullt begagneligt skick; fördenskull fann Hfr. svdn hafva varit skyldig att verkställa ofvanberörda af honom eftersatta arbeten vid meranämnda fattiggårdsbyggnad, hvilka byggnadsstyrelsen låtit fullgöra, samt styrelsen hafva varit berättigad att för utförandet af dessa arbeten innehålla omförmälda belopp af arrendesumman; men som i målet afhörda vittnen vid af dem 15/2 93 förrättad syn ansett ifrågakomna af byggnadsstyrelsen verkställda arbeten hafva kunnat, med iakttagande af nödig sparsamhet utföras för en kostnad af högst 469 mk 90 p.; alltså och enär af den utaf byggnadsstyrelsen till Hr. aflemnade redovisning öfver änberörda arbete icke fullständigt och tydligt framginge huruledes detsamma medfört den af styrelsen uppgifna kostnad samt styrelsen vid nästnämnda synegång ej heller haft något att anmärka emot de dervid åsatta värden, ålades styrelsen utgifva skilnaden emellan å entreprenadsumman innestående 843 mk 75 p. och förenämnda 469 mk 90 p. *J. D.*: lät (efter omröstning) med upphäfvande af Hfrs u. vid Hrs u. bero, utom att expenserna qvittades.

Den 20:de. 13. Handelsfirman F. Bendfeldt mot firman A. Krjukoff et C:o, ang. fordran. *R:n i Åbo, u. 2/9 93*: Skdn tilldömdes 2,350 mk jemte ränta, hvaremot skdns härutöfver sträckta kraf förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädijat, dom 20/7 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

14. J. Jylkkä mot J. Tolonen, ang. fordran. *Kalajokki m. fl. snrs Hr. u. 6/5 93*: Skdns talan ogillades. *Wasa Hfr.*, dit skdn vädijat, dom 6/7 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 15. G. Tiisanen mot J. och W. Huttunen, ang. fordran. *Kristina sns Hr. u. 18/11 93*: Svadne tilldömdes fordrade belopp. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädijat, dom 7/7 94: ej

ändring. *J. D.*: ej ändring; och emedan skdn emot bättre vett och klara skäl dragit målet under nådig granskning samt stadsfiskalen W. Dunajeff, som författat den underdåniga ändringsansökningen, likaledes emot bättre vetande drifvit orättfärdig sak, dömdes de att böta, skdn, jeml. 30: 20 R. B., såsom detta lagrum lyder i K. F. ^{27/}68, 192 mk, och Dunajeff, enligt 3 mom. 2 § 38 kap. S. L., 75 mk. (En ledamot ville icke fälla Dunajeff till ansvar).

Den 23:dje. 16. Finlands Statskontor mot J. Lahti, ang. Statskontorets yrkande om executiv försäljning af svdns fastighet på grund af guvernörsutslag ^{8/}1091. *Guvernören i Wasa län*, u. ^{4/}1294: Sagda anhållan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit Statskontoret besv. sig, u. ^{17/}95: ej ändring. *J. D.*: Emedan Statskontorets i fastigheten intecknade fordran, hvilken hos lägenhetens förre ägare utdömts g:m förenämnda u. ^{8/}1091, blifvit bevakad vid utmätningsauktion ^{25/}1092, hvarigenom svdn (på hvars ansökan fastigheten då dömts i mät) inropat lägenheten, samt nämnda auktionsförrättning ej öfverklagats i behörig ordning, fann K. S. nästberörda u., på hvilket Statskontorets ifrågavarande talan grundades, icke vidare ega executiv kraft med hänsyn till samma fastighet, hvarför vid Hfrs slut blef beroende.

Den 25:te. 17. Emilia Lindholm mot sysslomännen i E. Malmbergs konkurs J. Lindström m. fl., ang. åläggande för skdn, åt hvilken Malmberg öfverlätit rätt att i afräkning å hennes fordran hos Malmberg uppbära på grund af kontrakt ^{2/}92 utfallande hyresbelopp, att till konkursmassan återbära de 1,250 mk skdn efter konkursens början inkasserat. *R:n i Helsingfors*, der skdn först undandrog sig afgifvande af svaromål, enär borgenärerne i konkursen icke vid borgenärssammanträde fattat beslut att söka till konkursboet återvinna förberörda medel, förkastade g:m u. ^{31/}94 sagda invändning med stöd af 53 och 65 §§ i Konkursstadgan, samt ålade skdn att afgifva genmåle i saken, såframt hon ville begagna sig af sådan förmån; derå R:n medelst u. ^{28/}94 på upptagna skäl utdömde fordradt belopp jemte ränta. *Abo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ^{20/}95: ej ändring. *J. D.*: Som E. Malmbergs på omförmälda hyreskontrakt grundade och a skdn öfverlätit rätt, att ur stadskassan i Helsingfors uppbära hyran för en åt staden uthyrd lägenhet i Malmbergs gård, varit beroende af Malmbergs rättighet att förfoga öfver samma gård, men denna rättighet, då Malmberg upplätit sitt bo till konkurs, för honom upphört och öfvergått till hans konkursmassa; alltså och då Malmberg ej kunnat öfverlåta åt skdn bättre rätt till sagda hyra, än han sjelf egt, föranledde skdns ändringsansökning ej till annan ändring i det slut, hvori domstolarne i sjelfva

saken stannat, än att, enär skdn i god tro uppburit ifrågavarande hyra och konkursmassan icke förr gjort anspråk på densamma, räntan skulle beräknas från rättegångens början $^{31}/_{3}94$; i öfrigt ej ändring.

18. B. Stenius mot V. Jokinen, ang. ogulden köpeskilling för fastighet m. m. *Nurmijärvi sns Hr.* u. $^{13}/_{2}94$: Svdn tilldömdes särskilda belopp jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $^{21}/_{3}95$: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Svdn tillerkändes 2,300 mk jemte ränta efter afdrag af särskilda guldna belopp; och lemnades skdn öppet att, i fall af fog, emot svdn särskildt utföra talan om godtgörelse för skdn tillskyndad förlust i följd af den afverkningsrätt i fastighetens skog, som varit af svdn tillerkänd *J. Degerman*.

19. K. Kajan m. fl. mot J. Wallin m. fl., ang. klander af ett utaf aflidne J. Kajan till förmån för svdne upprättadt testamente. *R:n i Raumo* u. $^{28}/_{8}93$: Det klandrade testamentet upphäfdes. *Åbo Hfr.*, dit svdne vädjat, dom $^{29}/_{6}94$: Skdnes klandertalan förkastades såsom foglös. *J. D.*: ej ändring.

20. Brandförsäkringsaktiebolaget Pohjola mot M. Nyberg, ang. svdns yrkande att utbekomma brandskadeersättning. *R:n i Helsingfors* u. $^{29}/_{6}93$: Jemte det svdns anspråk på ersättning för g:m brand förstördt handelslager förkastades, tillerkändes svdn ersättning för brandskadad personlig lösegendom. *Åbo Hfr.*, dit bolaget vädjat, dom $^{8}/_{10}94$: ej ändring. *J. D.*: Emedan, på sätt bolaget i K. S. anmärkt, svdn, derigenom att hon af domstolarne förklarats hafva förverkat rätt till ersättning för förenämnda handelsvarulager, enligt artikeln 21 i bolagets allmänna försäkringsvilkor ej heller egde rätt att utfå ersättning för sin ifrågavarande personliga lösegendom, hvilken g:m samma brand som varulagret förstörts, frikallades bolaget h. o. h. från betalningsskyldighet.

Den 27:de. 21. Ombud för Tammerfors stads församling och Teisko kapell mot fullmäktige för kronan, Messuby s:n och Domkapitlet i Åbo, ang. stridigheter, som uppstått vid fråga om uppförande af ny fåhusbyggnad å Messuby församlings kyrkoherdebol. *Häradsstyrelsen i Messuby sns tingslag* förordnade g:m u. $^{29}/_{6}93$ att ny fåhusbyggnad af tegel skulle å kyrkoherdebollet uppföras. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom $^{31}/_{10}94$: ej ändring. *J. D.* föreskref att sagda byggnad skulle uppföras af timmer, och återförvisade ärendet till förnyad behandling vid Häradsstyrelsen.

Den 30:de. 22. S. Luukkonen mot A. Woutila, ang. fordran. *Maaninga sns Hr.* u. $^{10}/_{3}94$: Skdnes talan förkastades.

Wiborgs Hfr., dit skdn vädjat, dom $15/12/94$: ej ändring. *J. D.* lät bero.

23. J. Penttilä mot J. Hujulahti, ang. svdns yrkande om skdns afhysning från till denne arrenderade P. torp, underlydande Hujulahti hemman, emedan skdn brutit arrendekontraktet g:m att från torpet försälja en detsamma tillhörig lada samt plankor efter träd, dem skdn fält i hemmanets skog. *Karkku m. fl. snrs Hr.* u. $18/9/93$: Skdn ålades på anförda skäl vika från torpet $14/3/94$. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $30/6/94$, fann väl skdn derigenom att han år 85 försålt en P. torp tillhörig lada ej hafva förverkat sin på kontrakt grundade besittningsrätt till torpet, men skdns libell på öfriga i Hrs u. anförda grunder ej föranleda till ändring i det slut, hvori Hr. stannat. *J. D.*: ej ändring.

December.

Den 2:dra. 1. Direktionen för Heinola handelsaktiebolag mot B. Sträng, ang. fordran. *R:n i Heinola* u. $15/1/94$: Svdn tilldömdes fordrade 1,000 mk jemte ränta. *Wiborgs Hfr.*, dit direktionen vädjat, dom $30/6/94$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 5:te. 2. G. Alm mot Finska Statsverket, ang. ersättningstalan af skdn, som arrenderat Statsverket tillhöriga Tulema hemman med såginrättning och dambyggnad samt Uuksu qvarn, för de förluster skdn lidit g:m att sagda dambyggnad bortförts af vårfloden och berörda qvarn förstörts g:m vålded m. m. *Salmis sns Hr.* u. $18/3/93$: Skdns anspråk ogillades, och skdn ålades, i anledning af Statsverkets genstämmningstalan, utgifva särskilda belopp i oguldet arrende. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn och Statsverket vädjat, dom $7/7/94$: Enär Tulema såginrättning och Uuksu qvarn, i följd deraf att daminrättningen och qvarnen utan skdns förvällande förstörts, icke kunnat af skdn till afsedt ändamål användas samt den nytta skdn kunnat draga af nyttjorätten till sågen och qvarnen, i händelse de under den fastställda arrendetiden kunnat begagnas, sålunda i väsentlig mån minskats; ty och då berörda omständighet skäligen påkallade en motsvarande minskning af arrendeafgifterna för Tulema hemman samt såginrättning och byggnader äfvensom för Uuksu qvarn jemte dertill hörande jordområde, från den tid sågen och qvarnen blifvit oanvändbara, helst äfven Ekonomie Departementets i

K. S. till Guvernören öfver Wiborgs län $\frac{5}{10}$ 89 aflåtna, uti handlingarna åberopade skrifvelse innehölle föreskrift för Guvernören att i anledning af Uuksu qvarns brand med skdn öfverenskomma om skälig minskning af arrendebeloppet för qvarnen, tilläts skdn beräkna i Hfrs dom angifvet afdrag å förenämnda arrenden; i öfrigt blef vid Hrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

3. Maria Kivilä mot K. Berg, ang. svdns yrkande om skdns afhysning från K. torp. Skdn stödde sin besittningsrätt till torpet på en $\frac{23}{10}$ 59 upprättad afhandling, hvarigenom hennes af lidne man J. K. och dennes dåvarande hustru M. M. tillförsäkrats lifstidsbesittningsrätt till K. torp. *S:t Märten's m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{10}{10}$ 93: Enär J. K. g:m förenämnda afhandling tillförsäkrats lifstidsbesittningsrätt till K. torp, vore skdn jemväl efter J. K:s död, med stöd af 16: 2 J. B., berättigad att så länge hon lefde såsom enka besitta torpet, hvarföre svdns talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom $\frac{30}{10}$ 94: Som K. S. i anledning af skdns efter J. K:s död emot förre egaren af Bergs rusthåll utförda talan om dennes förpligtande att efterleva bestämmningarna i omförmälda afhandling g:m dom $\frac{8}{10}$ 93, hvaraf svdn till Hfr. inlemnadt bestyrkt afskrift, förklarat att, enär skdn icke varit gift med J. K. den tid afhandlingen upprättades, utan densamma uppgjorts endast till förmån för J. K. och hans dåvarande hustru M. M., sagda afhandling icke anginge skdn; altså och då skdn förty på grund af nämnda afhandling icke vore berättigad att besitta K. torp och andra skäl dertill ej heller anförts, ålades skdn vika från torpet. *J. D.*: ej ändring.

4. E. Harberg mot M. Rantanen m. fl., ang. ersättning. *Korpilakti sns Hr.* u. $\frac{13}{10}$ 93: Skdns talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, lät g:m dom $\frac{27}{10}$ 94 på upptagna skäl bero vid det slut, hvori Hr. stannat. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 10:de. 5. W. Ruuth mot Annie Boisman, handels-
huset Hackman et C:o, A. Helander, O. Lang och N. Estlander, i mål deri skdn yrkat att emedan Annie Boisman och O. Lang, såsom för tiden förmyndare för hennes omyndiga son Carl v. Gerdten, g:m kontrakt $\frac{16}{10}$ 89 tillerkänt skdn afverkningsrätt från Annie Boismans och Carl v. Gerdten's gemensamt egande K. säterirusthåll, men Annie Boisman och N. Estlander, hvilken efter Lang öfvertagit sagda förmynderskap, sedermera $\frac{10}{10}$ 91 med Hackman et C:o afslutat ett mot förberörda aftal stridande skogsafverkningskontrakt, svdne, af hvilka Helander $\frac{31}{10}$ 91 förordnats till Carl v. Gerdten's förmyndare, måtte åläggas att gemensamt återbära af skdn i förskott erlagda 5,000 mk samt ersätta skdn för den skada honom tillskyndats derigenom att han ej kunnat

tillgodogöra sig de af Hackman et C:o afverkade träden. *Gustaf Adolfs sns Hr.* u. 22/3 93: Jemte det Annie Boisman och O. Lang ålades att gemensamt återbära förenämnda förskott, blef käromålet i öfrigt förkastadt. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn m. fl. väddat, dom 21/3 94: Utredning hade icke förebragts derom att Annie Boisman, som obestridd egde en ännu outbruten andel af K. säterirusthåll, lemnat sitt samtycke till eller efteråt godkänt den af O. Lang g:m ofvanberörda kontrakt 18/10 89 med skdn uppgjorda försäljning af skog från sagda lägenhet, hvarföre och enär detta aftal således icke kunde tillerkännas laglig betydelse samt förty icke heller begrunda rätt för skdn att utföra någon ersättningstalan i saken, Hfr. lät bero vid Hrs u. såvidt skdns ersättningstalan underkänts, jemte det Hfr., som ansett det ej vara styrkt att Annie Boisman fått emottaga de af Lang i förskott uppburna 5,000 mk, fritagit Annie Boisman från skyldighet att gemensamt med Lang till skdn återbära dessa medel samt utgifvandet af expenser åt skdn; i följd hvaraf Lang ensam ålagts att till skdn erlagga sagda summa jemte ränta och expenser, hvarhos Hfr. tillerkänt Hackman et C:o och Helander ersättning för i saken hafda umgälder. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att skdn, enär han ej saknat anledning att såsom svarandepart i målet låta instämma jemväl Helander, befriades från skyldighet att ersätta dennes rättegångskostnad.

Den 14:de. 6. K. Oivue mot A. Tarkkas rättsinnehafvare, i mål hvari skdn anført att han g:m kontrakt 30/12 68 och 10/3 73 af A. Tarkka, såsom egare till T. hemman, antagits till åbo för 50 år å derunder lydande K. torp, hvarifrån skdn likväl, sedan svdne efter Tarkkas död åt annan person försålt T. hemman, blifvit 18/3 92 afhyst; och har skdn förty yrkat svdnes åläggande att utgifva ersättning ej allenast för å torpet nedlagda förbättringar, för hvilka skdn under sin besittningstid af torpet ej åtnjutit godtgörelse g:m afkastningen från detsamma, utan ock för den årliga vinst skdn kunnat påräkna från K. torp under de 29 år, för hvilka han gått miste om besittningen af torpet. *Lempillä m. fl. snrs Hr.* u. 9/10 95: Emedan svdne 15/9 90 sålt T. hemman utan att bibehålla skdn vid den rätt till torpet honom tillförsäkrats, fördenskull och emedan skdn blifvit från torpet afhyst på den grund att hans arrendekontrakt ej varit i T. hemman in-tecknad, utan att påståendena derom att skdn skulle brutit kontraktsaftalen blifvit styrkta, ty och då den omständigheten att skdn icke utverkat sig in-teckning i T. hemman till säkerhet för tillgodonjutandet af den honom tillförsäkrade besittningsrätt till K. torp, icke kunnat befria A. Tarkka i lifstiden från skyldigheten att utgifva den ersättning, som uti 16: 15 J. B. vore tillerkänd landbo, hvilken bl. a. g:m lägenhetens för-

säljning nödgats vika från sitt arrende, och torpare vore likställd med landbo uti ifrågavarande afseende, tillerkändes skdn ersättning för den förlust honom tillskyndats i följd af omförmälda ^{15/9}90 afslutade hemmansköp. Åbo Hfr., dit parterne vädjat, dom ^{10/12}94: Emedan skdn icke saknat tillfälle att g:m utverkande af in-teckning i T. hemman sig till säkerhet för framtida beståndet af ofvanomförmälda afhandlingar trygga sig vid besittningen af K. torp, men skdn sådant försummat och derigenom möjliggjort sitt afhysande från torpet före utgången af den i afhandlingarna öfverenskomna tiden, ty och då skdn i sagde afhandlingar ej ens förbehållit sig rätt till ersättning för de förbättringar han under sin besittning af sagda torp derstädes tilläfväntys verkställt, blef skdns talan förkastad. J. D. lät (efter omröstning) med upphäfvande af Hfrs u. vid Hrs u. bero.

Den 16:de. 7. F. Söderlund m. fl. såsom redare för skeppet »Suometar» mot skeppsklarerarefirman Feliubadalo y Cortina i Barcelona, ang. af firman instämmt fordringsanspråk på grund af befälhafvaren å sagda fartyg E. Urnberg lemnad försträckning. R:n i Raumo u. ^{21/5}94: Käromålet förkastades såsom obefogadt. Åbo Hfr., dit firman vädjat, dom ^{15/6}95: Alldenstund utredt vore att skeppet Suometars rederi, i anledning af Urnbergs uti telegram från Barcelona gjorda anhållan om medel till skeppets utrustning för resa från sagde stad till ön Guadeloupe, i svarstelegram anmodat Urnberg att upplåna det erforderliga beloppet och rederiet således måste anses hafva lemnat sitt samtycke till förenämnda af Urnberg ingångna låneförbindelse, fördens skull och då sagda förbindelse icke kunde hänföras till dem, hvilka uppräknas i 2 mom. af 17 § i Sjölagen, samt rederiet, som påstått att Urnberg, då han om hösten 91 med skeppet Suometar afseglat från Raumo till Barcelona, erhållit föreskrift af rederiet att, i händelse upptagande af lån för skeppets behof blefve nödigt, rederiets ansvarighet för lånet ej finge utsträckas utöfver fartygets frakt, icke emot firmans bestridande gittat visa att firman, ifall slik föreskrift af rederiet lemnats Urnberg, egt kännedom derom vid låneaf-talets afslutande med Urnberg samt den omständigheten att firman försäkrat en del af den utaf Urnberg till firman utfärdade skuldsedelns innehåll icke förringade rederiets ansvarighet för sagda lån, har Hfr., i stöd af 1 mom. af åberopade § i Sjölagen, sådant detta lagrum lyder i K. F. ^{11/11}89, ålagt skdne att, emot återfående af skuldsedeln qvitterad samt öfverlåtelse till skdne af förenämnda försäkringsbref, till firman utgifva fordrade 5,917 francs 69 centimes. J. D. (efter omröstning): Emedan hvarken i den förbindelse, som Urnberg ^{4/2}92 å ifrågavarande belopp utfärdat till firman

eller i deri återopade vaxel ens antyds att lånet upptagits mot redarenes af skeppet Suometar personliga ansvarighet samt firman icke heller annorledes styrkt att en sådan ansvarighet från rederiets sida utfästs eller af Urnberg ens åsyftats; ty och då den omständighet att rederiet i till Urnberg aflåtet telegram, hvars fullständiga ordalydelse icke blifvit under rättgången utredd, anvisat denne att för ifrågavarande behof upplåna medel, i och för sig ej vore egnad att ådraga redarene personlig ansvarighet för återbetalningen af lån, som i anledning af nämnda anvisning upptagits, pröfvade K. S. rättvist att på dessa skäl låta bero vid det slut hvori R:n i saken stannat.

8. F. Degerth mot F. Printz m. fl., ang. tvist om bättre rätt till Haimo sågställe i Wanhala by. *Wichtis m. fl. snrs Hr. u.* 22/11 93: Svds talan förkastades i förmågo af 15: 1 J. B. Åbo Hfr., dit svdne vädjat, dom 31/10 94: Alldenstund Wanhala byamän uti kontrakt af 28/7 1733, vid den dymedelst skedda öfverlåtelsen, i grund hvaraf skdn och hans fångesmän, enär annat förhållande ej ådagalagts, borde antagas hafva häfdat och häfda omtvistade sågställe och jordstycke, fäst at det vilkor, att berörda öfverlåtelse återginge, när brist på virke omöjliggjorde drifvande af sågrörelse å Haimo såg, samt skdn och hans fångesman vid slikt förhållande borde anses hafva i annan egenkap än såsom egare af omförmälda sågställe och jordstycke nyttjat desamma, förtjenade skdns påstående att han vunnit urminnes häfd till ifrågakomna sågställe och jordstycke ej vidare afseende. I betraktande här af samt emedan den af skdn till gendrifvande af hans vederparter talan framhållna omständigheten att Haimo såg vederbörligen skattlagts samt, afskild från lägenheterna i Wanhala by, utgjort föremål för flere köp, hvarå uppbud och fastebref meddelats, enl. Kongl. Plakatet 21/7 1677, jemfördt med 10: 1 J. B., ej inverkade på utgången af denna sak; ty och då skdn ej heller visat att han eller hans fångesmän annorledes tillvunnit sig rätt att utan sine vederparter medgifvande besitta omtvistade egoförmåner, helst antydda kontrakt, hvori ej ens betingats någon årlig afgäld till stomlägenheterna, enligt det återopade Kongl. Plakatet, vore att betraktas såsom en olaglig egoafsöndring från Leppäluhta utjord, pröfvade Hfr. rättvist, i förmågo af redannämnda Kongl. Plakat och 4: 9 J. B., ålägga skdn, hvilken redan i afseende å änsagda egoförmåner atnjutit föreskrifven fardag, att 14/3 95 utan erhållande af lösen till svdne afträda omordade sågställe jemte dertill hörande jordstycke, såvidt de tillhysa Leppäluhta utjord. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 19:de. 9. F. Starcke mot J. Lankoski och dennes hustru W. Lankoski, ang. fordran. *Kankaanpää m. fl. snrs Hr.* u. $3\frac{1}{2}$ 93: Skdns talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $31\frac{1}{8}$ 94: ej ändring. *J. D.* lät bero.

1896.

Januari.

Den 16:de. 1. M. Anttila mot K. Metsäanttila, ang. skdns yrkande om svdns afhysning från P. torp under $\frac{1}{2}$ Anttila hemman. *Wård m. fl. snrs Hr.* u. $7\frac{1}{2}$ 93: Utredt att svdn uti afhandling $29\frac{1}{10}$ 60, dessmedelst han till skdns fader G. Mattila försålt $\frac{1}{2}$ Anttila hemman, förbehållit sig lifstidsbesittningsrätt till P. torps egor; i anseende hvartill och då icke visadt blifvit att svdn skulle öfverskridit denna sin rättighet eller i sin besittning tagit större område af hemmanshållfens egor än honom tillborde, samt svdn, enär viss lega för omsförmälda honom förbehållna egor till stomlägenheten blifvit bestämd och slik jordafsöndring enligt då gällande stadganden icke varit förbjuden, vid sådant förhållande måste anses böra bibehållas vid besittning af ifrågasvarande egor för sin lifstid, Hr., med trygghet af svdn i denna hans rätt äfven för framtiden, pröfvat rättvist förkasta skdns talan såsom obefogad. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom $30\frac{1}{7}$ 94: Emedan skdn icke gittat styrka att $\frac{1}{2}$ Anttila hemmans sjelfbestånd g:m afsaknaden af ifrågasvarande egor äfventyrades eller att han, efter det underhållet af allmänna vägarna vintertid och skjutshållningen i Hausjärvi s:n blifvit öfverlätna å entreprenad, skulle uppfordrat svdn att, i stället för den honom enligt afhandlingen $29\frac{1}{10}$ 60 tillkommande skyldigheten att utgöra en del af lägenhetens vägabyggnads- och hållskjutsningstunga, deltaga i gäldandet af de hemmanshållften i antydda afseenden påförda andelar af entreprenadsummorna samt att svdn skulle sådant vägrat och dymedelst brustit i utgörandet af räntan från P. torp, har Hfr. på dessa och de af Hr. i dess u. åberopade grunder ansett skdns libell ej föranleda till ändring; hvarhos och då skdns anhållan det domstolen ville yttra sig huruvida den besittningsrätt svdn förbehållit sig till nu omtvistade egor jemväl efter hans död finge tillgodonjutas af hans rättsinnehafvare vore för

tidigt väckt, Hfr., med föranledande af hvad svdn hos Hfr. an-fört, undanröjt Hrs u., såvidt det kunde anses innefatta utlåtande i nyssantydde del; i öfrigt fick bero. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 2. J. Östman mot Åbo Mekaniska Verkstads Aktiebolag, ang. fordran. *R:n i Åbo u. 25/193*: Bolaget tilldöm-des fordrade 2,357 mk 41 p. jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ³¹/₃94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 18:de. 3. J. Johansson m. fl. mot K. Sipilä m. fl., ang. häfvande af gäfvobref. *Kangasala m. fl. snrs Hr. u. 28/1193*: Skdnes talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom ³¹/₁₀94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

4. J. Rustanius mot J. Ekström, ang. svdns åläggande att utelemna en strumpstickningsmaskin, den svdn qvarhållit såsom pant för ogulden hyra. *R:n i Helsingfors u. 25/1193*: Käromålet gillades. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom ¹¹/₁₂94: Skdns egande-rätt till sagda maskin vore så mycket mindre tillförlitligen ådaga-lagd, som det ej blifvit styrkt att densamma vore en af dem skdn skulle vid ¹⁹/₁₀89 försiggången köp tillhandlat sig af A. Knoblock; hvarföre skdns talan förkastades. *J. D.*: ej ändring.

5. W. Ruth mot D. Tuhkanen, ang. ersättning. *Karttula sns Hr. u. 12/494*: Skdns talan förkastades. *Wiborgs Hfr.* förklarade g:m u. ²³/₁95 skdns ombud ej hafva behörigen styrkt sin befogenhet att å skdns vägnar föra talan i målet, hvarför skdns ändringsansökan ej pröfvades. *J. D.*: ej ändring.

Den 22:dra. 6. Prokuristen för Halla aktiebolag O. Sätören mot P. Eskelinen, ang. ersättningstalan mot svdn och P. Katai-nens enka O. Eskelinen på den grund att desse ²¹/₁₀89 med bolaget afslutat kontrakt om afverkning af skog från, bl. a., hem-manet N:o 6 i L. by, men vederbörande Hr. förklarar kontraktet ogiltigt beträffande P. Katainens och O. Eskelinens omyndiga barn samt ålagt bolaget godtgöra de omyndige den del af de bortförda stockarna som på desses andel af lägenheten sig belöpte. *Maa-ninka sns Hr. u. 9/394*: Emedan svdn och O. Eskelinen gemen-samt uppgjort förenämnda köpeafhandling och dymedels försålt äfven en skogsandel, som de ej haft rätt att föryttra, samt der-igenom förorsakat förenämnda utgifter för bolaget, ålades svdn och O. Eskelinen gemensamt utgifva äskad godtgörelse. *Wiborgs Hfr.*, dit svdn vädjat, dom ²⁶/₁95: Alldenstund vederbörande domstol. förklarar kontraktet ²¹/₁₀89 ogiltigt såvidt anginge de omyndigas andel i lägenhetens skog, enär O. Eskelinen ej varit berättigad att såsom förmyndare för sina barn försälja sagda andel, men svdn icke kunde anses skyldig att ansvara för den skada O. Eskelinen g:m slikt förfarande tillskyndat bolaget, för-densskull och som skdn ej heller kunnat styrka, det svdn iklädt sig

ansvarigheten för beståndet af berörda kontrakt, befriades svdn från betalningsskyldighet i saken. *J. D.*: ej ändring.

Den 24:de. 7. A. Eklöf mot K. Berner, ang. skdns åläggande att ersätta g:m vårdslös flottning förorsakad skada. *Ori-mattila sns Hr.* u. ²³/₁₁93: Svdn tilldömdes ersättning för skada å en qvarnbyggnad; i öfrigt blef käromålet förkastadt. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom ³⁰/₁₁94: Svdn tillerkändes, utöfver det af Hr. utdömda beloppet, godtgörelse för 73 st. g:m bristande eftersyn från flottningsmanskapets sida bortförda, svdn tillhöriga stockar; i öfrigt beror. *J. D.*: ej ändring.

Den 25:te. 8. J. Stenberg mot under rättegången aflidna Hanna Erikssons rättsinnehafvare, ang. svdnes åläggande att godtgöra skdn för 10 år, hvarunder han varit i tjenst hos H. Eriksson. *R:n i Åbo* u. ²³/₉93: Skdn tillerkändes sammanlagdt 5,100 mk jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit H. Erikssons förmyndare F. Grönroos vädjat samt sedermera anmält att H. Eriksson ²¹/₁₁93 aflidit, har, efter det svdne, jembl. Hfrs derom meddelade föreskrift, blifvit om rättegången underrättade och anmält sig till fullföljande af Grönroos' talan, medelst dom ³¹/₁₂94 förkastat skdns talan, enär utredning ej förebragts derom att skdn varit antagen i H. Erikssons årstjenst mot utfäst lön. *J. D.* fann (efter omröstning) skdn, ehuru han hos H. Eriksson icke haft anställning såsom vanligt legohjon, likväl hafva under ifrågavarande tid tjänat honom på sätt R:n närmare utsagt samt begge dervid jemväl hafva afsett att skdn skulle för sitt arbete utöfver den kost jemte bostad och kläder, som kommit honom till del, erhålla särskild godtgörelse, om hvars belopp någon öfverenskommelse icke blifvit träffad; och pröfvade K. S. förty rättvist upphäfva Hfrs dom och, med afseende å den i målet förebragta utredningen beträffande det af skdn verkställda arbete, tillerkänna honom inalles 1,500 mk med ränta.

Den 27:de. 9. J. Pahavieru mot S. Wähäkurikka m. fl., ang. yrkande om skdns afhysning från P. torp. *Kurikka m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁶/₉93: Käromålet bifölls. *Wasa Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ¹³/₁₁94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

10. W. Mannfolk mot I. Lustig m. fl. arfvingar efter Maria Enholm, ang. klander af ett till förmån för Storå kommuns fattigkassa gjordt muntligt testamente, hvilket skdn i egenskap af kommunalnämndsordförande bevakat. *Bötom m. fl. snrs Hr.* u. ²⁴/₉93: Genom särskiida personers vid 92 års höstting för dödsfalls skull afgifna vittnesmål vore väl styrkt, att Maria Enholm vid 2 skilda tillfällen vid sundt och fullt förestånd fält yttranden, afseende att hennes egendom efter hennes död skulle tillfalla Storå kommuns fattigkassa; men som icke antagas kunde, att

Enholm med dessa yttranden, hvilka hon fält på gjorda förfrågningar om hvem som skulle ärfva henne, velat uttala sin yttersta vilja beträffande sin qvarlåtenskap, enär detta motsades af vid målets behandling jemväl såsom vittnen afhörde J. R:s och L. R:s berättelser, har Hr., med afseende å svdnes klandertalan, förklarat Enholms ofvansagda såsom testamente bevakade yttranden ej hindra Enholms arfvingar att lagenligt taga hennes qvarlåtenskap i besittning. *Wasa Hfr.*, dit skdn på förbehållet vad dragit saken, dom $28/1194$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 29:de. 11. J. Lindqvist mot G. Segerstråle, ang. skdns åläggande att utbetala innehållet af en å svdn transporterad faktura. *R:n i Åbo* u. $25/1193$: Svdn tilldömdes fordrade 299 rubel 29 kopek jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $10/1294$: Skdn hade väl i Hfr. upprepat sitt vid R:n framställda, men sedan frångångna påstående, att en del af de uti ifrågavarande faktura uppräknade varor varit åt honom utlofvade till lägre pris än fakturan upptoge; men emedan skdn, som samtidigt med sjelfva varorna omhänderfått fakturan öfver desamma, deri priset för hvarje vara funnes antecknad, utan anmärkning emottagit och behållit samma varor blef vid R:ns slut beroende. *J. D.*: ej ändring.

Februari.

Den 3:dje. 1. K. Irjala mot aflidne K. Säynäjokis enka K. Johansdotter och son H. Säynäjoki, ang. nedanomförmälda testamentsklander. Sedan skdn bevakat ett af honom och hans aflidna hustru A. Karlsdotter $16/691$ uppgjort inbördes testamente, hvori förordnats att den efterlevande maken skulle erhålla full eganderätt till boets »egendom med undantag af deras fasta arf», hvartill den efterlevande maken tillkomme endast lifstidsbesittningsrätt samt att efter hvarderas död deras »fasta arf» borde fördelas emellan vederbörande arfvingar, har K. Säynäjoki instämt och efter hans död svdne fullföljt sådant klander mot berörda testamente, att K. Säynäjoki medelst afhandling $6/880$ försålt sitt egda S. rusthåll åt sin son förbemälda H. Säynäjoki mot skyldighet för denne att åt system A. Karlsdotter då hon uppnått myndig ålder eller derförinnan ingått äktenskap utbetala 13,000 mk med ränta; och emedan med detta penningebelopp, enär Karlsdotter ej ärft någon fastighet, åsyftades förenämnda uttryck »fasta arf» samt sagde till hennes förmån gjorda förordnande,

hvilket borde anses såsom löfte om hemföljd, vore bindande hvarken för K. Säynäjoki eller svdne och dylik hemgift, äfven om löftet skulle blifvit uppfyllt, bort vid Karlsdotters fränfalle emellan hennes arfvingar fördelas, hafva svdne yrkat att ifrågakomna testamente måtte upphävas, såvidt Karlsdotter derigenom till annan person öfverlätit besittningsrätten till ärfd fastighet. *Kangasala m. fl. snrs Hr.* förklarade g:m u. ³⁰/₁₁93 förberörda bestämning i köpebrevet ⁶/₈80 böra betraktas såsom löfte om hemföljd; i anseende hvartill och då A. Karlsdotter, enär hon afslidit barnlös före sin fader, icke varit berättigad att g:m testamente bortgifva omförmälda penningebelopp, Hr., jembl. 12: 9 Å. B. och 16: 3 G. B., upphäfde testamentet, såvidt derigenom disponerats öfver förberörda åt Karlsdotter från S. rusthåll utfästa penningesumma. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ¹³/₁₂94, fann skdn så mycket mindre hafva anfört skäl till ändring i Hrs u., som K. Säynäjoki hvarken åt Karlsdotter eller, sedan hon ingått äktenskap, åt hennes man utbetalt förberörda 13,000 mk. *J. D.* (efter omröstning): Emedan svdne icke ens föreburit att S. rusthåll i K. Säynäjokis hand varit arfvejord, för hvilken, då den bortsålt, vederlag bort ställas och att förberörda 13,000 mk skulle utgöra vederlag för bortsåld arfvejord; ty och då ifrågavarande testaments af svdne klandrade bestämning om besittningsrätt för den efterlevande maken till boets »fasta arf» sålunda icke visats beröra deras påstådda rätt till omförmälda 13,000 mk eller ens hafva afsett att inskränka densamma, samt anmärkning emot sagda testaments laglighet i öfrigt icke ens gjorts, blef svdns klandertalan af K. S. förkastad.

2. E. Tjåru mot M. Sundqvist, ang. af svdn instämndt yrkande att utfå sin insats jemte handelsvinst från en af parterna i bolag drifven affär. *R:n i Gamlakarleby* u. ³⁰/₁₀93: Svdn tillerkändes 3,506 mk 35 p. jemte ränta. *Wasa Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ⁷/₁₂94: ej ändring. *J. D.*: Emedan skdn ej kunde göras ansvarig för gäldandet af bolagets fordringar 4,120 mk 29 p., tillerkändes svdn blott sin insats i affären jemte ¹/₂ af den disponibla handelsvinsten, eller, efter afdrag af redan uppburet belopp, inalles 1,445 mk 95 p. med ränta äfvensom ¹/₂ af bolagets förberörda utestående fordringar.

Den 4:de. 3. H. Wahren mot Finska skolstatens pensionskassa, ang. fordringsanspråk mot skdn på grund af fyllnadsborgen. *Tammela sns Hr.*, der skdn invände att krafvet jembl. 3 § i K. F. ²⁴/₂73 vore sentida väckt, förkastade g:m u. ²¹/₁₀93 sagda invändning, emedan krafvet anhängiggjorts inom 12 m. efter det utredning vunnits derom, huru mycket borde af löftesmannen erläggas, och utdömde fordrade 25,000 mk med ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ¹/₁₂94: ej ändring. *J. D.*: Enär den i åbe-

ropade lagrum omförmälda tid för fordrans utsökande hos löftesman icke vore i förevarande fall tillämplig, hade skdn ej anfört skäl till ändring.

4. D. Weckman mot K. Packalen, ang. svdns förpligtande att verkställa bouppteckning och arfskifte. *Sibbo sns Hr.* ålade, sedan målet haft den omgång handlingarna utvisa, g:m u. $11/4/93$ svdn att vid vite inom angifven tid verkställa sagda uppteckning och skifte. *Åbo Hfr.*, dit parterne, enligt dem meddelad undervisning, först i besvärsväg sökt ändring, hänvisade dem att i vadevåg underkasta saken Hfrs pröfning, hvarefter parterne vädjade till Hfr, jemte det skdn yrkade att Hrs ordförande måtte åläggas ej mindre ersätta skdn för honom g:m sagda omgång tillskyndade kostnader än äfven återbära lösen för det exemplar af protokollet, som skdn, enligt den i följd af Hfrs föreskrift meddelade vadeundervisningen, varit nödsakad att bilägga sin ändringsansökan. Medelst dom $15/4/95$ lät *Hfr.* vid Hrs u. i sjelfva saken bero; och emedan Hr. af den omständighet, att målet, innan detsamma af Hfr. återförvisats till Hr., såväl af Hfr. som Hr. handlagts såsom besvärsmål, kunnat taga sig anledning att deri meddela besvärundervisning samt den uti berörda vadeundervisning lemnade föreskrift för skdn att bilägga Hrs förrättning i målet, ej uttryckligen innebure att skdn bort närläta sin ändringsansökan andra protokollsutdrag än de, som han redan jemte besvären till Hfr. inlemnadt, blef skdns härutinnan förda talan af Hfr. förkastad. *J. D.* lät jemväl i hufvudsaken bero; beträffande skdns talan i öfrigt blef Hfrs u. i denna del upphäfdt jemte det handlingarna öfverlemnades till Prokuratorn för anställande af den talan, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

5. E. Hagelberg mot W. Palander, ang. fordran. *R:n i Jyväskylä* u. $27/11/94$: Svdn tilldömdes fordrade 1,488 mk 39 p. med ränta efter afdrag af guldne 117 mk 38 p. *Wasa Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $26/4/95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 6:te. 6. Sysslomännen i aflidne senatorn A. Arppes konkurs mot A. v. Alfthan, såsom generalagent för »Ryska Sällskapet för försäkring af kapitaler och räntor», ang. af senatorn Arppe väckt, samt af hans rättsinnehafvare och sedermera af skdne fullföljd talan om sällskapets åläggande att utbetala det belopp sällskapets förre generalagent K. Engström olofligen tillgripit af senatorn Arppes son $12/8/89$ aflidne kanslisten A. E. Arppes utaf sällskapet utanordnade lifförsäkringssumma. *R:n i Helsingfors*, u. $17/3/94$, fann väl utredt vara att Engström, hvilken, på sätt i den af senatorn Arppe emot Engström utförda rättegång blifvit styrkt, utaf kanslisten Arppe i listiden emottagit liqvid för den premie, som $6/8/89$ förfallit å ifrågakvarande lifförsäkringar, sedermera, då senatorn Arppe efter kanslisten Arppes död derom hos Engström i hans

egenskap af generalagent för omordade försäkringssällskap gjort förfrågan, falskeligen förnekat den skedda premieinbetalningen äfvensom derefter, såsom domstolarna i omförmälda rättegång tillräknat Engström, g:m att förespegla senatorn Arppe att någon del af försäkringssumman ändock möjligen kunde g:m Engströms tillgörande utbekommas, falskeligen förmått senatorn Arppe att till Engström öfverlåta försäkringsbrefven, hvarigenom Engström sedermera blifvit i tillfälle att af försäkringssumman tillägna sig ett belopp af 19,460 mk 12 p., som rätteligen bort tillkomma senatorn Arppe utöfver de 20,000 mk, hvilka senatorn ²⁴/₁90 fått derå uppbära; men som försäkringstagarens rätt emot sällskapet, enligt § 46 af dess stadgar, gjorts beroende deraf att behörigt qvitto öfver verkställd premieinbetalning kunde af försäkringstagaren eller dennes rättsinnehafvare uppvisas samt det af Engström mot senatorn Arppe föröfvade bedrägeriet möjliggjorts dels derigenom att kanslisten Arppe, såvidt af handlingarna i målet framginge, uraktlåtit att affordra Engström qvitto öfver premiebetalningen dels derigenom att senatorn Arppe, utan att söka närmare kontrollera rigtigheten af Engströms uppgift derom att premiebetalningen försumrats, med honom träffat ett sådant, med Engströms egenskap af agent för sällskapet icke i något samband stående aftal, som öfverlåtelseskriften ¹⁹/₁₀89 innehölle, och sällskapet af Engströms bedrägeri icke vunnit någon fördel samt ej heller, såvidt visas kunnat, derförinnan haft skäligh anledning att till Engströms redbarhet i hans förhållande till allmänheten hysa misstro; alltså och då sällskapet i behörig ordning utbetalt hela det på grund af försäkringen utfallande beloppet till Engström, som g:m insändande af de qvitterade försäkringsbrefven visat sig till medlens emottagande berättigad, samt den omständigheten att blott en del af försäkringssumman kommit senatorn Arppe tillhanda sålunda ej på något sätt varit af sällskapet förvällad, har R:n, i stöd af 18: 3 H. B., förkastat senatorn Arppes talan, men qvittat expenserna parterna emellan. *Åbo Hfr.*, dit senator Arppes rättsinnehafvare och svdn ömsesides vädjat, dom ¹⁶/₈95: ej annan ändring än att svdn jeml. 21: 3 R. B. tillerkändes expenser. *J. D.*: Enär förbemälda lifförsäkringssällskap till Engström utbetalt hela lifförsäkringssumman samt senatorn Arppe g:m afhandlingen ¹⁹/₁₀89 på ofvanomförmälda af Engström fullgjorda villkor med full eganderätt till Engström öfverlåtit försäkringsbrefven, blef vid Hfrs slut beroende.

7. W. Torvinen mot S. Piispanen, ang. tvist om sträckning af rålinje emellan parternes hemman. *Leppävirta ens Hr.* förklarade g:m u. ¹/₁₁93 den af kommissionslandtmätaren Gräsbeck uppgångna rålinjen för den rätta. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ⁷/₇94: Emedan styrkt blifvit att den af kommissions-

landtmätaren Wikberg uppgångna rån icke varit den rätta och den af Gräsbeck uppgångna åter visats vara närmast i öfverensstämmelse med den rå, enligt hvilken ifrågavarande hemmans egor före den af kommissionslandtmätaren Rosberg förrättade rågången å hvardera sidan bebrukats, fördenskull och på de af Hr. anförda grunder fann Hfr. skdn ej hafva anført skäl till ändring i Hrs u. *J. D.* lät bero.

8. J. Jatkola mot E. Häkkinen m. fl., ang. klagan öfver utmätning. *Guvernören i Uleåborgs län* u. ²⁵/₉₄: Skdns talan ogillades. *Wasa Hfr.*, dit skdn besv. sig, u. ¹⁰/₁₁94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

9. M. Danvalter mot sysslomännen i J. Ullbergs konkurs, ang. skdns yrkande om upphäfvande af den qvarstad, som till gäldande af Ullbergs fordran hos Mary Wiklund lagts å särskild i hennes värjo befintlig lösegendom, på den grund att sagda egendom, medelst afhandlingar ²⁴/₁₀93 och ²/₉₄ öfverlätits åt skdn. *R:n i Wiborg* u. ¹⁵/₁95: Emedan skdn styrkt att sagda egendom vore skdn tillhörig, upphäfdes qvarstaden och sökanden berättigades omhändertaga den sequestrerade egendomen. *Wiborgs Hfr.*, dit svdne vädjat, dom ²⁶/₁₀95: Skdn hade väl för ådagaläggande af sin eganderätt till ifrågavarande, med qvarstad belagda egendom, som likväl icke befunnits i hennes värjo, åberopat sig å omförmälda afhandlingar; men emedan svdne ifrågasatt riktigheten af sagda afhandlingar och skdn ej ens velat styrka desamma, blef skdns talan förkastad, och förordnades att den påbörjade utmätningen borde i laga ordning slutföras. *J. D.*: ej ändring.

Den 10:de. 10. E. Loikkanen mot stationsinspektorn E. Londén, ang. svdns åläggande att godtgöra skdn för det han såsom stationskarl huggit ved för svdns enskilda behof. *Walkeals Hfr.* u. ²⁴/₉₄: Käromålet gillades med stöd af 11 § af det vid statsjernvägarna ¹³/₈₅ utfärdade tjenstgöringsreglemente. *Wiborgs Hfr.*, dit svdn vädjat, dom ²⁶/₁95, fann af såväl 8 § i det af jernvägsstyrelsen för, bl. a., stationskarlar ¹³/₈₅ fastställda reglemente, som ett utaf vederbörande trafikdirektörsassistent utfärdadt libellen bifogadt intyg tydligen framgå, att till en stationskarls åligganden hörde jemväl huggning af den i och för uppvärming af stationsinspektorns bostad behöfliga veden; hvarföre skdns talan underkändes. *J. D.* fann (efter omröstning) af den i målet föreställda utredningen framgå, att skdn ej varit berättigad till särskild ersättning för ifrågavarande arbete, hvarför vid Hfrs slut fick bero.

11. Revisionsmålet J. Päälampi, skde, och A. Sapraaho, svde. Sedan svdn hos *Guvernören i Wasa län* anhållit om förbud för sågbolaget »The Finland Wood company», åt hvilket skdn medgifvit rätt att afverka skog å R., af svdn på grund af

afhandling $22/170$ bebrukade torp, har Guvernören, jemte det förbudet meddelats, hänvisat svdn att vid vederbörlig domstol fullfölja sin talan om bättre rätt till sagda skog. Härefter har svdn vid *Karstula sns Hr.* yrkat ej mindre att det emellan skdn och bolaget ingångna aftalet måtte upphävas samt bolaget förbjudas bortföra de köpta stockträden, än äfven svdn berättigas att enligt kontraktet $22/170$ framdeles begagna skogen å R. torp. *Hr.*, hvarest svdn emellertid frångått talan emot bolaget, enär utredt blifvit att bolaget ryggat ifrågakomna skogsköp, förklarade medelst u. $28/93$ det vara styrkt, att skdn, då han g:m afhandlingen $22/170$ afstått besittningsrätten till P. torp åt svdn såsom dennes hustrus arfsandel efter hennes aflidne fader, gifvit svdn och dennes arfvingar rättighet att för evärdeliga tider få till sin nytta använda äfven alla de inom gränserna för torpegorna befintliga skogsprodukter, samt berättigade förty svdn att, utan hinder af skdn, begagna torpets skog, sålänge torpkontraktet eljes egde gällande kraft, hvarhos svdn tillerkändes expenser. *Wasa Hfr.*, dit skdn vädjat, fann i dom $28/1194$ skdn ej hafva anført skäl till annan ändring än att, enär svdn ej hade full eganderätt till P. skogsmark, svdn icke finge missvärda den å sagda mark växande skog. *J. D.*: Emedan det, sedan svdns talan om upphäfvande af omförmälda utaf bolaget »The Finland Wood company» med skdn skriftligen belevade köp om ifrågavarande stockskog och förbud för bolaget att tillägna sig densamma förfallit, icke ankommit å domstolarne, hvarest vidare tvist parterne emellan icke till behandling förevarit, att meddela yttrande beträffande svdns framtida rätt att använda torpets skog, blef domstolarnas utlåtande härutinnan af K. S. upphäfdt samt svdns hos *Hr.* gjorda yrkande i antydt hänseende, såsom för närvarande opåkalladt, lemnadt utan afseende; hvaremot K. S., enär skdn icke visat sig ega rätt att förfoga öfver berörda stockskog samt svdn sålunda haft skäl att söka upphäfvande af ofvannämnda emellan skdn och bolaget ingångna köp, fann skdn ej hafva anført skäl till ändring i *Hfrs* dom såvidt anginge den svdn af *Hr.* tillerkända rättegångskostnadsersättningen, hvarför vid sagda dom i denna del fick förblifva.

Den 11:te. 12. K. Silvanders rättsinnehafvare mot J. Kauppi, ang. fordran. *S:t Mariae m. fl. snrs Hr.* u. $13/1093$: Skdne ålades utgifva fordrade belopp jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom $11/1294$: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

13. J. Winberg mot J. Aschan, ang. skdns afhysning från W. torp. *Nurmijärvi sns Hr.*, der skdn invände att hans fader, som haft lifstidsbesittningsrätt till torpet, medelst in-tecknad kontrakt öfverlätit denna sin rätt åt skdn, ålade g:m u. $17/394$ skdn

att $\frac{14}{3}$ 95 afflytta från torpet. Åbo Hfr., dit skdn vädjat, dom $\frac{1}{4}$ 95: Enär svdn ej ens påstått att skdn blifvit uppsagd före Thomedag 93, utan sådan uppsägning kunde anses hafva ågått skdn först g:m den honom tillställda stämningen i målet, ålades skdn afflytta från torpet sist $\frac{14}{3}$ 96. J. D.: Emedan af i Hrs protokoll in-tagna prestbevis framginge, att skdns fader aflidit år 68 och hans hustru år 92, blef vid Hfrs u. beroende.

Den 13:de. 14. Agenturfirman Dimpker et Sommer mot C. Levins rättsinnehafvare, ang. firmans anspråk på ersättning för den förlust firman lidit g:m Levins vägran att mottaga en för hans räkning af firman inköpt majslast. R:n i Borgå u. $\frac{3}{7}$ 93: Käromålet förkastades. Åbo Hfr., dit firman besv. sig, lät g:m dom $\frac{20}{7}$ 94 på upptagna skäl vid Rns u. bero. J. D. fann utredt vara, att sedan Levin i listiden, till följd af firmans anbud om förmedling vid uppköp af majs, uppdragit åt firman att för Levins räkning dels till Helsingfors dels till Borgå anskaffa ett parti rysk majs samt Levin under den härom med firman förda brevexling framhållit, att berörda majslast borde anlända till Finland inom Augusti 92 och Levin beviljas 8 lossningsdagar, så hade firman $\frac{20}{5}$ 92 aflåtit ett sålydande telegram till Levin: »Offererd fast, svar här i afton circa 135,000 pud tills medio Juli Svarta hafvet afgående 105 Reichsmark, 6 lossningsdagar. Tillråda afsluta. Amerika högre. Telegrafera dringend», hvarpå Levin svarat i telegram af sagda dag: »Godkänner köpet för väl torr majs att afgå under Juli från rysk hamn» och ytterligare telegraferat: »Sök utverka 8 lossningsdagar», hvarå firman till Levin aflåtit ett sålydande telegram: »dag (eller då) Amerika igen högre 6 mark, fordrar i dag circa 117 Finland och Dreyfus ville redan tillbakadruga fast offerten hafva vi i edert intresse utan förbehåll i morse accepterat circa 135,000 pud rysk majs, aflastning Svarta hafvet tills (eller till) 15 Juli 105 cif. sund vara utlevererad vigt ryskt ursprungsbevis stadfästad 90 dagars rem-bours Norddeutsche Bank — vi försöka utverka Juli aflastning och möjligast 8 lossningsdagar»; efter mottagandet hvaraf Levin ej mindre i bref $\frac{21}{5}$ 92 till firman skrivit, bl. a., »Då nu tiden för aflastningen är bestämd till circa 15 Juli — ja fast sednare — ty om lasten, är här först i September, så är det så mycket bättre — — — — — Hvad remboursen beträffar skall det begärda iakttagas», äfvensom Levin $\frac{22}{5}$ aflåtit ett så lydande telegram: »Af går telegrammet finner jag priset 105 stadfästadt. Lastens ankomst September vore mig kärast, remboursen ändrar jag». Sedan firman g:m bref $\frac{2}{6}$ 92 från Norddeutsche Bank erfarit, att den af Levin ställda remboursen upptagit, att ifrågavarande last skulle utskeppas »omkring den 15 Augusti» och i anledning häraf i bref af samma dag anmodat Levin att rätta remboursen enligt

aftalet om »aflastning tills den 15 Juli», hvilket, sedan befraktningsaftal uppgjorts ²⁵/₉₂, icke mera kunde ändras, samt att instruera Nordiska Aktiebanken för Handel och Industri i Wiborg att remboursen gälde emot en last, hvilken afginge från Svarta hafvet »sednast den 15 Juli» eller om Levin så ville »sednast den 15 Augusti», så att, äfven om lasten skulle afgå i Juni, intet hinder med remboursen kunde inträffa, men Levin vägrat att ändra remboursen, enär aftal ej ingåtts om aflastning före Juli månad, och återskickat ounderskriftvet det honom tillsända skriftliga kontraktet, som äfven upptagit, att aflastningen skulle ske »icke senare än 15 Juli» äfvensom sedermera nekat att emottaga lasten, som afgått ²⁷/₉₂, hade densamma blifvit af firman till annan person försäld.

På grund af hvad sålunda framhållits och förhandlingarna vidare vidhandengåfvo fann K. S. Levin väl hafva g:m telegrammet ²⁰/₉₂ godkänt ifrågavarande köp i öfrigt, utom beträffande aflastningstiden, »tills medio af Juli», i hvilket afseende Levin förbehållit sig Juli aflastning, samt derefter i sitt telegram af den 22 och uti bref af den 21 Maj 92 icke allenast icke hafva anmärkt emot att firman, såsom dess telegram ²¹/₉₂ innehölle, i Levins intresse utan förbehåll accepterat circa 135,000 pud rysk majs, aflastning från Svarta hafvet tills 15 Juli, utan jemväl hafva lofvat ändra remboursen samt sålunda godkänt för egen räkning det af firman afslutade köpet under de af firman uppgifna villkor, om ock med tilläggande af orden »lastens ankomst September vore mig kärast». Dock som uttrycken i firmans telegram af den 20 och 21 Maj 92 »tills medio Juli» och »tills 15 Juli» saknade nödig tydlighet och hvarken vore liktydiga med »sednast den 15 Juli» såsom firman dermed syntes hafva velat uttala, eller med uttrycket »cirka 15 Juli», på sätt Levin åter syntes hafva antagit af skäl, att han redan förut uppgifvit, att lasten borde hitkomma inom Augusti månad och att resan kunde beräknas medtaga omkring 1 månad, fann K. S. att vid afslutandet af ifrågakomna köp väsendtligt missförstånd egt rum beträffande aflastningstiden samt parterne, af hvilka firman, dock uppenbarligen utan afsigt att vilseleda, användt nämnda oklara uttryck, och Levin försummat att, såsom han rätteligen bort, göra sig underrättad om hvad firman dermed afsett, innan han godkänt köpet, sålunda hvardera i lika mån hafva varit vållande till den uppkomna villfarelsen samt till den förlust och de kostnader, som uppstått g:m lastens försäljning till annan person; hvidan och då hvad Levin föröfrigt invändt mot krafvet, såsom foglöst, ej förtjenade afseende, parterna hvardera borde vidkännas ¹/₂ af berörda, behörigen styrkta förlust och kostnader, uppgående tillhopa till 28,392 reichsmark 65 pfennige; i anseende hvartill

svdne ålades att gemensamt utbetala 14,196 reichsmark 32 pfen-nige med ränta.

Den 14:de. 15. Sjökaptenen A. Sipari mot skepparen J. Peussa, ang. ersättningsanspråk mot svdn för skada g:m fartygs sammanstötning. *R:n i Wiborg u. 9/395*: Svdn ålades jeml. 155 § i Sjölagen att med hälften ersätta sagda skada och förty utgifva 971 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne vädjat, fann i dom ¹³/₇95 parterne hvardera böra tillskrifvas skuld för att sammanstötningen egt rum utan att sådana omständigheter föreläge, som kunde utgöra utredning om att den ena af dem varit till skadan mera vållande än den andra, hvarför skdns talan förkastades. *J. D.* lät med upphäfvande af Hfrs u. vid Rns u. förblifva.

Den 15:de. 16. M. Seppälä m. fl. mot M. Wiekas m. fl., ang. skdnes åläggande att verkställa arfskifte efter K. Wanhimyllyklä. *Loimijoki m. fl. snrs Hr. u. 1/993*: Käröålet bifölls. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom ¹⁹/₁₂94: ej ändring i hufvudsaken. *J. D.* lät bero.

Den 18:de. 17. F. Meltonen mot G. Meltonen, ang. fordran. *Guvernören i Åbo och Björneborgs län u. 15/994*: Skdn ålades utbetala fordrade 23,300 mk med ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn besv. sig, u. ²⁵/₂95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 22:dra. 18. A. Karhala mot Albertina Kuusela, ang. af skdn, såsom kommunalnämndsordförande i J. s:n, instämmt klander af ett emellan svdn och hennes sedermera aflidne man M. Kuusela uppgjortt inbördes testamente, hvarigenom till J. kommun, der en son till M. Kuusela från ett tidigare gifte åtnjöte fattigunderhåll, öfvergången rätt till arf efter Kuusela blifvit förnärmad. *Korpilaks snrs Hr.*, u. ¹⁵/₂94, gillade käröålet bl. a. på den grund att endast ett af testamentsvittnena vid domstol bestyrkt testamentets rättighet, hvilket vittne ej ens känt testator, samt denne haft tillräckligt rådrum att efter det andra vittnets död låta bevittna testamentet af andra personer. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom ¹⁹/₁95: Med hänsigt till den i saken förebragta utredningen rörande ej mindre tillkomsten af ifrågavarande testamente och hvad derom af M. Kuusela senare i lifstiden uttalats, än Kuuselas sinnestillstånd vid dessa tillfällen, fann Hfr. tillförlitligen ådagalagdt vara, att Kuusela vid sundt och fullt förstånd samt af fri vilja förordnat om sin egendom i enlighet med sagda testamente, hvarföre skdns talan förkastades. *J. D.* (efter omröstning): Utredt att makarna Kuusela ⁹/₇76 i närvaro af 2 för ändamålet anlitade vittnen vid sundt och fullt förstånd och af fri vilja gjort ifrågavarande testamente, hvarföre vid Hfrs slut fick bero.

19. A. Söderlund m. fl. mot C. Burmeister, ang. ersättningspåståenden mot svdn. *R:n i Åbo* u. $\frac{9}{4}$ 94: Svdn ålades utbetala 984 mk jemte 6 % ränta å 2,500 mk från $\frac{9}{5}$ 92— $\frac{19}{10}$ 92; särskilda ersättningspåståenden underkändes. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom $\frac{19}{8}$ 95: ej ändring i öfrigt utom att beloppen nedsattes till 936 mk och berörda ränta från $\frac{9}{5}$ 92— $\frac{19}{10}$ 92. *J. D.*: Emedan såväl *R:n* som *Hfr.* försummat att meddela yttrande i anledning af Söderlunds anspråk på godtgörelse för särskilda under Juli och Augusti 91 verkställda resor, återförvisades målet i denna del till *R:n*; i öfrigt fick bero.

20. A. Eklöf mot A. Terichoffs aktiebolag, ang. fordran. *R:n i Lovisa* u. $\frac{17}{1}$ 94: Skdn tilldömdes 5,015 mk 75 p. med ränta. *Åbo Hfr.*, dit bolaget vädjat, dom $\frac{15}{1}$ 95: Emedan skdn, emot bolagets bestridande, visat hvarken att bolaget till flottning under år 93 anmält sitt invid Borgå å befintliga stockparti under andra villkor, än att flottningskostnaden skulle debiteras enligt de i Ekonomie Departementets utslag $\frac{21}{4}$ 93 föreskrifna grunder eller ock legan för flottningen g:m öfverenskommelse fastställas till 30 p. för hvarje flottad stock, eller att den verkliga kostnaden för flottningen, hvartill på enahanda skäl som stockarnas utvräkning äfven bomhuggningen vore att hänföras, skulle ens uppgått till den af bolaget erbjudna flottningslegans belopp, enligt hvilken skdn för ifrågavarande flottning i Borgå å tillkomme 6,050 mk 10 p.; ty och då skdn ej heller ådagalagt, att han för den af honom under 91 verkställda flottningen för bolaget bade tillgodo de för bomhuggning under sagde år debiterade 259 mk 20 p., samt skdn, som sålunda, inberäknadt de för flottningen i S. å bolaget påförda och af detsamma medgifna 3,243 mk 52 p., haft att fordra af bolaget sammanlagdt 9,293 mk 62 p., emellertid uppburit derå 9,082 mk 57 p., har *Hfr.* pröfvat rättvist ålägga bolaget erlägga oguldna 211 mk 5 p. med ränta. *J. D.* lät på dessa skäl och då skdn ej visat sig ega hos bolaget fordran för huggning af bommar i Borgå å under år 93 vid *Hfrs* dom förblifva.

21. A. Falck mot A. Lundgren, ang. fordran för till svdn levererad ved. *Rantasalmi sns Hr.* u. $\frac{31}{1}$ 94: Käromålet gillades. *Wiborgs Hfr.*, dit svdn vädjat, dom $\frac{7}{12}$ 94: Skdns talan underkändes. *J. D.*: Emedan svdn, efter erhållen underrättelse att ifrågavarande ved framläpats till W. brygga, låtit uppmäta veden och såväl häraf som af andra i målet förekommande omständigheter kunde slutas att svdn emottagit densamma, ty och då svdn hvarken gittat bestrida att å svdn sålunda öfverlemnats den mängd ved, som skdn uppgifvit, eller haft något att anmärka

emot det af skdn fordrade priset, ålades svdn att till skdn utbetala fordrade 685 mk 85 p.

Den 24:de. 22. I. Schröder mot A. Savolainen, ang. fordran på grund af en utaf M. Aleksandroff utfärdad, till skdn transporterad faktura. *Maaninka sns Hr.* u. $\frac{3}{3}$ 94: Käromålet förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $\frac{2}{2}$ 95: ej ändring i öfrigt utom att expenserna vid Hr. qvittades. *J. D.* (efter omröstning): Som svdn medgifvit att han $\frac{23}{9}$ 91 hos Aleksandroff tillhandlat sig äfvensom derefter af denne fått emottaga särskilda i den af svdn till Hr. ingifna förteckning upptagna varor, hvilkas inköpspris utgjort 569 rubel 40 kopek, och dessa varor befunnos ingå i omförmälda af Aleksandroff samma dag utfärdade, till stöd för krafvet åberopade faktura, samt den af svdn likaledes $\frac{23}{9}$ 91 till Aleksandroff utställda vaxel å 400 rubel måste anses hafva utgjort afbetalning å priset för sagda varor, men ej styrkt blifvit att svdn, på sätt han uppgifvit, vid samma tillfälle åt Aleksandroff erlagt återstoden af varornas pris, ålades svdn utbetala resterande 169 rubel 40 kopek jemte ränta.

Den 26:te. 23. Lovisa Lagerström mot H. Sohlman, ang. fordringsanspråk mot skdn på grund af 2 utaf skdns aflidne man K. Lagerström i lifstiden accepterade vaxlar, lydande den ena å 2,500 och den andra å 1,500 mk. *R.n i Åbo* u. $\frac{25}{12}$ 94: Jemte det förstnämnda belopp utdömdes, underkändes krafvet i öfrigt, emedan utredning icke förebragts derom att Lagerström vid accepterandet af vaxeln å 1,500 mk varit vid fullt redig sinnesförfattning. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom $\frac{11}{12}$ 94: Det vore väl utredt att Lagerström, som aflidit $\frac{23}{3}$ 93, under de sista månaderna af sin lefnad lidit af en sjukdom, hvari han tidtals varit oredig till sinnes; men emedan vittnet A. Nordling intygat att Lagerström, då han $\frac{7}{3}$ 93 accepterat vaxeln å 1,500 mk, varit vid redig sinnestämning och skdn ej gittat styrka, att ett motsatt förhållande dervid egt rum, utdömdes jemväl sagda 1,500 mk. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 27:de. 24. H. Anderssons m. fls klagan öfver utmätning. *Guvernören i Kuopio län* u. $\frac{7}{8}$ 95: Skdnes talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit skdne besv. sig, u. $\frac{23}{10}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 29:de. 25. G. A. Winqvist mot G. Winqvist, ang. fordran. *Mäntsälä sns Hr.* u. $\frac{4}{10}$ 93: Svdn ålades utbetala 5,000 mk jemte 6% ränta samt 115 mk 51 p. med ränta efter 5%, mot hvilken summa svdn tilläts qvitta sitt tillgodohafvande hos skdn på grund af en utaf denne accepterad vaxel å 5,000 mk med 6% ränta; och skulle samtliga ränteposter beräknas till dess full betalning skedde. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, yttrade i dom

$\frac{7}{2}$ 95, det hade väl skdn i Hfr. förnekat sig hafva den tid, omordade vixel utfärdats, tecknat sådan accept, som förekomme å samma vixel, samt påstått att sagda accept sålunda vore falsk; men emedan skdn vid Hr. förmålt sig icke hafva något att anmärka emot vexeln, fann Hfr. skdn ej hafva anfört skäl till annan ändring i Hrs u., än att svdn af Hfr. förklarades berättigad att tillgodonjuta den honom medgifna qvittningen endast ifall han jemväl, i enlighet med föreskriften i 38 § af Vexelstadgan, till skdn utlemnade omförmälda vixel, behörigen qvitterad. *J. D.* lät på de af domstolarne åberopade skäl och enär ofvansagda vixel blifvit i föreskrifven ordning öfverlåten på svdn samt han således, enligt 35 § i Vexelstadgan, jemväl vore berättigad att, äfven om vexeln skulle ingått i uppgifven liqvad emellan skdn och vixelns utställare C. F. Winqvist, på grund af densamma fordra betalning, vid Hfrs dom förblifva.

26. T. Wesslau mot firman Håkli, Lallukka et C:o, ang. firmans åläggande att godtgöra den förlust skdn lidit derigenom att firman vägrat emottaga ett parti af skdn levererad sill, som sedermera blifvit af tullkammaren i Wiborg å offentlig auktion försåld. *R:n i sagda stad* u. $\frac{9}{4}$ 94: Skdns talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne ömsesides vädjat, dom $\frac{30}{3}$ 95: Enär utredt vore att en del af den utaf skdn till firman levererade sill-last varit af sämre beskaffenhet än det prof, enligt hvilket firman gjort requisitionen, samt att skdn vägrat att åt firman utgifva endast den del af lasten, som varit jemngod med sagda prof, blef vid R:ns slut beroende. *J. D.*: ej ändring.

27. P. Mikkonen och hans hustru Eva Pulkka mot K Nikkinen och dennes barn, ang. af svdne instämd talan om upphäfvande af en afhandling, dessmedelst K. Nikkinens sedermera aflidna hustru, Eva Pulkkas syster Maria Pulkka tillförsäkrat Eva Pulkka 500 mk, hvilket penningebelopp jemte ränta skulle ur Maria Pulkkas lott i hennes och K. Nikkinens gemensamma bo utgifvas åt Eva Pulkka vid K. Nikkinens eller, i händelse Maria Pulkka tidigare aflede, vid hennes fränfälle. *Mäntyharju sns Hr.*, u. $\frac{1}{3}$ 94, tillerkände sagda afhandling, som förklarades vara ett testamente, giltighet utan afseende derå att testamentsvitnena till följe af sedermera uppkommet svågerlag ej kunnat höras å ed i saken. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne ömsesides vädjat, dom $\frac{2}{4}$ 95: Emedan förenämnda, af Maria Pulkka upprättade afhandling innehölle bestämning derom, att det åt Eva Pulkka utfästa penningebeloppet skulle, i händelse Maria Pulkka öfverlefde K. Nikkinen, efter dennes fränfälle till Eva Pulkka erläggas ur Maria Pulkkas lott i hennes och K. Nikkinens gemensamma bo, samt sagda bestämning således hänförde sig till ett förhållande, som kunnat

inträffa under Maria Pulkkas lifstid, fann Hfr. ifrågavarande afhandling utgöra icke testamente utan gåfvobref, i anseende hvar- till Hfr. upphäft Hrs u. och fränkänt berörda, af Eva Pulkka bevakade afhandling all giltighet såsom testamente. *J. D.*: ej ändring.

TIDSKRIFT,
UTGIFVEN AF
JURIDISKA FÖRENINGEN
I FINLAND.
1896.

TRETTIONDEANDRA ÅRGÅNGEN.

BILAGA.

Kort redogörelse för Kungliga Senatens Justitiedepartementets utslag och domar.
Mars—September 1896.

HELSINGFORS,
J. SIMELI ARFV. BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG,
1897.

Utslag

1896.

Mars.

Den 2:dra. 1. Poliskonstaplarna A. Blomqvist och J. Grönholm mot A. Niskanen, och vice versa, ang. *dels* atal mot Niskanen för det han, oaktadt Guvernören i Nylands län uti kungörelse den 4 Oktober 93 föreskrifvit, att marknaden i Borgå sagda månad skulle omfatta endast handel med saltad fisk och landtmannaprodukter, likväl å nämnda marknad drifvit handel med bl. a. läder, *dels* rekonventionstalan mot Blomqvist och Grönholm. *R:n i Borgå* u. ¹¹/₁₂93: Niskanen och Grönholm frikändes, Blomqvist sakfaldes för falsk angifvelse. *Åbo Hfr.*, dit Blomqvist och Niskanen besv. sig, u. ³¹/₁₂94: Emedan den handling, för hvars begående Blomqvist hos vederbörande stadsfiskal angifvit Niskanen, ej utgjorde någon förbrytelse, utan endast en lofgifven utöfning af Niskanens näringsrätt, hade Blomqvist icke heller g:m berörda angifvelse gjort sig förfallen till ansvar, hvarföre Blomqvist frikändes från honom af R:n ådömda böter. Deremot dömdes Blomqvist och Grönholm för det de af oförstånd gjort intrång i Niskanens handelsrättigheter att, jennl. 2 mom. 21 § 40 kap. S. L., af Magistraten i Borgå undfa allvarlig föreställning, om hvars meddelande anteckning borde göras i Magistratens vid tillfället förda protokoll; i öfrigt ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Enär Blomqvist och Grönholm, med afseende å innehållet af förenämnda kungörelse kunnat taga sig anledning till det dem tillräknade förfarandet emot Niskanen, befriades de från att derför af Magistraten undfa föreställning; i öfrigt blef vid Hfrs u. beroende.

2. J. Lahti m. fl. mot kronolänsmannen A. Hagman ang. bl. a. atal mot J. Lahti för mord. *Ålahärmä mfl. snrs Hrs* u. hemställt *Wasu Hfr.*, som medelst u. ¹⁵/₇95, jennl. 21: 1 S. L., dömdo J. Lahti att hållas under sin återstående listid i tukthus samt att jemväl för listiden vara förlustig medb. förtroende;

hvarhos vittnet G. Lahti, som i målet afgifvit osann utsaga, dömdes att, likmätigt 17: 1 S. L., undergå tukthusstraff i 1 år och icke vara vittnesgill under 2 år; i öfrigt förkastades åtalet. *J. D.* (efter omröstning): Enär domstolarna icke bort, innan åtalet emot J. Lahti varit slutligen afdömdt, till pröfning upptaga angifvelsen emot G. Lahti för falskt vittnesmål, upphäfdes och undanröddes Hfrs i denna del af målet meddelade yttrande, hvarjemte vederbörande lemnades öppet att, i fall af fog, åtalet emot G. Lahti särskildt i laga ordning vid Hr. utföra; i öfrigt beror.

Den 3:de. 3. Besvär af J. Imponen mfl. öfver *Egod. Rns i Ylistaro s:n* u. $\frac{8}{6}$ 94, ang. storskiftesreglering i Pelma skifteslag. *J. D.*: ej ändring.

4. Häktade S. Långström mot kronolänsmannen G. Gummerus, ang. åtal mot klgn mfl. för tillverkning af falsk mynt. *Siikajoki mfl. snrs Hrs* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som g:m u. $\frac{22}{11}$ 95 dömde klgn att, jemt. 1 och 7 §§ 37 kap. S. L., förstnämnda lagrum sådant det lyder i K. F. $\frac{21}{4}$ 94, hållas 2 år 6 m. i tukthus samt att vara förlustig medb. förtroende under 3 år utöfver tiden för frihetsstraffet, hvarjemte förordnades att de öfverkonna falska penningarna äfvensom de vid tillverkningen deraf begagnade redskap, hvilka blifvit klgn frantagna under beslagsanspråk, skulle förstöras. *J. D.* lät bero.

5. Besvär af kommissionslandtmätaren M. Nordman samt J. Klemetti mfl., ang. klander emot verkställd storskiftesreglering i Kuuslampi by af Tammela s:n. *Egod. R:n i sagda s:n* u. $\frac{17}{10}$ 94: Jenite det särskilda ändringar i skiftet föreskrefvos samt Nordman ålades rätta ett förelupet misstag rörande L. äng m. m., förordnades att Rättens arvode skulle gäldas af Nordman till ena samt af skiftesdelegarene till den andra hälften. *J. D.*: Enär annat felaktigt förfarande än ofvanberörda misstag beträffande L. äng ej stannade Nordman till last, befriades N. från skyldigheten att deltaga i gäldandet af förberörda arvode; i öfrigt ej ändring.

Den 4:de. 6. A. Gustafsson mot Ida Erenius, ang. barna- underhåll. Sedan klgn, som i målet ålagts värjemålsed samt derå hänvisats att inställa sig hos vederbörande prest för erhållande af undervisning om edens vigt och värde, vid sammanträde $\frac{24}{6}$ 94 styrkt sig vara af sjukdom hindrad att tillstådeskomma samt Hr. i *Lempälä mfl. snr*, med godkännande af det för klgn anmälda förfallet, uppskjutit målet till sista rättgångsdagen af samma ting $\frac{5}{10}$ 94, upptedde klgn ett sistsagda dag af vederbörande kyrkoherde uthändigadt bevis öfver att han erhållit undervisning i ofvan antydt afseende; hvarefter Hr. g:m beslut samma dag yttrade, att emedan klgn ålagts att $\frac{24}{6}$ 94

vara försedd med utredning derom att han fullgjort honom i ofvannämndt afseende meddelade föreskrifter, samt målet sistnämnda dag uppskjutits endast af orsak att klgdn haft förfall, men icke för att bereda honom tillfälle att ställa sig till efterrättelse Hrs honom i anförd måtto gifna bestämmelser, hvilka borde vara fullgjorda $24/9$; ty ocli då omordade bevis utfärdats först $5/10$ 94, fann Hr. klgdn hafva brustit i fullgörande af nämnda föreskrifter, hvarföre klgdn ålades utgifva årligt aliment. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $29/3$ 95: ej ändring. *J. D.*: Emedan Hr., sedan klgdn befunnits hafva af sjukdom, som Hr. ansett utgöra laga förfall, varit förhindrad att inställa sig vid Hrs sammanträde $24/9$ 94, ålagt klgdn att tillstädeskomma $5/10$ i enlighet med honom förut meddelade föreskrifter, samt klgdn i öfverensstämmelse härmed sistnämnda dag äfven tillstädeskommit och varit försedd med bevis öfver erhållen undervisning om edens vikt och värde, fann K. Senaten Hr. hafva saknat anledning att, på ofvan anförd grund, förklara klgdn hafva uraktlåtit fullgöra honom meddelade föreskrifter och förty vara förvunnen om saken; hvarför målet återförvisades till Hr.

7. W. Isojoupilla mot J. Koivula, ang. ärekränkning. *Ilmolu mfl. snrs Hr.* u. $8/9$ 94: Klgdns talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $15/12$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

8. G. Enqvist mot poliskonstaplarne H. Huttunen och K. Sivenius, ang. olaga häktning. *R:n i Tammerfors* u. $19/12$ 93: Huttunen och Sivenius sakfäldes för olaga häktning. *Åbo Hfr.*, dit H. och S. besv. sig, u. $11/12$ 94: Emedan klgdn befunnit sig i sådant tillstånd och uppfört sig på sådant sätt att H. i sin egen-skap af polisbetjent varit berättigad och pliktig att omhändertaga honom, samt S. endast på kallelse biträdt H. häri, blef klgdns talan förkastad. *J. D.*: ej ändring.

9. G. Gustafsson mot J. Jussila mfl., ang. misshandel. *Janakkala mfl. snrs Hr.* u. $15/11$ 94: Jussila mfl. sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit bl. a. klgdn besv. sig, u. $10/4$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 5:te. 10. Besvär af stadsfiskalen A. Mesterton och K. Lindström i mål, ang. åtal mot den senare för tillgrepp af begagnade frimärken, som blifvit lemnade till honom i afseende å värdering. *R:n i Helsingfors* u. $9/11$ 94: Lindström fäldes eml. 29: 1 S. L. till 9 m. fängelse. *Åbo Hfr.*, dit parterne besv. sig, u. $29/6$ 95: Ansaret nedsattes till fängelse i 4 m., i öfrigt ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Lindström ådömdes 2 m. fängelse; i öfrigt fick bero.?

11. Besvär af t. f. advokatfiskalen i Tullstyrelsen A. Tame-

lander i mål, hvari kofferdiskepparen J. Rosvall af tullförvaltaren i Raumo W. Johansson åtalats för försummelse att anlita kronolots. *R:n i sagda stad* u. ¹²/₁₁94: Rosvall sakfäldes jeml. mom. b. i 1 § samt 5 mom. 6 § i K. F. ⁹/₃70 ang. lots- och fyrinrättningen. *Abo Hfr.*, der advokatfiskalen besv. sig. u. ²⁸/₃95: ej ändring. *J. D.*, hvarest klgdn anhållit att, enär tullförvaltaren Johansson icke varit befogad att i förevarande mål taga sig aklagaretan, domstolarnas förberörda u. måtte ogillas och upphävas, fann (efter omröstning) det väl, enligt 3 mom. 6 § i reglementet för tullanstalterna och tullbevakningen af ¹⁸/₁88, hafva alegat tullförvaltaren Johansson att hos vederbörande lotsfördelningschef anmäla, det Rosvall inkommit utan lots till Raumo, samt att åtalet emot Rosvall för denna försummelse rätteligen bort af lotsfördelningschefen eller annan dertill särskildt förordnad person utföras; dock som detta åtal allaredan blifvit på Johanssons anmälan vid *R:n* upptaget och afgjort genom utslag, hvarmed Rosvall åtnöjts, föranledde besvären ej till ändring.

12. Besvär af K. Waismaa, som af advokatfiskalsenbetet i *Wasa Hfr.* åtalats för det han emot kyrkorådets i S. förbud hållit läroföredrag vid enskilda andaktsöfningar, hvilka icke kunde hänföras under husandakt. *Hfr.* dömdes g:m u. ⁸/₂95 klgdn att jeml. 41: 2 S. L. böta 100 mk; hvarhos *Hfr.* fann klgdn, i egenskap af medlem af S. församling, jeml. 107 § i K. L., väl icke vara utesluten från rättighet att deltaga i själarvård, men dock, enär klgdn visats hysa villfarande mening, ansåg honom hafva förverkat denna rättighet. *J. D.*: ej annan ändring än att *Hfrs* yttrande såvidt klgdn förklarats hafva förverkat jemväl den honom i egenskap af medlem utaf S. församling enligt 107 § i K. L. tillkommande rättighet att deltaga i enskild själarvård, såsom icke grundadt å lag, af K. Senaten undanröddes.

13. W. Reijola mot M. Huoso, ang. ersättningstalan mot klgdn för det denne olofligen låtit afverka ved. *Lappesi sns Hr.* u. ²⁷/₁₁93: Klgdn alvåldes ersättningsskyldighet. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁹/₁₂94: ej ändring. *J. D.* lät bero.

14. Kronolänsmannen J. Winter mot J. Kimpi, ang. åtal mot K. för fylleri. *Lappesi sns Hr.* u. ²¹/₈93: Åtalet förkastades såsom ostyrkt. *Wiborgs Hfr.*, dit åklagaren besv. sig, u. ²⁹/₁95: ej ändring. *J. D.*: Kimpi fäldes jeml. 43: 6 S. L. att böta 12 mark.

Den 6:te. 15. Redaktören för tidningen »Uusi Suometar» V. Löfgrén mot jurisutrituskekandidaten J. Castrén, ang. yrkande af den senare om *L:s* aläggande att i berörda tidning införa ett

bemötande. *R:n i Helsingfors*, u. $\frac{6}{9}$ 94, fann väl särskilda i Uusi Suometar införda uppsatser innehålla sådana yttranden rörande Castréns enskilda förhållanden och offentliga verksamhet att han, jeml. 11 mom. 12 § i K. F. $\frac{18}{6}$ 91, innefattande ändringar i och tillägg till förordningen $\frac{31}{5}$ 67, ang. pressangelägenheterna i landet, vore berättigad att uti nämnda tidning införa ett genmäle å berörda yttranden; men emedan uti Castréns omförmälda bemötande jemväl inginge sådant, som icke kunde hänföras till ett sakligt genmäle, ansåg *R:n* sig icke kunna alägga Löfgren uti dennes förenämnda egenskap att i tidningen intaga sagda bemötande, utan blef Castréns talan förkastad. *Åbo Hfr.*, dit Castrén besv. sig, u. $\frac{23}{7}$ 95, fann, i likhet med *R:n*, särskilda af omförmälda uppsatser i tidningen Uusi Suometar innehålla sådana yttranden rörande Castréns enskilda förhållanden och offentliga verksamhet att Castrén, jeml. stadgandet i åberopade lagrum, vore berättigad att i sagda tidning bemöta desamma; i anseende hvartill *Hfr.* pröfvade rättvist älägga klgdn att vid vite i merberörda tidning införa ifrågakomna bemötande. *J. D.* lät, med upphäfvande af *Hfrs* u., vid *Rns* u. bero. (En ledamot gillade *Hfrs* u.)

16. Besvär af häradshöfdingen V. Gummerus öfver *Åbo Hfrs* u. $\frac{21}{3}$ 95 i ett fiskaliskt mål. *J. D.* (efter omröstning): Klgn frikändes från ansvar och ersättningsskyldighet.

17. Besvär af A. Savander, anklagad för tillgrepp af allmänna medel. *Wiborgs Hfr.* dömde g:m u. $\frac{14}{6}$ 95 klgn, jeml. 2 mom. 7 § 40 kap. S. L., att vara afsatt från sin innehafvande kassörstjenst. *J. D.*: ej ändring.

18. Besvär af E. af Reeth öfver *Guvernörens i Wasa län* u. $\frac{6}{2}$ 95, fastställt af *Wasa Hfr.* g:m u. $\frac{30}{12}$ 95, ang. exekutiv försäljning af fastighet. *J. D.*: besvärerna pröfvades ej.

19. Besvär af E. Kumpu öfver *Guvernörens i Wasa län* u. $\frac{1}{7}$ 95, stadfäst af *Wasa Hfr.* medelst u. $\frac{30}{12}$ 95, ang. fordran. *J. D.*: besvärerna ej pröfvade.

Den 7:de. 20. Helsingfors Folkbank mot Handelsgillet derstädes, ang. aläggande för gillet att aterbetala de 4,040 mk 28 p. förre direktören i Folkbanken B. Lindroth från bankens kassa tillgripit samt derå insatt å Handelsgillet i ett låst skåp, hvartill Lindroth, som var gilletts kassör och bokförare, innehade nyckeln. *R:n i Helsingfors*, u. $\frac{20}{9}$ 93, fann väl att Lindroth under ransakningen om hans berörda förbrytelse uppgifvit det han dagen förr än han afvikit orten eller $\frac{11}{2}$ 93 uti ett Handelsgillet tillhörigt skåp insatt ett belopp af 4,040 mk 28 p., hvilka medel Lindroth, i egenskap af verkställande direktör för Helsingfors Folkbank, skulle från bankens kassa omhändertagit

och sedermera undanhållit banken, äfvensom att Handelsgillet medgifvit att det belopp, som vid revision af gillet's kassa efter Lindroths rymning derstädes påfunnits, varit detsamma, som ifrån bankens kassa utlemnats åt Lindroth; men alldenstund Handelsgillet under rättegången bestridit att nämnda uti gillet's kassa förvarade penningemedel bestått af just samma sedlar och mynt, som Lindroth uttagit från bankens kassa, och banken icke gittat styrka riktigheten af sitt härom gjorda påstående samt icke ens uppgifvit att i gillet's kassa funnits ett större belopp än enligt de förda böckerna tillborde gillet, fördenskull har R:n ansett sig icke kunna tillerkänna banken de tvist underkastade penningemedlen, utan vardt bankens härom utförda talan af R:n förkastad. *Abo Hfr.*, dit banken besv. sig, u. ¹⁹/₁₂94: Med afseende å hvad förordningen af den ¹³/₇1731 innehåller blef vid R:ns u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

21. Besvär af P. Hakkarainen, som af *Ilomants sns Hr.* g:m u. ²⁰/₉94 bötfäls för drifvande af orättfärdig sak äfvensom förklarats ovärdig att föra annans talan hos allmän myndighet. *Wiborgs Hfr.*, der klgdn besv. sig, u. ⁸/₂95: ej ändring. *J. D.* fann (efter omröstning) det ej vara styrkt att klgdn mot bättre vetande drifvit ifrågakonina mål, hvarföre klgdn befriades från böter och öfrig af domstolarne honom ålagd ansvarspåföljd; Hr. dock obetaget att framdeles pröfva huruvida klgdn må kunna tillåtas att derstädes allmänneligen såsom fullmäktigt brukas.

22. Besvär af M. Müller i mål ang. förolämpningar mot V. Dunajeff. *R:n i S:t Michel* 2 särskilda u. ¹⁷/₆95: Klgdn sakfäldes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₁₁95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

Den 10:de. 23. A. Kivekäs mot D. Korpela, ang., såvidt målet fullföljts, åtal mot klgdn för falsk angivelse. *R:n i Helsingfors* u. ²/₆94: Klgdn dömdes jeml. 26: 1 S. L. att för falsk angivelse emot bättre vetande hållas 4 m. i fängelse. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁷/₁₂94: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Emedan af särskilda i målet förekommande omständigheter franginge, att angifvelsen ej gjorts emot bättre vetande utan haft sin grund i oförstånd och obetänksamhet, pröfvade K. Senaten rättvist, jeml. 26: 4 S. L., döma klgdn att böta 200 mk.

24. U. Abrahamssons nådeansökan bifölls jeml. Pardons-plakatet ²⁰/₁₁94.

25. G. Kronström mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. åtal mot klgdn för grof misshandel å J. Johansson. *R:n i Åbo* u. ²¹/₃95: Klgdn fäldes med stöd af 21: 11 S. L. till ¹¹/₂ års tukthus. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁷/₁₀95: ej ändring.

J. D.: Ansvar et utsattes till fängelse i 1 år och 6 m.; i öfrigt ej ändring.

Den 11:te. 26. *J. Hoppendorffs mfls nådeansökningar* bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

27. *A. och O. Laitinen mot B. Hulikka, ang. ansvarsyrkande mot den sistnämnde, af hvilken klgdne arrenderat en lägenhet, för det Hulikka egenmäktigt derå afbergat en rågväxt. Joutsa mfl. sns Hr. u. ²⁷/₉94: Klgdnes talan förkastades och Hulikka tillerkändes rättegångskostnadsersättning. Wiborgs Hfr., dit klgdne besv. sig, u. ¹¹/₂95: ej ändring. J. D.: Emedan parternes arrendekontrakt, hvori alla dem emellan aftalade arrendevilkor bort ingä, ej innehölle att ifrågavarande rågväxt skulle tillhöra Hulikka, men denne åter påstått och sökt styrka att kontraktet ej blifvit affattadt i öfverensstämmelse med parternes aftal, fann K. Senaten tillförlitlig grund saknas för bedömande af hvem omförmälda rågväxt rätteligen tillkommer, hvarföre K. Senaten pröfvade rättvist ej mindre låta förblifva vid det slut, hvori domstolarna stannat beträffande klgdnes emot Hulikka utförda ansvarspåstående, än med ändring af Hfrs u. för närvarande befria klgdne från utgifvande af dem ålagd ersättning till Hulikka.*

28. *Häktade A. Fremling mot kronolänsmannen E. Lundenius, ang. åtal mot klgdn för stöld å 2 skilda ställen af egendom för inalles 84 mk 50 p. Nousis mfl. sns Hr. u. ²⁸/₁₁95: Klgdn vore om åtalet förvunnen: i anseende hvartill och da vid omförmälda stölder den stulna egendomens skyddslösa läge utgjorde en synnerligen försvärande omständighet, Hr., med stöd af 1, 7 och 8 §§ 28 kap. samt 3 och 5 §§ 7 kap. S. L., dömde klgdn, som förut icke straffats för tjufnad, att för första resan stöld, föröfvad å 2 särskilda ställen, hållas 8 m. i tukthus för hvardera stölden, af hvilka straff det ena dock nedsattes till hälften, hvadan klgdn skulle i ena bot hållas 1 år i tukthus; hvarhos klgdn förklarades förlustig medb. förtroende i 5 år utöfver tiden för frihetsstraffet. Abo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. ⁶/₂96: ej ändring. J. D.: Klgdn dömdes att hållas 6 m. i fängelse för hvardera stölden, af hvilka straff det ena dock nedsattes till 4 m., hvadan klgdn skulle i ena bot umgälla sin brottslighet med fängelse i 10 m. samt derutöfver vara medb. förtroende förlustig under 4 ar.*

29. *G. Jakobsson mfl. mot A. Wiik mfl. ang. ersättning. Laihela mfl. sns Hr. u. ¹¹/₉94: Käromålet bifölls. Wasa Hfr., dit klgdne besv. sig, u. ¹/₃95: ej ändring. J. D.: ej ändring.*

30. *A. Sutela mot hans hustru Eva Rantanen, ang. äktenskapsskilnad. Björkö mfl. sns Hr. u. ²⁸/₂94: Det vore väl utredt att det af Eva R. födda barn aflats innan hon blifvit*

till äktenskap med klgdn sammanvigd; men emedan det på orten vore allmän sed att fästehjon lefva tillsamman före vigseln och klgdn icke gittat styrka att Eva R. öfvat samlag med annan man, blef klgdns talan förkastad. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $20\frac{1}{2}$ 95: Enär klgdn icke gittat styrka att Eva R. blifvit innan hon ingått äktenskap med klgdn af annan person lägrad, blef vid Hrs u. heroende. *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 31. Kronolänsmannen J. Calonius mot M. Airaksinen, ang. åtal mot den senare för delaktighet i olaga handel. *Wiborgs snrs Hr.* u. $28\frac{1}{3}$ 94: Airaksinen sakfaldes. *Wiborgs Hfr.*, dit Airaksinen besv. sig, u. $25\frac{2}{2}$ 95: Åtalet förkastades såsom ostyrkt. *J. D.*: ej ändring.

32. E. Enqvist mot I. Sand mfl., ang. af klgdn utfördt ansvarspåstående för vållande till eldskada. *Mustasaari mfl. snrs Hr.* u. $13\frac{1}{10}$ 94: Klgdns talan förkastades i brist på full utredning. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $1\frac{1}{3}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 13:de. 33. Besvär af advokatfiskalsembetet i *Wiborgs Hfr.* i ett fiskaliskt mål.

34. F. Lindroos mot M. Mattsson, ang. skadeersättning. *St Karins mfl. snrs Hr.* u. $10\frac{1}{4}$ 94: Klgdn tillerkändes i fordradt afseende 308 mk 45 p. *Abo Hfr.*, dit Mattsson besv. sig, u. $20\frac{2}{3}$ 95: Ersättningsbeloppet bestämdes till 26 mk 95 p. *J. D.*: Klgdn tillerkändes 75 mk.

35. Postexpeditionsföreståndaren A. Wilkman mot Poststyrelsen, ang. ersättningstalan mot klgdn för det 2 assurerade penningeförsändelser g:m klgdns vållande förkommit. *Hollola mfl. snrs Hr.* u. $17\frac{1}{4}$ 94: Klgdn åhvälfdes ersättningsskyldighet. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $24\frac{1}{4}$ 95: Klgdn hade så mycket mindre anfördt skäl till ändring i Hrs u., som postverkets ansvarighet för ifrågavarande assurerade bref, i fall klgdn hade behörigen utlemnadt dem, enl. 91 § i gällande postordning skulle upphört såsnart klgdn återfått de ang. breffen utfärdade notifikationskortet, försedda med qvittan, under hvilka adressaternas namn funnits. *J. D.*: ej ändring.

36. G. Puiseva mot G. Tirri, ang. ersättningsanspråk mot klgdn för det denne från P. torp, underlydande Tirri hemman, olofligen försått halm. *Hvittis mfl. snrs Hr.* u. $7\frac{1}{3}$ 94: Klgdn faldes jeml. 27: 10 B. B. att böta 19 mk 20 p. samt ålades utgifva 250 mk i ersättning. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $9\frac{1}{3}$ 95: Tirri tillerkändes ersättning endast för 37 rep halm, antingen i sjelfva varan eller efter 2 mk 50 p. för repet med 92 mk 50 p. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 14:de. 37. K. Witikka mot Maria Kesälahti, ang. barnaunderhåll. *Sodankylä sns Hr.* u. $26/4$ 94: Käromålet bifölls. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $15/3$ 95: Klgdn alades värjemålsed. *J. D.*: ej ändring.

38. Kronolänsmannen J. Wirtanen mot J. Lindgren, ang. åtal mot den senare för mened. *Lundo mfl. surs Hrs* u. hemställt *Abo Hfr.*, som medelst u. $5/4$ 95 förkastade åtalet. *J. D.*: ej ändring.

39. J. Ukkonen mot särskilda borgenärer i hans konkurs äfvensom allmän åklagare, ang. åtal mot klgdn för bankruttbrott. *Kides sns Hr.* afkunnade $3/4$ 95 u. i målet, hvaröfver klgdn, enligt honom meddelad undervisning, besv. sig till *Wilborgs Hfr.*, som g:m u. $17/7$ 95, jemte det Hfr. ansett Hr. hafva bort underställa sitt nämnda u. Hfrs granskning och förty upptagit målet i hemställningsväg, fann utredt vara att klgdn, hvars konkurs börjat $25/5$ 93, i afsigt att bereda sig fördel i egendom, under falskt sken af försäljning g:m afhandlingar $9/3$ 92 och $28/8$ 93 undandragit konkursboet före konkursens början honom tillhörig lösegendom och efter det ansökning om hans försättande i konkurs uti vederbörlig ordning anhängiggjorts, men innan konkurs i följd deraf inträffat, sin fastighet: i anseende hvartill Hfr., med stöd af 1 mom. 1 § 39 kap. S. L., dömde klgdn att såsom bedräglig gäldenär hållas 1 år i tukthus samt vara förlustig medb. förtroende i 2 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

40. Besvär af signalisten K. Kokkonen, atalad för subordinationbrott. *Krigsrätten vid St Michels bataljon* u. $12/10$ 95: Klgdn sakfäldes. *Öfverkrigsdomstolen*, dit klgdn besv. sig, u. $27/11$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

41. J. Koljonen mot särskilda fordringsegare i hans konkurs och åklagare, ang. åtal mot klgdn för konkursförbrytelse. *Kontiolaks sns Hr.* u. $12/12$ 93: Klgdn dömdes jeml. § 86 i Konkursstadgan att hållas $1\frac{1}{2}$ år i tukthus samt förklarades ovärdig medb. förtroende i 6 år. *Wilborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $6/3$ 95: Utredt att klgdn $26/5$ 88, då han redan måste anses hafva egt kännedom om sin oförnåga att göra rätt för sig, g:m sagda dag upprättadt gälvobref till sina barns förmån afhändt sig egendom af sådant värde, att borgenärerne i hans sedermera inträffade konkurs deraf kunnat hafva skada: i anseende hvartill Hfr., i stöd af 1 mom. 2 § 39 kap. S. L. samt 3 § i promulgationsförrordningen $19/12$ 89, dömde klgdn att hållas 1 år i fängelse. *J. D.*: ej ändring.

Den 16:de. 42. J. Eklund mot kronofogden J. Brummer mfl., ang. af klgdn framställt ersättningsanspråk. *Kangasala*

mfl. snrs Hr. u. $\frac{4}{12}$ 93: Klagomålet förkastades hvarjemte klgn åhvälfdes särskilda godtgörelser till Brummer och t. f. åklagaren. *ibo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. $\frac{31}{12}$ 94: ej ändring. *J. D.*: ej annan ändring än att klgn frikallades från skyldigheten att utgifva förberörda ersättningar.

Den 18.de. 43. J. Tätälä mot kronolänsmannen B. Färling. ang. åtal mot klgn bl. a. för det denne uppsåtligen, om ock ej i afsigt att bereda sig orättmätig fördel i egendom, satt i brand boningsbyggnaden å sitt egande hemman och derigenom vållat fara för närboende. *Lundo mfl. snrs Hrs* u. hemställt *ibo Hfr.*, som medelst u. $\frac{29}{6}$ 95 förklarade utredt vara att klgn $\frac{14}{12}$ 94 på aftonen, efter det han i en uti boningsbyggnaden å T. hemman befintlig kammare på golvet ihopsamlat trasor och andra föremål, i afsigt att sätta nämnda byggnad i brand, antändt omordade föremål utan att sådant dock i följd af yttre omständigheter medfört någon synnerlig skada, samt att klgn, då K. Taimi en stund senare infunnit sig å T. hemman, å byggnadens trappa afsigtligen med en vxa tilldelat Taimi ett slag emot munnen med den påföljd att 2 af Taimis tänder lossnat; i anseende hvartill och enär förberörda antändning, derest i följd af densamma eldsvåda uppstått, hade inneburit fara, om icke för öfriga innebyggares å T. hemman, så dock antagligen för en i rummet invid det der antändningen skett boende och för ålder och sjuklighet sängliggande sytnings-qvinnas lif samt dessutom för T. hemmans närbelägna byggnader, Hfr. pröfvat rättvist, med stöd af 1 § 34 kap., 1 § 4 kap., 2 § 3 kap. samt 11 och 13 §§ 21 kap. S. L., döma klgn att hållas i fängelse för försök till mordbrand $1\frac{1}{2}$ år samt för misshandeln 3 m., eller att således i ena bot undergå fängelsestraff i 1 år 8 m. och 7 d. *J. D.* (efter omröstning): Utredt att klgn uppgifne dag uti uppretadt sinnestillstånd, som väl synbarligen varit åtminstone delvis framkalladt af tidigare omåttligt förtärande af starka drycker, men hvarunder klgn dock måste anses hafva varit tillräknelig för sina gerningar, på omförmäldt sätt försökt sätta i brand sagda honom tillhöriga boningshus, hvarest för tillfället äfven andra personer funnits, utan att försöket haft åsyftad påföljd; i anseende hvartill och då klgn ej styrkt sin uppgift att han själf afstyrt verkningarna af sagda försök, men, å andra sidan, något skäl för antagande att det samma skett i egennyttig afsigt eller för att skada annan ej heller förefunnnes, klgn dömdes att för hvad honom sålunda tillräknats hållas 3 m. i fängelse: hvadan klgn sålunda skulle i ena bot hållas 5 m. 7 d. fängelse.

Den 20:de. 44. Besvär af skarpskytten A. Gers i ett värnepligtsärende. *Uppbådsnämnden i Wasa läns 2:dra uppbåds-krets* u. 24/196: Klgdns ansökan förkastades. *Länenämnden i sagda län* res. 30/296: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

45. K. Björklin mot t. f. kronolänsmannen J. Paasikivi, ang. åtal mot klgdn för mord. *Asikkala sns Hrs* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. 14/1095 förklarade klgdn till följe af bristande bevis icke kunna åt saken fällas. *J. D.*: Klgdn frikändes.

46, 47. J. Waris och M. Wirtanens underd. ansökningar att varda till äran återstälde biföllos.

Den 21:sta. 48. Besvär af A. Sinkkonen i mål ang. besittningsrätt till kronohemman. *Guvernörens i Wiborgs län* u. 16/494: Sinkkonens ansökning förkastades såsom sentida. *Wiborgs Hfr.*, dit S. besv. sig, u. 1/295: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

49. Kronolänsmannen G. Pettersson mot G. Krautlein, ang. åtal mot den senare för det han obehörigen utfövat läkareverksamhet g:m att behandla personer, lidande af gikt och reumatism. *Lohtei mfl. snrs Hr.* u. 19/1094: Enär ej utredt blifvit att K. vid botandet af gikt eller reumatisk värk använt invärtes medicin eller i öfrigt betjenat sig af helsoskadliga ämnen, blef åtalet förkastadt. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 1/395: ej ändring. *J. D.*: Utredt att K., utan att hafva varit dertill lagligen berättigad, under det år som närmast föregått 19/1094, då förevarande åtal väcktes, i L. socken mot vedergällning behandlat giktåkommor, hvarföre K. Senaten pröfvade rättvist, jeml. 10 § i K. F. 18/290, ang. utföring af läkarekallet, döma K. att böta 20 mk.

Den 23:dje. 50. M. Heikkonens mfls nådeansökningar biföllos jeml. Pardonsplakatet 26/1194.

51. Besvär af Y. Kuismaa rörande besittningsrätten till kronohemman. *Guvernören i Wiborgs län* tillerkände medelst u. 15/294 åboskapet A. Skyttä, under E. Skyttäs förmyndareinseende, gemensamt med Kuismaa och under dennes värdskap. *Wiborgs Hfr.*, dit E. Skyttä besv. sig, u. 18/395: Åboskapet tillerkändes A. Skyttä. *J. D.*: Målet återförvisades.

52. Besvär af E. Roos och J. Hackzell i mål, hvari Roos af stadsfiskalen V. Tamelander tilltalats för det han undanhållit sitt konkursbo särskild egendom samt Roos och hans ombud Hackzell åtalats för förolämpning mot Tamelander. *R:n i Torneå* u. 30/494: Roos ålades återställa den undanhållna egendomen och klgdne dömdes jeml. 27: 3 och 5: 1 S. L. att böta, Roos för förolämpning 150 mk och Hackzell för delaktig-

het deri 50 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdne besv. sig. u. $^{20}/_{2}$ 95: Böterna nedsattes för Roos till 100 och för Hackzell till 25 mk. *J. D.*: ej ändring.

Den 24:de. 53. S. Lammi mot I. Koskilammi, ang. åtal mot klgdn för ärekränkning. *Jalasjärvi mfl. snrs Hr.* u. $^{10}/_{10}$ 94: Klgdn dömdes jeml. 3 § i promulgationsförrordningen $^{19}/_{12}$ 89 och 6 § i K. F. $^{26}/_{11}$ 66 att för smädelse böta 80 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. $^{19}/_{3}$ 95: Jeml. 27: 3 S. L. fick vid Hrs u. förblifva. *J. D.*: ej ändring.

54. A. och H. Eskolin mot särskilda borgenärer i deras konkurs och åklagare, ang. konkursbrott. *Rn i Tammerfors dom* $^{13}/_{5}$ 95: Klgdn dömdes med stöd af 3 mom. 3 § 39 kap. S. L. att för lättsinnigt förfarande mot borgenärer hvardera hållas 6 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. $^{7}/_{8}$ 95: ej ändring. *J. D.*: Ansvaret nedsattes för A. Eskolin till 4 m. och för H. Eskolin till 2 m. fängelse.

55. Besvär af A. Moilanen, som af *Huopajesi mfl. snrs Hr.* gm u. $^{28}/_{3}$ 95, med stöd af 2 och 10 §§ 15 kap. R. B., äfvensom brefvet $^{27}/_{5}$ 1801, icke godkännts sasom fullmäktig. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. $^{14}/_{9}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

56. G. Silwander mot R. Helander, ang. åtal mot klgdn för misshandel. *Huho mfl. snrs Hr.* u. $^{18}/_{1}$ 94: Klgdn dömdes med stöd af K. F. $^{26}/_{11}$ 66 att hållas 3 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. $^{22}/_{1}$ 95: Klgdn fälldes med hänsigt till stadgandet i 3 § af promulgationsförrordningen $^{19}/_{12}$ 89 samt i stöd af 7: 2 och 21: 12 S. L. att hållas 1 m. i fängelse. *J. D.*: ej ändring.

57. Häktade I. Marttaneus nadeansökan afstogs.

58. Besvär af J. Kontturi, ang. hans aläggande att utgifva särskild egendom. *Honants snrs Hr.* u. $^{27}/_{9}$ 94: Käromålet bifölls. *Wiborgs Hfr.*, dit K. vädljat, u. $^{30}/_{3}$ 95: Ks talan upptogs ej till pröfning sasom sentida. *J. D.*: ej ändring.

Den 24:de. 59. Kronolänsmannen A. Toikander mot S. Jyrkmanila, ang. ansvar för dödande af elg. *Nykyrka mfl. snrs Hr.* u. $^{13}/_{4}$ 94: J. sakfäldes. *Wiborgs Hfr.*, dit J. besv. sig. u. $^{30}/_{1}$ 95: Åtalet förkastades sasom ostyrkt. *J. D.*: ej ändring.

60. E. Ahtiainen mot kronolänsmannen B. Soldan, ang. åtal mot klgdn för olöflig brännvinsförsäljning m. m. *Impilaks mfl. snrs Hr.* u. $^{31}/_{3}$ 94: Klgdn fälldes, med stöd af 35 § 1 mom. och 48 § i K. F. $^{9}/_{6}$ 92, ang. försäljning af brännvin m. m., 18 § i K. F. $^{2}/_{4}$ 83, ang. försäljning m. m. af maldrycker samt 6 § 3 kap. M. B., att böta för första resan olöflig brännvinsförsäljning 100 mk och för det klgdn efter det åtalet anhängiggjorts fortsatt med nämnda förbrytelse jemväl 100 mk äfvensom

för 1:sta resan oloflig ölutskänkning 50 mk och för sabbatsbrott 19 mk 20 p. eller sammanlagt 269 mk 20 p. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{4}{2}$ 95: Emedan särskildt ansvar för begående af brott under sabbat enl. S. L. icke egde rum, samt Hfr. ansett att det förhöjda ansvar, hvartill klgdn gjort sig förfallen derigenom att den olofliga utskänkingen försiggått a sabbat, borde inbegripas i de klgdn ådömda böterna för oloflig utskänkning af sprit- och maltdrycker, befriades klgdn från de henne för sabbatsbrott ådömda böter; i öfrigt blef jeml. åberorade lagrum i K. F. $\frac{9}{6}$ 92 och 18 § i K. F. af samma dag ang. försäljning m. m. af maltdrycker vid Hrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

61. G. Johansson och hans hustru Wilhelmina Johansson mot kronolänsmannen P. Jäykkä, ang. ansvar för qvarstadsbrott. *Pemar mfl. snrs Hr.* u. $\frac{5}{3}$ 94: Med hänsigt till 3 § i promulgationsförordningen $\frac{19}{12}$ 89 och i stöd af 8: S U. B. dömdes klgdne att hvardera böta 76 mk 80 p. *Abo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{1}{3}$ 95: ej ändring. *J. D.*: G. Johansson dömdes jeml. 16: 17 S. L. att böta 75 mk; men enär ifrågakomna med qvarstad belagda gods stått under G. Johanssons förvaltning, fann K. Senaten åtalade brott, med afseende jemväl å öfriga härvid förrekommande omständigheter, icke böra Wilhelmina Johansson tillräknas, hvarföre hon frikändes från ansvar i saken.

Den 26:te. 62. Revisionsmålet J. Ukkonen, sökande, och G. Wuorio, svarande, ang. vexelfordran. *Gubernörens i Wiborgs län* u. $\frac{27}{4}$ 95: Svarandens fordringsanspråk godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit sökanden besv. sig, u. $\frac{9}{10}$ 95: ej ändring. *J. D.*: Saken förvisades såsom tvistig till vederbörande domstol.

63. Advokatfiskalsembetet i *Abo Hfr.*, mot häradshöfdingen A. Nystén, ang. åtal mot Nystén för det W. Johansdotter g:m oriktig bötesförvandling kommit att hållas i fängelse 4 dagar längre än vederbort. *Hfr.* dömdes g:m u. $\frac{1}{3}$ 95 Nystén att jeml. 1 mom. i 21 § 40 kap. S. L. böta 20 mk. *J. D.*, der Johansdotter besv. sig, lät vid Hrs u. förblifva.

64. G. och K. Narinens besv. öfver *Gubernörens i Wiborgs län* u. $\frac{4}{5}$ 95, ang. utmätningssklagan. *Wiborgs Hfr.* u. $\frac{4}{11}$ 95: ej ändring. *J. D.*: besvären ej pröfvade.

65. A. Oksanen mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. åtal mot klgdn för stöld samt oloflig försäljning af öl och rompunsch till förtäring å stället. *R:n i Abo* u. $\frac{12}{3}$ 95: Klgdn dömdes, med stöd af 1 och 8 §§ 28 kap. S. L. samt 18 § i K. F. $\frac{2}{4}$ 83, ang. försäljning och utskänkning af maltdrycker, sistsagde § sådan den lyder i K. F. $\frac{9}{6}$ 92, och 40 § i K. F. om näringarna af $\frac{31}{3}$ 79, att för 1:sta resan tjufnad hållas 6 m. i fängelse och

i 3 år utöfver tiden för frihetsstraffet vara förlustig medb. förtroende, samt att böta för oloflig ölförsäljning 40 mk och för olaga näring jemväl 40 mk eller således sammanlagdt 80 mk, hvilka böter dock, jemlikt 7: 5 S. L., borde med förenämnda fängelsestraff sammanläggas, i följd hvaraf klgdn skulle i ena bot hållas 6 m. 12 d. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. ¹²/₁₀95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 27:de. 66. Besvär af M. Ylihuoma mfl., ang. klander emot verkställd storskifteskomplettering. *Egod. R:n i Ylihärmä mfl. snr* u. ⁸/₉94: Anmärkningarna emot förrättningen lemnades utan afseende. *J. D.* lät bero.

67. Besvär af M. Mäenpää, ang. klander emot klyfnings-skifte. *Egod. R:n i Lappo s:n* u. ¹⁹/₁₂94: Klandertalan förkastades. *J. D.*: ej ändring.

68. Besvär af M. Asikainen mfl. öfver *Egod. R:ns i Rääkkylä s:n* u. ²⁴/₁₀94, rörande stridigheter vid hemmansklyfning, upptogos ej till pröfning.

69. Besvär af F. Böhle öfver *Egod. R:ns i Welmo s:n* u. ²³/₁₀94, ang. klander emot rågångsförrättning. *J. D.*: Som, enl. 71 § i landtmätereireglementet ¹⁵/₅48, endast sådana stridigheter om rågångar, hvilka under beredningen till skifte af lägenheters och samfälligheters egor uppkomna, tillhöra Egodelningsrätts upptagande och afdömande, fann K. Senaten det icke hafva tillkommit Egodelningsrätten att ingå i pröfning af ifrågakomma klandertalan, hvarföre ofvanberörda u. upphäfdes och klgdn hänvisades att, i fall han ville fullfölja sin ifrågavarande talan, i laga ordning utföra densamma vid vederbörande domstol.

70. Besvär af kommissionslandtmätaren E. Grönroos öfver *Egod. R:ns i Mörskom s:n* u. ¹⁶/₁94 i anledning af väckt klander emot af klgdn verkställd rågång. *J. D.*: Emedan klgdns rätt ej vore af saken beroende samt klgdn förty icke varit befogad att underkasta ofvanberörda u. nådig granskning, upptogos besvären ej till pröfning.

Den 28:de. 71. Häktade J. Förstén mot kronolänsmannen J. Paasikivi, ang. åtal mot klgdn för brandanstiften i svikligt syfte. *Asikkala sns Hrs* u. hemställdt *Åbo Hfr.*, som medelst u. ²³/₁₀95, med stöd af 1 § i K. F. ²⁰/₁68, ang. ansvar för antändande i svikligt syfte af egen egendom, jemförd med 2 § 36 kap. S. L. och 3 § i promulgationsförrordningen ¹⁹/₁₂89, dömd klgdn att hållas 3 år i tukthus och förklarade honom hafva förverkat rätt till utbekommande af brandstod. *J. D.*: ej ändring.

72. Besvär af stationsinspektorn F. Nyqvist, åtalad för försnillning af allmänna medel. *Wiborgs Hfr.* dömd klgdn gm u. ²/₃95 med stöd af 40: 7 S. L. att för försnillning af

penningar, som han för tjenstens skull emottagit och haft i sin värjo, varda afsatt från sin berörda tjenst och hållas 8 m. i tukthus, hvarhos klgdn förklarades ovärdig att nyttjas i landets tjenst under 5 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

73. J. Träsk mot J. Tomasdotter, ang. fordran. *R:n i Åbo* u. ²⁰/₁94: Träsk ålades betalningsskyldighet. *Åbo Hfr.*, dit Träsk vädjat, dom ²³/₂95: ej ändring. *J. D.*: Träsks ändringsansökan upptogs ej till pröfning.

74. J. Raatikainen mot kronolänsmannen J. Durchman, ang. bankruttbrott. *Viitasaari ens Hr.* dömdes klgdn, i stöd af 39: 2 S. L., att såsom oredlig gäldenär hållas 3 m. i fängelse äfvensom att gå förlustig cessionsförmån. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁹/₁₀95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

75. E. Hamrén mot stadsfiskalen N. Forelius, ang. åtal mot klgdn för försäljning af bränvin i parti åt person, som icke erhållit tillstånd att idka handel med sådan vara. *R:n i Kuopio* u. ¹⁴/₉94: Klgdn dömdes, i stöd af 35 § 6 mom. och 49 § af K. F. ⁹/₆92 ang. försäljning m. m. af bränvin samt 5: 2 S. L., att böta 300 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₁95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 30:de. **76.** A. Wasastjerna såsom syssloman i G. Törns konkurs mot Baltiska brandförsäkringsbolaget i Riga, ang. talan om utbekommande af brandstod. *R:n i Nikolaistad* u. ³¹/₃95: Bolaget ålades utgifva 1,260 mk. *Wasa Hfr.*, dit parterne ömsesides vädjat, dom ³⁰/₁₂95: Brandskadeersättningen nedsattes till 378 mk 41 p. *J. D.* (efter omröstning): Wasastjerna hade väl, under uppgift att konkursboet icke egde tillgångar motsvarande 500 daler eller 960 mk, sökt ändring i Hfrs förberörda dom på grund af 30: 6 R. B., såsom detta lagrum lyder i K. F. ²⁷/₄68; men emedan enligt den liquid, som W. med anledning af Hfrs uti protokollsutdrag ²¹/₁96 meddelade undervisning om hvad W. i afseende å det underdåniga ändringsökandet åläge att iakttaga, uppgjort öfver sagda konkursbos förvaltning, massans tillgångar, efter afdrag af omkostnaderna för förvaltningen och andra ur boet utgående utgifter, befunnos uppgå till 1,170 mk 70 p. samt W., i sin egenskap af syssloman uti nämnda bo, således ej vore berättigad att utan nedläggande af revisionsskilling under nådig granskning draga Hfrs dom, ville K. Senaten icke upptaga till pröfning hvad W. derstädes i underdånighet anført till vinnande af ändring i sagda dom.

77. Polisöfverkonstapeln G. Laivanen mot D. Yliäyrä, ang. ansvarsyrkande mot den senare för bristande renhållning. *Polis-*

kammaren i Tammerfors u. $30/3/95$: Yliäyrä sakfäldes jeml. 1 mom. 27 § i polisordningen för Tammerfors stad af $21/3/92$. *Guvernören i Tavastehus län* u. $19/10/95$: Yliäyrä frikändes. *J. D.* (efter omröstning): Som Yliäyrä under målets behandling hvarken styrkt eller ens anhållit om rådruum att styrka riktigheten af sitt påstående att ifrågakomna vattensamling å Yliäyräs andel af Ojagatan förorsakats af en å stället framspringande källäder, dömdes Yliäyrä, som oaktadt derom erhållen tillsägelse uraktlåtit att igenfylla ifrågavarande grop, att, med stöd af 22 § i åberopade polisordning, böta 20 mk.

78. Kronolänsmannen V. Huldén mot kronofogden A. Perander, såsom åklagare, och A. Poutanen, i egenskap af måls-egande, ang. åtal mot klgdn för olaga kroppsransakan å Poutanen, i sammanhang hvarmed klgdn påstått ansvar å Poutanen för förolämpning. *Ilmola sns Hr.* u. $1/4/94$: Klgdn dömdes jeml. 7 och 9 §§ i K. F. $26/11/66$ att för förolämpning böta 100 mk samt att utgifva bl. a. åt kronofogden Perander enl. 2 räkningar 145 mk 52 p., hvarhos Poutanen fäldes för det han inför Rätta med anledning af vittnet H:s berättelse yttrat att deraf framginge det klgdn varit dryckesrörd, enär han icke erinrade sig sina egna handlingar, att böta 75 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn och Poutanen besv. sig, u. $1/3/95$, fann klgdn förvunnen att hafva vid ifrågakomna tillfälle å H. gästgifveri, till följd af bristande uppmärksamhet vid utföningen af sin tjenst, utan laga skäl underkastat Poutanen visitation samt dömde förty och med hänsyn till de förhållanden, under hvilka sagda visitation egt rum, samt klgdns dervid fälda yttranden, med tillämpning af 14: 21 S. L., klgdn att böta 200 mk. Vidkommande åter åtalet mot Poutanen, har Hfr. väl ansett det vara utredt, att Poutanen vid Hrs sammanträde $8/4/92$ tillsport vittnet H. huruvida klgdn varit dryckesrörd vid det tillfälle, då Poutanen visiterats äfvensom derefter vid sammanträde $5/3/93$ om klgdn fält det yttrande Hr. i sitt u. tillräknat Poutanen såsom straffbart, men dessa yttranden icke vara af den beskaffenhet att ansvar för desamma kunde Poutanen ådömas, hvarföre Poutanen frikänts från ifrågavarande åtal. För öfrigt och då den ena af de utaf kronofogden Perander till Hr. inlemnade räkningarna vore oriktig i så måtto att Perander i densamma för resa med skjuts å en vägalängd af tillhopa 24 km tillgodoräknat sig ersättning efter 32 p. för km, ehuru sagda ersättning enligt gällande resereglemente bort beräknas efter 28 p. km, vardt den kronofogden Perander af Hr. tillagda godtgörelse nedsatt till 144 mk 56 p. *J. D.* (efter omröstning) klgdn och Poutanen vara förvunne, klgdn om hvad Hfr. i förestående måtto tillräknat honom samt Poutanen om sådan förolämpning Hr. i saken tagit denne till last, i an-

seende hvartill K. Senaten dömde klgdn, jeml. det af Hfr. åberopade lagrum, att böta 100 mk samt Poutanen, i stöd af 27: 3 S. L., att böta 30 mk, hvarjemte klgdn befriades från utgifvandet till kronofogden Perander af godtgörelse för hans uppvaktande vid Hr., enär slik godtgörelse ej tillkomme Perander, som å tjenstens vägnar ålegat ifrågavarande åtal utföra.

Den 31:sta. 79. L. Luokkanen mot kronolänsmannen H. Gutzén, ang. skogsåverkan. *Kuusamo sns Hr.* u. ¹⁹/₃94: Klgdn dömdes att böta 150 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁹/₁₂94: Jemlikt 33: 1 S. L. fälldes klgdn att böta 50 mk. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

80. M. Henriksson m. fl. mot t. f. kronolänsmannen A. Ekblom, ang. yrkande att klgdne, som allmänna samfärdseln till men inrättat grindar å allmän landsväg, måtte härför fällas till ansvar och vid vite åläggas undanskaffa grindarna. *Kisko m. fl. sns Hr.* u. ²⁷/₁₁93: Klgdne, som undgingo ansvar, ålades vid vite undanskaffa grindarna. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ⁸/₂95: ej annan ändring än att enär i gällande lag funnes ansvar utsatt för den, som å allmän landsväg lägger något, som för samfärdseln är hinderligt, Hrs yttrande beträffande det klgdne förelagda vitet af Hfr. undanröddes. *J. D.* (efter omröstning): Emedan klgdne visat att ifrågavarande grindar af ålder funnits och fått bibehållas äfven efter det omordade väg, som uppgifvits förut hafva varit byaväg, blifvit till allmän landsväg upplåten, fann K. Senaten klgdne icke kunna på grund af åklagarens mot dem i ofvanstående måtto utförda påståenden förbjudas att vidare begagna desamma; hvarför den i målet utförda talan i sakens närvarande skick förkastades.

81. Häktade J. Knuuttila mot kronolänsmannen M. Liljeqvist, ang. åtal mot klgdn för rån och mord. *Storkyro m. fl. sns Hrs* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som g:m u. ²²/₁₀95 med stöd af 7: 1, 21: 1 och 31: 1 S. L. dömde klgdn att för mord och rån hållas i tukthus under sin återstående lifstid samt för alltid vara förlustig medb. förtroende. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

82. J. Johanssons nådeansökning afslogs.

83. Bolaget Finlayson et Co mot stadsfiskalen Palander, ang. yrkande om bolagets åläggande att undanskaffa obehörigen inrättad vattenledning m. m. *R:n i Tammerfors* u. ¹⁹/₆94: Bolaget ålades försätta olagliga förändringar i Tammerfors ström i behörigt skick. *Åbo Hfr.*, dit bolaget besv. sig, u. ²²/₁95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

April.

Den 1:sta. 1. E. Korkeakoski mot Lisa Kuivinen samt fattigvårdsstyrelsen i K. socken, ang. yrkande om åläggande för klgdn ej mindre att utgifva bidrag till underhållet af ett klgdns och Kuivinsens oäkta barn, som stannat fattigvården till last, än att ersätta fattigvården för dittills hafda kostnader. *Kauhava sns Hr.* u. ³⁰/₁₁93: Käromålet gillades. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁸/₃95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

2. H. Klemelä samt hans söner K. och S. Klemelä mot arrendatorn af Åvik egendom A. Haggren, ang. ansvars- och ersättningstalan emot klgdne för det de idkat oloflig skogs-afverkning å R. mosse, hvar till besittningsrätten g:m öfverenskommelse af år 1830 blifvit af K. bymän öfverlåten till egaren af Åvik egendom. *Somero sns Hr.*, der klgdne invände att de icke haft kännedom om nämnda öfverenskommelse, förkastade Haggrens talan såsom foglös. *Åbo Hfr.*, dit Haggren besv. sig, u. ²⁵/₂95: Klgdne sakfäldes jeml. 2 mom. 1 § 33 kap. S. L. och ålades att i ersättning utgifva 37 mk 50 p. *J. D.*: Emedan klgdne på af dem anförd grund kunnat tro sig berättigade till omförmälda skogshygge, befriades de från dem i målet ådömdt ansvar, hvaremot klgdne, som å ifrågavarande mosse afverkat ett antal träd, af hvilka erhållits åtminstone ⁷/₂ kubik meter ved, ålades i godtgörelse härför utbetala 18 mk 75 p.

3. Besvär af E. Weber och L. Cajander öfver *Wiborgs Hfrs* u. ⁸/₂95 i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: ej ändring.

4. V. Åkerblom mot kronolänsmannen A. Snellman, ang. åtal mot klgdn för öfverträdelse af stadgandena ang. flottning af skogsalster. *Muhos sns Hr.* u. ²⁵/₉94: Klgdn fäldes, jeml. 4 § 1 mom. och 6 § 2 mom. i den af Ekonomiedepartementet i K. Senaten ²²/₆85 fastställda ordningsstadga för flottning af skogsalster i Uleå elf samt 11 § 2 mom. af K. F. ²⁴/₃73 ang. flottning af skogsalster, att böta 200 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹²/₃95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 9:de. 5. Fänriken A. Lampinen mot skarpskytten G. Tamminen, ang. ansvarsyrkande mot den senare för brott mot krigslydnaden och bristande aktning emot förman. *Wiborgs bataljons Riksrätt* dömdo g:m u. ²³/₁₂95 T. att, jeml. 93 och 104 §§ i Militärstrafflagen, för förstnämnda brott undergå 2 m. fängelse och för missaktning mot förman hållas 15 dygn i enkel arrest eller i ena bot 2 m. 10 d. i fängelse. *Öfverkrigsdom-*

stolen, dit T. besv. sig. u. $\frac{3}{2}$ /96: T. fälades för brottet emot krigslydnaden till 8 dygns skärpt arrest, i öfrigt ej ändring; och skulle T. sálunda i ena bot hållas 11 dygn i skärpt arrest. *J. D.* lät bero.

6. A. Immonen mot hans broder M. Immonen, ang. yrkande om den förres förpligtelse att till skifte upplåta särskilda boet efter parternes aflidne fader tillhörande medel, dem A. Immonen omhändertagit. *Jorois sns Hr.* u. $\frac{19}{4}$ /94: Käromålet bifölls. *Wiborgs Hfr.*, dit A. Immonen väddat, dom $\frac{30}{3}$ /95: ej ändring. *J. D.*: Målet återförvisades, på anhållan af A. Immonen, till Hr. för framställande af erbjuden bevisning.

7. O. Kivin mot stadsfogden K. Linden, ang. klagan öfver olaga utmätning. *R:n i Björneborg* u. $\frac{20}{4}$ /94: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klagn besv. sig, u. $\frac{29}{7}$ /95: besvären prövades ej. *J. D.*: ej ändring.

Den 10:de. **8.** K. Gröndahls nådcansökan bifölls jeml. Pardonspakatet $\frac{26}{11}$ /94.

9. F. Stormbom mot sysslomännen i Jämsänkoski bolags konkurs, ang. ansvars- och ersättningsyrkanden mot klagn för det denne, som i egenskap af speditör erhållit i uppdrag af sysslomännen att utlösa och förtulla ett parti bly för bolagets räkning, vid uppgörande af afräkning öfver expeditionen egenmäktigt godtskrifvit sig ett påstådt tillgodohafvande hos konkursmassan samt innehållit blyet såsom pant för nämnda fordran. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{19}{10}$ /94: Klagn dömdes jeml. 16: 14 S. L. att för slik sjelfpantning böta 200 mk samt ålades utgifva ersättning. *Åbo Hfr.*, dit klagn besv. sig, u. $\frac{10}{4}$ /95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 11:te. **10.** J. Kalliomäki mot G. Peltomaa, ang. yrkande af den senare om häfvande af ett parterne emellan ingånget hästbyte, på den grund att den P. vid bytet tillfallna hästen, som klagn försäkrat vara felfri, befunnits vara ilsken och behäftad med särskilda andra olater. *R:n i Tammerfors*, u. $\frac{3}{3}$ /94, dömde jeml. 1: 4 H. B. bytesaftalet att återgå samt ålade klagn återbära den vid bytet erhållna mellangiften samt åt P. återställa dennes häst eller dess värde 100 mk. *Åbo Hfr.*, dit klagn besv. sig, u. $\frac{22}{3}$ /95: Jemte det klagns i besvärsskriften gjorda anmärkning att, enär P. först $\frac{23}{12}$ /93 och således icke inom den uti sista mom. af 1: 4 H. B. stadgade frestetid af 3 dygn för klagn uppgifvit sig vilja rygga ifrågakomna hästbyte, berörda aftal vore bestående, lemnades utan afseende med anledning af den utredning P. vid R:n framställt beträffande den honom vid bytet tillfallna hästen, har Hfr. funnit klagn icke hafva anført skäl till annan ändring i R:ns u., än att P. tilldömts

förenämnda mellangift och häst eller dess värde mot det att klgdn erhöles den P. vid bytet tillfallna hästen. *J. D.*: ej ändring.

11. F. Åkerroos mot makarna M. och S. Mattsson, ang. åtal mot de senare för det desse efter en parterne emellan försiggången handel med svinkött beskyld klgdn för bedrägligt förfarande. Sedan makarna Mattsson, som medgifvit riktigheten af klagomålet, men anhållit att få leda i bevis att klgdn vid handeln förfarit svikligt deri att han vid tillfället såsom vanligt svinkött till för sådant gängse pris sålt köttet efter fargalt, tillåtit här om utföra talan mot klgdn, har K. Senaten, under hvars pröfning nästasagda mål af klgdn slutligen dragits, g:m u. $\frac{1}{3}$ /94 förkastat berörda talan emedan M. Mattsson, innan han till klgdn erlagt det betingade priset för svinköttet, egt kännedom om det sammas beskaffenhet. Härå har R:n i Åbo g:m u. $\frac{9}{6}$ /94 yttrat sig i ärekränkningmålet att alldenstund makarna Mattsson vid ifrågakomna tillfälle beskyld klgdn att hafva bedragit makarna M., men icke gittat styrka riktigheten af gjordt tillmål, förden skull dömdes makarna M. att jeml. 2 och 5 §§ 27 kap. S. L. hvardera böta 60 mk. Åbo Hfr. fann i u. $\frac{3}{4}$ /95 makarna M. väl vara öfvertygade om hvad dem af R:n tillräknats; men emedan de, på sätt af domstolarnas u. i förenämnda rättegång ang. svek vid handel framginge, styrkt att klgdn vid uppgifna tillfälle för godt svinkött sålt köttet efter galtvin; ty och då klgdn sålunda ej tillvitats annat än sant varit, förkastades klgdns talan. *J. D.*: ej ändring.

12, 13. J. Timoteussons och J. Arpis nådeansökningar biföllos jeml. Pardonsplakatet $\frac{26}{11}$ /94.

14. Besvär af skarpskytten E. Lehtonen uti ett från *Krigsrätten* vid *Wiborgs bataljon* till *Öfverkrigsdomstolen* inkommet mål, hvari klgdn, på åtalan af fänriken A. Lampinen, af sistnämnda domstol g:m u. $\frac{3}{2}$ /96 sakfäls för fylleri mfl. brott. *J. D.*: ej ändring.

15. I. Seppäläs nådeansökan biföllos jeml. Pardonsplakatet $\frac{26}{11}$ /94.

16. D. Saastamoinen mfl. mot A. Saurén och A. Keinänen, ang. ansvarsyrkande mot Saurén för förfalskning m. m. R:n i *Kuopio* u. $\frac{20}{7}$ /94: Klagomålet mot Saurén lemnades, såsom sentida väckt, utan afseende; klgdnes talan mot Keinänen, hvilken talan redan förut varit föremål för domstols pröfning, upptogs ej till pröfning och klgdn D. Saastamoinen sakfäldes för dombrott i stöd af 29: 1, rätteligen 28: 1 R. B. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{20}{4}$ /95: ej ändring i förenämnda delar af målet; i öfrigt återförvisades saken till R:n. *J. D.*, hvarest klgdne anhållit om sådan ändring att målet blefve återförvisadt

jemväl beträffande klgdnes yrkanden mot A. Keinänen äfvensom att, derest ett Rns u. ¹³/₄94 kunde anses utgöra hinder för slik återförvisning, klgdne måtte beviljas resning i sagda u., lät vid Hfrs u. förblifva och afslog resningsansökningen.

Den 13:de. 17. H. Neuvonen mot E. Tervonen, ang. yrkande af den senare om åläggande för klgdn att utgifva priset för en oxe, som T. öfverlemnadt på foder åt en person S. och klgdn egenmäktigt bortfört och tillegnat sig. *Parikkala sns Hr.* u. ¹⁶/₄94: Klagomålet godkändes och expenserna qvittades parterne emellan. *Wiborgs Hfr.*, dit T. besv. sig, lät i öfrigt bero, utom att T. tillerkändes rättgångskostnadsersättning. *J. D.*: ej ändring.

18. J. Lahtis nådeansökan afslogs.

19. A. Ahl mot stadsfiskalen A. Hagman, ang. åtal mot klgdn för grof misshandel å H. Wiitamäki. *Rns* i *Jakobstad* u. hemställdt *Wasa Hfr.*, som g:m u. ¹¹/₁₀95 med stöd af 5 och 13 §§ 21 kap. S. L. dömde klgdn att hållas 1 år i fängelse. *J. D.* lät bero.

Den 14:de. 20. E. Wiik mot H. Kinnunen, ang. ocker. *Karstula sns Hr.* u. ²²/₉94: Klgdn dömdes jeml. 9: 6 H. B., 38: 10 S. L. äfvensom 3 § i promulgationsförrordningen ¹⁹/₁₂89 att för ocker böta 50 mk samt ålades återbära g:m ockret förvärfvad ränta 4 mk 58 p. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁶/₃95: ej ändring. *J. D.* fann väl utredt vara att klgdn, vid uppgörande af likvid med Kinnunen ang. ifrågakomma försträckning, af denne, utöfver den ränta af 10 för hundra om året, han betingat sig af K. och hvilken ränta, räknadt från förskrifningsdagen ²⁸/₁93 till betalningsdagen den 20 påföljande November, uppgått till 40 m. 68 p., uppburit 3 mk 32 p.; men emedan sådant icke visats hafva skett afsigtligen eller med begagnande af trångmål, oförstånd eller lättsinne hos K., utan sannolikare berott uppå misräkning, som först senare upptäckts, befriades klgdn från ansvar jemte det klgdn ålades att till K. återbära sistberörda belopp.

21. - J. Nygård mot A. Lindell, ang. åtal mot klgdn för ärekränkning. *Lempälä mfl. snrs Hr.* u. ²⁵/₉94: Klgdn, som vid uppgifvet tillfälle yttrat, att L. stulit en häst utan att klgdn gittat sådant styrka, dömdes till ansvar för smädelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁹/₉95: Utredt att klgdn vid ifrågakomma tillfälle samtalsvis fält yttranden, hvilka åsyftade att L. begått ifrågavarande tjufnad; hvarföre Hfr. jeml. 3 § i promulgationsförrordningen ¹⁹/₁₂89 och 27: 3 S. L. dömde klgdn att för förölämpning böta 40 mk. *J. D.*: ej ändring.

22. Besvär af arrendatorn af S. boställe K. Helander i mål, hvori allmän åklagare, efter angivelse af klgdn, utfört ansvars-

och ersättningstalan mot boställets torpare K. Kaita för olaga skogsafverkning. *Keuru sns Hr.* u. $\frac{6}{9}$ 94: Emedan Kaita till öfverklagade hygge utverkat sig vederbörande boställsinspektörs samtycke samt afverkningen således icke skett i brottslig afsigt, förkastades åtalet, hvarhos klgdn ålades utbetala expenser att Kaita m. m. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{21}{5}$ 95: Alldenstund K. från S. boställes och derunder lydande Kaita torps gemensamma hagmark afverkat och till sin nytta använt ifrågavarande 52 tallträd, efter det K. härtill anhållit om tillstånd hos vederbörande boställsinspektör samt jemväl utverkat sig dennes samtycke; fördenskull och då lagligheten och befoغنheten af boställsinspektörens nyssnämnda å tjenstens vägnar meddelade begifvande icke kunnat af K. bedömas, eller det ens ålegat K. att härom ingå i pröfning, samt det vid sådant förhållande kunde hvarken tillräknas K. något brottsligt förfarande eller honom åhvälfvas skyldighet att ersätta omordade, af honom använda träd, blef vid Hrs u. beroende. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att, enär det ålegat klgdn som arrendator att om ifrågavarande skogshygge göra anmälan samt det i målet sedermera af allmän åklagare väckta åtal anstälts efter företagen polisundersökning och på grund af hvad dervid inlupit, klgdn befriades från utgifvandet af honom åhvälfda ersättningar.

Den 15:de. 23. A. Siiskonen mfl. mot W. Ruth, ang. åtal mot klgdne för olofligt beträdande af R:s brädgård. *Kymmene mfl. sns Hr.*, u. $\frac{3}{10}$ 94: Klgdne fälles enhvar till det af Guvernören i Wiborgs län $\frac{8}{6}$ 85 utsatta vite 20 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{11}{3}$ 95: ej ändring. *J. D.*: Klgdne, hvilka det stannade till last att hafva beträdt omförmälda brädgård utan att visa sig hafva varit dertill behörige eller af förefallna omständigheter tvungne, hade icke anfört skäl till ändring i Hrs u, hvarvid förty fick bero.

24. Besvär af S. Kandelin, ang. åtal mot klgdn för olofligt beträdande af W. Ruths brädgård. *Kymmene mfl. sns Hr.* u. $\frac{3}{10}$ 94, *Wiborgs Hfr.*, u. $\frac{28}{3}$ 95 och *J. D.*: Se föregående mål.

25. M. Westerdahl mot kronolänsmannen K. Rehell, ang. åtal mot klgdn för det denne, sedan han i November månad 92 bergat 36 st. dels å vattnet flytande dels till land drifna furuplankor, uraktlåtit att inom den i 168 § af sjölagen stadgade tid härom anmäla samt efter att hafva bortagit särskilda märken å plankorna bortfört dem för att föryttras. *Nerpes mfl. sns Hr.* u. $\frac{24}{10}$ 94: Emedan brott af slik beskaffenhet enligt 42: 5 M. B. vore att anses såsom nidingstöld och S. L., jemlikt hvilken sagda förbrytelse betraktades som försmällning, således vore mildare, dömdes klgdn, med stöd af 2 mom. 2 § 29 kap.

S. L. att hållas 3 m. i fängelse; hvarhos och jemte det klgdn, enligt 168 § i sjölagen, förklarades sin bergarelön förlustig och plankorna borde tillfalla kronan, i händelse egare till desamma icke anmälte sig inom laga tid, sedan ang. bergningen kungjorts i den ordning 169 § i sjölagen föreskrifver, klgdn ålades utgifva särskilda ersättningar. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁵/₃95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Då ifrågavarande förseelse blifvit begången innan tillämpningen af S. L. vidtog, dömdes klgdn att, jeml. 48: 5 M. B., böta de bergade och förlegade plankornas dubbla värde med 108 mk; i öfrigt ej ändring.

26. Besvär af L. och H. Schnitt samt J. Lindholm i mål, hvari ansvar yrkats *dels* af R. och G. Lundman å de tvenne förstnämnda för olaga häktning, *dels* af åklagare efter angivelse af klgdne emot R. och G. Lundman för misshandel. *Lundo mfl. sars Hr.* u. ¹³/₁₀94: Utredt ej mindre att L. Schnitt söndagen den 29 April 94, hvilken dag S. L. redan varit i gällande kraft, å L. fabrik, i egenskap af fabriken disponent, med tillhjälp af H. Schnitt, utan laga skäl, dock ej af argt uppsåt, med förment rätt gripit R. och G. Lundman, samt med dem förfarit, som om laga häktning är stadgad, än ock att R. och G. Lundman derförinnan å samma ställe, sedan Lindholm g:m kränkning retat G. Lundman, uppsåtligt misshandlat Lindholm, dock så att endast ringa skada deraf uppstått; i anseende hvar till Hr., med stöd af 25: 10, 41: 8, 5: 3, 3: 2 och 21: 12 S. L. samt med fästadt afseende å L. och H. Schnitts förmögenhetsvilkor, dömt desse samt R. och G. Lundman att böta L. Schnitt för olaga häktning 500 mark, H. Schnitt för medhjälp till sagda brott 300 mk samt R. och G. Lundman, hvardera, 75 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ²⁸/₅95: G. och R. Lundman dömdes att för hvad dem i anförd mätto tillräknats, jeml. 21: 12 och 41: 8 S. L., hvardera böta 125 mk., i öfrigt ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Jeml. af Hr. åberopade lagrum och 3 § i promulgationsförrordningen ¹⁹/₁₂89 dömdes L. Schnitt att böta 300 mk och H. Schnitt att böta 200; för öfrigt ingen ändring i Hfrs u.

Den 16-de. 27. Besvär af öfverförstmästaren O. Timgren öfver *Wiborgs Hfrs* u. ²⁶/₂95 i ett mål ang. åtal mot kommissionslandmätaren E. Rosberg för försummelse i tjensten, hvilket åtal af Hfr. förkastats. *J. D.* (efter omröstning): Emedan T. hvarken vore att anses såsom målsegande i saken eller visat befogenhet att deri föra åklagaretan, upptogos besvären ej till pröfning.

28. Häktade K. Wahlsten mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. åtal mot klgdn för olofligt tillgrepp af 6 garnhärfvor. *R.n*

i Åbo u. 7/196: Klgdn sakfäldes för 2:dra resan tjufnad. Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. 6/396, fann laga utredning icke förekomma derom att klgdn varit i merberörda tjufnad delaktig, men klgdn deremot vara öfvertygad om att hafva innehaft och sålt en af ifrågakomma garnhärfor med vetskap om att densamma varit stulen; i anseende hvartill Hfr., jeml. 32: 2 S. L., dömde klgdn, som förut undergått straff för 1:sta resan stöld, att såsom för återfall i döljande af tjufgods hållas 6 m. i fängelse. *J. D.*: ej ändring.

29. C. Stoltzenbergs nådeansökan bifölls på grund af Pardonsplakatet 26/1194.

Den 17:de. 30. D. Laamo mot kronolänsmannen B. Broms, ang. åtal mot klgdn m. fl. för det desse, sedan de jemte särskilda andra personer efter förutfattadt uppsåt att åstadkomma slagsmål, objudna infunnit sig vid en lysningsfest hos J. Turkki, groft misshandlat Turkki samt förstört särskild egendom i dennes hem. *Mäntyharju sns Hrs.* u. hemstaldt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. 10/495 fann klgdn m. fl. öfvertygade att hafva begått åtalade fridsbrott äfvensom tagit del i den misshandel, som vid ifrågavarande tillfälle föröfvats emot Turkki; i anseende hvartill och då det icke kunnat utredas, hvem som dervid tillfogat T. de slag, hvilka, enligt hvad ådagalagdt blifvit, haft till påföljd, att T. ej mindre lifsfarligt insjuknat än äfven åtminstone tillsvidare, enligt läkares intygan, komme att lida men till sin helse, Hfr., jemte meddeladt yttrande om klgdns medbrottslingars ansvar i saken, pröfvat rättvist i stöd af 24: 1, jemförd med 35: 3, äfvensom 21: 9 S. L., döma klgdn att för fridsbrottet hållas 1 år i fängelse och för misshandeln å T. undergå tukthusstraff i 1 år 6 m., eller att, enligt gällande grunder för sammanläggning och förvandling af straff, i ena bot hållas 2 år i tukthus; hvarjemte de tilltalade ålades ej mindre godtgörelse för den skada å T:s egendom, som g:m förenämnda våldsbragd åstadkommits, de lidanden och umbäranden T:s husfolk derigenom fått vidkännas och det men och de utgifter T. åsamkats i följd af den å honom föröfvade misshandeln, än ock, i betraktande af att T. efter sagda misshandel ännu ej till fullo återvunnit sin helse, årligen från 13/195 och intill dess derom möjligen anorlunda förordnades till T. vid hvarje års utgång i ersättning för nedsatt arbetsförmåga utbetala 72 mk. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

31. J. Ruoppaanmäki mot t. f. kronolänsmannen F. Lindstedt, ang. åtal mot klgdn för användande af förbjudet fiskredskap. *Petäjävesi m. fl. snrs Hr.* u. 10/1094: Klgdn fäldes, med stöd af 11 och 37 §§ i Fiskeristadgan 4/1265, att böta 40 mk.

Wasa Hfr., dit klgn besv. sig, u. $^{12}/_{3}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

32. A. Koponen mot E. Sopenen, ang. ansvars- och ersättningsyrkanden af klgn för det S. låtit bortföra af klgn inbergad höafkomst å L. äng. I en tidigare rättegång hade S. utfört talan om ansvar å klgn för det han afbergat gräsväxten å L. äng, som underlydde S:s egande J. rusthåll. Sedan klgn häremot invändt att han innan S. å konkursauktion tillhandlat sig J. rusthåll af förre egaren g:m köpebref $^{1}/_{5}88$ tillhandlat sig L. jordområde, har *Rantasalmi sns Hr.* g:m u. $^{24}/_{10}89$, som fått vinna laga kraft, förklarat, att ehuru väl klgn, då S. vore att anses såsom rusthållets egare, icke varit berättigad att utan tillstånd af S. i grund af sagda köpebref inberga förenämnda höväxt, borde klgn dock, emedan han med stöd af samma köpebref kunnat taga sig anledning till omförmälda förfarande, undgå ansvar; hvarhos och emedan utredning saknades derom huruvida ifrågavarande höafkomst eller någon del deraf ännu vore i behåll, Hr. förkastat S:s yrkande att klgn skulle förklaras hafva förverkat den afbergade höväxten. Ut i nu förevarande mål har Hr. g:m u. $^{20}/_{2}94$ utlåtit sig och, emedan klgn g:m berörda u. $^{24}/_{10}89$ förklarats ej hafva varit berättigad att i grund af köpebrefvet $^{1}/_{5}88$ inberga ifrågavarande höväxt samt sagda köpeafhandling icke heller kunde anses sedermera hafva begrundat rätt för klgn att erhålla ersättning för samma höväxt, förkastat klgns yrkanden. *Wiborgs Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. $^{28}/_{3}95$: Enär Hrs uti dess u. af $^{24}/_{10}89$ meddelade yttrande måste anses innefatta ett bestämmande derom att ifrågakomna parti hö, derest detsamma funnts i behåll, bort tillfalla S., hade klgn ej apfört skäl till ändring i Hrs u. $^{20}/_{2}94$. *J. D.* lät bero.

33. P. Rönkkö mot A. Kämäräinen ang. ansvars- och ersättningstalan mot den senare för det han $^{1}/_{11}93$ egenmäktigt bortfört särskilda kreatur, dem klgn tidigare försålt till K. med vilkor, bl. a., att klgn intill sagde dag finge förfoga öfver desamma. *Kiuruvesi sns Hr.* u. $^{7}/_{4}94$: K. sakfäldes enligt 1: 4 U. B. samt ålades återföra kreaturen till klgn och utgifva ersättning för afsaknaden af desamma. *Wiborgs Hfr.*, dit. K. besv. sig, u. $^{18}/_{3}95$: Enär ifrågavarande kreatur skolat åt K. öfverlemnats $^{1}/_{11}93$, frikallades K. från skyldigheten att återlemba djuren samt utgifva ersättning för afkomsten af desamma; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

34. B. Östergård mot R. Nystuga, ang. den senares åläggande att afljälpa bristfälligheter i en rågård emellan parternes hemman. *Nagu m. fl. snrs Hr.* u. $^{7}/_{3}94$: Utredt att egarene af Nystuga hemman under en längre följd af år och äfven vid den

tid, då lägenhetsinnehafvarene i Nagu socken å allmän kommunalstämma $7/575$ öfverenskommit att bibehålla den gamla råhågnadsindelningen och skyldigheten, lika med egaren af Östergård hemman till hälften gärdat ifrågavarande rågård: i anseende hvartill och då N., som i egenskap af innehafvare af Nystuga hemman således varit skyldig att bygga och vidmakthålla sin andel af sagda rågård ända till dess han visat sig vara g:m laga kraft vunnen dom eller öfverenskommelse frikallad från slik skyldighet, sådant oaktadt låtit sin andel i rågården helt och hållet ligga ned, samt, ehuru tillsagd att bygga densamma, sådant uraktlåtit, Hr. med stöd af 19 § i K. F. $19/1264$, ang. ego-fred, icke allenast dömde N. att för visad tredska att fullgöra sin stängselskyldighet böta 15 mk, utan ock ålade honom att vid det äfventyr sagda § stadgade upprätta omordade hägnad inom utsatt tid; N. dock obetaget att särskildt i tvisteväg söka sig fri från sin häfdvunna skyldighet att framdeles upprätta och underhålla sagda hägnad, om han funne sig till slik talan befogad. *Abo Hfr.*, dit N. besv. sig, u. $17/595$, fann klgrn icke hafva styrkt, att egaren af Nystuga hemman vare sig enligt förordningen $9/21802$, som enligt ofvan omsförmälda kommunalstämmobeslut beträffande hägnadsskyldigheten ännu vore gällande inom Nagu kommun, eller på grund af någon emellan egarene till Östergård eller Nystuga hemman ingången öfverenskommelse, varit pliktig att uppehålla hägnad å nu ifrågavarande råled, hvarföre och då den omständigheten, att N. å sagda plats uppfört den derstädes nu befintliga förfallna hägnaden. ej kunde grundlägga slik skyldighet för honom i framtiden, samt någon försumlighet i hans stängselskyldighet således ej stannade N. till last, Hfr. befriade N. från ansvar; klgrn likväl öppet lemnadt att i tvisteväg söka N:s förpligtande att jemte sig uppföra och underhålla hägnad å råleden emellan parternas lägenheter, derest han ansåge sig till dylik talan befogad. *J. D.* deremot gillade Hrs u., såvidt N. derigenom förklarats skyldig att bygga och vidmakthålla Nystuga hemmans andel af nu ifrågavarande råhågnad; N. likväl obetaget att särskildt i tvisteväg söka befrielse från skyldigheten att framdeles deltaga i underhållet af omordade hägnad, om han funne sig till slik talan befogad. I öfrigt eller såvidt N. befriats från ansvar, blef vid Hrs u. beroende.

Den 18:de. 35. A. Forsström mot G. Lönn, ang., såvidt målet fullföljts, ansvarsyrkande mot klgrn för årekränkning. *Esbo sns Hr.* u. $11/1293$: Klgrn dömdes, med stöd af 7 och 9 §§ i K. F. $26/1166$, att böta 150 mk. *Abo Hfr.*, dit klgrn besv. sig, u. $29/395$: Jemlikt 3 § i promulgationsförordningen $19/1289$ och 27: 3 S. L., dömdes klgrn att plikta 50 mk. *J. D.* lät bero.

36. A. Silfverberg mot F. Bäckström, ang. förbrytelse mot legohjonsstadgan m. m. *Karis m. fl. snrs Hr.* u. ¹²/₁₁94: Klgdns talan förkastades och B. tillerkändes expenser. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₃95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

37. Besvär af P. Hämäläinen och hans hustru A. Laitinen. *Suonenjoki snrs Hr.* u. ²⁴/₁₁94: Utredt att L. våren 93 med H:s vetenskap i sitt hemvist olofligen sålt bränvin, samt att H. ²²/₆93 å allmänna landsvägen öfverkommit vid forsling af bränvin till större belopp än H. lagligen varit berättigad att på en gång hos sig innehafva; i anseende hvartill Hr., i stöd af 35, 46 och 47 §§ i K. F. ⁹/₆92, ang. bl. a. bränvinsförsäljning, dömdes H., som tidigare utstått ansvar för 2:dra resan oloflig bränvinsförsäljning, att för 3:dje resan enahanda brott hållas 6 m. i fängelse och för innehafvandet af olagligt belopp bränvin böta 10 mk, hvilka böter likväl, jeml. 7 kap. S. L., borde vid sammanläggning med omförmälda fängelsestraff nedsättas till 7 mk., motsvarande 4 d. fängelse, och H. sålunda i ena bot umgälla sin brottslighet med 6-m. 4 d. fängelse, hvarjemte L. dömdes att för 1:sta resan oloflig bränvinsförsäljning böta 75 mk; och ålades klgdne dessutom gemensamt utgifva försäljningsafgift m. m. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ⁹/₄95: ej annan ändring än att, när de H. ådömda böterna vid sammanläggning med det honom ovilkorligen ådömda fängelsestraffet, jeml. 7: 5 S. L., borde öfvergå till 3 d. fängelse, H. för den honom tillräknade brottsligheten skulle i ena bot hållas i fängelse 6 m. 3 d. *J. D.*: ej ändring.

38. Besvär af A. Kihlman och J. Svanljung, i egenskap af aflidne F. Everth's testamentsexecutorer, rörande en af E. i lifstiden anhängiggjord och af klgdne fullföljd ansökan om fastställelse af inteckning i J. säteri, som medan ansökningen varit anhängig öfvergått i A. och J. Laurells ego g:m inköp å executiv auktion. *Helsinge snrs Hr.*, hvarest A. och J. Laurell på sistnämnd grund och då auktionsskillingen redan erlagts motsagt ansökningen, fastställde g:m u. ¹/₄95 den begärda inteckningen jeml. 16 § uti inteckningsförordningen ⁹/₁₁68. *Åbo Hfr.*, dit A. och J. Laurell besv. sig, u. ¹³/₁₁95: Alldenstund J. säteri af besvärändene inköpts å executiv auktion samt E:s sterbhus ifrågakomna fordran blifvit ur auktionsskillingen till fulla gulden: fördenskull och då vid sådant förhållande någon inteckningssäkerhet för sagda medel ej heller vidare vore erforderlig, pröfvade Hfr. rättvist i stöd af 10 § i sagda förordning förkasta klgdnes ansökan. *J. D.*: ej ändring.

Den 20:de. **39.** J. Anjalin mot kronolänsmannen G. Lindbom, ang. tidelag. *Uskeala m. fl. snrs Hr.* u. ³¹/₈95: Klgdn

dömdes i stöd af 20: 12 och 3: 2 S. L. att hållas 8 m. i fängelse. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $^{31}/_{12}95$: ej ändring. *J. D.* nedsatte straffet till 6 m. fängelse.

Den 21:sta. 40. Tjänstledighetsansökan.

41. F. Mökkönen mot E. Roisko, ang. yrkande af M. att utfå priset för ett parti smör, som föreståndaren för R:s handelsbod J. Salo reqvirerat. *Wiborgs sns Hr.* u. $^{4}/_{10}94$: Alldenstund smöret emottagits i sagda handel och derstädes försålts samt R. ej framställt anmärkning rörande det för smöret åskade pris, gillades M:s talan. *Wiborgs Hfr.*, dit R. väldjat, dom $^{11}/_{3}95$: Enär M. ej ens gittat påstå, att Salo varit berättigad att reqvirera smöret för R:s räkning än mindre visa att R. tagit någon befattniing dermed, förkastades M:s talan. *J. D.* (efter omröstning): Målet återförvisades på anhållan af M.

42. Besvär af kronolänsmannen A. Hägglund och A. Laurila i mål, hvori T. och K. Wuorio åtalats för mordbrand. *Kauhava sns Hrs* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som i u. $^{30}/_{9}95$ förklarade de åtalade för bristande bevisning ej kunna åt saken fällas. *J. D.*: Jemte det, med afseende å hvad under ransakningen inlupit om förhållandet mellan i målet afhörda vittnet J. Saarikangas och T. Wuorio, fullt vitsord icke kunde skänkas åt S:s vittnesmål, hade klgdne ej anfört skäl till ändring i Hfrs u., såvidt derom nu är fråga, vid hvilket alltså komme att bero.

Den 22:dra. 43. T. Timoteussons nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet $^{26}/_{11}94$. •

44. Besvär af P. Kejonen i mål, hvori J. Snicker anfört att klgdn vid utsökning hos denne af en skuldsedel å 4,000 mk i be-
dräglig afsigt använt af S. $^{9}/_{1}83$ utfärdadt qvitto å 1,950 mk såsom bevis om en särskild afbetalning oaktadt detta qvitto, klgdn vederligen, gält den å skuldsedeln $^{8}/_{3}84$ antecknade afbetalningen af 1,711 mk 40 p., till hvilket belopp nämnda afbetalning vid parterne emellan sedermera verkställd liqvid beräknats. Med anledning häraf och då domstolen i berörda utsökningsmål g:m u. $^{9}/_{11}86$ förordnat att å skuldsedelns innehåll borde afräknas, bl. a., såväl 1,711 mk 40 p., som äfven 1,950 mk, yrkade S: klgdns åläggande att med nästsagda belopp godtgöra S. härigenom tillskyndad skada. *Nurmes m. fl. sns Hr* $^{17}/_{3}94$: S:s talan gillades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $^{21}/_{2}95$, fann, lika med Hr., det vara ådagalagd, att den å merberörda skuldsedel $^{8}/_{3}84$ gjorda anteckningen om betalning af 1,711 mk 40 p. afsett samma afbetalning som det tidigare meddelade särskilda qvitto å 1,950 mk, samt att nästsagda penningebelopp af Hr tagits i beräkning såsom afbetalning å förskrifningens innehåll, då Hr g:m u. $^{9}/_{11}86$ fastställt densaminas oguldna innehåll till 1,880 mk, men utred-

ning däremot icke vara förestäld om att en del af beloppet 1,950 mk, enligt aftal emellan parterne, icke skulle afräknas å skuldebrevfets innehåll, hvarföre Hfr. fann det hafva varit riktigt att 1,950 mk enligt qvittot för den $\frac{9}{10}$ afräknats såsom då betalda på skuldsedelns innehåll, men qvitteringen af 1,711 mk 40 p., som redan ingått i förenämnda 1,950 mk, vid sådant förhållande icke hafva bort tillerkännas någon betydelse och beloppet 1,711 mk 40 p. således icke hafva bort ytterligare afdragas a utdömda 1,880 mk; och som klgdn med vetskap om att det skuldsedeln åtecknade qvittot på 1,711 mk 40 p. afsåg samma betalning som qvittot å 1,950 mk, i afsigt att bereda sig orättmätig fördel i egendom, g:m att göra gällande utom sistnämnda qvitto äfven qvittot å 1,711 mk 40 p. och sålunda framkalla villfarelse hos domstolen och ett oriktigt domslut, hvilket fått vinna laga kraft, tillskyndat S. skada, motsvarande nästberörda penningebelopp, ålades klgdn utgifva nämnda summa jemte ränta; i öfrigt ej ändring. *J. D.* lät vid Hfrs u. förblifva.

45. Besvär af skarpskytten H. Stjerna, åtalad för ficktjufnad. *S:t Michels bataljons Krigsrätts* u. hemställdt *Öfverkrigsdomstolen*, som g:m u. $\frac{22}{2}$ 96, med stöd af § 122 i Militärstrafflagen, dömde klgdn att för 1:sta resan ficktjufnad hållas 6 m. i tukthus samt, enligt 12 § i åberopade lag, utstrykas ur bataljonens rullor och vara ovärdig att vidare i krigstjenst användas, äfvensom mista sina löneförmåner; hvarjemte klgdn efter utståndet tukthusstraff borde under sin återstående aktiva tjänstetid hållas till allmänt arbete. *J. D.*: ej ändring.

46. Besvär af dragonen T. Rusanen öfver *Länenämndens i Wiborgs län* u. $\frac{26}{2}$ 96, dessmedelst klgdns ansökan om eftergift i fullgörande af värnepligt afslagits. *J. D.* lät bero.

47. Besvär af skarpskytten T. Parkari, rörande hans anhållan om eftergift i fullgörande af värnepligt. *Uppbådsnämnden i Wasa läns 1:sta uppbådskrets* res. $\frac{21}{1}$ 96: Klgdns ansökan afslogs. *Länenämnden i sagda län* res. $\frac{20}{2}$ 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

48. J. Alakurjenluoma m. fl. mot D. Isokurikka, ang. egenmäktigt förfarande. *Kauhajoki m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{3}{11}$ 94: Klgdne sakfäldes jeml. 8: 2 B. B. *Wasa Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{29}{3}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

49. J. Mäki-Hokkonen mot Anna Nuikkinen, ang. barnföda. *Ulfshby m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{9}{10}$ 94: Käromålet gillades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{4}{4}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

50. W. Westerberg mot E. Syrjänen, ang. hemfridsbrott. *Helsinge snrs Hr.* u. $\frac{6}{9}$ 94: Jeml. 3 mom. 1 § 24 kap. S. L. dömdes klgdn att undergå fängelse i 2 år. *Åbo Hfr.*, dit klgdn

besv. sig, u. ²⁹/₆95: Straffet nedsattes till fängelse i 6 m. *J. D.*: ej ändring.

51. J. Lintilä mot kronolänsmannen H. Norrlin, ang. åtal mot klgdn, efter angivelse af G. Leipälä, för misshandel och ärekränkning m. m. *Lampis m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁰/₂94: Klgdn sakfäldes för misshandel, förolämpning och sabbatsbrott. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹¹/₆95: Klgdn dömdes att böta för misshandel 200 mk, för vapens resande 60 mk samt för förolämpning 60 mk. *J. D.*: besvären ej pröfvade.

52. E. Tiainen mot vicehäradshöfdingen R. Johnsson och advokattfiskalsembetet i Wiborgs Hfr., ang. åtal mot klgdn för det denne uti till Hfr. ingifven besvärsskrift falskeligen angifvit J. för fel vid domarembetets utöfning. *Hfr.*, dömde g:m u. ²⁹/₅95 klgdn att böta 200 mk. *J. D.*: besvären ej pröfvade.

53. E. Halme mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. döljande af tjufgods. *R:n i Åbo* u. ¹⁷/₄95: Klgdn dömdes, jembl. 32: 1 S. L., att för 1:sta resan sådan förbrytelse hållas 6 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁶/₁₀95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 23:dje. 54. K. Hilander mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. oloflig försäljning af bränvin. *R:n i Åbo* u. ¹³/₃95: Klgdn. som ännu hvarken guldit eller försonat honom af R:n g:m u. ²⁸/₆94 för 1:sta resan oloflig bränvinsförsäljning ådömda böter 75 mk, dömdes att för ytterligare 1:sta resan olaga bränvinsförsäljning böta 125 mk, eller vid bristande tillgång att gälda dessa och de honom g:m sagda u. ådömda böter, utgörande tillhopa 200 mk, i ena bot hållas 30 d. i fängelse; hvarhos klgdn ålades utgifva en afgift af 30 mk till Åbo kommun, hvilken afgift borde hos klgdn uttagas före böterna. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹²/₁₀95: ej ändring. *J. D.*: besvären pröfvades ej.

55. Besvär af kronolänsmannen J. Lemström i mål, hvori bl. a. Ida Ingberg åtalats för gynnande af det utaf hennes man begångna mordet å I. Ivanoff äfvensom för döljande af Ivanoff frånfrånadt gods. *Pöjo m. fl. snrs Hr.* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. ⁹/₉95 dömde Ida Ingberg, hvilken i förmågo af 2 mom. 10 § och 2 mom. 20 § 16 kap. S. L. undgick ansvar för det hon varit behjelpig till döljande af brottet, att för 1:sta resan döljande af tjufgods, jembl. 32: 1 S. L., hållas 3 m. i fängelse. *J. D.*: Straffet höjdes till fängelse i 6 m.; i öfrigt beror.

Den 24:de. 56. E. Wilén mot Folkskoledirektionen i S:t Mårtens socken, ang. ansvarsyrkande emot klgdn för döljande af testamente. *R:n i Åbo* u. ²²/₁94: Klgdn dömdes, jembl. 18: 2

Ä. B., att böta en tredjedel af det testamenterade beloppet med 3,333 mk 33 p. Åbo Hfr.. dit parterne ömsesides besv. sig, u. 13/3 95: Jeml. 3 § i promulgationsförordningen 19/12 89 fick vid Rns u. förblifva. J. D. (efter omröstning): ej ändring.

57. Stadsfullmäktige i Nyslott mot J. Boehm, ang. testamentsklander. Vid R:n i Nyslott har J. Boehm, på grund af särskilda vittnesmål, afgifna uti ett af R:n samtidigt handlagdt och afgjort mål, hvori J. Boehm yrkat att ett utaf aflidne A. Boehm i lifstiden upprättadt skriftligt testamente, hufvudsakligen till förmån för sagda stad, måtte förklaras ogiltigt, såsom muntligt testamente bevakat yttranden af A. Boehm, enligt hvilka dennes efterlemnade egendom komme att tillfalla J. Boehm. Sedan Stadsfullmäktige härå vid sagda domstol yrkat att sagda yttranden, som icke borde tillerkännas betydelsen af testamente, måtte fränkännas all verkan i antydt afseende, har R:n g:m u. 21/12 93 upphäft sagda såsom muntligt testamente bevakade förordnande. Wiborgs Hfr.. dit parterne ömsesides vädjat, u. 2/3 95: Emedan befogenhet att klandra testamente, jeml. 18: 4 Ä. B., tillkomme endast närmaste arfvingar, men Stadsfullmäktige emellertid ej hade slik befogenhet efter A. Boehm; ty och som de af Stadsfullmäktige anförda jäf emot giltigheten af ifrågavarande såsom testamente bevakade förordnande vid sådant förhållande och enär fråga ej vore om Stadsfullmäktiges förpligtande att på grund af samma förordnande öfverlemla den af dem omhändertagna qvarlätenskapen åt J. Boehm, ej heller kunde för tillfället komma under domstolarnas pröfning, vardt allt hvad R:n i saken tillgjordt af Hfr. undanrödjadt. J. D. (efter omröstning): Emedan den talan J. Boehm utfört om upphäfvande af ofvanomordade utaf A. Boehm till förmån för Nyslott upprättade skriftliga testamente numera blifvit af K. Senaten g:m dom den 20 i denna månad förkastad och sagda skriftliga testamente således bestående, komme vidare utlåtande i anledning af Stadsfullmäktiges nu ifrågavarande besvär att förfalla.

58 J. Wuorinen mot kronolänsmannen J. Brännlund, ang. olaga ölutskänkning. Pälkäne m. fl. snrs Hr. u. 15/11 94: Klgdn fälades jeml. 18 § i K. F. 2/4 83, sådant detta lagrum lyder i K. F. 9/6 92, att för 1:sta resan sådan förbrytelse böta 75 mk. Åbo Hfr.. dit klgdn besv. sig, u. 20/4 95: ej ändring. J. D.: ej ändring.

59. Besvär af J. Wuorinen i mål, hvori H. Hurstinen af kronolänsmannen J. Brännlund, efter angivelse af klgdn, åtalats för olaga ölförsäljning. Pälkäne m. fl. snrs Hr. u. 15/11 94: Åtalet förkastades. Åbo Hfr.. dit åklagaren och klgdn begge besv. sig, u. 27/4 95: Åklagarens besvär upptogos ej till pröfning;

och enär klgdn med afseende å ifrågavarande under allmänt åtal hörande brott icke egde målseganderätt samt alltså såsom angifvare ej vore befogad att under Hfrs pröfning draga Hrs u. i hvad det rörde åtalet för sagda brott, pröfvades ej heller klgdns besvär, utan skulle Hrs u. såsom laga kraft vunnet lända till efterrättelse. *J. D.*: ej ändring.

Den 28.de. 60. G. Skogster mot H. Lindström, ang. af klgdn instämmt yrkande om åläggande för L., som af S. till förvar mottagit en sparbanksbok, att utgifva ersättning ej mindre för det L:s son Axel L. fått tillfälle att tillägna sig sparbanksboken samt af dess innehåll lyftat och förskingrat 1,275 mk, än derför att L. klgdn ovetande med samma motbok från sparbanken till egen nytta uttagit sammanlagdt 75 mk. *R:n i Borgå* u. 7/5,94: Jemte det klgdns anspråk på ersättning för de medel Axel L. förskingrat underkändes, enär klgdn ej gittat styrka att medlen förkommit g:m L:s vangiömo eller vållande, ålades L. utgifva de 1²/3,93 af L. från banken uppburna 50 mk. *Äbo Hfr.*, dit S. besv. sig, u. 29/5,95: Klgdn hade ej anført skäl till annan ändring i Rns u. än att, emedan L., ehuru han jemlikt vittnet K. Holmströms af L. obestridd lemnade intygan 11/1,94 af H. underrättats, att allmänt rykte i Borgå vore gängse derom att Axel L. innehade en sparbanksbok, med hvilken han från sparbanken uttagit större belopp penningar och åter den 17 i samma månad ämnade i banken lyfta medel, samt L. sålunda bort misstänka att sonen, hvilken fadern veterligen icke egde någon sparbanksbok, olofligen åtkommit en sådan, likväl urakt-låtit att bättre vårda ifrågakomna sparbanksbok än att Axel L. erhållit tillfälle att med boken nästsagda dag från banken åter lyfta 250 mk, L. ålades ersätta klgdn nyssberörda medel samt, enär L. sålunda icke väl vårdat nämnda sparbanksbok, till klgdn återbära de 25 mk L. erhållit i arvode för bokens förvarande. *J. D.* (efter omröstning): Emedan å klgdns ifrågavarande motbok med sparbanken i Borgå, medan densamma varit i L:s förvar, af dennes son från sparbanken lyftats sammanlagdt 1,275 mk, utan att L. visat det han g:m omsorgsfull vård af motboken sökt sådant förekomma, fann K. Senaten L., som för motbokens förvarande uppburit arvode, vara skyldig att godtgöra klgdn den honom i anført måtto vållade förlust; hvarföre och jemte det L. berättigades att behålla omförmälda arvode 25 mk, klgdn tilldömdes förberörda belopp 1,275 mk; i öfrigt ej ändring.

61. Särskilda lägenhetsinnehafvare i Pulkkila by af Asikkala socken mot Kalkis Jagt- och fiskeklubb, ang. klubbens talan om P. byamäns skiljande från laxfisket i Kalkis ström, hvartill klubben af Kalkis byamän erhållit arrenderätt. *Asikkala*

sns Hr. u. ¹⁵/₆94: Klubben tillerkändes uteslutande rätt till fisket i Kalkis ström under den tid arrendet varade. *Åbo Hfr.*, dit P. byamän vädjat, lät g:m dom ¹/₅95 på delvis andra skäl vid Hrs u. bero. *J. D.* (efter omröstning): Som rättegången berörde Kalkis byamäns rätt, men desse icke blifvit i saken hörde, återförvisades målet till Hr.

62. G. Keinonen mot J. Hammarén, ang. ersättning. *Tavastkyro m. fl. snrs Hr.* u. ¹²/₁₂94: H:s talan godkändes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁹/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

63, 64. K. Lindströms och K. Holländers nådeansökningar afslagos.

Den 29:de. 65. A. Keskiperes enahanda ansökan bifölls på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

66. Häktade K. Makkonen mot kronolänsmannen E. Masalin, ang. mordbrand. *Kerimäki sns Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. ⁶/₂96 jeml. 34: 4 S. L. dömde klgdn att hållas 4 år i tukthus och vara förlustig medb. förtroende under 6 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

67. H. och J. Tubiin mot kronolänsmannen W. Petterson, ang. qvarstadsbrott. *Peräseinäjoki m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁸/₂95: Klgdne sakfäldes jeml. 8: 8 U. B. *Wasa Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ³⁰/₁₂95: besvären pröfvades ej. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 30:de. 68. Besvär af Finlands Bank m. fl. uti mål, hvari R:n i *Kuopio* g:m u. ¹⁷/₆95 på anhållan af C. Svahn, såsom uppgifven prokurist för handelsfirman C. G. Svahn, förordnat att firmans egendom skulle afträdas till dess borgenärsers förnöjande. *Wiborgs Hfr.*, dit enkan M. Svahn, i egenskap af innehafvare af nämnda firma, besv. sig, u. ²⁵/₁₁95: Enär C. Svahn icke visat sig hafva varit i laga ordning befullmäktigad att hos R:n göra anmälan om afträdande af firmans egendom till konkurs, hade R:n ej bort ingå i pröfning af förenämnda ansökning, hvarföre Hfr. undanrödde alt hvad R:n i saken tillgjort. *J. D.* fann (efter omröstning) väl C. Svahn icke hafva varit befullmäktigad att inför R:n göra anmälan om afträdande af firmans egendom till dess borgenärsers förnöjande; dock som af handlingarna i målet framginge, att enkan Svahn icke allenast å den i anledning af afträdesansökningen utsatta inställelsedagen bevakat fordrings- och undantagsanspråk, utan ock från konkursens början intill inställelsedagen uppburit underhåll från konkursboet, samt enkan Svahn således måste anses hafva godkänt C. Svahns ifrågakomna anmälan, lät K. Senaten bero vid R:ns ofvanberörda åtgärd; i följd hvaraf det ankom å R:n att konkursmålet i laga ordning till slut befordra.

69. J. Förstens nådeansökan afslogs.

70. Gästgifvaren E. Kipaila mot kronolänsmannen W. Weckman. ang. oloflig ölförsäljning. *Pudasjoki m. fl. snrs Hr.* u. $2/4$ 94: Klgdn dömdes, jeml. 12. 18 och 22 §§ i K. F. $2/4$ 83. ang. försäljning m. m. af maldrycker, samt 18 och 22 §§ i K. F. $9/6$ 92, innefattande ändring af särskilda stadganden i först återopade förordning, äfvensom 3: 6 M. B., att för 2:dra gången oloflig ölförsäljning böta 150 mk samt för upprepandet deraf. efter det klgdn blifvit under tilltal stäld, 300 mk, äfvensom för sabbatsbrott 19 mk 20 p. *Åbo Hfr.* dit klgdn besv. sig. u. $23/3$ 95, dömdes klgdn, med stöd af ofvanåteropade §§ i förberörda förordningar $2/4$ 83 och $9/6$ 92 samt 41: 8 S. L., att, såsom 2:dra resan beträdd med oloflig försäljning af öl, jemväl under pågående sabbat, böta 300 mk. *J. D.*: ej ändring.

71. Besvär af vilkorligen frigifne tukthusfängen P. Bärnefelt, hvilken af kronolänsmannen B. Färling för osedligt lefnadsätt insändts till länsfängelset i Åbo, öfver *Guvernörens i Åbo och Björneborgs län* u. $14/4$ 96, dessmedelst Guvernören förklarar sig ej kunna till pröfning upptaga klgdns anhållan om att varda å fri fot stäld, emedan en af kronolänsmannen Färling gjord underdånig ansökan om att klgdn måtte förklaras hafva förverkat den vilkorliga friheten utgjorde föremål för K. Senatens pröfning. *J. D.*: Som K. Senaten vid skedd föredragning af F:s skrift funnit densamma icke föranleda till åtgärd, förvisades ärendet till Guvernören, som egde ingå i pröfning af nämnda ansökning och med klgdn lagligen förfara.

Maj.

Den 1:sta. 1. J. Julkunens anhållan att varda återstäld till äran bifölls.

Den 2:dra. 2. J. Sirlund mot Finska brandstodsbolaget för landet, ang. bolagets yrkande om undersökning rörande orsaken till uppkomsten af brand å en S. tillhörig qvarn samt att, om något brottsligt mot S. ej inlöpte, denne måtte åläggas gå vådaed. Sedan *Nousis m. fl. snrs Hr.* verkställt undersökning i saken och åklagaren förmålt sig ej kunna ställa S. under tilltal för sagda brand samt S. förklarar sig beredd att gå eden, uppskötis målet till annat sammanträde, då S. borde förete intyg öfver erhållen undervisning om edens betydelse; derå Hr, hvarest

S. framställt yrkande om utfående af brandstod m. m., g:m u. ²¹/₁₁94, med afslående af S:s anhållan att framställa vidare bevisning i saken, ålade S. att genast gå sagda vådaed om han sådant ville och gittade, vid äfventyr att rådrum dertill sedermera icke skulle beviljas honom; hvarefter och sedan S. vägrat gå eden, Hr. medelst u. samma dag förklarar S. hafva förverkat rättigheten att aflägga densamma, jemte det S:s öfriga påståenden, såsom dels obefogade, dels icke hörande till saken, lemnades utan afseende. *Abo Hfr.* dit S. besv. sig, u. ²⁸/₃95: Jeml. 24: 2 B. B. och stadgandet i 58 § i reglementet för sagda bolag af ²⁹/₁₁64, fick vid Hrs u. förblifva. *J. D.*: Enär Hr., på grund af det för bolaget nu gällande reglemente af ¹²/₁₂82, saknat anledning att, på sätt som skett, förelägga S. visst äfventyr för edens afläggande, hvarom påstående ej heller af brandstodsbolaget gjorts, undanröddes Hrs yttrande härom och såvidt S. sedermera förklarats hafva förverkat vidare rätt att gå sagda ed, jemte det S:s påstående om brandskadeersättning icke kunde till pröfning upptagas i sammanhang med förevarande ärende; i öfrigt ej ändring.

Den 4:de. 3. O. Erikssons nådeansökan afslogs.

4. S. Huhdanmäki m. fl. mot kronolänsmannen F. Palin, ang. åtal mot klgdne för groft slagsmål. *Norrmark m. fl. snrs Hr.* u. ²¹/₁₂94: Klgdne fäldes jeml. 4 mom. 8 § och 9 § 21 kap. S. L. att hållas enhvar 6 m. i fängelse. *Abo Hfr.* dit klgdne besv. sig, u. ⁸/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

5. Restauratören K. Strand mot stadsfiskalen A. Mesterton, ang. åtal mot klgdn för utskänkning af öl åt druckna personer. *R:n i Helsingfors* u. ¹/₁₁94: Klgdn dömdes jeml. 43: 8 S. L. att för 1:sta resan slik förseelse böta 50 mk. *Abo Hfr.*, dit S. besv. sig, u. ²⁹/₃95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

6. E. Aschans nådeansökan afslogs.

7. Stadsfiskalen G. Lagerblad mot häktade K. Lindholm och J. Nikander, ang. rån m. m. *R:ns i Helsingfors* u. hemställt *Abo Hfr.* som g:m u. ¹⁶/₁96, med stöd af 1 och 7 §§ 31 kap., 12 § 21 kap. och 8 § 41 kap. S. L., dömdo Lindholm och Nikander att hvardera för rån å sabbatstid undergå tukthusstraff i 3 år och vara medb. förtroende förlustige i 6 år samt Lindholm att för misshandel hållas 2 m. i fängelse, hvilka Lindholm adömda frihetsstraff, enligt 7: 5 S. L., skulle sammanläggas sålunda, att Lindholm i ena bot borde utstå tukthusstraff i 3 år 1 m.; och skulle förberörda förlust af medb. förtroende genast inträda och utöfver tiden för det Lindholm och Nikander adömda frihetsstraffet fortfara i den för förlusten utsatta tid. *J. D.*: ej ändring.

8. Besvär af A. Kaarna öfver *Länenämndens i Wiborgs län* u. ¹⁸/₃96 i ett värnepligtsärende. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

9. Besvär af häktade K. Heikell, som g:m nådigt förordnande af ⁸/₂89 vilkorligen frigifvits samt vid *Lemlands m. fl. snrs Hr.* och derefter vid *Jomala snrs Hr.* tilltalats för 3 särskilda stölder. *Äbo Hfr.* dit målet hemställdes, u. ¹⁰/₃96: Klgdn vore öfvertygad om hvad emot honom angifvits, hvarföre klgdn icke allenast, i förmågo af 15 § 2 kap. i K. F. ¹⁹/₁₂89 om verkställighet af straff, förklarades hafva förverkat den honom g:m förenämnda u. förunnade vilkorliga frihet från förrättande af det honom härförinnan för 4:de resan stöld ådömda lifstids straffarbete, utan ock, jeml. 2 och 3 mom. 13 § 2 kap. samt 5 och 8 §§ 28 kap. och 14 § 2 kap. S. L., dömdes att för hvarje af de honom till last tagna tjufnaderna hållas 1 år i ljust enrum, hvilket straff dock, enligt 7: S. L., faststälts till 2 år 6 m., äfvensom att för alltid vara förlustig medb. förtroende. *J. D.* fann (efter omröstning) klgdn, om hvars återinsättande i tukthus för fortsättande af det honom förut för lifstiden ådömda allmänna arbete domstol i grund af ofvanåberopade nådiga förordnande af ⁸/₄89 egt utlåta sig, icke hafva anført skäl till annan ändring i Hfrs u., än att klgdn, som g:m nu ifrågavarande honom tillräknade tjufnader, jemlikt de af Hfr. i sådant afseende åberopade lagstadganden jemförda med sista mom. i 10 § 7 kap. S. L., gjort sig förfallen att, på sätt Hfr. utsagt, för hvarje stöld hållas 1 år i ljust enrum, af K. Senaten, efter sammanläggning af straffen enligt 5 § i samma kap., dömdes att för dessa stölder i ena bot hållas 2 år i sådant enrum och vara förlustig medb. förtroende i 15 år; i öfrigt ej ändring.

Den 6:te. 10. A. Paavola mot Johanna Hydén, ang. P:s åläggande att utbetala barnföda. *Ufsby m. fl. snrs Hr.*, hvarest bl. a. jemväl H. Wastamäki indragits i saken, ålade g:m u. ¹⁶/₁₀94 klgdn och Wastamäki värjemålsed. *Äbo Hfr.* dit klgdn besv. sig, u. ⁴/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

11. J. Aalto mot kronolänsmannen A. Toikander, ang. åtal mot klgdn m. fl. för misshandel. *Nykyrka m. fl. snrs Hr.* u. ²⁸/₁₁94: Klgdn dömdes jeml. 12, 13 och 14 §§ 21 kap. och 6 § 43 kap. S. L., att för misshandel hållas 2 m. i fängelse och för fylleri böta 30 mk eller således, i anledning af stadgandet i 5 § 7 kap. S. L., att undergå fängelsestraff i sammanlagdt 2 m. och 4 d. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁵/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

12. Gabriel Johansson mot Amanda Laaksonen, ang. barn-

föda. *Wänd m. fl. snrs Hr.* u. ¹²/₁₁94: Käromålet bifölls. *Åbo Hfr.*, dit J. besv. sig, u. ³⁰/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

13. Arresterade trossoldaten vid obehörade kommenderingen af finska dragonregementet A. Waltonen mot stadsfiskalen J. Karppinen, ang. åtal mot klgdn för det han medelst inbrott frånhandt regementet 4 säckar hafre. *Rn i Willmanstrand*, u. ¹¹/₁₁95, förklarade klgdn om åtalet förvunnen samt dömde honom enligt 2 och 8 §§ 28 kap. S. L. att för 1:sta resan grof stöld hållas ¹¹/₂ år i tukthus samt att derutöfver vara förlustig medb. förtroende i 5 år äfvensom, jeml. 12 § i Militärstrafflagen, att utstrykas ur regementets rullor och vara ovärdig att vidare i krigstjänst användas; och borde klgdn efter utståndet tukthusstraff under sin återstående aktiva tjänstetid, dock ej öfver 2 år, hållas till allmänt arbete. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁷/₂96: Klgdn, som ej vore öfvertygad att hafva tillgripit mera än 2 säckar hafre, dömdes till 1 års tukthus samt 5 års förlust af medb. förtroende äfvensom att utstrykas ur regementets rullor såsom ovärdig att vidare i krigstjänst användas och att dessutom mista sina löneförmåner; men emedan handlingarna i målet vidhandengåfve, att klgdns aktiva tjänstetid utginge ¹/₁₁96, eller tidigare än han hunne utstå det honom i målet ådömda tukthusstraff, komme ofvanberörda straffpåföljd af allmänt arbete under den återstående tjänstetiden att förfalla; i öfrigt ej ändring. *J. D.* lät bero.

Den 7:de. 14. I. Mittonen mot P. Kuikkas fängsliga hustru Anna Waris, ang. tjufnad m. m. *Impilaks m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁶/₉95: Waris dömdes för det hon medelst inbrott frånstulit Mittonen 400 rubel och 300 mark samt under rättegången förolämpat åklagaren att jeml. 5 mom. 2 § 28 kap. och 3 § 27 kap. S. L. för 1:sta resan grof stöld hållas 2 år i tukthus och vara förlustig medb. förtroende i 5 år, samt för förolämpning böta 140 mark, och Kuikka, som hulptit att dölja det stulna, fäldes jeml. 1 § 32 kap. S. L. att böta 200 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit Waris och Kuikka besv. sig, u. ²⁰/₁₂95, dömde Waris att för den henne till last tagna grofva stölden hållas 1 år i tukthus och för förolämpningen inför rätta böta 50 mk samt att således, efter sammanläggning af dessa straff, i ena bot hållas 1 år och 5 d. i tukthus samt vara medb. förtroende förlustig i 5 år utöfver strafftiden; hvarhos åtalet mot Kuikka förkastades. *J. D.*: Waris, som icke öfvertygats att hafva vid tillgreppet begått inbrott, dömdes att, jeml. 1 § 28 kap. och 3 § 27 kap. S. L., för 1:sta resan stöld hållas 1 år i fängelse och vara förlustig medb. förtroende i 5 år utöfver tiden för frihetsstraffet samt för förolämpningen, därför hon eljest bort, på sätt Hfr. utsagt, böta 50 mk, för vinnande af likhet i bestraffningen, jemväl hållas

fängelse samt således, g:m sammanläggning af sagda straff, i ena bot hållas i fängelse 1 år och 7 d.; i öfrigt ej ändring.

15. Häktade Aret Eriksson mot kronolänsmannen K. Lang, ang. stöld af en å bete gående häst samt ett par rankor. *Hollola m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁶/₁₁95: Klgdn dömdes, med stöd af 10 mom. 2 § och 8 § 28 kap. S. L. att för 1:sta resan grof stöld hållas 3 år i tukthus och vara förlustig medb. förtroende i 10 år. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, dömdo honom g:m u. ⁸/₂96 att hållas 1½ år i tukthus samt till 4 års förlust af medb. förtroende. *J. D.* lät bero.

16. Besvär af H. Backman i mål ang. åtal mot klgdn för konkursbrott. *Korpilaks snrs Hr.* dömdo medelst ²⁸/₂94 i konkursen afkunnad dom klgdn jeml. 88 § i konkurslagen att för vårdslöshet mot borgenärer hållas 10 m. i fängelse samt vara förlustig cessionsförmån. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹¹/₇95: Med anledning af stadgandet i 3 § af promulgationsförrordningen ⁹/₁₂89 samt i stöd af 39: 3 S. L. dömdes klgdn att hållas 3 m. i fängelse. *J. D.*: ej ändring; klgdns anhållan om strafförmildring jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94 bifölls.

17. K. Wihinen mot M. Lystinen, ang. ansvars- och ersättningstalan mot Lystinen för det denne egenmäktigt skulle bortflyttat en byggnad. *Jyväskylä m. fl. snrs Hr.* u. ⁸/₁₀94: Emedan Wihinen ej styrkt sig ega någon rätt till ifrågakomna byggnad förkastades käromålet. *Wasa Hfr.*, dit Wihinen besv. sig, u. ¹²/₃95: ej ändring. *J. D.*: Alldenstund Lystinen styrkt sin eganderätt till sagda byggnad, blef vid Hfrs u. beroende.

Den 8:de. 18. Maria Puontis nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

19. Besvär af I. Malmstén, för sig, och J. Helmroos, dennes hustru Lovisa Helmroos och stjuftlotter Hilda Malmstén, gemensamt, i mål, ang. stöld och döljande af tjuvgods. *R:n i Raumo* u. ⁷/₈95: I. Malmstén, som åtminstone 2 gånger brutit sig in i I. Sofronoffs lästa magasin samt derifrån tillgripit kaffe och socker till ett värde af sammanlagdt 2,202 mk, dömdes med stöd af 5 mom. 2 § samt 7 och 8 §§ 28 kap., 2 § 7 kap. och 14 § 2 kap. S. L., att för fortsatt grof stöld hållas 3 år i tukthus och att derhos vara förlustig medb. förtroende i 8 år. Dock som Malmstén angifvits att hafva äfven inom P. by af Letala s:n föröfvat tjufnad samt M. för detta brott borde tilltalas vid sagda m. fl. snrs Hr. samt J. Helmroos, Lovisa Helmroos och Hilda Malmstén angifvits att hafva i sin hemort Letala s:n emottagit, gömt och försålt utaf förberörda af I. Malmstén stulna kaffe och socker, öfverlemnades målet i dessa delar till behandling vid nämnde Hr., som egde sammanlagga det I.

Malmstén i förestående måtto ådömda straff med det straff, hvar till Hr. kunde finna honom förfallen. G:m u. af den ²⁴/₁₀ 95 förklarade Hr. det icke vara styrkt att I. Malmstén och J. Helmroos, ehuru hos dem anträffats delar af en F. Mikola från-händ sele, stulit sagda sele, men fann det vara styrkt, att J. Helmroos, Lovisa Helmroos och Hilda Malmstén i en vilja och gerning gömt och at särskilda personer försålt en större mängd af omförmälda stulna kaffe och socker, hvilka de vetat I. Malmstén hafva olofligen tillgripit, hvarför Hr., jemte det I. Malmstén och J. Helmroos frikännts från ansvar för tillgrepp af änberörde sele, i stöd af 32: 1 S. L., dömde J. Helmroos, Lovisa Helmroos och Hilda Malmstén att för döljande af stulet gods hållas, enhvar, 8 m. i fängelse; och komme I. Malmstén förty att straffas endast för den stöld, honom af R:n i Raumo tillräknats, samt att, på sätt bemålde Rätt föreskrifvit, härför hållas 3 år i tukthus och derefter vara förlustig medb. förtroende i 8 år. *Åbo Hfr.* dit vederbörande åklagare besv. sig öfver Hrs u. samt I. Malmstén såväl öfver detta som R:ns u., har medelst u. ⁹/₂ 96 ansett det icke hafva ankommit å R:n att utsätta den tid under hvilken I. Malmstén skulle vara förlustig medb. förtroende, hvarföre R:ns härom meddelade u. af Hfr. undanröddes. Vidare fann Hfr. det vara styrkt att I. Malmstén och J. Helmroos hos sig gömt delar, hörande till ifrågakomma F. Mikola frånhända sele, med vetskap om att berörda seldonsdelar varit stulna, samt J. Helmroos, Lovisa Helmroos och Hilda Malmstén öfvertygade om hvad dem utaf Hr. tillräknats; i anledning hvaraf Hfr., med förkastande af åtalet mot I. Malmstén och J. Helmroos för tillgrepp af F. Mikolas sele, i stöd af 32: 1 S. L., dömde klgdne att för 1:sta resan gömmande af stulet gods hållas i fängelse, I. Malmstén och J. Helmroos för döljande af ännämnda seldonsdelar, hvardera, i 3 m. samt J. Helmroos, Lovisa Helmroos och Hilda Malmstén, enhvar, för det de gömt I. Sofronoff frånhända varor under 1 år; och enär det I. Malmstén af R:n ådömda tukthusstraff borde sammanläggas med det fängelsestraff, hvartill Malmstén af Hfr. förklarats förfallen, samt de fängelsestraff, till hvilka J. Helmroos blifvit dömd, jemväl borde sammanslås, förordnade Hfr., det skulle I. Malmstén och J. Helmroos i ena bot försona sin brottslighet, M. med tukthus i 3 år 1 m. 20 d. samt J. Helmroos med fängelse under 1 år 2 m. 7 d.; och har I. Malmstén derhos, med stöd af 28: 8 S. L., förklarats förlustig medb. förtroende för en tid af 8 år utöfver det honom i förestående måtto ådömda frihetsstraff. *J. D.*, hvarest klgdne i underlå-nighet sökt ändring, makarna Helmroos och Hilda Malmstén (hvilka sedan ²⁵/₁₀ 95 med eget begifvande undergingo det dem

af Hr. ådömda straff) såvidt de blifvit af Hfr. till högre ansvar fälde, lät beträffande Hilda Malmstén bero vid Hrs u.; i öfrigt ej ändring.

20. S. Stenroos mot stadsfiskalen N. Geitel, ang. förfalskning. *R:n i Jyväskylä* u. ¹¹/₆94: Klgdn sakfaldes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁹/₃95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

21. M. Jakobsson mot kronolänsmannen P. Jäykkä, ang. handel med misstänkt person. *Pemar m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁰/₁₀94: Klgdn faldes jeml. 3 § i promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 och i stöd af 49: 1 M. B. att böta 19 mk 20 p. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²³/₃95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Åtalet förkastades.

Den 11. 22. Besvär af länregistratorn M. Nikula, som af *Wasa Hfr.* g:m beslut ³⁰/₁₂95 förklarats oberättigad att framdeles såsom ombud i Hfr. föra annans talan. *J. D.* lät (efter omröstning) bero.

23. Häktade H. Mattsson och hans hustru Wilhelmina mot stadsfiskalen W. Palander, ang. åtal mot klgdne för vållande af brand i svikligt syfte. *R:ns i Tammerfors* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som medelst u. ²⁰/₁₂95 dömde klgdne, jeml. 34: 1 och 4: 1 S. L., att för försök till mordbrand hvardera hållas 2 år i tukthus samt under 5 år vara förlustiga medb. förtroende. *J. D.*: ej ändring.

24. I. Mansténs nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplaket ²⁶/₁₁94.

25. Ida Stenroos mot C. Löfman, ang. barnföda. *R:n i Åbo* u. ¹³/₃94: Klgdns talan bifölls. *Åbo Hfr.*, dit Löfman besv. sig, ålade g:m u. ⁴/₄95 L. värjemålsed. *J. D.* återförvisade (efter omröstning), på anhållan af klgdn, målet till R:n för framtällande af vidare bevisning.

26. A. Kangasniemi mot Mariana Kiviranta, ang. barna- underhåll. *Birkkala m. fl. snrs Hr.* u. ⁹/₁₁94: Käromålet gillades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁹/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

27. Kronolänsmannen R. Lagervall mot M. Jääskeläinen m. fl. ang. misshandel m. m. *Jaakimvaara m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁶/₁₀94: Åtalet förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²/₃95: ej ändring. *J. D.* lät bero.

Den 12:te. 28. T. Tamminen mot M. Johansson, ang. ocker. *R:n i Åbo* u. ³/₁₁94: Klgdn sakfaldes och åhvälfdes återbetalningsskyldighet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁶/₄95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Emedan det icke visats att klgdn, vid det han med Johansson träffat ifrågavarande aftal,

begagnat sig af trängnål, oförstånd eller lättsinne hos J., fann K. Senaten klgdns förfarande icke kunna betecknas såsom ocker. hvarföre klagomålet förkastades.

29. W. Kokkomäki mot stadsfiskalen K. Hardén, ang. åtal mot klgdn för det hon uppträdt drucken i A. Saxbergs handelsbod i Heinola och derigenom åstadkommit förargelse. *R:n i Heinola* u. ¹⁴/₁95: Åtalet förkastades emedan fylleri vore straffbart endast i de uti 43: 6 S. L. nämnda fall. *Wiborgs Hfr.*, dit Hardén besv. sig, dömd klgdn att jeml. sagda lagrum för fylleri böta 30 mk. *J. D.*: ej ändring.

30. Besvär af I. Schröder, som af *Wiborgs Hfr.* medelst u. ⁵/₇95 jeml. 14: 7 R. B. dömts att böta 100 mk för missfirmeligt skriftsätt. *J. D.*: ej ändring.

31. A. Waukkonen mot Ida Manninen, ang. barnföda. *Picksämäki m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁰/₁₁94: Käromålet bifölls. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹¹/₇95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

32. Besvär af A. Lindström, som hos *Abo Hfr.* klagat öfver att t. f. domhafvanden i Hauho domsaga K. Österlund vägrat mottaga g:m ombud erbjudet vad. Häremot invände Ö. att han ej mottagit vadet af orsak att den vid tillfället företedda fullmakten saknat stämpelmärke. *Hfr.* lemnade g:m u. ¹⁰/₇95 L:s klagan utan afseende, då L. ej visat sig hafva i laga ordning anmält sig till erläggande af vadet. *J. D.* lät bero.

Den 13:de. 33. Gefrejtorn A. Johansson mot löjtnanten T. Nummelin, såsom åklagare, ang. åtal mot klgdn för brott emot krigslydnaden. (Klgdn hade vägrat efterkomma sin förman yngre underofficeren A. Liljas befallning att hemta sägspsån för rengöring af artellets golf). *Nylands bataljons Krigsrätt* u. ²⁵/₂96: Klgdn dömdes jeml. 93 § i Militärstrafflagen att hållas 5 m. i fängelse m. m. *Öfverkrigsdomstolen.* dit klgdn besv. sig, u. ¹¹/₃96: ej ändring. *J. D.* nedsatte straffet till 3 m. fängelse.

34. G. Grönstrand mot stadsfiskalen W. Palander, ang. bedrägeri. *R:n i Tammerfors* u. ¹⁰/₃95: Klgdn sakfäldes. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁴/₁₂95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

35. K. Pesola mot E. Huldén, ang. hemfridsbrott m. m. *Alajärvi snrs Hr.* u. ¹²/₁₁94: Klgdns talan förkastades och klgdn sakfäldes för falsk angivelse. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₂96: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

Den 15:de. 36. E. Hollsten mot direktionen för Tammerfors linne- och jernmanufakturbolag, som eger Ingerois träsliperi, samt disponenten för träsliperiet W. Wallgren, ang. klgdns yrkande om utbekommande af en ersättning af 6.000 mk för det

klgdn under arbete g:m olycksfall ådragit sig svår kroppsskada. *Wekkelaks m. fl. snrs Hr.* u. $^{28}/_{2}94$: Med förkastande af klgdns talan i öfrigt alades bolaget, enär utgifvande af underhåll i ett för alt med 6.000 mk skäligen ej kunde utdömas, att arligen till klgdn utbetala 300 mk under hans återstående lifstid. *Wiborgs Hfr.*, dit bolaget besv. sig. u. $^{5}/_{3}95$: Alldenstund sagda kroppsskada delvis förorsakats deraf, att klgdn ej iakttagit den nödiga omtanke och försigtighet ifrågavarande arbete kräft, pröfvade Hfr. skäligt, med stöd af 9: 1 S. L., nedsätta årsunderhållet till 180 mk; i öfrigt ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring i hufvudsaken.

37. A. Blomberg mot kronolänsmannen I. Först, ang. bl. a. ärekränkning. *Luhango m. fl. snrs Hr.* u. $^{30}/_{3}94$: Klgdn adömdes 30 mks böter för förolämpning. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. $^{21}/_{3}95$: ej ändring i hufvudsaken. *J. D.* (efter omröstning) bero.

38. Besvär af G. Wirtanen i mål, ang. misshandel. *Jämsä snrs Hr.* u. $^{5}/_{12}94$: Klgdn dömdes jembl. 21: 12 S. L. att böta 75 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. $^{30}/_{3}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

39. Besvär af W. Toivonen, ang. smädelse. *R:n i Tavastehus* u. $^{26}/_{6}95$: Klgdn fälldes att böta 150 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. $^{20}/_{12}95$: besvären pröfvades ej. *J. D.*: ej ändring.

40. Besvär af Anna af Reeth, som hos *Wasa Hfr.* anhållit att en $^{14}/_{9}76$ beviljad inteckning måtte förklaras ogiltig, hvilken ansökan Hfr., enär klgdn redan $^{31}/_{12}80$ haft kännedom om sagda inteckning, ej upptog till pröfning såsom sentida väckt. *J. D.*: ej ändring.

41. Elias Järvenpää mot Wilhelmina Pullo, ang. barnföda. *Wiborgs snrs Hr.* u. $^{2}/_{11}94$: Käromålet bifölls. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. $^{8}/_{4}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

42. F. Jalonen mot O. Perttula, ang. ätjorskada. *Hvittis m. fl. snrs Hr.* u. $^{7}/_{11}94$: Klgdn tilldömdes 15 mk i ersättning. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig. upptog i u. $^{25}/_{4}95$ icke besvären, såsom sentida, till pröfning; hvarhos klgdns ansvarspåstående mot Hrs ordförande för fördröjd expedition lemnades utan afseende såsom obefogadt. *J. D.*: ej ändring.

Den 18:de. 43. Tidningsredaktören M. Kurikka mot N. Huopanen, ang. ärekränkning. *R:n i Wiborg* u. $^{8}/_{11}94$: Klgdn dömdes att böta 150 mk för förolämpning. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne ömsesides besv. sig. u. $^{29}/_{4}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

44. G. Nordlund-Pyrri mot kronolänsmannen F. Salenius, ang. åtal mot klgdn för det denne olofligen uppdämt vattnet i M. fors. *Nykyrko m. fl. snrs Hr.* u. $10/3$ 94: Åtalet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit Salenius m. fl. besv. sig, u. $17/3$ 95, fann utredt vara icke allenast att Nykyrko sns Hr. gån u. $20/3$ 26 förbjöd egaren af det i M. fors anlagda vattenverk att uppdämma vattnet i forsén högre, än att en uti forsén emellan sagda vattenverk och den s. k. Halikko bro befintlig jordfast sten förblefve synlig, utan ock att vattnet i forsén under November och December månader 93 stått öfver sagda sten, samt att klgdn detta oaktadt hållit flera af de till vattenverket hörande luckor stängda och sålunda bidragit till vattnets uppdämning; i anseende hvar till Hfr. pröfvat rättvist, med upphäfvande af Hrs u. i denna del, i stöd af 14 och 16 §§ i K. F. $23/3$ 68, ang. vattenledningar och vattenverk, samt 3 § i promulgationsförrordningen $19/12$ 89, döma klgdn att böta 60 mk. *J. D.*: Emedan kronolänsmannen Salenius icke styrkt att klgdn öfverskridit sin rätt att dämna vattnet i M. fors, lät K. Senaten bero vid det slut hvori Hr. i saken stannat.

45. Revisionsmålet H. Snellman mot I. Wares, ang. ersättningstalan mot Wares, som åtagit sig att för visst pris köpa en Snellmans fastighet, men sedan ryggat aftalet, hvarefter Snellman sålt lägenheten å offentlig auktion för Wares' risk och räkning. *Sikajoki m. fl. snrs Hr.* u. $10/3$ 94: Snellmans talan förkastades på upptagna skäl. *Wasa Hfr.*, dit Snellman väddat, dom $24/4$ 95: Emedan ifrågakomma köp icke, på sätt 1: 2 J. B. om köp af fastighet förmår, afslutats skriftligen och förty ej vore för Wares bindande, har Hfr. på sådan grund låtit vid Hrs slut bero. *J. D.* upptog icke Snellmans ändringsansökan till pröfning.

46. Handverkaren vid Åbo bataljon S. Nordman och skarpskytten N. Lovén, anklagade för fylleri m. m. *Krigsrätten vid sagda bataljon* dömde klgdne, jeml. 130 och 95 §§ i Militärstrafflagen, att straffas för 1:sta resan fylleri med 20 dygns enkel arrest samt för brott mot krigslydnaden hallas 2 m. i fängelse. *Öfverkrigsdomstolen*, dit klgdne besv. sig, u. $22/2$ 96: Klgdne dömdes för fylleri till 4 dygns enkel arrest, i öfrigt ej ändring. *J. D.*: Klgdne fälldes för olydnaden till 8 dygns skärpt arrest, i öfrigt fick bero.

47. G. Henriksson mot sin hustru Eva Henriksson, ang. åtal mot klgdn för det han särskilda gånger, äfven å tid då Eva Henriksson varit hafvande, groft misshandlat henne. *R:n i Helsingfors* u. $16/8$ 94: Klgdn dömdes, med stöd af 21: 11 S. L., att för misshandel under synnerligen försvårande omständigheter hållas

1 är i tukthus. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁴/₃95, fann klgdn öfvertygad att hafva vid särskilda tillfällen, jemväl å tid, då Eva Henriksson gått hafvande, å henne föröfvat misshandel, hvaraf mindre sjukdom följt, utan att likväl sagda misshandel, med hänsyn till hvad i målet inlupit, kunde anses hafva skett under synnerligen försvarande omständigheter, hvarföre klgdn adömdes 6 m. fängelse. *J. D.* lät (efter omröstning) bero, jemte det klgdns anhållan om strafflindring jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94 af K. Senaten bifölls.

48. G. Nummelin mot Maria Lindström, ang. åtal mot klgdn för misshandel. *R:n i Abo* u. ²⁵/₁95: Klgdn ådömdes 3 m. fängelse. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₆95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

49. J. Holopainen mot G. Hämäläinen, ang. ersättning. *Pieksämäki m. fl. snrs Hr.* u. ⁷/₁₁94: Klagomålet godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁶/₇95: ej ändring i hufvudsaken. *J. D.* lät bero.

Den 19:de. 50. Öfverstelöjtnanten vid det i Wiborg förlagda 4:de finländska skarpskytteregementet A. Dobrovolski mot E. Boehm m. fl., ang. de sistnämndes yrkande om D:s åläggande att betala ogulden hyra för en af honom förhyrd lokal. G:m u. ²³/₁₀95 utlät sig *R:n i Wiborg* att alldenstund målet angick fordran och D., såsom varande rysk militär i aktiv krigstjänst, jeml. föreskriften i 18 § af K. F. ¹⁸/₂16, ang. rätttegången uti mål, som röra militärpersoner af de i Finland förlagda ryska trupper, borde för fordran sökas hos vederbörande regementschef, fördenskull kunde *R:n* icke upptaga målet till pröfning. *Wiborgs Hfr.*, dit E. Boehm m. fl. besv. sig, u. ¹²/₃96, fann deras ifrågavarande yrkande icke innefatta sådan lagsökning, som afsåges i ofvanåberopade lagstadgande, hvarföre och då *R:n*, jeml. § 17 i berörda förordning, icke egt undandraga sig pröfning af omordade sak, *R:ns* u. upphäfdes och *R:n* ålades att på anmälan ånyo till behandling upptaga målet och dermed lagligen förfara. *J. D.*: Enär uti Hfrs ifrågavarande u. ang. domstols behörighet, jeml. 16: 2 R. B., ändring ej finge sökas, upptogs D:s underdåniga ändringsansökan ej till pröfning.

51. A. Jääskeläinens nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

Den 20:de. 52. Sjökaptenen K. Hämelin mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. åtal mot klgdn för det han å ångfartyg medhaft större antal passagerare än lagligen varit tillåtet. *R:n i Abo* u. ²⁷/₉94: Jeml. 3 mom. 38 § i K. F. ²⁷/₃90, ang. passagerareångfartyg, faldes klgdn att böta 200 mk. *Abo Hfr.*, dit

klgdn besv. sig, u. $15/3$ 95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Böterna nedsattes till 100 mk.

53. Disponenten för Näsijärvi ölbryggeriaktiebolag L. Tallqvist mot E. Fromholtz, ang. ansvars- och ersättningspåståenden mot klgdn för det han utan anledning tillsagt F., som blifvit antagen till ölbryggare vid bolagets bryggeri, att lemna platsen. *R:n i Tammerfors* u. $11/12$ 94: Med stöd af 44 § i K. F. om näringarna af den $31/3$ 79 dömdes klgdn att böta 60 mk samt ålades utgifva F. tillkommande löneförmåner för tiden $1/10$ 94 till lego-årets slut $1/3$ 95. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $8/3$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej annan ändring än att, enär i K. Senaten tillförlitligen styrkts att F. $1/11$ 94 haft annan tjänst, så stort belopp F. i sin nya befattning fått uppbära under tiden från näst-sagda dag till $1/3$ 95 borde afdragas från det af domstolarna utdömda beloppet; hvadan F. tillerkändes inalles 1,100 mk; i öfrigt ej ändring.

54. J. Wigren mot B. Schauman ang. bl. a. åtal mot klgdn för hemfridsbrott m. m. *R:n i Ekenäs* u. $21/11$ 94: Klgdn fälades att böta för hemfridsbrott 250 mk, för ärekränkning 150 mk och för falsk angivelse 300 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $17/6$ 95: Klgdn befriades från ansvar för ärekränkning och böterna för hemfridsbrott nedsattes till 100 mk; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: Enär klgdn numera afslidit samt vidare rätt till åtal mot honom sålunda, jemt. 8: 9 S. 1. förfallit, undanröddes domstolarnas utlåtande beträffande klgdns ansvar i saken; i öfrigt beror.

55. August Ahonen mot Gustafva Klén, ang. barnföda. *Mäntyharju snrs Hr.* u. $23/2$ 95: Klgdn ålades värjemålsed. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $17/9$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

56. Matts Jänkälä mot Kaisa Oinas, ang. barnaunderhåll. *Kemi m. fl. snrs Hr.* beslut $15/11$ 94: Klgdn ålades värjemålsed. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $27/4$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

57. Besvär af A. Jansson, som af *Hammarland m. fl. snrs Hr.* medelst 3 särskilda u. $9/4$ 95 dömdes att 1:o) för egenmäktig åtgärd böta 40 mk; 2:o) för smädelse hållas 4 m. i fängelse och 3:o) för fylleri böta 75 mk, hvilka straff, äfvensom de klgdn vid samma ting för misshandel ådömda böter, 30 mk, af Hr. sammanlades till fängelse i 4 m. 20 d. *Åbo Hfr.*, dit klgdn m. fl. besv. sig, u. $17/12$ 95: ej annan ändring än att klgdn borde i ena bot hållas 4 m. 18 d. i fängelse. *J. D.*: ej ändring.

58. A. Jansson mot J. Ekblom, ang. bl. a. falsk angivelse. *Hammarland m. fl. snrs Hr.* u. $20/6$ 95: Klgdn dömdes

jempl. 26: 1 S. L. att hållas 6 m. i fängelse. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $31/12/95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

59. Besvär af K. Ahlstedt, ang. klander emot den af kommissionslandtmätaren M. Nordman verkställda reglering af storskiftet i Harju m. fl. byar inom Somero s:n. *Egod. R:n i nämnda s:n* förkastade g:m u. $11/6/95$ klgdns anmärkningar. *J. D.* yttrade: Jemte det A:s härstädes gjorda anhållan att ifrågakomma egoreglering måtte upphävas på den grund, att storskiftet i samfälligheten blifvit felaktigt verkställt, samt hans yrkande på befrielse från utgifvande af ersättning för gödsling af egor, som gått i byte, af K. Senaten ej upptagas till pröfning, då *Egod. R:n* g:m dess u. $10/10/93$ härom meddelat yttrande, som vunnit laga kraft, och A:s begäran om nedsättning af kostnaderna för flyttning af byggnader lemnas utan afseende, enär han ej vid *Egod. R:n* gjort slikt påstående, finner K. Senaten A. icke hafva anfört skäl till ändring i *Egod. R:ns* u. $11/6/95$, vid hvilket förty kommer att bero.

60. Besvär af M. Heikkilä, rörande klander emot storskiftesreglering. *Somero s:ns Hr.* u. $17/6/95$: H:s talan förkastades såsom sentida väckt. *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 61. V. Mattsson mot kronolänsmannen A. Werner, ang. olaga fiskande. *Perno m. fl. snrs Hr.* u. $3/4/94$: Jempl. $4/2/81$ faststæld fiskestadga dömdes klgdn att böta 30 mk. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $1/5/95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

62. Skepparen J. Sjöberg mot stadsfiskalen A. Mesterton m. fl., ang. åtal mot klgdn för det han, förande ångslupen »Uranus», g:m oriktig manövrering vållat en segelslups sjunkande, samt att de deri befintliga personerna kommit i vattnet, hvarifrån de likväl bergats. *R:n i Helsingfors* u. $27/9/94$: Klgdn dömdes jempl. 13 § 2 mom. 34 kap. S. L., till 2 m. fängelse. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $15/3/95$: ej ändring. *J. D.*: Klgdn ådömdes 200 mks böter.

63. Besvär af A. Ylipirilä m. fl., ang. rågångsförrättning. *Egod. R:n i Ilmola s:n* u. $23/3/95$: Klgdnes anmärkningar förkastades. *J. D.*: ej ändring.

64. O. Wainio mot I. Henriksson m. fl., ang. misshandel. *Borgå m. fl. snrs Hr.* u. $6/2/95$: Klgdns talan förkastades. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $24/8/95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

65. J. Skott mot M. Jässis, ang. ärekränkning. *Wörå m. fl. snrs Hr.* u. $9/11/94$: Jässis sakfäldes. *Wasu Hfr.*, dit Jässis besv. sig, u. $23/7/95$: Åtalet förkastades. *J. D.*: ej ändring.

66. Guvernören J. Gripenbergs och landssekreteraren A. v. Knorrings besvär öfver *Wiborgs Hfrs* u. ²¹/₆95 i ett fiskaliskt mål. *J. D.* lät vid *Hfrs* u. förblifva.

67. G. Wiléns nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

68. Besvär af skarpskytten A. Hoikka, rörande hans anhållan om eftergift i fullgörande af värnepligten. *Uppbålsnämnden i Uleåborgs läns 1:sta uppbålskrets* res. ¹⁷/₂96: Ansökningen förkastades. *Länenämnden i sagda län* u. ²⁷/₃96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

69. W. Riihiniemi mot J. Leväslähti, ang. ansvars- och ersättningstalan mot den sistnämnde för det han öfverskridit sin skogsafverkningsrätt å L. torp, tilltydande Riihiniemi hemman. *Längelmäki m. fl. snrs Hr.* u. ⁴/₆94: L. dömdes jeml. 1 och 6 §§ 33 kap. S. L. att böta 30 mk samt ålades ersättnings-skyldighet. *Åbo Hfr.*, dit L. besv. sig, u. ²²/₅95: Emedan L. möjligen kunnat tro sig berättigad att på grund af kontrakt ⁵/₉76 utan äfventyr af straff afverka skog för L. torps behof i sådant omfång, som han det gjort, befriades L. för denna gång från ansvar; i öfrigt ej ändring. *J. D.* lät bero.

70. M. Müllers nådeansökan afslogs.

Den 22:dra. 71—76. Vid *Helsinge snrs Hr.* har Arabia aktiebolag sökt inteckning ej mindre i bolagets besittningsrätt till villaområdet n:o 4 jemte ängen Kanaansland, belägna å Helsingfors stad underlydande Forsby hemmans i sagda s:n mark, än uti bolagets egande å nämnda område och mark uppförda anläggningar, staden till säkerhet för 6 särskilda skuldsedlar å sammanlagdt 130,000 mk jemte ränta. G:m u. ⁶/₉ och ⁷/₉95 yttrade sig *Hr.*, och alldenstund Forsby hemman, enligt ett i rätten tillhands varande, af länebokhållaren uti Nylands län ²⁸/₃95 utfärdadt och å jordeböckerna grundadt intyg, vore af krono-natur, samt Helsingfors stad vid sådant förhållande icke kunde anses hafva full egande- och dispositionsrätt till sagda lägenhet, som ej heller blifvit under staden afhyst, blefvo samtliga bolagets ifrågavarande ansökningar, i stöd af 2 § uti K. F. ⁹/₁₁68 om inteckning i fast egendom, af *Hr.* förkastade. *Åbo Hfr.*, dit bolaget besv. sig, u. ²¹/₁96: Jemlikt förenämnda lagstadgande sådant detsamma lyder i K. F. ¹⁹/₂83, blef vid *Hrs* u. beröende. *J. D.* (efter omröstning): Emedan utredning ej föreståts derom, huruvida ifrågavarande villaområde n:o 4, Arabia kalladt, och ängen Kanaansland ligga inom eller utom den del af Forsby hemmans område, som blifvit under Helsingfors stad afhyst, lät K. Senaten bero vid det slut, hvori domstolarna i saken stannat.

Den 22:dra. 77. Besvär af J. Parviainen, ang. klander mot klyfningsskifte. *Egod. R:n i Leppävirta s:n* dom ¹¹/₇95: Särskilda rättelser i förrättningen föreskrefvos jemte det P. ålades betala Rättens arvode och ersättning åt kommissionslandtmätaren R. m. m. *J. D.* frikallade P. från gäldande af sagda ersättning åt R., enär denne låtit särskilda felaktigheter vid förrättningen komma sig till last; i öfrigt ej ändring.

78. Besvär af J. Hellberg, inlemnade till K. Senaten af G. Johansson, öfver *Åbo Hfrs* 2 u. ¹⁷/₁₂95 upptogos ej till pröfning, enär Johansson ej visat sig vara lagligen befullmäktigad att föra H:s talan.

79. A. och H. Eskolins nådeansökningar afslogos.

Jun i.

Den 3:dje. 1. P. Nokelainen mot kronolänsmannen W. Jankowsky, ang. åtal mot klgdn för anstiftan af brand i svikligt syfte. *Uguniemi sns Hr.* u. ²⁴/₈94: Klgdn kunde i brist på full utredning ej åt saken fällas. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁸/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

2. T. Parikkas nådeansökan afslogs.

3. A. Virtanen mot T. Jussila, ang. ansvarsyrkande mot klgdn för egenmäktigt förfarande. *Nykyrko m. fl. snrs Hr.* u. ⁸/₁₁94: Klgdn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁹/₁₂95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

4. A. Virtanen mot F. Jussila, ang. åtal mot den senare för egenmäktigt förfarande. *Nykyrko m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁰/₁₁94: Klagomålet förkastades och klgdn ådömdes ansvar för rättegångsmissbruk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁹/₁₂95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

5. K. Lukkarila mot kronolänsmannen K. Säisä, ang. åtal mot klgdn för olofligt fiske. *Kemi m. fl. snrs Hr.* u. ¹³/₅95: Klgdn sakfaldes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²³/₁96: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

6. V. Kinnunen mot kronolänsmannen A. Liljestrand, ang. åtal mot klgdn för oloflig brännvinsförsäljning. *Konginkangas m. fl. kapellers Hr.* u. ⁵/₆95: Klgdn sakfaldes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁴/₂96 och *J. D.*: besvären ej pröfvade.

Den 5:te. 7. Studeranden vid St Petersburgs Universitet L. Bottenliagen mot stadsfiskalen J. Karppinen, ang. åtal mot

klgdn för utevaro från uppbåd. *R:n i Willmanstrand*, der klgdn till sin ursäkt föreburit att han af oförstånd uteblifvit från uppbådet, dömdes g:m u. $\frac{2}{95}$ klgdn jeml. 113 § W. L. att böta 10 mk samt förklarade honom böra, såsom hade han uttagit lott, som förpliktade till aktiv krigstjänst, anställas vid de stående finska trupperna i fall han ansåges dertill lämplig. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{4}{2}96$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring; klgdns nådeansökan afslogs.

Den 8.de. 8. H., W. och J. Kinnunen samt G. Kolehmainen mot J. Lyytikäinen, ang. yrkande ej mindre om ansvar å den sistnämnde för det han g:m att inhägna en emellan klgdnes gemensamt egande lägenhets bolegor och utor liggande äng stängt en deröfver ledande sedan urminnes tid begagnad väg, än att L. måtte vid vite förbjudas att hindra klgdne att begagna samma väg. *Leppävirta sns Hr.* u. $\frac{20}{2}95$: Utredt att klgdne under flere år ostördt begagnat ifrågavarande väg; men emedan de icke visat, att dem, i egenskap af egare till hemmanet n:o 12 i O. by, tillkomme eller tillagts någon laglig rätt till omordade förmån, samt L. förty varit berättigad att taga i sin besittning den inom hans utmarksskifte befintliga delen af ifrågakomna väg, pröfvade Hr. rättvist förkasta klgdnes talan samt tillika, med bifall till L:s genstämningstalan, förbjuda klgdne, vid laga äfventyr, att framdeles begagna samma väg. *Wiborgs Hfr.*, dit H. och W. Kinnunen samt G. Kolehmainen besv. sig, u. $\frac{14}{6}95$: ej ändring. *J. D.*: Enär J. Kinnunen icke i Hfr. besv. sig emot Hrs u. samt detsamma således emot honom vunnit laga kraft, upptogos hans besvär ej till pröfning; i öfrigt fick vid Hfrs u. förblifva.

Den 10.de. 9. Baptistpredikanten E. Jansson samt medlemmarna af baptistförsamlingen i Kuopio K. Rissanen, hans hustru M. Rissanen, O. Savolainen och hans hustru K. Mutanen, äfvensom E. Forsman och G. Nygrén mot makarna A. och M. Hedborg, ang. åtal mot klgdne för det de vid särskilda tillfällen, bl. a. vid baptistförsamlingens sammankomster $\frac{20}{11}$ och $\frac{22}{11}93$, smädat och förolämpat makarna Hedborg. *R:n i Kuopio* u. $\frac{9}{6}94$: Klgdne sakfaldes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{21}{5}95$: E. Janssons besvär upptogos såsom sentida ej till pröfning och M. Rissanen hade ej anført skäl till ändring; de öfrige dömdes för hvad dem af R:n tagits till last, K. Rissanen att hållas 1 m. i fängelse samt O. Savolainen och K. Mutanen att böta, hvardera, 150 mk, E. Forsman 100 och G. Nygrén 60 mk. *J. D.* fann (efter omröstning) det ej kunna tillräknas K. och M. Rissanen, O. Savolainen, K. Mutanen och E. Forsman såsom brott att de vid baptistförsamlingens i Kuopio förenämnda möten deltagit i granskningen och bedömandet af makarna Hedborgs förhållande med

hänst till den i deras gård timade brand; hvarföre domstolar-
nas härom meddelade yttranden upphäflades och undanröddes,
jemte det M. Rissanen, enär de emot henne i öfrigt gjorda be-
skyllningarna icke styrkts, befriades från ansvar och ersättnings-
skyldighet i saken. Deremot fann K. Senaten K. Rissanen, (O.
Savolainen, K. Mutanen och E. Forsman, hvilka icke gittat visa
sannolika skäl för hvad de vid andra ifrågavarande tillfällen än
berörda möten tillvitat makarna Hedborg, i öfrigt hafva gjort sig
skyldige till den dem af Hfr. tillräknade brottslighet, i anseende
hvertill K. Senaten dömde dem att böta, K. Rissanen 200 mk,
O. Savolainen och K. Mutanen, hvardera, 100 mk samt E. Fors-
man 75 mk; i öfrigt ej ändring.

10. B. Hising mot G. Lönnberg och S. Nikolajeff, ang.
yrkande af klgdn, som tillhandlat sig ett jordstykke från Lönn-
bergs egda L. hemman, hvarvid klgdn tillförsäkrats fiskerätt i
hemmanets fiskevatten, om åläggande för Lönnberg att så bega,
att klgdn komme i åtnjutande af sin fiskerätt, hvari klgdn till
följe af bedrägligt förfarande från Lönnbergs sida lidit intrång; i
saminanhang hvarmed klgdn påstått Lönnbergs, samt efter det
denne åt Nikolajeff försålt omförmälda lägenhet, den sistbemandes
förpliktande att flytta en hägnad samt utfört talan om rättighet
för klgdn att inrätta brunn och begagna väg å hemmanets om-
råde. *Esbo sns Hr.* u. ¹¹/₁₂93: Klgdns talan, såvidt densamma
rörde hans fiskerätt, förkastades, hwaremot klgdns yrkanden i
öfrigt godkändes. *Abo Hfr.* dit klgdn och Nikolajeff besv. sig.
u. ¹⁹/₆95: Emedan klgdns talan om hans berättigande att upp-
taga åt sig brunn ytterom den åt honom utbrutna egolotten samt
att till brunnen leda väg och begagna väg till L. hemmans by-
tomt äfvensom egarens af sagda hemman förpliktande att flytta
hägnaden emellan hemmanet och sagda egolott till dess rätta
ställe vore af tvistemåls beskaffenhet, samt Hr. alltså icke bort,
på sätt som skett, handlägga saken i dessa delar i sammanhang
med klgdns öfriga deri utförda påståenden, hvilka grundade sig
på angivelse för brottsligt förfarande, ty vardt Hrs berörda till-
görande af Hfr. ogilladt och bemålde Rätts u. i denna del upp-
häfdt samt klgdn af Hfr. anvisad att sin klagan härutinnan uti
den för tvistemål stadgade ordning lagligen utföra; i öfrigt ej
ändring. *J. D.*: Enär klgdn grundat sin talan rörande omförmälda
fiskevatten derå att Lönnberg vid upprättande af köpe-
afhandlingarna rörande ifrågakomna egolott gjort sig skyldig till
svek och oredlighet gentemot klgdn, men klgdn ej gittat berörda
påstående i någon mån styrka, fann K. Senaten klgdn ej hafva
anfört skäl till ändring i det slut, hvari Hfr. g:m sitt öfverklagade
u. härutinnan stannat och hvarvid förty, likasom i allt öfrigt,
fick bero.

Den 12:te. 11. Straffängern A. Waltonens nådeansökning afslogs.

Den 13:de. 12. Häktade M. Toropainen mot stadsfiskalen G. Wallén, ang. åtal mot klgdn för stöld af egendom till ett värde af 1 mk 75 p. från tukthuset i Åbo. *Rns i sagda stad u. hemställdt Åbo Hfr.*, som i u. 21/2 96 fann klgdn stanna till last hvad honom i förestående måtto tillvitats; i anseende hvar-till och då klgdn, hvilken g:m Wiborgs Hfrs u. 18/4 85 dömts att för 3:dje resan stöld under sin återstående listid hållas till all-mänt arbete i tukthus, efter det klgdn 7/6 85 intagits i tukthuset i Åbo, på grund af H. Majestäts nådiga u. 21/6 95 blifvit 18/7 95 vilkorligen frigifven och honom dervid ålagts, bl. a., att efter fri-gifningen föra ett stilla och ostraffligt lefverne, vid äfventyr, om sådant åsidosattes, att den vilkorliga friheten vore förverkad och han ånyo komme att insättas i straffanstalt för att undergå det straff, som återstode, då han frigafs, Hfr. ej mindre, i stöd af 15 och 16 §§ 2 kap. i K. F. 19/12 89 om verkställighet af straff, förklarade klgdn hafva förverkat den g:m förberörda nådiga u. förunnade vilkorliga frihet och klgdn förty böra ånyo insättas i tukthus för att fortsätta omförmälda allmänna arbete, än, i för-mågo af 2 och 3 mom. 13 § samt 14 § 2 kap. äfvensom 8 § 28 kap. S. L., dömdes klgdn att för 2:dra resan 3:dje gången stöld hållas 9 m. i ljust enrum och vara förlustig medb. för-troende för alltid. *J. D.* fann klgdn, hvilken g:m förberörda nådiga u. förunnats vilkorlig frigifning under de vilkor ofvan-åberopade §§ i sagda K. F. 19/12 89 upptaga, icke hafva anført skäl till ändring i Hfrs u.

13. J. Malander mot T. Laurell, såsom fordringsegare i klgdns konkurs, ang. åtal mot klgdn för konkursförbrytelse. *Rn i Nikolaistad u. 17/9 94:* Klgdn dömdes jeml. 3 mom. 39: 3 S. L. att hållas 1 m. i fängelse samt förklarades förlustig cessionsförmån. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 10/4 95: ej ändring. *J. D.:* ej ändring; klgdn beviljades strafflindring jeml. Pardonsplakatet 26/11 94.

Den 15:de. 14. Kronolänsmannen B. Färling mot K. Fincke, ang. åtal mot den senare för mened. *S:t Marie m. fl. snrs Hrs u. hemställdt Åbo Hfr.*, som g:m u. 29/1 95 förkastade atalet såsom icke tillfullo styrkt. *J. D.:* ej ändring.

Den 17:de. 15. S. Junnola mot kronolänsmannen B. Gartz, ang. yrkande om ansvar och ersättning emot Gartz för det denne obehörigen g:m rensning af bottnet i K. fors förorsakat vatten-brist för klgdns mjölkvarn. *Säkkijärvi sns Hr. u. 26/10 94:* Klgdns talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 26/4 95: ej ändring. *J. D.* fann (efter omröstning) väl Gartz,

hvilken ej styrkt att ifrågakomma fördämning, på sätt G. förburit, åstadkommit uppdämning å egor invid S. ofvanför belägna sjö, icke hafva visat laga anledning till densammas undanskaffande; men emedan G., på grund af särskilda härvid förekommande omständigheter, kunnat tro sig vara berättigad till en sådan åtgärd samt klgdn ej utredt, hvilken skada honom derigenom tillskyndats, föranledde besvärerna ej till annan ändring i Hfrs u., än att klgdn frikallades från utgifvandet af den t. f. åklagaren i målet tillerkända kostnadsersättning.

Den 18:de. 16. I anledning af straffången B. Holmqvists underdåniga anhållan att, enär hon hållits i ransakningshäkte 152 d. längre än vederbort, sagda tid finge från det henne ådömda tukthusstraffet afräknas, tillät K. Senaten af gunst och nåd att den H. ådömda strafftid, oberoende af den eftergift deri, som kunde tillkomma H. på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94, minskades med 4 m.

17, 18. A. Forsströms och H. Kivekäs' nådeansökningar biföllos jeml. Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

19. Rustmästaren J. Kaarna och arresterade dragonen A. Kitunen, enhvar för sig, ang. åtal emot Kitunen för rymning och förskingring af kronopersedlar. *Dragonregementets Krigsrätts* u. hemställt *Öfverkrigsdomstolen*, som g:m u. ³⁰/₄96 förklarade utredt vara att Kitunen ¹⁶/₃96 olofligen aflägsnat sig från regementet och icke inom förloppet af 6 dygn dit återvändt samt förskingrat särskilda kronopersedlar; i anseende hvartill och jemte det ansvarspåståendet å Kitunen för tillägnande af en sabel, enär han återhemtat den och äfven derförinnan under tjänstgöring begagnat sabeln, förkastades, *Öfverkrigsdomstolen*, som fann Kitunen, hvilken väl g:m Krigsrättens u. ¹⁴/₁₂94 ansetts förvunnen om 1:sta resan rymning, men dock på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94 befriats från straff för sagda brott och derefter ¹³/₂95 blifvit sakfäld för rymning, enligt 30 § i Militärstrafflagen ¹⁶/₈86 och 6: 1 S. L. icke kunna tillräknas nu ifrågavarande rymningsbrott annorlunda än såsom 2:dra resan slik förbrytelse, med stöd af 18, 82 och 114 §§ i Militärstrafflagen dömde Kitunen för rymningen till fängelse i 6 m. och 15 d. och för förskingring af kronopersedlar till enkel arrest i 20 dygn; i följd hvaraf Kitunen, efter sammanläggning af dessa straff, skulle hållas inalles 7 m. i fängelse och vara förlustig sina löneförmåner under denna strafftid, hvilken likasom ock den tid, Kitunen varit förrymd, enligt 14 och 86 §§ i Militärstrafflagen icke finge afräknas å hans tjänstetid. *J. D.:* Kitunen dömdes att såsom för 2:dra gången rymning hållas 8 m. i fängelse samt för förskingring af kronopersedlar straffas, på sätt *Öfverkrigsdomstolen*

utsagt, med 20 dygns enkel arrest, som sammanlades med Kitunen af Öfverkrigsdomstolen g:m u. ¹⁴/₂96 ådömd 6 dygns skärpt arrest för olofligt aflägsnande från kasernen och 4 dygns enahanda arrest för 1:sta resan fylleri, hvilka straff Kitunen ännu ej utstått, till 9 m. 15 d. fängelse; i öfrigt ej ändring.

Den 19:de. 20. J. och L. Holmroos' nådeansökan afslogs.

21. W. Meurman mot t. f. stadsfiskalen G. Selin, ang. åtal mot klgdn för oloflig försäljning af öl och punsch till förtäring å stället. *R:n i Åbo* u. ²⁴/₇95: Klgdn dömdes med stöd af 2 och 18 §§ i K. F. ²/₄83, ang. försäljning och utskänkning af maltdrycker, sådana dessa lagrum ändrade lyda i K. F. ⁹/₆92, och 40 § i K. F. ³¹/₃79 om näringarna, samt med tillämpning af stadgandet i 7: 2 S. L. att för 4:de resan oloflig försäljning af maltdrycker böta 300 mk och för olaga näring 60 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁰/₁₀95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 20:de. 22. J. Tiussas nådeansökan afslogs.

23. H. Wintervik m. fl. mot kronolänsmannen E. Sallmén, ang. åtal mot klgdne för idkande af laxfiske uti K. sund med notar, hvilkas maskor understigit det uti ¹³/₁₀73 faststæld förening om fiskes idkande i Kymmene elfs fiskeriområde föreskrifna måttet. *Pyttis m. fl. snrs Hr.* u. ³¹/₃94: Med stöd af 6 och 8 §§ i nämnda fiskeriförening dömdes klgdne att böta enhvar 25 mk till utsatt fördelning och förvandling, jemte det notarna förklarades förbrutna. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ⁹/₄95: Emedan utredt vore att klgdne uppgifna tid användt ifrågavarande notar till fångst efter lax uti K. inom Kymmene elfs fiskeriområde belägna sund, ehuru maskorna i desamma ej fylt de i förberörda fiskeriförening för slik fiskfångst fastställda mått, hade klgdne ej anfört skäl till ändring i Hrs u.; dock skulle förenämnda böter likasom ock omförmälda förbrutna förklarade notar, jemlikt 1 mom. 6 § i promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89, tillfalla kronan samt böterna vid bristande betalningstillgång afsittas med 5 d. fängelse.

Juli.

Den 7:de. 1. Besvär af häktade A. Kuukkasjärvi, åtalad först vid *Birkkala m. fl. snrs Hr.* för det han tillverkat falskt mynt samt derå vid *R:n* i *Tammerfors* för utprångling af dessa mynt. *Åbo Hfr.*, dit målet hemställdes, u. $20/3$ 96: Klgdn vore öfvertygad att hafva under år 95 i P. by af Birkkala s:n eftergjort det i landet gångbara metallmyntet af 1 mks valör och sedermera $3/12$ samma år i Tammerfors stad utgifvit ett af dessa falska mynt till J. och försökt utprångla ett annat åt M.; i anseende hvartill Hfr., med stöd af 37: 1 S. L., sådant detta lagrum lyder i K. F. $21/4$ 94, dömd klgdn att hållas 5 år i tukthus samt vara förlustig medb. förtroende i 8 år utöfver tiden för sagda frihetsstraff, hvarjemte Hfr. förklarade förenämnda falska mynt samt de dels klgdn fräntagna, dels i P. smedja öfverkomna redskap, som användts vid tillverkningen af berörda mynt, vara enligt 37: 7 S. L. förbrutna och böra i Hfr., dit omordade mynt och redskap blifvit öfversända, på lämpligt sätt göras obrukbara.

2. Besvär af E. Partanen, rörande hans anhållan om befrielse från krigstjenst. *Uppbålsnämnden i Wiborgs läns 2:dra uppbålskrets* beslut $27/4$ 96: Klgdns ansökan förkastades. *Lännenämnden i sagda län* beslut $20/5$ 96: ej ändring. *J. D.*: Klgdn, som ej visat att hans fader vore vanför och att han utgjorde familjens hufvudsakliga stöd, hade icke anfört skäl till ändring.

3. Besvär af stadsfiskalen G. Wallén, inlemnade af A. Åkerroos, i mål, hvari J. Lindholm åtalats för misshandel. *R:n* i *Åbo* u. $21/3$ 95: L. sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit L. besv. sig, förklarade g:m u. $23/4$ 96 vittnet K. Rosén, som, enligt hvad i Hfr. styrkts, blifvit dömd för stöld, för återgångsvittne samt ansåg i själfva saken blott halft bevis om L:s brottslighet förekomma, hvarföre L. ålades värjemålsed. *J. D.*: Emedan den fullmakt, som A. Åkerroos, till stöd för sin behörighet att å klgdns vägnar fullfölja saken, i K. Senaten företett, icke var, på sätt i 15: 4 R. B. stadgades, försedd med klgdns insegel eller g:m vittnen bestyrkt; ty och då Åkerroos ej heller annorledes visat sig vara af klgdn befullmäktigad att fullfölja målet, upptogos besvärerna ej till pröfning.

4. Besvär af J. Hyvättinen, rörande hans anhållan om befrielse från krigstjenst. *Uppbålsnämnden i Wiborgs läns 2:dra uppbålskrets* förklarade klgdn till krigstjenst duglig. *Lännenämnden i sagda län* u. $20/5$ 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

5. Besvär af P. Ylifranttila, ang. hans anhållan om eftergift i fullgörande af värnepligt. *Uppbålsnämnden i Uleåborgs*

läns 1:sta uppbådskrets beslut ⁸/₄96: Klgdns ansökan förkastades. *Länenämnden i sagda län*, der klgdn på annan grund anhållit om nämnda eftergift, förkastade jeml. 58 § i W. L., sådant detta lagrum lyder i K. F. ¹¹/₂89, ansökningen såsom sentida. *J. D.*: ej ändring.

6. Besvär af J. Huuhka och M. Puusniekka, hvilka, sedan de vid anställd besigtning inför *Uppbådsnämnden i Wiborgs läns 2:dra uppbådskrets* befunnits till krigstjenst dugliga, uti en med posten till *Länenämnden i sagda län* insänd skrift med rubrik »anonus», påyrkat ny besigtning. *Länenämnden* yttrade sig g:m beslut ²⁰/₃96 att emedan besvär öfver Uppbådsnämndens åtgärd, enligt 106 § i W. L., böra ställas till vederbörande Länenämnd och inlemnas till den Uppbådsnämnd, hvars åtgärd öfverklagas, men omförmälda skrift, som ej vore ställd till Länenämnden, g:m postverket och således icke i laga ordning inkommit till Uppbådsnämnden, upptogs klgdnes ansökan ej till pröfning. *J. D.*: ej ändring.

7. S. och J. Huuhdanmäkis nådeansökningar biföllos på grund af Pardonsplakatet ²⁸/₁₁94.

8. K. Pesolas enhanda ansökan bifölles jeml. Pardonsplakatet.

9. Besvär af E. Almqvist, rörande K. Blombergs, såsom fordringsegare i S. aktiebolags konkurs, anhållan om åläggande för klgdn, hvilken jemte E. Jaatinen förordnats till syssloman i berörda konkurs, att sammankalla konkursmassans borgenärer för val af annan syssloman i st. f. Jaatinen, som aflidit. *Sagu m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁶/₉95: Klgdn ålades vid vite sammankalla borgenärerna i konkursen för val af annan syssloman så tidigt, att saken kunde ånyo företagas å 4:de rättegångsdagen af hösttinget 95, då klgdn, försedd med protokollsutdrag öfver borgenärernas vid sammanträde fattade beslut, egde saken till åtgärd anmäla. Då saken ¹⁷/₁₀95 ånyo företogs till behandling, meddelade klgdn att han anfört besvär öfver Hrs förenämnda u., hvarföre och då konkursdomen redan afkunnats samt konkursen förty vore att anses såsom afslutad, klgdn hemstälde huruvida icke Blombergs talan borde anstå till dess Hrs u. åkommit laga kraft; hvarjemte klgdn anmärkte att det jeml. Hrs förenämnda u. ålegat honom att till behandling anmäla ärendet; i anseende hvar till och då målet blifvit utan sådan anmälan uppropadt, klgdn undandrog sig afgifvande af svaromål. Med förkastande af klgdns invändning ålade Hr. klgdn att för Rätten tillkännagifva, huruvida borgenärssammanträdet egt rum och i sådant fall meddela Hr. borgenärernas dervid fattade beslut, på det Hr., jemlikt 62 § i Konkursstadgan, blefve i tillfälle att företaga de på Hr. ankommande vidare åtgärder i saken. Efter det klgdn härå medgifvit

att fordringsegarene i konkursen blifvit i omförmäldt afseende sammankallade, men vägrat derom lemna någon upplysning samt upprepat sin invändning derom att Hr. icke borde skrida till vidare åtgärd innan dess föregående u. vunnit laga kraft, förklarade Hr., att som ifrågavarande mål afsåge förordnande af syssloman och förty borde såsom konkursmål behandlas, borde klgdn, jeml. åberopade § i Konkursstadgan, genast för Hr. tillkännagifva fordringsegarenes vid berörda sammanträde fattade beslut; derå och sedan klgdn uppgifvit att borgenärerne till syssloman utsett G. Segerstråle samt för sin del föreslagit en annan person, Hr. g:m slutligt u. ¹⁷/₁₀95 förordnat Segerstråle att omhändertaga oftanämnda sysslomannaskap. Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₁96, och J. D. läto vid Hrs samtliga u. bero.

Den 8:de. 10. W. Dunajeffs nådeansökan afslogs.

Den 9:de. 11. Besvär af H. Jacobsen och J. Svanljung, hvardera för sig, i mål deri Jacobsen af advokatfiskalen i Tullstyrelsen O. Karsten åtalats för försök till tullförsnillning, i sammanhang hvarmed Karsten yrkat ansvar å Jacobsens i saken begagnade ombud Svanljung för förolämpning m. m. R:n i Helsingfors u. ²³/₁₀94: Klgdne sakfäldes. Åbo Hfr., dit klgdne besv. sig, u. ¹/₄95: ej ändring. J. D.: ej ändring.

12. Besvär af R. Lassila, som af Guvernören i Uleåborgs län g:m u. ²⁰/₄96, på anmälan af kommunalnämnden i P. s:n, jeml. 4 mom. 31 § och 1 mom. 38 § i K. F. ¹⁷/₃79, ang. allmänna fattigvården, blifvit dömd att hållas 1 m. till allmänt arbete. J. D. fann klgdn, som visats hafva stått under fattigvårdsstyrelsens i P. s:n husbondevälde, icke hafva anfört skäl till ändring.

Den 11:te. 13. Besvär af J. Jussila i mål, hvari klgdns fader E. Hinkka, som tidigare för sinnessjukdom blifvit stäld under förmynderskap, anhållit att få själf vårda sitt gods. Sääksmäki m. fl. snrs Hr. u. ¹⁴/₉95: Hinkkas anhållan bifölls. Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₁96: ej ändring. J. D.: Emedan det icke blifvit tillförlitligen styrkt, att Hinkka till helan återställts, blef H:s yrkande förkastadt.

14. T. f. kyrkoherden i T. pastorat G. Törnvalles besvär i mål, hvari klgdn hos Domkapitlet i Åbo erkestift anhållit att klockaren H. Ramstadius, som olofligen afhållit sig från utöfningen af sin tjänst, måtte förklaras densamma förlustig. Domkapitlet förklarade i u. ²⁵/₄95 att enär R. ej blifvit varnad på sätt ⁷/₈₅ § i K. L. föreskrefve, förtjenade klgdns anhållan ej afseende; dock vore det klgdn obetaget att, i fall af fog, med R. förfara som i åberopade § stadgades. Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. ⁹/₁₂95: ej ändring. J. D.: Utredt att R., sedan honom be-

viljad tjenstledighet utgått, oaktadt dertill af kyrkoherden i T. uppmänad, icke trädt i utöfning af ifrågavarande klockaretjenst och ej heller nöjaktigt förklarar sitt uteblifvande; i anseende hvartill och då berörda förseelse vore af den svårare beskaffenhet, att den icke kunde aflöpa endast med varning, K. Senaten, jeml. 285 § i K. L., dömde R. att vara afsatt från hans innehavande klockaretjenst.

15, 16. P. Hämäläinens och G. Nummelins nådeansöknin-
gar biföllos jeml. Pardonsplakatet ^{26/11}94.

Den 14. 17. J. Thure mot kronolänsmannen A. Rosing, ang. åtal mot klgdn för dråp utan uppsåt att döda. *Malax m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som i u. ^{17/6}95 fann styrkt vara att klgdn uppsåtligen, dock utan afsigt att dräpa, slagit W. Berg först med blotta handen en gång mot kinden och derpå med ett vedträ några gånger i ryggen samt att Berg vid samma tillfälle blifvit slagen äfven af en annan person, ehuru icke kunnat utredas, hvem denna varit, äfvensom att den Berg ågångna misshandeln hos honom förorsakat blodkongestion till lungorna i förening med sådan till hjertat, hjernan, lefvern, mjellen och njurarna, hvaraf Bergs kort derpå timade död, enligt läkareattest, varit en följd; i anseende hvartill och i betraktande deraf, att berörda misshandel varit sådan, att död eller svår kroppsskada såsom sannolik verkan deraf icke kunnat väntas, Hfr., med stöd af 2 mom. 41 § och 8 § 21 kap. S. L. dömde klgdn att hållas 2 år i fängelse. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

18. S. Grundström mot stadsfiskalen G. Lagerblad, ang. åtal mot klgdn för olaga bränvinsförsäljning. *R:n i Helsingfors* u. ^{18/6}95: Klgdn dömdes med stöd af 27 och 35 §§ i K. F. ^{9/6}92, ang. bl. a. bränvinsförsäljning, samt 41: 8 S. L., att för 3:dje resan oloflig bränvinsförsäljning hållas 9 m. i fängelse samt ålades utgifva försäljningsavgift m. m. *Åbo Hfr.* dit klgdn besv sig, u. ^{18/11}95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

19. F. och K. Sjöman mot stadsfiskalen G. Lagerblad, ang. åtal mot klgdne för oloflig bränvinsförsäljning. *R:n i Helsingfors* u. ^{18/7}95: Klgdne fälades för 3:dje resan slik förbrytelse enhvar till 6 m. fängelse samt ålades gemensamt utgifva afgift. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ^{31/12}95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

20. Besvär af J. Luoma, ang. hans anhållan om eftergift i fullgörande af värnepligt. *Uppbådsnämnden i Wasa läns 1:sta uppbådsdistrikt* beslut ^{20/3}96: Klgdns ansökan förkastades. *Lämnämnden i sagda län* res. ^{20/3}96 och *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 21. Fängsliga Wilhelmina Hellsten mot kronolänsmannen A. Nyman, ang. åtal mot klgdn för det hon afdaga-

tagit ett af henne föregående dag framfödt, i lönskaläge afladt barn. *Tammela sns Hr.* afkunnade u. i saken $\frac{9}{10}$ 95, hvaröfver klgdn besv. sig till *Åbo Hfr.*, som i u. $\frac{21}{2}$ 96 ansåg Hr. hafva bort underställa sitt u. Hfrs granskning och förty upptog målet i hemställningsväg samt dömde klagdn att för mord hållas i tukthus under sin återstående lifstid och vara medb. förtroende förlustig för alltid. *J. D.* fann, med afseende jemväl å hvad Medicinalstyrelsen i saken yttrat, det icke vara styrkt, att klgdn bragt sitt omförmälda barn om lifvet, hvarföre åtalet förkastades.

Den 18:de. 22. Häktade M. Löppönen mot kronolänsman-nen O. Forsman, ang. åtal mot klgdn för mord å hans hustru. *Sulkara sns Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. $\frac{28}{4}$ 96 med stöd af 21: 1 S. L. dömde klgdn att under sin återstående lifstid hållas i tukthus och vara förlustig medb. förtroende. *J. D.*: ej ändring.

Augusti.

Den 4:de. 1. A. Savolainens nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet $\frac{20}{11}$ 94.

2. A. Kuukkasjärvis nådeansökan afslogs.

Den 5:te. 3. P. Hagstedt mot stadsfiskalen O. Albrecht, ang. stöld. *Rus i Helsingfors* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. $\frac{1}{3}$ 96 med stöd af 5 och 8 §§ 28 kap. S. L. dömde klgdn att för 4:de resan stöld hållas 8 år i tukthus samt vara förlustig medb. förtroende under 15 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

4. E. Almqvist mot G. Segerstråle, hvilken blifvit förordnad till klgdns medsyssloman i S. bolags konkurs med rätt att ensam uppbära och redovisa för konkursboets medel, ang. åläggande för klgdn, som vägrat att till Segerstråle utlemna konkursmassan rörande böcker, verifikater m. m., att vid vite utgifva sagda handlingar. Sedan klgdn undandragit sig afgifvande af svaromål, under förebärande att han vore bosatt och kyrkskrifven i Helsingfors, samt *Sagu m. fl. sns Hr.* g:m u. $\frac{30}{11}$ 95 emedan klgdn fortfarande vore mantalskrifven inom Sagu sn och målet egde omedelbart sammanhang med rättegången uti S. bolags konkurs, jeml. 10: 1 R. B. och 1 § i Konkursstadgan ålagt klgdn afgifva svaromål, jemte det Hr., enligt 113 § i Konkursstadgan, föreskrifvit att utslaget, ehvad missnöje emot detsamma anmältes eller icke, omedelbart skulle träda i verkställighet, anförde klgdn bl. a., att enär S. bolags borgenärer ej varit i till-

fälle att yttra sig öfver Segerstråles talan, Hr. ej vore berättigad att med anledning af densamma besluta till sådant tillägg i de för syssломännen utfärdade fullmakterna, som g:m sagda talan åsyftades, hvarföre klgdn anhöll om käromålets förkastande: derå Hr. medelst u. samma dag yttrade sig: och jemte det Hr., enligt 62 § i Konkursstadgan, ansåg sig ega rätt att för syssломän i konkursbo utfärda förordnande med de närmare bestämningar, hvilka tilläffventyrs af omständigheterna kunde finnas nödvändiga, blef Segerstråles talan af Hr. godkänd. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁵/₃96, lät såväl vid invändningsutslaget, jeml. af Hr. åberopade lagrum och 10: 4 R. B., som vid Hrs slutliga u., med stöd af 61 och 68 §§ i Konkursstadgan, förblifva. *J. D.*: ej ändring.

5. K. Göthberg mot E. Lindström, ang. fordran. *Pöjo m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁴/₁₀95: G. ålades betalningsskyldighet. *Abo Hfr.*, dit G. vädjat, dom ²/₆96: ej ändring. *J. D.*: G:s ändringsansökan pröfvades ej.

6. Besvär af U. Palander öfver *Gubernörens i Tavastehus län*, af *Abo Hfr.* medelst u. ²/₆96 fastställda u. rörande bysättning. *J. D.*: P:s ändringsansökan pröfvades icke.

7. J. Takalas nådeansökan bifölls.

8. Besvär af dragonen A. Hirvonen, rörande hans anhållan om befrielse från krigstjenst. *Uppbuds nämnden i Kuopio läns 1:sta uppbudskrets* u. ¹⁴/₄96: Klgdns ansökan förkastades. *Länsnämnden i sagda län* res. ¹⁵/₅96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

9. Besvär af A. Nordman, rörande hans ansökan om befrielse från krigstjenst. *Uppbuds nämnden i Wasa läns 1:sta uppbudskrets* förklarade klgdn duglig till krigstjenst. *Länsnämnden i samma län* res. ¹²/₆96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

10. Kronolänsmannen M. Heinonen mot häktade J. Niiva och hans hustru W. Niiva, ang. åtal mot de senare för det dessa sällat sig samman att stjäla samt å 2 särskilda ställen med inbrott tillgripit egendom till ett värde af sammanlagt 72 mk 90 p. *Savitaipale m. fl. snrs Hr.* u. ¹¹/₁96: J. och W. Niiva dömdes för hvad dem stannade till last att jeml. 2, 5 och 8 §§ S. L. hållas i tukthus J. Niiva, den der en gång förut afstraffats för stöld, för 2:dra resan tjufnad, innefattande grof stöld, 3 år för hvardera stölden, samt W. Niiva, som tidigare ej sakfäلتs för brott, för 1:sta resan enahanda förbrytelse 18 m., jemväl för hvardera tjufnaden, dock sålunda, att J. och W. Niiva, jeml. 7: 5 S. L., skulle i ena bot undergå tukthusstraff J. Niiva i 5 år och W. Niiva i 2 år, hvarhos J. och W. Niiva förklarats förlustiga medb. förtroende, J. Niiva i 8 år och W. Niiva i 6 år

utöfver tiden för frihetsstraffet. *Wiborgs Hfr.*, dit J. och W. Niiva besv. sig, u. ²³/₄96: Utredt att J. och W. Niiva i en vilja och gerning föröfvat ifrågavarande inbrottsstöld, i anseende hvartill Hfr., jemlikt de af Hr. åberopade lagrum, dömt J. och W. Niiva, hvilka för sagda grofva stölden gjort sig skyldiga till tukthusstraff, J. Niiva för 2:dra resan stöld i 2 år och W. Niiva för 1:sta resan tjufnad i 9 m. för hvardera stölden, att undergå tukthusstraff, J. Niiva i 3 år och W. Niiva i 1 år äfvensom att vara förlustiga medb. förtroende i resp. 6 och 3 år. *J. D.*: ej ändring.

11. Häktade K. Haglund mot kronolänsmannen N. Holmström, ang. åtal mot klgdn för det han förhulpat 2:ne skarpskyttar vid Wasa bataljon att rymma g:m att i båt öfverföra dem till konungariket Sverige. *Närpes m. fl. snrs Hr.* u. ⁵/₁₂95: Klgdn dömdes jeml. 16: 21 S. L. att hållas 5 m. i fängelse, med hvilket straff borde sammanläggas de böter af 150 mk, hvartill klgdn g:m samma u. blifvit fäld för det han under målets behandling missfirmat Hr., i följd hvaraf klgdn, jeml. 7: 5 S. L., skulle, i ena bot, undergå fängelsestraff i 5 m. 21 d. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät g:m u. ³¹/₃96 vid Hrs u. bero, sålunda att klgdn, jeml. 7: 5 S. L., skulle i ena bot hållas i fängelse 5 m. 18 d. *J. D.*: ej ändring.

12. Besvär af G. Toivanen, hvars anhållan om eftergift i fullgörande af krigstjenst blifvit af *Länsnämnden i S:t Michels län* g:m u. ²/₇96 förkastad. *J. D.* lät bero.

Den 6:te. 13. Besvär af J. Isaksson m. fl., som af *Gubernören i Åbo och Björneborgs län* g:m u. ²³/₉94 sakfäلتs för utevaro från mantalsskrifning. *Åbo Hfr.*, dit de sakfäلتe besv. sig, u. ⁴/₄95: *J. D.*: ej annan ändring än att åtalet emot en af de sakfäلتe A. Polviander, som numera aflidit, fick förfalla.

Den 7:de. 14. Besvär af rustmästaren J. Sjöblom i mål, hvari lasaretsbetjenten E. Lillja af klgdn åtalats för brott emot krigslydnaden. *Krigsrätten vid Åbo bataljon* dömd g:m u. ²²/₁96 Lillja att jeml. 95 § i Militärstrafflagen hållas 1 m. i fängelse. *Öfverkrigsdomstolen*, dit Lillja besv. sig, u. ²³/₃96: Lillja dömdes till 6 dygns skärpt arrest. *J. D.* lät bero; dock komme verkställigheten af utslaget jeml. 3 p. i Pardonsplakatet ²⁶/₅96 att förfalla.

15. C. Maury mot W. Ruth, ang. förolämpning. *R:n i Helsingfors* u. ²⁹/₃94: Ruths talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit Ruth besv. sig, u. ⁸/₄95: Utredt att klgdn g:m att i särskilda tidningar införa öfverklagade tillkännagifvande utspridt ett K. verkstads fabrikater nedsättande omdöme, hvars riktighet klgdn icke gittat styrka, samt sålunda förolämpat Ruth, såsom innehaf-

vare af omordade verkstad; i anseende hvartill klgdn, med hänsigt till stadgandet i 3 § af promulgationsförordningen ^{19/12}89 samt i stöd af 7 och 9 §§ i K. F. ^{28/11}66 dömdes att för förlämnning böta 200 mk. *J. D.*: ej ändring.

16. A. Kallionpää m. fl. mot H. Puumala, angående yrkande om ansvar och ersättning å klgdne för vållande af skogseld. Sedan på klgdnes föranstaltande å brandstället förrättats 2 syner, vid hvilka skadan uppskattats, vid den förra syneförrättningen till 300 mk, men vid den senare, som verkställdes af boställsinspektören H. Ruth, till endast 8 mk 90 p., dömde Hr. g:m u. ^{21/4}94 med stöd af 27, 28, 29, 42 och 46 §§ i Skogslagen klgdne att hvardera böta 120 mk samt gemensamt utgifva 300 mk i skadeersättning. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ^{13/5}95: Klgdne fälles jeml. 34: 7 S. L. att böta hvardera 120 mk, hvarjemte Hfr., enär den af boställsinspektören Ruth verkställda synen, som förrättats först 3 år efter ifrågavarande brand, med afseende å såväl det öfver synen upprättade instrumentets innehåll, som hvad de i målet afhörda vittnena intygat, icke kunde tilläggas giltig beviskraft och klgdne tidigare icke gittat ifrågasätta att ej den g:m sagde brand orsakade skadan uppgått till 200 mk, faststälde ersättningsbeloppet till nämnda summa. *J. D.*: ej ändring.

17. H. Pollari mot kronolänsmannen D. Strang, ang. åtal mot klgdn för misshandel. *Ylistaro m. fl. snrs Hr.* u. ^{22/11}94: Klgdn dömdes jeml. 11 och 13 §§ 21 kap. samt 43: 6 S. L. att för misshandel å person hållas 10 m. i fängelse och för fylleri å allmän väg böta 16 mk eller att i ena bot hållas 10 m. 4 d. i fängelse. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ^{10/5}95: ej annan ändring än att klgdn, jeml. 7: 5 S. L., skulle för de honom till last tagna brotten i ena bot hållas 10 m. 3 d. i fängelse. *J. D.*: ej ändring.

18. Häktade J. Immonen mot kronolänsmannen F. Frostell, ang. stöld. *Hollola m. fl. snrs Hr.* u. ^{20/3}96: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ^{12/5}96: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

19. Besvär af J. Danielsson, rörande hans anhållan om eftergift i fullgörande af krigstjenst. *Länenämnden i Åbo och Björneborgs län* res. ^{20/6}96: Klgdns ansökan förkastades. *J. D.*: ej ändring.

20. F. Sofronoff mot A. Eklund, ang. åtal mot den senare för ärekränkning. *Säkylä m. fl. snrs Hr.* u. ^{14/11}94: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ^{10/5}95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

21. M. Saxberg mot C. Maury. Uti en till Guvernören i Nylands län ingifven och af bemälda Guvernör i promotorialväg

till *Guvernören i Wasa län* öfversänd skrift har firman J. A. Törnroos, på uppdrag utaf Maury, såsom innehafvare af firman Carl Jacobsen, hos Saxberg utsökt en af denne till nästnämnda firma utställd af F. Andersson accepterad och sedermera åt firman J. A. Törnroos öfverlåten vaxel, hvilken talan likväl af *R:n i Jyväskylä*. dit målet såsom tvistigt förvisats, underkänts, enär styrkt blifvit att vaxeln blifvit af Andersson gulden innan detsamma öfverlåtits åt firman J. A. Törnroos. Sedermera har *R:n i Helsingfors*, hvarest klgdn emot Maury utfört ansvarspåstående för kräfvande af gulden gäld, g:m u. ²¹/₂ 95 yttrat sig: att alldestund ifrågakomna, emot klgdn utförda mål, ehuru detsamma anhängiggjorts g:m en till Guvernören öfver Nylands län inlämnad ansökan, sedermera behandlats af Guvernören öfver Wasa län, till hvilken detsamma i promotorialväg öfverlemnats, samt slutligen, efter det saken, såsom tvistig, förvisats till vederbörlig domstol, blifvit fullföljdt och afgjort af *R:n i Jyväskylä stad*, fördenskull vore *R:n*, i stöd af 21 och 23 §§ 10 kap. R. B., förstnämnda lagrum sådant det lyder i 44 § af promulationsförrordningen ¹⁹/₁₂ 89, icke behörig att med målet taga befattnings, i anseende hvartill detsamma icke kunde af *R:n* till pröfning upptagas. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁹/₅ 95: ej ändring. *J. D.*: Emedan, jeml. 16: 2 R. B., ändring icke får sökas uti *Hfrs* u. ang. domstols behörighet, upptogs klgdns ändringsansökan ej till pröfning.

Den 8:de. 22. K. Mäkelä mot kronolänsmannen K. Chydenius, ang. åtal mot klgdn för snatteri. *Birkkala m. fl. snrs Hr.* u. ²⁹/₅ 95: Klgdn sakfäldes. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁴/₁ 96: besvären pröfvades ej. *J. D.*: ej ändring.

23. M. Löppönens nådeansökan afslogs.

24. E. Almqvist, såsom fordringsegare i S. bolags konkurs, mot K. Blomberg, ang. yrkande af klgdn att ett efter hällen auktion å särskilda konkursmassan tillhöriga lägenheter vid borgenärssammanträde fattadt beslut, enligt hvilket Blomberg, som vid auktionen gjort anbud, tillerkänts sagda fastigheter, måtte upphävas på den grund att B. sjelf, ehuru sålunda jäfvig, för egen del och såsom ombud för andra fordringsegare deltagit i beslutet. *Sagu snrs Hr.* u. ¹⁹/₁₀ 95: Emedan nämnda beslut icke kunde anses vara fattadt till förfång för klgdn såsom enskild borgenär, enär alla borgenärers rätt derigenom i samma mån berörts, förkastades klgdns talan. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁴/₁ 96: Emedan Blomberg enligt lag icke varit förhindrad att såsom fordringsegare för egen del och såsom ombud för andra borgenärer deltaga i beslutet om godkännande af de vid förberörda auktion gjorda anbud, ty och på de af *Hr.* i öfrigt

åberopade grunder samt med hänsyn jemväl dertill att af fordringsegarene i konkursen endast administratörerne i O. A:s bo förenat sig i klgdns ifrågavarande talan och icke ens påstådt blifvit att klgdns och O. A:s bos fordringar uti omordade konkursers sammanlagdt skulle stigit utöfver det belopp öfriga vid sammanträdet närvarande fordringsegare uti konkursen bevakt, blef vid Hrs u. beroende. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

25. W. Dahlberg mot kronolänsmannen B. Broms, ang. åtal mot klgdn för det denne gömt och nött stulet gods. *Hirvensalmi sns Hr.* u. ¹³/₇95: Klgdn sakfäldes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁶/₁₂95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

26. Tukthushjonen S. Koistinenens m. fls nådeansökan bifölls sålunda att de vilkorligen frigåfvos på sätt och under de förbehåll, som finnas fastställda i K. F. ¹⁹/₁₂89, ang. verkställighet af straff, samt att bemälda fångar, i fall de under den vilkorliga friheten förhålla sig så att densamma ej af dem förverkas, skola, sedan 5 år efter dagen för den vilkorliga frigifningen sålunda förgått, komma i åtnjutande af fullständig frihet; och vardt i öfrigt föreskrivet att vederbörande presterskap och polismyndigheter skulle om det nådiga u. underrättas och om vilkoren för ifrågavarande tukthushjons vistelse å fri fot.

Den 24:de. 27. Tukthusfången P. Hagstedts nådeansökan afslogs.

28. Häktade J. Moring mot stadsfiskalen G. Wallen, ang. åtal mot klgdn för olofligt tillgrepp samt inbrottsstöld. *Rns i Åbo* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. ¹⁷/₄96 med stöd af 2 § 7 kap. samt 5 och 8 §§ 28 kap. S. L. dömde klgdn, som derförinnan afstraffats för 3:dje resan stöld, att för 4:de resan tjufnad, innefattande delvis grof stöld, hållas i tukthus, för tillgreppet hos W. i 4 år och för inbrottsstölden i gården N:o 1 vid Ngatan i Åbo i 6 år, eller att, med anledning af stadgandet i 7: 5 och 2: 14 S. L., i ena bot undergå tukthusstraff i 9 år och derutöfver vara förlustig medb. förtroende under 12 år. *J. D.* lät bero.

29. Tukthusfången S. Wavulin mot kronolänsmannen E. Mether, ang. åtal mot klgdn, hvilken af Wiborgs Hfr. medelst u. ²⁷/₂96 dömts att för 2, natten mot den ¹⁶/₁₁95 föröfvade stölder, som tillräknats klgdn såsom 4:de resan tjufnad, hållas 7 år i tukthus samt vara förlustig medb. förtroende i 10 år utöfver tiden för frihetsstraffet, för det klgdn hade ²⁴/₃95 tillgripit en häst, värd 400 mk. *Kerholms m. fl. sns Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. ¹/₇96 med stöd af 5, 7 och 8 §§ i 28 kap. S. L., dömde klgdn, som dessförinnan undergått straff för 3:dje resan tjufnad, att för 4:de resan stöld hållas 4 år i

tukthus, samt att, då detta straff, jeml. 3, 5 och 9 §§ 7 kap. S. L., borde sammanläggas med ofvanberörda af Hfr. klgdn tidigare ådömda tukthusstraff, i ena bot undergå tukthusstraff i 10 år, dock med afdrag af den tid klgdn, hvilken i grund af Hfrs u. ²⁷/₂96 blifvit insatt i tukthus, i sådant afseende derstädes allaredan hållits; och har klgdn derjemte förklarats förlustig medb. förtroende under 15 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

30. Fängsliga Eva Sandelin mot kronolänsmannen G. Broms, ang. åtal mot klgdn för det hon medelst gift afdagatagit sin man J. Mäyränen. *Sysmä sns Hrs.* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g.m u. ⁴/₆96 med stöd af 21: 1 S. L. dömd klgdn att under sin återstående lifstid hållas i tukthus samt vara medb. förtroende förlustig. *J. D.* lät bero.

Den 25:te. 31. Straffångarna J. Eriksson m. fl. blefvo vilkerligen frigifna. Jfr N:o 26 här ofvan.

32. Fängsliga Hedda Luostarinen mot kronolänsmannen E. Salstein, ang. åtal mot klgdn för giftmord å hennes man S. Immonen. *Rantasalmi sns Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g.m u. ¹⁵/₆96 med stöd af 21: 1 S. L. dömd klgdn att hållas i tukthus på lifstiden och att gå förlustig medb. förtroende för alltid. *J. D.*: ej ändring.

Den 26:te. 33. Besvär af arresterade vaktmästaren vid dragonregementet O. Saarinen m. fl. öfver *Öfverkrigsdomstolens* u. ¹⁵/₆96 uti ett från *regementets Krigsrätt* i hemställnings väg inkommet mål, deri klgdne sakfäls för förskingring af kronomedel m. fl. förbrytelser. *J. D.* lät vid *Öfverkrigsdomstolens* u. bero.

34. Besvär af M. Narinen i ett värnepligtsärende. *Länenämnden i St Michels län*, u. ²/₇96, upptog ej besvären till pröfning. *J. D.*: ej ändring.

35. Besvär af J. Puhakka, rörande hans anhållan om eftergift i fullgörande af värnepligt. *Uppbådsnämnden i Uleåborgs läns 2:dra uppbådskrets* afslog klgdns anhållan. *Länenämnden i samma län* u. ²⁰/₆96, lät bero. *J. D.*, hvarest klgdn anhållit om befrielse från aktiv krigstjänst på grund af efter uppbådet inträffad förändring i hans familjeförhållanden, ville icke ingå i omedelbar pröfning af ärendet, som återförvisades till Uppbådsnämnden.

Den 27:de. 36. Skarpskytten P. Laponen mot fänriken W. Tähtinen, såsom åklagare, ang. åtal mot klgdn för subordinationsbrott m. fl. förseelser. *Krigsrättens vid Wiborgs bataljon* u. hemställt *Öfverkrigsdomstolen*, som medelst u. ³/₆96 med stöd af §§ 130, 104, 101 och 99 i Militärstrafflagen dömd klgdn att straffas för 1:sta resan fylleri med 10 dygns enkel

arrest, för sidovördnad mot förman med 3 m. fängelse, för för-olämpning af förman under hans tjensteåliggande med 8 m. fängelse samt för uppsåtligt öfvande af våld mot förman i anledning af en utaf denne vidtagen tjensteåtgärd med 1 års tukthus, eller efter sammanläggning af dessa straff hållas 1 år 6 m. i tukthus. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att klgdn för våldet å förman dömdes till 1 års fängelse; och skulle klgdn i ena bot hållas 1 år 4 m. i fängelse.

37. Besvär af häktade W. Strömmer, som af *Guvernören i Nylands län* g:m u. $\frac{8}{7}/96$ med stöd af K. F. $\frac{2}{3}/83$ dömts att för upprepadt lösdrifveri hållas 1 år till allmänt arbete. *J. D.* lät jeml. 2 och 5 §§ i sagda K. F. bero.

38. Fängelsedirektören L. Björkqvists besvär i mål, hvari han åtalats för försnillning af kronomedel. *R:n i Uleåborg* u. $\frac{23}{10}/95$: Klgdn dömdes jeml. 2 mom. 7 § 40 kap. S. L. till 1 års suspension. *Wasa Hfr.*, dit åklagaren besv. sig, u. $\frac{7}{5}/96$: Klgdn dömdes jeml. sagda lagrum till afsättning. *J. D.*: ej ändring.

Den 28:de. 39. Häktade K. Lehtonen mot stadsfiskalen G. Lagerblad, ang. åtal mot klgdn för brandanstiftn. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{25}{10}/95$: Klgdn kunde för bristande bevisning ej at saken fällas. *Åbo Hfr.*, dit åklagaren besv. sig, u. $\frac{10}{6}/96$: Klgdn fälles, i förmågo af 34: 1 S. L., att hållas 4 år i tukthus samt att utöfver tiden för frihetsstraffet i 6 år vara förlustig medb. förtroende. *J. D.*: ej ändring.

40. Besvär af J. Rantala, ang. hans anhållan om befrielse från aktiv krigstjenst. *Uppbådsnämnden i Wasa läns 1:sta uppbådskrets* förkastade klgdns anhållan såsom ostrykt. *Länenämnden i sagda län* res. $\frac{20}{6}/96$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

41. Besvär af E. Mutikainen, som af *Uppbådsnämnden i St. Michels län* blifvit till krigstjenst godkänd. *Länenämnden i sagda län* u. $\frac{2}{7}/96$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

42. Besvär af J. Kuisma i ett värnepligtsärende. *Länenämnden i Wiborgs län*, u. $\frac{20}{6}/96$, pröfvade ej besvären. *J. D.*: ej ändring.

43. Besvär af A. Vuorenmaa, rörande hans anhållan om befrielse från fullgörande af värnepligt. *Uppbådsnämnden i Wasa läns 1:sta uppbådskrets* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* res. $\frac{20}{6}/96$: ej ändring. *J. D.*: Jemte det klgdns först i K. Senaten gjorda anhållan om eftergift i värnepligtens fullgörande på grund af familjeförhållanden, emot stadgandet i 58 § af W. L., sådant detta lagrum lyder i K. F. $\frac{11}{2}/89$, icke upptogs till pröfning, faun K. Senaten klgdn ej hafva anfört skäl till ändring.

44. Besvär af K. Polijola, som af *Uppbådsnämnden i Wasa läns 2:dra uppbådskrets* godkänts till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* res. 20/6 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

45. Besvär af J. Kettunen, som af *Uppbådsnämnden i S:t Michels län* blifvit till krigstjenst godkänd. *Länenämnden i samma län* res. 2/7 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

46. Besvär af T. Hatakka i ett värnepligtsärende upptogs af *Länenämnden i Wiborgs län*, u. 20/6 96, ej till pröfning. *J. D.*: ej ändring.

47. Besvär af J. Räihä i ett värnepligtsärende. *Länenämnden i Wiborgs län*, u. 20/6 96, upptog ej besvären till pröfning. *J. D.*: ej ändring.

48. Besvär af P. Tilli, rörande hans anhållan om eftergift i värnepligtens fullgörande. *Uppbådsnämnden i Wiborgs läns 2:dra uppbådskrets* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* res. 20/6 96, afslog klgdns anhållan. *J. D.*: ej ändring.

49. Besvär af J. Kokko, rörande hans anhållan om eftergift i värnepligtens fullgörande. *Uppbådsnämnden i S:t Michels län* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* u. 2/7 96: ej ändring. *J. D.*: Enär klgdn ej hos Uppbådsnämnden styrkt att hans fader vore vanför, blef vid *Länenämndens* u. beroende.

50. Besvär af M. Määttänen, som af *Uppbådsnämnden i Wiborgs läns 1:sta uppbådskrets* godkänts till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* u. 20/6 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

51. Besvär af sjömannen A. Pulli, hvilken, sedan han förfallolöst uteblifvit från uppbåd samt derå hos *Uppbådsnämnden i Wiborgs läns 1:sta uppbådskrets* anmält sig för undfående af den i Pardonsplakatet 26/5 96 utlofvade eftergift, enligt Uppbådsnämndens anvisning infunnit sig hos *Länenämnden i sagda län* för undergående af besigtning. *Länenämnden* ålade g:m u. 20/6 96 klgdn, som på grund af sagda Pardonsplakat undgick ansvar, att 1/11 96 inträda i aktiv tjenst på 3 år. *J. D.* lät bero.

52. Besvär af M. Ervasti, rörande hans anhållan om eftergift i fullgörande af värnepligt. *Uppbådsnämnden i Uleåborgs läns 1:sta uppbådskrets* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i samma län* lät g:m u. 20/6 96 vid Uppbådsnämndens åtgärd bero. *J. D.*: ej ändring.

53. Besvär af H. Pekuri, ang. hans anhållan om eftergift i värnepligtens fullgörande. *Uppbådsnämnden i Uleåborgs läns 2:dra uppbådskrets* afslog klgdns anhållan. *Länenämnden i samma län* lät g:m u. 20/6 96 vid Uppbådsnämndens åtgärd bero, helst någon utredning icke förekommit derom att klgdn vore familjens hufvudsakliga stöd. *J. D.*: ej ändring.

54. Besvär af J. Koukkula, ang. hans anhållan om eftergift i fullgörande af värnepligt. *Uppbådsnämnden i Uleåborgs läns 1:sta uppbådskrets* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* u. ²⁰/₆96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 29:de. 55. Besvär af A. Lignell i ett förmynderskapsärende. *Wirmo m. fl. snrs Hr.* u. ²/₁₀95: Klgdns talan förkastades. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁴/₃96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

56. Besvär af K. Sjöholm, som af *Uppbådsnämnden i Abo och Björneborgs läns 1:sta uppbådskrets* förklarats hafva förfallolöst uteblifvit från 96 års uppbåd. *Länenämnden i sagda län* res. ²⁰/₆96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

57. Besvär af Amanda Salonen, som, under uppgift att hon vore trolofvad med sjömannen A. Salminen, hvilken förfallolöst uteblifvit från uppbåd, anhållit att Salminen blefve tillävidare befriad från aktiv tjenst samt finge deltaga i följande års uppbåd. *Länenämnden i Abo och Björneborgs län* res. ²⁰/₆96: Klgdn hade icke anfört laga skäl för sin förberörda anhållan, som förty afslogs. *J. D.*: Enär klgdn icke visat sig vara behörig att föra ifrågavarande talan, upptog K. Senaten icke besvären till pröfning.

58. Besvär af A. Pesonen, ang. hans anhållan om eftergift i värnepligtens fullgörande. *Uppbådsnämnden i St Michels län* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i samma län* u. ⁹/₇96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

59. A. Niinimäki mot landssekreteraren K. Anthoni och vice landskamreraren F. Schrey. Sedan klgdn vid af *Guvernörsembetet i Tavastehus län* ⁷/₂93 påbjuden exekutiv auktion inropat P. skattehemman, men sagda auktion på anhållan af A. Holli af *Abo Hfr.* g:m u. ²⁸/₇94 såsom olaglig upphäfts på den grund att Hollis pupiller hade del i P. hemman samt Holli icke lemnats tillfälle att yttra sig i anledning af ansökningen om lägenhetens dömande i måt, har klgdn, som på grund af Hfrs utslag blifvit från hemmanet afhyst, hos Hfr. anhållit om ersättning för den skada han g:m Guvernörsembetets felaktiga förfarande lidit; hvarefter Hfr. g:m u. ¹⁵/₃95 funnit klgdns talan, med hänsigt dertill att klgdn tillträdtt förvaltningen af P. hemman innan auktionsförrättningen vunnit laga kraft, icke föranleda till någon åtgärd. *J. D.* ansåg den omständighet, att klgdn tillträdtt förvaltningen af ifrågavarande lägenhet innan förenämnda auktionsförrättning vunnit laga kraft, icke betaga klgdn rätt till ersättning för den skada han g:m Guvernörsembetets omförmälda felaktiga förfarande möjligen lidit; hvarför K. Senaten, med upphäfvande af Hfrs u., remitterade handlingarna till Prokuratorn för anställande af den talan, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

Den 31:sta. 60. A. Holmström mot kronolänsmannen R. Lemström, ang. åtal mot klgdn för tidelag. *Pöjo m. fl. snrs Hr.* u. ²⁰/₁₀94: Utredt att klgdn, om han ock ej föröfvat tidelag, åtminstone gjort försök dertill: hvarföre klgdn, jeml. 12 § 2 mom. 20 kap. S. L., dömdes att hållas 1 år i fängelse. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²³/₇95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

61. Besvär af H. Ahlgren i mål, hvori han anhållit om inteckning i Jokkis gods aktiebolags egande Jokkis gods till säkerhet för beståndet af arrendekontrakt. *Jokkis m. fl. kapellers Hr.*, der disponenten för sagda bolag L. Berndes blifvit öfver ansökningen hörd, förkastade g:m u. ²⁰/₁₁95 ansökningen bl. a. på den grund att det ej blifvit utredt att B. vore berättigad att medgifva inteckning i bolagets lägenheter samt ej heller styrkt blifvit att bolaget ågått kallelse till Hr. att höras öfver ansökningen. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹/₄96: Jemte det klgdns anhållan om ärendets återförvisande afslogs, lät Hfr. enär det ej blifvit utredt att B. vore berättigad att för nämnda bolag svara uti inteckningsärenden, bero vid det slut, hvori Hr. i saken stannat. *J. D.* lät vid Hfrs u. förblifva.

62. W. och E. Borg mot kronolänsmannen E. Sallmén, ang. åtal mot klgdne, af hvilka den förre är född ²⁷/₂80 och den senare ¹⁸/₃85, för det de afsigtligen vållat fara vid begagnandet af järnvägen emellan Kouvola och Kotka. *Kymmene m. fl. snrs Hr.* u. ²²/₇95: Klgdne kunde till följe af bristande bevisning ej åt saken fällas. *Wiborgs Hfr.*, dit åklagaren besv. sig, u. ²⁰/₁₂95: Med stöd af 1 mom. 9 § 34 kap. samt 1 och 2 §§ 3 kap. S. L. dömdes W. Borg att hållas 2 år i tukthus och förordnades att E. Borg skulle insättas i allmän uppfostringsanstalt. *J. D.*: ej annan ändring än att W. Borg jeml. 1 mom. 9 § 34 kap. och 2 § 3 kap. S. L., dömdes att hållas 1 år 6 m. i fängelse.

63. G. Adamsson mot kronolänsmannen A. Calonius, ang. åtal mot klgdn för misshandel emot poliskonstapeln M. *Wiborgs snrs Hr.* u. ¹/₁₁94: Klgdn bötfälldes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₆95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

September.

Den 2:dra. 1. Besvär af häktade R. Hakala, anklagad vid *Heinola snrs Hr.* och derefter vid *R:n i Heinola* för rån m. m. *Wiborgs Hfr.*, dit R:ns u. hemställdes, fann i u. ⁴/₆96 klgdn vara öfvertygad om hvad emot honom vid Hr. angifvits

samt, beträffande åtalet vid R:n, styrkt vara att klgdn fräntagit J. Røykkylä dennes flickur, men utredning saknas derom att klgdn vid tillgreppet öfvat våld å R.; hvarföre och då klgdn förut straffats för 1:sta resan stöld, Hfr., med stöd af 14 § 2 kap., 5 § 7 kap., 2, 5 och 8 §§ 28 kap. samt 1, 2 och 7 §§ 31 kap. S. L., dömd klgdn att för hvad honom stannade till last hållas i tukthus, för rånet å F. Söderbom i 4 år och för rånet å A. Wanhala under 4 år 6 m. samt för stölden af Söderboms hästar och kärra under 1 år 6 m. och för tillgreppet af Røykkyläs ur under 2 år, eller att, efter sammanläggning af dessa straff, hållas 9 år i tukthus, äfvensom att utöfver strafftiden vara förlustig medb. förtroende under 12 år; hvarjemte Hfr. bl. a. förordnade att det af klgdn vid hans gripande innehafta penningebelopp skulle, såvida tredje mans möjligen egande bättre rätt till dessa penningar härigenom icke förnärmades, så långt det försloge användas till gäldande af målsegandene tillerkänd godtgörelse för dem fränhänd egendom. *J. D.*: ej ändring.

2. B. Manninen mot kronolänsmannen H. Stjernvall, ang. åtal mot klgdn för det han fränstulit A. Käräjämies, som vid tillfället ej vetat till sig, penningar och egendom till ett värde af 22 mk 40 p. *Hirvensalmi sns Hr.* u. ⁹/₈96: Klgdn, hvilken ej fyllt 18 år och som icke förut straffats för brott, dömdes att för 1:sta resan grof stöld hållas 1 år i tukthus och under 2 års tid icke vara vittnesgill. *Wilborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹²/₆96: Klgdn dömdes att hållas 3 m. i fängelse och under 1 år icke vara vittnesgill. *J. D.*: besvären ej pröfvade.

Den 4:de. 3. Förre handlanden, straffängsen J. Nybergs besvär i mål, ang. åtal mot klgdn, efter angivelse af häradsdomaren C. J. Slotte, för anstiftande af 3 särskilda ²¹/₈84, ³/₇87 och ¹¹/₁₁89 i Nedervetil kapell inträffade eldsvådor. Klgdn, som aftjenade honom för försök till giftmord ådömdt sex års tukthusstraff, blef ²⁰/₈94 g:m vederbörande fängelsedirektör kallad att vid *Gamlakarleby m. fl. snrs Hr.* afgifva svaromål å berörda angivelse, hvarefter *Wasa Hfr.* i anledning af derom gjord hemställan, ²⁷/₁₀94 förordnat att klgdn borde för omförmälda brott i laga ordning tilltalas. Medelst beslut af ²⁷/₁₁94 förklarade Hr. emellertid att, enär mera än 10 år förflutit från den dag ²¹/₈84, då eldsvådan å M. hemman inträffat och intill dess Hfr. meddelat tillstånd till målets upptagande, rätt att åtala detta brott vore förfallen, derå Hr., jemte det särskilda af klgdn framställda jäfsanmärkningar förkastades, g:m u. ¹⁵/₁95 slutligen afgjort målet. *Hfr.*, under hvars pröfning målet å ömse sidor dragits, gillade i u. ³¹/₇95 Hrs åtgärder beträffande jäfsanmärkningarna samt yttrade sig i öfrigt att alldenstund klgdn ²⁰/₈94 och således

inom 10 år efter $21/8$ 84, då den emot honom angifna brandanstiften å M. hemman egt rum, blifvit kallad att inför Hr. svara i målet, samt den omständigheten att Hfr. först efter det klgdn för målet ågått kallelse förordnat om anställande af åtal emot honom ang. omförmälda brott ej inverkade på giltigheten af denna kallelse, ty pröfvade Hfr. rättvist, i stöd af 3 och 4 mom. 6 § i promulgationsförordningen $19/12$ 89 samt 8: 1 S. L., upphäfva Hrs beslut $27/11$ 94 samt återförvisa målet till Hr. Härefter har Hr. medelst u. $27/8$ 95 förklarar klgdn vara med misstänkliga omständigheter besvårad att hafva anstiftat sagda eldsvådor, men kunde klgdn i brist på fullt bevis ej åt saken fällas. Hfr., dit parterna ömsesides besv. sig, u. $31/1$ 96: Jeml. 3 § i promulgationsförordningen $19/12$ 89, 1 § i K. F. $20/1$ 68 samt 34: 4 och 36: 2 S. L. förklarades klgdn, som uti straffängelset vid Åbo aftjenade det honom för giftmordsförsök ådömda 6 års tukthusstraff, förfallen till enahanda slags straff, för branden å M. hemman i 3 år, för branden å handelslägenheten å T. hemman, hvilken tillika innefattade mordbrand, i 5 år och för mejeribranden å sistnämnda hemman i 3 år, i följd hvaraf klgdn, jeml. 3, 5 och 9 §§ 7 kap. S. L., dömdes att med tillökning till straffet för giftmordsförsöket af $3/4$ utaf det tukthusstraff klgdn för de honom af Hfr. till last tagna brotten gjort sig förfallen, undergå tukthusstraff i 14 år 3 m., hvarifrån dock skulle afdragas den tid klgdn af omförmälda honom tidigare ådömda tukthusstraff redan afsuttit, samt att dessutom i 8 år utöfver tiden för frihetsstraffet vara förlustig medb. förtroende, hvarjemte klgdn ålades ersätta kronan de af Hr. utdömda, af allmänna medel förskjutna vittnesarvoden, utom 20 rik, som tillagts särskilda vittnen i målet, hvilka icke haft sig något i saken bekant; i öfrigt ej ändring. *J. D.* lät bero.

Den 5:te. 4. Besvär af M. Takanen m. fl. i mål ang. klander af beredning till klyfningsskifte. *Egod. R:n i Wiborgs län* dom $9/5$ 95: Särskilda ändringar i förrättningen föreskrefvos. *J. D.* lät (efter omröstning) bero.

5. J. Pradis besvär öfver storskifteskomplettering. *Egod. R:n i Hvitits s:n* u. $21/5$ 95: Klandret förkastades. *J. D.:* ej ändring.

Den 7:de. 6. Häktade A. Kortelainen mot kronolänsmannen E. Castrén, ang. åtal mot klgdn, efter angivelse af gränsefiskalen R. Rynö, för det klgdn frånranat Rynö särskilda i tullbeslag tagna varor. *Muonioniska m. fl. snrs Hrs* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som g:m u. $9/3$ 96 dömde klgdn, med stöd af 1 § 7 kap., 1 § 16 kap. samt 1 och 7 §§ 31 kap. S. L., att för rån hållas 4 år i tukthus och vara förlustig medb. förtroende under 6 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.:* ej ändring.

7. G. Kuru och I. Liljala mot kronolänsmannen E. Castrén, ang. åtal mot klgdne för delaktighet i rån. *Muonioniska m. fl. surs Hfrs* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som g:m u. ¹⁴/₁₀95 bl. a. fann klgdne öfvertygade att hafva, ehuru de vetat att rånet å färde varit, uraktlåtit att derom i tid underrätta dem, som af detsamma hotats; i anseende hvar till Hfr., med stöd af 1 och 19 §§ 16 kap. S. L., dömt dem att derför böta Kuru 500 mk och Liljala 300 mk. *J. D.*: ej ändring.

8. Ansökan af J. Ylisanka m. fl. om resning i *Egod. R:n* i *Pälkäne s:n* u. ¹⁵/₅96 bifölls.

9. A. Janssons nädeansökan bifölls beträffande honom före ²⁸/₁₁94 ådömdt ansvar för egenmäktigt förfarande och miss-handel på grund af Pardonsplakatet af sagde dag; i öfrigt afslag.

10. Tidningsredaktören F. Lönnbeck mot E. Saxberg, såväl för egen del som i egenskap af ordförande för Helsovårdsnämnden i Ekenäs, ang. ärekränkning. *R:n* i *Ekenäs* u. ⁶/₈94: Jeml. 3 § 2 mom. och 6 § 27 kap. S. L. dömdes klgdn att för förolämpning böta 50 mk. *Abo Hfr.*, dit parterne ömsesides besv. sig, förklarade g:m u. ²⁷/₅95 utredt vara att klgdn uti en tidningsuppsats, den han erkänt sig hafva författat, uppsåtligt, dock icke mot bättre vetande, påbördat Hälsovårdsnämnden att hafva i dess verksamhet icke alltid förfarit opartiskt utan att klgdn gittat ens förete sannolika skäl för denna tillvitelse, samt i öfrigt omnämnt Nämndens och dess ordförandes tillgöranden på ett för dem kränkande sätt, hvar för Hfr. jeml. 2 § 2 mom. och 3 § 2 mom. 27 kap. S. L. dömdes klgdn att böta 150 mk. *J. D.* (efter omröstning): Klgdn, hvilken det stannade till last att hafva g:m ifrågavarande tidningsartikel förolämpat Helsovårdsnämnden och dess ordförande, dömdes af K. Senaten jeml. 3 § 2 mom. 27 kap. S. L. att böta 75 mk.

Den 9:de. 11. M. Heikkilä mot M. Mattsson, ang. ersättning. *Masku m. fl. surs Hr.* u. ²²/₁₁94: M. Mattssons talan godkändes. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁷/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 10:de. 12. Häktade M. Saikkola mot kronolänsmannen A. Hyyryläinen, ang. brandanstiften i svikligt syfte. *Sordavala sns Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. ¹¹/₆96 dömdes klgdn att jeml. 34: 1 S. L. för mordbrand hållas 6 år i tukthus samt vara förlustig medb. förtroende under 10 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 13. Besvär af dragonen K. Haapanen, som af dragonregementets *Krigsrätt* medelst u. ³⁰/₄96 sakfäls för fylleri, bristande aktning mot förman m. fl. förbrytelser mot Militärstrafflagen. *Öfverkrigsdomstolen*, dit klgdn besv. sig, u. ³/₆96:

ej ändring. *J. D.*: lät (efter omröstning) bero: dock som verkställigheten af de klgdn för fylleri och bristande aktning mot förman ådömda ordningsstraff, jeml. 3 p. i Pardonsplakatet ²⁰/₅96, förfallit, skulle klgdn, efter sammanläggning af öfriga honom ålagda straff, hållas sammanlagdt 1 år 1 m. 15 d. i fängelse.

Den 14:de. 14. Häktade A. Sivula mot kronolänsmannen E. Huldén, ang. åtal mot klgdn, som tidigare dömts till lifstids-tukthus för stöld men g:m Nådigt förordnande ¹⁹/₅94 vilkorligen frigifvits, för olofligt tillgrepp. *Alajärvi sns Hrs* u. hemställdt *Wasa Hfr.*, som medelst u. ⁷/₅96 fann klgdn om åtalet förvunnen samt förty icke allenast, i förmågo af 15 § 2 kap. i förordningen ¹⁹/₁₂89 om verkställighet af straff, förklarade klgdn hafva förverkat den honom förunnade vilkorliga friheten och klgdn fördenskull böra ånyo insättas i tukthus för att fortsätta straffarbetet, utan ock, jeml. 2 och 3 mom. 13 § 2 kap. samt 8 § 28 kap. och 14 § 2 kap. S. L., dömde klgdn att för den honom till last tagna tjufnaden hållas 1 år i ljust enrum äfvensom att vara för alltid förlustig medb. förtroende. *J. D.* fann klgdn, om hvars återinsättande i tukthus domstol i grund af åberopade Nådiga u. ¹⁹/₅94 egt utlåta sig, icke hafva anført skäl till annan ändring i Hfrs u., än att klgdn, jeml. åberopade stadganden i strafflagen jemförda med sista mom. 10 § 7 kap. i samma lag, af K. Senaten dömdes att för hvad honom i förestående måtto stannade till last hållas 6 m. i ljust enrum samt vara förlustig medb. förtroende i 15 år.

15. Kommunalnämndsordföranden i S. kommun B. Hoffrén's besvär i mål, ang. kommunens bevakning i M. Judéns konkurs, hvilket fordringsanspråk blifvit hänskjutet till särskild rättgång, som borde anhängiggöras senast vid 95 års höstting. *Suistamo sns Hr.* u. ²¹/₆95: Emedan sysslomännen i Judéns konkurs ej inom föreskrifven tid erhållit stämning i saken, kunde Hr. ej ingå i pröfning af målet, utan vardt kommunens talan lemnad utan afseende. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ³⁰/₄96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

16. Besvär af J. Repo i ett värnepligtsmål. *Uppbidsnämnden i Wiborgs läns 1:sta uppbidskrets* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* u. ²⁹/₆95: ej ändring. *J. D.*: besvären ej pröfvade.

17. Besvär af J. Berts i d:o. *Uppbidsnämnden i Wasa läns 1:sta uppbidskrets* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* res. ²⁰/₇96 och *J. D.*: ej ändring.

18. Besvär af J. Johnsson i d:o. *Uppbidsnämnden i Åbo och Björneborgs läns 1:sta uppbidskrets* aflog klgdns anhållan om befrielse från aktiv tjenst. *Länenämnden i sagda län* res. ¹⁶/₇96 och *J. D.*: ej ändring.

19. Besvär af H. Teivainen i d:o. *Uppbuds nämnden i Wasa läns 2:dra uppbudskrets* förklarade klgdn hafva förfallolöst utblifvit från uppbådet. *Länenämnden i samma län*, res. $20/8/96$, lät bero. *J. D.*: ej ändring.

20. Besvär af J. Majuri i d:o. *Uppbuds nämnden i Kuopio läns 1:sta uppbudskrets* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* res. $6/8/96$: ej ändring. *J. D.*: Som klgdn g:m behörigt prestbevis styrkt att han är född år 75 och således icke bort förr än nästkommande år inkallas till lottning i afseende å värnepligtens fullgörande, upphäfde K. Senaten hvad i ärendet tillgjorts samt befriade klgdn för närvarande från inträde i militärtjenst.

21. Besvär af M. Lukkarinen i d:o. *Uppbuds nämnden i Uleåborgs läns 2:dra uppbudskrets* godkände klgdn till krigstjenst. *Länenämnden i sagda län* u. $25/7/96$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 15:de. **22.** J. Immonens nådeansökan afslogs.

23. Besvär af kyrkoherdeadjunkten A. Iwendorff, som vid valfrågodagsförrättning angifvits att hafva vid profpredikan förordat sig själf och deri inblandat obehörigt. Sedan undersökning i saken vid domstol egt rum, har *Domkapitlet i Åbo erkestift* medelst u. $18/7/95$ dömt klgdn med stöd af 126 och 203 §§ 1 K. L. att mista sitt rum å förslaget samt erhålla offentlig varning inför Domkapitlets protokoll. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $12/3/96$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

24. K. Snellmans besvär öfver *Wasa Hfrs* u. $24/3/96$ i ett mal ang. åborätt till kronohemman, medelst hvilket utslag Hfr. återförvisat ärendet till Guvernören öfver Uleåborgs län, upptogos (efter omröstning) ej till pröfning på grund af stadgandet i 30: 1 R. B.

25. A. Korhonsens besvär öfver d:o d:o u. $24/3/96$ i d:o d:o upptogos af enahanda skäl icke till pröfning.

26. Besvär af justitierådmannen A. Nyberg m. fl. öfver Åbo Hfrs u. $29/6/95$ i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: ej ändring.

Den 18:de. **27.** J. Homan mot kronolänsmannen O. Himmanen, ang. åtal mot klgdn för försök till utprängling af en falsk sedel å 100 mk. *Wederlaks m. fl. snrs Hr.* u. $6/6/95$: Klgdn dömdes jeml. 37: 3 S. L. att hållas 6 m. i fängelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $6/12/95$: Klgdn dömdes till 4 m. fängelse och den falska sedeln, som jeml. 37: 7 S. L. förklarades förbruten, skulle efter det Hfrs u. vunnit laga kraft förstöras. *J. D.* nedsatte (efter omröstning) straffet till 2 m. fängelse.

28. N. Rantanen mot kronolänsmannen G. Broms, ang. misshandel m. m. *Sysmä sns Hr.* u. $25/10/94$: Utredt att klgdn

af hastigt mod förorsakat E. W. tre sår, af hvilka två läkts men det tredje i förening med tillstötande lunginflammation förorsakat E. W:s död samt att klgdn vid samma tillfälle inkastat stenar i E. W:s bostad och derstädes sönderslagit 24 försterrutor; i anseende hvar till Hr., jeml. 2 mom. 4 § 21 kap. och 3 § 24 kap. S. L., dömdes klgdn att hållas i fängelse för misshandeln å E. W. 1½ år och för inkastande af stenarna i E. W:s bostad och för fönsterinslagningen 1 m. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, fann i u. 27/895 utredning saknas derom att sagda misshandel förorsakat E. W:s död och dömdes, jeml. 11 och 13 §§ 21 kap. S. L. och 12 § 20 kap. M. B., klgdn att för nämnda misshandel hållas 1 år 6 m. i fängelse samt för steninkastningen och fönsterinslagningen böta 20 daler motsvarande 38 mk 40 p., eller således i stöd af 4 och 5 mom. i promulgationsförrordningen 19/1289 och 7: 5 S. L. i ena bot hållas 1 år 6 m. 18 d. i fängelse. *J. D.*: ej ändring.

29. K. Lilja mot G. Nyström, ang. ärekränkning. *Rn i Helsingfors* u. 12/1094: Lilja dömdes att böta 40 mk. *Åbo Hfr.*, dit L. besv. sig, u. 30/495: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

30. Hj. Idman mot H. Laasonen ang. misshandel. *Kiuruvesi sns Hr.* u. 12/495: Klgdn dömdes att böta 200 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 29/495: ej ändring. *J. D.*: Böterna nedsattes till 150 mk.

31. L. Ringvall mot kronolänsmannen F. Eklom, ang. åtal mot klgdn för oloflig brännvins- och ölförsäljning. *Kisko m. fl. sns Hr.* u. 15/1194: Klgdn dömdes, jeml. 27 och 35 §§ i K. F. 9/692, ang. bl. a. försäljning af brännvin samt 18 § i K. F. 2/483 om försäljning af maltdrycker, sistnämnda stadgande sådant det förändradt lyder i K. F. 9/692, att för 3:dje resan oloflig brännvinsförsäljning hållas 6 m. i fängelse samt för 1:sta gången olaga försäljning af maltdrycker böta 25 mk, hvilka böter för vinnande af likhet i bestraffningen borde afsittas med 5 dagars fängelse, hvadan klgdn komme att i ena bot hållas i fängelse 6 m. 5 d. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät i u. 27/495 vid Hrs u. förblifva; dock sålunda att klgdn, med anledning af stadgandena i 7: 5 S. L., skulle i ena bot försona sin brottslighet med fängelse i 6 m. 3 d. samt att värdet af det i målet förbrutet förklarade brännvins- och ölpartiet jeml. 2: 16 S. L. komme att tillfalla kronan. *J. D.*: ej ändring.

Den 19:de. 32. L. Tolvanen mot kronolänsmannen K. Forss, ang. stängande af kungsådra. *Nurmes m. fl. sns Hr.* u. 29/1694: Jeml. 13 § i Fiskeristadgan 4/1365 samt 11 och 16 §§ i K. F. 23/368, ang. vattenledningar och vattenverk, dömdes klgdn att böta 50 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 29/495,

lät vid Hrs u. bero, beträffande ansvaret jeml. 11 och 16 §§ i K. F. ²³/₃68. *J. D.*: ej ändring.

33. Häktade O. Eklund mot kronolänsmannen A. Barck, ang. dråp. *Karstula snrs Hrs* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som g:m u. ¹³/₆96 fann klgdn vara förvunnen att hafva, berusad af starka drycker men likväl tillräknelig, uppsåtligen med knif tilldelat Erik Krook och hans hustru Maria omförmälda banesår samt förty, och emedan utredning saknades derom att klgdn skulle föröfvat sagda misshandel i uppsåt att döda, med stöd af 4 och 13 §§ 21 kap. S. L., dömde klgdn att hållas i tukthus för dråpet å Maria Krook i 8 och för dråpet å Erik Krook i 6 år samt således, jeml. 7: 5 S. L., undergå tukthusstraff i 12 år 6 m. *J. D.*: ej ändring.

34. M. Metsävainio mot kronolänsmannen K. Planting, ang. olaga fiske m. m. *Nedertornei m. fl. snrs Hr.*, u. ²⁷/₄95: Klgdn sakfäldes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹³/₁₁95: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

35. S. Hellberg mot G. Perävainio, ang. åverkan. *Nykyrko m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁴/₇94: Klgdn dömdes med stöd af 34 § i Skogslagen ³/₆86 att böta 80 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät i u. ¹³/₅95, med stöd af stadgandena i 3 § af promulgationsförfordningen ¹⁹/₁₂89 samt 1 och 6 §§ 33 kap. S. L., vid Hrs u. förblifva. *J. D.*: ej ändring.

36. D. Wiinamäki mot kronolänsmannen K. Holm, ang. 3:dje resan olaga bränvinsförsäljning. *Wirdois m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁴/₁₁94: Klgdn dömdes till 6 m. fängelse. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁰/₃95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

37. Besvär af vicelandssekreteraren F. W. Orell öfver *Wasa Hfrs* u. ²⁶/₆95 i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: ej ändring.

38. S. Mikola mot G. Sosala, ang. ätjuskada. *Letula m. fl. snrs Hr.* u. ⁴/₁₁95: Klgdn dömdes att böta 50 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²/₅96: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

39. O. Alitalo mot kronolänsmannen A. Lang, ang. förfalskning. *Loppis m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁰/₁₂95: Klgdn dömdes att böta 40 daler eller, i brist af tillgång, hållas 48 d. i fängelse samt att under 3 år vara medb. förtroende förlustig. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät g:m u. ¹⁹/₅96 bero; dock sålunda att böterna, ifall klgdn saknade tillgång till deras gäldande, borde försonas med 36 d. fängelse. *J. D.*: besvären ej pröfvade.

Den 21:sta. 40. Redaktören K. Wiljakainen mot A. Lindstedt ang. åtal mot klgdn för ärekränkning. *R:n i Tammerfors* u. ¹⁸/₉94: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit L. besv. sig, u. ¹⁷/₇95: W. hade icke allenast g:m sina öfverklagade yttranden

ang. L. och delvis bildlika framställning rörande L:s person uti särskilda numror af tidningen »Aamulehti» offentligen kränkt L., utan ock uti sitt inför R:n vid dess ²⁰/₆94 hållna sammanträde i målet afgifna skriftliga svaromål ytterligare förolämpat L.; hvarföre Hfr., jeml. 3 § i promulgationsförelörlämbningen ¹⁹/₁₂89 samt i stöd af 2 mom. i 3 § 27 kap. och 2 § 7 kap. S. L., pröfvat rättvist döma klgdn att för förolämpning böta 300 mk. *J. D.* (efter omröstning): Böterna nedsattes till 200 mk.

41. Besvär af Akulina Waskelainen, som af *Rautus sns Hr.* g:m u. ²¹/₂95, gilladt af *Wiborgs Hfr.* medelst u. ³¹/₁₀95, ställts under förmynderskap. *J. D.* (efter omröstning): Emedan fullständig utredning icke vore förebragt derom att klgdn vore oförmögen att sjelf värda sitt gods, befriades klgdn från förmyndarevård.

42. M. Neuvonen m. fl. mot P. Poutiainen, ang. ersättning. *R:n i Sordavala* u. ¹⁸/₂95: Klgdnes talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ²⁹/₅95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

43. A. Takkinen mot K. Planting, ang. ärekränkning. *R:n i Uleborg* u. ¹⁹/₁₂94: Klgdns talan underkändes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁹/₅95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

44. A. Kollanus mot kronolänsmannen O. Koponen, ang. misshandel m. m. *Hankasalmi sns Hr.* u. ²⁶/₁₀95: Klgdn dömdes bl. a. att för misshandel hållas 1 år i fängelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁴/₇96: Ansvar för misshandeln nedsattes till 8 m. fängelse; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: besväreren ej pröfvade.

45. Besvär af fängsliga Maria Seppälä, som af *Guvernören i Wiborgs län* medelst u. ⁷/₈96 blifvit för upprepadt lösdrifveri dömd till allmänt arbete i 2 år 6 m. *J. D.* lät bero.

46. K. Wihinen mot A. Backström, ang. ansvars- och ersättningstalan mot klgdn, för det han hindrat B. att begagna byggnader och arrenderad mark, hvari B. tillöst sig andel. *Korpilampi sns Hr.* u. ¹⁵/₂94: Klgdn sakfäldes för egenhandsrätt samt ålades vid vite upplåta byggnaderna och arrendejorden i förhållande till B:s andelar däri. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹³/₅95: Jeml. 1: 4 U. B. fick vid Hrs u. bero. *J. D.*: Enär klgdns öfverklagade åtgärd ej innefattade sjelfpantning, befriades klgdn från böter; i öfrigt ej ändring.

47. K. Savikko mot F. Salminen, ang. ersättningsyrkande mot klgdn för det hon olofligen afverkat skog å Eino hemman, hvarunder klgdn brukade Savikko torp. *Loimijoki m. fl. sns Hr.* u. ¹⁶/₁₁94: Salminen tilldömdes 30 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ³/₇95: Enär Salminen gjort anspråk på er-

sättning endast för 2 granträd, befriades klgdn från skyldigheten att till Salminen utgifva ersättning för de 3 granträd, värda 75 p. stycket, hon derutöfver afverkat, i följd hvaraf klgdn skulle i skadeersättning åt Salminen erlægga endast 27 m. 75 p. *J. D.*: Emedan utredt blifvit att den öfverklagade afverkningen skett innan Salminen tillhandlat sig Eino hemman samt Salminen vid sådant förhållande icke vore befogad att emot klgdn utföra nu ifrågavarande talan, befriades klgdn från henne af domstolarna ålagd ersättningsskyldighet.

Domar.

Mars.

Den 6:te. 1. O. Ravander mot J. Taskinen, ang. af R. instämndt yrkande om åläggande för T., som ej fullgjort åtagen leverans till R., att återbetala uppburet förskott samt utgifva skadeersättning. *Guvernören i Uleåborgs län* u. ¹³/₉₄: R. tilldömdes förskottet 150 mk, hvaremot saken i öfrigt såsom tvistig förvisades till laga domstol. *Wasa Hfr.*, dit R. besv. sig, u. ²²/₉₅: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 10:de. 2. Statsverket mot förre landskamreraren A. Wallén och dennes öfriga borgenärer, ang. särskilda af Statsverket i W:s konkurs bevakade fordringsanspråk (anmärkningsmedel och anmärkningsprocent m. m.) *R:n i Wiborg* dom ²⁹/₉₅: Jemlikt gjordt förbehåll lemnades Statsverket tillfälle att g:m skild rättegång styrka rigtigheten af ifrågakomna fordringar, hvilka skulle utgå ur konkursmassan med förmånsrätt och till de belopp som genom domar i de särskilda tvisterna komme att bestämmas, men dock icke till högre belopp än i konkursen bevakats. *Wiborgs Hfr.*, hvars pröfning målet i vadväg å Statsverkets vägnar underkastats, har g:m dom ²⁶/₉₅ låtit vid R:ns dom bero. *J. D.* förordnade, jemt. 12 § i Konkursstadgan, att ifrågakomna fordringar skulle med den förmånsrätt domstolarna utsagt ur de afträdda tillgångarna utgå under de vilkor och till de belopp, W. g:m vederbörande myndighets utslag funnits eller kunde finnas skyldig att desamma gälda, dock ej utöfver de vid bevakningen uppgifna summor.

Den 12:te. 3. E. Laitinen mot D. Kolehmainen, ang. yrkande af L., som på anhållan af J. Heiskanen utstält och till

K. öfverlätit en af Heiskanen accepterad vexel, om åläggande för K., hvilken i st. f. att diskontera vexeln tvungit L. att infria densamma, att återbetala vexelns innehåll m. m. *Leppävirta sars Hr.* u. 15/3 94: L:s talan bifölls. *Wiborgs Hfr.*, dit K. vädjat, dom 26/1 95: Utredt att ändamålet med ifrågakomna vexel varit att K. skulle g:m försäljning af densamma göra sig betald för sitt tillgodohafvande hos Heiskanen, hvarföre och då K. vid sådant förhållande varit berättigad att jemväl, på sätt som skett, i antydt afseende hålla sig till L. Hfr. pröfvade rättvist fritaga K. från honom ålagd betalningsskyldighet. *J. D.*: ej ändring.

4. F. Pentti mot H. Kaisti, ang. K:s åläggande att afsträda tillandningsmark, den K. g:m afhandling 6/12 70 med förra egaren af Pentti hemman tillhandlat sig. *Tyrvis sars Hr.* u. 12/2 94: Alldenstund K. medgifvit sig häfda ifrågakomna andelar af Y. träsks tillandningsmark, hvilka redan före träskets fällning bestämts skola tillfalla sagda lägenhet efter beräkning af dess mantals storlek, i enlighet hvarmed lägenheten jemväl deltagit i fällningsarbetet; fördenskull och då K. ej gittat visa att han besuttit sagda andelar på annan grund än i stöd af oförmälda afhandling, den Hr. anstt ej vara bindande för P., alades K. att afstå från oftanämnda andelar af tillandningsmarken och öfverlemnna desamma till P:s fria förfogande, likväl sedan K., enär han g:m ofvanberörda afhandling erhållit rätt till ifrågakomna marker, af P. för desamma bekommit full lösen, om hvars storlek parterne, i händelse de ej i godo derom öfverenskomme, finge särskildt tvista. *Abo Hfr.*, dit P. vädjat, dom 7/2 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 13:de. 5. K. Nieminen mot J. Huttulas rättsinnehafvare, ang. klander af ett utaf N. såsom testamente bevakadt muntligt förordnande af Huttula. *Kemur m. fl. sars Hr.* u. 26/10 93: Svdnes klandertalan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit svdne vädjat, dom 12/2 95, ansåg deremot H:s ifrågavarande yttrande icke kunna tillerkännas vitsord sasom testamente och förklarade sagda yttrande vara utan kraft och verkan. *J. D.*: ej ändring.

Den 16:de. 6. K. Tolvanens enka W. Paakkulainen mot T:s arvingar, ang. yrkande af svdne att ett af T. till P:s förmån gjordt testamente, som P. vid bevakningen ej kunnat uppte, under förebärande att detsamma på okänt sätt förkommit, måtte förklaras utan kraft och verkan, da det vid antydt förhållande måste antagas att T. i lifstiden sjelf förstört testamentet och testamentsvittnena ej heller kunnat lemna tillförlitlig utredning ang. bestämmelserna i detsamma. *Jockas sars Hr.*, hvarest P., jemte det hon undandrog sig svaromål såvidt angick svdne K. H:s och A. R:s talan, enär stämningen uttagits icke af dem utan af deras hustrur, påstått förkastande af öfriges klandertalan på den grund

att testamentet vore i laga ordning tillkommet samt att T. kort före sin död yttrat att detsamma förvarades i ett skåp i hans bostad, hvilket P. förbehöll sig att få styrka, yttrade sig g:m u. $\frac{2}{5}$ /94, och jemte det den erbjudna bevisningen afböjdes såsom icke verkande å saken samt K. H:s och A. R:s talan, på ofvan anförda skäl underkändes, fann Hr. P. ej hafva styrkt att ett testamente af sådant innehåll P. bevakat blifvit upprättadt, hvarföre P. ålades upplåta qvarlätenskapen efter T. till laga skifte emellan hans arfvingar. *Wiborgs Hfr.*, dit P. vädjat, dom $\frac{6}{4}$ /95, fann det väl vara utredt att T. i lifstiden låtit uppgöra ett skriftligt testamente, hvari han gjort särskilda förordnanden om huru hans qvarlätenskap borde delas; men emedan P. icke företett sagda testamente och ej ens gjort sannolikt att detsamma förkommit utan T:s tillgörande, ty och då P. ej heller eljest förebragt tillförlitlig utredning om testamentets innehåll, lät Hfr. vid Hrs u. förblifva. *J. D.*, hvarest P. anhållit att det klandrade testamentet måtte förklaras bestående åtminstone såvidt K. H:s och A. R:s hustrurs arfsrätt derigenom inskränkts, förklarade: att emedan K. H. och A. R., derigenom att de vid Hr. förenat sig om den talan deras hustrur utfört på grund af den arfsrätt dem tillkomme efter T., godkänd den af hustrurna uttagna stämningen, lemnades P:s berörda påståenden utan afseende; i öfrigt ej ändring.

7. J. Gröhn mot P. Sinkkonen, ang. besittningsrätten till en' äng samt ersättning. *Kontiolaks sns Hr.* u. $\frac{11}{12}$ /93: S:s talan förkastades på den grund att parterne $\frac{12}{11}$ /93 ingått sådan förlikning att S. på vissa villkor afstod från fullföljande af denna rättegång. *Wiborgs Hfr.*, dit S. vädjat, dom $\frac{7}{12}$ /94: Emedan den af G. förebruna förlikningen ej vore styrkt samt G. ej gittat visa att han g:m laga fång i ego bekommit ifrågavarande äng, ålades G. genast afträda ängen till S. Men emedan G. ända till $\frac{21}{11}$ /91, då S:s talan anhängiggjorts, fått bebruka ängen utan att S. derförrinnan återfordrat ängen; fördenskull och då det sålunda icke vore antagligt att G. till nämnda dag mot S:s begifvande besuttit ängen, ålades G. utgifva ersättning blott för 92 års höafkastning. *J. D.* lät, med upphäfvande af Hfrs dom, vid Hrs u. förblifva.

8. T. Lindblad mot N. Helander, ang. af L. instämndt anspråk på ersättning för det H., ehuru han godkänt sådant ackord i L:s konkurs, att L. behöfde gälda endast 50 procent af sina skulder, hvilken betalning skulle ske inom 2 år från den $\frac{13}{3}$ /93, likväl hos G. Andersson utsökt halfva innehållet af en af denne utställd, utaf L. accepterad och å H. endosserad vaxel, som ingått i ackordet, med den påföljd att L. före betalningstidens utgång blifvit kräfd af Andersson och ålagts betalningsskyldighet. *R:n i Heinola* u. $\frac{19}{2}$ /94: Emedan H. med brytande af ackord-

aftalet utsökt vexelns halfva innehåll af Andersson, som derigenom vunnit tillfälle att i sin tur härför lagsöka L. samt L. sålunda blifvit tvungen att betala sin ifrågavarande skuld tidigare än honom enligt nämnda aftal ålegat, ålades H. att till L. utgifva hvad denne nödgats till Andersson betala jemte ränta från $15/3/93$ till dess full betalning följde, provision m. m. *Wiborgs Hfr.*, dit H. vädjat, dom $15/12/94$: Alldenstund ackordet lagligen icke kunde inverka på H:s rätt att af Andersson genast utsöka, hvad han på grund af sagda vaxel af Andersson fordrat; fördenskull och då sålunda H. ej kunde göras ansvarig för att L. i omförmäldt afseende till Andersson åhvälfvits betalning tidigare än L. enligt nämnda af domstolen fastställda ackord ålegat, befriades H. från all betalningsskyldighet. *J. D.*: Alldenstund omförmälda ackord inneburi att L:s betalningsskyldighet för ifrågavarande af H. innehafda vaxel icke skulle sträckas utöfver hälften af dess innehåll och L. för återgåldande af sagda hälft erhållit 2 års anstånd, utan att H. i någon mån styrkt sitt förebärande att berörda ackord omfattat endast vaxelns halfva innehåll och att han särskildt gjort förbehåll att för andra hälften få söka Andersson; fördenskull och emedan H. g:m att utsöka vaxelns halfva innehåll af Andersson föranledt att L., på sätt ett af honom till Hfr. ingifvet den $21/4/94$ dagtecknadtt qvitto af Andersson utvisade, nödgats, före utgången af det honom med betalningen beviljade anstånd, af sagda vaxels innehåll gälda 505 mk 2 p. jemte ränta, provision m. m., pröfvade K. Senaten rättvist, med upphäfvande af Hfrs u., låta bero vid det slut i saken, hvari R:n stannat, i öfrigt utom att räntan å den utdömda hufvudstolen skulle, i enlighet med hvad L. yrkat, räknas endast till $4/12/93$.

9. A. Taskinen mot K. Kotilainen, ang. yrkande om åläggande för T., som i egenskap af hälftenbrukare (osaviljelijä) häfdade K:s hemman, att afträda hemmanet till K. äfvensom utgifva all under sommaren 93 inbergad råg och hälften af höafkastningen under samma tid. *Heinävesi sns Hr. u.* $9/4/94$: T., som blifvit behörigen uppsagd, ålades genast öfverlemnna lägenheten till K:s fria förfogande samt utgifva 93 års rågskörd efter afdrag af utsädet äfvensom hälften af sagda års höafkomst. *Wiborgs Hfr.*, dit T. vädjat, dom $9/3/95$: ej annan ändring än att K. tilldömdes blott en tredjedel af den år 93 från lägenheten erhållna rågskörden. *J. D.*: T. befriades från skyldigheten att utgifva någon del af höafkastningen för sagda år, enär K. ej ens påstått, än mindre visat att T. förbundit sig att i arrendeafgäld erlägga någon del af nämnda afkastning; i öfrigt beror.

10. J. Kurppa mot J. Havia m. fl. lägenhetsinnehafvare i S. by, ang. yrkande af svdne om K:s skyldigkännande att

bortflytta särskilda hus, uppförda å byns gemensamma, till upplagsplats afsedda område. *Nykyrka m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁵/₅94: Emedan K. g:m att uppföra sina byggnader å sagda upplagsplats användt densamma till ett ändamål, för hvilket platsen icke varit afsedd, ålades K. vid vite bortskaffa byggnaderna. *Wiborgs Hfr.*, dit K. vädjat, dom ²⁷/₄95: K., som ej visat att han haft öfriga hemmansegares i S. by samtycke till omförmälda byggnaders uppförande, hade ej anfört skäl till ändring. *J. D.*: ej ändring.

11. A. Auvinen, såsom borgenär i J. Wäisänens konkurs, mot J. Wehvilä och Wäisänens öfriga borgenärer, ang. bl. a. Wehviläs, i egenskap af rättsbevakare för Wäisänens barn med hans ⁷/₉₂ aflidna hustru, anspråk på utdömande af barnens arf efter deras moder på grund af boupptecknings- och skiftesinstrument af ⁹/₉₂; hvilken bevakning af Auvinen motsagts under påstående att arfskifte ej egt rum utan barnen lefvat i sambo med fadren, hvarför boets tillgångar borde användas till gäldens betalning, innan arf åt barnen kunde ifrågakomma. *Savonranta snrs Hr.* dom ⁷/₉95: Jemte det Auvinens bevakning godkändes, utdömdes Wehviläs motsagda fordran, som ej kunde anses utgöra ett sådant fordringsanspråk, hvarom omförmåles i 97 § af Konkurslagen; likväl utan förmänsrätt och sålunda att Auvinens rätt beträffande hans fordran i konkursen härigenom ej skulle kränkas. *Wiborgs Hfr.*, dit Auvinen och Wehvilä vädjat, dom ¹⁴/₁₅95: De af Wehvilä bevakade medlen utgjorde förbemälda minderåriges arf efter deras moder, hvilket fadren J. Wäisänen förvaltat, och borde förty gäldas med den i 10 § af förmänsrättsförordningen stadgade rätt. *J. D.*: ej ändring.

12. Sysslomannen i M. Takalas konkurs G. Hissa mot disponenten för L. handelsbolag J. Litzell, ang. bolagets i konkursen bevakade, till särskild rättegång hänskjutna yrkande, att emedan T., som tidigare varit bolagets disponent, g:m sitt förvällande, enligt hvad ett ²⁰/₁₁89 uppgjort inventarium öfver bolagets rörelse samt en kontokuranträkning utvisade, åsamkat bolaget förlust af 25,427 mk 68 p., och dessutom för egen del häftade till bolaget för en skuld af 6,351 mk 51 p., dessa summor måtte ur konkursmassan utdömas. *Lappo m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁸/₂95: L:s talan förkastades såsom ostyrt. *Wasa Hfr.*, dit L. vädjat, dom ¹⁹/₁₁95: Alldenstund T., hvilken i sin egenskap af disponent för L. bolag varit skyldig att till bolaget redovisa för sin förvaltning af dess egendom, då han underskrifvit ofvan omförmälda, af honom ²⁰/₁₁89 i sådant afseende uppgjorda inventarium, erkänt, att uti bolagets rörelse sagde dag förefunnits balans, uppgående till 22,881 mk 95 p., samt utredt vore, att T. vid sin afgång från handelsbolagets tjänst varit detsamma

skyldig 6,351 mk 51 p., fördenskull och då T. icke gittat visa, på hvad sätt omordade balans uppstått, samt T. derigenom, att han den 26 i sistnämnda månad såsom afkortning å balansen till bolaget öfverlätit åtskillig egendom för ett sammanräknadt värde af 17,344 mk 48 p., medgifvit sig vara ansvarig för merberörda balans, och af den i målet framställda bevisningen dessutom framginge, att bolagets rörelse under ifrågakomna tid varit vinstgifvande, pröfvade Hfr. rättvist till betalning ur tillgångarna i T:s konkursbo fastställa de två förstnämnda penningebeloppen eller tillhopa 29,233 mk 46 p. att utgå med den rätt konkursdomen bestämde. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 13. J. Partanen m. fl. arfvingar efter H. Holopainen mot H. och J. Pirhonen, ang. af de förre instämndt yrkande om återgång af ett fastighetsköp. *Kides sns Hr. u.* 3/194 Emedan Holopainen vid upprättandet af nämnda köpeafhandling icke varit vid redig sinnesförfattning, förklarades afhandlingen ogiltig. *Wiborgs Hfr.*, dit H. Pirhonen vädjat, dom 30/395, fann det icke vara styrkt att Holopainen vid sagda tillfälle saknat sina sinnens fulla bruk, ej heller att Holopainen blifvit till afhandlingens upprättande förledd, hvarföre skönes talan förkastades, såvidt densamma anginge H. Pirhonen. *J. D.*: ej ändring.

Den 18:de. 14. J. Sandelin mot A. Piesala m. fl. ang. klander af 2 utaf makarna K. och E. Sandelin upprättade testamenten. *Jyvässkylä m. fl. sns Hr.* förklarade g:m u. 26/1193 det tidigare testamentet, såsom upphäfdt g:m det senare, icke kunna tillerkännas vitsord gentemot arfvingarne samt yttrade beträffande det sistnämnda testamentet, bl. a., att emedan testatorerne icke bestämt, hvem de vid deras fränfälle i boet befintliga penningetillgångar, som öfverstege g:m testamentet särskildt bortgifna 30,000 mk, tillkomme, samt ett testamente, hvilket innebure afvikelse från laglig arfsordning, icke finge tillmätas vidsträktare betydelse än den testator själf med tydliga ord uttalat, blef ifrågakomna testamente upphäfdt, såvidt anginge boets penningetillgångar utöfver 30,000 mk, hvarjemte J. Sandelin, som lemnat testamentet obehakadt, fränkändes all rätt till honom deri tillagd egendom. *Wasa Hfr.*, dit J. Sandelin vädjade, dom 29/1294: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 21:sta. 15. Esbo kommun mot förre förvaltaren af dess länemagasin M. Weurlander, ang. *dels* yrkande af kommunen om åläggande för W. att afgifva redovisning för magasinets förvaltning, *dels* anspråk af W., som invände att ha redan öfver sagda förvaltning afgifvit liqvid, att utfä den säd, som vid lånererelsens upphörande 1/792 funnits i magasinet utöfver det kommunen enligt liqviden tillhörande beloppet. *Esbo sns Hr.*, u. 7/1293, fann, utom annat, att kommunen g:m sagda liqvid, da

densamma blifvit å kommunalstämma granskad och godkänd, erkänt sitt tillgodohafvande hos W. rätteligen utgöra det i liqviden upptagna saldot; hvarföre och då W. icke kunde anses skyldig att till kommunen ansvara för mera än hvad berörda redovisning upptoge, samt W., som i sin egenskap af ofvannämnda magasins förvaltare varit ansvarig för möjligen uppkommande undermål, vid sådant förhållande jemväl vore berättigad till öfverskottet i magasinet, Hr. tillerkände W. nämnda öfverskott. Åbo Hfr., dit parterne vädjat, dom 16/3 95: ej ändring. J. D. (efter omröstning): ej ändring.

16. K. Hovila mot O. Riihimäki, ang. börd af jord. Sedan J. Sismäläinen och hans hustru Fredrika Basiliusdotter g:in afhandling 21/7 90 för en köpesumma af 7,351 mk 70 p. till Hovila försålt 1/2 af J. hemman, som tillfallit Basiliusdotter i arf efter hennes aflidne fader, samt Sismäläinen, i enlighet med derom tidigare träffad öfverenskommelse, medelst kontrakt af samma dag för en tid af 25 år tillförsäkrats rätt att efter godfinnande bebruka K. under berörda hemman lydande äng emot ett årligt arrende af 5 mk, har Riihimäki, i egenskap af rättsbevakare för makarna Sismäläinens 2 omyndiga barn, på nedsatt bördeskillning af 7,351 mk 70 p., vid *Jyväskylä m. fl. snvs Hr.* yrkat att sagda hemmanshälft måtte i börd tilldömas bemälda minderåriga. I anledning af denna talan har Hovila först invändt att Riihimäki icke nedsatt bördeskillning, motsvarande jemväl den Sismäläinen tillerkända besittningsrätt till K. äng, hvilken förmån borde inberäknas i köpeskillningen för hemmanet, derå Hr. medelst särskildt afsagda utslag förklarade Riihimäki, enär denne nedsatt så stor bördeskillning, som, enligt de vid meddelandet af uppbud å lägenheten föredetta åtkomsthandlingarna, i anseende till desses otydlighet, kunde anses motsvara köpeskillningen, hafva sin bördstalan bevarad, såframt han såsom bördeskillning ytterligare erlade 2,083 mk 33 p., motsvarande det kapital, som i ränta efter sex för hundra om året gäfvé 125 mk, hvartill parterne uppskattat årliga inkomsten från K. äng. Sedan Hovila afgifvit genmåle samt jemväl Sismäläinen blifvit i saken hörd, har Hr. 25/9 93 utlätit sig och funnit utredt vara att, sedan Sismäläinen för egen del och å sin hustrus vägnar med den sistnämndas samtycke g:in köpebref 21/7 90 till Hovila försålt den Fredrika Basiliusdotter i arf efter hennes fader tillfallna hälft af J. hemman för en köpeskillning af 7,351 mk 70 p. samt på de vilkor i öfrigt, änderörda skriftliga öfverenskommelse innehölle, Riihimäki, i hans förenämnda egenskap, i Rätten nedsatt inom lagstadgad tid ett sagda köpeskillning motsvarande belopp samt sedermera af ofvanangifne orsak ytterligare det belopp, som enligt parternes öfverenskommelse mot-

svarade öfriga i köpebrevet Sysmäläinen tillagda förmåner med 2,083 mk 33 p., under yrkande, att för bemälda omyndigas räkning få lösa sagda hemmanshälft i börd: hvarföre och som Hovilas anmärkning derom att Sysmäläinen, hvilken jemte sin hustru till honom försålt denna hemmanshälft, men likväl, om ock i sina barns namn, väckt denna rättgång, ej vore berättigad att under någon förevändning omintetgöra sagda köp eller de med Hovila ingångna öfverenskommelser, med afseende derå att ifrågavarande bördstalan af Riihimäki, enligt dennes edeligen afgifna försäkran, utförts å ofvanbemälda omyndigas vägnar och att 1 och 4 §§ 6 kap. J. B., såsom dessa §§ lyda i förordningen den 27/8 78, medgäfvé målsman eller ombudsman rätt att för omyndig bördesmans räkning lösa fastighet i börd, icke förtjenade något afseende, samt den omständigheten, att Sysmäläinen undertecknat köpebrevet om fastigheten, icke kunde inverka å hans barns rätt att i börd lösa densamma, Hr. pröfvade rättvist, i stöd af näståberopade lagrum och 11 och 12 §§ 5 kap. J. B. äfvensom förklaringen af 7/8 1766, ålägga Hovila att senast midfäst 94 till förbemälda omyndiga afträda ifrågakomma hemmanshälft, dock med skyldighet för dessa att derförinnan icke allenast, vid förlust af sin bördsrätt, till Hovila erlægga ofvannämnda köpeskilling 9,435 mk 3 p., efter afdrag af den gäld, hvarmed fastigheten möjligen vore besvärad, utan äfven ersätta honom all å lägenheten nedlagd och för densamma vidkänd nödig kostnad *Wasa Hfr.* dit parterne vädjat, ansåg i dom 19/12 94 ofvanomförmälda emellan Hovila och Sysmäläinen om besittningsrätten till K. äng ingångna aftal, såsom grundande ett rättsförhållande endast emellan den sistbemälde och egaren af J. hemman, icke betinga någon skyldighet för Sysmäläinenens barn att, vid lösande af hemmanshälften i börd, erlægga bördeskilling för den besittningsrätt, berörda aftal omfattade; i anseende hvartill Hfr. faststälde bördeskillingen till 7,351 mk 70 p.; i öfrigt ej annan ändring än att det åläge Hovila att 14/3 95 afträda lägenheten. *J. D.*: ej ändring.

Den 23:dje. 17. M. Ainasoja mot J. Kopra, ang. K:s åläggande att afgifva redovisning. *Wiborgs sns Hr.* u. 14/3 94: Käröålet förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit A. vädjat, dom 26/1 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

18. J. Penttilä m. fl. mot A. Toivakka, ang. testamentsklander. *Kauhajoki m. fl. sns Hr.* u. 12/4 93: Skdnes talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit skdne besv. sig, u. 16/1 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

19. O. Nissin mot I. Lapotti, ang. yrkande om L:s afhyssande från N:s egande hemman, som L. g:m kontrakt 15/4 91 arrenderat på 5 år. *Sordavala sns Hr.* u. 21/3 94: L. afhystes.

Wiborgs Hfr., dit L. vädjat, dom $\frac{2}{2}$ /95: L. hade väl å lägenheten idkat svedjebruk och derifrån sålt ved, men ansåg Hfr. denna omständighet så mycket mindre berättiga N. att få L. afhyt från hemmansdelen, som L. på grund af förberörda kontrakt varit berättigad att bebruka lägenheten »såsom förut» och från densamma sälja skog med vilkor endast att det inflytande priset lemnades åt N. I anseende härtill och då N. ej ens påstått att han förbjudit L. att idka svedjebruk eller att vedförsäljningen egt rum utan N:s vetskap, förkastades N:s talan. *J. D.*: ej ändring.

20. P. Kopra m. fl. mot N. Titoff, ang. T:s ansökning om exekutiv försäljning af skdnes lägenhet. *Guvernören i Wiborgs län* u. $\frac{15}{9}$ /94: Lägenheten dömdes i mät. *Wiborgs Hfr.*, dit skdne besv. sig, u. $\frac{26}{3}$ /95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 26:te. 21. O. Anneberg m. fl. mot P. Paarman, ang. yrkande af skdne om P:s åläggande att afträda särskilda ängar, dem P. utan laglig rätt häfdade under sitt innehavande P. kronohemman. *Sodankylä sns Hr.*, der tillförordnad kronombud bevakat P. hemmans rätt, u. $\frac{26}{4}$ /93: Skdnes talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit skdne vädjat, dom $\frac{16}{1}$ /95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

22. Kommendören för Uleåborgs skarpskyttebataljon öfverste K. Furuhielm mot Jernvägsstyrelsen, ang. ersättning för den förlust bataljonen drabbats derigenom att särskilda bataljonen tillhöriga persedlar och effekter under transport å jernväg g:m brand förstörts. Krigskommissariatet hade medelst u., som af K. Senatens Ekonomidepartement stadfästs, förklarat militieverket icke kunna betungas med att ersätta sagda förlust. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{26}{1}$ /94: Jernvägsstyrelsen ålades utbetala fordrade 18,489 mk 42 p. med ränta. *Åbo Hfr.*, dit Jernvägsstyrelsen vädjat, dom $\frac{23}{3}$ /95: Utredt, ej mindre att ifrågavarande tåg, hvilket vid slutad lastning invid Uleåborgs bataljons kasern närmast efter lokomotivet haft 2 täckta godsvagnar med lätt last och derefter 2 tungt lastade öppna vagnar eller plattformar, af angifven orsak å Uleåborgs station så omrangerats att de sistnämnda vagnarna kommit näst efter lokomotivet och berörda täckta vagnar till sist i tåget, än ock att brand i följd af antändning g:m gnistor från lokomotivet uppstått i den främre af sagda plattformar, hvilken innehållit, utom annat, lasarettsmadrasser och en mängd målskjutningstaflor af trä, de der varit ställda mot vagnens sidor, samt att branden från sistnämnda vagn spridt sig till den derpåföljande vagnen, men det deremot icke vara styrkt att elden löskommit genom antändning af de å den främre vagnen befintliga presenningarna, och af anförda om-

ständigheter äfven i öfrigt så mycket mindre kunde slutas att branden orsakats af förberörda omrangering af vagnarna i tåget, som faran för antändning g:m gnistor från lokomotivet måste antagas vara åtminstone icke större, utan å rak bana och under tågets gång snarare mindre för de 2 första än för 3:dje och 4:de vagnen efter lokomotivet samt elden i förevarande fall löskommit just i den vagn, hvilken innehöll omordade lätt antändbara gods. Emedan det i följd häraf, helst jernvägsförvaltningen endast på anfordran varit pliktig att tillhandahålla bataljonen för hvarje plattform i tåget ett ämbar med vatten, men jernvägsförvaltningen obestridd icke anmodats att sådana anskaffa, icke stannade densamma till last att hafva g:m något fel eller någon försummelse vållat ifrågakomna brand, ty och då enligt 23 § i den till reglementet för trupptransporter å jernvägarna af 10/973 hörande instruktionen för transport af infanteri på jernväg, jemförd med 33 § i samma instruktion, de inlastade effekternas skyddande mot skada och att förkomma ålegat bataljonen sjelf, förkastades öfverste Furuhjelm's talan. *J. D.* fann utredt vara, att under omförmälda militärtrosstågs färd å uppgifvet ställe norrom Kronoby station gnistor från lokomotivet åstadkommit brand i den första öppna godsvagnen samt att branden hastigt tilltagit och spridd sig till följande, likaledes öppna vagn äfvensom att i följd häraf de på dessa 2 vagnar transporterade, Uleåborgs bataljon tillhöriga persedlar och effekter uppburnnit; men emedan det icke visats, att jernvägsförvaltningen g:m vagnarnas förenämnda omrangering å Uleåborgs station, bristfälliga presenningar eller annorledes vållat olyckshändelsen samt trafikreglementet för Statsjernvägarna af 15/1086 icke i förevarande fall vore, beträffande jernvägsförvaltningens ersättningsskyldighet, tillämpligt, lät K. Senaten bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

Den 30:de. 23. U. Wendell mot G. Dammert, ang. af den senare instämd talan att emedan W., för säkerställande af en D:s fordran, till denne med förbehåll om återköp försålt särskild i bouppteckningsinstrumentet efter W:s aflidna hustru upptagen egendom, W. måtte skyldigkännas att utgifva sagda egendom, som förblifvit i W:s värjo, äfvensom erlagga en procent af köpeskillingen i utfäst ersättning för egendomens slitning. *R:n i Åbo u. 2/94:* W. ålades utgifva sagda lösegendom jemte en procent af köpesumman i ersättning för slitning, hvarhos och jemte det parterne lemnats obetaget att särskildt tvista om tilläfventyrs förskingrad eller skadad egendom, D., sitt medgifvande likmätigt, känts skyldig att till W. återbära de af denne i afseende å egendomens återlösande erlagda 280 mk; hvaremot

och då ifrågavarande aftal parterne emellan utgjort ett afslutadt köp, R:n icke ansett sig kunna bifalla D:s yrkande att, derest egendomen icke vidare befunne sig i W:s värjo, återfå omtvistade köpeskillning. Åbo Hfr., dit W. vädjat, dom $18/2/95$: ej annan ändring än att förberörda slitningsprocent, med afseende derå att D. redan i Juli 92 af köpeskillningen uppburit 280 mk. skulle beräknas endast å den återstående delen deraf eller å 4,573 mk 64 p. J. D.: Alldenstund W., i egenskap af förmyndare för sin minderåriga dotter Dagny W., icke varit lagligen berättigad att till gäldande eller säkerställande af D:s fordran använda Dagny W:s andel af ifrågavarande lösegendom, fördenskuil och emedan D. vid aftalets uppgörande haft kännedom om hvem sagde egendom tillhört, förkastades D:s i saken utförda talan, såvidt densamma hänförde sig till den del af omförmälda egendom, som i arf tillfallit Dagny W., samt tillerkändes D. endast den del af sagda egendom, som enligt laga skifte deraf tillkomme W.; och jemte det D. vid sådan utgång för närvarande befriades från skyldigheten att till W. återbära de 280 mk denne till D. redan erlagt, vore det D. obetaget att i anledning deraf, att endast en del af egendomen honom tillerkänts, emot W. utföra den talan, hvartill D. kunde finna sig befogad; i öfrigt ej ändring.

Den 31:sta. 24. G. Nikander mot L. Estlander, ang. fordran. *Guvernören i Nylands län* u. $2/2/95$: N. ålades betalningsskyldighet. Åbo Hfr., dit N. besv. sig, u. $15/6/95$: ej ändring. J. D.: ej ändring; N., som emot bättre vett och klara skäl dragit saken under H. Majestäts pröfning, dömdes jembl. 30: 20 R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. $27/4/68$, att böta 192 mk.

April.

Den 1:sta. 1. J. Mylly mot K. Mylly och I. Timofejff. Sedan *Guvernören öfver Wiborgs län* g:m u. $8/2/94$ på anhållan af K. Mylly förordnat att Timofejffs åbo- och besittningsrätt till ett kronohemman skulle å offentlig exekutiv auktion försälas, har J. Mylly, under uppgift att Timofejff g:m afhandling af $25/2/92$ öfverlåtitt besittningsrätten till kronohemmanet åt honom, besvärat sig öfver sagda u. till *Wiborgs Hfr.*, som medelst u. $23/4/94$, emedan J. Mylly icke ens kunnat påstå att sistnämnda öfverlåtelse blifvit i laga ordning fastställd, lät vid Guvernörens

u. bero: hvarefter och sedan auktionen försiggått, *Hfr.* der J. Mylly öfverklagat densamma, medelst u. $^{20}/_{12}94$ funnit J. Mylly, enär han icke ens påstått, att den af honom åberopade öfverlåtelsen blifvit i vederbörlig ordning fastställd, funnit J. Mylly ej hafva förebragt skäl till ändring. *J. D.*: Emedan *Hfrs* u. $^{22}/_{1}94$ fått vinna laga kraft, hade J. Mylly ej anfört skäl till ändring i det slut, hvori *Hfr.* stannat och hvarvid förty komme att bero.

2. E. Rosengren mot Ilmola och Seinäjoki församlingsbor. ang. yrkande af R., som förvaltade församlingens kyrkobol, om svdnes åläggande, att ansvara för aflöningen af en skogsvakt å bostället. *Ilmola m. fl. snrs Hr.* u. $^{26}/_{1}94$: R:s talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit R. vädjat, dom $^{12}/_{2}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

3. J. Wibergs klagan öfver utmätning. *Güvernören öfver Nylands län* u. $^{24}/_{7}94$: W:s ansökning förkastades. *Åbo Hfr.*, dit W. besv. sig, u. $^{19}/_{2}95$: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 9:de. 4. P. Lappalainen mot generalagenten för brandförsäkringsaktiebolaget Skåne K. Carlander, ang. brandstod. *R:n i Helsingfors* u. $^{19}/_{12}93$: L:s talan underkändes. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom $^{7}/_{2}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 11:te. 5. A. Wigren mot D. Collin, ang. åläggande för C., som utan laga rätt satt sig i besittning af J. bördsrätts-hemman, hvilket under bördsrätt tillfallit W. i arf efter hans fader, att till W. afträda nämnda hemman. *Tammela m. fl. snrs Hr.* u. $^{8}/_{3}94$: Emedan W. ej styrkt att hans fader varit laglig innehafvare af hemmanet, men C. deremot visat sig hafva lagligen köpt bördsrätten till detsamma, blef käromålet förkastadt. *Åbo Hfr.*, dit W. vädjat, dom $^{1}/_{3}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 13:de. 6. M. Stigell mot J. Tallberg, ang. yrkande af T., som jemte S. ingått fyllnadsborgen, om S:s skyldigkännande att utgifva hälften af det belopp T. på grund af sagda borgen nödgats betala. *R:n i Helsingfors* u. $^{18}/_{5}94$: T. tilldömdes 26,630 mk 45 p. jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit S. vädjat, dom $^{1}/_{5}95$: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att, emedan af de 30 aktier i H. bolag, som (jemte gården n:o 4 vid Mikaelsgatan) varit pantsatta för ifrågakomna lån från Finlands Bank och hvilka af banken föryttrats innan T. väckt nu ifrågavarande talan, priset för 20 aktier, som $^{15}/_{1}94$ till banken influtit med 851 mk 49 p., på sätt T. i sitt till K. Senaten ingifna bemötande jemväl medgifvit, icke användts till afbetalning å sagda lån, K. Senaten pröfvade rättvist förordna

att från det utdömda skulle afräknas hälften af förenämnda 851 mk 49 p. med ränta.

7. E. Rask och Erika Rask mot J. Salminen, ang. fordran. *Guvernören i Tavastehus län* u. 21/2 95: S. tilldömdes 17,000 mk jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdne besv. sig, u. 19/6 95: ej ändring. *J. D.* lät vid Hfrs u. bero; E. Rask, som i Hfr. och K. Senaten uppgifvit att den till grund för krafvet lagda skuldsedel till följd af oriktiga uppgifter från S:s sida blifvit utfärdad å större belopp än ske bort, öppet lemnadt att i anledning häraf särskildt utföra den talan, hvartill han kunde hafva fog.

8. G. Karlsons yrkande om upphäfvande af qvarstad. *Guvernören i Nylands län* u. 18/3 95: K:s klagomål förkastades. *Åbo Hfr.*, dit K. besv. sig, u. 4/12 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 16:de. 9. Finska färg- och fernissaktiebolaget mot afl. C. V. de la Chapelles rättsinnehafvare, ang. bolagets åläggande att utbetala ett hyresbelopp. *R:n i Helsingfors* u. 13/6 94: Fordrade 1,650 mk jemte ränta utdömdes. *Åbo Hfr.*, dit bolaget vädjat, dom 28/3 95: ej annan ändring än att, enär svdne ej ens gjort anspråk på ränta, bolaget frikallades från räntebetalningsskyldighet. *J. D.*: ej ändring.

10. U. Mulli mot O. Pesonen, ang. ryggande af fastighetsköp. *Jokkas sns Hr.* u. 10/11 94: M:s talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit M. vädjat, dom 21/6 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 11. G. Lindholm mot K. Haunisto m. fl., ang. bättre rätt till utmätt egendom. *Eura m. fl. snrs Hr.* u. 20/11 93: L:s talan ogillades. *Åbo Hfr.*, dit L. vädjade, dom 16/3 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 18:de. 12. K. Hållfors mot H. Standertskjöld-Nordenstam, ang. yrkande af H., som på ansökning af S. blifvit afhyst från Suutari torp, hvilket H. på grund af muntligt aftal sedan år 77 besuttit, om åläggande för S. att ersätta H. för särskilda arbeten och förbättringar å torpet, af hvilka H. icke hunnit före afhysningen draga den nytta att han skulle blifvit för de å dem nedlagda kostnaderna godtgjord. *Lempäälä m fl. snrs Hr.* u. 7/3 94: Utredt att H., medan han besuttit sagda torp, verkställt ifrågavarande byggnads- och nyodlingsarbeten äfvensom att H., hvilken S. icke ens påstått hafva haft någon skyldighet i antydt afseende, på S:s föranstaltande blifvit om sommaren år 92 från torpet afhyst innan H. hunnit blifva för sina redaunämnda, till nytta för torpet verkställda arbeten ersatt; i anseende hvartill Hr., efter skälig ansedd nedsättning af det belopp, hvarå H. gjort anspråk, tillagt H. i ersättning sammanlagdt 244 mk 75

p. *Åbo Hfr.*, dit S. vädjat, dom $8/95$: Emedan H. icke af S. varit tillförsäkrad besittningsrätt för viss tid till Suntari torp och H. alltså, enligt 16 kap. 9 och 15 §§ J. B., jemförda med 27 kap. 10 § och 26 kap. 2 § B. B., icke egt att å sagda torp nedlägga kostnad med verkan att densamma, då H. i låga ordning från torpets nyttjande skildes, borde af S. såsom jordegare till honom ersättas, blef H:s talan förkastad. *J. D.* lät (efter omröstning), med upphäfvande af Hfrs dom, vid Hrs u. förblifva.

13. R. Herranen mot K. och I. Tynkkynen, ang. ersättnings-talan mot svdne, som till H. försålt en ko under försäkran att den skulle bära senast $18/392$, ehuru sådant skett först påföljande $27/4$, hvarigenom H. gått miste om påräknad mjölkafkastning. *Sääminge sns Hr.* u. $21/394$: Käromålet gillades. *Wiborgs Hfr.*, dit svdne vädjat, dom $16/295$: Det vore icke styrkt att svdne, då H. af dem tillhandlat sig ifrågavarande ko, afgifvit någon försäkran, än mindre iklädt sig ansvarighet beträffande tiden då kon skulle bära, hvarföre käromålet förkastades. *J. D.* fann (efter omröstning) väl utredt vara att svdne vid försäljningen af kon uppgifvit att densamma skulle bära före $25/392$: men emedan H. icke ens påstått, mindre visat att svdne iklädt sig någon ansvarighet för den skada H. möjligen komme att lida derigenom att kon icke skulle bära den uppgifna tiden utan först senare, fann K. Senaten H. ej hafva anført skäl till ändring i det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

Den 20:de. 14. A. Boelms m. fls klander af testamente. *R:n i Nyslott* u. $6/393$: Klandret ogillades. *Wiborgs Hfr.*, dit B. m. fl. vädjat, lät (efter den omgång handlingarna i målet utvisa) g:m dom $14/95$ vid R:ns u. bero. *J. D.*: ej ändring.

Den 24:de. 15. F. Pihlajanmäki m. fl. mot I. Heikkilä, ang. af skdne instämd talan om häfvande af hemmansköp. *Sastmola m. fl. sns Hr.* u. $14/294$: Käromålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom $8/395$: Emedan skdn I. Lehtinen, då han efter uppnädd myndig ålder till svdn sålt S. torp, dymedelst godkänt klandrade hemmansköp samt öfrige skde ej inom den i förklaringen $14/31805$ stadgade tid af natt och år efter det de erhållit kännedom om köpet och blifvit i tillfälle att sin rätt bevaka, klandrat detsamma, blef vid Hrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

16. Finlands Statskontor mot F. Groundstroem, ang. G:s skyldigkännande att godtgöra Statskontoret utbetalda medel för besättningens å förolyckade, G. tillhöriga skonerten Rennu befordrande till hemorten. *R:n i Raumo* u. $5/1194$: Käromålet bifölls. *Åbo Hfr.*, dit G. vädjat, dom $9/95$: Emedan Statskontoret, emot G:s bestridande, ej gittat visa att G. tillgodo-

kommit något af ifrågavarande efter skeppsbrottet bergade fartygs värde, blef käromålet förkastadt. *J. D.*: Emedan G., enligt ett handlingarna bilagdt bevis, icke kommit tillgodo något af det bergade fartygets eller dess tillbehörs värde, blef vid Hfrs dom beroende.

Den 29:de. 17. E. Koskela mot J. Luukas, ang. ömse-sidiga fordringsanspråk. *Luumäki sns Hr.* u. ¹³/₁₂93: K. ålades utbetala 1,800 mk jemte ränta efter afdrag af ¹/₁92 guldne 108 mk 35 p. *Wiborgs Hfr.*, dit K. vädjat, dom ²/₃95: ej annan ändring än att, enär L., emot K:s bestridande, ej styrkt att L., på sätt han uppgifvit, ⁸/₉ och ¹³/₁₀91 till K. utbetalt inalles 48 mk, detta belopp borde ytterligare i laga ordning afdragas från hvad ofvan utdömts. *J. D.*: ej ändring.

Den 30:de. 18. Evert Andberg och hans moder Erika Andberg, såsom rättsinnehafvare efter den senares affidne man Fredrik Andberg, mot Erik Kylander, ang. yrkande af Kylander, som g:m muntligt aftal med Fredrik Andberg haft lifstidsbesittningsrätt till L. torp under A. hemman men sedermera afstått torpet åt Fredrik Andberg mot det att Kylander och hans hustru tillförsäkrades lifstidsbesittningsrätt till P., samma hemman tillydande torp, om skdes skyldigkännande att godtgöra Kylander, hvilken blifvit af Evert Andberg, sedan denne g:m köp i ego bekommit A. hemman, från P. torp afhyst, derigenom tillskyndad skada. *Wichtis m. fl. sns Hr.* u. ²⁵/₄94: Kylanders talan förkastades. *Abo Hfr.*, dit Kylander vädjat, fann i dom ¹/₅95 laga visshet vara åstadkommen derom, att Kylander, vid det han, som från ris och rot upptagit L. torp och af Fredrik Andberg tillagts lifstidsbesittningsrätt till det-samma, åt Fredrik Andberg afträdt sagda torp, i ersättning der-för af denne tillförsäkrats för sig och sin hustru enahanda rätt till P. torp, äfvensom att Kylander utan visadt förvällande från hans sida, i följd af Fredrik Andbergs uraktlatenhet att, vid försäljningen af A. hemman till Evert Andberg, trygga Kylander vid hans besittningsrätt till P. torp, gått i mistning af det-samma: i anseende hvar till och enär den nytta, som innehafvandet af nästsagda torp medfört för Kylander, med hänsyn till hvad uti sådant afseende i saken förebragts, motsvarade en behållen års-inkomst af åtminstone 50 mk, samt Fredrik Andberg och efter hans död hans rättsinnehafvare vore skyldiga att hålla Kylander skadeslös för den skada, han lidit g:m förlusten af torpets besittning. skdes ålades att till Kylander och hans hustru utbetala under deras återstående lifstid årligen, räknadt från den dag desse blifvit från P. torp afhyste, 50 mk. *J. D.* lät vid Hfrs dom förblifva.

Maj.

Den 4:de. 1. J. Brasks klagan öfver utmätning. *Guvernören i Wasa län* res. ¹⁴/₆95: B:s talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit B. besv. sig, och *J. D.*: ej ändring.

2. J. Ilmonen mot K. Koivula m. fl., ang. ersättning för ett jordområde. *Korpilahti sns Hr.* u. ¹⁴/₁₁93: I:s talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit I. vädjat, dom ¹⁸/₃95: ej ändring. *J. D.*: Som I. icke visat någon rätt att af svdne utfä i målet fordrade 5,000 mk, hvilket belopp utgjorde det pris, hvarför, enligt aftal ²⁰/₁₁75, innehafvarene af W. hemman egde rätt att efter förloppet af 50 år återlösa P. jordområde, fick vid Hfrs slut förblifva.

3. G. Mellanen mot S. Westerinen, ang. yrkande af W. att, emedan åbyggnaden å M:s hemman till en del vore uppförd å W:s mark samt W. ett år före målets anhängiggörande uppmäntat M. att antingen bortflytta byggnaden eller erlägga 100 mk i årligt arrende, M., hvilken icke fullgjort något häraf, måtte äläggas betala arrendet för föregående året. *Nykyrka m. fl. snrs Hr.* u. ¹¹/₅94: Käromålet bifölls. *Wiborgs Hfr.*, dit M. vädjat, dom ⁹/₄95: ej ändring. *J. D.*: Emedan M. icke förbundit sig att erlägga ofvanberörda arrendebelopp samt W. icke ens påstått att honom derigenom, att förenämnda byggnad till någon del vore uppförd på jordområde tilltydande hans hemman, under ifrågavarande år tillskyndats annan skada eller olägenhet än den, att han ej varit i tillfälle att sjelf begagna sagda jordområde; ty och då W. ej heller i någon mån utredt beloppet af den förlust han härigenom lidit samt K. Senaten ansåg honom för ifrågavarande år vara i sådant afseende skäligen ersatt med 25 mk, ålades M. utgifva blott nästnämnda belopp.

4. J. Jääskeläinen mot P. Marosoff, ang. ömsesidiga fordringsanspråk. *R:n i Wiborg* u. ¹⁵/₅94: M. tilldömdes 352 mk 60 p. *Wiborgs Hfr.*, dit J. vädjat, dom ³⁰/₃95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Emedan M., enligt S. Kuschakoffs obestridd lemnade uppgift, under Februari månad 94 till Kuschakoff försålt 1,500 fårskins för ett pris af 2 mk 25 p. för stycket och 100 skinn för 1 mk 50 p. stycket eller således tillhopa 1,600 skinn, för hvilka han sammanlagdt erhållit 3,525 mk, utan att M., sjelf inför Rätta stadd, ens påstått att han för tiden innehaft andra fårskins, än dem han på grund af öfverenskomelse med J. mottagit af denne, samt M. dessutom förklarat sig villig att med 200 mk ersätta J. för af rättor skadade skinn,

hvilkas antal dock icke uppgifvits, fann K. Senaten utredt vara att de af J. till M. levererade skinnens försäljningspris utgjort tillhoppa 3,725 mk, hvilket belopp, tillökt med de 100 mk M. erkänt sig hafva af J. i kontant återbekommit, med 25 mk öfverskjuter det förskott af 3,800 mk J. af M. emottagit; hvarföre och då, enligt M:s medgifvande, vinst och förlust skulle parterne emellan jemnt fördelas, M. ålades till J. betala 12 mk 50 penni.

Den 8:de. 5. Aflidne J. F. Galetskis son Johan och till myndig ålder komna döttrar Lovisa och Cecilia Galetski, skde, mot den aflidnes enka Emilia Galetski samt söner Frans och Fredrik Galetski, svde. Vid *R:n i Helsingfors* hafva svdne anført att Emilia G. af sina motparter samt kuratorerne ad litem för Frans och Fredrik G., af hvilka den förre för tiden var minderårig och den senare vistats å okänd ort utom landet, förmått att underteckna en den 16/11 81 upprättad afhandling, dessmedelst Emilia G. till sina samtliga barn försålt hela sin andel i sterbhuset efter J. F. Galetski i löst och fast, mot vilkor bl. a. att större delen af köpeskillingen finge under Emilia G:s lifstid innestå emot 5⁰/₁₀₀ årlig ränta; men emedan ifrågavarande afhandling innefattade snarare testamente eller gäfvä än verkligt köp samt afhandlingens form beträffande Emilia G:s andel i gården n:o 20 vid Annegatan vore sådan att lagfart på grund deraf icke kunde erhållas, enär storleken af berörda andel icke vore i köpebrevet angifven; alltså och då kuratorerne för Fredrik och Frans G. saknat befogenhet att iklåda sina pupiller några skuldförbindelser, hafva svdne yrkat att köpet måtte förklaras ogiltigt. G:m u. 18/1 94 förklarade *R:n* köpebrevet hafva i laglig ordning tillkommit, hvarföre svdnes talan om köpets häfvande förkastades; men emedan sagda köpebref icke innefattade försäljning af Emilia G:s giftorättsandel i hälften af förenämnda gård n:o 20 vid Annegatan, har *R:n* förordnat det borde nämnda giftorättsandel, utgörande fjerdedelen af hela gården, till Emilia G:s förfogande öfverlemnas. *Abo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom 13/2 95: Alldenstund ej mindre Fredrik G., hvilken icke själf närvarit och icke heller för sig ställt ombud vid det förberörda 16/11 81 dagtecknade afhandling upprättats, än Frans G., som dervid ännu varit minderårig, instämt uti Emilia G:s käromål och derigenom jemte henne undandragit sig att efterleva sagda afhandling; fördens skull och emedan berörda afhandling vid sådant förhållande och med hänsigt till densammas ofvanomförmälda lydelse samt den i målet eljest förebragta utredningen icke innefattade ett lagligen ingånget, svdne bindande köpeafstal, alltså och då något yrkande i målet icke ens framstälts om skdnes förpligtande att ställa någon andel i boet efter J. F. Ga-

letski till Emilia G:s förfogande, förklarade Hfr. det på mera-nämnda afhandling grundade köpet ogiltigt. J. D. fann (efter omröstning) Justitierådmannen B. och handelskommissionären G., hvilka, i anledning af ifrågakommen försäljning utaf Emilia G:s andel i hennes aflidne mans sterbhus till deras barn, af R:n i Helsinsfors förordnats att. i egenskap af kuratorer ad litem, vid berörda försäljning bevaka, rådmannen B. å okänd ort utom landet vistande Fredrik G:s och kommissionären G. omyndige Frans G:s af förrättningen beroende rätt, jeml. 19: 4 jemförd med 12: 1 Å. B., 22: 11 och 22: 4 samma balk samt 5 § i förordningen ¹⁹/₁₂64, ang. förändringar och tillägg vid allmänna lagens stadganden om förmyndarevård, hafva varit lagligen befogade att å Fredrik och Frans G:s vägnar jemte desses sam-arfva sluta aftal om inlösande af deras bemälda moders andel i sagda ännu oskiftade bo: och som Emilia G. g:m omförmälda afhandling af ¹⁶/₁₁81 åt sina barn uttryckligen försålt och öfver-låtit hela sin andel af nämnda sterbhus' egendom så i löst som fast och deribland jemväl hennes rätt till andel i gården n:o 20 vid Annegatan. emot en utfäst köpeskillning af 40,000 mk för halfva gården n:o 5 vid Georgsgatan, 20,000 mk för hälften af gården n:o 30 vid Wladimirsgatan och 1,100 mark för hennes andel af löseegendomen äfvensom skyldighet för köparene att an-svara för all sterbhusets gäld, som jemte annan afkortning upp-tagits uti instrumentet öfver bouppteckningen efter J. F. Galetski till 34,168 mk 40 p., samit den omständigheten att storleken af Emilia G:s andel af nyssagda gard icke omnämnts i öfverlåtelse-handlingen så mycket mindre utgjorde hinder för öfverlåtelsens giltighet som icke ens påståtts att tvifvel om storleken af den Emilia G. tillfallna andel i boet förefunnits och uttryckligt be-stämmande härom dessutom kunde vid pågående, men för denna tvist afbrutna arfskifte i boet ske: alltså och då den af svdne jemväl framhallna omständigheten åter att parterna efter ifråga-komna öfverlåtelse gemensamt upptagit lån och låtit inteckna desamma i gårdarna n:o 5 vid Georgsgatan och n:o 30 vid Wladimirsgatan. under uppgift att dessa gårdar vore dem till-höriga, vid det förhållande att den för köpeskillningen utfästa räntan fortfarande årligen å bestämda tider till Emilia G. af köparene guldits och ej heller påstådt blifvit att köparene eljest brustit i uppfyllandet af köpevilkoren, icke utgjorde bevis för att ifrågakomna öfverlåtelse återgått, samt hvad svdne för öfrigt i saken anført ej förtjenade afseende. pröfvade K. Senaten rätt-vist svdnes talan i saken förkasta.

Den 11:te. 6. P. Silventoinen mot D. Inkinen, ang. yr-kande af S., att emedan A. Gottskalk och dennes hustru ²⁷/₇86 till S.

försålt sin egande $\frac{1}{8}$ af X. hemman, ehuru lägenheten i köpebrevet af förbiseende upptagits såsom utgörande endast $\frac{1}{24}$ af samma hemman, det köp, hvarigenom l. någon tid senare af makarna Gottskalk tillhandlat sig $\frac{2}{3}$ af hemmansdelen måtte upphävas äfvensom de i grund deraf meddelade 2 uppbud förklaras ogiltiga. *Nykyrka m. fl. surs Hr.* u. $\frac{8}{9}$ 94: Sistnämnda fastighetsöfverlatelse äfvensom de i grund deraf meddelade uppbud fränkandes all giltighet. *Wiborgs Hfr.*, dit S. vädljat, utlät sig uti dom $\frac{6}{4}$ 95 att Hfr. väl funnit den brist i Hrs förrättning förekomma, att hvarken tiden eller vilkoren för det emellan l. å ena och makarna Gottskalk på den andra sidan upprättade köp och ej heller tiden för de uppbud, hvilka S:s förevarande klandertalan åsyftade, i förrättningen intagits, men dock till undvikande af vidare omgång ansett sig kunna ingå i pröfning af saken i dess dåvarande skick; och alldenstund köp om fastighet, jeml. 1: 2 J. B., borde ske skriftligen samt S., hvars ofvannämnda köpebref $\frac{27}{7}$ 86 endast omfattade $\frac{1}{24}$ af ifrågavarande hemman, icke kunnat stöda sitt anspråk på de delar af sagda hemman, som i ofvanstående mätto uppgifvits hafva kommit i l.s hand, på någon skriftlig afhandling och ej heller åberopat annat laga fång än sagda köp; fördenskull förkastade Hfr. S:s i saken förda talan. *J. D.*: Emedan makarna Gottskalk, enligt ordalydelsen i ofvannämnda köpebref af $\frac{27}{7}$ 86 och på sätt de vid köpet närvarande vittnena jemväl bekräftat, åt S. försålt sin egande X skattelägenhet i P. by, som obestriddt utgjort $\frac{1}{8}$, om $\frac{1}{24}$ mantal enligt 1706 års och $\frac{1}{32}$ enligt 1728 års jordebok, af hemmanet n:o 2, ehuru den försälda lägenheten, hvilken S. genast omhänderfått, såsom utredt blifvit, af uppenbart misstag i köpebrevet upptagits utgöra $\frac{1}{16}$ mantal men endast $\frac{1}{24}$ af hela hemmanet; ty och da makarna Gottskalk sedermera, enligt till Hfr. ingifvet köpebref af $\frac{2}{11}$ 92, åt l. försålt $\frac{1}{12}$ af samma hemman, hvilken andel l. medgifvit innehafvas af S., samt makarna Gottskalk såhunda åt l. försålt jord, som af dem förut sålts åt S., pröfvade K. Senaten rättvist, jeml. 4: 4 J. B., låta bero vid det slut, hvori Hr. i saken stannat.

7. H. Mesikäinen mot K. Wirtanen, ang. häfvande af fastighetsköp. *Joutsa m. fl. surs Hr.* u. $\frac{8}{9}$ 94: M:s talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit M. vädljat, dom $\frac{6}{4}$ 95: ej ändring; M. dömdes, jeml. 29: 2 R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. $\frac{27}{4}$ 68, att böta 57 mk 60 p. *J. D.*: ej ändring.

Den 13.de. 8. E. Raatikainen mot G. Jalkanens rättsinnehafvare, hans enka Lovisa H. samt söner Gustaf, Albert och Wilhelm J., ang. fordran. *Rautalampi surs Hr.* u. $\frac{7}{5}$ 94: R:s talan godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit svdne vädljat, dom $\frac{4}{5}$ 95: Alldenstund R. ej gittat visa att G. Jalkanen

och sonen Gustaf af den till grund för krafvet lagda skuldsedelns innehåll erhållit eller förbundit sig att gälda mer än hvad som belöpte sig på dem efter hufvudtalet eller $\frac{2}{3}$ deraf; fördenskull och då svdne förklarar sig villige att i egenskap af G. Jalkanens rättssinnehafvare ansvara för nyssnämnda andelar af lånesumman, utdömde Hfr. endast nästsagda belopp. *J. D.*: ej ändring.

9. A. Mattilas klander af rågång. *Kangasala m. fl. snrs Hr.* u. $27\frac{1}{11}$ /93: M:s talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit M. vädjat, dom $24\frac{1}{5}$ /95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 15:de. 10. J. Lindén och J. Jokinen, såsom förmyndare för omyndig förklarade Leander Slätis, mot J. Slätis (alliden under rättegången) och dennes döttrar Olga och Emilia Slätis äfvensom J. Sjögård. *Vid Lappträsk m. fl. snrs Hr.* hafva skdne anført hurusom J. Slätis, som på grund af sedermera upphäfdt gåfvobref intill våren 93 omhänderhaft sin f. d. pupill Leander Slätis fasta och lösa egendom, förstört och förskingrat Leander Slätis' gods, utan att J. Slätis kunnat förmås att afgifva redovisning för sin förvaltning, ehuru han g:m särskilda domstolsutslag dertill förpligtats; och emedan J. Slätis emellertid i syfte att betaga Leander Slätis möjligheten att erhålla betalning för sitt på antydt sätt uppkomna betydliga tillgodohafvande, g:m gåfvobref öfverlätit såväl sin fastighet $\frac{1}{8}$ af S. rusthåll som sin lösegendom åt sina döttrar, som sedermera g:m J. Slätis tillgörande i samma svikliga afsigt sålt egendomen åt J. Sjögård, utan att verklig egendomsöfverlåtelse i någotdera fallet egt rum, hafva skdne yrkat att senast beskrifna gåfvo- och köpebref, såsom upprättade i bedräglig afsigt, måtte förklaras ogiltiga. G:m u. $6\frac{1}{2}$ /94 har *Hr.* godkänt skdnes talan samt upphäft ifrågavarande afhandlingar. *Åbo Hfr.*, dit J. Slätis och hans medparter vädjat, dom $10\frac{1}{4}$ /95: Emedan skdne J. Lindén och J. Jokinen icke ens påstått, att större eller mindre del af J. Slätis egda och af honom åt Olga och Emilia Slätis öfverlättna, af dem till J. Sjögård försålda del af S. rusthåll tillhörde Leander Slätis, ej heller visat, att skdne, i deras egenskap af förmyndare för Leander Slätis, egde hos J. Slätis någon domfäst fordran, har Hfr. funnit skdnes i saken utförda talan, att nyssberörda gåfvo- och köpebref på anförda grunder måtte förklaras ogiltiga och kraftlösa, sakna stöd i lag, samt förty, med upphäfvande af Hrs u., förkastat skdnes talan. *J. D.*: Emedan skdne ej under rättegången visat, att det af dem klandrade gåfvo- och köpebrefvet kränkt Leander Slätis' rätt, samt den omständigheten, att skdne g:m till K. Senaten ingifvet utdrag ur Hrs konkursdom af $3\frac{1}{2}$ /96 sökt visa, att skdne, i förenämnda förmyndareegenskap, tilldömts särskilda belopp ur aflidne J.

Slätis' till konkurs upplåtna bo, ej vore å sakens utgång i dess dåvarande skick verkande, enär med nu ifrågavarande rättegång icke afsetts återvinning till konkursbo och densamma förty icke heller utförts i den för sådan talan stadgade ordning, lät K. Senaten vid Hfrs dom förblifva.

11. J. Norrgård mot W. Selander m. fl., ang. fordran. *Sastmola m. fl. snrs Hr.* u. ¹⁹/₃95: N:s talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit N. vädjat, dom ²¹/₁96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

12. Sakförarefirman Castrén et Snellman mot S. v. Bell och dennes öfrige borgenärer, ang. bevakning i v. B:s konkurs af verkmästaren E. Byström tillhörande obetald lön, hvilken fordran transporterats å firman. *R:n i Helsingfors* dom ¹⁶/₉95: Firmans fordran utdömdes utan förmånsrätt. *Åbo Hfr.*, dit firman vädjat, dom ²⁰/₁₂95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Emedan ifrågavarande fordran utgjort Byström tillhörande lön hos v. B. under år 94 och intill ²⁸/₁95, borde beloppet utgå ur konkursboets tillgångar med den i § 4 af förmånsrättsförordningen stadgade rätt.

Den 16.de. 13. A. Silander mot H. Suutari, ang. yrkande af den senare, såsom egare af Suutari hemman, att Silander, som jemte sin hustru besutte L. sagda hemman underlydande torp på grund af ett kontrakt af ²⁷/₁₁43, dessmedelst lifstidsbesittningsrätt till torpet upplåtits åt Silanders hustrus föräldrar, makarna E. (numera aflidna) och deras barn, måtte åläggas att från torpet afflytta. *Kisko m. fl. snrs Hr.*, som tidigare förkastat enahanda talan af Suutari såsom för tidigt väckt, yttrade sig medelst u. ³⁰/₄94, att alldenstund det af Suutari till stöd för sina påståenden förebragta skäl att mer än 50 år förflutit sedan kontraktet af ²⁷/₁₁43 uppgjordes samt att makarna E:s barn på sådan grund icke vidare vore berättigade att tillgodonjuta bestämmelserna i sagda kontrakt, icke kunde betraktas som laga skäl till häfvande af meranämnda lifstidsstādja afseende kontrakt samt Silanders och hans hustrus afhysande från L. torp; ty och då Suutari icke anfört annat skäl för sin talan, hvilken Hr. redan g:m u. ²²/₁₁93 underkänt jemväl på den grund att oftanämnda torpafhandling uppgjorts till förmån för makarna E:s barn, har Hr. förkastat Suutaris talan. *Åbo Hfr.*, dit Suutari vädjat, dom ²⁸/₅95: Alldenstund mera än 50 år förflutit sedan ofvannämnda kontrakt af ²⁷/₁₁43 uppgjorts samt detta kontrakt ej kunnat afse Silanders hustru, som vore född år 45, förden skull och då den omständigheten, att Hr. medelst utslag ²²/₁₁93 för den gången underkänt Suutaris yrkande om Silanders afhysande från ifrågavarande torp, icke verkade på saken, har Hfr., i stöd af förordningen ang. lega af jord på landet, gifven

den $13/6$ 1800, ålagt Silander att omedelbart bortflytta från L. torp och öfverlemna detsamma med åbyggnader och egor till Suutaris fria förfogande. *J. D.*: ej ändring.

Den 19:de. 14. A. Hedborg mot föreståndaren för baptistförsamlingen i Kuopio W. Nygrén, ang. yrkande af H., som åt församlingen g:m kontrakt $22/3$ 93 arrenderat en tomt för uppförande af bönehus, om åläggande för församlingen att efterleva en samtidigt träffad muntlig öfverenskommelse, dessmedelst H. berättigats hyresfritt bebo en lokal i bönehuset emot det att församlingen vore fritagen från erläggandet af lega, som endast för tillgodoseende af kontraktets lagliga form skulle deri qvarstå. *R:n i Kuopio* u. $7/5$ 94: Käromålet bifölls. *Wiborgs Hfr.*, dit N. vädjat, dom $30/3$ 95: Det vore väl utredt, att H., efter det omförmälda skriftliga arrendekontraktet $22/3$ 93 afslutats, af församlingen tillåtits begagna 2 rum och en källare uti baptistförsamlingens ifrågavarande bönehus mot vilkor, bl. a., att församlingen, under den tid sagda nyttjorätt af H. innehades, vore fritagen från utgifvande af den i kontraktet betingade årliga legan: men alldenstund H. icke gittat tillförlitligen styrka, att baptistförsamlingen vid det skriftliga kontraktets upprättande eller efteråt förbundit sig att låta H. tillgodonjuta ännämnda nyttjorätt på viss tid, fördenskull vardt H:s talan förkastad. *J. D.*: ej ändring.

15. G. Armfelts sterblhus mot A. Armfelts rättsinnehafvare, ang. fordran. *Halikko m. fl. snrs Hr.* u. $6/2$ 94: Svdes talan godkändes. *Åbo Hfr.*, dit målet å G. Armfelts sterblhus' vägnar dragits, dom $1/5$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

16. J. Lukkarinen mot P. Wäänänen, ang. af W. instämmt yrkande att L. måtte åläggas att till W., såsom egare af X. hemman, afträda ett egoområde, som L. medelst köpbrief $9/11$ 76 tillhandlat sig af en föregående egare till nämnda hemman D. Lustig. *Lapinlaks snrs Hr.* u. $4/9$ 94: Emedan L. hvarken under Lustigs lifstid eller medan hans rättsinnehafvare varit egare till X. hemman, låtit lagligen afsöndra och skattlägga omtvistade område samt L. ej ens gittat påstå att han till W. erlagt årlig afgäld för sagda område, ålades L. afträda detsamma. *Wiborgs Hfr.*, dit L. vädjat, dom $4/5$ 95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Som uti 42 § af K. F. $12/6$ 95, hvars tillämpning vidtagit $1/1$ 96, stadgades att, i händelse del af jordlägenhet förnästasagda dag blifvit enligt förordningen i ämnet $19/12$ 64 m. fl. senare författningar öfverläten, utan att laga styckning eller afsöndring försiggått, delningen bör verkställas inom 5 år efter nämnde $1/1$ 96, vid äfventyr att öfverlåtelseaftalet i annat fall är utau verkan mot tredje man; alltså och då L. således ännu vore lagligen befogad att i vederbörlig ordning söka göra sin a åbe-

ropade köpebref af $\frac{9}{11}$ 76 möjligen egande rätt till ifrågavarande jordstycke gällande g:m detsammes afskiljande från stomlägenheten, blef W:s talan af K. Senaten förkastad.

17. Direktionen för Industriföreningens i Uleåborg pensionsinrättning mot Industriföreningen, ang. direktionens yrkande att jemväl den del af behållningen i f. d. skräkassorna, som fortfarande innehades af Industriföreningen, måtte till pensionsinrättningen öfverlemmas. *R:n i Uleåborg* u. $\frac{10}{3}$ 94: Käromålet förkastades. *Wasa Hfr.*, dit Direktionen vädjat, lät på upptagna skäl bero vid R:ns u. *J. D.*: Direktionen, som ej gillat framställa laga skäl för sin vid R:n utförda talan, hade icke anfört skäl till ändring.

Den 21:sta. 18. I. W. Jansson, för sitt till konkurs upplåtna bo, mot Nordiska Aktiebankens filialkontor i Åbo, ang. af J. instämmt ersättningsyrkande för det banken skulle g:m begångna felaktigheter vid fullgörande af inkassouppdrag för J:s räkning hos firman R. Bildt et C:o vållat skada. *R:n i Åbo* u. $\frac{1}{4}$ 95: J:s talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit parterna vädjat, lät g:m dom $\frac{23}{11}$ 95 på de af R:n åberopade grunder och med hänsigt till de betalningsvilkor J. betingat sig uti det emellan honom och firman R. Bildt et C:o afslutade kontrakt, vid R:ns u. bero. *J. D.*: ej ändring.

19. D. Rantalainen mot O. Parkkinen, ang. af den senare instämmt klander af ett utaf hans moder Eva Parkkinen till förmån för hennes dotter Hilda, gift med Rantalainen, upprättadt testamente, på den grund att Eva Parkkinen derigenom förfogat öfver fastighet, som hennes tidigare allidne man Herman Parkkinen g:m gåfvobref öfverlätit åt sonen svdn O. Parkkinen. *Puumala m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{10}{3}$ 94: Enär af handlingar, föredetta i målet, framginge, det Eva Parkkinen vid sitt fränfalle icke egt del i de lägenheter, ang. hvilka hon g:m ifrågavarande testamente förordnat, blef testamentet upphäfdt. *Wiborgs Hfr.*, dit Rantalainen vädjat, dom $\frac{4}{5}$ 95: Emedan Herman Parkkinen, med afseende derå att han hade g:m köp i ego bekommit de af honom sedermera såsom gåfva åt O. Parkkinen öfverlåtna fastighetsandelar, jembl. förklaringen $\frac{23}{3}$ 1807, varit berättigad att till O. Parkkinen bortgifva äfven sin hustru Eva Parkkinens giftorätt i samma hemmansdelar, blef vid Hrs u. beroende. *J. D.*: Alldenstund D. Rantalainen icke visat att Eva Parkkinen vid sitt fränfalle egt några andelar i hemmanen nr:is 2 och 3 uti M. by, samt hon således ej heller kunnat om sagda egendom g:m testamente förordna, pröfvade K. Senaten rättvist låta bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

Den 22:dra. 20. Jokkis gods aktiebolag mot Loimijoki ängsågs aktiebolag. Sedan Loimijoki ängsågs aktiebolag hos Guvernören i Åbo och Björneborgs län anmält sig vara sinnadt att verkställa flottning i K. och P. sjöar och L. å samt anhållit om undersökning af flottleden, har Guvernörsembetet, hvarest Jokkis gods aktiebolag motsagt ansökningen, medelst res. ³⁰/₃89, jembl. stadgandet uti 21 § af K. F. ²³/₃68, hänskjutit frågan om den tillämnade flottningens förenlighet med Jokkis gods aktiebolags lagenliga rätt till vederbörlig domstols afgörande. *Tumela m. fl. snrs Hr.* ansåg i u. ³⁰/₃94 Jokkis gods aktiebolag icke hafva styrkt att bolaget egde rätt att stänga öfver hela vattendraget; hvarföre Hr., på grund af 20: 3 B. B. och 11 § i förberörda K. F. ²³/₃68, förordnade att kungsådra i Jokkis strömi borde under alla tider af året hållas öppen och fri från stängsel till ¹/₃ af vattnets bredd och der djupast vore. *Äbo Hfr.* dit Jokkis gods aktiebolag vädjat, fann i dom ¹⁵/₆95 särskilda bemälda bolag g:m Commercecollegii res. ¹⁷/₃1797, Bergscollegii privilegiäbref af ¹⁰/₇1804 samt Ekonomiedepartementets res. af ²¹/₁46 m. m. medgifna förmåner icke kunna innebära rätt för egarene af Jokkis gods att ställa hinder i vägen för vattendragets begagnande till flottled, blott godsets industriella inrättningar derigenom icke tillskyndades skada; hvarföre och då Jokkis gods aktiebolag, som ej heller styrkt sig ega rätt att helt och hållet afstänga det nedre strömfallet, icke visat att skada för dess inrättningar uppstode derigenom, att en sådan flottningsränna, som ingenjören Graeffe i sitt uti ärendet afgifna betänkande föreslagit, uti strömfällen inrättades, Hfr. ansett skäl till annan ändring i Hrs u. ej förekomma, än att bolaget förklarades skyldigt att, derest bolaget icke sjelft ville för allmänt begagnande uppföra den föreslagna flottningsrännan, tillåta slik rännas inrättande af annan person. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Juni.

Den 10:de. 1. S. Nikolajeff mot B. Hising. Sedan Guvernören i Nylands län till vederbörande domstols behandling förvisat H:s ansökan om stadfästelse å afsöndringen af ett jordområde å S. holme, hvilket område uppmätts och å karta affattats af ingenjören K. Nyberg, har *Esbo snrs Hr.*, der H. fullföljt sin talan, g:m u. ²⁰/₃94 ålagt N. genast afträda ifrågasvarande

parcell till H. Åbo Hfr., dit parterna vädjat, fann uti dom $29/3/95$ N., som under rättegången ej framställt någon anmärkning beträffande riktigheten af ingenjören Nybergs ofvannämnda förrättning, icke hafva anført skäl till ändring, samt H:s libell ej heller föranleda rättelse i Hrs u. J. D.: Med stöd af 42 § i K. F. $12/6/95$, ang. delning af jordlägenheter, fick vid Hfrs dom förblifva.

Den 12:te. 2. O. Laine mot B. Stenmans konkurs-bo, ang. fordran. *Hausjärvi m. fl. snrs Hr.* u. $8/12/94$: Kärömålet gillades. Åbo Hfr., dit L. vädjat, dom $20/12/95$: ej ändring. J. D.: ej ändring.

Den 15:de. 3. F. W. Mielck mot Kansallis-Osakepankki, ang. fordran. *R:n i Wiborg* $14/8/94$: M. ålades betalningsskyldighet. *Wiborgs Hfr.*, dit M. vädjat, dom $11/2/95$: ej ändring. J. D.: ej ändring.

4. Finska Skolstatens pensionskassa mot sysslomännen i A. Pauls konkurs, ang. af kassan bevakadt, till särskild rättegång hänskjutet fordringsanspråk på grund af borgen. *Tammelö m. fl. snrs Hr.* u. $13/9/94$: Svdne ålades utbetala 4,094 mk 19 p. jemte 6 % ränta från den $8/1/89$ jemte 159 mk 75 p. i ersättning för kassans omgälder i en tidigare rättegång, alt i den ordning konkursdomen stadgade. Åbo Hfr., dit kassan vädjade, förordnade i dom $17/2/96$ att från det ur Pauls medlöftesman L:s konkurs influtna dividendbeloppet 905 mk 81 p. skulle afgå i L:s konkurs utdömd ränta från $1/1/85$ till $27/6/85$, då offentliga stämningen i sagda konkurs utfärdats, med 146 mk 67 p. samt att återstoden af nämnda dividendbelopp 759 mk 14 p. borde såsom kapitalafbetalning från L:s konkursmassa afräknas å kassans ifrågavarande fordran, hvaraf alltså utdömdes i kapital 4,240 mk 86 p.; i öfrigt ej ändring. J. D.: Enär kassan $20/10/86$ egt ur L:s konkursmassa uppbära i dividend 905 mk 81 p. samt den omständigheten, att kassan likväl först $25/8/91$ uppburit sagda medel, så mycket mindre vore å saken verkande som kassan, äfven ifall det försenade lyftandet af berörda dividend, på sätt kassan föreburit och sökt styrka, berott derpå att tiden för dividendutdelningen icke varit behörigen kungjord, ej varit berättigad att för den kassan derigenom tillskyndade förlust hålla sig till A. Paul, fann K. Senaten nämnda 905 mk 81 p. böra beräknas såsom guldne $20/10/86$: och alldenstund räntan å ifrågavarande lån, enligt hvad parterne medgifvit, redan derförinnan blifvit af lantagaren gulden intill $1/1/86$, samt kassan, som varit berättigad att af Paul uppbära hvad å skuldsedelns belopp med utfäst ränta icke i vederbörlig ordning guldits, således bort af omförmälda dividend tillgodoräkna sig räntan å hufvudstolen endast för tiden från $1/1/86$ till $20/10/86$ med 241 mk 66 p. och godt-

skrifva återstoden 664 mk 15 p. på hufvudstolen, äfvensom kassans tillgodohafvande å sagda skuldsedels innehåll sålunda utgjort 4,335 mk 85 p. med 6 % ränta dera från $20/_{10}86$, fördenskull och då kassan i Pauls konkurs utsökt ett större belopp än nyssberörda tillgodohafvande, pröfvade K. Senaten rättvist fastställa kassans fordran i Pauls konkurs till 4,335 mk 85 p. med 6 % ränta från $20/_{10}86$ jemte de kassan tillerkända 159 mk 75 p. i rättegångsumgälder, uti hvilken sistnämnda del ändring icke ens sökts; och skulle denna fordran utgå af de medel, hvilka genom domen i Pauls konkurs för kassans räkning reserverats, i den ordning, som i samma dom stadgas, jemte det de räntor, hvilka möjligen influtit och belöpte sig å det som kassan i följd häraf egde utfå jemväl borde tillfalla kassan; i öfrigt ej ändring.

Juli.

Den 8:de. 1. R. Olsonis enka Amanda Olsoni mot särskilda borgenärer i urarfvamålet efter den förstnämnda, ang. af Amanda Olsoni bevakadt förmånsrättsanspråk. *R:n i Wiborg* dom $20/_{96}$: Amanda Olsonis bevakning gillades. *Wiborgs Hfr.*, dit särskilda fordringsegare väldjat, dom $18/_{96}$, utdömde ifrågakomma fordran utan förmånsrätt. *J. D.*: ej ändring.

Den 9:de. 2. Sysslomännen i G. Grönlunds konkurs mot R. Jansson, ang. yrkande af skdne om häfvande af ett emellan G. och J. afslutadt köp, på den grund att detsamma utgjorde ett skenköp i afsigt att gynna en fordringsegare på de öfriges bekostnad. *R:n i Åbo* u. $15/_{10}94$: Skdnes talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdne enligt anvisning besv. sig, förklarade uti protokollsutdrag $25/_{2}95$ på upptagna skäl målet utgöra ett tvistemål samt hänvisade vederbörande att i vadväg söka ändring i R:ns u.; dera Hfr., dit skdne i vadväg fullföljt saken, gm dom $29/_{2}96$ låtit vid R:ns u. förblifva. *J. D.*: ej ändring.

Den 11:te. 3. B. Waris mot J. Simonen och kronolänsmannen A. Lampinen, ang. af Simonen först vid Guvernörs-embetet i Kuopio samt, efter det målet såsom tvistigt förvisats till domstol, vid *Libelits sns Hr.* framställt yrkande att en af Lampinen enligt kronofogden K. Collans order verkställd kvarstad till gäldande af Waris' fordran måtte upphävas, enär Simonen ej förbundit sig att nöjas åt det kompromissutslag, hvarpå sagda fordran grundade sig. G:m u. $28/_{3}94$ förklarade *Hr.* nämnda

kompromissutslag jembl. 4: 15 U. B. vid antydt förhållande icke hafva bort gå till utmätning; i anseende hvartill kvarstaden upphäfdes och den i mät tagna egendomen skulle till Simonens förfogande öfverlemnas. *Wiborgs Hfr.*, dit Waris vädjat, dom 27/4 95: ej ändring. *J. D.*: Emedan kronofogden Collan icke egt att, utan erhållen befallning derom af vederbörande Guvernör, till verkställighet befordra de i förenämnda afseende utsedde godemännens utslag, fann K. Senaten skäl ej förekomma till ändring af det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

Den 13:de. 4. G. Palmros, i egenskap af fordringssegare i landet afvikne J. Blums konkurs, mot särskilda Blums borgenärer. Å inställelsedagen i Blums konkurs har Palmros utsökt en fordran å högst 31,000 mk på grund af kontokurant, den P. förbehöll sig att vid uppropet inlemna, samt derhos anhållit att innehållet af 2 till innehafvaren utfärdade intecknade skuldsedlar, lydande hvardera å 15,000 mk jemte ränta, hvilka P. fått å sig öfverlätna såsom pant för sitt förberörda tillgodohafvande, måtte med förmånsrätt honom tilldömas. Vid härefter försiggånget upprop i konkursen har Palmros inlemnat berörda kontokurant, slutande med ett saldo Palmros till godo i kapital 41,064 mk 8 p., hvilket belopp Palmros anhållit att få utdömt med ränta, jemte det Palmros förbehållit sig att, i händelse hans bevakning motsades, få g:m skild rättegång styrka densamma. G:m den 19/10 95 afkunnad dom i konkursen har *Iittis m. fl. snurs Hr.* tilldömt Palmros det belopp, likväl högst 30,000 mk, som Palmros g:m särskild rättegång styrkte sig ega att fordra i konkursen: och skulle beloppet med förmånsrätt utgå ur värdet af de till säkerhet för förenämnda 2 skuldsedlar intecknade lägenheter till den del dessa tillhörde konkursboet. *Abu Hfr.*, dit Palmros vädjat, dom 17/2 96: Jemte det Palmros' ändringsansökan, såvidt angick hans vid uppropet väckta anspråk på utdömande af ett högre belopp än han å inställelsedagen bevakat, jemlikt 29 § i Konkurslagen, ej förtjenade afseende, pröfvade Hfr. rättvist, emedan förenämnda skuldsedlar med alla desamma atföljande rättigheter transporterats å Palmros såsom säkerhet för allt hvad Palmros egde att af J. Blum och dennes samarfva fordra samt Palmros å inställelsedagen uppgifvit sagda fordrans belopp till högst 31,000 mk, fastställa Palmros' betalningsrätt till det belopp, dock högst 31,000 mk, som Palmros g:m särskild rättegång styrkte sig ega att uti ifrågavarande afseende på grund af kontokuranträkning fordra i konkursen; hvarjemte förordnades att utaf omförmälda skuldsedlars innehåll jemte ränta fran 18/2 93 skulle ur de till säkerhet därför intecknade S., U. och H. hemman, till den del dessa fastigheter tillhörde konkurs-

boet, uttagas med den i 10 § af K. F. om förmånsrätt ⁹/₁₁ 68 stadgade rätt ett så stort belopp, som motsvarade den fordran som g:m dom i antydd skilda rättegång kunde varda Palmros tillerkänd, dock icke högre än 31,000 mk, och användas till betalning af samma fordran; i öfrigt gillades Hrs dom. *J. D.*: Jemte det K. Senaten ej kunde ingå i pröfning af Palmros' vid det muntliga förhöret i Senaten gjorda yrkande att i konkursen bevakade kronoutskylder från massans lägenheter måtte förklaras efterskänkta på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₃ 96, blef vid Hrs dom beroende.

Den 14:de. 5. Generalagenten för sjöförsäkringsbolaget Ägir V. Ek mot A. Eriksson, ang. bolagets åläggande att utbetala försäkring för förolyckade, Eriksson tillhöriga skeppet Theodorus. *R:n i Helsingfors n.* ²¹/₁ 95: Kärnålet förkastades. *Åbo Hfr.*: dit Eriksson väddat. dom ²³/₈ 95: Utredt att skeppet Theodorus, som till ¹/₄ kasko varit försäkradt i bolaget Ägir för 30,000 mk, natten emot den ¹³/₅ 94 strandat å norra kusten å ön Cuba i närheten af hamnorten Berracos, hvarvid det ålegat Eriksson, hvilken vid strandningstillfället såsom styrman åtföljt fartyget, att i egenskap af försäkringstagare ofördröjligen underrätta bolaget Ägir om strandningen och under afbidan af bolagets svar vidtaga nödiga åtgärder för bergning och vard af fartyget; att Eriksson emellertid, sedan högsta marinmyndigheten i Berracos efter besigtning förklarat bergning af fartyget icke vara möjlig, men innan ens meddelande om skeppsbrottet aflåtit till bolaget, försålt fartygets proviant, segel och inventarier för 180 spanska dollars och för öfrigt icke tillgjort något för bergningen af fartyget; samt att Eriksson med hänsyn till den underlåtenhet, som i antydt afseende stannade honom till last, jemlikt § 205 i Sjölagen, väl vore förlustig ersättning för det, som g:m hans försummelse blifvit skadadt eller förloradt; men emedan bolaget Ägir icke gittat styrka beloppet af den skada, som derigenom tilläfventyrs tillskyndats bolaget, samt skrofvat till berörda skepp, hvilket emellertid blifvit bergadt, sedermera försalts till ett pris, som icke betäckt bergningskostnaden, och bolaget Ägir ej heller i öfrigt kunnat uppgifva annan giltig grund för underkännande af den Eriksson, jeml. försäkringsaftalet, af bolaget tillförsäkrade rätt till ersättning för sin förlust: ty pröfvade Hfr. rättvist ålägga Ek, i hans omordade egenskap, att till Eriksson utbetala försäkringsbeloppet 30,000 mk jemte ränta, med afdrag dock af i sådant afseende medgifna 150 spanska dollars efter den vid betalningstiden gällande å vista kurs. *J. D.*: Som Eriksson, sedan ifrågavarande fartyg öfvergifvits af dess besättning och högsta marinmyndigheten å hamnplatsen Berracos förklarat bergning af

detsamma icke vara möjlig, kunnat anse detsamma icke vidare fås flott och med afseende jemväl dera, att kantring af fartyget i dess farliga läge befarats, hafva egt giltig anledning att i försäkringsgifwarens intresse af den försäkrade egendomen genast försälja fartygets rigg jemte segel och öfriga inventarier äfvensom allt annat ombord derå, som kunnat tagas bort utan hinder för lasten, alltså och då Eriksson, om olyckan underrättat försäkringsbolagets agent i Mariehamn och det icke ens uppgifvits att någon förhållningsorder i anledning deraf utaf bolaget aflåtits till Eriksson eller fartygets befälhafvare och ej heller visadt blifvit att Eriksson eljest förverkat försäkringen eller i hvilken mån han i öfrigt g:m sina tillgöranden skadat bolaget samt Eriksson, enär det sedermera bergade fartygets pris icke betäckt bergningskostnaden, sålunda i följd af den timade strandningen gått helt och hållet förlustig fartyget och af dess värde tillgodofått endast priset för ofvannämnda försälda egendom med 150 spanska dollars, lät K. Senaten bero vid det slut hvori Hfr. i saken stannat.

Den 15:de. 6. A. af Björkstén och hans hustru Dagmar af B., i egenskap af rättsinnehafvare efter Dagmar af Bs aflidna moder M. Blum mot fordringsegarene i den sistnämndas bo, ang. skdnes anhållan att få med tillgodonjutande af afträdes- och urarvfaförmån till konkurs upplåta M. Blums qvarlätenskap. *Ittis m. fl. snrs Hr.* dom 2/11 95: Skdne förklarades skyldige att personligen ansvara för alla boets skulder såvitt konkursmassans tillgångar ej försloge till betalande af sagde gäld. *Allo Hfr.*, dit skdne vädijat, dom 20/2 96: Emedan bouppteckningen efter M. Blum, enär anstånd dermed ej utverkats, enligt 2 § 9 kap. Å. B. bort vara förrättad inom 3 m. efter hennes 17/4 93 timade död, men sagda uppteckning, som den 17 påföljande Juli och således inom stadgad tid påbörjats, blifvit först den 18/8 samma ar afslutad och alltså sentida verkställd, ty och på öfriga i Hrs dom anförda grunder fann Hfr. skdnes vadeinlaga ej föranleda till ändring. *J: D.* fann det stanna A. af Björkstén i egenskap af målsman för sin hustru Dagmar till last att han, på sätt Hfr. g:m dess dom utsagt, försummat laga tid till förrättande af bouppteckning efter M. Blum; hvarföre K. Senaten, med ändring af sagda dom, förklarade skdne, A. af Björkstén likväl endast i hans omförmälda egenskap, skyldige att ansvara för alla skulder i M. Blums bo, såvidt konkursmassans tillgångar icke försloge till betalande af sagde gäld.

Augusti.

Den 6:te. 1. G. Dammert mot sysslomännen i C. Strömbergs konkurs, ang. fordran. *R:n i Åbo u. 28/5 94*: D:s talan ogillades. *Åbo Hfr.*, dit D. vädjade, dom $3/2$ 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 27:de. 2. E. Söderström, såsom god man i O. Järnefelts konkurs, mot K. Spolander, såsom fordringsegare i konkursen, ang. af Spolander m. fl. borgenärer utförd ersättnings-talan mot Söderström. *R:n i Nykarleby dels u. 25/2 95*, dessmedelst R:n förklarade sig ej kunna lägga Söderström att träda i svaromål gentemot andra fordringsegare än Spolander, *dels u. samma dag*: Söderström åhvälfdes ersättningsskyldighet. *Wasa Hfr.*, dit parterne vädjat, dom $25/2$ 95: Emedan den af Spolander utförda talan i saken grundade sig å beslut fattadt vid behörigen utlyst borgenärssammanträde i Järnefelts konkurs, och ifrågakomna borgenärer g:m sina namnunderskrifter å det dervid förda protokollet särskildt bemyndigat Spolander att å deras vägnar utföra sagda talan samt behörig kallelse till R:ns sammanträde $25/2$ 95 vid sådant förhållande jemväl ågått Söderström, ogillades R:ns invändningsutslag, hvaremot i *sjelfva* saken fick vid R:ns u. bero. *J. D.*: Jemte det K. Senaten, med anledning af 30: 11 R. B., icke ville fästa afseende å ett af Söderström till Senaten inlemnadt intyg, blef vid Hfrs dom beroende.

Den 29:de. 3. G. Palmros och J. Sigell, såsom sysslomän i A. Holopainens konkurs, mot Civilstatens enke- och pupillkassa, ang. kassans yrkande om åläggande för skdne, hvilka enligt tidigare domstolsutslag borde vid vite af 1,000 mk verkställa utdelning i sagda konkurs men sådant försummat, att vid kraftigare förpligtelse fullgöra detta åliggande. *R:n i Helsingfors u. 27/4 95*: Skdne, som fälades till vitet, ålades till kassan inleverera medlen inom angifven tid, vid äfventyr att de, derest slik betalning uteblefve, borde personligen ansvara för sagda medel. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom $15/4$ 96: ej ändring; skdne fälades att för ohemul klagan hvardera böta 96 mk. *J. D.*: ej ändring.

September.

Den 5:te. 1. Sysslomännen i C. J. Cederbergs konkurs mot C:s fader Carl Cederberg, ang. fordran. *Pedersö m. fl. surs Hr.* u. 8/295: Skdnes talan förkastades. *Wasa Hfr.* dit skdne vädjat, dom 18/296: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

2. T. Laurell mot öfrige borgenärer i aflidne J. Salins konkurs, ang. af L. bevakadt fordringsanspråk. *Kauhava sns Hr.* dom 21/1195: L:s talan hänsköts till särskild rättegång. *Wasa Hfr.* dit L. vädjat, dom 14/496: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 3. Sysslomannen i firman A. W. Landzets konkurs mot J. Bergroth, ang. fordran. *Halikko m. fl. surs Hr.* u. 11/1094: B:s talan godkändes. *Abo Hfr.* dit skdn m. fl. vädjat, dom 3/396: Jemte det i Hfr. framställd jäfsanmärkning mot vittnet K. Strömberg förkastades, da S. ej af sakens utgång haft att emotse nämnvärd nytta eller skada, blef vid Hrs u. be-roende. *J. D.*: ej ändring.

4. A. Pihlgren mot öfrige borgenärer i P. Halonens konkurs, ang. af Pihlgren bevakadt förmänsrättsanspråk. *R:n i Lisalmi* dom 9/196: Pihlgrens anspråk på förmänsrätt underkändes. *Wiborgs Hfr.* dit Pihlgren vädjat, dom 2/596, lät jeml. 8 § i förmänsrättsförrordningen vid Rns dom bero. *J. D.*: ej ändring.

5. W. von Weltzien mot T. Monto, ang. ömsesidiga fordringsanspråk i anledning af en utaf M. åtagen vedleverans till von W. *Jämskis sns Hr.* u. 11/994: Med förkastande af von W:s talan tilldömdes M. fordrade 362 mk. *Wiborgs Hfr.* dit von W. vädjat, dom 23/595: ej ändring. *J. D.* fann det ej vara styrkt att M., utöfver de 99 famnar ved von W. erkänt sig hafva emottagit, för von W:s räkning vid Imatra jernvägsstation upplagt mera än 88 1/2 famnar samt v. W. således på de af domstolarna i öfrigt anförda skäl vara skyldig att till M. erlægga endast priset för inalles 187 1/2 famnar ved: hvarföre och da von W. ej visat att han g:m M:s uraktlåtenhet att leverera återstående 12 1/2 famnar lidit någon skada, K. Senaten pröfvade rättvist, med förkastande af von W:s talan, lägga von W.. samt till M. i omförmäldt afseende allaredan guldit 413 mk, att till M. ytterligare betala 313 mk 56 p.

Den 15:de. 6. A. Ukkonen mot Finlands Bank m. fl., ang. bankens yrkande om U:s aläggande att inlösa en af honom accepterad vaxel. *R:n i Jyväskylä.* der U. bestred att han tecknat accept å vaxeln, godkände i u. 22/495 bankens talan. *Wasa Hfr.* dit U. vädjat, dom 28/396, ansåg U. vara med 1/2 bevis öfvertygad om att hafva accepterat ifrågavarande vaxel,

hvarföre U. ålades edgång. i hvilket afseende målet förvisades tillbaka till R.n. *J. D.*: ej ändring.

Den 16:de. 7. Matts Suhonen mot Maria Kämäräinen m. fl. arfvingar till afl. Matts Kämäräinen, ang. Suhonens yrkande att blifva förklarad för Matts Kämäräinens äkta son samt berättigad att taga arf efter honom. *Leppävirta sns Hr.* u. 15¹⁰/94: Suhonens talan förkastades såsom ostyrrkt.. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne vädjade, dom 29/6⁹⁵: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 8. K. Alasyyrinki mot K. Askola, ang. yrkande om Alasyyrinkis förpliktande att afträda Mikkola torp, underlydandande Askola rusthåll. *Kumo m. fl. snrs Hr.* u. 5¹⁰/94: Alasyyrinki ålades genast afflytta från torpet. *Abo Hfr.*, dit Alasyyrinki vädjat, dom 13⁷/95: Alldenstund ådagalagdt blifvit att Alasyyrinki medan han under en följd af år på grund af kontrakt för den 4¹/22 åtnjutit lifstidsstädja till Mikola torp, men ej varit derstädes bosatt, icke, på sätt honom enligt stadgandet i 16: 2 J. B. ålegat, vardat de till torpet hörande hus, utan låtit dem förfalla, samt Alasyyrinki g:m slik vanvård, jemlikt åberopade lagrum och 4 § i samma kapitel och balk, förverkat all rätt att sedan laga fardlag från rättegångens början redan förli-dit, fortfarande njuta omordade städja tillgodo; fördenskull och då det af Alasyyrinki anmärkta förhållandet att en andel af Askola rusthåll villkorligen tillerkänts hans hustru ej vore å saken verkande, blef vid Hrs u. beroende. *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 9. Drätselkammaren i Helsingfors mot sysslomännen i T. Lindbergs konkurs, ang. af Drätselkontoret i samma stad bevakadt, till särskild rättegång hänskjutet fordringsanspråk. *R.n. i Helsingfors.* u. 27¹/2⁹⁵, utdömde 1¹/2 af det bevakade beloppet med ränta. *Abo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom 5¹/2⁹⁶: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

10. J. Römpötti mot Z. Römpötti m. fl., ang. den senares yrkande att utfä särskild egendom. *Björkö m. fl. snrs Hr.* u. 26¹/94: Z. Römpöttis talan godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit J. och Z. Römpötti vädjat, dom 11¹/3⁹⁵: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Rättelse:

Å sid. 30 uti föregående häfte af bilagan böra rad. 15—17 uppför rätteligen hafva följande lydelse:

„att klgdn dessutom förklarats förfallen af Puumala sns Hr. till 6 års tukthus och 12 års förlust af medb. förtroende, af Piekssämäki sns Hr. till 6 års tukthus och förlust af medb. förtroende under så lång tid, som komme att utsättas“ o. s. v.

x
TIDSKRIFT,

UTGIFVEN AF

JURIDISKA FÖRENINGEN

I FINLAND.

1896.

TRETTIONDEANDRA ÅRGÅNGEN.

BILAGA.

Kort redogörelse för Kajsarliga Senatens Justitiedepartements utslag och domar
Oktober—December 1896.

HELSINGFORS,
J. SIMELI ARFV. BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG,
1897.

Utslag

1896.

Oktober.

Den 1:sta. 1. Besvär af fängsliga Mariana Aaltonen, anklagad att hafva ^{18/12}95 g:m dränkning afdagatagit ett den 27 i samma månad af henne framfödt, i lönskaläge afladt foster. *Rns i Helsingfors* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. ^{8/8}96 med stöd af 21: 1 S. L. dömdes klgdn att för mord hållas i tukthus under sin återstående lifstid och vara förlustig medb. förtroende för alltid. *J. D.*: ej ändring.

Den 2:dra. 2. Besvär af kronolänsmannen A. Ylönen och häktade H. Himanen, ang. åtal mot H. för det han ur en revolver aflossat 3 skott mot J. Paasonen, utan att denne likväl, ehuru 2 af skotten genomträngt hans påhufda öfverrock, tillskyndats någon kroppsskada. *Kristina sns Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. ^{6/6}96 fann H. förvunnen att hafva, i afsigt att åstadkomma svår kroppsskada, emot J. Paasonen aflossat förberörda revolverskott, utan att P. deraf tillskyndats något men; i anseende hvartill Hfr., med stöd af 2 mom. 5 § 21 kap. S. L., dömt H. att hållas 2 år i tukthus. *J. D.* (efter omröstning): I anledning af kronolänsmannen Y:s besvär fann K. Senaten det stanna H. till last att hafva, i uppsåt att döda, af hastigt mod aflossat förberörda 3 revolverskott emot J. Paasonen utan att dock någon kroppsskada deraf följt, hvarföre H. af K. Senaten, jembl. 4: 1 och 21: 2 S. L., dömdes att för försök till viljadråp hållas 3 år i tukthus.

3. Besvär af fängsliga Wilhelmina Kingelin, som af *Guvnören i Wiborgs län* g:m u. ^{7/3}96 dömts att för lösdrifveri hållas 1 år 2 m. till allmänt arbete. *J. D.*: ej ändring.

4. Besvär af W. Hyytiäinen öfver *Länenämndens i S:t Michels län* u. ^{6/3}96 i ett värnepligtsärende. *J. D.*: ej ändring.

5. T. Jouhiainens besvär öfver *Länenämndens i Kuopio län* res. ^{6/3}96, dessmedelst klgdns anhållan om befrielse från aktiv krigstjänst förkastats. *J. D.* ville icke ingå i omedelbar

pröfning af verkan utaf efter uppådstillfället inträffad förändring i klgdns ekonomiska angelägenheter, hvarföre ärendet återförvisades till Länenämnden.

Den 5:te. 6. Besvär af häktade O. Vahlberg och A. Sohlström, den förre tilltalad för natten emot $\frac{8}{11}$ 95 föröfvad stöld af egendom, värd 160 mk, samt den senare angifven för att i berörda stöldsmål hafva emot bättre vetande å ed afgifvit osann utsaga, hvarhos ansvar yrkats å Vahlberg för anstiftan till nästnämnda brott. *R:n i Helsingfors* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. $\frac{18}{4}$ 96, jemte det Sohlström förklarades för återgångsvittne, i stöd af 1 och 8 §§ 28 kap., 2 § 5 kap. och 1 § 17 kap. S. L., dömde klgdne att hållas i tukthus, Vahlberg för 1:sta resan stöld 6 m. och för anstiftan af mened 1 år 6 m., samt Sohlström för mened 1 år 6 m., hvarhos klgdne förklarades förlustige medb. förtroende, den förre i 8 och den senare i 7 år utöfver tiden för frihetsstraffen. *J. D.*: ej ändring.

7. Justitierådmannen S:s mfl:s besvär öfver *Åbo Hfrs* u. $\frac{11}{7}$ 95 i ett fiskaliskt mål. *J. D.*: Klgdne befriades från dem ådömda böter; i öfrigt ej ändring.

8. F. Mäkiimpolas besvär i mål, hvori han anklagats för störande af tjensteförrättning. *Euraðminne mfl. snrs Hr.* u. $\frac{15}{2}$ 95: Klgdn fäldes jembl. 16: 2 S. L. att hållas 2 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{15}{8}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

9. Vicelandssekreteraren E:s besvär i ett fiskaliskt mål. *Wiborgs Hfr.* u. $\frac{8}{8}$ 95: Klgdn ålades utbetala särskilda af Kronan förskottsvis erlagda arvoden m. m. *J. D.*: ej annan ändring än att, enär icke ens visats att Kronan redan skulle utgifvit ifrågavarande arvoden, advokatfiskalsembetets talan i denna del lemnades utan afseende.

10. E. Maconi mot Ulrika Kääriainen ang. klgdns åläggande att ej mindre utbetala ogulden pig-lön och skadestånd i anledning deraf att K. blifvit före legotidens utgång vräkt ur tjensten än äfven utgifva ny om K:s förhållande i tjensten fördelaktigare orlofssedel. *R:n i Åbo* u. $\frac{31}{3}$ 94: Enär ostrykt att K. jembl. § 8 i Legostadgan blifvit för lagstadgad tjenstetid städslad, förkastades ersättningsanspråket, hvarhos klgdn ansågs rättfärdigad för det vitsord han om K. afgifvit. Men emedan klgdn medgifvit att K. blifvit för uppgifven lön i månaden anställd i tjensten och K. vid sådant förhållande bort jembl. 29 § i Näringslagen 14 d. efter uppsägning afgå; ty och då K. $\frac{25}{8}$ 93 ågätt slik uppsägning utan att hon fått tillgodonjuta någon flyttningstid, ålades klgdn, som till $\frac{1}{10}$ 93 utbetalt lön till K., att för återstående 9 d. åt K. erlägga aflöning. *Åbo Hfr.*, dit K. på grund

af fattigdom å förbehållet vad drog målet, u. $\frac{1}{5}$ /95: Jemte det R:n hade bort anvisa K. att g:m besvär söka ändring, men Hfr. likväl för undvikande af vidare omgång tagit målet under ompröfning, enär K. inom föreskrifven tid inlemnadt sin ändringsansökan, fann Hfr. det ej vara styrkt att K., på sätt orlofssedeln upptog, visat uppstudsighet, hvarföre Hfr., jeml. 28 § i Legostadgan, ålade klgdn att ersätta K. för den skada hon g:m klgdns förfarande tillskyndats äfvensom utgifva ny rättad orlofsedel. *J. D.* fann (efter omröstning) det väl vara utredt att K. i tjensten varit närvis emot sitt husbondefolk, men utredning deremot saknas derom att K. efter $\frac{2}{9}$ /93 erhållen varning varit uppstudsig; hvarföre och då legoaftalet uppenbarligen ingåtts under den förutsättning att detsamma skulle gälla intill legoårets slut och klgdn ej visat laga anledning till K:s skiljande från tjensten innan legoårets utgång, K. Senaten pröfvade rättvist, med underkännande af K:s talan i öfrigt, ålägga klgdn att till K. utbetala lön för Oktober månad och kostpenningar för tiden $\frac{26}{9}$ — $\frac{1}{11}$ /93.

Den 6:te. 11. Sedan J. Krooks på grund af Pardonplakatet $\frac{26}{11}$ /94 undgått straff för förfallolös utevaro från uppåbud men blifvit från $\frac{1}{11}$ /95 anställd vid Wasa skarpskyttebataljon, har Krooks uti en till *Uppbådsnämnden i Wasa läns 1:sta uppbådskrets* ingifven skrift anhållit att, enär han emellertid uppnått 27 års ålder, befrias från vidare aktiv tjänst, hvilken anhållan Uppbådsnämnden g:m beslut af $\frac{27}{8}$ /96 jemväl godkände. *Länsnämnden i Wasa län*, hvarest bataljonens kommandör anført klagomål öfver sagda beslut, fann i u. $\frac{3}{9}$ /96 Uppbådsnämnden hafva saknat laga skäl för den öfverklagade åtgärden, som förty upphäfdes och undanröjdes. *J. D.*: ej ändring.

12. Besvär af O. Vainio, ang. äktenskapsskilnad m. m. *Borgå mfl. snrs Hr.* dömde g:m u. $\frac{8}{2}$ /95 till skilnad emellan klgdn och hans hustru. *Åbo Hfr.*, dit klgdn mfl. besv. sig, u. $\frac{31}{8}$ /95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

13. Besvär af H. Martola, ang. misshandel. *Mustasaari mfl. snrs Hr.* u. $\frac{21}{3}$ /95: Klgdn sakfaldes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{31}{8}$ /95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

14. Besvär af P. Tiitinen, ang. misshandel. *Suonenjoki snrs Hr.* u. $\frac{18}{3}$ /95: Klgdn bötfaldes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{8}{10}$ /95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

15. Finska Statsverket mot G. Teploff, ang. ersättningsanspråk mot Kronan för brandskada, förorsakad g:m gnistor från lokomotiv. *Nykyrka mfl. snrs Hr.* u. $\frac{17}{11}$ /94: Statsverket ålades utbetala 5,517 rubel 50 kop. i ryskt mynt eller finskt mynt efter vid betalningstiden gällande kurs. *Wiborgs Hfr.*, dit Statsverket besv. sig, u. $\frac{26}{4}$ /95: ej ändring. *J. D.*: ej annan

ändring än att, enär skadan vid riktig uträkning och summering af de uti syneinstrumentet upptagna värden och penningebelopp uppgått till endast 5,387 rubel 50 kop., Statsverket ålades utgifva nyssagda penningesumma.

16. A. Halin mot poliskonstapeln Teukko mfl., ang. olaga häktning. *Nykyrko mfl. snrs Hr.* u. ²³/₁₁94: Klgdns talan förkastades, då T. på grund af kronolänsmannen V:s befallning häktat klgdn utan att dervid använda större våld än af omständigheterna kräfts. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁵/₄95: ej ändring. *J. D.* fann väl T. hafva, då han häktat klgdn, underlåtit att, såsom rätteligen ske bort, för honom uppgifva anledningen dertill, men denna underlåtenhet i förevarande fall dock icke för T. medföra ansvarspåföljd, hvarföre vid det slut, hvori Hfr. stannat, fick bero.

Den 7:de. 17. Besvär af Fattigvårdsstyrelsen i Willmanstrand, ang. yrkande att fattighjonet G., som visat tredska och uppstudsigheit, måtte behandlas i enlighet med föreskrifterna i 4 mom. 31 § och 2 mom. 37 § af K. F. ¹⁷/₃79 ang. allmänna fattigvården i landet. *Guvernören i Wiborgs län* res. ¹¹/₄95: Emedan G., om äfven styrkt blifvit att han visat uppstudsigheit och ej åtyldt Fattigvårdsstyrelsens befallningar, vore blind samt Fattigvårdsstyrelsen obehörigen såsom straff särskilda gånger förbjudit G. att besöka gudstjenst, till hvilken åtgärd Fattigvårdsstyrelsen ej egt laga skäl, förklarade Guvernören G. ej kunna för tillfället ådömas allmänt arbete, hvarföre yrkandet härom förkastades; Fattigvårdsstyrelsen likväl obetaget att i fattiggården hålla G. till sådant arbete, som han der kunde förrätta. *J. D.* fann ådagalagdt vara hvad emot G. i förestående måtto angifvits samt pröfvade förty och med afseende å G:s dåliga synförmåga och andra i saken förekommande mildrande omständigheter rättvist förordna, det skulle G. af Guvernören varnas för G. nu till last tagna och annan vanart.

Den 8:de. 18. Sedan K. Senaten g:m u. ³⁰/₄96 (jmför föregående häfte af denna bilaga pag. 35) ålagt *R:n i Kuopio* att till slut befordra handelsfirman C. G. Svahns konkurs, har enkan M. Svahn, som, ehuru underrättelse om målets upptagande vid sammanträde ⁸/₆96 delgifvits henne, dervid icke tillstådeskommit, uti en till R:n insänd skrift bl. a. anhållit att, enär hon, som vore att anses som den egentliga gäldenären i konkursen, icke upplåtit boet till sina borgenärers förnöjande eller beedigat bouppteckningen, som ej ens vore på hennes föranstaltande uppgjord samt M. Svahn dessutom ej erhållit kallelse till de tidigare sammanträdena i konkursen, nytt borgenärsförhör, ny inställelsedag och nya upprop skulle i konkursmålet utsättas. G:m

beslut $\frac{4}{6}$ 96 bestämde R:n att döm i konkursen borde afkunnas $\frac{26}{7}$ 96; då M. Svahn vid hemtnings- och häktningsäfventyr borde personligen tillstådeskomma för att aflägga stadgad gäldenärsed och göra de rättelser uti den i målet ingifna boförteckningen, hvar till skäl kunde förefinnas. *Wiborgs Hfr.*, dit M. Svahn besv. sig, afslog i u. $\frac{21}{7}$ 96 hennes anhållan om ny handläggning af målet, hvarom R:n underlätit att meddela utlåtande. *J. D.*: ej ändring.

19. J. Akkanens underdåniga besvär i ett mål, hvari honom ådömts arbete för aftjenande af gäld, upptogos ej till pröfning.

Den 9:de. 20. A. Karell mot J. Lindroos och J. Grönholm, ang. åtal mot de senare för det de uti ett emot klgdn utfördt mål vittnat falskt. *R:n i Borgå* u. $\frac{28}{1}$ 95: Klagomålet förkastades och klgdn dömdes till 2 m. fängelse för falsk angivelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{17}{7}$ 95: ej ändring. *J. D.* fann klgdn hafva visat sannorlika skäl för sitt påstående att L:s och G:s vittnesmål icke varit öfverensstämmande med verkliga förhållandet, men någon utredning ej vara förebragt derom att de vid uppgifna tillfälle emot bättre vetande vittnat falskt, hvar för klgdn för hvad honom stannade till last dömdes att böta 150 mk.

Den 10:de. 21. Besvär af I. Nygård, som är ställd under förmynderskap, ang. hans yrkande att blifva förklarad myndig. *Kveflaks mfl. snrs Hr.* u. $\frac{10}{9}$ 95: N:s talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit N. besv. sig, u. $\frac{24}{4}$ 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 22. M. Manner mot A. Nopanen, ang. smädelse. *R:n i Fredrikshamn* u. $\frac{24}{11}$ 94: Klgdn dömdes att böta 200 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{9}{8}$ 95: Ansvaret nedsattes till 60 mks böter. *J. D.* lät på upptagna skäl bero vid Hfrs u.

Den 13:de. 23. Besvär af bankirfirman i S:t Petersburg E. M. Meyer, ang. firmans yrkande om advokaten W. Kasantzeffs, från sagda stad, åläggande att enligt kontokurant af $\frac{21}{11}$ 95 utgifva 1,454 rubel 48 kop. jemte ränta. *Kivinebb sns Hr.*, der Kasantzeff ifrågasatte Hrs behörighet att med saken taga befattning, förklarade i u. $\frac{22}{11}$ 95 att emedan Kasantzeff uppgifvit att han, på sätt jemväl Hr. hade sig bekant, vore bosatt i S:t Petersburg samt äfven derstädes hade sin verksamhet, ty och då stadgandet i 10: 1 R. B. att den fremmande är sökes der han finnes, vid sådant förhållande ej kunde å detta fall tillämpas, ansåg Hr. sig icke vara behörig domstol att till pröfning upptaga målet. *Wiborgs Hfr.*, dit firman E. M. Meyer besv. sig, u. $\frac{24}{4}$ 96: Enär firman icke ens föreburit än mindre styrkt att parterna inom landet afslutat det aftal, hvar på firmans ifrågavarande kraf tilläfventyrs kunde grunda sig, eller att sagda aftal härstädes

fullgjorts; ty komme, jeml. brevet af 17/4 67, att vid Hrs u. bero. *J. D.*: Alldenstund Kasantzeff ej gittat bestrida att stämningen i målet meddelats honom inom Kivinebb socken, fann K. Senaten, jeml. 10: 1 R. B., Hr. så mycket mindre hafva egt anledning att på anford grund undandraga sig att till pröfning upptaga ifrågavarande mål, som Kasantzeff ej ens föreburit, att firman E. M. Meyers fordringsanspråk, till stöd för hvilket firman ingifvit en utaf förvaltaren af firmans egda såg i Raivola by af nämnda socken derstädes utfärdad räkning, grundade sig å något inom Kejsaredömet afslutadt aftal. I anseende härtill blef Hrs u. upphäfdt och Hr. ålades att, derest ej annat laga hinder mötte, på anmälan och den redan ågångna stämningen upptaga målet till behandling och dermed lagligen förfara.

24. A. Holmströms nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet 20/11 94.

25. Besvär af fängsliga Katarina Pulakka, anklagad att hafva stulit en ko ute å bete. *Pyhäjärvi sns Hr.* u. 29/7 96: Jeml. 28: 2 S. L. dömdes klgdn, som ej förut straffats för slikt brott, att för grof stöld hållas 2 år i tukthus och derutöfver i 5 år vara förlustig medb. förtroende. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 15/9 96: ej ändring. *J. D.* lät (efter omröstning) jeml. åberopade lagrum och 28: 8 S. L. vid Hfrs u. bero.

26. D. Nousiainens underdåniga besvär öfver *Länenämndens i Kuopio län* u. 6/9 96 upptogos ej till pröfning.

27. A. Kortelainens nådeansökan afslogs.

Den 14:de. **28.** Besvär af H. Soini, hans hustru Kaisa Soini och svärfader I. Laatikka, åtalade för oloflig bränvinsförsäljning vid de tvenne förstnämndas bröllop å Laatikkas hemman. *Nurmo mfl. surs Hr.* u. 18/2 95: Klgdna sakfäldes och ålades gemensamt utgifva försäljningsafgift. *Wasa Hfr.*, dit klgdna besv. sig, u. 28/9 95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Emedan Kaisa Soini kunnat tro sig vara berättigad att vid ifrågavarande tillfälle emottaga de penningar, som gifvits henne, befriades hon från ansvar; i öfrigt beror.

29. Besvär af E. Nors, ang. hans ansökan att få i börd lösa ett kronohemman. *Gubernören i Wiborgs län* u. 27/3 95: Klgdns talan förkastades såsom sentida väckt. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 25/9 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 15:de. **30.** H. Peltoniemis ansökan att K. Senaten ville pröfva och bestämma det P:s fullmäktig A. Wuorinen i en af Senaten slutligen afgjord rättegång tillkommande arvode. *J. D.* bestämde arvodet till 200 mk; men upptog med föranledande af 15: 12 R. B. icke till pröfning ansökningen i öfrigt, eller såvidt angick den af ombudet beräknade ersättning för hans i sagda mål hafda kostnader äfvensom P:s anspråk att återfå hvad om-

budet oskäligen innehållit; utan finge parterne, derest godvillig öfverenskommelse ej kunde träffas, härom särskildt tvista.

31. Besvär af kronolänsmannen B., ang. yrkande af T. Rosberg om åläggande för B. att ersätta den skada R. tillskyndats derigenom att B. försummat att i tid försälja i mät tagen egendom. Gälldenären H. Fröjdman hade nämligen derefter blifvit försatt i konkurstillstånd och R:s anspråk på förmånsrätt för hans fordran förkastats. *Karstula sns Hr.* u. ¹⁰/₄94: Emedan B. icke, sin skyldighet likmätigt, dragit försorg om att omförmälda i mät tagna egendom blifvit i tid försäld så att R. jeml. 46 § mom. f. i Konkursstadgan kunnat få behålla hvad för egendomen influtit, altså och då B. varit vållande till att R. icke kommit i åtnjutande af den enligt lag vid anlitande af utmätningmans tjänstebiträde i sådant afseende medgifna rätt, har Hr., med tillämpning af stadgandet i 3: 3 U. B. beträffande kronofogde åliggande skyldighet och gällande föreskrifter i K. F. ¹¹/₁₂ 1766, ålagt B. att utbetala fordrade 1,000 mk med ränta m. m. *Wasa Hfr.*, dit B. enligt anvisning vädjat, ansåg i u. ¹⁷/₇95 saken hafva bort underkastas Hfrs pröfning g:m besvär; i sjelfva saken ej annan ändring än att B., såsnart han guldit hvad sålunda blifvit utdömdt, egde af R. utbekomma originala vexeln jemte Guvernörens derå grundade utslag, hvarutom B. af Hfr. förbehållits ej allenast att ifrån Fröjdmans konkurs uppbära den å berörda utslag möjligen utfallande dividend utan ock att för hvad B. sålunda af utslaget innehåll utgäfve, i framtiden, bäst han kunde och gittade, hålla sig till Fröjdman. *J. D.* lät (efter omröstning) bero.

32. Besvär af poliskonstapeln K. Gustafsson, åtalad att hafva utan anledning anhållit O. Wladimiroff för att afföra henne till polisvaktkontoret. *R:n i Helsingfors* u. ¹¹/₈94: Jeml. 3 §. 27 kap. samt 20 och 22 §§ 40 kap. S. L., tillämpad på grund af 3 § i promulgationsförrordningen ¹⁹/₁₂89 dömdes klgdn att för ärekränkning, begången under tjensteutöfning, böta 40 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁹/₁₀95: ej ändring. *J. D.* lät, jeml. 3 § 27 kap. och 22 § 40 kap. S. L., vid Hfrs u. bero.

33. K. Gustafsson mot O. Wladimiroff mfl., ang. osanning inför Rätta. *R:n i Helsingfors* u. ²⁸/₈94: Klgdns talan upptogs ej till pröfning. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁹/₁₀95: Klgdn hade försuttit sin talan. *J. D.* lät bero.

34. Underdånig anhållan af E. Purho om rättelse i *Wekkelaks mfl. sns Hrs* u. ²¹/₂96, dessmedelst honom ådömda 1 års fängelse och 60 mks böter sammanlagts till fängelse i 1 år och 12 d. *J. D.* (efter omröstning): Enär någon laglig sammanläggning af de ådömda straffen ej egt rum, förordnade K. Senaten,

att den sammanlagda strafftiden för P. skulle utgöra 1 år och 9 dagar.

35. Besvär af K. Achte, ang. misshandel. *Kihtelysvaara sns Hr.* u. $7/3$ 95: Klgdn bötfälles. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $9/11$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 16:de. 36. B. Breitholtz mot L. Saksa, ang. ansvarsyrkande mot den senare för olaga uppdämning. *S:t Michels sns Hr.* u. $22/10$ 94: Saksa dömdes jeml. 14 och 16 §§ i K. F. $23/3$ 08 att böta 50 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit Saksa besv. sig, u. $4/7$ 95, fann det icke vara utredt att det högre vattenstånd, som vid i Hrs u. omnämnda 2 tillfällen iakttagits ofvanom Saksas qvarn, förorsakats vare sig g:m något tillgörande eller g:m någon försumlighet från Saksas sida vid qvarndriftens uppehållande; i anseende hvartill och då åtalet ej heller annorledes blifvit styrkt Hfr. förkastat klagomålet. *J. D.*: ej ändring.

37. Besvär af skarpskytten H. Wainio, ang. fylleri under tjensteutöfning. *Krigsrätten vid Nylands bataljon* u. $21/7$ 96: Klgdn dömdes jeml. 130 § i Militärstrafflagen att hållas 1 m. i fängelse m. m. *Öfverkrigsdomstolen*, dit klgdn besv. sig, u. $24/8$ 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

38. Besvär af G. Wähäväitti, ang. bedrägligt förfarande. *R:n i Tammerfors* u. $20/12$ 95: Klgdn sakfälles. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $20/3$ 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 39. A. Antikainen mot H. Tuominen, ang. yrkande om ansvar å klgdn för det han egenmäktigt afbergat H. äng. *Kuopio sns Hr.* u. $7/2$ 95: Klgdn dömdes jeml. 16: 14 S. L. att böta 100 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $9/8$ 95: Med hänsyn dertill att ifrågavarande äng, ända tills klgdn sommaren 94 afbergat densamma, ostridigt varit i Tuominens besittning, lät Hfr. vid Hrs u. förblifva. *J. D.*: ej ändring.

40. Besvär af I. Uusikulju, ang. *dels* åtal mot V. Mäkelä och A. Rantala för mened, *dels* ansvarsyrkande af klgdn mot kronolänsmannen R. Rosenlind för felaktigt förfarande vid utmätning. *Hvittis mfl. snrs Hr.* u. $12/3$ 94: Åtalet mot Mäkelä och Rantala förkastades och klgdn fälles jeml. 1 § i K. F. $28/11$ 66 att för falsk angivelse hållas 4 m. i fängelse; samt u. $20/3$ 94: Klagomålet mot Rosenlind underkändes och klgdn dömdes, i stöd af åberopade lagrum att för falskt åtal hållas 2 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $28/8$ 95: Jeml. 3 § i promulgationsförrordningen och det af Hr. åberopade lagrum dömdes klgdn för hvad honom i det förstnämnda målet stannade till last att hållas 2 m. i fängelse; hvarjemte klgdn, som af uppenbart oförstånd väckt ofvanberörda talan mot kronolänsmannen Rosenlind, jemlikt 3 § i promulgationsförrordningen och 1 § 2

mom. i K. F. ²⁰/₁₁66, dömdes att härför böta 200 mk. Straffen sammanlades jeml. 7: 5 S. L. och 4 § 5 mom. i promulgationsförordningen till fängelse i 2 m. 27 d. *J. D.* nedsatte böterna till 120 mk, som sammanlades med fängelsestraffet till 2 m. 14 d.; i öfrigt ej ändring.

41. Besvär af J. Savelainen, ang. hans ansökan om eftergift i fullgörande af värnepligt. *Länenämnden i Wiborgs län* u. ⁵/₉₆: S:s talan förkastades. *J. D.*: ej ändring.

Den 19:de. **42.** K. Holmbergs nådeansökan bifölls på grund af Pardonsplakatet ²⁰/₁₁94.

43. V. Laitinens nådeansökning afslogs.

44. Besvär af häktade J. Stepanoff, ang. stöld af en häst med släde och körredskap. *Kivinebb sns Hr.* u. ¹⁹/₉₆: Klgdn, som icke förut straffats för stöld, dömdes jeml. 28: 1 S. L. att hållas 1 år i fängelse och utöfver tiden för frihetsstraffet under 3 år vara förlustig medb. förtroende. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₉₆, lät jeml. förberörda lagrum och 28: 8 S. L. bero. *J. D.*: ej ändring.

45. Besvär af häktade K. Kuusisto, anklagad för dråp. *Eura mfl. snrs Hrs* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. ²⁸/₉₆, med stöd af 21: 4 S. L., dömde klgdn att för sådan misshandel, hvaraf annan ljutit döden, hållas 8 år i tukthus. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 20:de. **46.** Besvär af makarna Gustaf och Ida L., anklagade att hafva i dem tillhörig gård hållit hus för bedrifvande af otukt samt förledt kvinnor till skörlefnad. *R:n i Helsingfors*, der klgdna yrkat att vittnena Hilma P., Hilma S., Josefina R. och Amanda S., enär uppgifvits att de skulle låtit bruka sig till ifrågavarande skörlefnad samt de om åtalet mot klgdna styrktes vore förfallna till straff och således hade att vänta nytta eller skada af vittnesmålen, förty måtte förklaras för återgångsvittnen, förkastade g:m u. ⁸/₁₀94 sagda invändning, emedan påstående om ansvar för otukt icke utförts mot nämnda vittnen, samt dömde, med stöd af 20: 10 S. L., klgdna för det de för egen vinning hållit hus för bedrifvande af otukt samt tillika verksamt befrämjat sina hyresgästers liderliga lefnadssätt att hållas i tukthus, Gustaf L. i 1 år 6 m. och Ida L. i 9 m., samt att derutöfver vara förlustiga medb. förtroende den förre i 4 och den senare i 2 år. *Åbo Hfr.*, dit klgdna besv. sig, u. ⁵/₉₅: ej ändring. *J. D.* ansåg (efter omröstning) klgdna vara lagligen öfvertygade att hafva i förenämnda gård hållit hus för bedrifvande af otukt, hvarföre klgdna, jeml. återopade lagrum, dömdes att för koppleri hållas i tukthus, Gustaf L. 1 år och Ida L. 6 m. samt att derutöfver

vara förlustiga medb. förtroende den förra i 2 år och Ida L. i 1 år; i öfrigt ej ändring.

47. Besvär af S. Haapalainen, ang. qvarstadsbrott m. m. *Nurmes mfl. snrs Hr.* u. $13/3$ 95: Klgdn dömdes jeml. 16: 17 och 27: 3 S. L. att böta för qvarstadsbrott 50 mk och för förolämpning 75 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $1/10$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

48. Besvär af A. och M. Koljonen, ang. åborätt till kronohemman. *Guvernören i Wiborgs län* u. $25/6$ 94: Klgdne antogos till åboer å ena hälften af hemmanet, samt A. Kosttainen å den andra hälften, med skyldighet för desse att utgifva lösen till A. Eerikkilä. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $9/8$ 95, ansåg i likhet med Guvernören den vid ego- och husesyn $11/10$ 93 saksägarene emellan träffade förlikning böra läggas till grund för ärendets afgörande samt klgdne vid sådant förhållande och då Kosttainen och Eerikkilä tryggt sig vid sagda förlikning icke hafva anfört skäl till annan ändring i Guvernörens u. än att klgdne befriades från dem af Guvernören åhvälfd skyldighet att deltaga i betalningen af förberörda utlösen, hvilken Kosttainen ålades att ensam gälda till Eerikkilä. *J. D.*: ej ändring.

49. H. Himanens nådeansökan afslogs.

50. Besvär af J. Alipompari mfl. öfver *Egod. Rns i Uskela sn* u. $5/10$ 94, ang. klander emot storskifteskomplettering. *J. D.* lät bero.

Den 21:sta. **51.** Besvär af E. Kivistö, ang. åtal mot A. Simonsson för falskt vittnesmål. *Karkku mfl. snrs Hr.* u. $11/3$ 94: Åtalet förkastades och klgdn dömdes jeml. 26: 1 S. L. att för falsk och ostyrt angivelse hållas 4 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $11/6$ 95: Enär det ej blifvit styrt att klgdn gjort sin ifrågakomna angivelse emot bättre vetande dömdes han, jeml. 26: 4 S. L., att hållas 2 m. i fängelse; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

52. Besvär af J. Suominen, ang. skogsåverkan. *Eura-åminne mfl. snrs Hr.* u. $30/8$ 94: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $6/5$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 22:dra. **53.** V. Andersson mot stadsfiskalen R. Wallén, ang. åtal mot klgdn, såsom befälhafvare å ångslupen Runsala, för vållande till sammanstötning. *R:n i Åbo*, der sakkunnige afgifvit utlåtande i målet, u. $14/11$ 95: Klgdn dömdes jeml. kungörelsen $11/6$ 80 och 44: 9 S. L. att böta 100 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $16/5$ 96: ej ändring. *J. D.* nedsatte böterna till 50 mk; i öfrigt fick bero.

54. M. Kitunen mot M. Huuhtanen mfl., ang. af klgdn utfördt åtal för egenmäktigt förfarande. *Ruokolaks mfl. snrs Hr.*

u. ¹⁷/₁₀94: Klagomålet förkastades och klgdn bötfälldes för falsk angifvelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁷/₅95: ej ändring. *J. D.*: ej annan ändring än att klgdn befriades från det honom ådömda ansvar.

Den 23:dje. 55. Besvär af Eva Tanteri, anklagad för lönläggnings af foster. *Elimä mfl. snrs Hr.* u. ²⁷/₁₁94: Klgdn dömdes jeml. 22: 4 S. L. att hållas 3 m. i fängelse samt ålades att gemensamt med sin i målet jemväl tilltalade moder Anna Tanteri utgifva särskilda ersättningsbelopp. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät i u. ²⁴/₅95 beträffande ansvaret bero, jemte det klgdn skyldigkändes att ensam utgifva sagda ersättningar. *J. D.*: ej ändring; klgdn erhöill strafflindring på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

56. Besvär af W. Silander, ang. åtal mot E. Silander mfl. för det de vid afgifvande af vittnesmål fördolt hvad de i saken afvetat, hvarigenom klgdn tillskyndats förlust. *R:n i Borg?* u. ¹⁹/₃94: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁹/₆95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

57. Besvär af P. Turunen, ang. ansvars- och ersättningsyrkanden emot R. Mohell och O. Keijonen. *Ilomants snrs Hr.* u. ¹⁶/₂95: Klagomålet förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²¹/₆95: ej ändring. *J. D.* fann klgdn, enär O. Keijonen först ¹²/₉94 och således sedan mera än 2 år förflutit efter det Keijonen skulle gjort sig skyldig till åtalade förfarande blifvit instämd att svara i målet, jeml. 4 mom. 1 § samt 4 § 8 kap. S. L., icke hafva förebragt skäl till ändring i Hfrs u. beträffande Keijonen, och besvären ej heller i öfrigt föranleda till ändring i sagda u., hvarvid förty komme att förblifva.

58. Besvär af F. Rostedt, som hos kronolänsmannen H. Wahlroos angifvit F. Tyyskänen för rån, ang. *dels* åtal mot den sistnämnde för emot Rostedt begången misshandel, *dels* ansvarsyrkande mot Rostedt för det han falskeligen angifvit Tyyskänen för rån och derigenom vållat att Tyyskänen utan laga skäl blifvit häktad. *Hviltis mfl. snrs Hr.* u. ⁵/₁₁94: Jemte det Tyyskänen fälldes till ansvar för misshandeln, dömdes Rostedt i stöd af 26: 2 S. L. att för falsk angifvelse hållas 4 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁰/₅95: ej ändring. *J. D.* fann (efter omröstning) det stanna Rostedt till last att emot bättre vetande hafva mot Tyyskänen gjort osann angifvelse, hvilken föranledt Tyyskänens fängslande och ställande under tilltal för rån, hvarför K. Senaten, jeml. 26: 1 S. L., lät förblifva vid det af domstolarna Rostedt ådömda ansvar.

Den 24:de. 59. Besvär af kronolänsmannen W. och M. Huuhka, hvar för sig, ang. yrkande af den sistnämnde om W:s

fällande till ansvar för felaktigt förfarande vid utmätning af en fordran hos Huuhka på grund af u. ²⁷/₁₁91. *Hietola mfl. snrs Hr.* u. ²¹/₁₁94: Jemte det Huuhkas talan förkastades fälldes Huuhka till ansvar för falsk angivelse samt för det han under rätttegången förolämpat W. och t. f. åklagaren kronolänsmannen H. Helander. *Wiborgs Hfr.*, dit Huuhka besv. sig, u. ¹³/₉95: Enär, på sätt handlingarna utvisade, de uträkningar af berörda utslags innehåll, enligt hvilka kronolänsmannen W. verkställt ifrågavarande utmätning, varit oriktiga, fann Hfr. klgdn icke hafva emot bättre vetande påbördat W. felaktigt förfarande vid utföningen af hans tjänst, utan fasthellre haft anledning att utföra sin talan; i anseende hvartill Hfr., med ändring af Hrs u. i den delen, frikallade Huuhka från honom för falsk angivelse ådömdt ansvar; i öfrigt ej ändring. *J. D.* lät (efter omröstning) bero.

60. A. Simola mot U. Mustonen, ang. ansvars- och ersättningstalan emot den senare, som g:m parterna emellan afslutadt kontrakt af ¹⁷/₂91 berättigats att tillgodogöra sig stock af uppgifna dimensioner å klgdns hemman, för det Mustonen dels afverkat träd å Tölpönmäki utom det i kontraktet bestämda afverkningsområde belägna skogsmark, dels afverkat undermåliga träd. *Lappvesi sns Hr.* u. ⁴/₂95: Jemte det Mustonen undgick ansvar för honom till last tagen oloflig afverkning, enär densamma egt rum utan hans vilja och vetskap, ålades Mustonen att i ersättning utgifva 96 mk 45 p.; i öfrigt förkastades ersättningsanspråket. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁴/₃95: ej ändring. *J. D.* fann hvarken af ofvannämnda kontrakts ordalydelse framgå eller eljes styrkt vara att sagda kontrakt omfattat jemväl Tölpönmäki skogsmark, derifrån, enligt anställda syner, för Mustonens räkning afverkats 500 träd, värderade till 250 mk 10 p.; i anseende hvartill K. Senaten pröfvade rättvist ålägga Mustonen att ersätta klgdn jemväl för berörda antal träd.

61. Häktade V. Hirsijärvi mot kronolänsmannen C. Nordanvehr, ang. åtal mot klgdn mfl. för dråp och misshandel. *Urdiala mfl. snrs Hrs* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. ¹⁵/₉96 med stöd af 4, 11, 12 och 13 §§ 21 kap. och 2 § 7 kap. S. L. dömde klgdn att för dråpet och misshandeln å M. Nieminen hållas 8 år och för våldet å O. Heikkilä 1 år 6 m. i tukthus samt för misshandeln å K. Heikkilä 1 m. i fängelse; dock att klgdn, med föranledande af stadgandet i 7: 5 S. L., skulle i ena bot umgälla sin brottslighet med tukthusstraff i 9 år 2 m. *J. D.*: ej ändring.

Den 26:te. 62. Handelshuset P. Parviainen et C:o, såsom fordringsegare uti I. Purmonens konkurs, mot I. Purmonen, ang. konkursbrott. *R:n i Joensuu* u. ¹⁵/₇95: Purmonen dömdes jeml.

88 § i Konkursstadgan att för lättsinnigt förfarande emot sina borgenärer hållas 3 m. i fängelse. *Wiborgs Hfr.*, dit parterna ömsesides besv. sig, u. ¹⁷/₃96: Utredt att Purmonen, som ⁵/₅93 åt kommerserådet F. Neppenström försålt såväl sin egande gård och tomt i Joensuu stad som ¹/₂ af hemmanet n:o 23 i O. by och särskild lösegendom äfvensom samma dag med Neppenström uppgjort jemväl andra affärer, hade bokfört sagda köp och affärer först år 94 å Neppenströms konto för sistnämnda år, samt att Purmonen, hvars skulder vid hos honom ³/₅93 verkställd inventering öfverstigit tillgångarna i boet med 5,507 mk 49 p., derefter fortsatt sin handelsrörelse och iklädt sig nya förbindelser; men emedan hvarken berörda försumlighet i bokföringen, enär det icke styrks att Purmonen uppsåtligen underlåtit att tidigare fullgöra sin skyldighet härutinnan, eller Purmonens förfarande att icke genast efter omförmälda inventering upplåta sitt bo till konkurs, alldenstund Purmonens då befunna skuldbörda icke varit så stor, att ej möjlighet för Purmonen förefunnits att omställa sina affärer derhän, att alla hans fordringsegare kunnat blifva till fullo förnöjda, vore af den beskaffenhet att desamma kunde tillräknas Purmonen såsom straffbar lättsinnighet emot hans borgenärer, blef åtalet förkastadt. *J. D.* fann (efter omröstning) Purmonen hafva gjort sig skyldig till hvad R:n i ofvanstående måtto tillräknat honom, men annan brottslighet i saken icke stanna Purmonen till last; i anseende hvartill K. Senaten, med ändring af Hfrs u. och underkännande af åtalet i öfrigt, pröfvade rättvist, jembl. 39: 3 S. L., döma Purmonen att hållas 1 m. i fängelse.

63. Mariana Aaltonens nådeansökan afslogs.

64. Besvär af fängsliga Eva Pursiainen, som af *Guvörnsrämberetet i Kuopio län* g:m u. ⁸/₅96 för 6:te resan lösdrifveri dömts att hållas 3 år till allmänt arbete. *J. D.* lät bero.

65. E. Palander mot utgifvaren af tidningen *Hämäläinen A. Lindgren*, ang. ärekränkning i tidningsnotis. *R:n Tavastehus* u. ⁹/₅94: Lindgren dömdes att böta 150 mk för förolämpning. *Åbo Hfr.*, dit Lindgren besv. sig, u. ¹⁶/₅95, fann de om klgdn använda uttryck icke innefatta förolämpning hvarföre åtalet förkastades. *J. D.* (efter omröstning): Enär förenämnda i tidningen *Hämäläinen* införda skrifvelse icke innehölle något skymfligt yttrande om klgdn, hade denne ej anfört skäl till ändring i Hfrs u.

66. Besvär af J. Törnudd, som af *Ilmola mfl. snrs Hr.* g:m u. ¹⁹/₁₁95 stälts under förmynderskap. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁰/₂96: ej ändring. *J. D.*: Emedan utredt vore att

klgdn ej kunde vårda sitt gods, lät K. Senaten bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

67. Besvär af vicehäradshöfdingen L. och politierådmännen A. och L. öfver *Wiborgs Hfrs* u. $\frac{7}{8}$ /95 i ett fiskaliskt mål. *J. D.* lät bero.

Den 28:de. 68. Uti en till Wasa Hfr. ingifven skrift har jurisutriusquekandidaten J. Castrén anført att vicehäradshöfdingen B. Granfelt, då han såsom ordförande i Lappo mfl. snrs Hr. handlagt ett af kommunalrådet F. Lagerstedt mot redaktören K. Järvi utfördt ärekränkingsmål, ej mindre uppläst och i protokollet intagit ett af klgdn till redaktören W. Sandman aflåtet, af Järvi ingifvet enskildt bref af politiskt innehåll, ehuru Järvi icke varit bemyndigad att inlemna brefvet och Granfelt af Lagerstedts under rätttegången framställda anhållan att få till tryck befordra brefvet bort blifva uppmärksamgjord på beskaffenheten af detsamma, än ock från protokollet utelemnat Hrs i anledning af Lagerstedts berörda anhållan meddelade beslut äfvensom sedermera till Lagerstedt utgifvit transsumt ur protokollet upptagande bl. a. ifrågakomna bref; hvarföre och då brefvets uppläsande och intagande i protokollet stode i strid med kongl. brefvet $\frac{24}{4}$ /1754, jemfördt med Svea Hofrätts bref af $\frac{11}{9}$ /1794, klgdn yrkat vicehäradshöfdingen Granfelts fällande till ansvar äfvensom åläggande att låta merberörda bref utgå ur protokollet. Advokatfiskalsembetet, dit Hfr. remitterat handlingarna i målet, ansåg Granfelt vid handläggningen af omordade mål icke hafva förfarit oriktigt, men yrkade deremot klgdns fällande till ansvar enligt 26: 4 S. L. *Wasa Hfr.* u. $\frac{10}{8}$ /95: Emedan klgdn icke ens velat styrka att det af Granfelt förda protokoll varit oriktigt samt Granfelt i öfriga honom såsom tjenstefel påbördade afseenden lagligen förfarit, förkastades klgdns talan; hvarjemte klgdn, i förmågo af 26: 4 S. L., dömdes att böta 300 mk. *J. D.*: ej ändring.

69. Besvär af kronofogden S. och L. Keränen, hvar för sig, ang. ansvarsyrkande emot f. d. kronolänsmannen St. för olaga mätning vid kronouppbörd, som honom af S. obehörigen ombetrotts, samt mot S. för det han sålunda varit i lagöfverträdelsen delaktig. *Hyrynsalmi mfl. snrs Hr.* u. $\frac{21}{10}$ /93: St. dömdes jeml. 8: 4 H. B. att för det han vid mätande hade förfarit oriktigt böta 19 mk 20 p.; och jemte det åtalet mot S. för delaktighet i den St. tillräknade öfverträdelsen lemnades utan afseende fann Hr. S. hafva förfarit felaktigt deruti, att han utan vederbörligt tillstånd förordnat St att i sitt ställe förrätta sagda uppbörd, hvarföre och då den erinran S. af Guvernören erhållit om sitt felaktiga förfarande icke kunde anses såsom bestraffning Hr. dömdes S. att, jeml. 1: 12 R. B. och 1: 7 U. B., böta 38 mk 40 p. Dessutom fälades Keränen, som härutöfver framställt

särskilda påståenden emot St. dem han ej förmått styrka, att för falsk angivelse hållas 5 m. i fängelse. *Wasa Hfr.*, dit S. och Keränen besv. sig, u. $\frac{7}{3}$ 95: Ansvar för Keränen nedsattes till 2 m. fängelse och Keränen befriades från skyldigheten att deltaga uti gäldandet af det t. f. åklagaren tilldömda arvode; i öfrigt ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Emedan Keränen företett sannorlika skäl för angifvelsen befriades han, jeml. 2 mom. 4 § 26 kap. S. L., från honom ådömdt ansvar; i öfrigt beror.

70. Besvär af kronolänsmannen H., ang. tjenstefel m. m. *Karttula sns Hr.* u. $\frac{1}{3}$ 95: Med stöd af 2 mom. 20 § 40 kap. och 2 mom. 6 § 43 kap. S. L. dömdes H. att böta sammanlagdt 800 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit H. besv. sig, u. $\frac{9}{12}$ 95: H. dömdes att, såvidt numera är i fråga, böta för olaga slängande af en handelsbutik 200 mk och för fylleri i tjensteutöfning likaledes 200 mk. *J. D.*: Enär tillförlitlig utredning icke förebragts derom att H. vid ifrågavarande tillfälle varit drucken befriades H. från ansvar för fylleri; i öfrigt ej annan ändring än att enär t. f. åklagaren i målet tillerkänd resekostnadsersättning och traktementa enligt resereglementet rätteligen uppgick till endast 30 mk 44 p., H. ålades utgifva blott sagda summa.

Den 30:de. 71. K. Ketola mot J. Ketola, ang. ersättnings-talan mot klgdn, för det han afverkat ett å J. Ketolas andel af K. rusthåll växande furuträd. *Lundo mfl. snrs Hr.* u. $\frac{13}{2}$ 94: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit J. Ketola besv. sig, u. $\frac{17}{3}$ 95: Med hänsigt till såväl hvad af det utaf vicelandtmätaren K. A. Rehnberg uppgjorda och handlingarna i saken bilagda kartautdrag rörande råsträckningen emellan parternes lägenheter framginge som öfrig i målet förestäld bevisning fann Hfr. utredt vara att klgdn afverkat ifrågakomna träd å mark, den der redan före år 89 verkställd storskifteskomplettering egentligen tillhört J. Ketolas andel af K. rusthåll, ehuru samma mark, innan rågången emellan nästsagda andel och klgdns andel af rusthållet blifvit rätd, häfdats af egarene till sistnämnda del, samt att klgdn i följd deraf och då icke heller något egobyte å det ställe, der omförmälda hygge skett, egt rum, icke varit till sagda hygge berättigad; i anseende hvartill Hfr. ålade klgdn att i ersättning för det afverkade trädet utgifva 3 mk, hvaremot expenserna qvittades. *J. D.*: ej ändring.

Den 31:sta. 72. Besvär af A. Sten, åtalad af stadsfiskalen E. Tandefelt efter angivelse af Drätselkammaren i Nikolai-stad för det han å staden underlydande skogsmark, som af klgdn å arrende innehades, olofligen afverkat träd m. m. *R:n i sagda stad* u. $\frac{5}{9}$ 94: Klgdn bötfälles. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig,

u. ⁵/₇95: ej ändring. *J. D.* fann (efter omröstning) det väl vara ådagalagdt att klgdn å ifrågavarande mark verkstält angifna skogshygge, men af handlingarna jemväl framgå, att klgdn åtkommit den af honom innehafda jorden, icke g:m upplåtelse från stadens sida, utan g:m köp af annan enskild person, hvilken tillhandlat sig densamma på offentlig, af stadsmyndighet verkställd auktion och hvars fångesmän tryggats vid sin besittning g:m lagfart vid Wasa stads Rådstufvurätt; hvarföre och som klgdn sålunda icke saknat skäl att anse sig beträffande omförmälda mark ega vidsträcktare befogenhet än blott nyttjorätt medförde, K. Senaten fann den åtalade afverkningen icke kunna honom såsom brott tillräknas; och pröfvade Senaten förty rättvist, med upphäfvande af domstolarnas u., befria klgdn från honom ådömdt straff och ålagd ersättningsskyldighet; dock lemnades Drätselkammaren öppet att i anledning af ifrågavarande afverkning i tvistemålsväg emot klgdn utföra sådan ersättningstalan, hvartill fog tilläfventyrs kunde förefinnas.

73. K. Korsumäki mot A. Alasankila, ang. ansvars- och ersättningspåstående mot klgdn, som berättigats att från Y. hemmans skog taga alla för hans innehafvande K. torp behöfliga skogsprodukter, för det klgdn å Alasankila hemmans till Y. skogskifte gränsande utmarksskog olofligen afverkat och derifrån bortfört träd. *Ruovesi sns Hr.* u. ¹²/₃94: Emedan rån emellan hemmanens utmarksskog varit otydlig, frikändes klgdn från ansvar, men ålades utgifva ersättning. *Åbo Hfr.*, dit parterna ömsesides besv. sig, u. ²⁰/₅95: Emedan klgdn med kannedom om sträckningen af ifrågavarande rå uppsåtligen uti Alasankila hemmans skog fält sagda träd, dömdes klgdn, jeml. 2 mom. 1 § 33 kap. S. L., att för skogsåverkan böta 100 mk; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

74. Revisionsmålet B. Juselius, skde, och J. Filppunen, svde, ang. fordran. *R:n i Björneborg* u. ¹/₆94: Svdn tilldömdes fordradt belopp med ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ²⁰/₅95: ej ändring. *J. D.*: Målet återförvisades till R:n.

November.

Den 3:dje. 1. Tukthusfången J. Nybergs nådeansökan afslogs.

2. Edla Wirtanens mfls revisionsansökan i ett mål ang. utmätningssklagan, afgjort af *R:n i Åbo* g:m u. ²⁸/₅94, som gillades af *Åbo Hfr.* medelst dom ¹²/₈95, upptogs ej till pröfning.

3. Maria Lojander mot A. Uotinen och Johan Lojander, ang. åtal mot de sistnämnde för det de trängt in i klgdns bostad m. m. Svdne invände att de sett rök uttränga från klgdns rum och skaffat sig tillträde dit i afsigt att släcka. *Mäntyharju sns Hr.* u. ³/₁₀94: Klagomålet förkastades och klgdn sakfäldes för rättegångsmissbruk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹³/₈95: Emedan klgdn, med afseende derå att svdne på angifvet sätt skaffat sig inträde i det af klgdn bebodda rum, kunnat hafva anledning att utföra ifrågavarande talan, frikallades klgdn från ansvar; i öfrigt beror. *J. D.*: ej ändring.

4. E. Toivanen mot D. Julkunen mfl., ang. vållande till skogsbrand. *Maaninga sns Hr.* u. ²⁸/₂95: J. ålades ersättnings-skyldighet. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ³¹/₁₀95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 4:de. 5. Besvär af fängsliga Wilhelmina Koistinen, åtalad inför *Säkkijärvi sns Hr.* för brandanstiften i svikligt syfte. *Wiborgs Hfr.*, dit målet hemställdes, u. ⁹/₇96: Utredt att klgdn uppsåtligen satt i brand ifrågavarande boningshus, hvarest henne veterligen för tillfället andra personer uppehållit sig; hvarföre klgdn, jeml. 34: 1 S. L., dömdes att hållas 2 år i tukthus och att utöfver tiden för frihetsstraffet i 3 år vara förlustig medb. förtroende. *J. D.* fann (efter omröstning) klgdn vara om åtalet förvunnen; i anseende hvartill och då berörda byggnad, klgdn veterligen, vid anstiften af ifrågavarande brand ej varit bebodd af andra personer än klgdn och hennes minderåriga barn, hvilka, såsom stående under klgdns vård, ej kunna anses hafva varit utsatta för fara g:m branden, K. Senaten pröfvade rättvist, med stöd af 36: 2 S. L., döma klgdn att hållas 1 år i tukthus och derutöfver i 3 år vara förlustig medb. förtroende.

6. Besvär af omyndig förklarade Viola Levin, i anledning deraf att *R:n i Borgå* bifallit till försäljning af klgdns andel i sterbhuset efter hennes föräldrar tillhörig jord och annan fast egendom till Kiiala aktiebolag emot ett sagda andels värde motsvarande antal aktier. *Åbo Hfr.*, u. ⁶/₂96, och *J. D.* (efter omröstning) gillade R:ns beslut.

7. Besvär af J. Isoerakkala och Maria Mäkelä, mfl., ang. bedräglig konkurs. *Mäntsälä mfl. sns Hrs* u. hemställt *Åbo Hfr.*, som g:m u. ³⁰/₁96, jeml. 39: 1 och 5: 1 S. L. samt 86 § i Konkursstadgan, dömdes klgdna att undergå tukthusstraff, I. i ¹¹/₂ år samt M. i 9 m. och att dessutom vara förlustiga medb. förtroende i 2 år utöfver tiden för frihetsstraffet; hvarjemte den I:s konkursmassa brottsligen frångångna egendom skulle utan lösen återgå till konkursboet. *J. D.* nedsatte tukthusstraffet för I. till 1 år och för M. till 6 m.; i öfrigt ej ändring.

Den 5:te. 8. Besvär af A. Räisänen, åtalad att hafva under våren 94 hemligen nedskjutit 9 renar och sig till nytta använt köttet och hudarna af sagda djur. *Hyrynsalmi mfl. snrs Hr.* u. ¹⁷/₁₀95: Klgdn fälades, med stöd af 28: 2 S. L., att för 1:sta resan grof stöld hållas 1 år och 6 m. i tukthus äfvensom vara förlustig medb. förtroende i 4 år utöfver strafftiden; hvarjemte klgdn ålades utgifva ersättning för de stulna renarna med sammanlagdt 225 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁷/₁96: Klgdn dömdes, jeml. 43: 1 M. B., förklaringen af ²³/₃ 1807, 3 § samt 1, 3 och 4 mom. 4 § i promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 att hållas 84 d. i fängelse och vara förlustig medb. förtroende i 4 år utöfver strafftiden. *J. D.* lät bero.

9. Besvär af fängsliga Justina Sirkiä, ang. barnamord. *Nykyrka sns Hrs* u. hemställdt *Wiborgs Hfr.*, som g.m. u. ⁶/₁96, med stöd af 22: 1 S. L., dömdes klgdn till tukthus i 5 år. *J. D.*: ej ändring.

10. Besvär af Maria och Johan Lehtinen, anklagade för mordbrand. *Lundo mfl. snrs Hr.* u. ²/₆95: Klgdna kunde i brist på full utredning ej fällas för mordbrand; Johan Lehtinen ådömdes ansvar för förolämpning under rättegången af tvenne vittnen. *Åbo Hfr.*, dit klgdna och åklagaren besv. sig, u. ⁴/₆96: Klgdna sakfälades jeml. 34: 1 S. L. *J. D.* förkastade (efter omröstning) åtalet för mordbrand såsom ej till fullo styrkt; i öfrigt ej ändring.

11. Häktade A. Ollandt, anklagad för grof misshandel. *Munsala mfl. snrs Hrs* u. hemställdt *Wasa Hfr.*, som g.m. u. ¹⁶/₇96 dömdes klgdn, jeml. 2 mom. 5 § och 13 § 21 kap. S. L., att för misshandel, hvaraf svår kroppsskada uppkommit, straffas med tukthus i 1 år 6 m. *J. D.* lät bero.

Den 6:te. 12. F. Wathén och O. Tuhkunen mfl., åtalade för olofliga tillgrepp. *R:n i Helsingfors* fälde bl. a. W. till sammanlagdt 7 m. fängelse och T. till fängelse i 6 m. 15 d. *Åbo Hfr.*, dit klgdne samt aktor besv. sig, u. ¹²/₆96, lät i öfrigt bero utom att straffet för W. nedsattes till 3 m. fängelse och för T. likaledes till fängelse i 3 m. *J. D.*: ej ändring.

Den 7:de. 13. Besvär af fängsliga Brita Pentti och hennes moder Greta Meriläinen, anklagade för giftmord å den förras man Jakob Pentti. *Ijo mfl. snrs Hrs* u. hemställdt *Wasa Hfr.*, som medelst u. ²⁰/₆96 fann utredt vara ej mindre att Jakob Pentti ²²/₂94, efter det han i sällskap med sin hustru Brita Pentti intagit middag uti deras bostad, häftigt insjuknat och påföljande dag om morgonen aflidit, enligt hvad provincialläkaren R., hvilken verkställt obduktionen af Jakob Penttis lik, uti afgifven attest intygat, i följd arsenikförgiftning, än ock att Brita Pentti, i uppsåt att döda, med beräddt mord bibragt Jakob Pentti det gift,

som förorsakat hans död, äfvensom att Greta Meriläinen med råd, dåd och uppmuntran främjat sagda brott; i anseende hvar-till Hfr., med stöd af 3: 2, 5: 3 och 21: 1 S. L. dömt Brita Pentti och Greta Meriläinen att hållas i tukthus, den förra under sin återstående listid och Greta Meriläinen i 8 år samt vara förlustiga medb. förtroende, Brita Pentti för listiden och Greta Meriläinen i 10 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

Den 9:de. 14. Besvär af enkan Edla M., åtalad af allmän åklagare att hafva låtit allmänneligen bruka sig till skörlefmad. *Korpilahti sns Hr.* u. ¹²/₁₀95: Klgdn dömdes jeml. 20: 10 S. L. att hållas 9 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁷/₃96: ej ändring. *J. D.* nedsatte (efter omröstning) straffet till fängelse i 6 m.

15. Besvär af D. Ukkonen, åtalad för olofligt tillgrepp. *Hirvensalmi sns Hr.* förklarade g:m u. ¹⁸/₈95 utredt vara att klgdn, om han ock icke sjelf föröfvat omordade stöld (begången under hösten 91), dock, med vetskap att sagda egendom blifvit dess egare olofligen afhänd, hulptit att dölja och förskingra densamma; i anseende hvar till och då klgdn jeml. 41: 3 M. B. borde stånda tjufsrätt, Hr. med stöd af 40: 1 nämnda balk dömt klgdn att böta den tillgripna egendomens värde 3 ggr med 180 mk samt att, enl. stadgandet i 2: 14 S. L., vara förlustig medb. förtroende i 3 år, räknadt från den dag han betalt eller afsuttit omförmälda bötesbelopp. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁴/₄96: ej ändring. *J. D.*: Klgdn dömdes med anledning af stadgandet uti § 3 af promulgationsförrordningen ¹⁹/₁₂89 att, jeml. 32: 1 S. L., böta 180 mk.

Den 10:de. 16. 17. 18. O. Wahlbergs, A. Sohlströms och K. Pulakkas nådeansökningar afslogos.

Den 11:te. 19. Besvär af prosten K. Karsten och orgelnisten J. Hanelius i ett mål ang. fel i tjensten m. m.

20. Besvär af J. Lehtinen i ett mål ang. falsk angivelse m. m. *Lundo mfl. snrs Hr.* u. ¹¹/₁₀95: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹³/₇96: besvären ej pröfvade. *J. D.*: ej ändring.

21. Skarpskytten V. Penttiläs underdåniga besvär öfver *Länenämndens i Tavastehus län* res. ¹⁰/₆96 i ett värnepligtsärende upptogs ej till pröfning såsom sentida.

22. A. Junnonen mot A. Nyysinen, ang. ansvars- och ersättningspåstående mot N. för det denne g:m bristande eftersyn vållat att en honom tillhörig okynnig gumse inträngt å J:s egoområde och stängt J:s ⁴/₂ år gamla dotter Edla J. *Taipalsaari mfl. snrs Hr.* u. ¹⁷/₄95: Med afseende derå att Edla J. vid om-

ordade tillfälle befunnit sig utan omvårdnad och klgdn således i någon mån sjelf varit skuld till olyckshändelsen, dömdes N., jemt. 11 § 21 kap. samt 1 och 2 §§ 9 kap. S. L., att böta 30 mk samt skyldigkändes att åt klgdn utgifva, för Edla J:s sveda och värk 25 mk, för det henne tillskyndade lytet 150 mk äfvensom för läkare- och annan sjukvård samt läkemedel likaledes 150 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit parterna besv. sig, u. ⁸/₁₁ 95: Enär styrkt blifvit att N. egt kännedom derom att omförmälda gumse var okynnig, lät Hfr. vid Hrs u. förblifva. *J. D.* (efter omröstning): Utredt att N., ehuru han egt kännedom att förenämnda gumse var farlig för människor, likväl underlåtit att med nödig omsorg vårda densamma och derigenom vållat att gumsen uppgifna tid inkommit å det af klgdn innehafda egoområde och derstädes stångat Edla J. med den påföljd Hr. utsagt; i anseende hvar till K. Senaten pröfvade rättvist i så måtto ändra Hfrs u., att N. för det Edla J. tillskyndade lytet borde till klgdn utgifva 300 mk, hvilka medel likasom äfven de Edla J. för sveda och värk tilldömda 25 mk det åläge klgdn att för Edla J:s räkning lagligen förvalta intill dess Edla J. uppnått myndig ålder eller erhållit annan målsman; i öfrigt ej ändring.

23. Storkyro församlings resningsansökan i en egotvist bifölls.

24. A. Ruunas ansökan om resning i ett brottmål bifölls.

Den 12:te. **25.** Besvär af A. Koponen, åtalad för mordbrand. *Kerimäki sns Hrs* u. hemställdt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. ⁵/₆ 96 dömde klgdn, med stöd af 34: 4 S. L., att för mordbrand under förmildrande omständigheter hållas 1 år 6 m. i fängelse. *J. D.* lät bero.

26. Besvär af häktade V. Thomasfolk, anklagad för dråp å K. Qvis. *Lappfjärd mfl. snrs Hrs* u. hemställdt *Wasa Hfr.*, som g:m u. ²⁹/₆ 96 dömde klgdn, med stöd af 1 § 7 kap., 4 och 13 §§ 21 kap. samt 1 § 24 kap. S. L., att hållas 7 år i tukthus; hvarvid Hfr. ansåg det utgöra försvarande omständighet, att klgdn emot Qvis' vilja inträngt i dennes boningshus och vid omförmälda misshandel begagnat knif. *J. D.* fann (efter omröstning) utredt vara att klgdn jemte andra personer emot makarna Qvis' vilja inträngt i deras bostad äfvensom synnerligen misstänkta omständigheter förekomma derom, att klgdn vid ifrågavarande tillfälle tillfogat Qvis det sår, i följd hvaraf denne aflidit; i anseende hvar till och då klgdn till sistnämnda gerning enständigt nekat och vidare bevisning till hans öfvertygande derom saknades K. Senaten fann klgdn icke kunna härutinnan åt saken fallas, jemte det klgdn, i stöd af 24: 1 S. L., dömdes att för det honom i ofvanstående måtto tillräknade fridsbrottet hållas 2 m. i fängelse, vid hvilken utgång de af allmänna medel i må-

let förskottsvis utdömda läkare- och vittnesarvoden stannade kronan till last; i öfrigt ej ändring.

27. Besvär af A. Östman, ang. hans yrkande om K. Eklunds försättande i konkurs. *R:n i Tammerfors* u. ¹⁹/₈95: Klgdns talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁶/₁₂95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

28. Revisionsmålet A. Ahlström, skde, och F. Mellin mfl., svde, ang. skdns åläggande att utgifva ett antal bräder, på grund af med svdne ingånget kontrakt. *Norrmark sns Hr.* u. ¹⁷/₄94: Käromålet förkastades såsom ostyrkt. *Åbo Hfr.*, dit svdne väd-jat, dom ¹⁵/₈95: Skdn ålades väjemålsed. *J. D.*: Emedan skdn numera aflidit och den honom ålagda skyldighet att med ed värja sig ifrån hvad emot honom i saken inlupit vid sådant förhållande förfallit, blef målet återförvisadt till Hfr., som egde det-samma på anmälan ånyo företaga och dermed lagligen förfara.

Den 14:de. **29.** Johan Luukkonen mot Maria Hiiris, ang. barnaunderhåll. *Pyhäjärvi sns Hr.* u. ⁶/₃95: Klgdn ålades ut-gifva barnaunderhåll. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹¹/₁₀95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

30. P. Laitinen mot M. Honkarlen, ang. ärekränkning. *Kontiolaks sns Hr.* u. ³⁰/₄95: Klgdn dömdes att böta 150 mk för smädelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁸/₁₁95: ej ändring. *J. D.* fann utredt vara att klgdn under behandlingen af ett mål vid 94 års höstting fält ett skymfligt yttrande ang. H. och sålunda offentligen förolämpat denne, hvarföre klgdn jeml. 27: 3 S. L. dömdes att böta 75 mk; i öfrigt förkastades åtalet.

31. Besvär af fängsliga Maria Pekkala, anklagad att hafva i en vilja och gerning med en annan person såväl den ²⁶/₄ som den ²⁹/₄96 uppsåtligen antändt en boningsbyggnad. *R:ns i Kexholm* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. ¹⁹/₈96 dömd klgdn, med stöd af 2 mom. 1 § 34 kap. samt 1 och 2 momm. 1 § 4 kap. S. L., att för försök till mordbrand den ²⁹/₄96 hållas 2 år i tukthus äfvensom att i 3 år utöfver tiden för frihetsstraffet vara förlustig medb. förtroende; deremot ansåg Hfr. klgdn till följd af bristande bevisning ej kunna fällas till ansvar för branden den ²⁶/₄96. *J. D.* fann utredning icke vara förestäld der-om att klgdn anlagt eller medverkat till den brand, som den ²⁶/₄96 inträffat i omförmälda byggnad, men det deremot stanna klgdn till last att den ²⁹/₄ hafva om icke sjelf verkställt det för-sök till mordbrand, som då egt rum å sagda byggnad, berörda försök sålunda främjat att hon dervid tillhandahållit antändnings-ämne; hvarför och jemte det klgdn frikallades från ansvar för förstnämnda brand, K. Senaten pröfvade rättvist, i stöd af de

utaf Hfr. åberopade lagrum samt 5: 3 S. L., döma klgdn att, för hvad henne tillräknats, hållas 1 år och 6 m. i tukthus samt att derutöfver vara förlustig medb. förtroende under en tid af 3 år.

Den 16:de. 32. Besvär af S. Frimodig mfl., anklagade för skogsåverkan. *Hvittis mfl. snrs Hr.* u. ²²/₄95: Klgdne sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ¹⁴/₁₂95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

33. O. Ringboms klagan öfver ett *Hollola mfl. snrs Hrs* uppskofsbeslut ²⁷/₇96, hvilken klagan af *Åbo Hfr.* medelst u. ¹⁹/₉96 lemnats utan afseende, upptogs af *J. D.* ej till pröfning, emedan ändring i Hfrs ifrågavarande u. lagligen icke kunde sökas.

Den 17:de. 34. H. Matilainen mot A. Matilainen, ang. skadeersättning. *Kristina sns Hr.* u. ²⁷/₁₁94: Klgdns talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹²/₁₁95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

35. M. Kuitto mot D. Kuitto, ang. olofligt tillgrepp af ved och åverkan. *Taipalsaari mfl. snrs Hr.* u. ²/₄95: D. Kuitto, som frikändes från ansvar för åverkan, dömdes jeml. 33: 3 S. L. att för snatteri af ett lass upphuggen långved jemte ett af klgdn fäldt björkträd böta 50 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit D. Kuitto besv. sig, u. ¹⁹/₁₂95: Enär enligt den vid tiden för brottets begående (November 93) gällande lagstiftning straffet för snatteri varit lindrigare än enligt S. L., dömdes D. Kuitto jeml. 47: 1 M. B. att böta ¹/₂ af den snattade egendomens värde 62 p. *J. D.*: ej ändring.

36. K. Wasberg mot Drätselkammaren i Nikolaistad, ang. ansvars- och ersättningstalan emot klgdn för det han olofligen afverkat ved inom en å stadens donationsjord belägen skogsslott. *R:n i Nikolaistad* u. ²⁶/₉94: Klgdn sakfäldes. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁴/₇95: ej ändring. *J. D.* fann det väl vara ådagalagdt att klgdn å ifrågavarande mark verkställt angifna skogshygge; men emedan af handlingarna jemväl framginge, att klgdn åtkommit nämnda, af honom under längre tid innehafda mark icke g:m upplåtelse från stadens sida utan g:m köp af enskild person, samt klgdn vid sådant förhållande och med afseende å andra i målet förekommande omständigheter icke saknat skäl för den af honom föreburna uppfattning att rätt till skogsfång å berörda mark inginge i den honom och hans fångesman ostridigt tillkommande besittningsrätt till samma jord, ansåg K. Senaten den åtalade afverkningen icke kunna klgdn såsom brott tillräknas samt pröfvade förty rättvist befria klgdn från honom ådömdt ansvar och ålagd ersättningsskyldighet; hvaremot Drät-

selkammaren lemnades öppet att i anledning af ifrågavarande afverkning i tvistemålsväg emot klgdn utföra den ersättningstalan, hvar till fog till äfventyrs kunde förefinnas.

37. Besvär af S. Söderholm, ang. olaga ölförsäljning. *Pojo mfl. snrs Hr.* u. 17/10 94: Klgn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 4/7 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

38. Besvär af J. Rönkkö i ett ärekränkningsmål. *Iisalmi sns Hr.* u. 24/11 94: Klgn dömdes jembl. 27: 3 S. L. att hållas 2 m. i fängelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 20/7 95: Klgn dömdes, med stöd af 7 och 9 §§ i K. F. 28/11 66 att hållas 1 m. i fängelse. *J. D.* lät (efter omröstning) bero.

39. Besvär af kronolänsmannen O. Sirelius i mål, hvari E. Mikkonen åtalats för olaga fiske. *Ilomants sns Hr.* u. 16/2 95: Åtalet förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 9/8 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

40. Besvär af Sofia M., anklagad för koppleri. *R:n i St Michel* u. 17/6 95: Klgn dömdes jembl. 20: 10 S. L. att hållas 6 m. i tukthus. *Wiborgs Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 13/8 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

41. Besvär af Anna Hauru, åtalad för dödsvallande. *Ulen sns Hr.* u. 5/2 95: Klgn dömdes jembl. 21: 10 S. L. till 1 års fängelse. *Wasa Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 20/8 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 18:de. 42. Besvär af G. Koskinen, ang. olaga försäljning af svagdricka. *Helsinge sns Hr.* u. 4/4 95: Klgn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 18/10 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

43. K. Rankilas besvär öfver *Länenämndens i Wasa län* u. 20/10 96 i ett värnepligtsärende. *J. D.* lät bero.

44. Besvär af K. Lakkapää i mål, hvari P. Savikuja yrkat klgdn förpligtande att bidraga till underhållet af S:s numera aflidna dotter Laura Savikujas och klgdn's oäkta barn. *Öfvertornei sns Hr.* u. 19/3 95: Klgn ålades utgifva barnaunderhållsbidrag. *Wasa Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 9/10 95: ej ändring. *J. D.*: Jemte det K. Senaten icke ville omedelbart ingå i pröfning af klgdn's först derstädes gjorda påstående att han måtte berättigas taga omförmälda barn i sin vård, blef vid Hfrs u. beroende.

45. F. Ylipenttilä mot G. Sahko, ang. åläggande för klgn, som egenmäktigt flyttat ett rågårde, att flytta detsamma tillbaka till dess förra plats. *Hvittis mfl. snrs Hr.* u. 3/4 95: Klgn ålades att vid vite återflytta hägnaden. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. 13/11 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 19:de. 46. Besvär öfver Kejsrerliga Alexanders Universitetets val af fullmäktige till 1897 års Landtdag. Se J. F. Tidskrift, 3:dje och 4:de häftet för 1896, pag. 328.

Den 21:sta. 47. A. Kallionpääs och J. Adamssons nådeansökningar biföllos på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

48. F. Mäkiimpolas nådeansökan bifölles på grund af Pardonsplakatet ²⁶/₁₁94.

Den 23:dje. 49. Besvär af boställsarrendatorn A. Wuorinen, ang. åverkan i H. kronoboställes skog. *Lundo mfl. snrs Hr.* u. ²⁰/₂95: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁷/₁₀95: ej ändring. *J. D.*: ej annan ändring än att klgdn i anseende till ringheten af den utaf honom föröfvade skada (sammanslagdt 90 p.), jeml. sista mom. i 1 § 33 kap. S. L., befriades från ansvarspåföljd.

50. Besvär af W. Gylden, ang. angivelse af klgdn emot poliskonstapeln O. Alanen för försummelse i tjensten. *Kuorehvesi mfl. snrs Hr.* u. ²⁰/₄95: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁴/₁₁95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

51. U. Litz mot E. Metsämäki, ang. ersättningstalan mot klgdn på grund af oloflig skogsafverkning. *Pemar mfl. snrs Hr.* u. ²⁰/₄95: Klgdn ålades utgifva ersättning. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁹/₁₁95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

52. Agneta Wallenius mot A. Jurvelin, ang. barnaunderhåll. *Pälkäne mfl. snrs Hr.* u. ²⁵/₄95: Klgdns talan förkastades såsom ostyrt. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁵/₁₁95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

53. A. Juvelanniemi mot K. Helenius, ang. ansvarsyrkande å klgdn för det denne utspridt rykte derom att H. uti ett emot klgdn utfördt brottmål skulle burit falskt vittnesbörd. *Ikalis mfl snrs Hr.*, der klgdn jemväl framstält bevisning rörande sanningen af sitt berörda tillmål, u. ²⁰/₂95: Då klgdn icke gittat styrka, att H. i nämnda mål emot bättre vetande afgifvit osann vittnesutsaga af sådant innehåll att detsamma skulle haft någon inverkan vid bedömandet af klgdns straffbarhet, dömdes klgdn, i stöd af 27: 2 S. L. jemförd med 6 § i K. F. ²⁶/₁₁66, att böta 100 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁵/₉95: ej ändring. *J. D.* fann det vara utredt att klgdn inför andra personer påbördat H. att hafva vid ifrågavarande tillfälle afgifvit falskt vittnesmål; hvarföre och då klgdn, som väl styrkt, att den af H. å ed afgifna utsagan icke till alla delar motsvarat verkliga förhållandet, dock ej gittat visa, att H. uppsåtligen afvikit från sanningen, K. Senaten pröfvade rättvist döma klgdn att böta 60 mark.

54. Besvär af F. Pontell, ang. skogsåverkan. *Hvittis mfl. snrs Hr.* u. $10/95$: Klgdn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $29/1095$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

55. A. Andstén mot W. Forsström, ang. årekränkning. *Loppis mfl. snrs Hr.* u. $27/95$: Klgdn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $19/1095$: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

Den 24.de. 56. Besvär öfver val af fullmäktig för Heinola stad till Landtdagen 1897. Mot valförrättningen anmärktes bl. a. att Magistraten låtit de valberättigade inlemna sina valsedlar efter upprop, utan att någon anteckning öfver inlemnandet gjorts i röstlängden, och sedan, efter afslutadt upprop, tillåtit hvem som helst att framlemnna valsedel, hvaraf framginge, att kontrollen öfver att personer icke fått rösta 2 gånger varit otillräcklig. *Guvernören i S:t Michels län* u. $16/1096$: Besvären underkändes. *J. D.* fann väl Magistratens förfarande vid emottagande af valsedlar icke hafva varit med god ordning öfverensstämmande; men emedan det hvarken uppgifvits eller af omständigheterna framginge, att berörda tillvägagående inverkat å valets utgång, samt skäl ej heller i öfrigt förebragts för ogillande och upphäfvande af ifrågakomma val, blef vid Guvernörens u. beroende.

Den 27.de. 57. Besvär öfver val af fullmäktig för Lojo domsaga vid Landtdagen 1897, på den grund att elektorsvalet i Lojo kommun egt rum kortare tid före landtdagsmannavalet än i 13 § af L. O. finnes utsatt. *Guvernören i Nylands län*, u. $24/1096$, lemnade besvären utan afseende. *J. D.* fann, lika med Guvernören, det väl vara ådagalagdt, att vid det i Lojo kommun försiggångna valet af elektorer åberopade föreskrift i 13 § af L. O. ej blifvit behörigen iakttagen; dock som af handlingarna i saken framginge, att de af sagda kommun utsedde tre elektorerne samtliga varit tillstådes vid öfverklagade landtdagsmannaval och dervid, utan att göra någon anmärkning om tiden för elektorsvalet, förenat sig med elektorerne för Lojo domsagas öfriga kommuner om landthushållaren O:s val till ifrågakomma landtdagsmannavärf, pröfvade K. Senaten rättvist att, på dessa och af Guvernören åberopade skäl, låta bero vid det slut, hvori Guvernören i saken stannat.

58. Besvär öfver $10/1096$ förrättadt landtdagsmannaval i Salo domsaga. *T. f. Guvernören i Uleåborgs län* förklarade g.m u. $29/1096$ valet ogiltigt på grund af särskilda dervid förekomna oegentligheter. *J. D.*: ej ändring.

59. P. Tiitinen mot kronolänsmannen E. Zimmerman, ang. smädelse. *Suonenjoki sns Hr.* u. $31/1094$: Klgdn dömdes till 6 m. fängelse. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, nedsatte i u.

¹³/₈95 straffet, jeml. 27: 2 S. L., till 60 marks böter. *J. D.* lät bero.

Den 28:de. 60. Besvär af Walborg Häkkinen, anklagad för 2 barnamord. *Kuolemajärvi sns Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som g:m u. ²⁷/₈96 förklarade utredt vara att klgdn, sedan hon blifvit af oloflig beblandelse hafvande, Michaelitiden år 94 framfödt ett fullgånget foster samt å lön lagt detsamma utan att styrkt blifvit det sagda foster, hvaraf kroppsdelar uti mycket upplöst tillstånd funnits i P. å, blifvit med lif framfödt eller att klgdn uppsåtligen förorsakat fostrets död, äfvensom att klgdn, efter det hon jultiden år 95 framfödt ett lefvande, jemväl i lönskaläge afladt foster, g:m strypning afdagatagit detsamma; i anseende hvartill *Hfr.*, med stöd af 1 och 4 §§ 22 kap. S. L., ansett klgdn vara förfallen att hållas för sistnämnda brott 9 år i tukthus och för lönläggningen af sitt år 94 framfödda foster 6 m. i fängelse samt förty, efter sammanläggning af dessa straff enligt de i 3 och 5 §§ 7 kap. S. L. fastställda grunder, dömt klgdn att för nämnda tvenne brott i ena bot hållas 9 år och 3 m. i tukthus. *J. D.*: Ansvaret för det klgdn till last tagna barnamordet nedsattes af K. Senaten till tukthus i 8 år; i öfrigt ej ändring.

61. Besvär af häktade K. Haglund och M. Nybacka, af *Malax mfl. snrs Hr.* samt derefter af *Nerpes mfl. snrs Hr.* sakfælde för särskilda olofliga tillgrepp. *Wasa Hfr.*, dit klgdne besv. sig, dömde dem g:m u. ²⁹/₈96 att efter sammanläggning af de ådömda straffen hållas, Haglund 4 år 8 m. 18 d. samt Nybacka 4 år 7 m. 23 d. i tukthus samt att derutöfver under 8 år vara förlustige medb. förtroende. *J. D.* lät (efter omröstning) vid *Hfrs* u. förblifva.

62. Besvär af O. och P. Tolvanen, åtalade för oloflig bränvinsförsäljning. *Rantasalmi mfl. snrs Hr.* u. ²⁴/₁₀94: Klgdne sakfäldes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ¹¹/₁₀95: ej ändring i hufvudsak. *J. D.*: ej ändring.

December.

Den 2:dra. 1. Kronolänsmannen O. Sirelius mot H. Ryhänen, ang. ansvarsyrkande emot R. för brott emot den för Ilomants kommun, med afseende å kolerafarsotens afvärjande, ⁴/₅93 stadfästade helsovårdsstadga. *Ilomants sns Hr.* u. ¹⁶/₂95: Åtalet förkastades såsom ostyrkt. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹³/₉95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

2. Besvär af Maria Jakobsson, ang. ansvar för olaga försäljning af svagdricka. *R.n i Åbo* u. 22/2 95: Klgdn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 4/3 95: ej ändring. *J. D.*: besvärerna ej pröfvade.

3. V. Myyriläinen mot Maria Ahvenainen, ang. testamentsklander. *Mäntyharju sns Hr.* u. 22/2 95: M:s talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit M. vädjat, dom 14/12 95, lät vid Hrs slut förblifva. *J. D.* upptog ej ändringsansökningen till pröfning.

4. Besvär af H. Komppa i ett mål, ang. förfalskning. *Kristina sns Hr.* u. 8/4 96: Klgdn sakfaldes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 28/8 96: ej ändring. *J. D.*: besvärerna ej pröfvade.

Den 3:dje. 5. P. Baernefeldts nådeansökan afslogs.

6. Revisionsmålet A. Koskinen, skde, och M. Hovila, svde, ang. skdns åläggande att, såsom svdns medlöftesman, utgifva 1/2 af borgesbeloppet, hvilket svdn nödgats inbetala. *Jämsä sns Hr.* u. 26/4 94: Käromålet godkändes. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom 15/6 95: Utredt att skdn tecknat sitt namn under borgesförbindelsen; men emedan löftesmans ansvarighet borde mätas efter de vilkor, hvarunder borgen blifvit ingången, samt skdn iklädt sig ansvarighet „en för alla och alla för en“ och således under förutsättning att åtminstone 2 personer utom honom inginge omordade borgen, ålades skdn utgifva endast 1/3 af borgessumman. *J. D.* ansåg (efter omröstning) blott 1/2 bevis förekomma derom att skdn undertecknat sagda borgen, hvarföre skdn ålades värjemålsed och målet återförvisades till Hr.

Den 4:de. 7. E. Terichoff mot M. Aapro, ang. ersättning. *R.n i Wiborg* u. 7/8 95: A:s talan godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 21/11 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

8. P. Manninen mot kronolänsmannen H. Ståhlberg, ang. åtal mot klgdn för det han dels idkat laxfiske å olofligt ställe, dels under förbjuden tid å af honom disponerad fiskeställe. *Uleå mfl. snrs Hr.* u. 5/2 95: Med stöd af 2, 4 och 10 §§ i stadgan ang. fredande af laxartad fisk inom Uleå elfs kronofiskeområde af 11/7 77, 4 § sådan den lyder i K. Senatens u. 17/8 78, dömdes klgdn att böta för fiskande af lax under förbjuden tid och på olofligt ställe för hvardera förseelsen 100 mk, hvarjemte särskilda i beslag tagna fångstredskap förklarades förbrutna. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 3/12 95: ej ändring. *J. D.*: ej annan ändring än att klgdn för olofligt fiskande af lax å fiskestället utanför K. hemman, jeml. 33: 13 S. L., dömdes att böta 50 mk; hvarhos förordnades att de i beslag tagna bragderna borde, emedan förlust af fiskredskap ej föreskrefves i åberopade lagrum, till klgdn återlemnas.

Den 5:te. 9. Besvär af J. Söderholm öfver *Egod. R.n*s i *Sagu sn* u. $\frac{3}{7}$ /95, dessmedelst S:s klagan öfver verkställd skifteskomplettering i *sagda sn* förkastats. *J. D.* lät bero.

Den 7:de. 10. Besvär öfver den $\frac{5}{10}$ /96 försiggånget landtdagsmannaval i Rautalampi domsaga. *Guvernören i Kuopio län* förkastade g:m u. $\frac{17}{11}$ /96 klagomålet. *J. D.* lät bero.

11. Besvär öfver $\frac{15}{10}$ /96 försiggånget landtdagsmannaval i Kymmene domsaga, på den grund att elektorsvalet i Pyttis kommun verkstälts $\frac{11}{10}$ /96 och således icke inom den i 13 § af L. O. föreskrifna tid af 8 d. före landtdagsmannavalet. *Guvernören i Wiborgs län* u. $\frac{5}{11}$ /96: Emedan utgången af landtdagsmannavalet, med afseende å rösternas fördelning, ej kunde antagas blifva annan, om ock nytt elektorsval i Pyttis kommun skulle verkställas, lät *Guvernören* vid sagda elektorsval förblifva. *J. D.* fann det väl vara ådagalagdt att föreskriften i § 13 L. O. vid elektorsvalet ej blifvit behörigen iakttagen; men alldenstund nämnda elektorsval, hvarvid de väljande varit enhälliga, icke öfverklagats af någon valberättigad från Pyttis kommun samt icke heller de af sagda kommun utsedde elektorerne gjort någon anmärkning om tiden för landtdagsmannavalet, ansåg K. Senaten skäl ej förekomma till ändring i det slut, hvari *Guvernören* i saken stannat.

12. Besvär af S. Perttula, ang. klander emot verkställdt klyfningsskifte af R. hemman emellan klgdn och O. Manerus. *Egod. R:n i Laukas sn*, hvarest M. yrkat förrättningslandtmätarens åläggande att uppgöra skogsliqvid, u. $\frac{28}{9}$ /95: Utan afseende derå att parterna vid skiftesförrättningen förmålt sig icke önska någon skogsliqvid ålades förrättningslandtmätaren, enär M. sedermera i behörig tid derom utfört påstående, att upprätta sagda liqvid. *J. D.* (efter omröstning): Emedan parterne, efter det skiftesrätterne blifvit utstakade och rörlagde, för förrättningslandtmätaren tillkännagifvit, att någon skogsliqvid icke erfordrades, ty och då M. vid slikt förhållande ej egt skäl till den af honom förda talan om liqvidens upprättande, blef M:s talan förkastad.

12. a). Vid föredragning af A. Lundmarks besvär i ett mål ang. motstånd emot polis i tjensteutförning beslöt K. Senaten (efter omröstning) att, enär besvärshandlingarna i målet på grund af L:s fullmakt inlemnats af bondeenkan O., ehuru, jeml. 15: 2 R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. $\frac{24}{2}$ /73, till rättegångsfullmäktige få användas endast män, ålägga L. att inom 30 dagar efter erhållen del af protokollsutdrag i ärendet sjelf eller g:m laga ombud anmäla sig å registratorskontoret i fall han önskade vidare fullfölja sin besvärstalan.

Den 9:de. 13. Besvär öfver val af fullmäktig i borgareståndet för Joensuu stad till 1897 års Landtdag. Vid gransk-

ning af röstlängden inför Magistraten hade bl. a. kontoristerne O. Lihr och A. Neppenström anmärkt att de ehuru valberättigade uteslutits från längden samt tulluppsyningsmannen J. Broholm anmärkt att han ej vore valberättigad, enär han vore anställd i statens tjenst. Sedermera hafva O. Lihr och H. Pääkkönen hos *Guvernören i Kuopio län* klagat öfver valet samt dervid gjort särskilda nya anmärkningar emot röstlängden och återhemtat förberörda vid Magistraten gjorda påståenden. G:m u. ²⁴/₁₀ 96 lemnade *Guvernören* besvären i förnämnda del utan afseende, enär anmärkningarna härutinnan icke blifvit inför Magistraten innan valförrättningen framställda; och då kontoristen Neppenström åtnöjts med Magistratens u. beträffande honom och Broholm i följd af sin tjenstebefattning ej vore att räknas till sådan allmänna och enskilda verks och korporationers vaktbetjening som, enligt § 12 L. O., sådant detta lagrum lyder i Manifestet ²⁰/₃ 79, är från valrätt utesluten, och B. dessutom icke syntes hafva begagnat sig af den honom tillagda valrätten, lemnades besvären i dessa delar jemväl utan afseende. Deremot fann *Guvernören* O. Lihr icke hafva bort förvägras valrätt; men då valets utgång icke skulle förändrats om ock L. begagnat sig af sin rösträtt, blef valet af *Guvernören* stadfästadt. *J. D.* ansåg (efter omröstning) *Guvernören* ej hafva haft skäl att lemna besvären, såvidt de angingo Neppenströms uteslutande ur vallängden utan afseende; men då valets utgång ej hade kunnat blifva en annan om N. fått deri deltaga blef vid *Guvernörens* u. beroende.

14. Besvär öfver ⁷/₁₀ 96 anställdt landtdagsmannaval i Björneborg. *Guvernören i Åbo och Björneborgs län* förklarade g:m u. ⁴/₁₁ 96 valet ogiltigt. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

15. Besvär öfver landtdagsmannavalet i Leppävirta domsaga. *Guvernören i Kuopio län* u. ²⁸/₁₀ 96: Besvären ogillades. *J. D.* lät bero.

16. Besvär af K. Sandström, ang. konkursförbrytelser. *R:n i Helsingfors* u. ⁶/₁₂ 94: Klgdn dömdes jeml. 3 och 5 mom. i 3 § 39 kap. S. L. för det han fördröjt sin konkurs till fängelse i 1 m. och för det han förskingrat priset för ett åt honom till försäljning lemnadt pianino likaledes till 1 m. fängelse eller sammanlagdt till fängelse i 2 m. *Åbo Hfr.*, dit klgdn och åklagaren besv. sig, u. ²⁰/₆ 95: ej annan ändring än att straffet jeml. 7: 5 S. L. sammanlades till fängelse i 1 m. 22 d. *J. D.*: Enär det icke visats att klgdn obehörigen fördröjt sin konkurs befriades han från ansvar i denna del; i öfrigt beror.

Den 10:de. 17. Besvär af R. Yliporri, ang. klander af verkställdt klyfningsskifte å Porri hemman emellan klgdn och F. Ylinen, som ega hvar sin hälft af hemmanet (benämnda Yli-

och Alaporri). *Egod. R:n i Harjavalta sn* u. ²⁸/₅95: Särskilda förändringar i skiftet föreskrefvos. *J. D.* (efter omröstning): Enär den Yliporri hemmanshållt tillagda andel af Alho skifte enligt klgdns obestridd lemnade uppgift en längre tid häfdats under sagda lägenhet, borde såväl Yliporri som Alaporri hemmanshållt bibehållas vid sin hittills innehafda andel i omordade skifte; i öfrigt ej ändring uti hufvudsak.

Den 11:te. 18. Besvär af K. Sandberg, ang. klander emot klyfningsskifte å S. hemman. *Egod. R:n i Brändö sn* u. ²⁸/₆95: Klgdns talan förkastades. *J. D.*: Emedan sakegarene godkänd graderingen af berörda hemmans egor samt förrättningslandtmätaren, på sätt hans öfver förrättningen förda protokoll utvisade, beträffande skifteslotternas placering följt den af parterne vid skiftesberedningen härom träffade öfverenskommelse, ty och då samtliga egor blifvit intressenterna emellan jemnt fördelade, lät K. Senaten bero vid det slut, hvori *Egod. R:n* i saken stannat.

19. Besvär af jernvägsarbetaren H. Wäänänen och lokomotivföraren A. Makkonen, hvardera för sig, ang. ansvars- och ersättningstalan emot M. för det denne ²³/₁₁93 g:m försummelse att i tid bromsa ett af honom fördt tåg vållat att detsamma stött emot ett sandtåg, hvarest W. befunnit sig, hvarigenom W. tillskyndats svår kroppsskada. *Sordavala 'sns Hr.* u. ²⁵/₆94: M. dömdes jeml. 21: 10 S. L., att böta 100 mk och ålades utgifva särskilda ersättningar. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne ömsesides besv. sig, u. ²⁹/₅95: Med anledning af 3 § i promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 dömdes M., jeml. 6 § i K. F. ²⁶/₁₁66, att böta 100 mk samt ålades ej mindre ersätta W. för brist i näring under 113 d. med 2 mk per dag, än för minskning i inkomst i följd af kroppsskadan med 50 mk om året under W:s återstående lifstid. *J. D.* (efter omröstning): ej annan ändring än att nästnämnda årliga bidrag af K. Senaten bestämdes till 100 mk.

20. Besvär af arkangeliten W. Sergejeff öfver *Jyväskylä mfl. snrs Hrs* u. ⁷/₃95, dessmedelst Hr., jeml. 6: 1 H. B., jemförd med stadgandet i 10 § af K. F. om näringarna ³¹/₃79 samt 6 § i promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89, förklarar särskilda klgdn tillhöriga handelsvaror förbrutna. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₆95 och *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 21. / V. Koistinens nådeansökning afslogs.

22. Besvär af kronolänsmannen V. Pettersson och polis-konstapeln J. Konster och K. Leskinen, ömsesides, ang. åtal emot den sistnämnde för det han i 2 särskilda uti tidningen Pohjalainen införda artiklar smädat klgdne. *R:n i Nikolaistad* u. ²⁸/₁₁94: Jeml. 1 och 2 §§ 7 kap. och 3 § 27 kap. S. L. dömdes L. att för förolämpning böta 300 mk. *Wasa Hfr.*, dit parterne

besv. sig, u. ¹⁸/₁₀95: L. dömdes jeml. 27: 3 S. L. att för hvar-dera af omförmälda tidningsartiklar böta 100 mk. *J. D.* ansåg deremot den senare artikeln ej hafva innehållit något skymfligt yttrande, hvarför L. befriades från ansvar i denna del; i öfrigt beror.

23. Besvär af häktade J. Kari, anklagad för mord. *Kau-hava sns Hrs* u. hemställt *Wasa Hfr.*, som g:m u. ²¹/₇96 dömde klgdn att för mord hållas i tukthus under sin återstående lifstid och vara för alltid medb. förtroende förlustig. *J. D.*: ej ändring.

24. Besvär af P. Pyrrö i ett mål ang. åverkan. *Pyhä-järvi mfl. snrs Hr.* u. ²⁰/₉95: Klgdn bötfälades. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁴/₇96 och *J. D.*: besvären ej pröfvade.

25. Besvär af K. Komi, ang. olofligt tillgrepp. *Kirvus sns Hr.* u. ¹⁰/₄96: Klgdn sakfälades. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁶/₇96 och *J. D.*: besvären ej pröfvade.

26. Besvär af vicelandskamreraren G. Molander, såsom åklagare, och kronofogden K. L., i ett emot den senare anhängiggjort mål ang. tjenstefel. *Hvittis mfl. snrs Hr.* u. ⁵/₃94: L. dömdes jeml. 1 och 2 mom. 21 § 40 kap. S. L. att böta 500 mk. *Åbo Hfr.*, dit parterna besv. sig, u. ¹¹/₉95: Jeml. 7 § 1 kap. U. B., jemförd med ofvan åberopade lagrum, dömdes L. till 200 mks böter; i öfrigt beror. *J. D.*: ej ändring.

27. Besvär öfver ²³/₁₀96 anställt landtdagsmannaval i Tammerfors. *Guvernören i Tavastehus län* yttrade i u. ¹⁴/₁₁96 bl. a.: Hvad först vidkomme klgdnes anmärkning derom att Magistraten icke allenast ¹⁵/₁₀96 vid granskningen af vallängden hade beslutit att den gamla g:m nådiga brefvet ¹⁰/₉84 stadfästade valordningen skulle vid valtillfället tjena till efterföljd, ehuru för Magistraten företetts officiellt intyg öfver att ny valordning den ¹/₁₀96 i nåder blifvit för staden fastställd, utan äfven sedermera vid ²³/₁₀ skedd val tillämpat den gamla valordningen, oaktadt den nya valordningen redan dagen förut kommit Magistraten tillhanda; så och enär det närmare innehållet af sagda nya valordning vid förstnämnda tillfälle icke varit för Magistraten känt samt det således varit omöjligt att då tillämpa densamma och samma valordning, ehuru den sedermera dagen före valet tillstälts Magistraten, likväl icke ännu varit i stadgad ordning uti författningssamlingen eller på annat sätt kungjord och icke heller stadens valberättigade medlemmar delgifven, hvarförinnan den lagligen icke kunnat komma till tillämpning, helst vallängden redan hade blifvit i laga ordning upprättad och granskad, har Guvernören pröfvat rättvist lemna dessa anmärkningar utan afseende. Likaledes ogillades klgdnes anmärkning derom att bränvinskrollören Erkko icke vore valbar till borgareståndet,

enär utredt blifvit att Erkko, som år 96 vore skattskrifven i Kexholms stad, derstädes betalat sina utskylder samt förty vore valbar till medlem i borgareståndet, om han också icke vore valberättigad i Tammerfors. Jemväl klgdnes öfriga anmärkningar underkändes af Guvernören, och valet förklarades bestående. *J. D.* (efter omröstning): Emedan ny ordning för val af landtdagsfullmäktige i borgareståndet för Tammerfors stad blifvit enligt brefvet ¹²/₁₀96 i nåder faststæld samt tillhandakommit Magistraten i sagde stad före förrättandet af ifrågavarande landtdagsmannaval, äfvensom tillräcklig tid för anställande af slikt val enligt den nya dåmera gällande valordningen, inom den i 1 § af berörda valordning utsatta tid af en månad före landtdagens början förefunnits, fann K. Senaten giltig anledning hafva saknats för anställande af valet i enlighet med brefvet ¹⁰/₉84; i anseende hvartill och då bränvinskontrollören Erkko, hvilken förut varit medlem af Kexholms stads kommun och derifrån under året flyttat till Tammerfors, utan att ännu hafva blifvit i sistsagde stad skattskrifven och taxerad, enligt 12 och 14 §§ i L. O., sistnämnda § sådan den lyder i Manifestet ²⁰/₃79, icke vid ifrågavarande valtillfälle varit berättigad att deltaga i val af landtdagsman till borgareståndet och således, jeml. åberopade 14 § ej heller valbar till landtdagsman i ståndet samt det betydliga antal valsedlar, hvarå hans namn upptagits förty enligt stadens valordning vore ogiltiga, K. Senaten pröfvade rättvist upphäffa valet och ålägga Magistraten att fordersonast i laglig ordning föranstalta nytt val af landtdagsfullmäktige för Tammerfors.

Den 14:de. 28. Besvär af prosten E. Nyholm, i anledning af makarna Matts Littu och Lena Johansdotters klagan deröfver att Nyholm, då makarna Littu g:m annan person anmält sig till begående af nattvarden, vägrat att uppteckna makarna L. till nattvardsgång, under förklaring att de först borde infinna sig till enskildt samtal med prosten Nyholm. *Domkapitlet i Borgå stift* u. ¹³/₁₀94: Prosten Nyholm hade g:m att kalla makarna L. till samtal med sig, förrän de begingo nattvarden, iakttagit hvad honom såsom själaherde ålegat till motarbetande af ett ovärdigt begående af nattvarden, hvarföre klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit makarna L. besv. sig, u. ¹⁶/₁₂95, fann prosten Nyholm, med afseende å stadgandena i 65 och 66 §§ i K. L., ej hafva egt undandraga sig att vid omförmälda tillfälle uppteckna makarna L. till nattvardsgång samt prosten Nyholm härutinnan hafva öfverskridit sin embetsbefogenhet, hvarföre och jemte det prosten Nyholm likväl, enär det honom sålunda till last tagna förfarandet icke vore af den beskaffenhet att ansvar derfor egde rum, befriades från å honom yrkadt straff, Hfr. upphäft Dom-

kapitlets u. J. D.: Emedan handlingarna i saken utvisa, det prosten Nyholm vid ifrågavarande tillfälle icke vägrat makarna L. att blifva delaktiga af nattvarden utan endast meddelat den person, som till prosten Nyholm framfört deras begäran att blifva såsom nattvardsgäster antecknade, att makarna L. borde för sådant ändamål sjelfva anmäla sig hos Nyholm, hvilken i anledning af deras tilltänkta nattvardsgång önskade med dem enskildt samtala; ty och som prosten Nyholm med afseende å innehållet af 60 och 89 §§ i K. L. måste anses hafva varit hårtill berättigad, upphäfdes Hfrs u. och fastställdes det slut hvori Domkapitlet i saken stannat.

29. A. Humalanmäki mot Stefan Kierros. Vid R:n i *Tammerfors* har Kierros anført att han till klgdn utfärdat en förbindelse i afkortning å en klgdns intecknade fordran i Y. hemman med vilkor att förbindelsen, i händelse ett om nämnda hemman emellan Abraham K. och Samuel K. uppgjort köp blefve ryggadt, skulle återlemnas till Kierros; men då klgdn oakadt han egt kunskap att hemmansköpet åtrats likväl å annan person transporterat skuldsedeln, som sedan utsökts hos Kierros, har denne yrkat klgdns fällande till ansvar och åläggande att återbetala beloppet. G:m u. 22/195 dömde R:n klgdn att för oredligt förfarande böta 150 mk samt ålade honom att återbetala skuldsedeln innehåll. Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. 29/595: ej ändring. J. D. (efter omröstning): Med afseende å de i saken hörda vittnenas delvis emot hvarandra stridande berättelser fann K. Senaten det ej vara tillförlitligen styrkt att den emellan parterna ang. ifrågavarande af Kierros till klgdn utfärdade skuldsedel träffade öfverenskommelse, att skuldsedeln borde anses värdelös och till Kierros återlemnas om berörda hemmansköp återginge, skulle gälla äfven för den händelse att skriftlig afhandling om köpet komme till stånd; hvarför och då så emellertid skett samt köpeaftalet först omkring en vecka derefter upphäfts, klgdn af K. Senaten befriades från det honom för oredligt förfarande ådömda ansvar. Men emedan klgdn icke gittat visa, att han till Kierros öfverlemnadt förberörda i Y. hemman intecknade skuldsedel, hvilken enligt klgdns medgifvande bort af honom Kierros tillhandahållas såsom vederlag för dennes förenämnda förbindelse till klgdn, utan tvärtom uti till Abraham K. utfärdadt bevis erkänt dennes ifrågavarande skuld hafva blifvit till fulla gulden och derigenom betagit Kierros all utväg att af Abraham K. utfå hvad han på grund af sin förenämnda förbindelse nödgats utbetala, lät K. Senaten vid Hfrs u. beträffande den utdömda ersättningen förblifva.

30. Besvär af O. och E. Laukkanen, ang. åtal emot den förre för bedräglig konkurs och emot E. Laukkanen för delaktig-

het i sagda förbrytelse. *Parikkala sns Hr.* förkastade O. Laukkanens anhållan att få såsom vittne afhörd kronolänsmannen K., emedan denne såsom allmän åklagare hade del i saken, samt dömdes g:m u. ¹⁵/₉ 95 klgdne, jeml. 1 och 3 §§ 39 kap. samt 3 § 5 kap. S. L., att hållas i fängelse, O. Laukkanen för bedräglig konkurs 6 m. och E. Laukkanen för delaktighet deri 4 m. *Wiborgs Hfr.*, dit målet i hemställningsväg inkommit, u. ¹⁹/₁₀ 95: Utredt att O. Laukkanen icke allenast under falskt sken af aftal undanhållit sina borgenärer särskild egendom utan äfven annorledes dolt och förtegat samt sedermera sig till nytta använt sådan egendom, som han bort till sina fordringsegare upplåta, äfvensom att E. Laukkanen delvis varit O. Laukkanen behjelpelig vid begäandet af nämnda förbrytelse; i anseende hvartill Hfr., i stöd af 39: 1 och 5: 3 S. L., dömdes O. Laukkanen att såsom bedräglig gäldenär hållas 1 år i tukthus och derutöfver vara förlustig medb. förtroende i 3 år, samt E. Laukkanen att för medhjelp i O. Laukkanens brott hållas 6 m. i fängelse; i öfrigt ej ändring. *J. D.* ansåg Hr. hafva saknat laga anledning att på anförd grund förvägra O. Laukkanen rätt att få kronolänsmannen K. afhörd såsom vittne i målet; men emedan K:s klgdne till förman i saken meddelade upplysningar icke bestrids af målsegandene samt klgdne ej ens uppgifvit hvilka omständigheter K:s vittnesmål derutöfver skulle afse, blef klgdns anhållan om målets återförvisande till Hr. för K:s hörande af Senaten afslagen.

I sjelfva saken fann K. Senaten O. Laukkanen vara förvunnen att hafva sökt undandraga sina borgenärer de handelsvaror, hvilka funnits uti den handelsbod i P. by, hvari handelsrörelse uti E. Laukkanens namn för O. Laukkanens räkning bedrifvits, äfvensom E. Laukkanen stanna till last att hafva berörda förbrytelse främjat, men hvad klgdne härutöfver af Hfr. tillräknats icke vara lagligen styrkt; i anseende hvartill K. Senaten, med förkastande af åtalet i öfrigt pröfvade rättvist, jeml. 2 mom. 1 § 39 kap. S. L., döma O. Laukkanen att straffas med tukthus i 6 m. och derutöfver vara förlustig medb. förtroende i 2 år samt E. Laukkanen att hållas 3 m. i fängelse; i öfrigt beror.

31. Besvär af *J. Iho*, ang. åläggande för kronofogden R. och kronolänsmannen L. att ersätta klgdn g:m försummelse att i laga tid till slut befordra en utmätning tillskyndad skada. *Kivinebb sns Hr.* fann i u. ⁹/₁₁ 94 ifrågavarande utmätning, hvarvid förutom möbel och särskilda åkdon växande gröda belagts med kvarstad, väl icke hafva blifvit verkställd inom 3 m. efter det utslagen lemnats till utmätning; men då L. med afseende å den öfriga egendomens ringa värde i förhållande till de under utmätning varande utslagens innehåll egt skäl att uppskjuta försäljningen af sistnämnda egendom till dess grödan kunde för-

yttras, blef klagomålet förkastadt. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn och kronofogden R. besv. sig, u. $31/10$ 95: ej ändring. *J. D.*: Enär giltig anledning icke förefunnits att uppskjuta försäljningen af ofvannämnda i mät tagna möbel och åkdon samt det ålegat kronofogden R. att ansvara för utmätningens behöriga verkställande, ålades R. och L. att gemensamt till klgdn erlagga nästnämnda egendoms värde med 79 mk äfvensom gälda t. f. åklagarens arvode; i öfrigt ej ändring.

32. O. Warsaviita mot sin moder Liisa Warsaviita, dennes rättsbevakare V. Sahakoski samt F. Sarviluoma och F. Penttilä, ang. ersättningstalan af klgdn för det Sarviluoma på grund af fullmakt af Liisa Warsaviita, som g:m afhandling af $9/10$ 80 tillförsäkrats nyttjanderätt till L. äng, med Sahakoskis samtycke olofligen försålt virke från sagde jordområde till F. Penttilä. *Storå mfl. snrs Hr.*, u. $5/11$ 94, ansåg Liisa W. g:m sagda afhandling icke hafva tillerkänts rätt till försäljning af virke, hvarför Hr. ålade henne, och i händelse af bristande betalningstillgång Sahakoski, Sarviluoma och Penttilä gemensamt, att utgifva i ersättning för de afverkade träden 400 mk. *Wasa Hfr.*, dit svdne besv. sig, u. $21/8$ 95, ansåg Liisa W. på grund af ofvannämnda afhandling hafva varit berättigad att åt annan person öfverlåta afverkningsrätten till ifrågavarande skog, hvarföre käromålet förkastades. *J. D.* ansåg förberörda sytningskontrakt icke kunna tolkas derhän att Liisa W. g:m detsamma erhållit rättighet att sälja virke från ifrågavarande ängsmark, hvarföre Liisa W., som af kontraktets otydliga affattning kunnat tro sig berättigad till den öfverklagade försäljningen, ålades utgifva det af henne för skogen uppburna priset 220 mk; hvaremot klgdns talan emot öfriga svde såsom obefogad förkastades.

33. Besvär af J. Hellstedt, ang. oloflig bränvinsförsäljning. *Pöytis mfl. snrs Hr.* u. $6/2$ 95: Klgdn sakfäldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $4/9$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

34. M. Franssi mot M. Hattu mfl. ang. åtal mot svdne för vållande af brand å klgdns ängsmark och skog. *Laihela mfl. snrs Hr.* u. $20/2$ 95: Klagomålet förkastades. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $28/6$ 95: ej ändring. *J. D.*: M. Hattu ålades värjemålsed och målet beträffande honom återförvisades; i öfrigt beror.

35. Besvär af A. Lottonen öfver *Guvernörens i Wiborgs län* u. $31/12$ 94, dessmedelst P. Seistonen antagits till åbo å $1/8$ af kronohemmanet n:o 1 i Seistola by af St Andreeae sn. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $7/10$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

36. Besvär af I. Mattila, ang. oloflig skogsafverkning. *Loimijoki mfl. snrs Hr.* u. $28/3$ 95: Klgdns talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $11/10$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

37. O. Nousiainen's besvär i ett mål, hvari klgdn af *Pyhäjärvi mfl. snrs Hr.* g:m u. $5/3$ 95 dömts för falsk angifvelse. *Wasa Hfr.*, u. $15/10$ 95, och *J. D.* upptogo ej besvären till pröfning.

38. G. Lindfors' mfl. nådeansökan afslogs.

Den 15:de. 39. Besvär öfver $19/8$ 96 förrättadt elektorval inom Heinjoki kommun. *Guvernören i Wiborgs län* u. $5/11$ 96: Klagomålet förkastades. *J. D.*: ej ändring.

40. Besvär öfver $31/10$ 96 anställdt landtdagsmannaval uti Ilmola domsaga på den grund att en af elektorerne för Ylistaro:s landtbrukaren J. Kamppinen innehade poliskonstapelsbefattning och förty, såsom anställd i landets tjänst, jeml. 13 § i L. O. ej vore valbar till elektor. *Guvernören i Wasa län* u. $19/11$ 96: På anförd grund och då ovisst vore i hvad mån omförmälda felaktighet kunnat inverka på valets utgång, blef valet af Guvernören upphäfdt. *J. D.*: ej ändring.

41. D. Åkerman mot M. Kurikka, ang. åtal mot K. för smädelse i tidningsuppsatser. *R:n i Wiborg* u. $8/9$ 94: K. fälldes att för förolämpning böta 100 mk. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $15/5$ 95 lät bero vid det slut, hvari R:n stannat. *J. D.*: Enär uti ifrågavarande tidningsuppsatser icke påbörjats klgdn någon handling, som vore för honom nedsättande, föranledde besvären ej till ändring.

42. Besvär af häktade N. Isojaakkola och A. Hautanen, ang. förfalskningsbrott. *Korpilahti snrs Hr.* u. $2/5$ 96: Isojaakkola dömdes jeml. 36: 5 S. L. att hållas 1 år i tukthus samt till 6 års förlust af medb. förtroende; hvaremot Hautanen i brist på full utredning ej kunde åt saken fällas. *Åbo Hfr.*, dit åklagaren besv. sig, u. $21/8$ 96: Jeml. förberörda lagrum samt 5: 3 S. L. dömdes Isojaakkola att för förfalskningsbrott hållas 1 år 6 m. i tukthus och derutöfver vara förlustig medb. förtroende i 6 år samt Hautanen att för medhjelp vid nämnda brotts begående undergå 1 års tukthusstraff och vara förlustig medb. förtroende i 4 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

43. P. Sittkoff mfl. delegare uti skonertskeppet *Lydia* mot innehafvaren af $45/10$ i sagda fartyg A. Jansson, ang. egenmäktigt förfarande m. m. *Hammarland mfl. snrs Hr.* u. $31/3$ 94: Klagomålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, fann i u. $12/10$ 95 det stanna Jansson till last att hafva tillvällat sig be-

sittningen af skeppet Lydia, egenmäktigt insatt J. Lindström till befälhafvare å skeppet och låtit fartyget afsegla under L:s befäl, samt derigenom tillskyndat rederiet särskilda kostnader, hvar-
emot Hfr. i likhet med Hr. ansett klgdne icke hafva styrkt, att Jansson g:m sitt berörda egenmäktiga handlingssätt eller annor-
ledes varit vållande till det $\frac{6}{10}$ 92 med fartyget timade haveriet; i anledning hvaraf Hfr., jemte det klgdnes talan i sisträmda del underkändes, jeml. 1: 4 U. B. och med hänsigt till stadgandet i 3 § af promulgationsförrordningen $\frac{19}{12}$ 89 dömde Jansson att för egenmäktigt förfarande böta 38 mk 40 p. samt att utgifva i ersättningar sammanlagdt 212 mk 12 p. förutom expenser. J. D. fann (efter omröstning) det vara utredt:

att, ehuru P. Sittkoff $\frac{1}{3}$ 92 i laga ordning utsetts till hufvudredare för skonertskeppet Lydia och fartygets rederi sedermera vid bolagsstämma $\frac{12}{4}$ 92 till befälhafvare å Lydia för sagda års seglation antagit M. Holmberg, Jansson det oaktadt icke allenast åt J. Lindström uppdragit att föra befälet å Lydia under samma tid utan äfven g:m Lindström och af denne antagen besättning i början af Maj månad nämnda år satt sig i besittning af fartyget;

att Lindström och hans folk derefter, ehuru särskilda gånger g:m kronobetjeningen aflägsnade från fartyget, dock hvarje gång på Janssons föranstaltande dit återvändt samt hindrat Holmberg och den af honom förhyrda besättningen att taga fartyget om händer, så att Holmberg efter några dagars förlopp nödgats jemte besättningen lemna fartyget;

att Jansson, hvilken $\frac{16}{3}$ 92 i Mariehamn påmönstrats såsom kajutvakt å Lydia, kort derefter jemte Lindström och annan påmönstrad besättning med Lydia afseglat från hemorten och under sommaren 92 gjort tvenne resor från Sundsvall med destination till franska hamnar vid engelska kanalen, under hvilken tid Jansson för det mesta handhaft befälet å Lydia;

att skeppet Lydia under den senare af dessa resor på färd från Sundsvall till Boulogne sur mer $\frac{6}{10}$ kl. 10 på aftonen, medan det kommenderats af Jansson och saknat lots, grundstött i Drogden invid Danmarks kust samt, sedan det löstagnits från grundet och den 15 i samma månad af Jansson inklarerats till Köpenhamn, vid $\frac{5}{11}$ verkställd besigtning förklarats icke värdt att i stånd sättas;

att Jansson, sedan han i November 92 med skeppet Lydia återvändt från Köpenhamn till hemorten och derstädes förlagt det i vinterkvarter, på våren 93 till befälhafvare å fartyget antagit J. Öfverström och jemte denne under sommaren samma år med Lydia gjort en resa från Sundsvall till Dieppe, der fartyget inom hamnen lidit en större sjöskada, för hvilken Jansson,

såsom uppgifven redare för Lydia, af franska styrelsen tillerkänts en godtgörelse af 5,000 francs; samt

att Lydia derefter af Jansson och fartygsbesättningen öfvergifvits och lemnats utan tillsyn qvarliggande i Dieppes inre hamn, der det befunnit sig ännu ²³/₁₁95, oakadt Jansson upprepade gånger förständigats att undanskaffa fartyget, som förklarats vara till hinder för trafiken.

I betraktande häraf och som Jansson g:m detta sitt förfarande icke allenast gjort sig skyldig till egenhandsrätt och vållat att de utgifter, hvilka klgdne fått vidkännas för fartygets utrustning, blifvit förspilda samt åbragt dem kostnader vid försöken att stäfa Janssons lagstridiga tilltag, utan ock måste anses hafva öfvertagit all ansvarighet för rederiets ifrågavarande egendom, pröfvade K. Senaten rättvist, jemlikt de af Hfr. åberopade lagrum, döma Jansson att böta på sätt Hfr. utsagt samt ålägga honom att till klgdne utgifva lösen för deras andelar i skeppet Lydia och godtgöra deras förenämnda utgifter m. m.

Den 16:de. 44. M. Pekkallas nådeansökan afslogs.

45. Besvär af fängsliga Maria Katajisto, af *Guvernören i Tavastehus län* g:m u. ¹²/₁₁96 dömd att hållas 2 år i allmänt arbete för lösdrifveri. *J. D.*: ej ändring.

46. Kronolänsmannen H. Helander mot häktade A. Laurikainen, ang. åtal mot L. för stöld. *Sakkola mfl. snrs Hr.* u. ²⁴/₈96: L. kunde till följe af bristande utredning ej åt saken fällas. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹³/₁₀96: L. dömdes jeml. 11 mom. 2 § samt 8 § 28 kap. S. L. att för 1:sta resan grof stöld hållas 4 m. i fängelse samt att vara medb. förtroende förlustig i 2 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 47. Besvär öfver ¹⁷/₁₀96 förrättadt landtdagsmannaval i Mäntyharju domsaga. Besvärandene yrkade valets upphäfvande bl. a. på den grund att rösterna vid elektorsvalet i Mäntyharju s:n beräknats icke efter mantal utan efter mantalen påförda röster. *Guvernören i St Michels län* u. ¹⁷/₁₁96: Valet förklarades bestående. *J. D.* fann väl det vid omförmälda elektorsval använda röstberäkningssättet icke stå i full öfverensstämmelse med stadgandet i 13 § af L. O. samt de vid valet afgifna röstbeloppen derigenom hafva kunnat blifva i någon mån afvikande från det förhållande, som skulle egt rum, i händelse röstberäkningen skett med noggrant iakttagande af nämnda grundlagsstadgande; men emedan de valberättigade inom Mäntyharju kommun ej gjort någon anmärkning emot sagda elektorsval och utgången deraf, med afseende å den stora röstöfvervigt de utsedde elektorerne erhållit, i hvarterda fallet skulle blifvit densamma, lät K. Senaten bero vid det slut, hvori Guvernören i saken stannat.

48. Besvär af fängsliga Kristina Kuokkanen, anklagad för barnamord. *Kronoborgs snrs Hrs* u. hemställt *Wiborgs Hfr.*, som medelst u. $26/8$ 96 dömde klgdn att, jeml. 22: 1 S. L., för barnamord hållas 5 år i tukthus. *J. D.* fann det icke vara styrkt att klgdn uppsätligen bragt sitt foster om lifvet, men det deremot stanna henne till last att hafva vållat detsamma död derigenom att hon sökt enslighet vid födseln och sålunda beröfvat sig tillfälle att erhålla den hjälp, som för fostrets bibehållande vid lif varit nödig; i anseende hvar till K. Senaten pröfvade rättvist döma klgdn, med stöd af 22: 2 och 21: 10 S. L., att härför hållas 1 år i fängelse.

49. Häktade V. Hammar, anklagad vid *R:n i Tammerfors* för utprångling samt derefter vid *Längelmäki mfl. snrs Hr.* för tillverkning af falskt mynt. *Åbo Hfr.*, dit målet i hemställningsväg inkommit, u. $11/8$ 96: Utredt att klgdn under tiden före $17/2$ 96 i E. kapell tillverkat minst 279 stycken efter landets gällande silfvermynt af 1 mks valör gjorda mynt i afsigt att utgifva dem såsom äkta, samt att klgdn sedermera dels sagda dels derpå följande dag i Tammerfors utprånglat en del af de falska mynten; i anseende hvar till Hfr., med stöd af 37: 1 S. L., sådant detta lagrum lyder i K. F. $21/4$ 94, dömde klgdn att hållas 5 år i tukthus samt vara förlustig medb. förtroende i 8 år utöfver tiden för sagda frihetsstraff; och jemte det Hfr. förklarar förenämnda falska mynt vara, enl. 37: 7 S. L., förbrutna och böra i Hfr., dit omordade mynt blifvit öfversända, på lämpligt sätt göras obrukbara, förordnades att en flaska, innehållande salt och i klgdns bostad öfverkomma metallbitar, skulle till honom återställas. *J. D.* lät bero.

50. Besvär af H. Stenholm, ang. skogsåverkan. *Lojo mfl. snrs Hr.* u. $15/3$ 95: Klgdn sakfaldes. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $15/10$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 51. Besvär af skarpskytten F. Martti öfver *Länennämndens i Åbo och Björneborgs län* res. $30/11$ 96 i ett värnepligtsärende. *J. D.*: ej ändring.

52. Besvär af häktade Karl Laine, anklagad för stöld af 20 mk ur annans påhafda kläder. *R:n i Nikolaistad* u. $26/8$ 96: Jemlikt 2 och 5 §§ 28 kap. S. L. dömdes klgdn att för 2:dra resan stöld, innefattande grof sådan, hållas 2 år 6 m. i tukthus samt derutöfver i 5 år vara medb. förtroende förlustig. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $9/10$ 96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

53. Besvär af fängsliga Anna På, som af *Guvernören i Wasa län* g:m u. $24/11$ 96 dömts att för 3:dje resan lösdrieveri hållas $11/2$ år till allmänt arbete. *J. D.* lät bero.

54. J. Jokelas nådeansökan bifölls jembl. Pardonsplakatet 28/₁₁94.

55. Besvär af K. Wahlman i nedanomförmälda emot W. Wilén utförda mål, ang. ersättning. *Virmo mfl. snrs Hr. u.* 14/₃ 94: Utredt icke allenast att, efter det O. Rantala, i egenskap af föreståndare för Mietois sockens lånemagasin, yrkat G. Mäkiläs och W. Wiléns åläggande att till berörda lånemagasin återbetala de 3 tunnor hafre jemte föreskrifven växt, hvilka Mäkilä emot skuldsedel af 7/₅89 och Wiléns derå tecknade proprieborgen derur erhållit, Wilén, hvilken, då han guldit ett honom mot förskrifning af den 6 i samma månad ur sagda låneinrättning beviljadt lån af hafre, g:m ett af klgdn, såsom magasinets dåvarande föreståndare, begånget misstag i stället för sin egen förskrifning tillhandahållits en annan å 15 tunnor hafre lydande skuldförbindelse, under rättegången påstått och g:m afhörda vittnen jemväl förmått styrka det hans skuld till magasinet icke uppgått till högre belopp än 12 tunnor äfvensom att han vid återbetalandet af densamma äfven inbetalt Mäkiläs lån g:m att till lånemagasinet gälda 15 tunnor hafre jemte utfäst växt, med afseende å hvilken utredning Hr. 3/₃92 förkastat Rantalas talan, utan ock att Wahlman, sedan Rantala efter stämning å honom, på uppgifna skäl, påstått hans förpligtande att till Mietois sockens lånemagasin utgifva innehållet af Mäkiläs skuldförbindelse, till Rätten inlemnadt Wiléns ofvanomordade förskrifning, den Wahlman sagt sig hafva efter det nyssbeskrifna rättegång afslutats påträffat bland honom tillhöriga handlingar, och af hvilken förskrifning framgått, att det åt Wilén utlemnade lånet i sjelfva verket utgjort 15 tunnor och icke, på sätt denne origtigt uppgifvit, endast 12 tunnor hafre, samt att Wilén förty vid återbetalandet af sitt lån icke guldit Mäkiläs skuld till magasinet, hvarföre och då Wahlman sålunda g:m förvexlingen af skuldsedlarna möjliggjort för Wilén hans anmärkta förfarande, Hr. 9/₃93 ålagt Wahlman att till lånemagasinet inbetala Mäkiläs skuld 3 tunnor hafre jemte växt, hvarhos Wahlman lemnats öppet att i fall af fog särskildt i laga ordning af den eller dem, som vederborde, söka ersättning för hvad han sålunda komme att gälda. (Dessa begge Hrs u. fingo vinna laga kraft). I anseende härtill och enär Wilén jemväl under förevarande rättegång påstått, att han ur lånemagasinet emot den af honom utfärdade skuldsedeln å 15 tunnor hafre till låns fått endast 12 tunnor nämnda sådeslag samt Wilén förnekat sig hafva tecknat sitt bomärke å den skuldförbindelse Wahlman uti nästföregående rättegång upptett för Rätta, men Hr. ansett g:m den i förevarande sak framställda utredningen ådagalagdt vara, att Wilén till låns bekommit 15 tunnor hafre samt att han under sistnämnda, då jemväl i Rätten

företedda skuldsedel tecknat sitt bomärke och att skuldsedeln således vore riktig, har Hr. icke allenast ålagt Wilén att till klgdn utgifva fordrade 3 tunnor hafre jemte 3 kappars årlig växt för tunnan, utan och jeml. 11: 2 H. B. dömt Wilén att böta, för det han bestridt sig hafva utbekommit hela det honom beviljade lånet, hälften af värdet utaf förnekade 3 tunnor hafre 30 mk med 15 mk. Åbo Hfr. har g:m u. $26/4$ 95, jemte det Hrs förfarande att af Wilén taga vad ogillats samt Hfr. till undvikande af vidare omgång tagit saken under pröfning, utlätit sig, att emedan Hr. g:m ofvanberörda $3/3$ 92 afkunnade, sedermera laga kraft vunna u. på grund af den utredning, som rörande beloppet af den Wilén emot ifrågavarande af honom utfärdade skuldsedel långifna hafren under den sagde dag emellan O. Rantala och Wilén afgjorda rättegången vunnits, förkastat Rantas förenämnda talan emot Wilén, samt klgdn under handläggningen af förevarande mål icke förebragt utredning derom att Wilén skulle g:m svikligt förfarande varit vållande dertill, att Rantas käromål emot Wilén underkänts och klgdn i följd deraf åsamkats de utbetalningar, för hvilka han nu fordrat godtgörelse, ty och då Wilén ej heller öfvertygats att hafva emot bättre vetande nekat sin förenämnda förskrifning, blef klgdns talan af Hfr. förkastad. J. D.: Emedan klgdn icke ens påstått, att han inom den i 25: 22 R. B. stadgade tid af natt och år efter det han erhållit kunskap om Hrs ofvanberörda $3/3$ 92 meddelade u. sökt ändring deruti samt nämnda u. sålunda äfven i hvad det klgdns rätt anginge åkommit laga kraft, ty och som Wilén, på sätt Hfr. ut sagt, icke visats hafva emot bättre vetande nekat sin ifrågavarande förskrifning, pröfvade K. Senaten rättvist låta bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

56. E. Kivistös nådeansökan bifölls jeml. Pardonsplakatet $26/11$ 94.

57. M. Koreneffs besvär öfver *Guvernörens i Nylands län* u. $9/1$ 96, dessmedelst klgdn dömts att för gäld hållas i bysättningsfängelse. Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. $9/10$ 96: besvären ej pröfvade. J. D. lät (efter omröstning) bero; och emedan klgdn icke gittat visa det sådant fel vid rättegången förelupit, som i 25: 21 R. B. omförmäles, dömdes klgdn jeml. 30: 18 sagda balk att böta 192 mk.

Den 28:de. 58. Besvär öfver val af landtdagsman för Kotka till Landtdagen 1897. *Guvernören i Wiborgs län* u. $14/11$ 96: Valet förklarades bestående. J. D. lät bero vid det slut, hvori Guvernören i saken stannat.

59. Besvär af K. Sohlman öfver *Egod. R:ns i Loppis s:n* u. $26/8$ 95, ang. klyfningsskifte. J. D. yttrade: Hvad först

angår klgdns anmärkning emot skiftesförslaget rörande sträckningen af råleden emellan Salo och Leppäniemi lägenheter, finner K. Senaten Egod. R:n hafva saknat giltigt skäl att undandraga sig pröfningen af klgdns ifrågavarande talan; dock som klgdn härstädes tillkännagifvit sig vilja afstå från sitt härutinnan gjorda yrkande, i fall frågan icke kunde afgöras utan målets återförvisande till Egod. R:n, kommer vidare utlåtande i denna del af saken att förfalla. Vidkommande sedan bruksegaren Schultz' talan att honom måtte tillerkännas rätt till afverkning af skog å den bakom Kerittyjärvi sjö befintliga mark, som tilldelats Salo lägenhet, så emedan uti den afhandling, hvarigenom egaren till hela Salo rusthåll försålt Salmio benämnda $\frac{1}{3}$ af lägenheten, bestämts att, i händelse vid framdeles skeende in-tressentskifte befunnas, att rusthållsstommen vore i saknad af mark motsvarande $\frac{2}{3}$ af rusthållets egor, fyllnad borde tagas från Salmio lägenhet underlydande mark, samt vederbörande Hr. förordnat, att vid klyfningsskiftet hvarje af de tre ifrågavarande lägenheterna skulle efter gradering tilldelas egor motsvarande $\frac{1}{3}$ af rusthållets mark och att Salo lägenhet, i fall af behof, borde erhålla ersättning från den bakom Kerittyjärvi sjö belägna skogsmarken, ty och då vid skiftesförrättningen erfarits att de under Salmio rusthålls del häfdade egorna utgöra större del af rusthållet än vid försäljningen $\frac{31}{10}$ 60 antagits samt bruksegaren Schultz' påstående att få sig till nytta använda de å den afträdda skogsmarken växande timmerträden saknar alt fog, pröfvar K. Senaten rättvist, med upphäfvande af Egod. Rns härom meddelade yttrande, underkänna bruksegaren Schultz' ifrågavarande anspråk; i öfrigt beror.

60. Simon Wilkko mot Anders Wilkko, ang. åläggande för klgdn, som i strid mot delegarenes i M. samfällighet vid beredningen till storskiftet $\frac{17}{12}$ 38 träffade öfverenskommelse derom att skifteslagets betesmarker skulle äfven därefter begagnas gemensamt och de gamla vägarna vidmakthållas uppfört hägnad, inrättat grind och afstängt väg, att borttaga sagda hägnader samt ersätta Anders Wilkko tillskyndad skada; hvarjemte ansvar yrkats å klgdn för hans berörda förfarande. *Rautjärvi mfl. snrs Hr. u. $\frac{26}{10}$ 94:* Med förkastande af ansvarsyrkandet ålades klgdn att nedtaga stängseln, öppna väg och utgifva ersättning. *Wiborgs Hfr.,* dit parterne ömsesides besv. sig, u. $\frac{7}{10}$ 95. Klgdn hade ej anfört skäl till ändring; i anledning af Anders Wilkkos besvär dömdes klgdn, jemt. 16: 14 S. L., att för egenhandsrätt böta 60 mk samt ålades att till Anders Wilkko, förutom de ersättningar Hr. tillerkänt denne, i skadestånd för det han g:m klgdns ofvanberörda förfarande varit urståndsatt att under uppgifven tid för kreatursbete använda honom till-

höriga P. och H. ängar utgifva sammanlagdt 13 mk; i öfrigt beror. *J. D.* (efter omröstning): Enär af de åtgärder, som tagits klgdn till last, endast hans förfarande att medelst hägnad stänga vägen till Anders Wilkkos egna marker innefattade en brottslig handling, dömdes klgdn i stöd af åberopade lagrum att böta 30 mk; i öfrigt ej ändring.

Domar

1896.

Oktober.

Den 3:dje. 1. Margareta Tynys, Helena Niemi mfl. arfvingar efter David Hiitola mot Emanuel Hiitola, ang. klander af ett till förmån för den sistnämnde upprättadt testamente. *Luumäki sns Hr.* fann i u. $\frac{1}{8}$ 94 af en utaf de vid uppgörandet af ifrågakomna testamentariska förordnande närvarande personers edliga intygan väl framgå, att denne person, af Emanuel Hiitolas son W. Hiitola i sådant afseende tillkallad, författat nyssnämnda förordnande, efter att, på af honom till David Hiitola framställda frågor, hafva erfarit David Hiitolas vilja beträffande hans vid dödsfallet efterlemnade qvarlätenskap, samt att David Hiitola dervid handlat under redig sinnesförfattning och, enligt hvad han sjelf vid tillfället uppgifvit, jemväl af fri vilja, men de två öfriga vid samma tillfälle närvarande personerna deremot icke hafva kunnat taga å sin ed att förordnandet i sjelfva verket uppsatts på anmodan af David Hiitola eller att denne ens haft sig bekant detsammas innehåll; i anseende hvartill och då derjemte i öfrigt ådagalagdt blifvit att David Hiitola vid uppgörandet af omförmälda förordnande i någon mån rönt inflytande af Emanuel Hiitola, Hr. ansett laga utredning icke föreligga derom att ifrågakomma förordnande upprättats i den ordning 16: 1 Å. B. ang. testamente föreskrifver och förty förklarar samma förordnande ogiltigt, såvidt skdna derigenom uteslutits från dem tillkommande arf efter David Hiitola, äfvensom ålagt Emanuel Hiitola att inom utsatt tid vid vite upplåta David Hiitolas efterlemnade bo, inberäknadt särskilda af David Hiitola, i afseende å indrifning, å Emanuel Hiitola öfverlätna fordringar, till sådant skifte att skdnas arfsdelar blefve från boet till dem utbrutna. *Wiborgs Hfr.*, dit Emanuel Hiitola vädjat, dom $\frac{27}{4}$ 95: Jemte det Hrs yttrande i anledning af Helena Niemis talan i saken, enär hon är i fjärmare släktled till David Hiitola än Margareta

Tynys och hennes öfriga medparter och sålunda, jembl. 18: 4 Å. B., ej varit berättigad att klandra ifrågakomna testamente, undanröjts, fann Hfr. på vittnesed i saken hörde E. Hirvikallio hafva intygat att David Hiitola ²⁰/₁₉₀ vid fullt förstånd och af fri vilja i Hirvikallios, D. Holtaris och A. Takkis närvaro gjort ifrågavarande af Hirvikallio skriftligen affattade och af honom jemte Holtari och Takki bevittnade testamente; hvarföre och som Holtaris och Takkis jemväl på ed i saken afgifva intygan derom att testamentet vid berörda tillfälle upprättats i deras, Hirvikallios och David Hiitolas närvaro, ehuru Holtari och Takki, hvilka förmält sig vid tillfället hafva varit något druckna, icke erinrat sig andra omständigheter rörande testamentets tillkomst, icke stod i strid med Hirvikallios vittnesmål, utan fastmera bestyrkte riktigheten af detsamma, helst äfven Holtari intygat att testamentet frivilligt underskrifvits af David Hiitola, hvilken enligt Takkis vittnesmål vid tiden för testamentets upprättande varit vid fullt förstånd, Hfr. pröfvat rättvist förkasta skdnas talan. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

2. J. Pahikainen mot S. Pahikkala mfl., ang. klander af arfskifte. *Kalajoki mfl. snrs Hr.* u. ¹⁷/₂94: Emedan arfskiftet efter J. förrättats ¹⁰/₄90 och skdn, hvilken sjelf dervid närvarit, icke inom natt och år derefter klandrat detsamma; ty vardt, jembl. 13: 1 Å. B., skdns talan såsom sentida förkastad. *Wasa Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ²⁴/₄95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 5:te. 3. J. Riihelä mot Joutsenkoski bolag, ang. ersättning. *Vederlaks mfl. snrs Hr.* u. ⁹/₅94: Käromålet förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit bolaget vädjat, dom ²⁷/₄95: Enär skdn, enligt öfverenskommelse, ålegat att för bolagets räkning uti T. hemmans skog afverka och derifrån utsläpa 740 kontraktsevenliga träd, men obestriddt vore att i skogen ännu funnes 649 sådana träd, samt bolaget, hvars rätt till afverkning i sagda skog redan utgått, sålunda g:m skdns förvällande åsamkats en förlust, uppskattad till 324 mk 50 p., ålades skdn utgifva sagda belopp. *J. D.*: ej ändring.

Den 6:te. 4. Handelsfirman Stude et C:o mot G. Lahti, ang. åläggande för firman, såsom generalagent för försäkringsbolaget Rossijanin, att utbetala brandskadeersättning. *R:n i Helsingfors* u. ³/₂94: Firman ålades i dess angifna egenskap utgifva fordradt belopp äfvensom expenser. *Åbo Hfr.*, dit firman vädjat, dom ¹⁵/₄95: Emedan firman Stude et C:o, hvilken såsom generalagent för bolaget Rossijanin med Lahti ingått den af bemälda bolag ³¹/₆93 godkända öfverenskommelsen att den brandskadeersättning, som för Lahtis uti bolaget försäkrade och ⁴/₆93

g:m vådeld förstörda varulager tillkomme Lahti, skulle utgöra 8,635 mk 60 p., icke ens påstått att i firmans ställe någon annan blifvit utsedd att i Finland företräda nämnda bolag, fann Hfr. firman fortfarande vara i dess ofvanantydde egenskap ansvarig för fullgörandet af bolaget Rossijanins nyssberörda förbindelse samt. förty och enär firman ej heller gittat bestrida riktigheten af Lahtis ifrågavarande anspråk, firmans vadeinlaga, jeml. 27 och 29 §§ i de uti försäkringsbrevet upptagna försäkringsvilkor, icke föranleda till annan ändring i det slut, hvori R:n stannat, än att firman i anseende till sakens beskaffenhet befriades från skyldighet att ersätta Lahtis rättgångsumgälder vid R:n. *J. D.* fann firman, enär densamma icke ålagts att med sina egna tillgångar ansvara för gäldandet af ifrågakomna brandska-deersättning, icke hafva anfört skäl till ändring i Hfrs dom.

Den 7:de. 5. C. Causé mot G. Sergejeff, ang. åläggande för skdn, som till verkställighet befordrat ett vaxelutslag å svdn utan att denne dervid tillgodogjorts en $\frac{2}{11}$ 92 gjord afbetalning af 500 mk, att till svdn återbära sagda belopp jemte ränta. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{11}{5}$ 94: Alldenstund svdn icke styrkt, att omordade belopp lemnats skdn såsom afbetalning å vaxelutslagens innehåll förkastades käromålet. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom $\frac{21}{5}$ 95: Emedan skdn erkänt sig hafva $\frac{2}{11}$ 92 af svdn bekommit 500 mk samt svdn å sagda belopp i Hfr. till afdrag medgifvit 126 mk 20 p., ålades skdn utgifva skilnaden jemte ränta. *J. D.* fann skdn, som icke styrkt sitt i saken gjorda förbärande, att de 373 mk 80 p., hvilka han af Hfr. ålagts att utbetala till svdn, utgjort skdn tillhörande räntegodtgörelse, icke hafva anfört skäl till ändring i Hfrs dom.

6. K. Pukinaro mot I. Mäkinotila, ang. yrkande om skdns afhysande från P. torp. *Pöytis mfl. snrs Hr.* u. $\frac{3}{11}$ 94: Enär skdn underlåtit att utverka inteckning i M. rusthåll till säkerhet för torpkontraktet, fann Hr. detsamma ej vara bindande för svdn, hvarföre skdn ålades afflytta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $\frac{18}{7}$ 95: ej ändring. *J. D.*: På de af domstolarna åberopade skäl och enär skdn icke gittat styrka sitt påstående att svdn, sedan denne blifvit egare till M. rusthåll, förbundit sig att bibehålla skdn vid fortfarande besittning af torpet, pröfvade K. Senatens rättvist godkänna det slut, hvori Hfr. stannat.

Den 8:de. 7. V. Hermansson mot öfrige rättsinnehafvare efter aflidna Amalia Björkman, ang. dels yrkande af skdn om sådan rättelse i arfskiftet efter B. att innehållet af en förskrifning å 16,000 mk blefve från boets tillgångar utesluten, enär förskrifningen blifvit skdn efterskänkt, dels ersättningsanspråk af skdn, för det han verkställt tillbyggnader, reparationer m. m. uti

B:s dödsbo tillhöriga gård och tändsticksfabrik. R:n i *Gamlakarleby* u. 20/2 94: Jemte det skdns klandertalan emot förberörda arfskifte underkändes, tilldömdes skdn i godtgörelse för de å gården verkställda arbeten 7,500 mk, som skdn berättigades afdraga från sin skuld till boet, hvaremot skdns öfriga ersättningsanspråk förkastades. *Wasa Hfr.*, dit parterna ömsesides vädjat, dom 2/4 95: Jemte det Hfr. ansett skdn icke hafva förlorat rättigheten att framställa anspråk på ersättning för de kostnader skdn nedlagt å boet tillhöriga tändsticksfabrik samt för anskaffande af tillbehör för fabrikationen, äfven för såvidt detta hänförde sig till utgifter, hvilka förefallit för längre tid tillbaka än 10 år från den dag, denna rättegång väckts, enär skdn med B:s begifvande ända intill hennes död för egen räkning innehaft och drifvit fabriken, har Hfr. funnit skdn icke hafva anfört skäl till ändring i R:ns u. i denna del, helst skdn, såsom af den utaf B. 3/4 89 utgifna skrift framginge, utan skyldighet att för fabriken erlægga arrende förfogat öfver densamma och tillgodonjutit all derifrån erhållen afkomst, vid hvilket förhållande och då annat aftal icke visats skdn varit lagligen skyldig att sjelf vidkännas de af honom i antydt afseende hafda kostnader, de der, enligt hvad under rättegången inlupit, varit ovilkorligen nödvändiga för fabrikens underhåll och drift. Vidkommande målet i öfrigt, så emedan skdn icke framställt anspråk på att blifva tillerkänd eganderätt till den flygelbyggnad han uppfört å B:s bo tillhöriga tomt, utan endast yrkat att från boet erhålla ersättning för de kostnader han uppgifvit sig hafva fått vidkännas såväl för nämnda byggnadsföretag som derutöfver för brädfodringen å en boet tillhörig, på samma tomt belägen mindre byggnad, hvilka arbeten, de der obestriddt utförts för mera än 10 år innan denna rättegång blifvit väckt, enligt hvad skdn medgifvit, af honom verkstälts såsom B:s gårdsdisponent och för hennes räkning; ty och då skdn icke ens gittat påstå eller mot sine vederparter bestridande i bevis leda, att han inom 10 år efter omförmälda fordringars tillkomst vidtagit i lag föreskrifna åtgärder för deras bevakande, har Hfr. ansett honom hafva förlorat vidare talan att i rättlig väg utbekomma desamma ur B:s bo, hvarföre R:ns u. i denna del ogillats och upphäfts samt boet befriats från den detsamma i antydt afseende åhvälfda ersättningsskyldighet.

Sedan parterna härå, med förmålan att af Hfrs dom icke framginge hvad Hfr. tillgjort i anledning af skdns ofvanberörda klandertalan, anhållit om förklaring härutinnan, har Hfr. g:m u. 22/4 95 meddelat att Hfr., jemlikt dess vid målets afgörande förda protokoll, funnit skdn icke hafva anfört skäl till ändring i R:ns u. i denna del. *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 8. P. Schabarin mfl. mot F. Sergejeff, ang. fordran. *R:n i Wiborg* u. ¹⁷/₄94: Skdne ålades utbetala 8,587 mk jemte ränta; i öfrigt förkastades käromålet. *Wiborgs Hfr.*, dit parterna ömsesides vädjat, dom ¹³/₇95: Svdn tilldömdes fordrade 17,174 mk med ränta. *J. D.* lät bero.

9. A. Moilanen mot J. Pentzin och H. Ollila, ang. svdnes åläggande att utbetala priset för träd, afverkade å J. hemman på grund af kontrakt, som Ollila å Pentzins vägnar afslutat med jordegarerne, hvilka åter öfverlätit sin rätt till skdn. *R:n i Uleåborg* u. ²⁸/₃94: Käromålet gillades. *Wasa Hfr.*, dit Pentzin vädjat, dom ²⁰/₇95: Då skdn ej gittat styrka att Pentzin godkänt förberörda kontrakt eller att han skulle låtit från skogen uttaga stockträd, befriades Pentzin från betalningsskyldighet; Pentzin öppet lemnadt att särskildt återsöka af honom erlagdt förskott, dervid J. hemmans egare eller den åt hvilka de sin rätt öfverlåta vore obetaget att föra talan rörande priset för de 92 stammar Pentzin i sin libell uppgifvit hafva kommit honom tillgodo. *J. D.*: ej ändring.

Den 13:de. 10. Drätselkammaren i Åbo mot länearkitekten F. Rancken, ang. ersättningsanspråk mot R. för det han såsom ordförande i byggnadsstyrelsen för kommunala sjukhuset obehörigen utanordnat lön åt byggmästaren J. Malin, som tidigare varit anställd att öfvervaka sagda byggnadsarbete. *R:n i Åbo* u. ¹⁹/₃94: Käromålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit Drätselkammaren vädjat, dom ²⁵/₇95: Som giltig utredning ej af Drätselkammaren förebragts derom, att bestyrelsen skulle, på sätt påståtts, hafva uttryckligen beslutit det Malin, som sedan Februari 91 varit anställd i bestyrelsens tjänst såsom quartersman vid omordade byggnadsarbete, borde från ¹⁵/₃91 från befattningen skiljas samt att R. i slikt beslut deltagit eller deraf eljes fått kännedom; alltså och då R. under rättegången ej heller sådant medgifvit, lät Hfr. bero vid det slut, hvori R:n i saken stannat. *J. D.* (efter omröstning): Emedan R. icke motsagt Drätselkammarens uppgift att byggnadsstyrelsen, som i Februari 91 anställt Malin att öfvervaka de arbeten, hvilka under sagda månad påbörjats å platsen för kommunala sjukhuset, ¹⁷/₃ samma år, efter det sjukhusets uppförande emellertid upplåtits å entreprenad, beslutit att Malin skulle uppsägas att ¹⁵/₃ från sin befattning afgå; ty och då R. sådant oaktadt, i afseende å utbetalning från stadens Drätselkammare, utanordnat åt Malin 1,100 mk samt R. för den händelse han ansett Malins kvarstående i hans befattning äfven efter ¹⁵/₃ hafva varit behöflig, bort derom hos byggnadsstyrelsen göra framställning och afvakta dess beslut i saken, ålades R. ersätta Drätselkammaren sagda utbetalning, hvaremot kammarens anspråk på ränta, i anseende till sakens beskaffenhet, lemnades utan afseende.

11. E. Rauhanen och hans fästmö Lovisa Tervola mot A. Uusiteho och hans dotter Hulda Uusiteho, ang. af de senare instämndt yrkande att Rauhanen, som tidigare trolofvat sig och aflat barn med Hulda Uusiteho, måtte förbjudas att gifta sig med Lovisa Tervola samt Hulda Uusiteho förklarar för Rauhanens äkta hustru och berättigas njuta full giftorätt i hans bo. *Kuhmois mfl. snrs Hr.* u. ¹⁵/₁₁94: Utredt ej mindre att Rauhanen och Hulda Uusiteho under förloppet af år 93 ingått trolofning med hvarandra, hvilken trolofning, ehuru de i 3: 1 G. B. omnämnda former dervid icke iakttagits, likväl vore att anses såsom laglig och för vederbörande bindande, enär, hvad Rauhanen anginge, han vore berättigad att utan sin förmyndares samtycke ingå fästning och enligt förordningen ⁸/₁₂1756 äfven giftermål, samt, hvad Hulda Uusiteho vidkomme, hennes giftoman efteråt bifallit antydda förbindelse, än att Rauhanen och Hulda Uusiteho sedermera med hvarandra öfvat kötsligt umgänge med den påföljd att hon ²⁹/₉94 framfödt ett barn; i anseende hvartill och då förhållandet emellan Rauhanen och Hulda Uusiteho, jeml. 3: 9 G. B., vore ett äktenskap, som borde med vigsel fullkomnas samt Rauhanen detta oakadt undandragit sig vigsel med Hulda Uusiteho, Hr. jemte det Rauhanens och Lovisa Tervolas tillämnade äktenskap förbjudits förklarat Hulda Uusiteho för Rauhanens äkta hustru och tillagt henne full giftorätt i Rauhanens egendom. *Åbo Hfr.*, dit skdna vädjat, fann i dom ²⁹/₇95 det väl icke vara styrkt att Rauhanen med Hulda Uusiteho ingått trolofning, men deremot laga utredning vara förebragt derom, att Rauhanen ifrågarärande tid under äktenskapslöfte lägrat Hulda Uusiteho och rådt henne med förenämnda barn; i anseende hvartill Hfr. pröfvade rättvist jeml. 3: 10 G. B. sålunda bifalla käromålet, att sagda löfte förklarades fast och bindande samt Rauhanen ålades att låta sammanviga sig med Hulda Uusiteho; i öfrigt beror. *J. D.*: ej ändring.

Den 14:de. 12. Finska Kronan mot S. Aspegrens rättsinnehafvare, ang. ersättningsanspråk mot Kronan, för det Aspegrens förbjudits att begagna sig af laxfiskerätt. *Nedertorneå mfl. snrs Hr.* u. ⁹/₁₀93: Käromålet förkastades. *Wasa Hfr.*, dit parterne vädjat, dom ⁵/₇95: Utredt att Hellelä laxfiskepata ⁵/₇1726 blifvit af egaren till Hellelä hemman skatteköpt; att sedermera blefne egare af sagde hemman ¹³/₆1759 och ⁶/₃1765 enligt särskildt aftal tillsvidare afstått från sin rätt till begagnande af fisket i Hellelä laxpata och inträdt såsom delegare i det då bildade gemensamma laxfiskebolaget i Torne elf; att detta aftal förnyats ej mindre då Kronans laxfiske i elfven medelst bref ⁹/₃1786 öfverlåtits på arrende åt enskilda personer än ytterligare då laxfisket g:m brefvet af ¹⁶/₈1791 för en tid af 100 år på

arrende öfverlåtits åt allmogen invid Torne elf; samt att, enär nytt aftal om förnyelse af nämnda öfverenskommelse beträffande laxfisket i Torne elf icke kunnat inom förloppet af de bestämda 100 åren träffas emellan Kronan och Hellelä hemmans egare, deras g:m skatteköp förvärfvade rätt till fisket i Hellelä laxfiskepata i följd häraf åter vidtagit ¹⁶/₈91; och som Aspegren i sin egenskap af egare till hälften af Hellelä hemman och arrendator af den laxfiskerätt, som tillkomme egaren af andra hälften i hemmanet, vid anförda förhållande varit berättigad att under år 92 i Torne elf utslå Hellelä laxfiskepata å det ställe och till den utsträckning densamma af ålder haft, har Hfr. funnit Guvernören öfver Uleåborgs län icke hafva varit befogad att förbjuda Aspegren begagnandet af hans nyssnämnda rätt; men emedan Aspegren och hans rättsinnehafvare icke gittat visa, att dem g:m berörda förbud åsamkats någon skada och kostnad än mindre styrkt beloppet af denna skada, har Hfr. låtit bero vid det slut, hvori Hr. g:m dess u. stannat. *J. D.*: ej ändring.

13. Disponenten för H. bolag O. Sätören mot V. Korhonen samt V. och O. Keurulainen, ang. yrkande att tvenne köp om K. hemman, derifrån bolaget tillförsäkrats skogsafverkningsrätt, måtte förklaras ogiltiga såsom ingångna i afsigt att kränka bolagets rätt, eller att skogsafverkningsaftalet måtte förklaras bestående. *Hankasalmi sns Hr. u.* ²¹/₁95: Emedan det icke visats att öfverlåtelsearna skett i svikligt syfte förkastades skdns yrkande på köpens återgång; och då bolaget g:m berörda kontrakt tillförsäkrats rätt att afverka växande träd från K. Hemmans skog, men ett sådant aftal ej kunde erhålla giltighet gentemot framtida egare af lägenheten, underkändes skdns påstående jemväl härutinnan. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ²⁸/₈95: Enär skdn ej ens kunnat påstå att vid afslutandet af köpet om berörda hemman emellan V. Keurulainen och V. Korhonen något särskildt förbehåll gjorts för bolaget att bibehållas vid dess afverkningsrätt, hade skdn ej anført skäl till ändring i *Hrs u. J. D.*: ej ändring.

Den 16:de. 14. Drätselkammaren i Nikolaistad mot S. Bergman, samt G. Kivihuhta mfl., ang. ersättningsanspråk mot B. för det denne brustit i åtagen entreprenad, samt mot öfriga svde, som iklädt sig borgen för de B. lemnade förskott. *Alahärmä mfl. snrs Hr. u.* ²/₅94: Drätselkammarens talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit Drätselkammaren vädjat, dom ¹⁷/₈95: Jemte det Drätselkammarens talan mot löftesmännen, hvilka blott iklädt sig laga borgen och sålunda kunde åhvälfvas betalnings-skyldighet först sedan B:s oförmåga att sjelf betala sin skuld blifvit ådagalagd, förty såsom i förtid väckt fick förfalla, ansåg Hfr. väl utredt vara, att B., som förbundit sig att verkställa om-

förmålda planeringsarbete före utgången af Augusti 91, brustit i detta sitt åtagande och att Drätselkammaren derefter låtit verkställa hvad af honom försummats; men som, på sätt af vittnesmålen i saken framginge, de personer, åt hvilka Drätselkammaren anförträtt uppsigten öfver arbetet, underlåtit att för B. anvisa huru detsamma rätteligen bort utföras och derigenom bragt honom å onödiga kostnader, samt någon besigtning af det utaf B. verkställda arbetet vid det Drätselkammaren öfvertagit detsamma ej heller egt rum och sålunda tillförlitlig grund för bedömande af den fordrade ersättningsens belopp saknades, har Hfr. pröfvat rättvist låta bero vid det slut, hvori Hr. g:m dess u. i denna del stannat. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 15. M. Bonn mot Jernvägsstyrelsen, ang. fordran. *R:n i Helsingfors* u. 7/494: Utredt att Jernvägsstyrelsen uti skrifvelse af 10/191 antagit skdns anbud om leverans af ved för statsjernvägaras behof till de pris, hvilka uti anbudet uppgifvits; i anseende hvartill och då Jernvägsstyrelsen icke gittat visa, att det enligt Jernvägsstyrelsens uppgift senare upprättade kontraktet, som för den levererade veden bestämde lägre pris än skdn uti sitt anbud betingat sig, kommit skdn tillhanda eller af honom godkänts, samt skdn obestriddt till statsjernvägarne levererat de belopp ved, som i kontokuranräkningarna upptagits, och dessas riktighet i öfrigt ej heller motsagts, Jernvägsstyrelsen ålades utbetala fordrade 5,791 mk 61 p. med ränta. *Åbo Hfr.*, dit Jernvägsstyrelsen vädjat, dom 20/795: Utredt att sedan skdn i skrifvelse af 4/191 till Jernvägsstyrelsen förklarat att, för den händelse ett emellan Jernvägsstyrelsen och skdn tidigare ingånget kontrakt om leverans af ved innan 1/592 till särskilda jernvägsstationer å Wasabanan blefve af Jernvägsstyrelsen godkändt med det förbehåll, hvarmed skdn 3/191 undertecknat samma kontrakt, skdn vore villig att „till enahanda pris dels i 1/1 dels 1/2 meters längd ytterligare vid Wasabanans stationer leverera ända till 40,000 kubikmeter barrved“, så hade Jernvägsstyrelsen i svarsskrifvelse af 10/191 meddelat skdn, „det anbudet, såvidt detsamma gälde leverans af ved till Wasabanans stationer från och med Lyly station söderut, kunde på antydda villkor af Jernvägsstyrelsen antagas till belopp af högst 20,000 kubikmeter;“ men som af Jernvägsstyrelsens nästberörda skrifvelse framginge, att aftalet om leveransen icke borde dermed anses slutligen uppgjort, utan Jernvägsstyrelsen tvärtom i skrifvelse uttryckligen anvisat skdn att, derest han med Jernvägsstyrelsens svar åtnöjdes, vända sig till Jernvägsstyrelsens förrädiskontor och der utverka sig behörigt kontrakt öfver sistsagda vedleverans, har Hfr. funnit skdn, den der förmålt sig ej hafva fått från Jernvägsstyrelsen emottaga något kontrakt öfver samma leverans ehuru han i så-

dant afseende der anmält sig, icke hafva gittat visa att Jernvägsstyrelsen behörigen förbundit sig att till skdn för nu ifrågasvarande vedleverans erlægga högre pris än dem, som Jernvägsstyrelsen uti utfärdad kungörelse fastställt för samma leveranstid och jemväl i detta mål medgifvit; i anseende hvartill och då skdn icke ens påstått att han ej efter sådan prisberäkning för ifrågastående vedleverans redan erhållit full likvid, Hfr. förkastat skdns i målet utförda talan såsom obefogad. *J. D.* upphäfde Hfrs dom och lät vid Rns u. förblifva.

16. S. Koivuniemi mot sysslomannen i G. Laukkalas konkurs J. Mäkelä, ang. återvinning till konkursbo. *Asikkala sns Hr.* u. ¹⁸/₃95: Skdn ålades att till konkursboet återlemna L. hemman jemte dertill hörande lösegendom emot utbetalande af de 3,000 mk skdn för sagde egendom guldit. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom ²¹/₃96: Utredt att köpebrevet blifvit i enlighet med 1: 2 J. B. uti öfvervaro af vittnen uppgjordt ³/₈94, men på skdns egen föranstaltan uti hans och Laukkalas närvaroskriftligen bestyrkts af 2 vittnen den 5 nästpåföljande September, hvaraf otvifvelaktigt framginge att nyssbemälda sakesgare sjelfve afsett att deras omordade köp skulle anses vara afslutadt först nästsagde dag, hvilket afslutande altså skett inom de sista 30 dagarna före det Laukkalas konkurs börjat; och emedan skdn icke gittat, emot Mäkeläs nekande, visa, att skdn hos Laukkala, till gäldande af den i köpebrevet utfästa köpesumman 3,000 mk, egt större till betalning förfallen fordran än 700 mk, ty och enär skdn vidgått, att han å omordade 3,000 mk erlagt efter köpets afslutande i kontant endast 300 mk, har Hfr., jeml. 46 § mom. b i Konkursstadgan, förordnat, det Laukkalas konkursbo åläge att till skdn utgifva för den fasta och lösa egendomen inalles 1,000 mk; i följd hvaraf konkursboet, såsnart det guldit nyssnämnda belopp, vore berättigadt att genast få omhändertaga L. hemman och all gemensamt med ifrågavarande köp försäld lösegendom; deremot hade skdn ej anfört skäl till ändring i Hrs u.; dock vore det skdn, som derom hos Hfr. gjort påstående, obetaget att, på grund af nyssberörda lagstadgande och i fall fog dertill kunde förekomma, g:m särskild rättegång af Laukkalas konkursbo söka ersättning för den nödiga kostnad, som skdn under sin förvaltningstid gjort å L. hemman. *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 17. A. Tollet mot C. Åkerman, ang. fordran. *R:n i Helsingfors* u. ²¹/₃94: Svds talan gillades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ²⁸/₅95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 22:dra. 18. O. Schildt mfl. fordringsegare i aflidne I. Forss' konkurs mot öfrige borgenärer i konkursen, ang. sär-

skilda deri framställda fordringsanspråk. *Luhango mfl. snrs Hr.* dom $^{23}/_{11}95$. *Wiborgs Hfr.*, dom $^{28}/_{3}96$, och *J. D.*: ej ändring.

Den 24:de. 19. A. Suninen mot sina syskon J. Suninen mfl., ang. af de senare instämndt klander af parternas fader E. Suninens till förmån för skdn gjorda muntliga testamente. *Lappvesi mfl. snrs Hr.* u. $^{17}/_{4}94$: Utredt att E. Suninen vid sundt förstånd och af fri vilja förklarar sin yttersta vilja vara, att skdn skulle efter fadrens död erhålla all dennes efterlemnade egendom; hvarföre svdnas klandertalan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit svdna vädjat, dom $^{17}/_{5}95$: Det vore väl styrkt att E. Suninen $^{16}/_{2}90$ i sitt hemvist tillkännagifvit sin afsigt vara att tillägga skdn all sin efterlemnade egendom, men utredning saknades derom att E. Suninen då eller efteråt innan sin död förverkligat sin förenämnda afsigt i den form lagen föreskrefve för upprättande af testamente; i anseende hvar till Hfr., med upphäfvande af Hrs u., fränkänt E. Suninens ännämnda yttrande kraft af testamente. *J. D.* pröfvade rättvist upphäfva Hfrs dom och låta bero vid Hrs i saken meddelade u.

20. H. Ridderstad mot M. Ojanen, ang. yrkande af R., som i O:s konkurs bevakat särskilda fordringsanspråk, att ur konkursboet utfå dessa tillgodohafvanden med förmånsrätt ur värdet för en såsom säkerhet för sagda fordringar till R. öfverlåten skogsafverkningsrätt. *R:n i Raumo* dom $^{3}/_{2}96$: Förmånsrättsanspråket underkändes. *Abo Hfr.*, dit R. vädjat, dom $^{7}/_{5}96$: ej ändring. *J. D.*: Emedan laga utredning ej förebragts derom att meranämnda i R:s värjo befintliga, men å honom icke skriftligen öfverlåtna skogsafverkningskontrakt blifvit af O. lemnadt åt R. i pant för dennes hos O. egande fordringar, fann K. Senaten R. ej hafva anfört skäl till ändring i Hfrs dom.

21. P. Juottonen mot M. Kiiski, ang. af skdn instämndt yrkande om återgång af fastighetsköp. *Mohla mfl. snrs Hr.* u. $^{27}/_{9}94$: Skdns talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $^{25}/_{5}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 26:te. 22. P. Kahelin mot försäkringsbolaget Skandia, ang. utbekommande af brandstod. *R:n i Helsingfors* u. $^{26}/_{5}94$: Bolaget ålades utbetala brandskadeersättning. *Åbo Hfr.*, dit bolaget vädjat, dom $^{28}/_{5}95$: Jeml. 20 och 21 artiklarna i försäkringsbrevet af $^{13}/_{8}92$ förklarades skdn hafva förverkat sin rätt till brandstod. *J. D.* lät bero.

23. K. Suoniemi mot J. Holppi, ang. afhysning. *Karkku mfl. snrs Hr.* u. $^{19}/_{4}94$: Skdn ålades afflytta från S. torp. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $^{27}/_{3}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

24. J. Humelin mfl. mot J. C. Frenckell et Son, ang. fordran. *R:n i Åbo* u. $25/6/94$: Skdne ålades utbetala fordradt belopp. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom $28/5/95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

25. G. Kullias mot J. Frenckell, ang. ersättning. *R:n i Helsingfors* u. $4/4/94$: Skdns talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $24/5/95$ lät vid det slut, hvari *R:n* stannat, förblifva. *J. D.*: ej ändring.

26. Sysslomännen i A. Wasastjernas konkurs samt sysslomännen i F. Bornemann Lundbyes konkurs, ang. *dels* yrkande af de förre att till gäldandet af en utaf dem i B.-L:s konkurs bevakad fordran, tillkommen g:m inrop af särskild lösegendom å W:s konkursauktioner, måtte jemlikt af B.-L. uti fullmakt $31/7/91$ gifvet bemyndigande användas B.-L. tillfallande dividend i W:s konkurs, *dels* yrkande af sysslomännen i B.-L:s konkurs att utfå nämnda dividend. *Ilmola mfl. snrs Hr.* fann i u. $11/9/94$ W:s konkursbo icke ega någon fordran i B.-L:s konkurs, hvaremot W:s konkursmassa ålades utbetala förberörda dividend. *Wasa Hfr.*, dit parterne ömsesides vädjat, fann, beträffande först den fordran, till hvars gäldande W:s konkursbo tagit i anspråk ofvan-omförmälda *dels* redan beräknade, *dels* framdeles utfallande dividend ur konkursboet, sysslomännen i W:s konkurs, emot vederparternes bestridande, icke hafva styrkt, att auktionsskillingen för den delvis W:s konkursbo, delvis jeml. K. Senatens dom $31/10/92$ senatorn W. och professorn W. tillhöriga lösegendom B.-L. inropat vid förberörda auktioner, uppgått till högre belopp än sammanlagdt 70,187 mk 37 p.; hvarföre och som sysslomännen i W:s konkursmassa i kontokurant af $10/11/93$ vidgått att de derå och för till 2,083 mk 83 p. uppgående lega för lösegendom blifvit g:m $6/10/91$ af B.-L. utfärdad skuldsedel godtgjorde med 51,747 mk 32 p., Hfr., jemte det W:s konkursmassa, för hvilken dess sysslomän omhändertagit och försålt änberörda senatorn W. och professorn W. tillhöriga lösegendom, vid sådant förhållande förklarats skyldig att i första hand ansvara för auktionsskillingen för samma egendom, ansett sistupptagna belopp böra afräknas från nämnda auktionssummas och legas sammanlagda belopp 72,271 mk 20 p., till följd hvaraf W:s konkursmassas tillgodohafvande i B.-L:s konkurs faststälts till 20,523 mk 88 p.

Vidkommande sedan sysslomännens i W:s konkursbo gjorda yrkande att, i enlighet med omförmälda af B.-L. $31/7/91$ utfärdade fullmakt, få till betäckande af bemälda konkursbos tillgodohafvande i B.-L:s konkurs med förmånsrätt tillgodonjuta oftanämnda dividend ur W:s konkursbo samt B.-L:s konkursmassas i sammanhang dermed förda genstämmingstalan, har Hfr. funnit åberopade

fullmakt berättiga sysslomännen i W:s konkurs att af den B.-L. från W:s konkursbo tillfallande dividend göra sig betäckte för B.-L:s omordade auktionsinrop; vid hvilket förhållande och då berörda fullmakt icke blifvit till riktigheten bestridd samt ej heller visas kunnat, att densamma sedermera skulle upphört att ega gällande kraft, Hfr. pröfvat lagligt ej mindre tillerkänna sysslomännen i W:s konkursbo rätt att till betäckande af boets omförmälda, till 20,523 mk 88 p. uppgående tillgodohafvande i B.-L:s konkursbo öfverst njuta betalning ur ifrågavarande dividend samt att för hvad i full betalning af sagda tillgodohafvande tilläfventyrs bruste erhålla lika betalning med de icke förmånsrätt egande borgenärerne i nästnämnda konkursbo, än äfven förordna att, derest sagda dividend komme att öfverstiga omförmälda W:s konkursbo tillerkända belopp, det sålunda uppkommande öfverskottet skulle till B.-L:s konkursbo oafkortadt utgifvas. J. D. fann (efter omröstning) af hvad i målet förekommit framgå, att B.-L. g:m ofvannämnda, ³¹/₉₁ utfärdade och såsom fullmakt betecknade urkund till förmån för W:s konkursbo afhändt sig rättigheten att af den B.-L. på grund af skedd bevakning från sagda konkurs tillfallande dividend lyfta så stor summa, som erfordrades för betäckande af hvad B.-L. i följd af försiggångna och derefter skeende auktionsinrop åläge att till W:s konkursbo inbetala, äfvensom att B.-L. vid försäljningen af den i W:s konkursbo befintliga dels boet, dels senatoren W. och professor W. tillhöriga lösegendom gjort inrop till ett sammanlagdt pris af åtminstone 70,187 mk 37 p., hvilket belopp således utgjort W:s konkursbos fordran hos B.-L., hvaremot den till B.-L. från W:s konkurs utfallande dividend uppgått endast till 20,721 mk 71 p.; och emedan sistnämnda medel sålunda icke utgjort någon tillgång i B.-L:s konkursbo, pröfvade K. Senaten rättvist, med godkännande af W:s konkursmassas anspråk samt underkännande af motparternes talan, berättiga sysslomännen i W:s konkurs att för boets räkning behålla och använda berörda af dem omhänderhafda dividend, jemte det B.-L:s konkursbo likväl vid denna utgång af saken lemnades öppet att, i fall af fog, med W:s konkursbo särskildt tvista om beloppet af den valuta, som borde beräknas å ofvanberörda af B.-L. ⁶/₁₀91 utgifna, i hans konkurs särskildt bevakade förskrifning.

Den 27:de. 27. K. Virtanen mfl. mot H. Simuna, ang. klander af testamente. *Jyväskylä mfl. snrs Hr. u.* ²⁸/₃94: Skdnes talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit skdne vädjat, dom ²⁶/₆95: ej ändring. J. D.: ej ändring.

Den 30:de. 28. C. Gustafsson mot K. Blomberg och R. Hartzell. Sedan skdn hos Guvernören i Åbo och Björneborgs län hos enkan K. utsökt en fordran samt dervid tillika anhållit

om kvarstad mot förskingring å en del af K:s egendom, hafva svdne innan kvarstaden verkstälts åtagit sig att ansvara för kostnad och skada, som skdn kunde få vidkännas om egendomen lösgåfves från kvarstaden, hvarest Guvernören på ansökan af K. till kraft och verkan upphäft kvarstaden. Då K., som g:m Åbo Hfrs dom ⁹/₇90 ålagt utbetala berörda fordran, emellertid upplåtit sin egendom till konkurs, utan att skdn derur erhållit någon utdelning, har han yrkat svdnas åläggande att på grund af berörda borgen utgifva sagda tillgodohafvande jemte ränta m. m. *R:n i Åbo* u. ¹⁷/₂94: Käromålet bifölles. *Åbo Hfr.*, dit parterna vädjat, dom ²⁴/₃95: Alldenstund enkan K., då Hfrs omförmälda dom skolat till verkställighet befordras, allaredan upplåtit sitt bo till konkurs och någon utmätning hos henne till betäckande af skdns fordran förty dåmera lagligen ej kunnat ega rum, äfven om den skdn beviljade kvarstad blifvit verkställd och varit gällande; fördenskull och emedan samma kvarstad vid antydt förhållande icke skulle medfört någon rätt för skdn framför konkursboets öfriga borgenärer till den i takamannahand satta egendomen, samt skdn, om ock till enkan K:s bo vid tiden för kvarstadens beviljande, på sätt skdn påstått, hört äfven annan egendom än den, som i konkursstaten upptagits, icke hade egt att ur denna egendom, när densamma jemväl bort upplåtas till konkurs, utbekomma större del än som belöpte sig å hans fordran i förhållande till öfrige i konkursen framställda fordringsanspråk, men skdn styrkt hvarken nämnda andel eller det penningebelopp honom ur konkursmassan sålunda tillbort, ty och då utredning förty saknades om den förlust skdn i följd af kvarstadens återgång tillskyndats, pröfvade Hfr. rättvist, i anledning af svdnas vadelibell, förkasta skdns i saken utförda talan; men när skdn kunnat tro sig ega anledning till att låta förevarande sak ankomma å domstols pröfning, underkändes svdnas ansökan om godtgörelse för rättegångskostnaden. *J. D.*: Emedan svdna uti ofvanberörda borgesskrift iklädt sig ansvarighet endast för sådan kostnad och skada, som skulle tillskyndas skdn i händelse den med kvarstad belagda egendomen skulle lösgifvas, men af handlingarna i målet framginge att Guvernörens ofvannämnda kvarstadsresolution icke blifvit verkställd och att i följd deraf någon viss egendom icke med kvarstad belagts; ty och då det af svdna uppställda villkoret för deras betalningsskyldighet icke inträffat, pröfvade K. Senaten rättvist låta bero vid det slut, hvori Hfr. g:m dess dom i saken stannat.

29. N. Lobsin mot A. Preobraschensky, ang. fordran. *R:n i Wiborg* u. ³⁰/₄94: Svdn talan godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ⁴/₃95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

30. A. Fonsell mot A. Valinen, ang. fordran. *R:n i Tammerfors* u. ¹³/₆94: Käromålet förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ²⁴/₅95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

31. Sysslomännen i W. Wahlbergs konkurs mot försäkringsbolaget „The Mutual Life Insurance Company of New York“, ang. utbekommande af lifförsäkring. *R:n i Helsingfors* u. ²⁴/₇95: Skdnes talan underkändes. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom ¹/₄96: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

32. K. Granlund mot ofvannämnda bolag, ang. d:o d:o. *R:n i Helsingfors* u. ¹⁹/₁₂94: Skdns talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, lät i dom ¹/₄96 på upptagna skäl vid Rns u. bero. *J. D.*: ej ändring.

Den 31:sta. 33. G. Serlachius mot O. Kivimäki ang. bättre rätt till qvarnställe. *Keuru mfl. snrs Hr* u. ⁹/₁₁93: Utredt att hela Mänttä skattehemman, som enligt ingifvet jordeboksutdrag utgör ¹/₂ mantal, åtföljdt af ¹/₁₂ mantal tillökt kronojord, blifvit lagligen skiftadt sålunda att de af parterne häfdade andelar gemensamt afskilts från Pättiniemi benämnda andel af sagda hemman, ur hvilken andel sedermera äfven Eerola kallade hemmansdel uppstått; att hvardera af dessa två lagligen skiftade hemmansdelar tillagts ett qvarnställe i Mänttä fors; samt att Kivimäkis andel af Mänttä hemman endast g:m samsjodelning blifvit skild från den del af fastigheten, som eges af Serlachius; och emedan vid sådant förhållande det af Serlachius begagnade qvarnstället i Mänttä fors måste vara gemensamt för hans och Kivimäkis andelar af Mänttä hemman samt Serlachius icke gittat visa laga rätt att ensam begagna qvarnplatsen, har Hr. ålagt Serlachius och hans administratorer att till Kivimäki afstå så stor del af omtvistade qvarnställe, som enligt mantal belöpte sig å dennes egande Kivimäki andel af Mänttä hemman. *Wasa Hfr.*, dit Serlachius och hans administratorer vädjat, dom ²⁹/₁₂94: ej annan ändring än att O. Kivimäki, såsom egare af Kivimäki benämnda andel af Mänttä hemman, berättigades att till en tredjedel begagna omtvistade, sagda hemman tillydande qvarnställe i Mänttä fors. *J. D.* (efter omröstning): ej ändring.

34. V. Prusi mot F. Turppa mfl., ang. af P. instämndt yrkande om svdnes äläggande att till P. öfverlemla A. qvarn, belägen å Prusi hemmans mark. *Mouhijärvi mfl. snrs Hr.* u. ¹³/₉94: Alldenstund A. qvarn redan uti det af kommissionslandtmätaren Hall under åren 1782, 1783 och 1784 upprättade instrument för beredning af storskifte i T. by blifvit utmärkt såsom sagde byamäns gemensamma qvarn och vid den sedermera fortsatta och slutförda storskiftesförrättningen ej alls varit fråga om någon enskild byamans uteslutande rätt till nämnda qvarn,

hvilken svdnes lägenheter fortfarande gemensamt begagnat, blef P:s talan af Hr. förkastad. *Åbo Hfr.*, dit P. vädjat, dom ²⁸/₅95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

35. F. Galetski mot A. Gröndahl. *R:n i Helsingfors u.* ⁶/₉₄: Svds talan godkändes. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ¹³/₇95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring; skdn, som emot bättre vett och klara skäl dragit målet under H. Majestäts pröfning, samt J. Neander, som författat och inlemnat ändringsansöknin-gen, dömdes att böta, skdn jembl. 30: 20 R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. ²⁷/₄68, 192 mk och Neander enligt samma lagrum samt 3 mom. 2 § 38 kap. S. L. och 1 mom. 5 § i Promulgationsförordningen ¹⁹/₁₂89 100 mk.

November.

Den 3:dje. 1. E. Åström mot bankaktiebolaget Kansallis-
osakepankki mfl., ang. fordran. *R:n i Åbo u.* ³⁰/₇94: Skdn
ålades utbetala fordradt belopp med ränta, räknadt från den
¹/₁₂92. *Åbo Hfr.*, dit banken mfl. vädjat, dom ²¹/₅95: ej an-
nan ändring än att räntan borde beräknas från ¹/₁₂89. *J. D.*: ej
ändring.

2. Handtverks- och fabriksföreningen i Björneborg mot
Handtverkssocietetens i samma stad understöds-kassa, ang. yr-
kande om kassans åläggande att i afseende å förvaltning till för-
eningen öfverlemna särskilda af de forna skråembetena i sagda
stad förärade medel. *R:n i Björneborg u.* ²⁰/₄94: Föreningens
talan ogillades. *Åbo Hfr.*, dit föreningen vädjat, dom ²¹/₅95:
Emedan Handtverkssocietetens understöds-kassa medelst särskilda
skråembetens i Björneborg i laga form tillkomna beslut, hvar-
igenom dessa, med afseende å skråens upphörande, till nämnda
understöds-kassa öfverlemnade sina tillgångar, tillagts förvaltnin-
gen af nu ifrågavarande medel samt berörda embeten g:m om-
förmälda beslut icke uti denna del öfverskridit sin befogenhet
enligt för tiden gällande lagstiftning; ty och då 23 § i förord-
ningen ³¹/₃79, jemte det deri väl meddelades föreskrift om de
forna skråembetenas kassors användande och rätt för vederbö-
rande handtverksföreningar att öfvervaka deras förvaltning, dock
icke tillade handtverksförening befogenhet att sjelf omhändertaga
dylika medels förvaltning i annan händelse, än att detta befun-
nes nödigt, men Handtverks- och fabriksföreningen icke ådaga-
lagt att f. n. rörande nu omtvistade medel föreläge sådana om-

ständigheter, som skulle påkalla dylik åtgärd, lät Hfr. bero vid det slut, hvori R:n i målet stannat. *J. D.*: ej ändring.

3. Maria Hakala mot egarene till K. hemman, ang. yrkande om skdns åläggande att afträda H. torp, som g:m afhandling ²⁰/₁₁79 upplåtits på listidsstädja åt skdns aflidne man Matts Hauska och hans första, jemväl dödblefna hustru Hedvig Hauska. *Ilmola mfl. snrs Hr.* u. ⁶/₉94: Emedan besittningsrätten till H. torp g:m återopade afhandling uttryckligen upplåtits till Matts och Hedvig Hauska för deras listid, ty och då dessa hvardera aflidit, har Hr., med hänsyn jemväl dertill, att ett inom privaträttens område ingånget tydligt aftal bröte lagens allmänna stadganden, ålagt skdn att ¹⁴/₃96 afträda torpet. *Wasa Hfr.* dit skdn vädjat, dom ²⁶/₆95: Som, enligt 4 mom. i ofvannämnda afhandling af ²⁰/₁₁79, de torpet tillydande egor borde efter Matts och Hedvig Hauskas död återfalla till stomhemmanet; altså och på de af Hr. i öfrigt återopade skäl, lät Hfr. bero vid det slut hvori Hr. i saken stannat. *J. D.*: ej ändring.

4. K. Nuijala mot M. Mäkinen, ang. fordran. *Joutsa mfl. snrs Hr.* u. ²⁴/₆95: Skdns talan godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit svdn vädjat, dom ²/₃96: Käromålet förkastades. *J. D.*: ej ändring.

Den 6:te. 5. Kommissionshandelsfirman Chr. Jacobsén et Söner mot handelsfirman F. Andersén et C:o i Köpenhamn, ang. åläggande för skdn, hvilken förmedlat försäljningen af ett parti socker till K. J. Öblom samt dervid iklädt sig del credere, att ansvara för sockrets pris, hvilket Öblom vägrat erlägga. *R:n i Helsingfors u.* ⁶/₆94: Käromålet bifölls. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ⁹/₇95: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Utredt att svdn jemte konnossement till egna order låtit till Hangö af-sända det parti af 1,500 toppar socker, som ²⁴/₁₂93 dit ankommit och der upplagts för att till Öblom försäljas; att underhandling om köp af berörda parti socker derefter på svdns vägnar af skdn inledts med Öblom på sådana vilkor, att för sockret skulle erläggas ett pris af 3,880 kronor, hvaraf hälften borde betalas kontant vid varans emottagande och å andra hälften af Öblom accepteras vaxel, betalbar ¹⁵/₃94; att ang. sistnämnda betalningssätt, som af svdn icke antagits, bref- och telegramvexling emellan parterne egt rum, dervid svdn för den Öblom begärda krediten dels gjort anspråk på del credere förbindelse af skdn, dels på direkt vaxelaccept af skdn; att skdn samtyckt att för det belopp, som icke skulle erläggas kontant, stå del credere mot en provision af 2 procent; samt att, enligt hvad af svdns invändning mot det af skdn för provisionen debiterade belopp framginge, äfven svdn uppfattat del credere förbindelsen

såsom gällande blott det belopp, som komme att åt Öblom krediteras. Vid sådant förhållande och då inträdandet af skdns del credere ansvarighet altså haft till förutsättning att köpet med Öblom verkligen komme till stånd samt att sockerpartiet blefve till honom utgifvet, men sådant icke skett, enär Öblom, medan skriftvexlingen ännu pågått ang. den begärda krediten, återtagit sitt köpeanbud af anledning, för hvilken skdn icke kunde på grund af ifrågavarande del credere förbindelse göras ansvarig, fann K. Senaten svdn sakna laga skäl för sin i målet utförda talan samt pröfvade förty rättvist, med upphäfvande af Hfrs dom och R:ns u., förkasta densamma.

Den 10:de. 6. Sedan A. Borgenström hos Guvernören i Åbo och Björneborgs län ansökt om införsel i kommissionslandtmätaren S:s lön, och sagda ärende blifvit såsom tvistigt förvisadt till domstol, har R:n i Åbo g:m u. $\frac{8}{7}$ /95 ansett styrkt vara att S:s inkomster uppginge till sådant belopp att införsel kunde i hans lön meddelas, utan att den rätt S. på grund af 85 § i Konkursstadgan tilläfventys tillerkänts derigenom förnärmades. Åbo Hfr., dit S. vädjat, fann i dom $\frac{4}{5}$ /96, med hänsyn till hvad i saken inlupit, $\frac{2}{3}$ af S:s lön vara för hans eget, hans makas och minderåriga barns tarfliga underhåll af nöden, samt pröfvade förty rättvist förklara, att endast $\frac{1}{3}$ af sagda lön finge hvarje år i laga ordning gå till betalning af S:s omförmälda gäld. J. D. fann lika med Hfr. $\frac{2}{3}$ af S:s lön vara för hans eget, hans makas och minderåriga barns tarfliga underhåll nödigt; och finge af sagda medel förty ej något tagas i anspråk till gäldande af ifrågavarande fordran.

7. O. Salin mot K. Böhling, ang. fordran. *Kyrkslätt mfl. snrs Hr.* u. $\frac{10}{9}$ /94: Skdn tilldömdes 8,700 mk med ränta efter afdrag af de å skuldförbindelsen såsom guldna qvitterade beloppen med å den från de skilda betalningsdagarna löpande ränta; och lemnades svdn öppet att särskildt i laga ordning ut söka sina motfordringar, om han funne sig befogad till slik talan. Åbo Hfr., dit svdn vädjat, dom $\frac{25}{7}$ /95: Alldenstund svdn medelst till Hfr. ingifven afskrift af Guvernörens öfver Nylands län $\frac{13}{8}$ /92 meddelade u. styrkt att skdn redan $\frac{15}{7}$ /92 af derförrinnan å nuberörda skuldsedel till betalning förfallna 4,000 mk hos svdn utsökt då ännu oguldna 1,700 mk och g:m sagda u. i sådant afseende tilldömts nästnämnda penningebelopp med ränta efter afdrag af till betalning medgifna 634 mk 21 p., samt liquid härom emellan parterne skett g:m vederbörande executor i November månad 92; fördenskull ändrades Hrs u. sålunda att svdn af Hfr. ålades att åt skdn utgifva af skuldsedeln hufvudstol ännu oguldna 4,700 mk med ränta, dock efter afdrag

i laga ordning af å sistnämnda penningelopp betalda $\frac{2}{10}$ 92 18 mk, $\frac{7}{10}$ 92 200 mk och $\frac{7}{1}$ 93 50 mk; i öfrigt beror. *J. D.*: ej ändring.

8. D. Annala mot G. Liljendahl mfl., ang. klander af rågång. *Wehmo mfl. snrs Hr.* u. $\frac{9}{2}$ 94: Skdns talan förkastades. *Abo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $\frac{11}{6}$ 95: ej ändring. *J. D.* fann skdn ej hafva anført skäl till ändring i Hfrs dom, såvidt klandret mot rågångsförrättningen förkastats, hvaremot K. Senaten, vidkommande skdns anspråk att få fortfarande häfda omtvistade ängsmarker, ansåg alt utlåtande derom böra förfalla, enär svdne icke fört någon talan i syfte att fränvinna skdn besittningen af nämnda marker; i hvilken del Hfrs dom altså af K. Senaten ändrades.

Den 12:te. 9. Fabriksfirman Lehtoniemen Konepaja mot rederibolaget Iisalmen Höyryveneosakeyhtiö, ang. yrkande af firman att utfå resterande priset för särskilda åt bolaget verkställda reparationsarbeten. *Idensalmi sns Hr.* u. $\frac{4}{1}$ 94: Käromålet förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit firman vädjat, dom $\frac{27}{7}$ 95: Emedan firman icke ådagalagt, att ifrågavarande reparationsarbeten fördröjts g:m omständigheter dem firman icke förmått undvika samt bolaget sålunda varit berättigadt att för sig behålla omtvistade 4,300 mk, hade skäl icke förebragts till ändring i *Hrs* u. *J. D.*: ej ändring.

10. K. Kärrman mot direktören för Finska Ångfartygsaktiebolaget L. Krogius, ang. ersättningstalan mot bolaget för förkommet resgods. *R:n i Helsingfors*, hvarest sakkunnige öfver varit målets behandling, u. $\frac{22}{10}$ 94: Skdn tillerkändes 210 mk. *Abo Hfr.*, dit parterne ömsesides vädjat, dom $\frac{12}{6}$ 95: Alldenstund skdn icke ens påstått, att ifrågavarande ressäck skulle å ångfartyget Astrea anmälts såsom fraktgods, utan densamma å fartyget emottagits såsom passageraregods, fördens skull och då den å bolagets vägnar utfärdade passagerarebiljett, på grund hvaraf skdn medföljt ångfartyget Astrea under dess resa från Hull till Finland, innehållit uttryckligt förbehåll derom, att resandets effekter stode under deras egen tillsyn och vård samt att bolaget ansvarade för dem endast i fall de blifvit såsom fraktgods anmälda, har Hfr. förkastat skdns talan. *J. D.*: ej ändring.

Den 13:de. 11. D. Ukkonen mot H. Walkonen, ang. W:s åläggande att utgifva resterande köpeskilling för en till honom försäld lägenhet. W. invände att sagda köp icke blifvit lagligen fullbordadt; hvarföre och då fastigheten $\frac{15}{6}$ 94 exekutivt försålts till gäldandet af en W:s fordran hos U., W. utan afseende derå att han å auktionen inropat lägenheten yrkat käromålets förka-

stande. *S:t Michels sns Hr.* u. $27/10/94$: Käromålet bifölls. *Wiborgs Hfr.*, dit W. vädjat, dom $20/1/95$: Som de vid uppgörandet af ifrågavarande köpebref $4/7/94$ såsom vittnen närvarande personer inför Hr. intygat, det parterne vid sagda tillfälle öfverenskommit, att särskildt kontrakt beträffande köpevilkoren skulle upprättas, hvilken omständighet jemväl framginge af omförmälda utaf W. jemte hans ändringsansökan till Hfr. i bestyrkt afskrift ingifna köpebref, men slikt kontrakt likväl icke blifvit uppgjordt; fördenskull och då berörda köp vid sådant förhållande icke kunde anses hafva blifvit lagligen afslutadt, blef U:s talan förkastad. *J. D.*: Emedan det af U. till stöd för hans talan åberopade köpebrefvet ej undertecknats af W. samt något köp af ifrågavarande fastighet altså med afseende å stadgandena 1: 2 J. B. ej kunde anses hafva parterna emellan kommit till stånd, pröfvade K. Senaten rättvist låta bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

Den 16:de. 12. Fredrika Hiltunen mot sysslomännen i hennes söner W. och D. Puranens konkurs, ang. skdns åläggande att till konkursboet afträda en till bröderne P. $22/1/94$ försäld lägenhet. Skdn invände att sagda köpeaftal upphäfts g:m ett $6/5/94$ skriftligen ingånget aftal, då äfven köpeafhandlingen förstörts. *Pieksämäki mfl. snrs Hr.* u. $10/5/95$: Då skdn ej gittat behörigen styrka att köpet återgått, ålades skdn att till konkursboet afträda lägenheten, mot skyldighet för konkursboet att fullgöra hvad köparene i salubrefvet åtagit sig. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $4/7/96$: ej ändring. *J. D.*: Skdn hade väl medgifvit att hon g:m skriftligt köpebref af $22/1/94$ åt bröderne P. försålt ofvannämnda fastighet, samt 2 i målet afhörda vittnen hade jemväl sådant intygat; med emedan svdne icke gittat förete fullständig utredning om de vid sagda försäljning betingade, uti ifrågavarande, enligt uppgift sedermera förstörda, köpebref upptagna försäljningsvilkor och det emellan skdn och hennes bemälde söner belevade köpeaftalet vid sådant förhållande icke kunde, emot stadgandet i 1: 2 J. B. förklaras ståndande, förkastades svdnes i saken utförda talan.

13. J. Mattsson mfl. mot A. Perä mfl., ang. bättre rätt till särskilda tillandningar vid Jurva träsk. *Jurva mfl. snrs Hr.* u. $15/3/94$: Kärandenens talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dom $17/8/95$, fann bl. a. att ifrågavarande tillandningar efter utgången af den häfdetid, som utsatts uti Guvernörsembetets i Wasa län u. $6/10/51$ eller altså från 92 års början tillhörde alla hemmansbrukare i Jurva samfällighet gemensamt, äfvensom att kärandene ej visat, hvarken att de till svde i målet vid Hr. instämde lägenhetsinnehafvarene häfdade större andelar af nämnda tillandningar än dem tillborde efter storleken af deras hemmans mantal, eller att P.

och J. Lehtola innehade andra tilländningar än sådana, som i annat fall hade häfdats af de hemmansegare, hvilkas torpare P. och J. Lehtola vore, hvarföre och på af Hr. åberopade grunder Hfr. lät bero vid Hrs u. i denna del; hvarjemte svdne tillerkändes godtgörelse för rättegångskostnader vid Hr. J. D. lät bero.

Den 18:de. 14. G. Saarinen mot sysslomännen i E. Bodströms konkurs ang. fordran. *Sääksmäki mfl. snrs Hr. u. 14/95*: Skdn ålades utgifva i hufvudstol 55,298 mk 95 p.; vissa svdnes räntanspråk förkastades. *Åbo Hfr.*, dit parterne ömse-sides vädjat, dom ²⁹/₆96: Utredt att skdn vid ²¹/₁₂93 verkställd likvid, enligt hvilken konkursboets fordran hos skdn utgjort jemte upplupna räntor 83,260 mk 75 p., utfäst sig att å berörda belopp erlägga 6 % årlig ränta från samma dag; i anse-ende hvar till och då svdne vid Hr. icke gjort anspråk på ränta å det fordrade beloppet för längre tid än från nästsagda dag, Hfr., med stöd af 9: 7 H. B., känt skdn skyldig att å den hufvudstol eller 55,298 mk 95 p., som Hr. ålagt skdn att till svdne utbetala, erlägga 6 % årlig ränta från ²¹/₁₂93 till dess full betalning följde. *J. D.*: ej ändring.

15. M. Aaltonen mot aflidne G. Hannus rättsinnehafvare, ang. af skdn instämmt yrkande att, emedan H. varit skdns förmyndare, men ~~hvarken~~ han eller hans rättsinnehafvare afgifvit redovisning öfver berörda förmynderskap, svdne måtte vid vite åläggas att uppgöra sagda redovisning. *Mouhijärvi mfl. snrs Hr. u. 21/94*: Alldenstund skdns ifrågakomna yrkande afsåge att på samma gång vinna grund för en fordran, fördenskull och då skdn icke framställt nämnda yrkande inom 10 år från ⁸/₁₁83, då han uppnått myndig ålder, pröfvade Hr. rättvist, med stöd af 1 § i K. F. ⁹/₁₁68, om preskription i fordringsmål och årsstämning, förkasta skdns talán såsom sentida väckt. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom ²⁹/₆95: ej ändring. *J. D.*: Emedan rätt till erhållande af förmyndareredovisning utgör en fordran, som, jemlikt det af domstolarna åberopade lagrummet, bör göras gällande inom 10 år efter den dag samma fordran tillkom, men skdn icke inom 10 år från ⁸/₁₁83, då han uppnått myndig ålder, framställt sitt nu ifrågavarande yrkande, pröfvade K. Senaten rättvist låta bero vid det slut, hvari Hfr. g:m dess dom i saken stannat.

16. M. Lundberg mot J. Jokela, ang. ersättningstalan mot svdn, för det denne vid försäljning af en fastighet till skdn försäkrat att lägenhetens skog vore god och tillräcklig till afhjelpande af bristerna å lägenhetens åbyggnader, oakadt skogen befunnits vara klen och dålig. *Kannus mfl. snrs Hr. u. 21/394*:

Käromålet bifölls. *Wasa Hfr.*, dit svdn vädjat, dom $15/6/95$, fann det icke vara lagligen styrkt, att svdn vid hemmansköpets avslutande afsigtligen lemnat skdn vilseledande uppgifter ang. hemmanets ståndskog, hvarföre och då uti det parterna emellan upprättade köpebrevet ej heller inginge någon förbindelse för svdn att utgifva skadestånd till skdn, i händelse skogen befundes vara annorlunda än denne förutsatt, Hfr. med hänsyn jemväl till hvad i saken i öfrigt förelupit, pröfvat rättvist förkasta skdns talan. *J. D.* lät bero.

Den 23:dje. 17. A. Penttilä mot ordföranden i Tammerfors handtverkares och fabriksegares pensionskassa H. Liljeroos, ang. fordringsanspråk mot skdn på grund af borgen. *Birkkala mfl. snrs Hr.*, der skdn bestridt sig hafva ingått sagda borgen, hvarför svdn jemte allmän åklagare påstått skdns fällande till ansvar, u. $13/11/94$: Skdn ålades utgifva fordradt belopp samt dömdes jeml. 38: 7 S. L. att plikta 500 mk. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $24/11/95$: ej ändring. *J. D.* (efter omröstning): Enär skdns bestridande af ifrågavarande borgensförbindelse kunnat, vid det förhållande att han iklädt sig särskilda borgensförbindelser för M. S., härröra af glömska, befriades skdn från ansvar; i öfrigt ej ändring.

18. H. Jouhiainen mot E. Jäntti samt L. Nousiainen och F. Rönkä, ang. yrkande af Jäntti, att emedan Jouhiainen $23/4/93$ af Nousiainen och Rönkä köpt J. hemman, men A. Saksman $15/9/85$ af samma säljare i ego bekommit sagda lägenhet, som derefter af Saksman g:m gåfvobref $15/2/87$ öfverlätits åt Jänttis fader, hvilken medelst köpebref $1/12/93$ sålt densamma åt Jäntti, Jouhiainen måtte åläggas att till Jänttis fria förfogande afträda hemmanet. Svadne motsade Jänttis talan på grund deraf, att *Pielavesi mfl. snrs Hr.* uti en af Nousiainen och Rönkä emot Saksman utförd rättegång om upphäfvande af köpet $15/9/85$, sedan Saksman förklarat sig villig att upphäfva köpet emot återbekommande af den erlagda köpeskillingen, som jemväl inför rätta till Saksman erlagts, medelst $10/2/93$ afkunnadt u. ålagt Saksman att afträda omförmälda fastighet till Nousiainen och Rönkä, hvilka således $23/4/93$ varit berättigade att förfoga öfver densamma. G:m u. $1/12/94$ förkastade Hr. käromålet på den grund att eganderätten till hemmanet g:m förenämnda, laga kraft vunna u. tillerkänts Nousiainen och Rönkä samt desse g:m salubref $23/4/93$ öfverlätit densamma åt Jouhiainen. *Wiborgs Hfr.*, dit Jäntti vädjat, dom $13/7/95$: Alldenstund Saksman, som medelst gåfvobref $15/2/87$ öfverlätit ifrågavarande lägenhet till Jänttis fader, $10/2/93$ ej mer varit egare af densamma och Hrs sistnämnda dag afkunnade u., hvarigenom Saksman ålagts att till Nousiainen och

Rönkä afträda berörda fastighet, vid sådant förhållande ej kunnat medföra eganderättens till sagda fastighet öfvergång å de sistnämnda, fördenskull och då desse således icke varit befogade att $23/4$ 93 sälja lägenheten till Jouhiainen, samt denne, som stödt sin eganderätt till fastigheten på det vid sistnämnda försäljning tillkomna köpebref, förty ej visat rättmätig åtkomst till omförmälda hemman, ålades Jouhiainen att genast afträda hemmanet till Jäntti, som g:m behöriga öfverlåtelse blifvit egare till detsamma. *J. D.*: Emedan Jäntti såsom stöd för sitt anspråk åberopat förberörda $1/12$ 93 om ifrågavarande hemmansdel upprättade köpebref, men sagda köpebref icke blifvit af 2 vittnen bestyrkt samt Jäntti ej heller visat att 2 vittnen vid detsammes uppgörande närvarit; ty och då omförmälda köpebref vid anförda förhållande icke kunde, emot stadgandet i 1: 2 J. B., tilläggas laga verkan samt Jäntti ej förebragt någon annan grund för sin befogenhet att utföra förevarande talan, blef Jänttis i målet framställda yrkande af K. Senaten förkastadt.

Den 24.de. 19. O. Karsten och sysslomannen i aflidne E. Liljeroos' konkurs mot Generalagenten för lifförsäkringsaktiebolaget Thule O. Widerholm, ang. rätt till utbekommande af lifförsäkring efter E. Liljeroos. Svdn åberopade Rimito mfl. snrs Hrs efter verkställd undersökning rörande orsaken till Liljeroos' död $20/9$ 93 afkunnade u., dessmedelst Hr. förklarar, att Liljeroos ljutit döden g:m förgiftning afvensom att högst antagligt vore det Liljeroos sjelf med vilja intagit sagda gift, ehuru detta dock ej blifvit fullt styrkt. På grund häraf och med stöd af i målet åberopad ytterligare bevisning för att Liljeroos i tillräckligt tillstånd afhändt sig lifvet, har svdn, jeml. försäkringsaftalet, påstått käromålets förkastande. Häremot hafva skdne invändt, att Hrs u. såsom laga kraft vunnet borde lända till efterrättelse utan att någon vidare pröfning af sättet för Liljeroos' död och orsaken dertill finge ega rum. *R:n i Helsingfors* u. $7/4$ 94: Jemte det R:n ansåg sig öfverhindrad att ingå i ytterligare pröfning af dödsorsaken, fann R:n svdn icke hafva förebragt fullständig utredning derom att Liljeroos sjelf med vilja intagit det gift, hvaraf han ljutit döden, hvarföre skdnes talan godkändes. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom $28/5$ 95, fann i likhet med R:n sig böra oberoende deraf att Hr. efter verkställd undersökning i anledning af Liljeroos' $12/4$ 93 timade död, vid hvilken undersökning något åtal ej utförts, $20/9$ 93 meddelat utlåtande ang. dödsorsaken, utan att detsamma sedermera öfverklagats, ingå i pröfning af förevarande mål på grund af all deri af parterne åberopad utredning; hvarjemte Hfr. förklarar sådana omständigheter hafva dels vid sagda undersökning inlupit, dels eljest förebragts, hvilka uteslöte möjligheten såväl deraf att Liljeroos njutit

det gift, hvaraf hans död följt, annorlunda än g:m att sjelf intaga detsamma, som af att sådant kunnat ske utan att han, hvars tillräknelighet före dödsfallet ej blifvit ifrågasatt, haft afsigt att beröfva sig lifvet; i anseende hvartill och emedan skdne, vid det förhållande att Liljeroos aflidit g:m sjelfmord, ostridigt icke egde någon i omförmälda försäkringsaftal grundad rätt i afseende å den försäkringssumma, hvarom i målet tvistats, Hfr. förkastat skdnes talan. *J. D.* (efter omröstning) fann skdne hvarken i afseende å rättegången eller beträffande sjelfva saken, hafva anfört skäl till ändring i Hfrs dom.

Den 27:de. 20. I. Janssons konkursmassa mot Dalsbruks Aktiebolag, ang. ersättning. *Kimito mfl. snrs Hr.* u. $\frac{9}{2}$ 95: Skdns talan förkastades. *Abo Hfr.*, dit skdn vädjat, lät vid Hrs u. förblifva. *J. D.*: ej ändring.

Den 28:de. 21. K. Pesola mot K. Davidsson mfl., ang. afträdande af tilländningsmark. *Alajärvi mfl. snrs Hr.* u. $\frac{26}{2}$ 94: Skdns talan förkastades. *Wasa Hfr.*, dit parterne ömse-sides vädjat, dom $\frac{7}{5}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

22. M. och J. Ovaska mot Anna Meronen och förmyndaren för hennes omtydiga barn G. Virolainen, ang. svdnas åläggande att afträda skdne tillhörande andel i K. hemman, hvilket inköpts af Anna Meronens sedermera aflidne man Matts Ovaska medan han lefvat i sambo med skdne och med samboet tillhöriga medel. *Kirrus snrs Hr.* u. $\frac{2}{10}$ 94: Emedan svdna icke kunnat styrka att Matts Ovaska med enskilda medel inköpt K. hemman, ehuru han dermed lagfarit i eget namn, ålades svdna att till skdne afträda dem tillkommande $\frac{2}{3}$ af hemmanet. *Wiborgs Hfr.*, dit svdna vädjat, dom $\frac{25}{5}$ 95: Alldenstund köpebrevet om ifrågavarande lägenhet upptog att fastigheten derigenom försålts till Matts Ovaska samt denne jemväl sedermera i sitt namn lagfarit dermed och undfått fastebref på densamma: fördens skull och då skdne icke styrkt att ifrågakomna fastighet af Matts Ovaska förvärfvats för hans samt skdnes gemensamma räkning, blef skdnes talan af Hfr. förkastad, jemte det skdne likväl lemnades öppet att, derest Matts Ovaska, som å köpe-skillingen för merberörda lägenhet till säljarene uthändigat skuld-sedel, inlöst denna med medel, uti hvilka skdne egt andel, derför särskildt söka ersättning af den, som vederborde. *J. D.*: ej ändring.

December.

Den 1:sta. 1. Pohjankylä samfällighet mot Kalajoki socken, ang. tvist om ett till marknadsplats upplåtet område. *Kalajoki mfl. snrs Hr.* tilldömde samfälligheten sagda område. *Wasu Hfr.*, dit parterne ömsesides vädjat, dom $^{31}/_{8}95$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 3:dje. 2. A. Korhonen mot Aug. Saarela, ang. afträdande af hemmansdel. *Mauninka sns Hr.* u. $^{18}/_{9}94$: A. Korhonens talan förkastades. *Wiborgs Hfr.*, dit A. Korhonen vädjat, dom $^{22}/_{6}95$: Emedan g:m den bevisning, som i saken framstälts, lagligen ådagalagts, att Pål Korhonen (A. Korhonens fader) någon dag i slutet af Mars 73 g:m skriftligen upprättad köpeafhandling, som af vittnen behörigen bestyrkts, emot en köpeskilling af 3,450 mk till A. Trumpet (fader till Aug. Saarela) försålt ifrågavarande hemmanshälft, samt köpebrevet af $^{14}/_{11}90$, hvarå A. Korhonen grundat sin åtkomst till samma hemmanshälft, vid sådant förhållande icke kunde tillerkännas vitsord, lät Hfr. bero vid det slut, hvari Hr. i saken stannat. *J. D.*: ej ändring.

Den 5:te 3. T. von Frenckell mot T. Låstbom och K. Tigerstedt, ang. bättre rätt till köpeskilling. *Ulfaby mfl. snrs Hr.* u. $^{24}/_{10}94$: Skdns talan förkastades. *Abo Hfr.*, dit parterne vädjat, dom $^8_{11}95$: ej ändring. *J. D.* yttrade: K. Senaten anser lika med domstolarna skdn icke hafva mot svdnes bestridande gittat lagligen visa, att någon öfverenskommelse blifvit ingången emellan skdn och aflidne Sven Låstbom i listiden ang. rätt för skdn att utfå sina fordringar hos R. och Helena v. Frenckell framför Sven Låstboms egande och sedermera $^{9}/_{3}88$ uti K. rusthåll in-tecknade fordringar; men alldenstund Sven Lastboms numera jemväl aflidna efterlemnade enka Gustafva Låstbom i listiden uti förberörda, af henne $^{23}/_{7}90$ utfärdade afhandling, sedan deri upptagits att hennes bemålde man med skdn ingått öfverenskommelse af ofvananförd beskaffenhet, förklarar sig ense om hållande af nämnda öfverenskommelse, så långt Gustafva Låstbom vore berättigad att disponera öfver sterbhusets tillhörigheter, jemte det Gustafva Låstbom berättigat skdn att utbekomma sina tillgodohafvanden hos R. och Helena v. Frenckell framom Gustafva Låstbom, oberoende af att in-teckningssäkerhet i K. rusthåll tidigare beviljats Gustafva Låstbom och hennes sedermera aflidne man; fördensskull och emedan ej styrkt blifvit att Gustafva Låstbom härvid fästat annat vilkor än nyssnämnda i berörda afhandling upptagna, rörande hennes dispositionsrätt, finner K. Senaten Gustafva Låstboms medgifvande.

att skdn egde rätt att framför henne utfå sina fordringar hos R. och Helena v. Frenckell, hafva varit för Gustafva Låstbom i lifstiden bindande beträffande den vid arfskiftet efter hennes aflidne man $\frac{3}{90}$ henne tillskiftade andel af sterbhusets ifrågavarande fordran hos R. och Helena v. Frenckell, men icke kunna derutöfver sträckas, enär Gustafva Låstbom, som ej ens bevakat omförmälda testamente, icke haft dispositionsrätt öfver Sven Låstboms vid afhandlingens upprättande oskiftade qvarlåtenskap; och som svdne vid arfskiftet efter Gustafva Låstbom $\frac{24}{93}$ af ifrågavarande, till deras fader utgifna skuldsedlar bekommit skuldsedeln af $\frac{23}{1180}$ å 36,000 kronor med ränta, sedan dock å dess innehåll vid skiftet först qvittats emot Helena v. Frenckells arfslott ett belopp af 41,790 mk 78 p. samt berörda skuldsedel icke för svdne såsom Gustafva Låstboms arfvingar kan medföra bättre rätt än hon sjelf egt; alltså och då skdn uti sin underdåniga libell i målet upprepat sin talan endast såvidt han yrkat att för sina $\frac{25}{1190}$ i K. rusthåll intecknade fordringar å 215,471 mk 2 p. med ränta erhålla förmånsrätt till köpeskillingen för sagda rusthåll framför svdnes i samma rusthåll intecknade fordringar, pröfvar K. Senaten rättvist, jemte det vid det slut i saken, hvori Hr. och Hfr. stannat, i öfrigt kommer att bero, deri göra sådan ändring, att skdn tillerkännes rätt att ur hvad som kan återstå af köpeskillingen för berörda rusthåll, sedan svdnes hos R. v. Frenckell, på grund af omförmälda svdne i arf efter Sven Låstbom tillfallna skuldsedlar af $\frac{1}{181}$ å 3,500 kronor, $\frac{17}{82}$ å 4,000 kronor, $\frac{17}{82}$ å 10,000 kronor och $\frac{3}{483}$ å 2,000 kronor med ränta, egda fordringar derur först till fulla utgått, utfå sina $\frac{23}{1190}$ i K. rusthåll intecknade fordringar hos R. och Helena v. Frenckell framför svdnes å förenämnda efter Gustafva Låstbom arfallna skuldsedel af $\frac{23}{1180}$ grundade fordran hos R. v. Frenckell.

Den 14:de. 4. Eskil Laukkanen mot sysslomännen och särskilda fordringsegare i O. Laukkanens konkurs, ang. återvinning till konkursbo af särskilda qvarnandelar, en handelsbod och en till skdn öfverlåtne fordran. *Parikkala sns Hr. u.* $\frac{1}{1294}$: Anspråket på förenämnda qvarnandelar underkändes; hvar emot käromålet i öfrigt gillades. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne besv. sig, fann i dom $\frac{18}{496}$ utredt vara att förberörda qvarnandelar under falskt sken af försäljning blifvit till skdn öfverlåtna samt att dessa qvarnandelar sålunda obehörigen undandragits O. Laukkanens borgenärer; i anseende hvartill Hfr., jembl. 46 § mom. a i Konkursstadgan, ålade skdn att genast till sysslomännens fria förfogande upplåta sagda qvarnandelar; i öfrigt ej ändring. *J. D.*: Emedan riktigheten af den skriftliga handling af $\frac{15}{492}$, hvarigenom O. Laukkanen å skdn öfverlätit sin rätt

till ifrågakomna qvarnandelar, blifvit af dervid närvarande vittnen intygad samt skdn, enligt ett jemte hans ändringsansökning till Hfr. ingifvet skriftligt intyg, hvars rigtighet å vittnesed bekräftats i en annan mot skdn och O. Laukkanen anhängig rättgång, redan $\frac{1}{10}$ 93 fått å sig öfverlåten O. Laukkanens fordran i M. Tiittos konkursbo; ty och då det icke blifvit styrkt att berörda öfverlåtelser grundade sig å endast skenafstal mellan O. Laukkanen och skdn, förkastades den i dessa delar emot skdn förda talan; i öfrigt beror.

Den 15:de. 5. A. Scheppe mot A. Holmqvist, ang. fordran. *Wiborgs sns Hr.* u. $\frac{23}{10}$ 94: Svdn tilldömdes fordradt belopp. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $\frac{20}{7}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

6. J. Hasso mfl. mot K. Konsala, ang. klander af redovisning. *Lempälä mfl. snrs Hr.* u. $\frac{5}{10}$ 94: Svdns talan bifölls. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom $\frac{19}{8}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

7. J. Henriksson mfl. mot D. Kollin, ang. tvist om besittningsrätten till Hylkki bördsrätts frälsehemman n:o 6 i Levä by af Berttula kapell. *Jokkis mfl. kapellers Hr.* u. $\frac{2}{10}$ 94: Skdnes talan förkastades. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, dom $\frac{18}{7}$ 95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 16:de. 8. A. Luostarinen mot Enonkoski bönehusförsamling, ang. ersättning. *Kerimäki sns Hr.* u. $\frac{4}{5}$ 94: Församlingens talan godkändes. *Wiborgs Hfr.*, dit skdn vädjat, fann i dom $\frac{17}{5}$ 95 det väl vara utredt, att den af skdn öfver förvaltningen af honom såsom kyrkovärd anförtrödda medel under tiden $\frac{1}{5}$ 86— $\frac{1}{5}$ 87 afgifna redovisning blifvit af särskilda, utaf församlingen vid kyrkostämma utsedda personer $\frac{3}{10}$ 87 gran-skad och godkänd; men emedan skdn, som jemväl från $\frac{1}{5}$ — $\frac{3}{10}$ 87 handhaft förvaltningen af församlingens medel och i sådan egenskap $\frac{7}{5}$ samma år mot ifrågakomna vaxel å församlingens vägnar uppburit 1,000 mk, icke visat att någon hans redovisning för sistberörda tid blifvit af församlingen eller å dess vägnar godkänd, ty och då skdn icke heller styrkt, att han godtgjort församlingen för nämnda 1,000 mk, har Hfr. låtit bero vid det slut, hvori Hr. i saken stannat. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 9. J. Forssén mot J. Boisman mfl., ang. införsel i pension. *R:n i Helsingfors*, dit ärendet af Guvernören i Nylands län förvisats, u. $\frac{13}{8}$ 94: Jeml. 2 och 3 §§ 7 kap. U. B. samt Kongl. förordningen $\frac{8}{10}$ 1740 förklarades svdne berättigade att af sina omförmälda fordringar, gemensamt, enhvar i förhållande till sin fordrans belopp, njuta införsel i den skdn tilllagda pensionen, sålunda att hälften deraf skulle i antydt hän-

seende användas tills svdne blifvit till fullo godtgjorda för sina ifrågakomna fordringar i hufvudstol; hvarjemte svdne hänvisades att i afseende å verkställighet af R:ns u. anmäla sig å landtränteriet i Nylands län, der omordade pension utbetalades. *Abn Hfr.* dit skdn vädjat, dom ³¹/₁₂95: ej ändring. *J. D.* fann skdns ändringsansökan ej föranleda till rättelse i Hfr. dom, såvidt Hfr., i likhet med R:n ansett skdn icke vara berättigad att från den af svdne begärda införseln undantaga mera än hälften af sin pension; men emedan det icke ankommit å R:n att afgifva vidare utlåtande i saken, blef R:ns härutinnan meddelade yttrande af K. Senaten undanröjdt.

10. A. Immonen mot I. Kronqvist, ang. af I. instämmt yrkande att emedan K., som jemte I. iklädt sig borgen för ett af A. Savolainens hustru Hedvig Savolainen såsom förmyndare för deras omyndiga barn upptaget lån å 1,000 mk, hade utan I:s samtycke tagit i besittning särskilda af Hedvig Savolainen till säkerhet för borgesförbindelsen pantförskrifna mejeriredskap och kreatur, K. måtte åläggas att ersätta I. de 588 mk 41 p., I. nödgats i följd af sagda borgen utbetala. K. invände att han efter erhållen kännedom om att pantförskrifningen var ogiltig köpt sagda redskap och kreatur af makarna Savolainen, hvarföre och då K. erlagt hälften af berörda skuld och Hedvig Savolainen egde tillgång att ersätta I:s förlust, K. yrkat käromålets förkastande. *Nilsii sns Hr.* u. ¹⁰/₁₀94: Utredt att Hedvig Savolainen ⁶/₈91 upptagit förberörda lån och samma dag medelst af Abraham Savolainen författad skriftlig afhandling pantsatt ofvan nämnda egendom, äfvensom att makarna Savolainen sedermera ¹²/₃92 medelst 2 särskilda köpebref till K. sålt sagda egendom till ett sammanlagd pris af 835 mk; i anseende hvartill och då K., äfven om han ansett nämnda pantaftal ogiltigt, icke varit berättigad att utan I:s vetskap med makarna Savolainen uppgöra köp om den pantförskrifna egendomen, samt K. i förevarande fall icke kunde anses hafva handlat i god tro, utan fastmer emot I. förfarit bedrägligt deri att I. g:m K:s åtgörande hindrats att vidtaga de anstalter i afseende å den pantförskrifna egendomen, till hvilka anledning kunnat förefinnas, Hr. ålade K. att till I. erlagga hälften af värdet för ofvanuppgifna af K. köpta, men tidigare till honom och I. pantförskrifna egendom. *Wiborgs Hfr.*, dit K. vädjat, dom ²⁷/₇95: Alldenstund omförmälda pantaftal, med hänsyn dertill att den pantförskrifna egendomen förblifvit i Hedvig Savolainens besittning, enligt lag ej medfört rätt för K. och I. att framför andra Hedvig Savolainens borgenärer njuta betalning för sin fordran ur samma egendom, samt det vid sådant förhållande ej kunde bestämmas om och i hvilken mån I. tillskyndats skada derigenom att egendomen i följd af förbe-

rörda köpeaftal omhändertagits af K.; fördenskull och emedan, emot K:s uppgift, att han g:m samma köp blifvit egare af omförmälda egendom, annat förhållande ej ådagalagts, har Hfr. upphävt Hrs. u. och förkastat l:s talan. *J. D.*: Emedan K., i strid emot parternes öfverenskommelse och utan l:s vetskap, af den pantförskrifna egendomen utaf makarna Savolainen tillhandlat sig omförmälda mejeriredskap och 4 kor samt sålunda varit makarna Savolainen behjelpig att urståndsätta l. att till betäckande af sin fordran hos makarna Savolainen använda sagda egendom, pröfvade K. Senaten rättvist, med upphäfvande af Hfrs dom, låta bero vid det slut, hvori Hr. i saken stannat.

11. Margareta Ytterö mot J. Palin, ang. yrkande af P., hvars hustru var dotter till skdn och hennes ¹⁰/₁₀72 aflidne man V. Ytterö, om skdns åläggande att verkställa arfskifte efter V. Ytterö. *Ulfaby mfl. snrs Hr.*, der skdn invände att P:s talan vore sentida väckt, u. ¹⁷/₁₀94: Käromålet bifölls. *Åbo Hfr.*.. dit skdn väddat, dom ²³/₈95: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 12. Domkapitlet i Åbo erkestift och Jomala församling, ömsom skde och svde, samt finska Kronan, kyrkorådet i sagda församling, allidne kapellanen H:s enka Amanda H. mfl. uteblifne svde, ang. vid husesyn å J. kapellansbol framtälda yrkanden, af Domkapitlet och Kronan att församlingen måtte åläggas försätta sagda kapellansbol i stånd samt af församlingen och kyrkorådet om Domkapitlets åläggande att ansvara för vanhäfden å kapellansbolet. G:m u. ²⁸/₈94 förklarade *Synerätten* att alldenstund kostnaden för afhjelpande af den a J. kapellansbols hus och egor befunna vanhäfd uppskattats till inalles 9,469 mk 43 p. samt bolet innehafts af H. från ¹/₅49 — ¹⁴/₁₂91 samt derefter af enkan H., hvilken besuttit detsamma bade för egen del och i egenskap af förmyndare för sina döttrar till ¹/₅93, fördenskull belöpte sig af ofvanberörda penningebelopp 9,172 mk 42 p. å H:s besittningstid af lägenheten och 297 mk 1 p. å den tid enkan H. jemte sina barn varit innehafvare af bolet; men emedan H:s egendom upplåtits till hans borgenärsförmående samt enkan H. och hennes döttrar g:m den i konkursen gifna domen fritagits från skyldighet att ansvara för H:s gäld, ty och då Jomala församling hvarken åtagit sig eller vore enligt lag pliktig till någon byggnads- eller häfdeskyldighet å sagda kapellansbol, ansåg *Synerätten* sig icke kunna ålägga någon att afhjelpa de å merberörda bol förefintliga bristerna och iståndsätta bolet, hvadan Domkapitlets och Kronans emot Jomala församling förda talan af *Synerätten* förkastades; dock ålades enkan H. att, såväl för egen del som i sin förenämnda förmyndareegenskap, till den eller dem, som i framtiden komme

att sätta bolet i stånd, utbetala sistberörda penningebelopp med 297 mk 1 p.; hvarjemte Jomala kommun ålades utbetala resekostnad och dagtraktamente åt Domkapitlets och Kronans ombud samt Rättens ledamöter. *Åbo Hfr.*, dit Domkapitlet och Jomala församling vädjat, dom $26/7/95$, fann med stöd af 8 § i Resolutionen på presterskapets besvär af $12/1/1757$ Domkapitlet icke hafva anfört skäl till ändring i Synerättens förenämnda u.. hvaremot Hfr. ansett Jomala församling, som vunnit saken, kunna åläggas hvarken att ersätta Synerättens tillförordnade ledamöter eller de publika onibuden för deras resekostnader, hvarföre Hfr., med föranledande af sagda församlings vadelibell, ändrat berörda u. sålunda, att Jomala församling befriats från skyldigheten att utgifva omordade resekostnader, samt Kronan, som i saken kärat, med föranledande af stadgandet i 13: 3 R. B., såsom detta lagrum lyder i K. F. $27/4/68$, skyldigkänts att till Synerättens utsockneledamöter utgifva hvad dem i anförd mätto af nyssbe-mälde Rätt tillagts, äfvensom Domkapitlets och Kronans ombud hänvisats att för utbekommande ur allmänna medel af godtgörelse för sina resekostnader, i fall af fog, anmäla sig hos den myndighet af hvilken de mottagit sina förordnanden; i öfrigt lät Hfr. vid Synerättens u. bero, jemte det vederbörande lemnades öppet att särskildt emot den eller de personer, hvilka uppsigten öfver häfden af ifrågavarande kapellansbol ålegat, men som g:m uraktlåtenhet härutinnan tilläfventyrs vållat att detsamma fått under kapellanen H:s besittningstid förfalla, utföra den talan, hvartill anledning kunde förekomma. *J. D.*: Jemte det Jomala församlings i K. Senaten framställda anhållan, att vederbörande åklagare måtte förordnas att emot de personer, hvilka g:m bristande tillsyn om J. kapellansbol vållat dess förfall, utföra talan för fel i tjensten och tillika yrka deras förpligtande att utgifva ersättning för bolets behöriga iståndsättande, lemnades utan afseende, fann K. Senaten hvarken Domkapitlet eller Jomala församling hafva anfört skäl till ändring i Hfrs dom.

13. R. Nikander mot K. Borgenström, ang. ersättningsanspråk mot svdn, hvilken såsom agent för bankhuset Eduard Perl i Berlin sålt åt skdn särskilda obligationer, men icke tillhandahållit skdn desamma, oaktadt skdn fullgjort sin betalningsskyldighet. *R:n i Åbo u.* $16/12/93$: Käromålet bifölls. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, dom $5/7/95$: Utredt att svdn, i egenskap af ombudsman för bankhuset Eduard Perls filial i Köpenhamn, endast förmedlat det emellan skdn och bemälda bankhus ingångna köpet af premieobligationer, dervid svdn tillhandahållit skdn ett af nämnda filial utfärdadt sa kalladt köpbevis öfver handels afslutande; och alldenstund skdn enligt berörda köpbevis och en

af omordade bankfilial i Juni 90 till skdn aflåten skrifvelse egt att, sedan första afbetalningen å priset för obligationerna gjorts till svdn, sjelf verkställa alla öfriga afbetalningar direkte till sagda filial, hvilken jemväl till skdn utfärdat qvittenserna öfver afbetalningarna, samt skdn icke gittat styrka, att svdn skulle förbundit sig att åt skdn anskaffa ifrågavarande obligationer eller ansvara för bankhuset Eduard Perls förmåga att uppfylla sina förbindelser, fördenskull och då svdns befattning såsom ombudsman för omordade filial borde anses hafva upphört i och med det köpet ang. ifrågavarande obligationer mellan bankhuset och skdn förmedlats samt skdn ej heller påstått att det till honom vid köpets förmedling af svdn öfverlemnade köpbeviset vore falskt, har Hfr. upphäft R:ns u. och förkastat skdns talan i saken. *J. D.*: ej ändring.

14. Vilhelmina L. mot J. S. mfl. syskon till aflidne K. S., ang. yrkande af skdn att hon måtte förklaras för K. S:s äkta hustru och njuta giftorätt i hans bo. *R:n i Helsingfors* u. ^{21/3} 94: Käröålet förkastades såsom ostyrkt. Åbo Hfr., dit skdn vädjat, fann i dom ^{13/7}95 väl ådagalagdt vara att aflidne K. S. i lifstiden under hösten 92 trolofvat sig med skdn, men laglig utredning icke förekomma derom, att K. S. derefter skulle häfdat henne, hvarföre Hfr. lät bero vid det slut, hvari R:n i saken stannat. *J. D.* fann styrkt vara att K. S. i lifstiden under hösten 92 trolofvat sig med skdn och derefter häfdat henne, hvarföre skdns talan, jeml. 3: 9 G. B., af K. Senaten bifölls.

Sakregister

öfver de i bilagan till Juridiska Föreningens Tidskrift upptagna
utslag och domar för tiden Oktober 1894—December 1896.

Förkortningar:

Egdr. = Egodelningsrätt.
Guv. = Guvernör.
Hfr. = Hofrätt.
Hr. = Häradsrätt.
J. D. = Justitiedepartementet.
Kr. = Krigsrätt.
Ln. = Länenämnd.
Mag. = Magistrat.
Or. = Ordningsrätt.
Pkr. = Poliskammare.
Rr. = Rådstufvurätt.
Un. = Uppbådsnämnd.

I. Utslag.

A.	Domstol eller myndighet, som dömt i lista instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Afhandling, förklarad ogiltig:</i>	Jääskis Hr.	Mars 95	49	14
<i>Afhysning:</i>	Tavastehus Guv.	Maj 95	62	57
<i>Aflöning:</i>	Åbo Rr.	Okt. 96	10	4
<i>Afträdande af mark:</i>	Eura Hr.	Apr. 95	80	42
<i>Almanack, intrång i utgifningsrätt:</i>	Kuopio Rr.	Maj 95	43	53
<i>Andaktsöfning, se Hus- andakt.</i>				
<i>Anmälan om firma:</i>	Nikolaistads Rr.	Okt. 95	31	8

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Anskaffande af brän- vin, se Bränvins- försäljning.</i>				
<i>Anteckning i kyrkobok, ogiltig:</i>	J. D.			
<i>Arbetsaftal, brytande af:</i>		Mars 95	37	10
<i>Arbetsbetyg, falskt:</i>	Kymmene Hr.	Dec. 94	37	36
<i>Arbetsdom:</i>	Tavastehus Rr.	Mars 95	65	18
<i>Arfskifte:</i>	Wasa Guv.	Dec. 94	58	39
<i>Arkiv:</i>	Åbo Rr.	Nov. 94	42	28
<i>Arvode:</i>	Wasa Hfr.	Aug. 95	22	75
	Wasa Hfr.	Okt. 95	13	5
	Helsingfors Rr.	Maj 95	78	60
	J. D.	Jan. 96	58	64
	J. D.	Okt. 96	30	8
<i>Auktion:</i>	Nylands Guv.	Okt. 94	48	16
	Wasa Guv.	Mars 96	18	7
B.				
<i>Bankruttbrott, se Kon- kursbrott.</i>				
<i>Barnamord: (se vidare Lönnläg- ning och Förstö- ring af foster.)</i>	Helsinge Hr.	Febr. 95	77	65
	Kronoborgs Hr.	Dec. 96	48	41
	Kuolemajärvi Hr.	Nov. 96	60	28
	Nykyrka Hr.	Nov. 96	9	20
	Reso Hr.	Sept. 95	26	85
	Tammela Hr.	Juli 96	21	59
<i>Barnauppföstringsbi- drag:</i>				
	S:t Andreæ Hr.	Nov. 94	59	30
	Birkkala Hr.	Maj 96	26	42
	Björkö Hr.	Mars 95	71	20
	Gamlakarleby Hr.	Aug. 95	34	77
	Hausjärvi Hr.	Apr. 95	77	41
	Hvittis Hr.	Aug. 95	53	80
	Hvittis Hr.	Dec. 95	35	45
	Idensalmi Hr.	Nov. 94	37	27
	Idensalmi Hr.	Dec. 95	21	41
	Joutsa Hr.	Febr. 96	60	76
	Joutseno Hr.	Dec. 94	25	34
	Joutseno Hr.	Dec. 95	20	41
	Jyväskylä Hr.	Okt. 24	39	14

*Barnauppföstringsbi-
drag:*

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Kangasala Hr.	Dec. 95	23	41
Karlö Hr.	Febr. 96	39	72
Karttula Hr.	Febr. 96	86	83
Kauhava Hr.	Apr. 96	1	20
Kemi Hr.	Maj 96	56	47
Kides Hr.	Dec. 95	17	40
Korpilaks Hr.	Okt. 95	20	6
Korpilaks Hr.	Nov. 95	24	24
Laihela Hr.	Juli 95	28	72
Lappi Hr.	Okt. 95	69	16
Lempälä Hr.	Mars 96	6	4
Letala Hr.	Okt. 95	30	8
Mäntyharju Hr.	Maj 96	55	47
Petäjävesi Hr.	Maj 95	40	52
Pieksämäki Hr.	Okt. 94	29	12
Pieksämäki Hr.	Dec. 95	33	44
Pieksämäki Hr.	Maj 96	31	43
Pihtipudas Hr.	Nov. 94	57	30
Piikkis Hr.	Nov. 95	22	24
Pyhäjärvi Hr.	Nov. 96	29	23
Pälkäne Hr.	Jan. 96	56	64
Pälkäne Hr.	Nov. 96	52	26
Rautalampi Hr.	Mars 95	72	20
Sodankylä Hr.	Mars 96	37	11
Suonenjoki Hr.	Okt. 95	60	14
Tammela Hr.	Febr. 96	31	70
Tammerfors Rr.	Febr. 96	41	72
Ulfaby Hr.	Apr. 96	49	31
Ulfaby Hr.	Maj 96	10	38
Valkeala Hr.	Febr. 95	29	54
Viborgs Hr.	Maj 96	41	44
Virdois Hr.	Nov. 94	19	25
Vänä Hr.	Maj 96	12	38
Åbo Rr.	Maj 96	25	42
Öfvertorneå Hr.	Nov. 96	44	25

Bedrägeri:(se vidare *Brandan-
stiftan.*)

Helsingfors Rr.	Okt. 95	78	18
Hiitola Hr.	Febr. 95	22	53
Jyväskylä Rr.	Mars 95	10	4
Kotka Rr.	Apr. 95	12	25
Nurmes Hr.	Apr. 96	44	30
Tammerfors Rr.	Maj 96	34	43
Tammerfors Rr.	Okt. 96	38	10
Tohmajärvi Hr.	Mars 95	35	9
Wiborgs Rr.	Aug. 95	26	76
Åbo Rr.	Apr. 96	11	22

*Bedrägligt förfarande,
se Bedrägeri.**Befriande af fänge:*

Kittilä Hr.	Okt. 94	53	17
-------------	---------	----	----

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Bemötande, införande i tidning af:</i>				
<i>Bergadt gods, till- grepp af:</i>	Helsingfors Rr.	Mars 96	15	6
<i>Bergning:</i>	Nerpes Hr.	Apr. 96	25	24
	Kristinestads Rr.	Nov. 95	17	22
<i>Besittningsrätt till kro- nohemman, se Åbo- rätt.</i>				
<i>Betesskada, se Ätjo- skada.</i>				
<i>Bodrägt:</i>				
	Sordavala Hr.	Sept. 95	27	85
<i>Boförteckning:</i>	Ekenäs Rr.	Juli 95	18	69
<i>Bolag, uraktlåten an- mälan om delak- tighet i:</i>				
	Östermark Hr.	Nov. 94	16	24
<i>Borgen:</i>	Jämsä Hr.	Dec. 96	6	29
<i>Borgenärssamman- träde:</i>	Sagu Hr.	Aug. 96	24	64
<i>Brandanstiften i svik- ligt syfte:</i>				
	Asikkala Hr.	Febr. 95	65	62
	Asikkala Hr.	Mars 96	71	16
	Björkö Hr.	Nov. 95	48	31
	Heinävesi Hr.	Sept. 95	28	85
	Helsingfors Rr.	Aug. 96	39	67
	Jämsä Hr.	Febr. 95	6	50
	Jääskis Hr.	Juni 95	10	62
	Jääskis Hr.	Dec. 95	29	43
	Keuru Hr.	Nov. 94	34	26
	Keuru Hr.	Febr. 95	6	50
	Lundo Hr.	Mars 96	43	12
	S:t Michels Hr.	Febr. 96	42	72
	Sastmola Hr.	Mars 95	18	5
	Sordavala Hr.	Sept. 96	12	73
	Sumiais Hr.	Aug. 95	46	79
	Säkkijärvi Hr.	Nov. 96	5	19
	Tammerfors Rr.	Nov. 94	49	29
	Tammerfors Rr.	Maj 96	23	42
	Uguniemi Hr.	Nov. 95	4	20
	Uguniemi Hr.	Juni 96	1	50
	Ufsby Hr.	Juni 95	23	63
<i>Brandstod:</i>				
	Nikolaistads Rr.	Mars 96	76	17
<i>Bref, olaga kopiering:</i>				
	Wasa Hfr.	Okt. 96	68	16

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Bro, försummelse att underhålla:</i>	Lappvesi Hr.	Nov. 94	11	23
<i>Brännvinsförsäljning:</i>	Birkkala Hr.	Maj 95	58	56
	Evijärvi Hr.	Dec. 94	43	37
	Hankasalmi Hr.	Maj 95	7	44
	Hankasalmi Hr.	Maj 95	8	45
	Helsingfors Rr.	Apr. 95	11	25
	Helsingfors Rr.	Aug. 95	50	80
	Helsingfors Rr.	Jan. 96	23	57
	Helsingfors Rr.	Juli 96	18	59
	Helsingfors Rr.	Juli 96	19	59
	Impilaks Hr.	Mars 96	60	14
	Jalasjärvi Hr.	Nov. 94	47	29
	Jokkas Hr.	Nov. 95	25	25
	Jokkas Hr.	Dec. 95	61	51
	Jämsä Hr.	Dec. 94	46	38
	Jääskis Hr.	Mars 95	52	15
	Kemi Hr.	Apr. 95	22	28
	Keuru Hr.	Nov. 95	27	25
	Kirvus Hr.	Aug. 95	28	76
	Kisko Hr.	Sept. 96	31	76
	Konginkangas Hr.	Juni 96	6	50
	Kuopio Rr.	Mars 96	75	17
	Lappo Hr.	Jan. 96	9	55
	S:t Michels Hr.	Jan. 96	24	57
	Mustasaari Hr.	Okt. 94	28	11
	S:t Mårtens Hr.	Nov. 94	21	25
	Nurmo Hr.	Okt. 96	28	8
	Nådendals Rr.	Jan. 96	52	63
	Piikkis Hr.	Febr. 96	13	67
	Pyhäjoki Hr.	Febr. 95	51	60
	Pyhämaa Hr.	Febr. 95	40	56
	Pöytis Hr.	Dec. 96	33	37
	Rantasalmi Hr.	Nov. 96	62	28
	Rovaniemi Hr.	Mars 95	30	8
	Rovaniemi Hr.	Mars 95	36	10
	Ruokolaks Hr.	Nov. 94	31	26
	Ruovesi Hr.	Jan. 96	39	61
	Savonranta Hr.	Nov. 95	31	26
	Sibbo Hr.	Apr. 95	49	33
	Somero Hr.	Febr. 95	36	55
	Somero Hr.	Mars 95	15	5
	Sumiais Hr.	Juni 95	13	62
	Suonenjoki Hr.	Apr. 96	37	29
	Tammerfors Rr.	Juni 95	4	61
	Tervola Hr.	Mars 95	41	11
	Uskela Hr.	Juli 95	3	66
	Wederlaks Hr.	Nov. 95	5	20
	Wiborgs Rr.	Dec. 94	30	34
	Wirdois Hr.	Sept. 96	36	77
	Åbo Rr.	Apr. 96	54	32

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Brännvinsförsäljning:</i>	Öfvertorneå Hr.	Nov. 95	20	23
<i>Bysättning:</i>	Nylands Guv.	Dec. 96	57	43
	Tavastehus Guv.	Aug. 96	6	61
<i>Börd, af jord:</i>	Wiborgs Guv.	Okt. 96	29	8
<i>D.</i>				
<i>Djurplågeri:</i>	S:t Johannis Hr.	Jan. 95	15	43
	Jyväskylä Rr.	Febr. 96	27	70
	Kymmene Hr.	Sept. 95	25	85
	Lappajärvi Hr.	Maj 95	41	52
	Mäntyharju Hr.	Dec. 95	57	51
	Nikolaistads Rr.	Apr. 95	43	31
	Tammerfors Rr.	Dec. 94	28	34
	Ulfaby Hr.	Nov. 95	44	28
	Urdiala Hr.	Febr. 96	47	73
<i>Dombrott:</i>	Wasa Hfr.	Mars 95	43	12
<i>Domstols behörighet, se Laga domstol.</i>				
<i>Droger, handel med:</i>	Helsingfors Rr.	Dec. 95	48	49
<i>Dråp:</i>	Björneborgs Rr.	Apr. 95	30	29
	Eura Hr.	Okt. 96	45	11
	Helsinge Hr.	Febr. 95	58	61
	Helsingfors Rr.	Jan. 95	6	42
	Helsingfors Rr.	Jan. 95	50	49
	Helsingfors Rr.	Nov. 95	42	28
	Jalasjärvi Hr.	Aug. 95	29	76
	Jääskis Hr.	Juni 95	1	61
	Karstula Hr.	Sept. 96	33	77
	Kristina Hr.	Okt. 96	2	3
	Lappfjerd Hr.	Nov. 96	26	22
	Lappo Hr.	Jan. 95	30	45
	Malax Hr.	Juli 96	17	59
	S:t Mariæ Hr.	Okt. 95	51	13
	Norrmark Hr.	Juni 95	21	63
	Nurmijärvi Hr.	Dec. 94	41	36
	Nurmijärvi Hr.	Jan. 95	4	42
	Nykyrko Hr.	Dec. 94	4	31
	Parkano Hr.	Okt. 95	61	14
	Simo Hr.	Mars 95	50	14
	Sysmä Hr.	Aug. 95	14	73
	Urdiala Hr.	Okt. 96	61	14
<i>Dödsundersökning:</i>	Helsinge Hr.	Dec. 94	31	34
<i>Dödsvillande:</i>	Helsinge Hr.	Dec. 94	45	37

	Domstol eller myndighet, som dömt i lista instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Dödsvällande:</i>				
	Korpilaks Hr.	Mars 95	57	17
	Leppävirta Hr.	Febr. 95	14	51
	Rimto Hr.	Mars 95	51	14
	Somero Hr.	Aug. 95	18	74
	Sordavala Hr.	Dec. 94	29	34
	Uleå Hr.	Nov. 96	41	25
	Wasa Hfr.	Dec. 95	38	46
<i>Döljande af förbry- tare:</i>				
	Lojo Hr.	Nov. 94	12	23
	Räisälä Hr.	Okt. 94	10	5
<i>Döljande af testa- mente:</i>				
	Åbo Rr.	Apr. 96	56	32
<i>Döljande af tjuvgods:</i>				
	Helsinge Hr.	Nov. 94	4	22
	Helsingfors Rr.	Sept. 95	32	86
	Hirvensalmi Hr.	Aug. 96	25	65
	Jyväskylä Rr.	Juni 95	32	65
	Korpilaks Hr.	Jan. 96	33	60
	Letala Hr.	Maj 96	19	40
	Lundo Hr.	Febr. 96	35	71
	Nikolaistads Rr.	Juni 95	15	62
	Sordavala Rr.	Maj 95	57	56
	Stora Hr.	Okt. 94	3	3
	Åbo Rr.	Apr. 96	53	32
<i>E.</i>				
<i>Egenhanderätt, se Egen- mäktigt förfarande.</i>				
<i>Egenmäktigt förfa- rande:</i>				
	Björneborgs Rr.	Febr. 95	23	53
	Borgå Rr.	Febr. 95	78	65
	Hammarland Hr.	Maj 96	57	47
	Hammarland Hr.	Dec. 96	43	38
	Helsingfors Rr.	Okt. 95	33	9
	Helsingfors Rr.	Okt. 95	79	18
	Helsingfors Rr.	Nov. 95	41	28
	Helsingfors Rr.	Apr. 96	9	21
	Hvittis Hr.	Febr. 95	59	61
	Hvittis Hr.	Jan. 96	62	65
	Hvittis Hr.	Nov. 96	45	25
	Ijo Hr.	Mars 95	55	16
	Joutsa Hr.	Mars 96	27	9
	Jyväskylä Hr.	Maj 96	17	40
	Kauhajoki Hr.	Apr. 96	48	31
	Kiikkala Hr.	Maj 95	77	59
	Kiuruvesi Hr.	Apr. 96	33	27
	Korpilaks Hr.	Okt. 94	21	9
	Korpilaks Hr.	Sept. 96	46	78

	Domstol eller myndighet, som domt i 1:a instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Egenmäktigt förfarande:</i>				
	Kotka Rr.	Nov. 94	17	24
	Kristinestads Rr.	Aug. 95	20	75
	Kuopio Hr.	Okt. 96	39	10
	Lappträsk Hr.	Maj 95	64	57
	Letala Hr.	Aug. 95	21	75
	Lillkyro Hr.	Sept. 95	23	84
	Lojo Hr.	Aug. 95	23	75
	S:t Michels Hr.	Juli 95	13	68
	Norrmark Hr.	Mars 95	42	11
	Nykyrko Hr.	Nov. 94	58	30
	Nykyrko Hr.	Febr. 96	54	74
	Nykyrko Hr.	Juni 96	3	50
	Nykyrko Hr.	Juni 96	4	50
	Parikkala Hr.	Apr. 96	17.	23
	Punkalaitio Hr.	Dec. 94	24	34
	Puumala Hr.	Nov. 94	43	28
	Pälkäne Hr.	Apr. 95	79	42
	Rantasalmi Hr.	Apr. 96	32	27
	Rautalampi Hr.	Jan. 96	17	56
	Ruokolaks Hr.	Okt. 96	54	12
	Sastmola Hr.	Juli 95	5	66
	Sibbo Hr.	Jan. 95	29	45
	Sibbo Hr.	Febr. 95	50	60
	Somero Hr.	Apr. 95	2	24
	Tammerfors Rr.	Dec. 95	1	33
	Tammerfors Rr.	Febr. 96	30	70
	Thusby Hr.	Maj 95	46	53
<i>Egoreglering:</i>				
	Kumo Hr.	Apr. 95	69	39
<i>Eldskada, vållande till:</i>				
(se vidare <i>Skogseld, Brandanstiftn.</i>)	Mustasaari Hr.	Mars 96	32	10
<i>Eld, vanvård af:</i>				
	Helsingfors Rr.	Okt. 95	25	7
<i>Elektorsval, se under Landtdagsmannaval.</i>				
<i>Ersättning:</i>				
	Alajärvi Hr.	Dec. 95	22	41
	Borgå Hr.	Okt. 94	45	15
	Borgå Hr.	Okt. 95	52	13
	Borgå Hr.	Apr. 96	60	34
	Eno Hr.	Maj 95	17	47
	Gamlakarleby Rr.	Sept. 95	20	84
	Helsinge Hr.	Febr. 96	84	83
	Helsingfors Rr.	Febr. 95	80	66
	Helsingfors Rr.	Apr. 95	15	26
	Helsingfors Rr.	Apr. 95	19	27

Ersättning:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Helsingfors Rr.	Mars 96	20	7
Hvittis Hr.	Mars 96	36	10
Joutsa Hr.	Febr. 95	81	66
Jyväskylä Hr.	Mars 95	46	12
Jääskis Hr.	Jan. 96	38	61
Kangasala Hr.	Mars 96	42	11
S:t Karins Hr.	Mars 96	34	10
Karis Hr.	Apr. 95	84	43
Karstula Hr.	Okt. 96	31	9
Keuru Hr.	Maj 95	54	55
Kexholms Hr.	Nov. 95	57	33
Kristina Hr.	Nov. 96	34	24
Kronoborgs Hr.	Okt. 95	14	5
Kronoby Hr.	Okt. 94	1	3
Kuopio Rr.	Jan. 96	10	55
Laihela Hr.	Dec. 94	11	32
Laihela Hr.	Mars 96	29	9
Lempälä Hr.	Mars 95	67	19
Leppävirta Hr.	Mars 95	8	4
Längelmäki Hr.	Okt. 95	7	4
Masku Hr.	Sept. 96	11	73
S:t Michels Rr.	Okt. 94	59	18
Mohla Hr.	Nov. 94	39	27
Mustasaari Hr.	Febr. 95	84	67
Mäntsälä Hr.	Febr. 95	41	57
Mäntyharju Hr.	Mars 95	5	3
Nikolaistads Rr.	Dec. 95	52	50
Nykyrka Hr.	Okt. 96	15	5
Paavola Hr.	Okt. 95	37	10
Pernå Hr.	Mars 95	83	22
Pieksämäki Hr.	Maj 96	49	46
Pudasjärvi Hr.	Juni 95	11	62
Puumala Hr.	Febr. 95	13	51
Rantasalmi Hr.	Apr. 96	32	27
Rautalampi Hr.	Apr. 95	52	35
Sievi Hr.	Maj 95	25	49
Sordavala Rr.	Sept. 96	42	78
Storå Hr.	Dec. 96	32	37
Sysmä Hr.	Okt. 95	21	6
Tammerfors Rr.	Dec. 94	10	32
Tammerfors Rr.	Apr. 95	72	40
Tammerfors Rr.	Maj 96	53	47
Tavastkyro Hr.	Apr. 96	62	34
Thusby Hr.	Maj 95	46	53
Tohmajärvi Hr.	Mars 95	35	9
Wiborgs Hr.	Nov. 94	41	28
Wiborgs Hr.	Febr. 96	1	65
Wiborgs Rr.	Dec. 96	7	29
Wirmo Hr.	Dec. 96	55	42
Åbo Rr.	Maj 95	12	45
Åbo Rr.	Maj 95	45	53

	Domstol eller myndighet, som dömt i lista instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Ersättning:</i>				
	Öfvertorneå Hr.	Febr. 96	48	73
<i>Expropriation:</i>				
	Mustasaari Hr.	Febr. 95	84	67
F.				
<i>Falsk angivelse:</i>				
	Hammarland Hr.	Maj 96	58	47
	Helsingfors Rr.	Juli 95	17	69
	Helsingfors Rr.	Nov. 95	56	32
	Helsingfors Rr.	Dec. 95	13	37
	Helsingfors Rr.	Mars 96	23	8
	Hvittis Hr.	Okt. 96	58	13
	Ilmola Hr.	Okt. 94	40	14
	Kimito Hr.	Juli 95	2	65
	Kumo Hr.	Juni 95	28	64
	Kurikka Hr.	Okt. 95	68	16
	Lundo Hr.	Nov. 96	20	21
	Mäntyharju Hr.	Okt. 95	47	13
	Nikolaistads Rr.	Nov. 94	20	25
	Nurmes Hr.	Nov. 94	26	25
	Pyhäjärvi Hr.	Dec. 96	37	38
	Wiborgs Hfr.	Sept. 95	34	87
	Wiborgs Hfr.	Apr. 96	52	32
	Wiborgs Rr.	Nov. 94	53	30
	Ylihärmä Hr.	Nov. 95	15	22
<i>Falskt mynt, se Mynt- brott.</i>				
<i>Fara vid begagnande af jernväg:</i>				
	Kymmene Hr.	Aug. 96	62	70
<i>Fartygsbefäl:</i>				
	Björneborgs Rr.	Sept. 95	4	81
<i>Fataljetid, förlängd:</i>				
	Wiborgs Hfr.	Okt. 95	81	19
	Wiborgs Hfr.	Jan. 96	37	61
<i>Fattighjon:</i>				
	Uleåborgs Guv.	Juli 96	12	58
	Wiborgs Guv.	Okt. 96	17	6
	Åbo Guv.	Maj 95	29	50
<i>Fel i rättegången:</i>				
	Piikkis Hr.	Sept. 95	38	87
<i>Ficktjufnad, se Stöld.</i>				
<i>Firma, anmälning om:</i>				
	Nikolaistads Rr.	Okt. 95	31	8
<i>Fiskaliskt mål, se Tjen- stefel.</i>				
<i>Fiske, skada å, olaga, kränkning af fi- skerätt m. m.</i>				
(se vidare <i>Laxfiske</i> .)	Björneborgs Rr.	Dec. 95	28	42

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer	Pag.
<i>Fiske:</i>	Esbo Hr.	Juni 96	10	52
	Hollola Hr.	Mars 95	76	21
	Ilomants Hr.	Nov. 96	39	25
	Kemi Hr.	Juni 96	5	50
	Kontiolaks Hr.	Nov. 95	9	21
	Kyrkslätt Hr.	Jan. 96	48	63
	Nedertorneå Hr.	Sept. 96	34	77
	Norrmark Hr.	Jan. 96	53	63
	Perno Hr.	Maj 96	61	48
	Petäjävesi Hr.	Apr. 96	31	26
	Valkjärvi Hr.	Mars 95	85	22
<i>Flottniug:</i>	Kyrkslätt Hr.	Jan. 96	48	63
	Muhos Hr.	Apr. 96	4	20
	Nurmijärvi Hr.	Dec. 94	34	35
	Orimattila Hr.	Febr. 96	61	76
	Rautalampi Hr.	Jan. 96	17	56
	Sääksmäki Hr.	Mars 95	75	21
	Villmanstrands Rr.	Okt. 95	44	12
<i>Flyttningsbetyg, falskt:</i>	Orimattila Hr.	Nov. 95	14	22
<i>Fordran:</i>	Björneborgs Rr.	Okt. 96	74	18
	Helsingfors Rr.	Mars 95	59	17
	Jääskis Hr.	Dec. 95	53	50
	Karkku Hr.	Okt. 95	19	6
	Lampis Hr.	Maj 95	68	58
	Maaninka Hr.	Febr. 95	52	60
	S:t Michels Guv.	Juli 95	26	72
	Mäntyharju Hr.	Febr. 95	55	60
	Pojo Hr.	Aug. 96	5	61
	Rantasalmi Hr.	Febr. 95	61	61
	Rantasalmi Hr.	Nov. 95	7	21
	Ruokolaks Hr.	Dec. 94	65	40
	Suistamo Hr.	Sept. 96	15	74
	Tammerfors Rr.	Jan. 95	49	49
	Tammerfors Rr.	Febr. 96	87	83
	Wasa Guv.	Mars 95	68	19
	Wasa Guv.	Mars 96	19	7
	Wiborgs Guv.	Sept. 95	29	86
	Wiborgs Guv.	Mars 96	62	15
	Wiborgs Hr.	Apr. 96	41	30
	Wiborgs Rr.	Maj 96	50	46
	Åbo Guv.	Apr. 95	28	29
	Åbo Guv.	Jan. 96	43	62
	Åbo Rr.	Jan. 95	17	43
	Åbo Rr.	Mars 96	73	17
<i>Fullmäktig, ovärdig att föra annans talan, icke god- känd m. m.:</i>	Haapavesi Hr.	Mars 96	55	14

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag
<i>Fullmäktig:</i>				
	Ilomants Hr.	Mars 96	21	8
	J. D.	Okt. 96	30	8
	Kivinebb Hr.	Dec. 94	50	38
	Uleåborgs Ln.	Dec. 95	46	49
	Wasa Hfr.	Maj 96	22	42
<i>Fylleri:</i>				
	Alajärvi Hr.	Juli 95	14	69
	Borgå Hr.	Dec. 94	48	38
	Dragonreg. Kr.	Mars 95	24	6
	Dragonreg. Kr.	Sept. 96	13	73
	Heinola Rr.	Maj 96	29	43
	Helsingfors Rr.	Aug. 95	17	74
	Helsingfors Rr.	Jan. 96	50	63
	Helsingfors Rr.	Febr. 96	49	73
	Iisalmi Or.	Febr. 95	49	59
	Jalasjärvi Hr.	Okt. 94	33	12
	Jalasjärvi Hr.	Mars 95	13	4
	Kittilä Hr.	Nov. 94	33	26
	Kuopio Rr.	Febr. 95	3	50
	Kuopio Rr.	Febr. 96	64	76
	Lappvesi Hr.	Mars 96	14	6
	Libelits Hr.	Okt. 94	47	16
	Lovisa Rr.	Okt. 94	6	4
	S:t Michels Hr.	Apr. 95	10	25
	Nikolaistads Rr.	Mars 95	40	11
	Nylands Kr.	Okt. 94	15	7
	Nylands Kr.	Okt. 94	16	8
	Nylands Kr.	Apr. 95	40	30
	Nylands Kr.	Okt. 96	37	10
	Rovaniemi Hr.	Mars 95	36	10
	Tammela Hr.	Dec. 94	7	32
	Tammerfors Rr.	Okt. 94	62	18
	Wiborgs Kr.	Apr. 96	14	22
	Ylistaro Hr.	Febr. 95	68	63
	Åbo Domkap.	Dec. 94	32	35
	Åbo Domkap.	Jan. 95	34	46
	Åbo Kr.	Maj 96	46	45
	Åbo Rr.	Apr. 95	17	27
<i>Fånge, vållande af rymning:</i>				
	Alavo Hr.	Juli 95	27	72
<i>Fästning, olaga:</i>				
	Nikolaistads Rr.	Maj 95	21	48
<i>Fönsterinslagning:</i>				
	Sysmä Hr.	Sept. 96	28	75
<i>Förbrutna varor:</i>				
	Jyväskylä Hr.	Dec. 96	20	32
<i>Förfalskning:</i>				
	Bräkylä Hr.	Okt. 95	74	17
	Heinola Rr.	Apr. 95	21	28
	Heinävesi Hr.	Aug. 95	16	74

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Förfalskning:</i>				
	Hvittis Hr.	Dec. 95	24	42
	Jyväskylä Hr.	Sept. 95	24	85
	Jyväskylä Rr.	Maj 96	20	42
	Korpilaks Hr.	Dec. 96	42	38
	Kristina Hr.	Dec. 96	4	29
	Kuopio Rr.	Apr. 96	16	22
	Loppis Hr.	Sept. 96	39	77
	Muonioniska Hr.	Okt. 95	32	9
	Pielavesi Hr.	Nov. 95	16	22
	Saarijärvi Hr.	Okt. 94	27	11
	Sordavala Rr.	Jan. 95	33	46
	Tammerfors Rr.	Febr. 95	6	50
	Åbo Rr.	Febr. 95	83	55
	Åbo Rr.	Dec. 95	27	42
<i>Förlagsrätt:</i>				
	Tammerfors Rr.	Apr. 95	72	40
	Wiborgs Rr.	Dec. 95	16	39
<i>Förmynderskap:</i>				
	Borgå Rr.	Mars 95	66	19
	Borgå Rr.	Febr. 96	59	75
	Hauho Hr.	Okt. 95	53	13
	Iisalmi Hr.	Jan. 95	48	49
	Ilmola Hr.	Okt. 96	66	15
	Karis Hr.	Dec. 94	8	32
	Lavia Hr.	Okt. 95	35	10
	Lovisa Rr.	Dec. 94	51	38
	Nedertorneå Hr.	Dec. 95	11	37
	Pöytis Hr.	Aug. 95	48	79
	Qveflaks Hr.	Okt. 96	21	7
	Rantasalmi Hr.	Dec. 95	12	37
	Rautus Hr.	Sept. 96	41	78
	Sääksmäki Hr.	Juli 96	13	58
	Wirmo Hr.	Aug. 96	55	69
<i>Förolämpning, se Åre- kränkning.</i>				
<i>Förskingring af kro- nomedel:</i>				
(se vidare <i>Tjenstefel.</i>)	Dragonreg. Kr.	Aug. 96	33	66
<i>Förskingring af kro- nopersedlar:</i>				
	Dragonreg. Kr.	Juni 96	19	54
<i>Försnillning:</i>				
	Borgå Hr.	Okt. 95	48	13
	Dragonreg. Kr.	Mars 95	22	6
	Helsingfors Rr.	Mars 96	10	5
	Kivinebb Hr.	Dec. 95	32	44
	Korpilaks Hr.	Okt. 94	21	9
	Wiborgs Hfr.	Mars 96	72	16
<i>Förstöring af foster:</i>				
	Kuhmois Hr.	Juli 95	25	71

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Försummelse i tjensten, se Tjenstefel.</i>				
<i>Försäljning af omyn- digs gods:</i>	Borgå Rr.	Nov. 96	6	19
G.				
<i>Gift, handel med:</i>	Taivalkoski Hr.	Okt. 95	67	16
<i>Giftmord, se Mord.</i>				
<i>Godman i konkurs:</i>	Åbo Rr.	Okt. 95	77	17
<i>Grind, å allmän väg:</i>	Kisko Hr.	Mars 96	80	19
<i>Grof stöld, se Stöld.</i>				
<i>Gröda, utmätning af:</i>	Luhango Hr.	Febr. 96	24	69
<i>Gulden guld, kräfvande af:</i>	Sodankylä Hr.	Okt. 95	65	15
	Wiborgs Rr.	Dec. 95	65	53
	Åbo Rr.	Juni 95	16	63
H.				
<i>Handel med misstänkt person:</i>	Pemar Hr.	Maj 96	21	42
<i>Helsövrädsstadga, brott emot:</i>	Ilomants Hr.	Dec. 96	1	28
<i>Hemfridsbrott:</i>	Alajärvi Hr.	Juli 95	14	69
	Alajärvi Hr.	Maj 96	35	43
	Ekenäs Rr.	Maj 96	54	47
	Helsinge Hr.	Apr. 96	50	31
	Messaby Hr.	Febr. 96	58	75
	Mäntyharju Hr.	Apr. 96	30	26
	Mäntyharju Hr.	Nov. 96	3	19
<i>Hemmansklyfning, se Klyfningskifte.</i>				
<i>Hor:</i>	Evijärvi Hr.	Dec. 94	43	37
	Helsingfors Rr.	Okt. 94	24	10
	Iittis Hr.	Febr. 96	34	71
	Kuhmois Hr.	Juli 95	25	71
	Lampis Hr.	Juli 95	16	69
	Nikolaistads Rr.	Mars 95	61	17
	Nilsia Hr.	Nov. 95	54	32
	Räisälä Hr.	Juli 95	6	66

	Domstol eller myndighet, som dömt i lista instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Hor:</i>				
	Wetil Hr.	Okt. 94	57	17
	Wiborgs Rr.	Okt. 94	51	16
	Ylistaro Hr.	Febr. 95	68	63
<i>Husandakt:</i>				
	Wasa Hfr.	Mars 96	12	6
<i>Husransakan:</i>				
	Torneå Rr.	Apr. 95	8	24
	Torneå Rr.	Maj 95	79	60
	Torneå Rr.	Febr. 96	25	70
<i>Hustjufnad:</i>				
	Heinola Rr.	Febr. 95	28	53
	Pemar Hr.	Dec. 95	62	52
<i>Häfvande af hästbyte:</i>				
	Tammerfors Rr.	Febr. 96	56	74
<i>Häfvande af köp, se Köp.</i>				
<i>Hägnad:</i>				
	Jyväskylä Hr.	Dec. 94	68	41
	Rautjärvi Hr.	Dec. 96	60	44
<i>Hägnadsskyldighet:</i>				
	Nagu Hr.	Apr. 96	34	27
<i>Häktning, se Ologa häktning.</i>				
<i>Hästbyte, häfvande af:</i>				
	Tammerfors Rr.	Febr. 96	56	74
<i>Hästköp, ryggande af:</i>				
	Tammerfors Rr.	Apr. 96	10	21
<i>Hötäkt, oloflig:</i>				
	S:t Mårtens Hr.	Nov. 94	46	28
	Rovaniemi Hr.	Juni 95	14	62

I.

Inbrottsstöld, se Stöld.

Inteckning:

Helsinge Hr.	Apr. 96	38	29
Helsinge Hr.	Maj 96	71—76	49
Jokkis Hr.	Aug. 96	61	70
Jämsä Hr.	Jan. 95	40	47
Korpilaks Hr.	Dec. 95	45	48
Längelmäki Hr.	Jan. 95	41, 42	47
Mohla Hr.	Febr. 96	21	69
Nådendals Rr.	Maj 95	70	58
Sysmä Hr.	Febr. 95	4	50
Urdiala Hr.	Jan. 95	35—39	46
Wasa Hfr.	Maj 96	40	44
Wiborgs Hr.	Okt. 95	24	7
Wiborgs Mag.	Febr. 96	53	74

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
J.				
<i>Jagt:</i>				
	Jääskis Hr.	Maj 95	27	49
	Nykyrka Hr.	Febr. 96	83	83
	Nykyrka Hr.	Mars 96	59	14
	Taipalsaari Hr.	Juli 95	15	69
	Valkjärvi Hr.	Febr. 96	65	77
K.				
<i>Klyfningsakifte:</i>				
	Brändö Egdr.	Dec. 96	18	32
	Harjavalta Egdr.	Dec. 96	17	31
	Idensalmi Egdr.	Mars 95	20	6
	Korpilaks Egdr.	Apr. 95	63	38
	Kuusjärvi Egdr.	Nov. 95	18	23
	Lappo Egdr.	Okt. 95	76	17
	Lappo Egdr.	Febr. 96	85	83
	Lappo Egdr.	Mars 96	67	16
	Laukas Egdr.	Dec. 96	12	30
	Leppävirta Egdr.	Maj 96	77	50
	Loppis Egdr.	Dec. 96	59	43
	Norrmark Egdr.	Jan. 95	43	48
	Pälkjärvi Egdr.	Mars 95	54	15
	Rääkkylä Egdr.	Mars 96	68	16
	Tervola Egdr.	Okt. 94	52	16
	Vetil Egdr.	Jan. 95	28	45
	Wiborgs Egdr.	Okt. 94	49	16
	Wiborgs Egdr.	Sept. 96	4	72
	Wiborgs Egdr.	Nov. 95	49	31
	Ylistaro Egdr.	Okt. 94	58	18
<i>Konkurs, anhållan om försättande i:</i>				
<i>(se vidare Godman, Sysloman.)</i>				
	Kuopio Rr.	Apr. 96	68	35
	Parikkala Hr.	Jan. 95	52	49
	Pieksämäki Hr.	Okt. 95	23	7
	Puumala Hr.	Nov. 94	24	25
	Sulkava Hr.	Okt. 95	83	19
	Tammerfors Rr.	Nov. 96	27	23
<i>Konkurs, anhållan om ny handläggning:</i>				
	Kuopio Rr.	Okt. 96	18	6
<i>Konkursbrott:</i>				
	Bjernå Hr.	Nov. 95	29	25
	Ekenäs Rr.	Febr. 96	5	66
	Gamlakarleby Rr.	Jan. 95	27	44
	Helsingfors Rr.	Okt. 94	7	4
	Helsingfors Rr.	Okt. 94	46	16
	Helsingfors Rr.	Febr. 95	37	55
	Helsingfors Rr.	Mars 95	21	6
	Helsingfors Rr.	Mars 95	79	21

Konkursbrott:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Helsingfors Rr.	Apr. 95	76	41
Helsingfors Rr.	Apr. 95	83	43
Helsingfors Rr.	Okt. 95	41	11
Helsingfors Rr.	Dec. 95	31	43
Helsingfors Rr.	Jan. 96	28	58
Helsingfors Rr.	Dec. 96	16	31
Joensuu Rr.	Okt. 96	62	14
Juuka Hr.	Nov. 94	10	23
Jääskis Hr.	Juni 95	10	62
Kides Hr.	Mars 96	39	11
Kontiolaks Hr.	Mars 96	41	11
Korpilaks Hr.	Maj 96	16	40
Kuopio Rr.	Mars 95	81	22
Laukas Hr.	Maj 95	13	46
Libelits Hr.	Febr. 95	42	57
Mäntsälä Hr.	Nov. 96	7	19
Mäntyharju Hr.	Jan. 95	14	43
Nikolaistads Rr.	Febr. 96	73	78
Nikolaistads Rr.	Juni 96	13	53
Pariikkala Hr.	Dec. 96	30	35
Pyhäjärvi Hr.	Maj 95	14	46
Qveflax Hr.	Dec. 94	6	31
Rantasalmi Hr.	Jan. 95	18	43
Rautjärvi Hr.	Febr. 96	44	72
Savonranta Hr.	Jan. 95	19	44
Siikajoki Hr.	Febr. 96	69	77
Tammerfors Rr.	Mars 96	54	14
Torneå Rr.	Febr. 95	70	63
Valkeala Hr.	Nov. 95	12	21
Vederlaks Hr.	Jan. 96	32	59
Wiborgs Hr.	Jan. 95	16	43
Wiborgs Rr.	Apr. 95	64	38
Wiitasaari Hr.	Mars 96	74	17
Åbo Rr.	Jan. 95	20	44

Koppleri:

Helsingfors Rr.	Apr. 95	38	30
Helsingfors Rr.	Okt. 96	46	11
S:t Michels Rr.	Nov. 96	40	25

*Krigslydnaden, se Sub-
ordinationsbrott.**Krigstjenst, försum-
melse att inträda i:*

Uleåborgs Kr.	Mars 95	87	23
Wasa Kr.	Nov. 94	13	23
Wasa Kr.	Nov. 94	14	24
Wasa Kr.	Mars 95	38	10
Wasa Kr.	Dec. 95	64	52

*Krigstjenst, kropps-
skada för und-
gående af:*

Nylands Kr.	Apr. 95	41	31
-------------	---------	----	----

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Krigstjenst, se vidare Värnepligt.</i>				
<i>Kronohemman, se Åbo- rätt.</i>				
<i>Kronolots, se Lots.</i>				
<i>Kroppersansakan.</i>	Ilmola Hr.	Mars 96	78	18
<i>Kroppsskada, ersätt- ning för i arbete ådragen:</i>	Vekkelaks Hr. Wiborgs Hr.	Maj 96 Dec. 94	36 54	43 39
<i>Kroppsskada, för und- gående af värne- pligt:</i>	Nylands Kr.	Apr. 95	41	31
<i>Kroppsskada, vållan- de till:</i>	Helsingfors Rr. Sordavala Hr. Taipalsaari Hr. Wiborgs Rr.	Apr. 95 Dec. 96 Nov. 96 Okt. 95	19 19 22 40	27 32 21 11
<i>Kungsäddra stängan- de af:</i>	Nurmes Hr. Vekkelaks Hr.	Sept. 96 Febr. 96	32 46	76 73
<i>Kuratorskap, befrielse från:</i>	Vichtis Hr.	Nov. 94	6	22
<i>Köp af fastighet:</i>	Siikajoki Hr.	Maj 96	45	45
<i>Kött, till föda otjen- ligt:</i>	Raumo Rr.	Febr. 95	39	56
L.				
<i>Laga domstol:</i>	Helsingfors Rr. Helsingfors Rr. Kivinebb Hr. Iibelits Hr. —	Sept. 95 Aug. 96 Okt. 96 Okt. 95 Apr. 95	18 21 23 66 58	83 63 7 15 37
<i>Lagfart:</i>	Helsingfors Rr. Tammerfors Rr.	Okt. 95 Nov. 95	55 40	14 27
<i>Landtdagsmannaval:</i>	Kuopio Guv. Kuopio Guv. Kuopio Guv. S:t Michels Guv.	Dec. 96 Dec. 96 Dec. 96 Nov. 96	10 13 15 56	30 30 31 27

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Landtdagsmannaval:</i>				
	S:t Michels Guv.	Dec. 96	47	40
	Nylands Guv.	Nov. 96	57	27
	Tavastehus Guv.	Dec. 96	27	33
	Uleåborgs Guv.	Nov. 96	58	27
	Wasa Guv.	Dec. 96	40	38
	Wiborgs Guv.	Dec. 96	11	30
	Wiborgs Guv.	Dec. 96	39	38
	Wiborgs Guv.	Dec. 96	58	43
	Åbo Guv.	Dec. 96	14	31
<i>Landthandel:</i>				
	Hauho Hr.	Maj 95	42	53
<i>Laxfiske:</i>				
	Asikkala Hr.	Apr. 96	61	34
	Pyttis Hr.	Juni 96	23	55
	Uleå Hr.	Dec. 96	8	29
<i>Legohjon:</i>				
	Karis Hr.	Apr. 96	36	29
	Åbo Rr.	Okt. 96	10	4
<i>Lots:</i>				
	Hangö Rr.	Dec. 94	33	35
	Helsingfors Rr.	Apr. 95	78	42
	Raumo Rr.	Okt. 95	57	14
	Raumo Rr.	Mars 96	11	5
<i>Lurendrejeri:</i>				
	Torneå Rr.	Jan. 95	44	48
<i>Lägersmål:</i>				
	Jyväskylä Hr.	Okt. 94	39	14
	Viitasaari Hr.	Apr. 95	74	41
<i>Lönnläggning af foster:</i>				
	Elimä Hr.	Okt. 96	55	13
	Pieksämäki Hr.	Sept. 95	22	84
<i>Lösdrifveri:</i>				
	Björneborgs Mag.	Jan. 96	26	58
	Kuopio Guv.	Juli 95	19	70
	Kuopio Guv.	Okt. 96	64	15
	S:t Michels Guv.	Apr. 95	48	33
	Nylands Guv.	Juni 95	6	61
	Nylands Guv.	Aug. 95	5	72
	Nylands Guv.	Aug. 95	47	79
	Nylands Guv.	Aug. 96	37	67
	Tavastehus Guv.	Aug. 95	2	72
	Tavastehus Guv.	Dec. 96	45	40
	Uleåborgs Guv.	Jan. 95	5	42
	Wasa Guv.	Dec. 96	53	41
	Wiborgs Guv.	Dec. 94	13	32
	Wiborgs Guv.	Jan. 96	8	54
	Wiborgs Guv.	Sept. 96	45	78
	Wiborgs Guv.	Okt. 96	3	3
	Åbo Guv.	Dec. 94	20	33
	Åbo Guv.	Jan. 95	11	42

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Lösdrifveri:</i>	Åbo Guv.	Juli 95	12	68
	Åbo Guv.	Jan. 96	4	54
<i>Löseegendom, anhållan att utfå:</i>	Norrmark Hr.	Nov. 96	28	23
M.				
<i>Maltdrycker, se Ölför- säljning.</i>				
<i>Mantalskrifning, uto- varo från:</i>	Tavastehus Guv.	Okt. 95	27	8
	Åbo Guv.	Aug. 96	13	62
<i>Mened:</i>	Alavo Hr.	Nov. 94	45	28
	Björneborgs Rr.	Okt. 95	71	16
	Borgå Rr.	Okt. 96	20	7
	Borgå Rr.	Okt. 96	56	13
	Helsingfors Rr.	Okt. 96	6	4
	Hvittis Hr.	Okt. 96	40	10
	Jalasjärvi Hr.	Maj 95	4	43
	Karkku Hr.	Okt. 96	51	12
	Kirvus Hr.	Febr. 95	66	62
	Lundo Hr.	Mars 96	38	11
	S:t Mariæ Hr.	Juni 96	14	53
	Masku Hr.	Mars 95	17	5
	Mouhijärvi Hr.	Apr. 95	13	25
	Nurmijärvi Hr.	Sept. 95	19	83
	Pudasjärvi Hr.	Okt. 94	38	14
	Tammerfors Rr.	Maj 95	23	49
	Tammerfors Rr.	Febr. 96	70	78
	Viitasaari Hr.	Febr. 95	11	51
<i>Minderårig arbetare:</i>	Helsingfors Rr.	Aug. 95	24	75
<i>Missfirmeligt skriftsätt:</i>	Wiborgs Hfr.	Maj 96	30	43
<i>Misshandel:</i>	Alajärvi Hr.	Juli 95	14	69
	Björkö Hr.	Febr. 96	66	77
	Björneborgs Rr.	Okt. 94	18	8
	Björneborgs Rr.	Febr. 95	60	61
	Borgå Hr.	Jan. 96	31	59
	Borgå Hr.	Maj 96	64	48
	Brahestads Rr.	Jan. 96	29	59
	Hankasalmi Hr.	Sept. 96	44	78
	Hauho Hr.	Mars 96	56	14
	Helsinge Hr.	Aug. 95	49	79
	Helsingfors Rr.	Febr. 95	64	62
	Helsingfors Rr.	Febr. 95	71	64
	Helsingfors Rr.	Jan. 96	5	54

Misshandel:

Domstol eller myndighet, som dömt i lista instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Helsingfors Rr.	Maj 96	47	45
Ijo Hr.	Dec. 95	47	49
Jaakimvaara Hr.	Dec. 95	36	45
Jaakimvaara Hr.	Maj 96	27	42
Jakobstads Rr.	Apr. 96	19	23
Janakkala Hr.	Mars 96	9	5
Jyväskylä Rr.	Maj 95	39	51
Jämsä Hr.	Maj 96	38	44
Jääskis Hr.	Juni 95	1	61
Kankaanpää Hr.	Febr. 96	14	67
Kauhava Hr.	Mars 95	84	22
Kihtelysvaara Hr.	Okt. 96	35	10
Kiikala Hr.	Apr. 95	14	26
Kirvus Hr.	Nov. 94	2	21
Kirvus Hr.	Sept. 95	12	82
Kiuruvesi Hr.	Sept. 96	30	76
Kontiolaks Hr.	Jan. 95	51	49
Korpo Hr.	Maj 95	26	49
Kristina Hr.	Nov. 95	43	28
Kumo Hr.	Mars 95	64	18
Kumo Hr.	Maj 95	15	46
Lampis Hr.	Apr. 96	51	32
Lundo Hr.	Apr. 96	26	25
S:t Michels Hr.	Okt. 94	34	12
Munsala Hr.	Nov. 96	11	20
Mustasaari Hr.	Okt. 96	13	5
Mäntyharju Hr.	Apr. 96	30	26
Nerpes Hr.	Nov. 94	56	30
Nikolaistads Rr.	Aug. 95	33	77
Norrmark Hr.	Maj 96	4	37
Nykyrka Hr.	Maj 96	11	38
Orimattila Hr.	Juni 95	25	64
Pemar Hr.	Febr. 96	78	82
Pyttis Hr.	Mars 95	47	13
Pälkäne Hr.	Jan. 95	22	44
Raumo Rr.	Febr. 95	75	65
Salo Hr.	Febr. 96	89	84
Simo Hr.	Mars 95	50	14
Suonenjoki Hr.	Apr. 95	73	40
Suonenjoki Hr.	Okt. 96	14	5
Sysmä Hr.	Sept. 96	28	75
Tammerfors Rr.	Febr. 96	55	74
Tammerfors Rr.	Febr. 95	83	67
Tammerfors Rr.	Apr. 95	56	36
Tammerfors Rr.	Nov. 95	36	27
Vehmo Hr.	Dec. 95	41	47
Wiborgs Hr.	Aug. 96	63	70
Wiborgs Rr.	Dec. 95	30	43
Vichtis Hr.	Dec. 95	43	48
Ylistaro Hr.	Aug. 96	17	63
Åbo Rr.	Okt. 94	44	15

	Domstol eller myndighet, som domt i första instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Misshandel:</i>				
	Åbo Rr.	Apr. 95	17	27
	Åbo Rr.	Aug. 95	45	79
	Åbo Rr.	Okt. 95	38	10
	Åbo Rr.	Febr. 96	19	68
	Åbo Rr.	Febr. 96	29	70
	Åbo Rr.	Mars 96	25	8
	Åbo Rr.	Maj 96	48	46
	Åbo Rr.	Juli 96	3	56
<i>Mord:</i>				
	Alahärmä Hr.	Mars 96	2	3
	Asikkala Hr.	Mars 96	45	13
	Eura Hr.	Nov. 94	3	22
	Hauho Hr.	Maj 95	69	58
	Helsingfors Rr.	Okt. 96	1	3
	Ijo Hr.	Nov. 96	13	20
	Jääskis Hr.	Dec. 94	26	34
	Kauhava Hr.	Dec. 96	23	33
	Kides Hr.	Apr. 95	31	29
	Laukas Hr.	Okt. 94	26	11
	Nikolaistads Rr.	Juli 95	22	70
	Pojo Hr.	Apr. 96	55	32
	Pyhäjärvi Hr.	Juni 95	22	63
	Rantasalmi Hr.	Aug. 96	32	66
	Storkyro Hr.	Mars 96	81	19
	Sulkava Hr.	Juli 96	22	60
	Sysmä Hr.	Aug. 96	30	66
	Vichtis Hr.	Okt. 94	2	3
<i>Mordbrand:</i>				
	Björneborgs Rr.	Okt. 95	71	16
	Gamlakarleby Hr.	Sept. 96	3	71
	Helsingfors Rr.	Okt. 95	78	18
	Ilomants Hr.	Nov. 94	18	24
	Kauhava Hr.	Apr. 96	42	30
	Kerimäki Hr.	Apr. 96	66	35
	Kerimäki Hr.	Nov. 96	25	22
	Kexholms Rr.	Nov. 96	31	23
	Korpilaks Hr.	Nov. 95	38	27
	Lundo Hr.	Nov. 96	10	20
	Nousis Hr.	Jan. 95	13	42
	Vichtis Hr.	Dec. 95	50	49
	Åbo Rr.	Nov. 95	52	32
<i>Motstånd mot ordnings- makten:</i>	Räisälä Hr.	Okt. 94	10	5
<i>Myntbrott:</i>				
	Birkkala Hr.	Juli 96	1	56
	Helsingfors Rr.	Sept. 95	31	86
	Kaavi Hr.	Dec. 95	42	48
	Kuopio Rr.	Febr. 96	12	67
	Längelmäki Hr.	Dec. 96	49	41

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utlag.	Ref- raterns num- mer.	Pag.
<i>Myntbrott:</i>				
	S:t Mariæ Hr.	Dec. 94	3	31
	Siikajoki Hr.	Mars 96	4	4
	Tammerfors Rr.	Juli 96	1	56
	Tammerfors Rr.	Dec. 96	49	41
	Vederlaks Hr.	Sept. 96	27	75
<i>Myteri:</i>				
	Borgå Rr.	Okt. 94	36	13
N.				
<i>Nattvardsgång:</i>				
	Borgå Domkap.	Dec. 96	28	34
O.				
<i>Obehörig att föra an- nans talan, se Fullmäktig.</i>				
<i>Ocker:</i>				
	Karstula Hr.	Apr. 96	20	23
	Åbo Rr.	Maj 96	28	42
<i>Ogild väg, se Väg.</i>				
<i>Olaga fiske, se Fiske.</i>				
<i>Olaga fästning:</i>				
	Nikolaistads Rr.	Maj 95	21	48
<i>Olaga häktning:</i>				
	Borgå Rr.	Okt. 94	36	13
	Jyväskylä Rr.	Maj 95	39	51
	Lundo Hr.	Apr. 96	26	25
	S:t Michels Rr.	Jan. 96	11	55
	Nykyrko Hr.	Okt. 96	16	6
	Siikajoki Hr.	Juni 95	17	63
	Tammerfors Rr.	Apr. 95	56	36
	Tammerfors Rr.	Mars 96	8	5
	Uleå Hr.	Okt. 94	31	12
	Åbo Rr.	Febr. 95	30	54
<i>Olaga näring:</i>				
	Birkkala Hr.	Juli 95	4	66
	Borgå Rr.	Maj 95	22	48
	Borgå Rr.	Mars 96	1	3
	Ikalis Hr.	Nov. 95	19	23
	Keuru Hr.	Maj 95	11	45
	Kumlinge Hr.	Mars 95	69	19
	Lappträsk Hr.	Okt. 94	20	9
	Tammertors Rr.	Okt. 94	35	12
	Wiborgs Hr.	Mars 96	31	10
	Östermark Hr.	Jan. 96	55	64
<i>Olaga uppbörd:</i>				
	Keuru Hr.	Dec. 95	19	40

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Olaga uppdrämning, se Uppdrämning.</i>				
<i>Olaga utmätning, se Utmätning.</i>				
<i>Oljud:</i>				
<i>Olofligt beträdande af annans mark:</i>	Karislojo Hr.	Maj 95	60	56
	Kymmene Hr.	Apr. 96	23	24
	Kymmene Hr.	Apr. 96	24	24
<i>Olydnad mot förman: (se vidare Subordi- nationsbrott.)</i>	Uleåborgs Kr.	Okt. 94	4	4
<i>Ombordläggning, se Sammanslötning.</i>				
<i>Ombud. se Fullmäktig.</i>				
<i>Omyndigs gods, försälj- ning af:</i>				
	Borgå Rr.	Nov. 96	6	19
<i>Oredlighet:</i>				
	S:t Michels Hr.	Febr. 95	67	62
	Tammerfors Rr.	Dec. 96	29	35
<i>Orättfärdig sak:</i>				
	Ilomants Hr.	Mars 96	21	8
<i>Osanning inför Rätta:</i>				
	Helsingfors Rr.	Okt. 96	33	9
	Korpilaks Hr.	Juli 95	10	67
<i>Otukt med minderårig:</i>				
	Tammerfors Rr.	Nov. 94	48	29
	Uleåborgs Rr.	Febr. 96	20	68
<i>Oräddig att föra an- nans talan, se Fullmäktig.</i>				

P.

<i>Pant, förskringring af:</i>				
	S:t Michels Rr.	Jan. 96	64	65
<i>Pantlånerörelse:</i>				
	Borgå Rr.	Okt. 95	39	11
<i>Pass:</i>				
	Hangö Rr.	Nov. 94	7	22
<i>Passagerareångfartyg:</i>				
	Borgå Rr.	Apr. 95	61	37
	Tammerfors Rr.	Nov. 94	27	25
	Åbo Rr.	Nov. 94	30	26
	Åbo Rr.	Maj 96	52	46
<i>Polisordning, brott emot:</i>				
<i>(se vidare Renhållning)</i>	Helsingfors Pkr.	Okt. 94	60	18

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Polisordning,</i>				
<i>emot:</i>				
	Jyväskylä Rr.	Mars 95	39	11
	Wiborgs Pkr.	Nov. 95	33	26
	Åbo Pkr.	Dec. 94	9	32
	Åbo Pkr.	Dec. 95	2	34
<i>Profpredikan:</i>	Åbo Domkap.	Sept. 96	23	75
<i>Punsch, försäljning af:</i>	Björneborgs Rr.	Aug. 95	51	80
	Åbo Rr.	Juni 96	21	55

Q.

<i>Qvacksalveri:</i>	Kisko Hr.	Apr. 95	36	30
	Lohtea Hr.	Mars 96	49	13
<i>Qvarn:</i>				
(se vidare <i>Uppdäm-</i>	Säkkijärvi Hr.	Juni 96	15	53
<i>ning.')</i>	Vederlaks Hr.	Dec. 94	12	32
<i>Qvarstad:</i>	Kontiolaks Hr.	Okt. 95	75	17
	Wiborgs Guv.	Maj 95	36	51
<i>Qvarstadsbrott:</i>	Karttula Hr.	Febr. 95	45	58
	Kiuruvesi Hr.	Dec. 95	15	39
	Korpilaks Hr.	Juli 95	10	67
	Nikolaistads Rr.	Dec. 94	1	31
	Nurmes Hr.	Okt. 96	47	12
	Pemar Hr.	Mars 96	61	15
	Peräseinäjoki Hr.	Apr. 96	67	35
	Torneå Rr.	Okt. 94	32	12
<i>Qrinna, såsom full-</i>				
<i>mäktig:</i>	J. D.	Dec. 96	12 a	30

R.

<i>Renhållning, försum-</i>				
<i>mad:</i>				
	Fredrikshamns Mag.	Nov. 94	9	23
	Tammerfors Pkr.	Dec. 94	16	33
	Tammerfors Pkr.	Okt. 95	42	12
	Tammerfors Pkr.	Mars 96	77	17
<i>Revisionsskilling, skyl-</i>				
<i>dighet att ned-</i>				
<i>lägga:</i>	Nikolaistads Rr.	Mars 96	76	17
<i>Ryggande af hästbyte:</i>	Tammerfors Rr.	Apr. 96	10	21
<i>Ryggande af köp, se</i>				
<i>Köp.</i>				

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Rymning:</i>	Dragonreg. Kr. Närpes Hr.	Juni 96 Aug. 96	19 11	54 62
<i>Rågång:</i>	Ilmola Egdr. Laihela Egdr. Längelmäki Egdr. Mörskom Egdr. Vehmo Egdr.	Maj 96 Okt. 95 Apr. 95 Mars 96 Mars 96	63 18 62 70 69	48 6 37 16 16
<i>Rån:</i>	Björneborgs Rr. Hauho Hr. Heinola Hr. Heinola Rr. Helsingfors Rr. Hvittis Hr. Iittis Hr. Jääskis Hr. Kristina Hr. Laukas Hr. St Michels Hr. Muonioniska Hr. Muonioniska Hr. Storkyro Hr. Åbo R.	Febr. 95 Maj 95 Sept. 96 Sept. 96 Maj 96 Okt. 96 Dec. 95 Dec. 94 Okt. 94 Okt. 94 Febr. 96 Sept. 96 Sept. 96 Mars 96 Dec. 95	82 69 1 1 7 58 34 26 54 26 11 6 7 81 37	66 58 70 70 37 13 45 34 17 11 67 72 73 19 46
<i>Rättelse af straffsam- manläggning:</i>	J. D.	Okt. 96	34	9
<i>Rösträffning:</i>	Lovisa Rr.	Okt. 94	6	4
S.				
<i>Sabbatsbrott:</i>	Björneborgs Rr. Kirvus Hr. Korpilaks Hr. St Maris Hr. Pernå Hr. Raumo Rr. Vederlaks Hr.	Nov. 95 Aug. 95 Mars 95 Juni 95 Nov. 94 Febr. 95 Nov. 95	47 28 57 8 15 75 5	31 76 17 61 24 65 20
<i>Sammanstötning af fartyg:</i>	Helsinge Hr. Åbo Rr.	Dec. 94 Okt. 96	45 53	37 12
<i>Sidorördnad, se Subor- dinationsbrott.</i>				
<i>Sjelfpantning, se Egen- mäktigt förfarande.</i>				
<i>Skadeersättning, se Er- sättning.</i>				

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Skadegörelse:</i>				
	Helsinge Hr.	Aug. 95	44	78
	Kymmene Hr.	Febr. 96	63	76
	Mäntyharju Hr.	Dec. 95	57	51
<i>Skifte af lösegendom:</i>	Jorois Hr.	Apr. 96	6	21
<i>Skiljebetyg:</i>	Helsingfors Rr.	Mars 95	28	7
	Helsingfors Rr.	Juli 95	11	68
<i>Skil omän:</i>	Pudasjärvi Hr.	Febr. 96	79	82
<i>Skogseld. vållande af:</i>	Laihela Hr.	Dec. 96	34	37
	Lappo Hr.	Okt. 94	25	11
	Maaninga Hr.	Nov. 96	4	19
<i>Skogsäverkan:</i>	Birkkala Hr.	Mars 95	73	20
	Birkkala Hr.	Mars 95	80	21
	Björkö Hr.	Mars 95	9	4
	Euraâminne Hr.	Okt. 96	52	12
	Hietola Hr.	Okt. 94	19	9
	Hvittis Hr.	Nov. 96	32	24
	Hvittis Hr.	Nov. 96	54	27
	Idensalmi Hr.	Dec. 95	58	51
	Joutseno Hr.	Nov. 94	44	28
	Kankaanpää Hr.	Febr. 95	63	62
	Keuru Hr.	Apr. 96	22	23
	Kumo Hr.	Febr. 96	68	77
	Kuusamo Hr.	Mars 96	79	19
	Kyrkslätt Hr.	Febr. 96	10	67
	Lappvesi Hr.	Mars 96	13	6
	Lappvesi Hr.	Okt. 96	60	14
	Laukas Hr.	Nov. 95	26	25
	Leppävirta Hr.	Aug. 95	52	80
	Loimijoki Hr.	Sept. 96	47	78
	Loimijoki Hr.	Dec. 96	36	38
	Lojo Hr.	Dec. 96	50	41
	Lundo Hr.	Okt. 96	71	17
	Lundo Hr.	Nov. 96	49	26
	Längelmäki Hr.	Maj 96	69	49
	Mouhijärvi Hr.	Okt. 94	22	10
	Mäntyharju Hr.	Mars 95	5	3
	Nikolaistads Rr.	Okt. 96	72	17
	Nikolaistads Rr.	Nov. 96	36	24
	Norrmark Hr.	Febr. 95	54	60
	Nykyrko Hr.	Sept. 96	35	77
	Pemar Hr.	Febr. 96	76	81
	Pemar Hr.	Nov. 96	51	26
	Pyhäjärvi Hr.	Dec. 96	24	33
	Pöytis Hr.	Apr. 95	23	28
	Ruovesi Hr.	Okt. 96	73	18
	Saarijärvi Hr.	Dec. 94	2	31
	Saarijärvi Hr.	Mars 95	31	8

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Skogsäverkan:</i>				
	Saarijärvi Hr.	Apr. 95	55	36
	Sastmola Hr.	Nov. 95	23	24
	Sastmola Hr.	Jan. 96	51	63
	Somero Hr.	Apr. 96	2	20
	Suonenjoki Hr.	Nov. 95	32	26
	Tammela Hr.	Maj 95	51	55
	Tavastkyro Hr.	Dec. 94	39	36
	Tyrvis Hr.	Febr. 95	24	53
	Ulfaby Hr.	Maj 95	3	43
	Virmo Hr.	Maj 95	34	50
<i>Skörlefnad:</i>				
	Korpilaks Hr.	Nov. 96	14	21
<i>Smädelse, se Årekränk- ning.</i>				
<i>Snatteri:</i>				
	Birkkala Hr.	Febr. 96	16	68
	Birkkala Hr.	Aug. 96	22	64
	Nystads Rr.	Apr. 95	20	27
	Pälkäne Hr.	Nov. 94	55	30
	Taipalsaari Hr.	Nov. 96	35	24
<i>Storskiifteskomplettering:</i>				
	Hvittis Egdr.	Sept. 96	5	72
	Jalasjärvi Egdr.	Okt. 94	5	4
	Multia Egdr.	Jan. 96	40	61
	Pielavesi Egdr.	Febr. 96	90	84
	Saarijärvi Egdr.	Okt. 94	56	17
	Sagu Egdr.	Dec. 96	9	30
	Uskela Egdr.	Okt. 96	50	12
	Ylihärmä Egdr.	Mars 96	66	16
<i>Storskiiftesreglering:</i>				
	Elimä Egdr.	Mars 95	19	5
	Kärkölä Egdr.	Okt. 94	43	15
	Nurmijärvi Egdr.	Jan. 95	23	44
	Pusula Egdr.	Dec. 95	9	36
	Pälkäne Egdr.	Jan. 96	47	63
	Pöytis Egdr.	Jan. 96	41	62
	Somero Egdr.	Sept. 95	15	83
	Somero Egdr.	Maj 96	59	48
	Somero Egdr.	Maj 96	60	48
	Säkylä Egdr.	Okt. 94	50	16
	Tammela Egdr.	Mars 96	5	4
	Tavastehus Guv.	Jan. 95	45	48
	Ulfaby Egdr.	Okt. 94	8	5
	Ylistaro Egdr.	Mars 96	3	4
<i>Stöld:</i>				
(se vidare <i>Hustjuf- nad.</i>)				
	Alajärvi Hr.	Sept. 96	14	74
	Björneborgs Rr.	Jan. 96	36	61

Stöld:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Esbo Hr.	Okt. 95	3	3
Euraâminne Hr.	Maj 95	66	57
Euraâminne Hr.	Aug. 95	6	73
Hankasalmi Hr.	Nov. 95	46	29
Heinola Hr.	Jan. 95	31	45
Heinola Rr.	Dec. 95	34	45
Helsinge Hr.	Juli 95	9	66
Helsingfors Rr.	Okt. 94	14	7
Helsingfors Rr.	Sept. 95	32	86
Helsingfors Rr.	Nov. 95	3	20
Helsingfors Rr.	Jan. 96	6	54
Helsingfors Rr.	Aug. 96	3	60
Helsingfors Rr.	Okt. 96	6	4
Helsingfors Rr.	Nov. 96	12	20
Hirvensalmi Hr.	Sept. 96	2	71
Hirvensalmi Hr.	Nov. 96	15	21
Hollola Hr.	Okt. 95	54	14
Hollola Hr.	Maj 96	15	40
Hollola Hr.	Aug. 96	18	63
Hyrnsalmi Hr.	Nov. 96	8	20
Impilaks Hr.	Maj 96	14	39
Jomala Hr.	Maj 96	9	38
Jyväskylä Hr.	Nov. 95	46	29
Jämsä Hr.	Nov. 94	54	30
Jääskis Hr.	Aug. 95	32	77
Kangasala Hr.	Jan. 96	6	54
Karis Hr.	Okt. 95	2	3
Keuru Hr.	Nov. 95	28	25
Kexholms Hr.	Aug. 96	29	65
Kihelysvaara Hr.	Jan. 96	21	57
Kirvus Hr.	Dec. 96	25	33
Kivinebb Hr.	Okt. 96	44	11
Kuopio Rr.	Febr. 95	69	63
Lappfjerd Hr.	Juni 95	30	64
Laibela Hr.	Sept. 95	39	87
Lemland Hr.	Maj 96	9	38
Lempälä Hr.	Febr. 95	74	64
Leppävirta Hr.	Okt. 94	61	18
Letala Hr.	Sept. 95	33	86
Malax Hr.	Nov. 96	61	28
St Michels Kr.	Mars 95	34	9
St Michels Kr.	Apr. 96	45	31
Mietois Hr.	Dec. 94	60	39
Mäntyharju Hr.	Febr. 95	76	65
Mäntyharju Hr.	Dec. 95	54	50
Nerpes Hr.	Nov. 96	61	28
Nikolaistads Rr.	Dec. 96	52	41
Nousis Hr.	Mars 96	28	9
Nurmijärvi Hr.	Okt. 95	28	8
Pieksämäki Hr.	Nov. 95	46	29
Punkalaitio Hr.	Okt. 95	48	13
Puumala Hr.	Nov. 95	46	29

Stöld:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Pyhäjärvi Hr.	Maj 95	24	49
Pyhäjärvi Hr.	Okt. 96	25	8
Pälkäne Hr.	Mars 95	65	18
Pöytis Hr.	Dec. 94	69	41
Raumo Rr.	Maj 96	19	40
Sakkola Hr.	Dec. 96	46	40
Savitaipale Hr.	Dec. 94	22	33
Savitaipale Hr.	Aug. 96	10	61
Storå Hr.	Okt. 94	3	3
Suomussalmi Hr.	Febr. 95	38	56
Tammerfors Rr.	Dec. 94	59	39
Tammerfors Rr.	Dec. 94	63	40
Tammerfors Rr.	Dec. 94	64	40
Tammerfors Rr.	Mars 95	48	13
Tammerfors Rr.	Maj 95	67	57
Tammerfors Rr.	Juni 95	18	63
Tammerfors Rr.	Okt. 95	22	6
Tammerfors Rr.	Jan. 96	6	54
Uleåborgs Rr.	Mars 95	44	12
Wiborgs Hr.	Nov. 95	46	29
Wiborgs Rr.	Jan. 95	46	48
Willmanstrands Rr.	Maj 96	13	39
Åbo Rr.	Dec. 94	60	39
Åbo Rr.	Juni 95	26	64
Åbo Rr.	Nov. 95	30	26
Åbo Rr.	Mars 96	65	15
Åbo Rr.	Apr. 96	28	25
Åbo Rr.	Juni 96	12	53
Åbo Rr.	Aug. 96	28	65

*Störande af tjensteför-
rättning:*

Euraåminne Hr.	Okt. 96	8	4
----------------	---------	---	---

Subordinationsbrott:

Dragonreg. Kr.	Mars 95	24	6
S:t Michels Kr.	Mars 96	40	11
Nylands Kr.	Okt. 94	15	7
Nylands Kr.	Apr. 95	40	30
Nylands Kr.	Maj 96	33	43
Wiborgs Kr.	Apr. 96	5	20
Wiborgs Kr.	Aug. 96	36	66
Åbo Kr.	Jan. 95	47	48
Åbo Kr.	Febr. 96	9	66
Åbo Kr.	Aug. 96	14	62

*Sragdricka, olaga för-
säljning af:*

Helsinge Hr.	Nov. 96	42	25
Åbo Rr.	Dec. 96	2	29

Sredjande:

Nilsjö Hr.	Aug. 95	27	76
------------	---------	----	----

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Sredjande:</i>	Somero Hr.	Apr. 95	57	36
	Sumiais Hr.	Maj 95	48	54
<i>Sysselman:</i>	Mäntsälä Hr.	Febr. 96	57	75
	Sagu Hr.	Juli 96	9	57
	Sagu Hr.	Aug. 96	4	60

T.*Tandläkareyrket, olof-
ligt utöfvande af:*

Jyväskylä Rr.	Okt. 94	12	7
Kuopio Rr.	Okt. 94	13	7
Nikolaistads Rr.	Okt. 94	11	6

Testamente, döljande af:

Åbo Rr.	Apr. 96	56	32
---------	---------	----	----

Testamentsklander:

Nyslotts Rr.	Apr. 96	57	33
Mäntyharju Hr.	Dec. 96	3	29

Tidslag:

Pojo Hr.	Aug. 96	60	70
Uskela Hr.	Apr. 96	39	29

Tulländningar:

Norrmark Hr.	Okt. 94	64	19
Pälkäne Egdr.	Sept. 95	16	83

Tjenstefel:

Helsingfors Rr.	Dec. 95	39	46
Hiitola Hr.	Okt. 96	59	13
Hollola Hr.	Mars 96	35	10
Hvittis Hr.	Okt. 96	40	10
Hvittis Hr.	Dec. 96	26	33
Hyrnsalmi Hr.	Okt. 96	69	16
Jääskis Hr.	Jan. 96	12	55
Karstula Hr.	Okt. 96	31	9
Karttula Hr.	Okt. 96	70	17
Keuru Hr.	Febr. 96	62	76
Kittilä Hr.	Nov. 94	1	20
Kivinebb Hr.	Dec. 96	31	36
Kotka Rr.	Okt. 95	15	5
Kuopio Domkap.	Dec. 95	56	50
Kuopio Guv.	Maj 95	56	56
Kuopio Rr.	Febr. 95	32	54
Kuorehvesi Hr.	Nov. 96	50	26
Kyrkslätt Hr.	Jan. 96	7	54
Landtmäteriöfverst.	Maj 95	19	47
Landtmäteriöfverst.	Febr. 96	32	71
Lempälä Hr.	Juli 95	24	70
Lempälä Hr.	Febr. 96	15	68
Lillkyro Hr.	Okt. 95	26	8
Luhango Hr.	Febr. 96	24	69
Nurmes Hr.	Nov. 94	36	27

Tjenstefel:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Parikkala Hr.	Febr. 96	80	82
Somero Hr.	Apr. 95	37	30
Tavastehus Guv.	Dec. 94	27	34
Tavastehus Guv.	Jan 95	24	44
Uleåborgs Rr.	Aug. 96	38	67
Wasa Hfr.	Nov. 94	8	23
Wasa Hfr.	Febr. 95	10	51
Wasa Hfr.	Febr. 95	44	58
Wasa Hfr.	Mars 95	14	5
Wasa Hfr.	Mars 95	25	7
Wasa Hfr.	Apr 95	9	24
Wasa Hfr.	Apr. 95	50	33
Wasa Hfr.	Okt. 95	36	10
Wasa Hfr.	Dec. 95	26	42
Wasa Hfr.	Jan. 96	27	58
Wasa Hfr.	Febr. 96	4	66
Wasa Hfr.	Sept. 96	37	77
Vekkelaks Hr.	Mars 95	63	18
Wiborgs Hfr.	Okt. 94	41	14
Wiborgs Hfr.	Febr. 95	46	59
Wiborgs Hfr.	Febr. 95	48	59
Wiborgs Hfr.	Febr. 95	79	65
Wiborgs Hfr.	Apr. 95	51	33
Wiborgs Hfr.	Apr. 95	70	40
Wiborgs Hfr.	Maj 95	33	50
Wiborgs Hfr.	Okt. 95	46	12
Wiborgs Hfr.	Okt 95	72	17
Wiborgs Hfr.	Jan. 96	25	58
Wiborgs Hfr.	Febr. 96	3	66
Wiborgs Hfr.	Febr. 96	33	71
Wiborgs Hfr.	Febr. 96	36	71
Wiborgs Hfr.	Febr. 96	75	78
Wiborgs Hfr.	Febr. 96	82	83
Wiborgs Hfr.	Mars 96	17	7
Wiborgs Hfr.	Mars 96	33	10
Wiborgs Hfr.	Mars 96	72	16
Wiborgs Hfr.	Apr. 96	3	20
Wiborgs Hfr.	Apr. 96	27	25
Wiborgs Hfr.	Maj 96	66	49
Wiborgs Hfr.	Okt. 96	9	4
Wiborgs Hfr.	Okt. 96	67	16
Åbo Domkap.	Juli 96	14	58
Åbo Hfr.	Nov. 94	35	27
Åbo Hfr.	Dec. 94	18	33
Åbo Hfr.	Dec. 94	49	38
Åbo Hfr.	Febr. 95	16	52
Åbo Hfr.	Febr. 95	53	60
Åbo Hfr.	Apr. 95	33	29
Åbo Hfr.	Apr. 95	67	39
Åbo Hfr.	Apr. 95	68	39

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- raterns num- mer.	Pag.
<i>Tjenstefel:</i>				
	Åbo Hfr.	Apr. 95	25	28
	Åbo Hfr.	Maj 95	1	43
	Åbo Hfr.	Maj 95	44	53
	Åbo Hfr.	Maj 95	50	54
	Åbo Hfr.	Maj 95	55	55
	Åbo Hfr.	Maj 95	75	59
	Åbo Hfr.	Jan. 96	54	63
	Åbo Hfr.	Febr. 96	52	74
	Åbo Hfr.	Febr. 96	74	78
	Åbo Hfr.	Mars 96	16	7
	Åbo Hfr.	Mars 96	63	15
	Åbo Hfr.	Maj 96	32	43
	Åbo Hfr.	Aug. 96	59	69
	Åbo Hfr.	Sept. 96	26	75
	Åbo Hfr.	Okt. 96	7	4
<i>Tjensteförrättning, stö- rande af:</i>	Euraåminne Hr.	Okt. 96	8	4
<i>Tjenstemans brott i tjensten, se Tjen- stefel.</i>				
<i>Tjufnad, se Stöld.</i>				
<i>Tullförsnillning:</i>				
	Helsingfors Rr.	Juli 96	11	58
	Torneå Rr.	Jan. 95	44	48
	Torneå Rr.	Apr. 95	66	38
	Torneå Rr.	Maj 95	79	60
	Torneå Rr.	Okt. 95	34	9
	Torneå Rr.	Nov. 95	53	32
	Torneå Rr.	Febr. 96	23	69
	Wiborgs Rr.	Jan. 96	30	59
<i>Tregifte:</i>				
	Nagu Hr.	Febr. 95	25	53

U.

*Uppbörd, se Olaga upp-
börd.*

Uppbördsstämma:

Tohmajärvi Hr. Jan. 96 18 56

Uppdämning:

Keuru Hr. Maj 95 11 45
 St Michels Hr. Okt. 96 36 10
 Nurmis Hr. Dec. 94 15 32
 Nykyrko Hr. Maj 96 44 45
 Orimattila Hr. Juni 95 7 61

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Paz.
<i>Uppdämning:</i>				
<i>Uppskofsbeslut:</i>	Vekkelaks Hr.	Febr. 96	46	73
<i>Utevaro från mantals- skrifning, se Mantals- skrifning.</i>	Hollola Hr.	Nov. 96	33	24
<i>Utevaro från uppbåd, se Värnepligt.</i>				
<i>Utmätning, af växan- de gröda:</i>				
	Luhango Hr.	Febr. 96	24	69
<i>Utmätning, olaga:</i>				
	Ulfaby Hr.	Dec. 94	66	41
<i>Utmätningsskagan:</i>				
	Björneborgs Rr.	Apr. 96	7	21
	Kontiolaks Hr.	Okt. 95	75	17
	Kristina Hr.	Febr. 95	73	64
	Wiborgs Guv.	Mars 96	64	15
	Åbo Guv.	Dec. 95	8	36
	Åbo Rr.	Nov. 96	2	18
<i>Utmätt egendom, an- sökan att återfå:</i>				
	Wasa Guv.	Mars 95	26	7
<i>Utpressning:</i>				
	Nurmijärvi Hr.	Juli 95	9	66
<i>Utpåringling af falskt mynt, se Mynt- brott.</i>				
<i>Utskänkning af brän- vin och öl, se Bränvins- och öl- försäljning.</i>				

F.

<i>Vattenledning, undan- skaffande af:</i>				
	Tammerfors Rr.	Mars 96	83	19
<i>Vattenverk: (se vidare Qvarn.)</i>				
	Tammerfors Rr.	Maj 95	5	44
<i>Viljadråp, se Dråp.</i>				
<i>Vilkorlig frigifning:</i>				
	J. D.	Febr. 96	50	73
	J. D.	Aug. 96	26	65
<i>Vilkorlig frihet:</i>				
	Alajärvi Hr.	Sept. 96	14	74
	Björneborgs Rr.	Febr. 95	82	66

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Vilkorlig frihet:</i>				
	Euraäminne Hr.	Aug. 95	6	73
	Helsingfors Rr.	Sept. 95	32	86
	Karis Hr.	Okt. 95	2	3
	Kuopio Rr.	Febr. 96	12	67
	Lemlands Hr.	Maj 96	9	38
	Tammerfors Rr.	Dec. 94	59	39
	Åbo Guv.	Apr. 96	71	36
	Åbo Rr.	Juni 96	12	53
<i>Vårdnad:</i>				
	Nousis Hr.	Maj 96	2	36
<i>Väld mot tjänsteman:</i>				
	Rovaniemi Hr.	Dec. 95	14	37
<i>Väld å person:</i>				
	Pemar Hr.	Febr. 96	77	81
	Räisälä Hr.	Juli 95	6	66
<i>Vållande af fartygs sjunkande:</i>				
	Helsingfors Rr.	Maj 96	62	48
<i>Väg, ogild; — under- håll vintertid; — olofligt begag- nande af; m. m.</i>				
	Borgå Hr.	Okt. 95	45	12
	Kronoborgs Hr.	Jan. 96	16	56
	Leppävirta Hr.	Juni 96	8	51
	Malaks Hr.	Sept. 95	21	84
	Pemar Hr.	Dec. 94	35	35
	Rautjärvi Hr.	Dec. 96	60	44
	Siikajoki Hr.	Mars 95	70	19
	Tohmajärvi Hr.	Maj 95	16	47
<i>Värnepligt: (se vidare Krigstjenst.)</i>				
	Kuopio Ln.	Okt. 96	5	3
	Kuopio Un.	Apr. 95	7	24
	Kuopio Un.	Aug. 96	8	61
	Kuopio Un.	Sept. 96	20	75
	S:t Michels Ln.	Aug. 96	12	62
	S:t Michels Ln.	Aug. 96	34	66
	S:t Michels Ln.	Okt. 96	4	3
	S:t Michels Un.	Aug. 95	37	77
	S:t Michels Un.	Okt. 95	10	4
	S:t Michels Un.	Febr. 96	37	71
	S:t Michels Un.	Aug. 96	41	67
	S:t Michels Un.	Aug. 96	45	68
	S:t Michels Un.	Aug. 96	49	68
	S:t Michels Un.	Aug. 96	58	69
	Nikolaistads Rr.	Jan. 96	22	57
	Nikolaistads Rr.	Jan. 96	59	64
	Nikolaistads Rr.	Jan. 96	60	65
	Nylands Ln.	Aug. 95	36	77
	Nylands Un.	Maj 95	10	45

Värnepligt:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Nylands Un.	Sept. 95	11	82
Tavastehus Ln.	Nov. 96	21	21
Uleåborgs Ln.	Juli 95	8	66
Uleåborgs Un.	Apr. 95	65	38
Uleåborgs Un.	Sept. 95	37	87
Uleåborgs Un.	Okt. 95	56	14
Uleåborgs Un.	Dec. 95	10	36
Uleåborgs Un.	Maj 96	68	49
Uleåborgs Un.	Juli 96	5	56
Uleåborgs Un.	Aug. 96	35	66
Uleåborgs Un.	Aug. 96	52	68
Uleåborgs Un.	Aug. 96	53	68
Uleåborgs Un.	Aug. 96	54	69
Uleåborgs Un.	Sept. 96	21	75
Wasa Kr.	Dec. 95	64	52
Wasa Ln.	Nov. 94	25	25
Wasa Ln	Dec. 94	40	36
Wasa Ln.	Maj 95	35	51
Wasa Ln.	Aug. 95	38	77
Wasa Ln.	Aug. 95	39	77
Wasa Ln.	Nov. 96	43	25
Wasa Un.	Okt. 94	17	8
Wasa Un.	Dec. 94	38	36
Wasa Un.	Apr. 95	60	37
Wasa Un.	Apr. 95	82	43
Wasa Un.	Maj 95	76	59
Wasa Un.	Aug. 95	10	73
Wasa Un.	Aug. 95	40	78
Wasa Un.	Aug. 95	41	78
Wasa Un.	Aug. 95	42	78
Wasa Un.	Aug. 95	43	78
Wasa Un.	Sept. 95	6	81
Wasa Un.	Sept. 95	14	83
Wasa Un.	Sept. 95	35	87
Wasa Un.	Okt. 95	4	4
Wasa Un.	Mars 96	44	13
Wasa Un.	Apr. 96	47	31
Wasa Un.	Juli 96	20	59
Wasa Un.	Aug. 96	9	61
Wasa Un.	Aug. 96	40	67
Wasa Un.	Aug. 96	43	67
Wasa Un.	Aug. 96	44	68
Wasa Un.	Sept. 96	17	74
Wasa Un.	Sept. 96	19	75
Wasa Un.	Okt. 96	11	5
Wiborgs Ln.	Aug. 95	12	73
Wiborgs Ln.	Apr. 96	46	31
Wiborgs Ln.	Maj 96	8	38
Wiborgs Ln.	Aug. 96	42	67
Wiborgs Ln.	Aug. 96	46	68
Wiborgs Ln.	Aug. 96	47	68
Wiborgs Ln.	Okt. 96	41	11

Värnepligt:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Referatets nummer.	Pag.
Wiborgs Un.	Aug. 95	11	73
Wiborgs Un.	Sept. 95	10	82
Wiborgs Un.	Juli 96	2	56
Wiborgs Un.	Juli 96	4	56
Wiborgs Un.	Juli 96	6	57
Wiborgs Un.	Aug. 96	48	68
Wiborgs Un.	Aug. 96	50	68
Wiborgs Un.	Aug. 96	51	68
Wiborgs Un.	Sept. 96	16	74
Willmanstrands Rr.	Juni 96	7	50
Åbo Ln.	Juli 95	20	70
Åbo Ln.	Aug. 96	19	63
Åbo Ln.	Aug. 96	57	69
Åbo Ln.	Dec. 96	51	41
Åbo Un.	Sept. 95	7	81
Åbo Un.	Sept. 95	8	81
Åbo Un.	Sept. 95	9	82
Åbo Un.	Sept. 95	13	82
Åbo Un.	Okt. 95	11	4
Åbo Un.	Aug. 96	56	69
Åbo Un.	Sept. 96	18	74

A.

Åborätt till kronohemman:

S:t Michels Guv.	Nov. 95	6	20
S:t Michels Guv.	Dec. 95	63	52
Uleåborgs Guv.	Sept. 96	24	75
Uleåborgs Guv.	Sept. 96	25	75
Wiborgs Guv.	Dec. 94	17	33
Wiborgs Guv.	Febr. 95	35	55
Wiborgs Guv.	Mars 95	32	8
Wiborgs Guv.	Apr. 95	16	26
Wiborgs Guv.	Apr. 95	24	28
Wiborgs Guv.	Apr. 95	59	37
Wiborgs Guv.	Maj 95	28	49
Wiborgs Guv.	Okt. 95	6	4
Wiborgs Guv.	Okt. 95	8	4
Wiborgs Guv.	Nov. 95	11	21
Wiborgs Guv.	Nov. 95	39	27
Wiborgs Guv.	Dec. 95	59	51
Wiborgs Guv.	Mars 96	48	13
Wiborgs Guv.	Mars 96	51	13
Wiborgs Guv.	Okt. 96	48	12
Wiborgs Guv.	Dec. 96	35	37
Wiborgs Hfr.	Febr. 95	31	54

Återinmning till konkursbo:

Laihela Hr.	Febr. 95	17	52
-------------	----------	----	----

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Återwinning till kon- kursbo:</i>	Mäntyharju Hr.	Okt. 95	80	19
<i>Åverkan. se Skogs- åverkan.</i>				
Ä.				
<i>Äfventyrligt spel:</i>	Joensuu Rr.	Okt. 95	29	8
	Nikolaistads Rr.	Maj 95	18	47
<i>Äktenskapskilnad:</i>	Björkö Hr.	Mars 96	30	9
	Borgå Hr.	Okt. 96	12	5
	Helsingfors Rr.	Okt. 94	24	10
	Lampis Hr.	Juli 95	16	69
	Storå Hr.	Dec. 95	25	42
	Wiborgs Rr.	Okt. 94	51	16
	Ylistaro Hr.	Febr. 95	68	63
<i>Ärekränkning:</i>	Asikkala Hr.	Nov. 94	52	29
	Birkkala Hr.	Apr. 95	75	41
	Björneborgs Rr.	Mars 95	86	23
	Borgå Hr.	Okt. 94	23	10
	Bräkylä Hr.	Okt. 94	30	12
	Ekenäs Rr.	Sept. 96	10	73
	Esbo Hr.	Febr. 96	81	83
	Esbo Hr.	Apr. 96	35	28
	Eura Hr.	Maj 95	20	48
	Fredrikshamn Rr.	Okt. 96	22	7
	Haukivuori Hr.	Febr. 95	34	55
	Helsingfors Rr.	Maj 95	63	57
	Helsingfors Rr.	Dec. 95	3	34
	Helsingfors Rr.	Dec. 95	5	34
	Helsingfors Rr.	Dec. 95	18	40
	Helsingfors Rr.	Febr. 96	17	68
	Helsingfors Rr.	Febr. 96	18	68
	Helsingfors Rr.	Aug. 96	15	62
	Helsingfors Rr.	Sept. 96	29	76
	Helsingfors Rr.	Okt. 96	32	9
	Hiittis Hr.	Febr. 96	26	70
	Iisalmi Hr.	Nov. 96	38	25
	Ikalis Hr.	Nov. 96	53	26
	Ilmola Hr.	Maj 95	73	59
	Ilmola Hr.	Mars 96	7	5
	Jalasjärvi Hr.	Mars 96	53	14
	Jyväskylä Rr.	Apr. 95	53	35
	Keuru Hr.	Mars 95	62	17
	Kexholms Rr.	Mars 95	74	20
	Kexholms Rr.	Febr. 96	2	65
	Kontiolaks Hr.	Nov. 96	30	23
	Kotka Rr.	Dec. 95	6	35

Ärekränkning:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Kotka Rr.	Febr. 96	67	77
Kumo Hr.	Febr. 95	5	50
Kuopio Rr.	Juni 95	2	61
Kuopio Rr.	Juni 96	9	51
Lempälä Hr.	Apr. 96	21	23
Limingo Hr.	Jan. 95	26	44
Lojo Hr.	Maj 95	65	57
Loppis Hr.	Nov. 96	55	27
Luhango Hr.	Maj 96	37	44
Längelmäki Hr.	Sept. 95	40	87
S:t Mariae Hr.	Juni 95	8	61
S:t Michels Rr.	Mars 95	3	3
S:t Michels Rr.	Mars 96	22	8
Mohla Hr.	Mars 95	53	15
Mäntsälä Hr.	Maj 95	49	54
Nikolaistads Rr.	Jan. 96	49	63
Nikolaistads Rr.	Dec. 96	22	32
Nilsä Hr.	Dec. 94	61	40
Norrmark Hr.	Mars 95	42	11
Nurmijärvi Hr.	Dec. 94	36	36
Pälkäne Hr.	Febr. 95	47	59
Raumo Rr.	Maj 95	80	60
Raumo Rr.	Jan. 96	63	65
Sodankylä Hr.	Dec. 94	5	31
Storkyro Hr.	Febr. 96	38	71
Sumiais Hr.	Maj 95	47	54
Suonenjoki Hr.	Apr. 95	73	40
Suonenjoki Hr.	Nov. 96	59	27
Säkylä Hr.	Aug. 96	20	63
Tammerfors Rr.	Nov. 95	36	27
Tammerfors Rr.	Dec. 95	7	36
Tammerfors Rr.	Sept. 96	40	77
Tavastehus Rr.	Dec. 94	53	38
Tavastehus Rr.	Apr. 95	42	31
Tavastehus Rr.	Jan. 96	34	60
Tavastehus Rr.	Maj 96	39	44
Tavastehus Rr.	Okt. 96	65	15
Tohmajärvi Hr.	Mars 95	35	9
Torneå Rr.	Mars 96	52	13
Uleåborgs Rr.	Okt. 94	37	14
Uleåborgs Rr.	Apr. 95	18	27
Uleåborgs Rr.	Sept. 96	43	78
Wiborgs Rr.	Dec. 94	21	33
Wiborgs Rr.	Febr. 95	19	53
Wiborgs Rr.	Mars 95	2	3
Wiborgs Rr.	Maj 96	43	44
Wiborgs Rr.	Dec. 96	41	38
Vörå Hr.	Maj 96	65	48
Åbo Hfr.	Nov. 94	32	26
Åbo Rr.	Jan. 95	25	44
Åbo Rr.	Febr. 95	30	54

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens utslag.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Ärekränkning:</i>				
	Åbo Rr.	Apr. 95	26	29
	Åbo Rr.	Maj 95	6	44
	Åbo Rr.	Nov. 95	55	32
<i>Ätjorskada:</i>				
	Alajärvi Hr.	Aug. 95	19	74
	Hvittis Hr.	Maj 96	42	44
	Kuolemajärvi Hr.	Febr. 95	62	61
	Kuusamo Hr.	Apr. 95	47	32
	Lappfjerd Hr.	Maj 95	72	59
	Letala Hr.	Sept. 96	38	77
	Lojo Hr.	Maj 95	9	45
	S:t Mariæ Hr.	Apr. 95	45	32
	S:t Mariæ Hr.	Nov. 95	45	28
	Puumala Hr.	Maj 95	59	56
	Rovaniemi Hr.	Febr. 95	18	52
	Rovaniemi Hr.	Mars 95	56	16
	Siikais Hr.	Okt. 94	42	15
	Öfvertorneå Hr.	Maj 95	61	57

Ö.

<i>Öfversättning:</i>	Wiborgs Hfr.	Nov. 95	21	23
<i>Ölförsäljning:</i>				
	Fredrikshamns Rr.	Mars 95	11	4
	Helsingfors Rr.	Nov. 95	13	21
	Helsingfors Rr.	Febr. 96	40	72
	Helsingfors Rr.	Maj 96	5	37
	S:t Mariæ Hr.	Maj 95	74	59
	S:t Mariæ Hr.	Juli 95	1	65
	S:t Mariæ Hr.	Aug. 95	25	76
	Nikolaistads Rr.	Maj 95	18	47
	Padasjoki Hr.	Apr. 96	70	36
	Pernå Hr.	Nov. 94	15	24
	Pojo Hr.	Nov. 96	37	25
	Pälkäne Hr.	Apr. 96	58	33
	Pälkäne Hr.	Apr. 96	59	33
	Somero Hr.	Okt. 95	70	16
	Tenala Hr.	Aug. 95	15	74
	Ulfby Hr.	Dec. 94	47	38
	Åbo Rr.	Juni 96	21	55

II. Domar.

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
A.				
Ackord i konkurs:	Heinola Rr.	Mars 96	8	81
Afhyssning:				
(se vidare Afträdan- de af jordområde, Torp.)	Heinävesi Hr.	Mars 96	9	82
	Karkku Hr.	Sept. 95	4	116
	Kirvus Hr.	Nov. 96	22	68
	Maaninga Hr.	Dec. 96	2	69
	Norrmark Hr.	Okt. 94	2	68
	Padasjoki Hr.	Okt. 95	27	95
	Pielavesi Hr.	Nov. 96	18	66
	Rantasalmi Hr.	Maj 95	1	102
	Sordavala Hr.	Mars 96	19	86
Afsöndring af jordom- råde:	Esbo Hr.	Juni 96	1	102
	Lapinlaks Hr.	Maj 96	16	100
Afträdande af jord- område:				
(se vidare Afhyssning, Torp.)	Kalajoki Hr.	Dec. 96	1	69
	Lapinlaks Hr.	Maj 96	16	100
	Sodankylä Hr.	Mars 96	21	87
	Somero Hr.	Nov. 95	1	101
Afträdes- och urarftva- förmån, se Ur- arftaförmån.				
Arf:	Leppävirta Hr.	Sept. 96	7	110
	Sastmola Hr.	Maj 95	21	110
	Savonranta Hr.	Mars 96	11	83
	Sordavala Rr.	Sept. 95	12	118
Arfskifte, klander af:	Gamlakarleby Rr.	Okt. 96	7	48
	Kalajoki Hr.	Okt. 96	2	47
	Kuopio Hr.	Maj 95	10	105
	Loimijoki Hr.	Febr. 96	16	123
	Savonranta Hr.	Mars 96	11	83
	Sibbo Hr.	Febr. 96	4	117
	Somero Hr.	Febr. 95	17	84
	Storkyro Hr.	Mars 95	3	90
	Tyrvis Hr.	Okt. 95	12	88
	Ulfaby Hr.	Dec. 96	11	73
Arvode:	Nikolaistads Rr.	Okt. 95	4	85

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Auktion:</i>				
	Keuru Hr.	Okt. 95	6	85
	S:t Michels Guv.	Okt. 94	10	72
	S:t Michels Guv.	Nov. 95	3	101
	Wasa Guv.	Nov. 95	16	105
	Wiborgs Guv.	Mars 96	20	87
	Wiborgs Guv.	Apr. 96	1	89
	Åbo Guv.	Okt. 94	11	72
<i>Auktionsskilling:</i>				
	Loimijoki Hr.	Okt. 95	18	89
B.				
<i>Bergarelön:</i>				
	Nikolaistads Rr.	Mars 95	5	91
<i>Besittningsrätt till jord:</i>				
	Kontiolaks Hr.	Mars 96	7	81
<i>Beräkning, i konkurs: (se vidare Förmåns- rätt.)</i>				
	Hoinävesi Hr.	Dec. 94	1	78
	Helsingfors Rr.	Nov. 94	3	73
	Helsingfors Rr.	Febr. 95	2	81
	Helsingfors Rr.	Maj 95	15	107
	Helsingfors Rr.	Okt. 95	30	97
	Helsingfors Rr.	Maj 96	12	99
	Helsingfors Rr.	Sept. 96	9	110
	Iittis Hr.	Juli 96	4	105
	Ilmola Hr.	Okt. 96	26	56
	Ingå Hr.	Aug. 95	4	114
	Kauhava Hr.	Sept. 96	2	109
	Lappo Hr.	Mars 96	12	83
	Luhango Hr.	Okt. 96	18	54
	Maaninga Hr.	Febr. 95	20	85
	Puikkala Hr.	Febr. 95	3	81
	Raumo Rr.	Okt. 96	20	55
	Savonranta Hr.	Mars 96	11	83
	Tammela Hr.	Juni 96	4	103
	Tammerfors Rr.	Okt. 94	6	69
	Wiborgs Rr.	Mars 96	2	79
	Willmanstrands Rr.	Jan. 95	2	80
<i>Borgen:</i>				
	Birkkala Hr.	Nov. 96	17	66
	Helsingfors Rr.	Apr. 96	6	90
	Joensuu Rr.	Febr. 95	7	82
	Jyväskylä Rr.	Mars 95	7	91
	Nylands Guv.	Okt. 95	7	86
	S:t Michels Rr.	Okt. 95	13	88
	Tammela Hr.	Febr. 96	3	116
	Tammela Hr.	Juni 96	4	103
	Åbo Rr.	Maj 95	20	109
	Åbo Rr.	Aug. 95	3	114

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Borgen:</i>	Åbo Rr.	Okt. 96	28	57
<i>Boskildnad:</i>	Hvittis Hr.	Dec. 94	2	78
<i>Bouppteckning:</i>	Sibbo Hr.	Febr. 96	4	117
<i>Brandstod:</i>	Helsingfors Rr.	Okt. 95	29	96
	Helsingfors Rr.	Nov. 95	20	106
	Helsingfors Rr.	Apr. 96	4	90
	Helsingfors Rr.	Okt. 96	4	47
	Helsingfors Rr.	Okt. 96	22	55
<i>Byggnader, bortflyt- tande af:</i>	Nykyrka Hr.	Mars 96	10	82
	Nykyrka Hr.	Maj 96	3	94
<i>Byggnader & kyrko- herdebol:</i>	Messuby Synerätt	Nov. 95	21	106
<i>Bysättning:</i>	Åbo Guv.	Febr. 95	10	83
<i>Börd af jord:</i>	Jyväskylä Hr.	Mars 96	16	85
	Storkyro Hr.	Maj 95	19	109
<i>Bördsrättshemman:</i>	Jokkis Hr.	Dec. 96	7	71
	Tammela Hr.	Apr. 96	5	90

D.

<i>Diridend. i konkurs:</i>	Ilmola Hr.	Okt. 96	26	56
-----------------------------	------------	---------	----	----

E.

<i>Eganderätt till jord:</i>	Keuru Hr.	Okt. 95	6	85
	Somero Hr.	Nov. 95	1	101
<i>Eganderätt till såg- ställe:</i>	Vichtis Hr.	Dec. 95	8	111
<i>Ersättning:</i>	Alahärmä Hr.	Okt. 96	14	52
	Björneborgs Rr.	Maj 95	11	106
	Borgå Rr.	Febr. 96	14	121
	Fredrikshamns Rr.	Okt. 94	7	69
	Fredrikshamns Rr.	Sept. 95	11	118
	Gustaf Adolfs Hr.	Dec. 95	5	108
	Hauho Hr.	Okt. 95	20	91
	Helsingfors Rr.	Nov. 94	7	75

Ersättning:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Helsingfors Rr.	Juli 95	2	112
Helsingfors Rr.	Sept. 95	6	117
Helsingfors Rr.	Okt. 95	10	87
Helsingfors Rr.	Okt. 95	30	97
Helsingfors Rr.	Febr. 96	6	117
Helsingfors Rr.	Mars 96	22	87
Helsingfors Rr.	Okt. 96	25	56
Helsingfors Rr.	Nov. 96	10	63
Hollola Hr.	Maj 95	25	111
Hvittis Hr.	Okt. 95	32	98
Ilomants Hr.	Nov. 94	2	73
Jyväskylä Hr.	Mars 95	11	94
Kannus Hr.	Nov. 96	16	65
Karttula Hr.	Jan. 96	5	113
Kerimäki Hr.	Okt. 95	19	89
Kerimäki Hr.	Dec. 96	8	71
Kimito Hr.	Nov. 96	20	68
Kivijärvi Hr.	Nov. 94	10	76
Korpilaks Hr.	Dec. 95	4	108
Korpilaks Hr.	Maj 96	2	94
Lempälä Hr.	Maj 95	13	106
Leppävirta Hr.	Maj 95	24	110
Loimijoki Hr.	Maj 95	3	102
Maaninga Hr.	Maj 95	14	106
Nikolaistads Rr.	Okt. 94	9	71
Nikolaistads Rr.	Mars 95	17	96
Nilsjö Hr.	Dec. 96	10	72
Nykarleby Rr.	Aug. 96	2	108
Orimattila Hr.	Jan. 96	7	114
Parikkala Hr.	Mars 95	14	95
Parikkala Hr.	Okt. 95	24	93
Raumo Rr.	Apr. 96	16	92
Ruokolaks Hr.	Sept. 95	9	117
Saarijärvi Hr.	Apr. 95	1	97
Salmis Hr.	Dec. 95	2	107
Sääminge Hr.	Apr. 96	13	92
Tammerfors Rr.	Febr. 95	9	83
Tammerfors Rr.	Febr. 95	19	85
Uleåborgs Guv.	Mars 96	1	79
Valkeala Hr.	Febr. 96	10	119
Vederlaks Hr.	Okt. 95	14	88
Vederlaks Hr.	Okt. 96	3	47
Wiborgs Rr.	Okt. 95	9	86
Wiborgs Rr.	Okt. 95	16	89
Wiborgs Rr.	Febr. 96	15	123
Wiborgs Rr.	Febr. 96	26	126
Åbo Rr.	Febr. 96	19	124
Åbo Rr.	Maj 96	18	101
Åbo Rr.	Okt. 96	10	50
Åbo Rr.	Dec. 96	13	74

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer	Pag.
<i>Exekutiv försäljning, se Auktion.</i>				

F.

*Fastighetsköp. se Köp
af fastighet.*

Flottning:

Helsingfors Rr.	Nov. 94	7	75
Lovisa Rr.	Febr. 96	20	124
Tammela Hr.	Maj 96	20	102
Wiborgs Guv.	Mars 95	16	96

Fordran:

*(se vidare Beräkning,
Borgen.)*

Björneborgs Rr.	Juli 95	1	112
Björneborgs Rr.	Nov. 96	2	60
Borgå Rr.	Maj 95	7	104
Borgå Rr.	Juni 95	1	111
Fredrikshamns Rr.	Okt. 94	7	69
Fredrikshamns Rr.	Apr. 95	7	99
Gamlakarleby Rr.	Febr. 96	2	116
Halikko Hr.	Maj 96	15	100
Halikko Hr.	Sept. 96	3	109
Hausjärvi Hr.	Juni 96	2	103
Heinola Rr.	Sept. 95	10	118
Heinola Rr.	Dec. 95	1	107
Helsinge Hr.	Okt. 95	21	91
Helsingfors Rr.	Febr. 95	8	82
Helsingfors Rr.	Mars 95	13	95
Helsingfors Rr.	Apr. 95	2	97
Helsingfors Rr.	Apr. 95	15	101
Helsingfors Rr.	Maj 95	22	110
Helsingfors Rr.	Okt. 95	33	98
Helsingfors Rr.	Nov. 95	9	103
Helsingfors Rr.	Nov. 95	11	103
Helsingfors Rr.	Apr. 96	9	91
Helsingfors Rr.	Okt. 96	5	48
Helsingfors Rr.	Okt. 96	15	53
Helsingfors Rr.	Okt. 96	17	54
Helsingfors Rr.	Nov. 96	5	61
Isalmi Hr.	Nov. 96	9	63
Joutsa Hr.	Nov. 96	4	61
Jyväskylä Rr.	Apr. 95	10	100
Jyväskylä Rr.	Febr. 96	5	117
Jyväskylä Rr.	Sept. 96	6	109
Jämsä Hr.	Okt. 95	34	99
Jämsä Hr.	Febr. 95	16	84
Jämsä Hr.	Sept. 96	5	109
Kalajoki Hr.	Nov. 95	14	104
Kankaanpää Hr.	Dec. 95	9	112
Karttula Hr.	Okt. 94	14	72
Kemi Hr.	Sept. 95	3	115
Korpilaks Hr.	Maj 95	8	104

Fordran:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Kotka Rr.	Mars 95	6	91
Kristina Hr.	Nov. 95	15	104
Kuopio Guv.	Febr. 95	4	81
Kuopio Guv.	Apr. 95	4	98
Kuopio Guv.	Okt. 95	31	98
Kyrkslätt Hr.	Nov. 96	7	62
Leppävirta Hr.	Mars 96	3	79
Lovisa Rr.	Febr. 96	20	124
Lundo Hr.	Apr. 95	3	98
Luumäki Hr.	Apr. 96	17	93
Maaninka Hr.	Nov. 95	22	106
Maaninka Hr.	Febr. 96	22	125
S:t Mariæ Hr.	Febr. 96	12	120
S:t Michels Rr.	Juli 95	3	112
S:t Michels Rr.	Nov. 95	4	102
Mäntsälä Hr.	Febr. 96	25	125
Nikolaistads Rr.	Febr. 95	14	84
Nikolaistads Rr.	Febr. 95	18	85
Nikolaistads Rr.	Apr. 95	14	101
Nikolaistads Rr.	Juli 95	5	113
Nurmijärvi Hr.	Nov. 95	18	106
Nylands Guv.	Mars 96	24	89
Pedersöre Hr.	Sept. 96	1	109
Pyhäjärvi Hr.	Aug. 95	2	113
Rantasalmi Hr.	Nov. 95	10	103
Rantasalmi Hr.	Febr. 96	21	124
Raumo Rr.	Dec. 95	7	110
Rautalampi Hr.	Maj 96	8	97
Räisälä Hr.	Mars 95	12	94
Saarijärvi Hr.	Sept. 95	2	115
Sastmqla Hr.	Maj 96	11	99
Sääksmäki Hr.	Nov. 96	14	65
Tammerfors Rr.	Okt. 94	6	69
Tammerfors Rr.	Okt. 94	8	71
Tammerfors Rr.	Aug. 95	5	115
Tammerfors Rr.	Sept. 95	8	117
Tammerfors Rr.	Okt. 96	30	59
Tavastehus Guv.	Apr. 96	7	91
Torneå Rr.	Okt. 95	1	84
Tyrvis Hr.	Maj 95	6	104
Uleåborgs Rr.	Maj 96	17	101
Wasa Guv.	Febr. 95	21	86
Wasa Guv.	Maj 95	23	110
Vederlaks Hr.	Apr. 95	12	101
Vekkelaks Hr.	Nov. 95	12	104
Wiborgs Guv.	Apr. 95	5	99
Wiborgs Guv.	Juni 95	3	112
Wiborgs Guv.	Okt. 95	11	87
Wiborgs Guv.	Okt. 95	15	88
Wiborgs Hr.	Dec. 96	5	71
Wiborgs Rr.	Febr. 95	11	83
Wiborgs Rr.	Maj 95	12	106

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Fordran:</i>				
	Wiborgs Rr.	Maj 96	4	94
	Wiborgs Rr.	Juni 96	3	103
	Wiborgs Rr.	Okt. 96	8	50
	Wiborgs Rr.	Okt. 96	29	58
	Åbo Guv.	Febr. 96	17	123
	Åbo Rr.	Juli 95	4	112
	Åbo Rr.	Sept. 95	7	117
	Åbo Rr.	Okt. 95	3	85
	Åbo Rr.	Okt. 95	5	85
	Åbo Rr.	Nov. 95	7	102
	Åbo Rr.	Nov. 95	13	104
	Åbo Rr.	Jan. 96	2	113
	Åbo Rr.	Jan. 96	8	114
	Åbo Rr.	Jan. 96	11	115
	Åbo Rr.	Febr. 96	23	125
	Åbo Rr.	Aug. 96	1	108
	Åbo Rr.	Okt. 96	24	56
	Åbo Rr.	Nov. 96	1	60
<i>Förbud, upphäfvande af:</i>				
	Wiborgs Guv.	Febr. 95	1	81
<i>Förlikningsutslag:</i>				
	Hvittis Hr.	Okt. 95	32	98
<i>Förmynderskap, se Re- dovisning.</i>				
<i>Förmånsrätt:</i>				
	Helsingfors Rr.	Aug. 95	1	113
	Helsingfors Rr.	Maj 96	12	99
	Iisalmi Rr.	Sept. 96	4	109
	Nystads Rr.	Mars 95	15	95
	Sordavala Rr.	Sept. 95	12	118
	Wiborgs Rr.	Apr. 95	9	100
	Wiborgs Rr.	Juli 96	1	104
	Willmanstrands Rr.	Jan. 95	2	80
<i>Försäkring för föro- lyckadt fartyg:</i>				
	Helsingfors Rr.	Juli 96	5	106
<i>G.</i>				
<i>Giftorätt:</i>				
	Helsingfors Rr.	Dec. 96	14	75
<i>Gåfva:</i>				
	Kangasala Hr.	Jan. 96	3	113
	Lappträsk Hr.	Maj 96	10	98
	Nikolaistads Rr.	Febr. 95	6	81

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
H.				
<i>Hamnumgälder:</i>	Joensuu Rr.	Maj 95	2	102
<i>Häfvande af hyres- aftal:</i>	Paltamo Hr.	Okt. 95	25	94
<i>Häfvande af köp, se Köp.</i>				
I.				
<i>Införsel:</i>	Helsingfors Rr.	Dec. 96	9	71
	Åbo Guv.	Nov. 96	6	62
<i>Invändning:</i>	Nikolaistads Rr.	Febr. 95	18	85
K.				
<i>Kapellansbol:</i>	Jomala Synerätt.	Dec. 96	12	73
<i>Klander af arfskifte, se Arfskifte.</i>				
<i>Klander af konkurs- likvid:</i>	Wiborgs Rr.	Nov. 94	8	75
<i>Klander af rågång, se Rågång.</i>				
<i>Klander af testamen- te, se Testaments- klander.</i>				
<i>Kompromiss, se Skil- jedom.</i>				
<i>Konkursbo, öfverens- kommelse beträf- fande öfverta- gande af dess till- gångar och skuld:</i>	Nikolaistads Rr.	Okt. 95	22	92
<i>Konkurslikvid, se Klan- der.</i>				
<i>Konkurs, se Beräkning, Förmänsrätt, Ut- delning, Återvin- ning.</i>				

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Kontrakt ang. hyres- fri lokal:</i>	Kuopio Rr.	Maj 96	14	100
<i>Köp af fastighet:</i>	Gamlakarleby Rr.	Jan. 95	3	80
	Jokkas Hr.	Apr. 96	10	91
	Joutsa Hr.	Maj 96	7	97
	Kides Hr.	Mars 96	13	84
	Lappträsk Hr.	Maj 96	10	98
	S:t Michels Hr.	Nov. 96	11	63
	Mohla Hr.	Okt. 96	21	55
	Nykyrka Hr.	Maj 96	6	96
	Pielavesi Hr.	Nov. 96	18	66
	Pälkäne Hr.	Nov. 95	5	102
	Sastmola Hr.	Apr. 96	15	92
	Tammerfors Rr.	Nov. 94	11	76
	Vederlaks Hr.	Maj 95	18	109
	Viridis Hr.	Mars 95	8	91
<i>Köpeskillning, bättre rätt till:</i>	Ulfby Hr.	Dec. 96	3	69
<i>Köp, förklaradt ogil- tigt:</i>	Helsingfors Rr.	Maj 96	5	95
L.				
<i>Laxfiske:</i>	Nedertorneå Hr.	Okt. 96	12	51
<i>Liffförsäkring:</i>	Helsingfors Rr.	Okt. 95	28	95
	Helsingfors Rr.	Okt. 96	31	59
	Helsingfors Rr.	Okt. 96	32	59
	Helsingfors Rr.	Nov. 96	19	67
<i>Liggeplatsersättning:</i>	Hangö Rr.	Dec. 94	3	78
	Nikolaistads Rr.	Maj 95	4	103
<i>Lösegendom, anhållan att utfä:</i>	Björkö Hr.	Sept. 96	10	110
	Helsingfors Rr.	Jan. 96	4	113
	Ruokolaks Hr.	Okt. 94	3	68
	Åbo Rr.	Mars 96	23	88
P.				
<i>Pension:</i>	Nikolaistads Rr.	Nov. 95	8	102

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
Q.				
<i>Qvarn:</i>	Keuru Hr.	Okt. 96	33	59
	Mouhijärvi Hr.	Okt. 96	34	59
<i>Qvarstad:</i>	Ilomants Hr.	Sept. 95	5	116
	Nylands Guv.	Apr. 96	8	91
	Wiborgs Guv.	Mars 95	16	96
	Wiborgs Rr.	Febr. 96	9	119
R.				
<i>Redorisning:</i>	Esbo Hr.	Mars 96	15	84
	Lempälä Hr.	Dec. 96	6	71
	Mouhijärvi Hr.	Nov. 96	15	65
	Mouhijärvi Hr.	Nov. 96	15	65
	Wiborgs Hr.	Mars 96	17	86
<i>Rågång, klander af:</i>	Kangasala Hr.	Maj 96	9	98
	Leppävirta Hr.	Febr. 96	7	118
	Vehmo Hr.	Nov. 96	8	63
S.				
<i>Sammanstötning af fartyg:</i>	Joensuu Rr.	Mars 95	10	92
	Wiborgs Rr.	Febr. 96	15	123
<i>Skiljedom:</i>	Libelits Hr.	Juli 96	3	104
	Orimattila Hr.	Mars 95	4	91
<i>Skogsafverkning:</i>	Hankasalmi Hr.	Okt. 96	13	52
	Hattula Hr.	Nov. 95	6	102
	Karstula Hr.	Febr. 96	11	119
	Maaninga Hr.	Jan. 96	6	113
	Raumo Hr.	Okt. 96	20	55
	Uleåborgs Rr.	Okt. 96	9	50
<i>Skogsrakt:</i>	Ilmola Hr.	Apr. 96	2	90
<i>Skuldsedel, tvist om dess bindande kraft:</i>	Sysmä Hr.	Okt. 94	4	69
<i>Sparbank, tvist om bättre rätt till deri insatta me- del:</i>	Raumo Rr.	Maj 95	9	104

Sylning:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Referatets nummer.	Pag.
Tohmajärvi Hr.	Febr. 95	5	81

T.

Testamentsklander:

Bötom Hr.	Jan. 96	10	114
Heinola Rr.	Apr. 95	8	100 —
Iittis Hr.	Maj 95	5	103)
Jockas Hr.	Mars 96	6	80
Joutseno Hr.	Nov. 94	4	74
Jyväskylä Hr.	Mars 96	14	84
Jyväskylä Hr.	Okt. 96	27	57
Kangasala Hr.	Febr. 96	1	115
Kauhajoki Hr.	Mars 96	18	86
Kauhava Hr.	Maj 95	17	109
Keuru Hr.	Mars 96	5	80
Kexholms Rr.	Nov. 94	5	74
Korpilaks Hr.	Febr. 96	18	123
Lappvesi Hr.	Okt. 96	19	55
Letala Hr.	Nov. 94	9	76
Luumäki Hr.	Okt. 96	1	46
Mäntyharju Hr.	Febr. 96	27	126
Nyslotts Rr.	Apr. 96	14	92
Puumala Hr.	Maj 96	19	101
Raumo Rr.	Nov. 95	19	106

Tilländningar:

Alajärvi Hr.	Nov. 96	21	68
Jurva Hr.	Nov. 96	13	64
Tyrvis Hr.	Mars 96	4	80

Torp:

Ikalis Hr.	Okt. 95	2	84
Ilmola Hr.	Nov. 96	3	61
Jyväskylä Hr.	Mars 95	1	89
Karkku Hr.	Nov. 95	23	107
Karkku Hr.	Okt. 96	23	55
Kisko Hr.	Maj 96	13	99
Kumo Hr.	Sept. 96	8	110
Kurikka Hr.	Jan. 96	9	114
Lempälä Hr.	Dec. 95	6	109
Lempälä Hr.	Apr. 96	12	91
S:t. Märten's Hr.	Dec. 95	3	108
Nurmijärvi Hr.	Febr. 96	13	120
Orivesi Hr.	Okt. 95	26	94
Pöytis Hr.	Apr. 95	11	100
Pöytis Hr.	Okt. 96	6	48
Ruovesi Hr.	Maj 95	16	108
Ulfesby Hr.	Okt. 95	17	89
Vichtis Hr.	Apr. 96	18	93
Vänä Hr.	Jan. 96	1	112
Åbo Guv.	Febr. 95	15	84

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Tiden för K. Senatens dom.	Refe- ratets num- mer.	Pag.
<i>Trolofsning:</i>	Kuhmois Hr.	Okt. 96	11	51
<i>U.</i>				
<i>Underhåll:</i>	Ruokolaks Hr.	Okt. 94	3	68
<i>Varfräförman:</i>	Iittis Hr.	Juli 96	6	107
<i>Utdelning i konkurs:</i>	Helsingfors Rr.	Aug. 96	3	108
<i>Utmätningssklagan:</i>	Eura Hr.	Apr. 96	11	91
	Kuopio Guv.	Mars 95	9	92
	Kuopio Guv.	Febr. 96	24	125
	Loimijoki Hr.	Okt. 95	23	93
	Nylands Guv.	Nov. 94	1	73
	Nylands Guv.	Sept. 95	13	118
	Nylands Guv.	Apr. 96	3	90
	Ruokolaks Hr.	Okt. 95	8	86
	Sagu Hr.	Mars 95	2	90
	Uleåborgs Guv.	Febr. 96	8	119
	Wasa Guv.	Maj 96	1	94
	Wiborgs Guv.	Apr. 95	13	101
<i>V.</i>				
<i>Vattenkraft, rätt till:</i> (se vidare <i>Qvarn.</i>)	Tammerfors Rr.	Jan. 95	1	79
<i>Ä.</i>				
<i>Återvinning till kon- kursbo:</i>	Asikkala Hr.	Okt. 96	16	54
	Helsingfors Rr.	Nov. 95	17	105
	Kexholms Rr.	Apr. 95	6	99
	Lappo Hr.	Nov. 94	12	77
	Norrmarks Hr.	Sept. 95	1	115
	Parikkala Hr.	Dec. 96	4	70
	Pieksämäki Hr.	Nov. 96	12	64
	Sääminge Hr.	Juni 95	2	112
	Torneå Rr.	Nov. 95	2	101
	Wiborgs Rr.	Nov. 94	6	75
	Åbo Rr.	Juli 96	2	104
<i>Ä.</i>				
<i>Äkta barns rätt:</i>	Helsingfors Rr.	Dec. 96	14	75
	Leppävirta Hr.	Sept. 96	7	110
<i>Äktenskap:</i>	Kuhmois Hr.	Okt. 96	11	51

221

